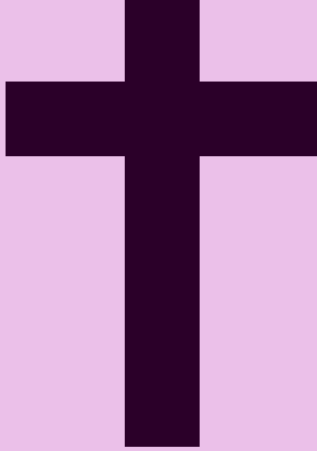

El Nuevo Testamento:
Cuicateco de Teutila

New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec,
Teutila)

El Nuevo Testamento: Cuicateco de Teutila

New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec, Teutila)

copyright © 1972 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cuicatec, Teutila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cuicateco, Teutila [cut], Mexico

Copyright Information

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cuicatec, Teutila

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
6bd8292c-2070-5c2d-8b8b-378bf0f66afe

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	42
SAN LUCAS	68
SAN JUAN	108
HECHOS	141
ROMANOS	180
1 CORINTIOS	197
2 CORINTIOS	215
GALATAS	226
EFESIOS	232
FILIPENSES	238
COLOSENSES	242
1 TESALONICENSES	246
2 TESALONICENSES	250
1 TIMOTEO	252
2 TIMOTEO	257
TITO	260
FILEMON	262
HEBREOS	263
SANTIAGO	276
1 PEDRO	281
2 PEDRO	286
1 JUAN	289
2 JUAN	294
3 JUAN	295
JUDAS	296
APOCALIPSIS	298

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN MATEO

Ihyan ndico che ndata yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Tuhca cochi ndata yahn Dihvo vo Jesucristo. Ihyan ndico yahn ye ne, David man, Abraham man.

² Daya Abraham ne, Isaac. Daya Isaac ne, Jacob. Daya Jacob ne, Judá nduco dihno se. ³ Daya Judá nduco Tamar ne, Fares man, Zara man. Daya Fares ne, Esrom. Daya Esrom ne, Aram. ⁴ Daya Aram ne, Aminadab. Daya Aminadab ne, Naasón. Daya Naasón ne, Salmón. ⁵ Daya Salmón nduco Rahab ne, Booz. Daya Booz nduco Rut ne, Obed. Daya Obed ne, Isai. ⁶ Daya Isai ne, rey David. Daya rey David nduco ndahta yahn Uriás ne, Salomón.

⁷ Daya Salomón ne, Roboam. Daya Roboam ne, Abías. Daya Abías ne, Asa. ⁸ Daya Asa ne, Josafat. Daya Josafat ne, Joram. Daya Joram ne, Uzias. ⁹ Daya Uzias ne, Jotam. Daya Jotam ne, Acáz. Daya Acáz ne, Ezequías. ¹⁰ Daya Ezequías ne, Manasés. Daya Manasés ne, Amón. Daya Amón ne, Josías. ¹¹ Daya Josías ne, Jeconías nduco dihno se. Tahn min che din sandado yahn Babilonia preso ihyan nación yahn Israel, quenda se ihyan.

¹² Cuahn che chenan ihyan chahn nación yahn Babilonia, chihndeyan Salatiel, daya Jeconías. Daya Salatiel ne, Zorobabel. ¹³ Daya Zorobabel ne, Abiud. Daya Abiud ne, Eliaquim. Daya Eliaquim ne, Azor. ¹⁴ Daya Azor ne, Sadoc. Daya Sadoc ne, Aquim. Daya Aquim ne, Eliud. ¹⁵ Daya Eliud ne, Eleazar. Daya Eleazar ne, Matán. Daya Matán ne, Jacob. ¹⁶ Daya Jacob ne, José, ihyan min che chihnevaco nduco María, chaco Dihvo vo Jesucristo. Dihvo vo ne, a ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense.

¹⁷ Ri ndichecun ihyan ndico che cochi rihco ndata ye nde cuahn che quenan Abraham iyehense nde nda ro che quenan David. Me nde ro che quenan David ne, te ndichecun ihyan ndico nde nda ro che chahtenan ihyan nación yahn Israel preso nación yahn Babilonia. Me nde ro min ne, te ndichecun ihyan ndico nde nda ro che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense.

Nduhca che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo

¹⁸ Tuhca chi che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo: Chaco ye, María ne, a va ndudo

yahn ye che cahnevaco ye nduco José. Numanahn che metah cahnevaco ye ne, nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ndaca daya ye. ¹⁹ Nducote ndah ihyan José ne, cuahn che checadino ye che quenun daya María ne, hua nahn ye che cora vedecuihno yahn ihyan min. Chemin che chihco dama ino ye che decuihno ye ndudo yahn ye nduco vih, tin deman no ye, cava che hua cadino ihyan. ²⁰ Ate ndihchero ye van yahnde yahn ye ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rahn ángel me ri ye ihyan:

—José, ndata yahn David, hua dehve rahque, co cahnevaque nduco María. Hua ndeh ndedecadine, te che quenun daya ye ne, a nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. ²¹ Cuahn che cuhndeyan decuah me ne, cuaconehn che duche JESUS, te a ihyan min che ndedevahn ye ihyan yahn ye, cava che hua conda ihyan chahn, din nunde yahn ye.

²² Tihca chi nducua hn chemin cava che conahn che chihquentiyon Dihvo vo Dendiohs, dirun ihyan profeta tuhca:

²³ Ama ndahta ntu hco ne, conun daya ye.

Cuahn che cuhndeyan ne, conan che duche Emanuel.

Che tihca duche ne, conahn che Dendiohs nduco ye uvo.

²⁴ Cuahn che ntuche José ne, dinahn ye nduhca che chihquentiyon ángel me ihyan, ne chihnevaco ye nduco María. ²⁵ Ate metah conan cuma ye ihyan nde chuh ro che chihndeyan decuah me. Cuahn che chihndeyan decuah me ne, JESUS chaconahn ye che duche.

2

Chahn ihyan devano nevahnecon ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihndeyan Dihvo vo Jesucristo yan Belén, estado yahn Judea, cuahn che quenun rey Herodes rihquentiyon ye estado min. Tahn min ne, o ino ihyan devano che chica ye yahn yahn cuahn nan che riquendah yahn ne, nda ye yan Jerusalén, ² ne tumerune ye:

—¿Ti quenan rey yahn ihyan nación yahn Israel che a chihndeyan ye ne? A devano nuhn che a va ye, te a ndihchero nuhn iyon che rihco ro che a chihndeyan ye. Chemin che cochi nuhn ndeva nuhn yavenan ye.

³ Cuahn che checadino rey Herodes che tihca ne, ama ndeh ndedecadino se. Namin nducoyaca ihyan yan Jerusalén ama ndeh ndedecadino ye. ⁴ Tuhme chihquentiyon rey me che ndo dama chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés

man, ne tumerune se ti va çade che cuhndeyan ihyan che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehanse. ⁵ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Yan Belén, estaðo yahn Judea, va çade che cuhndeyan ye, te dirun ihyan profeta tuhça:

⁶ Yan Belén, estaðo yahn Judea ne, co cuande van yan rahte yahn estaðo min, te min va che cuhndeyan ihyan ndinan che din ye cudado ihyan yahn Dendiohs, ihyan nación yahn Israel.

⁷ Chihno min ne, cuahn ndeh cah rey me ihyan devano chahn, ne tumerune se ihyan deh ro niyon che chihnde ro iyon me.

⁸ Tuhme chihquentiyon se ihyan chahn, ne rañn se:

—Cuahn nchuhn yan Belén, tumerune ndah ne ti quenan decuah me, ne cuahn che a ntaça ne ne, checu ne ndudo yahn çava che namin çahn ndevan yavenan.

⁹ Chihno chihcovan ihyan chahn che rañn rey me ne, quendi ye cuahn ye. Tuhme iyon me ne, quendañnan cuahn nde nda cuaco nan che quendite decuah me, ne min quendihco. ¹⁰ Cuahn che ndihchero ihyan chahn che quendihco iyon me min ne, ama chi yeno ye. ¹¹ Chenda ye chete vah, ne cuahn che ndihchero ye lihn me nduco chaco Mariá ne, chehntihya ye ndeva ye yavenan. Tuhme nahne ye yave nan che chenun tume yahn ye, ne tendah ye diyahnguan man, cuhn man, nundedan che duche mirra man, çah ye co yahn lihn me. ¹² Chihno min ne, çah Dendiohs che checadino ihyan chahn van yahnde yahn ye che metah ndaconan ye nan quenun Herodes, ne chemin che chahconan ye yune, conahn ye yan vaco ye.

Chano José, quenda ye Mariá nduco lihn me, cuahn ye nación yahn Egipto

¹³ Cuahn che a conahn ihyan devano chahn ne, ndihchero José van yahnde yahn ye ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rañn ángel me ri ye ihyan:

—Cuiquenda sahn dihn nduco chaco se, ne codin vi, cuehn cuahn nación yahn Egipto. Min conen nde ro che çahcantiyón che ndaconen, te Herodes ne, nuhn se sahn dihn me çava che çahno se sahn.

¹⁴ Ndetahno quenda José sahn dihn me nduco chaco se chete rañn, cuahn ye cuahn nación yahn Egipto. ¹⁵ Min chahtenan ye nde nda ro che chih Herodes. Tihça chi çava che conahn ndudo che çah Dendiohs, dirun ihyan profeta tuhça: “Nde nación yahn Egipto quenda Dayá.”

Dechuh Herodes sandado, chahn se chihno se checahya

¹⁶ Cuahn che tumacadino Herodes che chahcotahn ihyan devano chahn yahn se

ne, ama chi tan se, ne dechuh se sandado yan Belén man, yan che nino min man, che chihno se nducoyaca decuah chahn, nde checahya che a ri o nduyo, te a tih va ro che ndihchero ihyan devano chahn iyon me. ¹⁷ Nduco tihça chinahn ndudo che dirun ihyan profeta Jeremías tuhça:

¹⁸ Ama rah ran ihyan man,

ama raco ye man,

anduhneça ndete che man Raquel raco ye çava daya ye.

Hua ndaca ye vedeçahntino, te a chihno chihno se daya ye.

¹⁹ Cuahn che a chih Herodes ne, min nación yahn Egipto ndihchero José van yahnde yahn ye, ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rañn ángel me ri ye ihyan:

²⁰ —Cuendiquenda sahn dihn me nduco chaco se, ne conahn nación yahn Israel, te a chih sahn che nahñ çahno se sahn.

²¹ Tuhme ndiquenda José sahn dihn me nduco chaco se, ne ndaconan ye nación yahn Israel. ²² Ate checadino José che Arquelao rihquentiyon se menun chida se estaðo yahn Judea, ne hua chihquino ye quenan ye estaðo min. Tuhme çah Dendiohs che checadino ye van yahnde yahn ye, ne cuahn ye estaðo yahn Galilea. ²³ Min quenan ye ama yan che duche Nazaret. Tihça chi çava che conahn nduhça che dirun ihyan profeta yahn Dihvo vo Jesucristo tuhça: “Nazareno çahma ihyan yahn ye.”

3

Juan Bautista ne, rahndudo ye yahn nan che metah duhva

¹ Tahn min ne, nda Juan Bautista estaðo yahn Judea, yahn nan che metah duhva. Min cahndudo ye ² ne rañn ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, a nun cuahn çahcantiyon ye.

³ A yahn Juan che dirun ihyan profeta Isaías tuhça:

Cuahndudo ama ihyan yahn nan che metah duhva, ne çahma ye tuhça:

“Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne çava che nevahnecun ne Dihvo vo.”

⁴ Tino yahn Juan ne, ndiya nduco yudo yahn camello, ne quenan chete ye ama ima. Reh ye ama nan yahcadahn man, rih ye nedih yahn che va van chano man. ⁵ Ihyan yan Jerusalén man, ihyan che vate ye tama te o yan estaðo yahn Judea man, chihito ico Jordán man ne, rahn ye rihnevan ye che rahndudo Juan. ⁶ Rentuma ino ye nunde yahn ye, ne rehdenune Juan ihyan, min ico Jordán.

⁷ Ama yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man, renda se cava che cuehdenune Juan sahn. Ate rihya ye sahn:

Nchuhn ne, nduhchan cu tan tihchan ne. ¿Duh te cuande nchuhn che din nun ino ne cava che ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs che va che co ne? ⁸ Cuahtenan nchuhn nduhca che rahtenan ihyan che rento ino ye nunde yahn ye numacuahn chedave yahn ye. ⁹ Hua ndere ndonan man ne nchuhn che ndata yahn Abraham nchuhn, te ndete che nahn Dendiohs che ndere co yahn ndata yahn ihyan min ne, nde tu che tuhchan co din ye che ndaconda ihyan che co cuande ye nan ndata yahn ye. ¹⁰ Man ne, anduhneca ndete che a va yan cu tin cava che cata dihyoduto yahn. Nducuahn yahn che hua cochihve ndute yahn ne, cata, conun vacoyahn. Atihnocá co nduco nchuhn che hua cochihve che redin ne, te va che co ne castigo.

¹¹ U ne, rehdenuné nchuhn cava che co ro che a nto ino ne nunde yahn ne. Ate a nun cochi tama ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye che co u, che nde hua rignon chihvé cava che co mozo yahn ye. Ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, din ye castigo ihyan nunde man. ¹² Nduhca che retive yato ihyan trigo, rih ndah ye, ne rene din dama ye dache yama yahn, rihquiyahn ye ne, tihca a nun techecade ihyan min yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, quenda ye ihyan vahchetero, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, dechuh ye ihyan van ruchiyahn che hua nda ro che ntoh.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

¹³ Tahn min ne, chica Dihvo vo Jesucristo estado yahn Galilea, nda ye ico Jordán nan quenan Juan cava che cuehdenune ye ihyan. ¹⁴ Ate rahn Juan ri ye ihyan:

—U che rendotenán ndih cava che cuehdenune ne u, ¿taça che u cuehdenuné ndih?

¹⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nahn che cuehdenune u, te redin yahn che dinahn vo nducuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Tuhme chehdenune Juan ihyan. ¹⁶ Chihno chedenune Dihvo vo ne, ndiquenda ye van nune. Ura min ndihchero ye Vaco Ndah yahn Dendiohs che chica vahchetero. Deca ro icui deca ro, ne chiya, quenun ihyan. ¹⁷ Tuhme chenun ama ndudo che chica vahchetero che rahn tuhca:

—Sahnguh che Dayá. Yahinó sahn. Ama yeno che va se.

4

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihno min ne, din Vaco Ndah yahn Dendiohs che cuahn Dihvo vo ama cuan, yahn nan che metah duhva, cava che tumarande chundah ihyan.

² Min quenan ye chete che o raco ro, ne hua cheh ye. Chihno min ne, chi cuico ye. ³ Tuhme chahn nda chundah, ne rahn se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, codin ne che tu che tuhchan ne, ndaconda pan.

⁴ Ate ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Ndiyu deman pan che rendotenan ihyan, te namin rendotenan ye ndudo yahn Dendiohs.”

⁵ Chihno min ne, quenda se ihyan nde tin yaco yahn yan Jerusalén. ⁶ Rahn se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cava ne muhn, co ne nde ndiyahn, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Cañcantiyon Dendiohs ángel yahn ye che din ye cudado ndih, cava che hua dehva co yahn ne.

⁷ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Namin ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Hua tumerende Dihve Dendiohs.”

⁸ Chihno min ne, quenda chundah me ihyan ama tin ico yaco, ne nahma se ihyan nducuahn vederihquentiyon che va iyehense. ⁹ Rahn se ri se ihyan:

—Ndete che cahntihya ne nan, ndeva ne yavenan ne, té nducuahn vederihquentiyon che tahchan ndih.

¹⁰ Ate ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Cuavi nan, chundah, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuendeva yavenan Dihve Dendiohs. A ihyan min no codinehn yahn ye.”

¹¹ Tuhme chihcoman chundah me ihyan, ne nda ángel chinduco ye ihyan.

Canan Dihvo vo Jesucristo ntiyon yahn ye

¹² Cuahn che checadino Dihvo vo che quenun Juan vacoyahn ne, conahn ye estado yahn Galilea. ¹³ Ate hua quenan ye yan Nazaret. Tahque ndah ye ne, cuahn ye quenan ye yan Capernaum, yahn yahn Zabulón man, Neftalí man. ¹⁴ Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

¹⁵ Yahn yahn Zabulón man, Neftalí man,

chihto yune che rahn ñan vine ñan, ñama ñado yahn ico Jordán ñan, estado yahn Galilea, ñan vaco ihyan ñama nación ñan,

¹⁶ min ne, anduhneça ndete che man ñan che vate ihyan.

Ate nda ro che anduhneça ndete che condihco dave ñan ye.

Ihyan che vate ye min ne, cahnda yahn ye anduhneça ndete che a vate ye ñah vederih.

Ate nda ro che anduhneça ndete che co dave yahn ye.

¹⁷ A nde ñahn min canan Dihvo vo rahn-dudo ye, ne rahn ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, a nun cuahn cahcantiyon ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye cun ihyan che retah yahca cava che conduco ye ihyan

¹⁸ Ama yune ne, quechica Dihvo vo chihto vine yahn Galilea. Ndiherero ye o ihyan retah yahca, Simón Pedro ñan, diho ye Andrés ñan. Ura min ne, rentihyon ihyan chahn ñana chete vine me cava che cotah ye yahca. ¹⁹ Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo conduco nchuhn u, ne ndotenan che din ñama ne yahca ne, cacuáhn nchuhn cava che din ñama ne ihyan, conduco ye u.

²⁰ Ndetahño chihcoman ihyan chahn ñana yahn ye, ne cuahn ye nduco Dihvo vo.

²¹ Tah cuahn cana ñan me ne, ndihchero ye o ñaya Zebedeo, Jacobo ñan, Juan ñan. Chenun ye chete barco nduco chida ye, rentahyon nan ye ñana yahn ye. Namin yahve Dihvo vo ihyan, ²² ne ndetahño chihcoman ye chida ye ñan, barco me ñan, cuahn ye nduco Dihvo vo.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ama yahñ ihyan

²³ Chihno min ne, quechica Dihvo vo numacuahn ñan yahn Galilea, ricuahn ye nduh cuan yaco yahn ihyan nación yahn Israel. Rahn-dudo ye nduhca che rihquentiyon Dendiohs ihyan yahn ye, ne redin ye che rendoyahn ihyan cah. ²⁴ Nde numachahte nación yahn Siria chetuhn ndudo yahn vederihno che redin ye, ne ama chengu ihyan ihyan cah yahn ye, ihyan che rih diha ye ñan, ihyan che ndi cheche ye ñan, ne din Dihvo vo che ndoyahn ye. Namin ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, ndetendah Dihvo vo vaco chihnga chahn. ²⁵ Ama yahn ihyan chinduco ye ihyan, ihyan estado yahn Galilea ñan, ihyan estado yahn Judea ñan, ihyan ñan Decápolis ñan, ihyan ñan Jerusalén ñan, ihyan che vate ye ñama ñado lco Jordán ñan.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, cahndudo ye ama tingüete

¹ Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yahñ ihyan chenun ye min ne, cocha ye ama tingüete, chihnde ye. Tuhme ndo ñama ihyan che ritahno ye ihyan ñan ye, ² ne chicuahn ye ihyan chahn tuhca:

³ —Ihyan che ri ndache ye yahn che chendihco ye nunde ne, ndah ro yahn ye, te cuahtenan ye vahchetero ñan che rihquentiyon Dendiohs.

⁴ Ihyan che ran ye ne, ndah ro yahn ye, te necah Dendiohs vedechahtino ihyan.

⁵ Ihyan che necun ye ne, ndah ro yahn ye, te cuahtenan ye iyehñse nduhca che necah Dendiohs ndudo yahn ye.

⁶ Ihyan che ama nahn ye che runecađe cuahtenan ye ne, ndah ro yahn ye, te conan Dendiohs ihyan cava che conahn nduco ye.

⁷ Ihyan che renan yahino ye ihyan chenahn ne, ndah ro yahn ye, te conan yahino Dendiohs ihyan.

⁸ Ihyan che hua chendihco ye nunde ne, ndah ro yahn ye, te ndeva Dendiohs ihyan.

⁹ Ihyan che riyahve ye ihyan cava che ndo ñan ye nduco vih ne, ndah ro yahn ye, te nedin ñaya Dendiohs ihyan.

¹⁰ Ihyan che redin ñan ihyan nduco ye yahn che runecađe vatechica ye ne, ndah ro yahn ye, te rihquentiyon Dendiohs ihyan.

¹¹ Ndah ro yahn nchuhn cuahn che cahma ñan ihyan nduco ne ñan, din ñan ye nduco ne ñan, ndere cahma nunde ye yahn ne ñan, yahn che ritahno ne u. ¹² Cuahn che tihca cuahno co ne ne, co yeno ne, te ndeva Dendiohs nchuhn, cuahtenan ne vahchetero. A devano ne te a tihca chahno chi ihyan profeta che chahte ye a rahn me, din ñan ihyan nduco ye.

Ejemplo yahn ima

¹³ Ima ne, ama richihve, ate ndete che necan, che metah chihn dihne ne, ametah cochihve. Va che cahtera ihyan, condinun condinaño ye. Chemin che nahn che din nchuhn cuádo vederihquentiyon che chenacuma ne.

Ejemplo yahn yahñ

¹⁴ Nduhca che richihve yahn che ri ro dave ñan ihyan muhn iyehñse ne, tihca richihve nchuhn cava nducoyaca ihyan, te a devano ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Yan ne, rihco ihyan ama tin ico, te nahn ye che ndah co ro. ¹⁵ Namin cuahn che nahn yahn ihyan ama yahn ne, rihco ye ñan che yaco cava che co ro dave ñan ihyan che chenun ye chete vah. Hua rihco ndeh ye ñan ama cajón. ¹⁶ Namin nchuhn ne, nahn che runecađe cuahtechica ne cava

che cua cuande nducoyaça ihyan, ne ndeva ye yavenañ Chida ne che va ye vahchetero.

Dihvo vo Jesucristo ne, cah cuande ye yahn ley che dirun Moisés

¹⁷ 'Cuedevano nchuhn che ndá ndiyu çaça che cuahcotáhn yahn ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun ihyan profeta man, te çaça che cah cuandé ihyan deh conahn. ¹⁸ Cuacho ráhn rí nchuhn te numanahn che metah cuihno vahchetero man, iyehñse man ne, hua condanan nde ama ndudo nan ley min. Nde nducuahn che hua nduh rignonun chihve che rahco ihyan ne, va che conahn. ¹⁹ Chemin che adecoduhno ihyan che cahnevi ye ama nan vederihquentiyon yahn, andahre hua nduh rignonun chihve che rahco ye, ne tihça cacuahn ye ihyan chenahn ne, ihyan min ne, hua nduh rignonun chihve ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. Ate ihyan che dinahn ye nducuahn, ne tihça cacuahn ye ihyan chenahn ne, ama rignonun chihve ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ²⁰ Ráhn rí nchuhn te ndete che hua nde tahque runecađe cuahtechica ne che co sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, nde hua co cuahtenan ne vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua nahn che co tan ihyan

²¹ Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndico yahn ne chicuahn ye tuhça: "Hua cahne ihyan, te adecoduhno ihyan che cahno ye vih ne, va che co ye castigo." ²² Ate u ne, ráhn rí nchuhn te adecoduhno ihyan che co tan ye nduco ihyan chenahn ne, va che co ye castigo. Adecoduhno ihyan che cahva ye nduco ihyan chenahn ne, va che ndo dama ihyan ndinan, din ye castigo ihyan. Adecoduhno ihyan che cahma ye co ye tama ca ihyan che nahn dave yahn ne, cahnda yahn ye, te nduco nunde min ne, codin che conun ye van ruchiyahn.

²³ Chemin che ráhn rí nchuhn te andahre a ndá ne nan ta nduco vedino che cah ne Dendiohs, ate ndete che ura min ntá tin ne che va nunde yahn ne nan ihyan ne, ²⁴ cuihco ndah ne vedino me chihto nan ta, ne dinoca cahñ ne ndaca ne che nchahco nunde ihyan min, cuenedin ndah ne ndudo nduco ye. Tuhme co cah ne vedino yahn ne.

²⁵ Me ndete che va ihyan che nahn çaça nunde ye yahn nchuhn ne, codin nun ino ne cuenedin ndah ne ndudo nduco ye numanahn che metah çaça nunde ye yahn ne, te ndete che hua ne, cahco ye nchuhn tah intiyahn. Intiyahn ne, cahcantiyon ye policia che tihyon se nchuhn vacoyahn, ²⁶ ne cuacho ráhn rí nchuhn te min cuahtenanun ne nde cuihno nedihve ne nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndere cuahtenan ihyan nduco ndahta che hua nihnevaço nduco ye

²⁷ Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndico yahn ne chicuahn ye tuhça: "Hua ndere conen nduco ndahta che hua nihnevaço ndoque." ²⁸ Ate u ne, ráhn rí nchuhn te adecoduhno ihyan che ndihchero ye ama ndahta, ne ndedecadino ye che nahn conan ye nduco te ne, nduco chemin a quendihco ye nunde nduco te nan Dendiohs, te anduhneca ndete che a quenan ye nduco te.

²⁹ Ndete che çaça ama ndutan nchuhn adeche denda ne, cuahtendiho ne nunde ne, hua tumacañ ne yahn. Codin ne cuande anduhneca ndete che a tico ne chacondah ne, te tahque ndah che conda ama ndutan ne yodemin ca che cuahtenanun ne van ruchiyahn. ³⁰ Ndete che çaça ama tah nchuhn adeche denda ne, cuahtendiho ne nunde ne, hua tumacañ ne yahn. Codin ne cuande anduhneca ndete che a chihca ne chacondah ne, te tahque ndah che conda ama tah ne yodemin ca che cuahtenanun ne van ruchiyahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahça che tehche ihyan ndahta yahn ye

³¹ Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhça: "Adecoduhno ihyan che nahn tehche ye ndahta yahn ye ne, va che dirun ye ama çaça, cah ye tahn nan che cahco ro ye che a ntehche ye tahn." ³² Ate u ne, ráhn rí nchuhn te co tehche ihyan ndahta yahn ye atenan ndete che conan te nduco tama chahn, te ndete che ndere tehche ye tahn ne, cuahn che cuhnde te nduco tama se ne, a man ye quendihco ye nunde. Namin adecoduhno ihyan che cahnevaço ye nduco ama ndahta che ntehche inchahn te tahn ne, condihco ye nunde.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ntihyon yan ihyan Dendiohs cuahn che cah ye ndudo yahn ye

³³ Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhça: "Hua ndere cah ndudo yehn Dihve Dendiohs, te va che dinehn nducuahn ndudo yehn che cah."

³⁴ Ate u ne, ráhn rí nchuhn te hua cah ne ndudo yahn ne, ntihyon yan ne Dendiohs. Namin hua ntihyon yan ne vahchetero, te min quenan ye rihquentiyon ye. ³⁵ Nde hua ntihyon yan ne muhn iyehñse, te quenan ye numachahte. Nde hua ntihyon yan ne Jerusalén, te yan yahn ye. ³⁶ Nde hua ntihyon yan ne tin ne, te nde ama yudo tin ne ne, metah vederihquentiyon yahn ne che cahcantiyon ne che ndacorun color yahn. ³⁷ Cuahn che cah ne ndudo yahn ne ne, hua ntihyon yan ne nde ama nan dehtenduh. Ama no ndudo cahma ne, a tihça, a o hua tihça, te che rentihdenan ca ne ndudo çaça

che cotahno ihyan ne, chundah rihquentiyon se chemin.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahconan ihyan yahn vih nduco vedetan

³⁸ Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: "Adecodehno nunde che din ihyan ne, a nunde min no va che nuhnde menun yahn ye." ³⁹ Ate u ne, rahn ri nchuhn te hua dama co ne nduco ihyan che din tan ye nduco ne. Ndete che va ihyan che cuahn ye ama lado vaconan ne ne, ndotenan che dama co ne nduco ye ne, cuahnecon ne che cuahn ye tama lado. ⁴⁰ Ndete che va ihyan che caça nunde ye yahn ne, nahn cahnevi cahteca ne ne, cah ne nde cahteca tu yahn ne ihyan. ⁴¹ Ndete che tahn nun sandado nchuhn yune, cahcantiyon se che quendehe ne chede yahn se nduhneva che rihquentiyon ley ne, nde chuhnan ca cuiquendehe ne yahn se. ⁴² Adecodehno ihyan che caça ye dehtenduh yahn nchuhn, a nahn yahn ye, o nahn tumanan no ye ne, cah ne ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che din yahino ihyan ihyan che tan ye nduco ye

⁴³ Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: "Codin yahine ihyan che yahino ye di, ne codin tan nduco ihyan che redin tan ye ndoque." ⁴⁴ Ate u ne, rahn ri nchuhn: Codin yahino ne ihyan che rendihche tan ye nchuhn man, cuica ne Dendiohs che din ye che ndah nduco ihyan che rahva ye yahn ne man, ihyan che rihya ye nchuhn man, ihyan che redin tan ye nduco ne man. ⁴⁵ Ndete che tihca din nchuhn ne, dama ri ne nduco Chida ne che va ye vahchetero, te ihyan min ne, redin ye che rendihco dave yahn yahn man, redin ye che ran co man, cava che ndah yahn ihyan che ndah ihyan ye man, ihyan che duhtuno ihyan ye man. ⁴⁶ Ndete che atenan ihyan che yahino ye nchuhn din yahino ne ne, zehra cochihve yahn ne?, te nde sahn rica tume cade iyo tihca redin se. ⁴⁷ Namin ndete che atenan combiero yahn ne necah ne Dendiohs ihyan ne, zehra cochihve yahn ne?, te nde ihyan che hua devano ye che va Dendiohs tihca redin ye. ⁴⁸ Nchuhn ne, nahn che runecade ne nduhca che runecade Chida ne che va ye vahchetero.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye nduhca che redin yahn che din ihyan vedevahino

¹ Cuihco nchuhn cudado che hua din ne dehtenduh che ndah atenan cava che ndihchero ihyan, te ndete che cava che ndeva ihyan yavenan ne che tihca din ne ne, nde

hua cochihve yahn ne nan Chida ne che va ye vahchetero. ² Chemin che cuahn che din ne vedevahino ne, co din ne cuande che hua cadino nde ama ihyan. Hua dama co ne nduco sahn che o nan o chende se che redin se vedevahino nan nducoyaca ihyan, chete yaco man, cuahn yune man. Sahn chahn ne, tihca redin se cava che ndonan ihyan sahn, ate cuaco rahn ri nchuhn te nde hua cochihve yahn se nan Dendiohs che tihca redin se. ³⁻⁴ Ndaconan rahn ri nchuhn te cuahn che din ne vedevahino ne, co din ne cuande che hua cadino nde ama ihyan, cava che Chida ne che rendihche ye nducuaahn che redin ne ne, ndahco menun ye yahn ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ihyan nduhca che covah ye

⁵ Nchuhn ne, cuahn che covah ne ne, hua din ne nduhca che redin sahn che o nan o chende se che renan ino se rahtendi se revah se chete yaco man, cuahn yune man, nan che co ndihchero nducoyaca ihyan sahn. Cuaco rahn ri nchuhn te nde hua cochihve yahn se nan Dendiohs che tihca redin se. ⁶ Cuahn che covah nchuhn ne, codin ne cuande che hua van yahn ihyan. Tahque ndah che deman ne covah ne chete vah nan che deman Chida ne cahnevan ye. Cuedevano ne te rendihchero ye nchuhn, ne ndahco menun ye yahn ne.

⁷ Cuahn che covah nchuhn ne, hua din ne nduhca che redin ihyan che hua devano ye che va Dendiohs. Ama ndeh revah ye nan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye, te rahco ye te nduco che ama ndeh revah ye ne, cahnevan dendiohs yahn ye. ⁸ Hua dama co ne nduco ye nan che revah ne, te Chida ne ne, nde ura che ametah caça ne ihyan ne, a devano ye nducuaahn dehtenduh che rendotenan ne. ⁹ Chemin che covah nchuhn tuhca:

Chida nuhn che va ne vahchetero,

Rica nuhn ndih che din ne che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ne, co devano ye che metah nde ama nunde nan ne.

¹⁰ Rica nuhn ndih che cuanan cahcantiyon ne nuhn.

Nahn nuhn che dinahn ihyan iyehense vederihquentiyon yahn ne nduhca che redinahn angel che vate ye vahchetero.

¹¹ Cuete ne che cheh nuhn man ro cuh.

¹² Cuenchahco ne nunde yahn nuhn nduhca che renchahco man nuhn yahn ihyan che redin tan ye nduco nuhn.

¹³ Cuendevahn ne nuhn tah chundah, hua cuahnecon ne che tumarande se nuhn.

Tihça, te a ndih che rihquentiyon ne cuahn dâma. Āma yudó vederihquentiyon quenan cuma ne. Tihça co.

¹⁴ 'Cudevano nchuhn te ndete che nchahco ne yahn ihyan che redin tãn ye nduco ne ne, namin Chida ne che va ye vahchetero nchahco ye nunde yahn ne. ¹⁵ Ate ndete hua nchahco ne yahn ihyan ne, namin Chida ne che va ye vahchetero ne, hua nchahco ye yahn ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ihyan nduhça che cuahte ye yahte

¹⁶ 'Nchuhn ne, cuahn che cuahte ne yahte ne, hua din ne nduhça che redin sahn che o ñan o chende se. Sahn chahn ne, ndih ran vaçonan se çava che cadino ihyan che vate se yahte. Cuãco rãhn rí nchuhn te nde hua cochihve yahn se ñan Dendiohs che tihça redin se. ¹⁷ Cuahn che cuahte nchuhn yahte ne, cuãco ñan ne man, cuih ne çaca tin ne man, ¹⁸ çava che nde hua cadino ihyan che vate ne yahte. Chida ne a devano ye, te rendihchero ye nchuhn, ne ndahco menun ye yahn ne.

Ejemplo yahn vedecuihca

¹⁹ 'Hua cuãcorãn nchuhn çava vedecuihca che a chemin no din dâma ne. Hua regu, te rine iteduhn man, reh dache man, rendã sahn duco, riquenda se man. ²⁰ Tahque ndah ne, codin nun ino ne çava che cuahtenan ne vahchetero, te chemin ne, anduhneca ãma vedecuihca che hua redetoh iteduhn man, hua reh dache man, hua riquenda sahn duco man. ²¹ Nahn che tihça din nchuhn. A devano ne te ñan che va vedecuihca ne, a yahn chemin no che rededecadino ihyan.

Ejemplo yahn ndutinãn ihyan

²²⁻²³ 'Ndutinãn nchuhn ne, nduhça ãma yahn che richihve yahn ne che ri ro ñan ne. Ndete che ndah ndutinãn ne ne, ndah ro ñan ne. Ate ndete che hua ne, anduhneca ndete che man ñan che vate ne. Atihnoça vederendecadino yahn ne, te ndete che cochihve ne, conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ate ndete che cuahcotãhn ne vederihquentiyon yahn ye ne, hua cochihve vederendecadino yahn ne, ne anduhneca ndete che ãma man ñan che vate ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che a Dendiohs va che din yahino ihyan ndiyu vedecuihca

²⁴ 'Nde ãma ihyan ne, hua co cuahtenan cuma ye o dihve ye damandahn, te din yahino ye ãma, ne çahcomãn ye tama, o dinahn ye yahn ãma, ne cuahcotãhn ye yahn tama. Atihnoça nchuhn, te hua co din yahino ne Dendiohs ndete che yahino ne vedecuihca.

Dendiohs ne, redin ye cudãdo ihyan yahn ye

²⁵ 'Rãhn rí nchuhn: Hua cuãcorãn ne deh cheh ne man, deh cuh ne man, ti ndaçã ne tino che cuahtenun ne man. A Dendiohs che deco ye nchuhn iyeñse, ne te ye che cheh ne man, tino che cuahtenun ne man. ²⁶ Cua cuande nchuhn. Yãhda ne, andahre hua rendotenan che din te nduhça che redin ihyan che rino ye ndata man, rentumanan ye ndute ndata man, rih ndah ye man, ate Chida ne che va ye vahchetero ne, redin ye che rendaçã te che reh te. Cudevano ne te tahque redin ye cudãdo nchuhn che co ite chahn. ²⁷ Nde ãma nchuhn, andahre ãma ndedecadino ne, ate hua co din man ne che cuihta ne mãhn metro.

²⁸ 'Nde hua redin yahn che ndedecadino nchuhn ti ngua ne tino che cuahtenun ne. Cua cuande ne. Nãnda ne, hua rendotenan che din nduhça che redin ihyan che redin ye ntiyon man, riya ye tino man, ²⁹ ne rãhn rí nchuhn te nde rey Salomón andahre ãma chahte vederihquentiyon quenan cuma ye, ate tahque ndah chan ro nãnda che co tino che quenun ye. ³⁰ Nchuhn che ndeh rendedecadino ne çava ne, nducote redin Dendiohs che ãma ndah chan ro nãnda andahre ãma o ro ra regu, cudevano ne te tahque redin ye cudãdo nchuhn. ³¹ Chemin che hua nahn che ãma ndedecadino ne deh cheh ne man, deh cuh ne man, ti ngua ne tino yahn ne man. ³² Ihyan che nde hua devano che va Dendiohs ne, ãma rendedecadino ye yahn dehtenduh chemin chan. Ate nchuhn ne, va Chida ne vahchetero che redin ye cudãdo nchuhn, ne a devano ye yahn dehtenduh che rendotenan ne. ³³ Menã vihca cuahnecon ne che çahcantiyon ye nchuhn man, runecaãde cuahtechica ne nduhça che nahn ye man, ne te ye nducuahn dehtenduh chemin chan che rendotenan ne. ³⁴ Chemin che hua ndedecadino nchuhn taça cuahno co ne caviyan deman, te queri ãma ro ne, va vederãhn yahn ne, ne hua redin yahn che cuãcorãn ne taça cuahno co ne.

7

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndãhchenan ihyan vih

¹ 'Hua ndãhchenan nchuhn ihyan çava che hua din Dendiohs castigo nchuhn. ² Nduhça che ndãhchenan ne ihyan ne, tihça cua cuande Dendiohs nchuhn, din ye castigo nchuhn. ³ Ndete che ndãhchenan ne ãma ihyan yahn dehtenduh che hua ndãhça redin ye, ate nde hua retumacadino ne che va dehtenduh che tahque chihnga redin man ne ne, anduhneca ndete che ãma vihto quenun ndutinãn ne nde hua retumacadino ne yahn, ate rendãhchenan

ne ihyan che quenun ama yaca ndutinan ye. ⁴ Ndete che yahve ne ama ihyan che hua ndahca redin ye cuahn che nde tahque chihnga redin man ne ne, anduhneca ndete che cahma ne co ne ihyan che tendah ne yaca che quenun ndutinan ye cuahn che quenun ama vihto ndutinan man ne. ⁵ Ndete che tihca din nchuhn ne, o nan o chende ne. Nahn che dinoca cahcoman ne dehtenduh che tahque chihnga redin ne, tuhme conan yahn ne che yahve ne ihyan che cahcoman ye dehtenduh che hua ndahca redin ye.

Ejemplo yahn yahna man, cuhe man

⁶ Nde hua redin yahn che ndere yahve nchuhn ihyan che cheche chedave yahn ye cava che nevahnecon ye ndudo ndah yahn Dendiohs, te denan co tan ye nduco ne man, duche rino ye ndudo me man. Ndete che ndere yahve ne ihyan chemin chan ne, anduhneca ndete che cah ne dehtenduh che ndah yahna, ne denan co tan te, cua te nchuhn man, anduhneca ndete che cahnetave ne tu diyahn nan cuhe, ne condinun condinahn te man.

Ejemplo nduhca che covah ihyan, caca ye Dendiohs dehtenduh che nahn ye

⁷⁻⁸ Cuica nchuhn dehtenduh che nahn ne Dendiohs, ne te ye nchuhn. Tihca, te anduhneca che redin man ne. Cuahn che rica ne dehtenduh combiero yahn ne ne, rete ye. Cuahn che renuhn ne dehtenduh ne, rendaca ne. Cuahn che riyahve ne chende vaco ihyan ne, reahn ye.

⁹ Nde ama nchuhn ne, hua rahcotahn ne yahn daya ne cuahn che rica che cheh. Ndete che rica pan ne, hua rihquino ne recah ne tu. ¹⁰ Ndete che rica yute yahca ne, hua recah ne ama cu. ¹¹ Nchuhn ne, andahre duhtuno ihyan ne ne, recah ne dehtenduh che ndah daya ne. Rahn ri nchuhn te Chida ne che va ye vahchetero ne, nde tahque nun te ye dehtenduh che ndah cuahn che caca ne ihyan.

¹² Codin nchuhn che ndah nduco ihyan nduhca che nahn ne che din ye nduco ne, te tihca rihquentiyon nan ley che dirun Moises man, libro che dirun ihyan profeta man.

Ejemplo yahn chendevah che tuhco

¹³⁻¹⁴ Andahre ama vahche cuahn nchuhn, ate codin ne fuerza cahcoman ne vedeyeno yahn man ne, codinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, cava che co tuno ne vahchetero. Rahn ri nchuhn te neve ra ihyan che tuno ye min, ne anduhneca ndete che ama tuhco chendevah nan che condá ye man, ama vahche yune nan che chuh ye man. Me ihyan che riquendi ye vedeyeno yahn

man ye ne, ama yahn ye. Ihyan chahn ne, anduhneca ndete che ama chahte chendevah nan che rendá ye man, ama ndahca yune nan che rechuh ye man, ate cuahn che cuhnde cade yahn ye ne, co ye castigo, cuahtenun ye van ruchiyahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye tachan ihyan sahn che redin ca che Dendiohs dechuh ye sahn

¹⁵ Rahn ri nchuhn che cahco ne cudado yahn sahn che redin ca se che Dendiohs dechuh ye sahn. Sahn chahn ne, redin ca se che ama necun se, ate ama duhtuno ihyan se. ¹⁶ Nchuhn ne, cahco ne cudado nducuahn che redin se, ne tumacadino ne duh ihyan se. A devano nchuhn te ndiyu nan yahn yan che ri uva, nde huane nan chano yan che ri higo. ¹⁷⁻¹⁸ Yahn ndata che ndah ne, ndah ndute yahn, ne yahn che hua ndah ne, hua ndah ndute yahn. ¹⁹⁻²⁰ Atihnocá sahn chahn, te nan ntiyon yahn se ne, tumacadino nchuhn ndete che numa cuaco vatechica se o rihcheh se. Nducuahn yahn che hua ndah ndute yahn ne, rihca ihyan, rihquiyahn ye. Atihnocá sahn chahn, te va che co se castigo, cuahtenun se van ruchiyahn.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te hua nducoyaca ihyan co cuahtenan ye vahchetero

²¹ Hua nducoyaca ihyan che rahn ye yahn che Dihve ye u, cuahtenan ye vahchetero, te atenan ihyan che dinahn ye vederihquentiyon yahn Chidá, ihyan min che va ye vahchetero. ²² Cuahn che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, ama yahn ihyan cahma ye yahn: "Dihve nuhn, nuhn ne, din nuhn ntiyon yahn ne, ntiyon yan nuhn ndih, ne nduco chemin ndetendá nuhn vaco chihnga man, din nuhn ama ndeh nan vederihno man." ²³ Ate cahma có sahn chahn: "Ndiyu ihyan yahn nchuhn. Cuahn ne ama lado. Nchuhn ne, duhtuno ihyan ne."

Ejemplo yahn name yahn vah

²⁴ Adecoduhno ihyan che rihcovan ye ndudo che tuhchan che ricuahn, ne dinahn ye ne, ihyan min ne, nduhca ama ihyan che vivo ye che chihno ye vaco ye, chihco ye name yahn nan yava. ²⁵ Chihno min ne, ama chi yudo, chan co nan man, chihca ico man, chano yune man. Chuh nune nan nti vah me, ate hua dehva chi yahn, te chiche nti nan yava. ²⁶ Me adecoduhno ihyan che rihnevan ye ndudo che tuhchan che ricuahn, ne hua dinahn ye ne, ihyan min ne, nduhca ama ihyan tundo che chihno ye vaco ye man yahn dute. ²⁷ Chihno min ne, ama chi yudo, chan co nan man, chano

yune man, chihta ico man. Chuh nune nan nti vah me, ne quenda.

²⁸ Cuahn che chihno chicuahn Dihvo vo ne, ama chahn ino ihyan, ²⁹ te numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs chicuahn ye, ndlyu nduhca che ricuahn sahn devano ley che dlrún Moisés.

8

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi se cah che rechayute

¹ Cuahn che ndaconan Dihvo vo che chahn ye tingüete me ne, ama yahn ihyan nduco ye. ² Ura min nda ama sahn che ndi se cah che rechayute, chehtihya se nan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—Dihvé, ndete che nahn ne ne, co din ne che ndoyahn.

³ Tuhme nahn tah ye sahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Nahn. Man ne, a ndoyehn.

Ndetahno che rahn ye tihca ne, ndoyahn se. ⁴ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Culhque cudado. Hua cahme nduco nde ama ihyan taca chi che ndoyehn. Tahque ndah ne, cuehn nan chidocuyan, ndihchero ye di, ne cah vedino nduhca che chihquentiyon Moisés cava che co devano nducoyaca ihyan che a ndoyehn.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn sahn decahya yahn ama capitán

⁵ Cuahn che chenda Dihvo vo yan Capernaum ne, ama capitán yahn Roma, chica se favor ihyan, ⁶ ne rahn se:

—Dihvé, sahn decahya yahn ne, ndi cheche se, ametah cocha se.

⁷ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuhn vo ndoque, din che ndoyahn se.

⁸ Ate rahn sahn capitán me ri se ihyan:

—Dihvé, hua denduh ne ndih cava no u, te u ne, ndiyu ihyan che redin yahn che cahne ndevaco. Nduco ama ndudo che cahma ne ne, ndoyahn sahn decahya yahn. ⁹ Tihca, te namin u ne, va ihyan che nte ye vederihquentiyon quenan cumá, ne vate sandado yahn. Cuahn che rihquentiyón ama se che cahne se ne, rahn se. Cuahn che rihquentiyón tama che chi se ne, rechi se. Adecodohn che rihquentiyón sahn decahya yahn ne, redinahn se.

¹⁰ Ama cuahn ino Dihvo vo che tihca rahn se, ne rahn ye nduco ihyan che nduco ye:

—Cuaco rahn ri nchuhn te nde van ihyan nación yahn Israel ne, hua ndaca nde ama ihyan che ama ritahno ye nduhca sahnguh. ¹¹ Rahn ri nchuhn te ama yahn ihyan numachahte iyehense conduco ye Abraham man, Isaac man, Jacob man, cuahtenan ye nduco vih vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ¹² Ate ihyan che tahque redin yahn che cuahtenan ye vahchetero

nan che rihquentiyon Dendiohs ne, ndotenan che cuahtenan ye min ne, dechuh Dendiohs ihyan cuahn chevah nan che man, ne min cuahtenan ye, cuaco ye man, cheh dihyon ye man.

¹³ Tuhme rahn ye ri ye capitán me:

—Conahn ndevaque, ne nduhca che chitehne ne, tihca conahn ndoque.

Me sahn decahya me ne, a ura min no ndoyahn se.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn indahn Pedro

¹⁴ Ama yune ne, chahn Dihvo vo Jesucristo ndevaco Pedro, ne indahn Pedro ne, quendite ye, ndi ye cah ihno. ¹⁵ Nahn tah ye tah ihyan min, ne ndoyahn ye, chavi cah ihno me. Tuhme necuan ye, ne cah ye, cheh ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama yahn ihyan cah

¹⁶ Ro min, cuahn che chi dah ne, ama yahn ihyan nda ye nan Dihvo vo, nda ye ihyan cah man, ihyan che chenun vaco chihnga ihyan man. Dihvo vo ne, nduco ama ndudo no ndetendah ye vaco chihnga chahn. Namin din ye che ndoyahn ihyan cah chahn. ¹⁷ Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca: “Man ye cahnevi ye cah yahn ihyan.”

Sahn che nahn conduco se Dihvo vo Jesucristo

¹⁸ Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yahn ihyan nduco ye ne, chihquentiyon ye ihyan apóstol yahn ye che cuahtenan ye chete ama barco, chuh ye nduco vih tama lado viche yahn vine yahn Galilea. ¹⁹ Ura min ama sahn devano ley che dirun Moisés chahn nda se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, nahn conducó ndih adecotino che cahne.

²⁰ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Yuhne ne, va ive vaco te, ne yahda ne, va nan che rahte te, ate u che rinducó nducoyaca ihyan ne, metah nde nan che condite.

²¹ Tuhme tama sahn che rinduco se ihyan ne, rahn se ri se ihyan:

—Dihvé, cuahnecun ne che conán nan chida nde nda ro che coh ye. Cuhché ihyan, tuhme conducó ndih.

²² Ate ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Di ne, nahn che condoque u. Hua ndedecadine cava chemin. Ihyan che anduhneca ndete che a ndih ye nan Dendiohs ne, ihyan chahn co cuhche ye tenahn yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihco dihn ye yuhne tan

²³ Chihno min ne, chenda Dihvo vo chete barco me nduco ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye nduco vih. ²⁴ Ura min canan rano yuhne tan, ama rendedecuan nune nan vine me nde a renda chete barco me. Me Dihvo vo ne, quiyado ye. ²⁵ Tuhme ndedetuhche ihyan apóstol chahn ihyan, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, ¡cuendedeвахn ne nuhn!, te cuehchenun nuhn van nune.

²⁶ Ndahconan Dihvo vo:

—¿Dehco che ama vah nchuhn? ¿Taca che hua numa ino ne ritahno ne?

Tuhme necuan ye, chihco dihn ye yuhne me man, vine me man, ne nuhnde dihn. ²⁷ Nduco neve se van ihyan chahn, ne rahn se:

—¿Duhra ihyan cuh che nde yuhne man, nde vine man, redinahn che rihquentiyon ye?

O sahn yan Gadara che chenun vaco chihnga sahn

²⁸ Cuahn che nda Dihvo vo tama lado viche yahn vine me, yahn yahn yan Gadara ne, nda o sahn che chenun vaco chihnga sahn, che chica se van yayan nan che chenun tenahn. Ama redin tan se che nde ama ihyan hua rihquino ye chuh ye yune nino nan che chenun se. ²⁹ Ama yudo nan se rahn se:

—Jesús, Daya Dendiohs, ¿dehco che renun mendahn ne yune yahn nuhn? ¿Taca che cochi ne din ne che chuhrihn nuhn?, te ametah nda ro yahn.

³⁰ Nino min ne, redin ihyan cudado ama yahn cuche. ³¹ Vaco chihnga chahn ne, chica favor Dihvo vo, ne rahn ri ihyan:

—Ndete che ndetendah ne nuhn ne, cuahnecun ne che condah nuhn cuche sih.

³² Rahn Dihvo vo ri ye vaco chihnga chahn:

—Cuahn nchuhn.

Tuhme ndiquendah vaco chihnga chahn sahn, ne chenda cuche chahn. Nducoyaca cuche chahn ne, cochahn te rano te nan ndava, cheranun te chete vine me, chihno chih te.

³³ Sahn che redin cudado cuche chahn ne, ama dihya se chi, ne conahn se rano se cuahn viyan me. Nda se min ne, neco se ihyan nduhca che chihno chih cuche chahn man, deh chi yahn sahn che chenun vaco chihnga chahn man. ³⁴ Tuhme chahn nducoyaca ihyan yan nan che quenun Dihvo vo, ne chica ye favor ihyan che ndaca ye min, nahn ye.

9

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se

¹ Chihno me min ne, chenda Dihvo vo chete barco, tuche ye vine me, nta ye yan vaco ye. ² Min nda ihyan nan ye, nda ye ama sahn che ndi cheche se quendite se nan yundo. Cuahn che ndihche Dihvo vo nduhca che ritahno ihyan chahn ne, rahn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

—Dayá, hua dehve rahque, a ndaque vederenchahco cava nunde yehn.

³ Min chenun van ama o sahn devano ley che dirun Moisés, ne rendedecadino se: “Sahn tih ne, ducherino se Dendiohs che tihca rahn se.” ⁴ Ndetahno checadino Dihvo vo che tihca rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che chihnga rendedecadino nchuhn? ⁵ Ndete che cahma có sahnguh: “A nchahcó nunde yehn” ne, nde hua co devano ne ndete che va vederihquentiyon yahn, o hua. Ate ndete che cahma có sahn: “Cuenecuen, ne cuique” ne, co devano ne. ⁶ Chemin che cava che cadino ne che u che rinducó nducoyaca ihyan ne, quenun cumá vederihquentiyon che nchahcó nunde yahn ihyan ne, condihche ne.

Tuhme rahn ye nduco sahn che ndi cheche me:

—Cuenecuen, cotah yundo yehn, conahn ndevaue.

⁷ Ndetahno necuan sahn min, ne conahn se ndevaco se. ⁸ Nducoyaca ihyan che chenun ye min ne, dihya ye chi, ne ndeva ye yavenan Dendiohs yahn che necah ye vederihquentiyon min Dihvo vo cava che ndah yahn ihyan iyehense.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Mateo che conduco ye ihyan

⁹ Cuahn che chica Dihvo vo min, cuahn ye ne, ndihchero ye ama ihyan che duche ye Mateo. Ihyan min ne, quenun ye ntiyon che rica ye tume cade iyo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuhn vo, condoque u.

Tuhme necuan Mateo, cuahn ye chinduco ye ihyan.

¹⁰ Ama yune ne, reh Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye. Namin nduco ama yahn sahn rica tume cade iyo man, yahn ca sahn nunde man, vate se reh se nduco ye. ¹¹ Ndhichero ama o sahn fariseo, ne rahn se ri se ihyan apóstol chahn:

—¿Dehco che tihca redin Ihyan Ricuahn yahn nchuhn che reh ye dama nduco sahn rica tume cade iyo man, sahn nunde chenahn man?

¹²⁻¹³ Chihnevan Dihvo vo che tihca rahn se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ihyan cah che rendotenan ye sahn doctor, ndiyu ihyan che hua cah ye. Atihnoqa u, te nda cava che conan ihyan nunde, nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu cava ihyan metah nunde yahn ye che rahco ye. Che

va che din nchuhn ne, cuahn ne dinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs che tuhca: “Tahque nahn che cuahtenan cuma nchuhn vedevahino che co che cahno ne ite, co te vedino nan.”

Tumerune ihyan Dihvo vo Jesucristo yahn yahte

¹⁴ Ura min ne, nda ama o ihyan che rinduco ye Juan Bautista, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Nuhn nduco sahn fariseo cuahn dama rahte nuhn yahte. ¹⁴Dehco che ihyan che rinduco ye ndih hua rahte ye yahte ne?

¹⁵ Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Ihyan che rinduco ye sahn rihnevaco ne, hua rahteran ye. Ate ndete che quenda ihyan sahn ne, cuahteran ye. Atihnoca ihyan che rinduco ye u, te man ro cuh ne, metah deh cuande che cuahte ye yahte. Ate cuahn che nda ro che quenda sahn nunde u ne, tuhme che cuaco, cuahte ye yahte.

Ejemplo yahn tino ndico nduco ima ndico

¹⁶ Hua redin yahn che ndahchetahn vo costumbre ndico nduco vederihquentiyon ra. Nde ama ihyan hua renecahn an ye ama ndi tino ra nan tino ndico, te ndete che tihca din ye ne, ndeva doh tino ra me, ne nde tahque co chahte nan nte yahn tino ndico me. ¹⁷ Namin nde ama ihyan hua rih ye vino ra chete ima ndico, te ndete che tihca din ye ne, condan ima ndico me, cora vino me, ne conda nduh che o. Chemin che va che cuh ihyan vino ra chete ima ra cava che hua dehva co yahn.

Tahn daya Jairo man, tahn ndahta che nahn tah te tino yahn Dihvo vo Jesucristo man

¹⁸ Numanahn che rente ca Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, nda ama sahn ndinan. Chehtihya se nan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—Tahn dayá ne, a chih te cade menan lihn. Cuhn vo nduco ne, nahn tah ne tahn, ne ndaconan conan te.

¹⁹ Tuhme necuan ndi Dihvo vo, ne cuahn ye nduco se nduco ihyan apóstol yahn ye.

²⁰ Ura min nda ama tahn ndahta che a ri ndichio nduyo che cah te, rendora te yun ro ro. Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, ne nahn tah te tino yahn ye. ²¹ Tihca din te, te ndedecadino te: “Mare tino yahn ye nahn tah, ne ndoyahn.” ²² Ndaconan ye ndihchero ye tahn, ne rahn ye:

—Dayá, hua dehve rahque. Nducote chitehne ne, a ndoyehn.

A ura min no ndoyahn te.

²³ Cuahn che nda Dihvo vo vaco sahn ndinan me ne, ndihchero ye che a chenah sahn retive ndo ran man, ama ndito ihyan

rah ran ye man. ²⁴ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Conahn nchuhn, te tahn dihn ne, hua dehve ndih te, quiyado te.

Ate chihyon nan ihyan chahn ihyan. ²⁵ Chihquentiyon ye che ndiquendah vah ihyan chahn, tuhme chenda ye nan che quendite tahn dihn me. Chetah ye tah te, ne necuan te. ²⁶ Nducoyaca ihyan che vate ye numachahte yahn min ne, checadino ye yahn vederihno min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan o sahn nan ve

²⁷ Cuahn che conahn Dihvo vo ne, cuahn o sahn nan ve cuahn vedame ye rah se:

—Daya David, jconan vahino ne nuhn!

²⁸ Cuahn che nta ye, ndonda ye chete vah ne, chenda vah sahn nan ve chahn, chahn nda se nan ye, ne tumerune ye sahn:

—¿A ritahno nchuhn che co din che co ro nan ne ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Dihve nuhn, ritahno nuhn che co din ne che co ro nan nuhn.

²⁹ Tuhme nahn tah ye ndutinan se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Conahn nduco nchuhn nduhca che ritahno ne.

³⁰ A ndetahno chi ro nan sahn chahn. Tuhme ama cah ye cudado sahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Condi nchuhn cahma ne nduco nde ama ihyan taca chi che chi ro nan ne.

³¹ Ate cade ndaca se min, canan nte se nduco ihyan, ne chetuhn ndudo yahn vederihno min van ihyan che vate ye numachahte yahn min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndiquendah cah nan ama sahn lihme

³² Cade ndiquendah sahn chahn vah ne, nda ama o ihyan, nda ye ama sahn lihme che quenun ama vaco chihnga sahn.

³³ Ndetendah Dihvo vo vaco chihnga me, ne ndetahno ndiquendah cah se, canan rente se. Ama cuahn ino ihyan, ne rahn ye:

—Nde menahn ameah conahn vederihno che tuhchan muhn nación yahn Israel.

³⁴ Ate sahn fariseo ne, rahn se:

—Ihyan tih ne, quenah cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, ne nduco chemin rendetendah ye vaco chihnga.

Dihvo vo Jesucristo ne, renan vahino ye ihyan

³⁵ Chihno min ne, quechica Dihvo vo nduh cuan yan rahte man, yan cahya man, ricuahn ye chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel. Rahndudo ye ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne redin ye che rendoyahn nducoyaca ihyan cah. ³⁶ Nduh cuan nan che quechica ye ne, ama

yahn ihyan. Ama quenan vahino ye ihyan, te ametah duh che cacuahñ vederihquentiyon yahn Dendiohs ihyan. Nduhca itecuche che metah ihyan che din ye cudado ite, tihchan ihyan chahn. ³⁷ Tuhme rahñ Dihvo no ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te ama yahn ihyan che nahn cahnevan ye ndudo yahn Dendiohs, ate ihyan che rahndudo ye ne, ama doh ri ye. Anduhneca ndete che ama va ndute ndata ate ihyan che redin ye ntiyon ne, ama doh ri ye. ³⁸ Chemin che cuica nchuhn Dendiohs cava che dechuh ye ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn ye, cahnevan ihyan chahn.

10

Cah Dihvo vo Jesucristo ntiyon che din ihyan apóstol yahn ye

¹ Chihno min ne, nedin dama Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne cah ye vederihquentiyon ihyan cava che ndetendañ ye vaco chihnga man, din ye che ndoyahn ihyan cah, adecodehno cah che ndi ye man.

² Van ihyan chahn ne, nduco ama ihyan che duche ye Simón Pedro, ihyan min che tahque menañ vihca van nducoyaca ye. Namin nduco Andrés, dihno Simón man, Jacobo nduco dihno ye, Juan, che daya Zebedeo man, ³ Felipe man, Bartolomé man, Tomás man, Mateo, ihyan min che rica ye tume cade iyo ro menañ man, Jacobo, daya Alfeo man, Lebeo, che namin duche ye Tadeo man, ⁴ tama Simón, ihyan min che chinduco ye partido yahn sahn cananista ro menañ man, Judas Iscariote, ihyan min che necañ ye Dihvo vo adive man.

Dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan apóstol yahn ye che cuahndudo ye

⁵ Dechuh Dihvo vo ihyan che ndichio chahn, chihquentiyon ye ihyan tuhca:

—Hua cuahndudo nchuhn van ihyan tama nación, nde huane van ihyan nación yahn Samaria. ⁶ Tahque ndah ne, cuahndudo ne van ihyan nación yahn Israel, ihyan chahn che a ndihcomañ ye Dendiohs. Ihyan chahn ne, anduhneca itecuche che a chinda te. ⁷ Cuahndudo nchuhn te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, a nun cahcantiyon ye ihyan. ⁸ Codin nchuhn che ndoyahn ihyan che ndi ye cah che rechã yute man, ihyan che ndi ye adecodehno cah man, condedetuhche ne ihyan che a ndih ye man, cuendetendañ ne vaco chihnga man. Nchuhn ne, dendaca ne vederihquentiyon cuh, ne hua cua ne chihve yahn ihyan che conan ne.

⁹ Hua quenda nchuhn tume, ¹⁰ nde hua quenda ne dino man, ndaco man, indahco man, atenã tino che chenun no ne. Tihca,

te ihyan redin ntiyon ne, redin yahn che nan ntiyon che redin ye quendañ nducuahñ che rendotenan ye.

¹¹ Cuahn che ndã nchuhn ama yan ne, cuenuhn ne ama ihyan che ndah ihyan ye, ne cuahtenan ne ndevacu ye nde ro che ndaca ne yan min. ¹² Cuahn che conda nchuhn ne, cahma ne co ne ihyan che vaco min: “Dendiohs din yahino ye nchuhn.” ¹³ Ndete che rihnevahn che conahn nduco ihyan nduhca che cahma ne, conahn, ate ndete che hua ne, hua. ¹⁴ Me ndete che ihyan che vaco min, o ihyan yan min, hua nevahnevan ye nchuhn, nde hua cahcovan ye che cahma ne ne, conda ne min, condañde ne yune yahn che chenã cah ne cava che tumacadino ye che hua ndahca din ye. ¹⁵ Cuaco ráhn rí nchuhn te ndã ro che cunhde cade yahn nducoyaca ihyan ne, tahque chuhrihn ihyan yan min che co ihyan che chahte ye yan Sodoma man, yan Gomorra man.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahñ ye che va che chuhrihn ihyan yahn ye

¹⁶ Cuedevano nchuhn te dechuh nchuhn van ihyan che ama duhtuno ye. Anduhneca ndete che van lobo dechuh itecuche. Nahn che rino nan nchuhn man, necun ne man. ¹⁷ Cuihco nchuhn cudado, te caca nunde ihyan yahn ne nan intiyahn man, cuahn ye nchuhn chete vaco man. ¹⁸ Quenda ye nchuhn nan gobernador man, nan rey man, caca nunde ye yahn ne yahn che ritahno ne u. Min cah ne ndudo yahn ne nduhca che ritahno ne u, ne nduco tihca cadino ihyan chahn man, ihyan nación chenãñ man, yahn vederihquentiyon yahn. ¹⁹ Cuahn che conahn ne, hua ndedecadino ne taça cahmanan ne nchuhn, te ndã ura min ne, te Dendiohs ndudo che cahma ne. ²⁰ Tihca, te ndiyu nchuhn che ndedecadino ne deh che va che cahma ne, te Chida ne Dendiohs ne, te vaco ye ndudo che cahma ne.

²¹ Ndã ro min ne, ama cuahte cahnda ihyan nduco vih. Nahn ye ne, caca ye che cahno se dihno ye, nahñ ye ne, caca ye che cahno se indihnte yahn ye, nahñ ye ne, caca ye che cahno se daya ye. ²² Nducoyaca ihyan co tan ye nduco nchuhn yahn che ritahno ne u. Ate adecoduhno ihyan che quendañ ye vedechahno nde cuihno vedeyah min ne, ndevahn ye. ²³ Cuahn che din tan ihyan nduco nchuhn ama yan ne, cuahn ne tama yan. Cuaco ráhn rí nchuhn te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndaconan chí cuahn che nde metah conan cuahtehica ne nducuahñ yan yahn ihyan nación yahn Israel.

²⁴⁻²⁵ Ihyan che rahñ ne, hua chenãñ yo ye che tahque ndahca cuahno ye che co ihyan ricuahñ yahn ye. Tahque ndah ne,

rihco dāma ino ye che cuahno ye nduhcā che a rahno ihyan ricuahn yahn ye. Namin ihyan redin ntiyon ne, hua chenān ino ye che tahque ndāhca cuahno ye che co patrōn yahn ye. Tahque ndah ne, rihco dāma ino ye che cuahno ye nduhcā che rahno patrōn yahn ye. U che rihquentiyōn nchuhn, nducote rendāhchenān ihyan u, rāhn ye te quenān cumā vederihquentiyon yahn chundah, tahque ca nchuhn, nde tahque ndāhchenān ye nchuhn.

Ihyan ne, va che din vah ye Dendiohs

²⁶ 'Nducote a devano nchuhn te tihcā va che cuahno co ne ne, hua din vah ne ihyan. Cuedevano ne te nducuahne che ri cuahn ndeh ne, va che cadino ihyan. ²⁷ Nducuahne che rāhn nduco nchuhn cuahn demān vo ne, cuahndudo ne, cāh ne che cadino ihyan. ²⁸ Hua din vah ne ihyan che nahn cāhno ye nchuhn, te cuihno min ne, ametah dehva che co din ye. Tahque ndah ne, codin vah ne Dendiohs, te ihyan min ne, co dechuh ye nchuhn vān ruchiyāhn, co ne castigo cuahn dāma.

²⁹ 'Ihyan ne, rino ye yāhda cāhya anduhneca ndete che nde hua rigonun chihve te, te ra ye āma centāvo no nān che o te. Ate nde āma yāhda lihne, hua coh te ndete che Chida nchuhn che va ye vahchetero hua cuahnecon ye. ³⁰ Me nchuhn ne, tahque nda cuande ye nchuhn. Nde yudo tin ne nedin cuande ye. ³¹ Chemin che hua cua ne cudādo. Tahque rigonun chihve ne che co yāhda cāhya.

Nahn che hua co cuihnan ihyan cava Dihvo vo Jesucristo

³² 'Nducoyāca ihyan che numa ino ye ritahno ye u nān ihyan iyehne ne, numacuahn vedeyeno ndevā ihyan nān Chidā che va ye vahchetero. ³³ Ate ihyan che cuacondāh vedāme ye u ne, cuacondāh vedāme ihyan nān Chidā che va ye vahchetero.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che co tñ ihyan nduco ye

³⁴⁻³⁵ 'Hua ndedecadino nchuhn che mān che ndā ne, hua cuahte cāhnda ihyan, te ihyan che ritahno ye u ne, cuahte cāhnda ihyan nduco ye. Ihyan ne, cuahte cāhnda ye nduco chida ye mān, tāhn cāhya ne, cuahte cāhnda te nduco chaco te mān, tāhn decuno ihyan ne, cuahte cāhnda te nduco indāhn te mān. ³⁶ Tihcā va che cuahte cāhnda ihyan vān ihyan yahn ye.

³⁷ 'Ihyan che hua rihco dāma ino ye cotahno ye u, yahn che hua nahn ye che co tñ indihne yahn ye nduco ye ne, ihyan chahn ne, nde hua redin yahn che din cuandē ihyan vān ihyan yāhn. Namin ihyan che hua rihco dāma ino ye cotahno ye u, yahn che

hua nahn ye che co tñ dāya ye nduco ye ne, nde hua redin yahn che din cuandē ihyan vān ihyan yāhn. ³⁸ Adecoduhno ihyan che rihco dāma ino ye cotahno ye u andahre nde va che conan yāh ye nān cruz, atenān ihyan min redin yahn che din cuandē ihyan vān ihyan yāhn. ³⁹ Ihyan che cuacondāh vedāme ye u, che nahn ndedevahn mān ye ihyan ne, conda ye, ne ihyan che hua cuacondāh vedāme ye u ne, andahre cāhno se ihyan, ate cuahtenan ye vahchetero.

Ihyan che cuahtenan ye vahchetero

⁴⁰ 'Ihyan che renevahnecon ye nchuhn ne, a u renevahnecon ye, ne ihyan che renevahnecon ye u ne, a ihyan che dechuh ye u renevahnecon ye. ⁴¹ Ihyan che renevahnecon ye āma ihyan che rahndudo ye ndudo yahn Dendiohs yahn che redin ye ntiyon min ne, ndeva Dendiohs āma tāma ye. A namin no tun ihyan che renevahnecon ye āma ihyan che ndah ihyan ye ne, ndeva Dendiohs āma tāma ye nduco vih. ⁴² Ihyan che ritahno ye u ne, hua nduh rigonun chihve ye che lādo yahn ihyan, ate adecoduhno ihyan che cāh ye andahre āma vāso nune, cuh ihyan chahn ne, ndāhco menun Dendiohs yahn ye.

11

Dechuh Juān Bautista o ihyan te nahn cadino ye yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che chihno cāh cuande Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apōstol yahn ye ne, chica ye min cuahn ye, cacuahne ye mān, cuahndudo ye mān, nduh cuān yān che nino min.

² Tāhn min ne, quenun Juān Bautista vācōyāhn, ne cuahn che checadino ye yahn dehtenduh che redin Dihvo vo ne, dechuh ye o ihyan che rinduco ye ihyan nān Dihvo vo, ³ tumerune ye:

—¿A ndih ihyan che a va cāde chi ye ndedevahn ye ihyan iyehne, o comān va che chi ihyan min ne?

⁴ Ndahconan ye, ne rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn cuengo ne Juān nducuhne che rendihchero ne mān, rihnevan ne mān. ⁵ Cāh ne che cadino ye nduhcā che redin che ri ro nān ihyan che ve mān ye mān, redin che rica ihyan che neneva doh cāh ye mān, redin che rendoyahn ihyan che ndi ye cāh che rechā yute mān, redin che ihyan che chato ye rihnevan mān, redin che rentuche ihyan che a ndih ye mān, rahndudo ndudo ndah yahn Dendiohs, rihnevan ihyan che ri ndāche ye yahn nunde yahn ye mān. ⁶ Rāhn rī nchuhn te āma ndah ro yahn ihyan che riquendi ye numa ino ye ritahno ye u.

⁷ Cuahn che a canañ ihyan chahn ne, canañ rente Dihvo vo nduco ihyan che che-nun ye min yahn Juān, ne rahn ye:

—¿Duh che chahn nchuhn chendihchero ne min yahn ne ñan che metah duhva ne? A devano ne te ndiyu ama ihyan che ran do ye, che anduhneca ama nduco che a muhn a min redcuehte yuhne. ⁸ ¿Duh chahn nchuhn chendihchero ne ne? A devano ne te ndiyu ama ihyan che ama ninevaca tino ndah, te ihyan chemin chan ne, ndevaco rey chenun ye. ⁹ A devano nchuhn te chahn ne, chendihchero ne ama ihyan profeta. Cuāco rahn rí nchuhn te ihyan min che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye van ihyan profeta. ¹⁰ A yahn ihyan min che rahn Dendiohs, ndirun ñan Ndudo yahn ye tuhca:

Dechúh ama se numanahn che metah cahn, cahcovan se chedave yahn ihyan cava che a vate yan ye cuahn che nda.

¹¹ Cuāco rahn rí nchuhn te van nducoyaca ihyan che chahte ye iyehense nde a rahn me nde meniyon ne, Juān Bautista che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye. Ate van ihyan che renevahnecon ye vederihquentiyon che ndahco cade Dendiohs ne, nde ihyan che tahque doh vederihquentiyon quenan cuma ye ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon che quenan cuma Juān.

¹² Nde ro che canañ Juān ntiyon yahn ye nde meniyon ne, ama redin nun ino ihyan cava che tuno ye vahchetero ñan che rihquentiyon Dendiohs. ¹³ Moisés man, nducoyaca ihyan profeta, nde ñan che canañ, nde nda Juān Bautista man, dirun ye yahn vederihquentiyon ra che ndahco cade Dendiohs. ¹⁴ Cuedevano nchuhn te che ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs che ndaconan chí tun Elías ne, a Juān Bautista nda ye, dinahn vederihquentiyon min, andahre hua nahn cotahno ne. ¹⁵ Nducoyaca nchuhn ne, cuihcovan ndah ne che tihca rahn.

¹⁶⁻¹⁷ Nchuhn che vate ne man ro cub ne, nduhchan sahn cahya che reduche se ndihve, tihchan ne. Sahn chahn ne, rahn se ri se combiero yahn se: “Tive nuhn curetive, ate hua cah yeno nchuhn, ndeh ne. Chita ran nuhn, ate hua chaco ne.”

¹⁸ Nduhchan sahn chahn, tihchan ne, te nda Juān Bautista, ne ama vah ñan cheh ñan chíh ye, ne rahn nchuhn te quenun vaco chihnga ihyan. ¹⁹ A namin no tun cuahn che nda u che rinducó nducoyaca ihyan. Réh man, ríh man, dama nduco ihyan che rahte vihco ye, ne rahn ihyan: “Sahn tih ne, ama reh se man, ama rih se man, rinduco se sahn rica tume cade iyo man, sahn nunde chenahn man.” Rendahchenan ihyan ntiyon che redin nuhn, ate hua dehve

din yahn, te ihyan che renahn ye ne, a devano ye che vededevano yahn Dendiohs ne, chemin che tahque ndah.

Ihyan yan che hua nahn nto ino ye nunde yahn ye

²⁰ Chihno min ne, nte Dihvo vo yahn ihyan yan ñan che tahque din ye vederihno, te ihyan chahn ne, hua nahn nto ino ye nunde yahn ye. Rahn ye:

²¹ —Nchuhn ihyan yan Corazín man, ihyan yan Betsaida man, jama vedin nchuhn!, te ndete che ihyan yan Tiro man, ihyan yan Sidón man, ndihchero ye vederihno che ndihchero nchuhn ne, a metah ro nto ino ye nunde yahn ye, chahtenun ye tino ndere, chahteran ye van iya. ²² Rahn ri nchuhn te nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, nde tahque chahte castigo co nchuhn che co ihyan chahn. ²³ Me nchuhn ihyan yan Capernaum ne, ama redin yade ne anduhneca ndete che nde vahchetero tuno ne che rahco ne, ate va che cahn ne van ruchiyahn, te ndete che yan Sodoma din vederihno nduhca che din yan vaco ne ne, chitahno ihyan chahn, ne vate ca ye nde meniyon. ²⁴ Rahn rí nchuhn te ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, tahque chahte castigo co nchuhn che co ihyan chahn.

Rahn Dihvo vo Jesucristo: “Cochi nchuhn, ne din che nuhndeman chedave yahn ne”

²⁵ Tuhme covah Dihvo vo, ne rahn ye:

—Chida man, ndih che rihquentiyon ne vahchetero man, iyehense man, rendevá yavenañ ne, te a ihyan che necun ye cah ne che cadino ye vededevano yahn ne, ndiyu ihyan che ama devano ye che rahco ye. ²⁶ Tihca Chidá, te tihca nahn man ne.

²⁷ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan che chenun ye min:

—Chidá ne, ndahco ye vederihquentiyon tãh che cahcantiyón nducuahn dehtenduh. Nde ama ihyan hua rendihche ye u, te atenan Chidá che rendihche ye u. Namin nde ama ihyan hua rendihche ye Chidá, te atenan u, nduco ihyan che man ricuáhn ihyan taça ye, che rendihche nuhn ihyan. ²⁸ Nducoyaca nchuhn che rechuhrihn ne, hua va man chedave yahn ne, cochahtino ne u, ne dín che cuahteman chedave yahn ne. ²⁹ Codinahn ne vederihquentiyon yahn, ne cuiquendi ne yune yahn, te u ne, necún. Tuhme cuahteman chedave yahn ne. ³⁰ Tihca din nchuhn, te hua vahche cava ne che dinahn ne vederihquentiyon yahn.

12

Ihyan apóstol ne, tuhn ye ama o indo trigo ro che rahtetuhno ihyan

¹ Chihno *ama* o ro min, *ama* ro che rahtetuhno *ihyan* ne, chuh *Dihvo* vo nan va chendata yahn *ihyan*, ne *ihyan* apóstol ne, chi cuico ye, ne tuhñ ye indo trigo, cheh ye ndute yahn. ² Ndiherero *ama* o sahn fariseo, ne raññ se ri se *Dihvo* vo:

—Condihche ne *ihyan* apóstol yahn ne. Hua ndaħca che tihca redin ye man ro cuh, te man ne, ro che rahtetuhno *ihyan*.

³ Ate ndaħconan *Dihvo* vo, ne raññ ye ri ye sahn:

—A ndihchenan nchuhn nan *Ndudo* yahn *Dendiohs* nduhca che din *David* ro min cuahn che chi cuico ye nduco combiero yahn ye. ⁴ Chenda *ihyan* chahn chete yaco, cheh ye pan che ndi vedino nan *Dendiohs* andahre pan chemin chan ne, atenan chidocuyan co cheh ye. ⁵ Namin a devano nchuhn nduhca che rihquentiyon ley che dirun *Moisés*. Hua dehve nunde che redin chidocuyan ntiyon chete yaco ro che rahtetuhno *ihyan*. ⁶ Nducote va vederihquentiyon che din chidocuyan ntiyon chete yaco ro che rahtetuhno *ihyan* ne, cudevano ne te hua dehve nunde che tihca redin *ihyan* apóstol yahn ro che rahtetuhno *ihyan*, te vederihquentiyon che quenan cumá ne, tahque chahte che co vederihquentiyon min. ⁷ Nchuhn ne, nde hua renahn ne ndudo yahn *Dendiohs* che ndirun tuhca: “Tahque nahn che cuahtenan cuma nchuhn vedevahino che co che caħno ne ite, co te vedino nan.” Ndete che renahn nchuhn ndudo min ne, nde hua ndere caħma nunde ne yahn ye. ⁸ Cudevano ne te u che rinducó nducoyaca *ihyan* ne, rihquentiyón nde nducuañ che redin *ihyan* ro che rahtetuhno ye.

Dihvo vo *Jesucristo* ne, din che ndoyahn *ama* sahn che ndi cuma tah se

⁹ Chuh *Dihvo* vo min, ne chenda ye chete *ama* yaco yahn *ihyan* nación yahn *Israel*. ¹⁰ Min quenun *ama* sahn che ndi cuma *ama* tah se. Namin min chenun *ama* o sahn fariseo, ne nducote nahn caça nunde se yahn *Dihvo* vo ne, tumerune se *ihyan*:

—¿A rihquentiyon nan *Ndudo* yahn *Dendiohs* che co din vo che ndoyahn *ihyan* ro che rahtetuhno vo ne?

¹¹ Ndaħconan *Dihvo* vo, ne raññ ye ri ye sahn:

—Ndete che va itecuche yahn nchuhn ne condahnun te chete veh ico ro che rahtetuhno *ihyan* ne, ndetahno caññ ne ndetendañ ne ite. ¹² Nducote tahque rigoñun chihve *ama* *ihyan* che co itecuche ne, chemin che co conan vo *ihyan* andahre ro che rahtetuhno vo.

¹³ Tuhme raññ ye ri ye sahn min:

—Cuacandihque tah.

Chacondihco tah se, ne ndo ndah nduhca tah se che tama me. ¹⁴ Ndetahno quendañ vah sahn fariseo chahn rentuhno se nduco vih taça caħno se *Dihvo* vo.

Nduhca che ndirun yahn *Dihvo* vo *Jesucristo* nan *Ndudo* yahn *Dendiohs*

¹⁵ Checadino *Dihvo* vo che tihca rentuhno se, ne chica ye min, cuahn ye. *Ama* yahn *ihyan* cuahn ye nduco ye, ne din ye che ndoyahn nducoyaca *ihyan* che cah ye. ¹⁶ Chihquentiyon *Dihvo* vo che hua caħma *ihyan* chahn che a *ihyan* min che a va cade che dechuh *Dendiohs*, ndedevahn ye *ihyan* iyehñse. ¹⁷ Tihca din ye cava che conahn ndudo che raññ *Dendiohs* yahn ye, dirun *ihyan* profeta *Isaias* tuhca:

¹⁸ Saħnguh che redin se ntiyon yahn, a man tendahnun sahn.

Ama yahinó sahn, *ama* yenó cava se.

Dín che conun *Vacó* sahn,

ne cuahndudo se van *ihyan* nación chenahn nduhca che va che techecadé yahn ye.

¹⁹ Hua cuhma chende se nduco *ihyan*, nde huane cuah nun se nan ye, caħya se *ihyan*.

Hua cochica se yune viyan cuahndudo se.

²⁰ Hua cañ ndache nduh se *ihyan* che ndache ri ye yahn nunde yahn ye.

Tahque ndah se ne, necaħ se vedechahtino *ihyan*.

Tihca quendi se nde conan caħcantiyon se numachahte iyehñse,

²¹ ne *ihyan* nación chenahn ne, cochahtino ye sahn.

Sahn fariseo ne, raññ se te *Dihvo* vo *Jesucristo* ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah

²² Chihno min ne, nda *ihyan* nan *Dihvo* vo, nda ye *ama* sahn che quenun vaco chihnga sahn. Sahn min ne, nde ve se nde lihme se. Ndetendañ *Dihvo* vo vaco chihnga me, ne chi ro nan se man, chi caññ se man. ²³ Chahn ino nducoyaca *ihyan*, ne raññ ye:

—¿A din ndete che *ihyan* cuh che *daya David* ne?

²⁴ Ate chihnevan *ama* o sahn fariseo, ne raññ se:

—*Ihyan* tih ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, ne nduco chemin rendetendañ ye vaco chihnga.

²⁵ A checadino *Dihvo* vo che tihca raññ se, ne raññ ye ri ye sahn:

—Ndete *ihyan* che vate ye rihquentiyon ye cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye caħcantiyon ye. Ndete intiyahn yan cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye caħcantiyon ye. Ndete *ihyan* che chenun ye *ama* vah cuahtecuhma ye va van man

ye nduco vih ne, hua co quendi ye cuaht-enun dāma ye. ²⁶ A namin no tun chundah. Ndete che ndetendāh se vaco chihnga yahn se ne, anduhneca ndete che cuhuma se nduco ihyan yahn se, ne hua co quendi vederihquentiyon yahn se. ²⁷ Nchuhn ne, rāhn ne che nduco vederihquentiyon yahn chundah che rendetendāh vaco chihnga, ate sahn che rinduco se nchuhn ne, nducote rendotenan se duh che conan sahn cava che ndetendāh se vaco chihnga ne, co cahma se co se nchuhn che hua cuaco che rāhn ne. ²⁸ Cuedevano nchuhn te a nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs rendetendāh vaco chihnga. Nduco chemin ne, a ndero ndi che a rihquentiyon Dendiohs van nchuhn.

²⁹ 'Ama sahn dito ne, atenan ndete che dechiche ihyan sahn co condā ye chete vaco se, duco ye yahn se. U ne, anduhneca ndete che tihca dīn nduco chundah, ndahco ndiyā vederihquentiyon yahn se.

³⁰ 'Ihyan che hua rinduco ye u ne, anduhneca ndete che tan ye nducó. Ntiyon che redin ne, anduhneca ndete che renedin damá ndute ndata, ne ihyan che hua rinduco ye u ne, anduhneca ndete che rihtera ye.

³¹ 'Nducote rāhn nchuhn yāhn che quen cumá vederihquentiyon yahn chundah ne, chemin che rāhn rí nchuhn che va vederenchahco cava ihyan adecodehno nunde yahn ye man, che chihnga cahma ye man, ate ihyan che rendāhchenan ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, metah vederenchahco cava ye. ³² Adecoduhno ihyan che ndahchenan ye u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va vederenchahco cava ye, ate ihyan che ndahchenan ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua ndaca ye vederenchahco.

Ejemplo yahn yahn ndata

³³ 'Yahn ndata ne, a nan ndute yahn rihnde ro ndete che ndah o hua ndah. Yahn ndata che ndah ndute yahn ne, yahn ndah, ne yahn ndata che chihnga ndute yahn ne, hua ndah. Cua cuande nchuhn yahn ejemplo cuh, te hua redin yahn che ndahchenan ne vederihquentiyon che quen cumá cuahn che a ro nan ne che ntiyon cochihve redin. ³⁴⁻³⁵ ¡Ama duhtuno ihyan nchuhn! A ndero ndi nan ndudo yahn ne. Ihyan che ndah ihyan ye ne, runecade nan ndudo yahn ye, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, chihnga ndudo yahn ye. ³⁶ Rāhn rí nchuhn te cava nducuahn ndudo chihnga che rāhn ihyan ne, va che din Dendiohs castigo ihyan. ³⁷ Ihyan che runecade ndudo yahn ye ne, hua co ye castigo, ne ihyan che chihnga ndudo yahn ye ne, co ye castigo.

Sahn fariseo ne, chica se che din Dihvo vo Jesucristo ama vederihno, ndihchero se

³⁸ Tuhme rāhn ama o sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man:

—Ihyan Ricuahn, nahn nuhn che din ne ama vederihno ndihchero nuhn cava che co devano nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih.

³⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye sahn:

—Ihyan che vate ye man ro cuh ne, ama duhtuno ihyan ye man, rahcotahn ye yahn Dendiohs man. Nahn ndihchero ye vederihno, ate atenan ama vederihno nduhca che chinahn nduco ihyan profeta Jonás ndaca ndihchero ye. ⁴⁰ Ama ite ndico che quenun te van nuniyahn ne, ca tuhn te ihyan min, ne quenun ye chete te ino ro ino yan. Atihnoca u che rinducó nducoyaca ihyan va che conun man yahn ino ro ino yan. ⁴¹ Rāhn rí nchuhn te cuahn che ndā ro che techecade Dendiohs yahn nducoyaca ihyan ne, necuan ihyan yan Nínive, ndahco ndiya ye nchuhn, te ihyan chahn ne, nto ino ye nunde yahn ye cuahn che cahndudo ihyan profeta Jonás ndudo yahn Dendiohs, ate nchuhn ne, nde hua rihcovan ne ndudo yahn andahre tahque chahte vederihquentiyon quen cumá che co ihyan min. ⁴² Namin tahn reina che va te cuahn yahn ndiya ne, ndahco ndiya te nchuhn ndā ro min, te tahn min ne, ama yahn chica te, chihnevan te vedevano yahn Salomón, ate nchuhn ne, nde hua rihcovan ne ndudo yahn andahre tahque chahte vederihquentiyon quen cumá che co ihyan min.

Nduhca che redin vaco chihnga

⁴³ 'Cuahn che rendiquendāh vaco chihnga ama ihyan ne, rechica yahn nan che metah duhva, renuhn nan che conan tahn. Ate cuahn che hua rendaca ne, ⁴⁴ rendaconan, conun ihyan nan che a ndiquendāh, te ihyan min ne, a nduhca ama vah che va man, nde tuno ntache man, necuco man. ⁴⁵ Tuhme rāhn regua te ndache combiero yahn che tahque duhtuno ca che co man, ne rahtenun ihyan min, redin che tahque chuhrihn ye che co ro menan. Tihca cuahno co ihyan che duhtuno ihyan ye che vate ye man ro cuh.

Ndā chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye, rinuhn ye ihyan

⁴⁶ Numanahn che rente ca Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, ndā chaco ye nduco dihno ye, rinuhn ye ihyan. Chahtendi ye cuahn chevah, nahn nte ye nduco ye. ⁴⁷ Rāhn ihyan ri ye Dihvo vo:

—Ndā chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuahn chevah, nahn nte ye nduco ne.

⁴⁸ Ate ndahconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye ihyan che rāhn ye nduco ye:

—Tāca hua. Ihyan cah che chacó man, ihyan sih che dihnó man.

⁴⁹ Tuhme nahma Dihvo vo ihyan che rinduco ye ihyan, ne rahn ye:

—Namin ihyan chuhn ne, anduhneca chacó man, anduhneca dihnó man, ⁵⁰ te nducoyaca ihyan che redinahñ ye vederihquentiyon yahn Chidá che va ye vahchetero ne, ihyan chahn ne, anduhneca chacó man, anduhneca cahvé man, anduhneca dihnó man.

13

Ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata

¹ Ro min ne, quendañ vah Dihvo vo cuahn ye chihto vine, ne min chihnde ye. ² Ama yahn ihyan chi dama ye nan ye, nde quenaañ cuma che chihnde ye chete ama barco che va nan vine. ³ Chicuañ Dihvo vo ama ndeh nan dehtenduh ihyan chahn nduco ejemplo. Canan ye tuhca:

—Ama yune ne, cuahn ama ihyan retuhdo ye ndute ndata. ⁴ Cuahn che tuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune, ne nda yahda cheh te. ⁵ Te neve ndute ne, chera van roh, ne nducote hua yano yahn min ne, ndetahño quendañ. ⁶ Ate cuahn che chi inno ne, chihno tih, yahn che hua yano nda dihyoduto. ⁷ Te neve ndute ne, chera van chano yan. Ate cuahn che quendañ ne, chendih, ne chenun man. ⁸ Te neve ndute ne, chera nan che deman yahn, ne ama ndah chi yahn; nahñ ne, chi ama ciento yahn, nahñ ne, chi ino raco yahn, ne nahñ ne, chi ndico ndiche yahn. ⁹ Nducoyaca nchuñ ne, condecadino ndah ne cava che tumacadino ne deh conahn.

Deh cuande che deman nduco ejemplo chicuañ Dihvo vo Jesucristo ihyan

¹⁰ Tuhme chahn nda ihyan apóstol nan Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Dihve nuhn, ¿deh cuande che nduco ejemplo rente ne nduco ihyan ne?

¹¹ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhca che rihquentiyon Dendiohs ne, nde hua devano ihyan, ate nchuñ ne, din Dendiohs che cadino ne yahn. ¹² Tihca te, ihyan che chenahn ye ne, din Dendiohs che conahn ndah ye, ne ihyan che hua ndah chenahn ye ne, nde conan ye tah che chenahn ye. ¹³ Chemin che nduco ejemplo rahndudó, rihnevan ye, cava che cahnevan no ye ate hua conahn ye. ¹⁴ Tihca rinañ nduco ye nduhca che dirun ihyan profeta Isaias tuhca:

Ihyan sih ne, rihnevan ye ate hua renahn ye man, rendihchero ye ate anduhneca ndete che hua ri ro nan ye man,

¹⁵ te ama cheche ndaconda chedave yahn ye, ndi i ye,

anduhneca ndete che hua rihnevan ye man, anduhneca ndete che hua ro nan ye man, anduhneca ndete che hua retumacadino ye man.

Tihca ri yahn ye, te a va che hua necahco ye u,

ne hua nchahco cava ye. ¹⁶ Me nchuñ ne, ama ndah ro yahn ne, te renahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁷ Cuaco rahn ri nchuñ te nde a rahn me ne, ama yahn ihyan profeta man, ihyan che runecade ye man ne, ama chenah ino ye che ndihchero ye che rendihchero nchuñ man, che cahnevan ye che rihnevan ne man, ate hua chinahn nduco ye.

Recqh cuande Dihvo Jesucristo yahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me

¹⁸ Cuihcovan nchuñ. Tuhca conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me. ¹⁹ Ndute ndata che chera chihto yune me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne hua renun ino ye, te ndetahño che rihnevan ye ne, renda chundah, redin se che rinañ ye. ²⁰ Ndute che chera van roh me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo, ne numacuahn vedeyeno renevah-necun ye. ²¹ Ate ihyan chahn ne, nduhca chendata che metah cotah yano dihyoduto ne, tihchan ye, te cuahn che rechuhriñ ye o redin tan ihyan nduco ye yahn che renevah-necun ye ndudo me ne, ndetahño rihcoman ye. ²² Ndute che chera van chano yan me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo me, ate ama rendecadino ye cava ntiyon yahn ye man, rihncneh man ye ihyan che ama nahn yahn ye vedecuihca man, ne chemin che hua ri redin ndudo me che ndah nduco ye. ²³ Me ndute che chera nan che deman yahn me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo me, ne renahn ye. Ihyan chahn ne, nduhca chendata che chi ama ciento yahn man, chi ino raco yahn man, chi ndico ndiche yahn man ne, tihchan ye, te recqh yune ye che redin ndudo me che ndah nduco ye.

Ejemplo yahn chano yan van trigo

²⁴ Chihno min ne, nte Dihvo vo tama ejemplo, chihnevan ihyan chahn. Rahn ye:

—Cahma có nchuñ nduhca vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ama ihyan ne, tuhdo ye trigo nan yahn yahn ye, ²⁵ ate chete rahn, ura che vateyado ihyan ne, chahn ama sahn che hua ri rendihche se ihyan, ne tuhdo se ndute yahn chano yan van trigo me. ²⁶ Cuahn che a chendudo cuiyon yama trigo me ne, chihnde ro chano yan me van. ²⁷ Tuhme chahn sahn redin ntiyon, chengo se dihve se: “Dihve nuhn, uvo ne, trigo tuhdo vo min. ¿Taca che ama

quendaḥ chano yañ ne? ²⁸ Ndahconan ye, ne raññ ye ri ye saññ: “Ama saññ che hua ri rendihche se u ne, chahn se tuhdo se ndute chano yañ.” Tuhme tumerune se ihyān: “¿A nahn ne che tico nuhn chano yañ me ne?” ²⁹ Ndahconan ye, ne raññ ye ri ye saññ: “Hua tico ne chano yañ me, te denaḥ nde nduco trigo tico ne. ³⁰ Tahque ndaḥ caḥcomañ vo che cuihta daḡa nduco vih nde nda ro che co cuma trigo me. Tuhme dechúh ihyān che tico ye chano yañ me, din ticua ye, cuih ye vaçoyahn. Cuihno min ne, din daḡa ye trigo me, cuih ndaḥ ye.”

Ejemplo yahn ndute yahn mostaza

³¹ Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:
—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhça ama ndute mostaza che chihche ihyān nan yañ yañ ye. ³² Ndute mostaza ne, andahre chemin che tahque caḡa vañ nducuahn ndute, ate cuahn che rihta ne, ri rahte yañ yañ che nde yaḡda redin ndaḡque te vañ dune.

Ejemplo yahn ya yahn pañ

³³ Nte Dihvo vo taḡa ejemplo:
—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhça tahsihn ya che chihchetahn ama ndaḡta vañ ndeḡ yaḡche pañ, ne quendih vañ nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, demañ nduco ejemplo chucuahn ye

³⁴ Nducuahn ndudo che caḡndudo Dihvo vo, chihnevan ihyān ne, demañ nduco ejemplo, ³⁵ caḡa che conaḥn nduhça che dirun ihyān profeta, tuhça: Cuahndudó demañ ejemplo.

Cacuahn ihyān yañ dehtenduh che nde hua devano ihyān numacuahn ro nde ro che chihnde iyehñse.

Dihvo vo Jesucristo ne, caḡ cuandeye deh conaḥn ejemplo yahn chano yañ vañ trigo me

³⁶ Chihno min ne, ndedechuh Dihvo vo nducoyaça ihyān, ne ndonda ye vah nduco ihyān apóstol yañ ye. Tuhme raññ ihyān chahn ri ye ihyān:

—Te cuande ne nuhn deh conaḥn ejemplo yañ chano yañ me.

³⁷ Ndahconan Dihvo vo, ne caḡ cuande ye ihyān chahn:

—Ihyān che retuhdo ndute ndaḡa me ne, u che rinducó nducoyaça ihyān. ³⁸ Yañ me ne, iyehñse. Ndute ndaḡa me ne, ihyān che renevahñecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. Chano yañ me ne, ihyān che rihquentiyon chundah. ³⁹ Saññ che tuhdo ndute yañ chano yañ me ne, chundah. Ro che ndo daḡa trigo me ne, a ro che cuhnde caḡe yañ nducoyaça ihyān. Ihyān che nedin daḡa ye trigo me ne, ángel. ⁴⁰ Nduhça che ndo daḡa chano yañ me, conun vaçoyahn me ne, tiḡça cuahno co

ihyān che duhtuno ihyān ye cuahn che cuhnde caḡe yañ nducoyaça ihyān. ⁴¹ Nda ro min ne, u che rinducó nducoyaça ihyān ne, dechúh ángel yaññ numachahte nañ che rihquentiyón, nedin daḡa ye nducoyaça ihyān nunde, menañ vihca ihyān che retihyon yune ye ihyān chenaḡñ che rahtendihco ye nunde. ⁴² Cuih ángel chahn ihyān nunde chahn vañ ruchiyahn. Min cuaco ye mañ, cheh dihyon ye mañ. ⁴³ Me ihyān che redinaḥn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyān min che Chida ye ne, quendaḡ yavenañ ye, cuahtenan ye vahchetero nañ che rihquentiyon ihyān min. Nducoyaça nchuhn, condedecadino ndaḥ ne yaññ che renté nduco ne.

Ejemplo yahn vedecuihca che quenun ndeh

⁴⁴ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhça ama vedecuihca che quenun ndeh mañ yañ. Ama se ne, ntaça se vedecuihca me, ne a min no ndaconan tihyon ndeh se. Ama chi yeno se, ne chahn se ndihcue se nducuahn dehtenduh yañ se, ne ca se yaññ nañ che quenun vedecuihca me.

Ejemplo yahn tu diyahn che ama yahn chihve

⁴⁵⁻⁴⁶ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhça ama tu diyahn che ama ndaḡça mañ, che ama yaññ chihve mañ. Ndiḡchero ama se che ra se tu chemin chan, ne chahn se ndihcue se nducuahn dehtenduh yañ se, ne ca se tu me.

Ejemplo yahn yaḡa che retañ yaḡca

⁴⁷ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhça ama yaḡa che retañ yaḡca che tihyon ihyān chete nuniyahn, ne chetaḡ ye nducoyaça nañ yaḡca. ⁴⁸ Cuahn che a chito yaḡa me ne, ndetendaḡ ye cuahn chihito nuniyahn. Min tendaññun ye yaḡca che ndaḡ te, chih ye ite chete cuahte, ne chihtera ye ite che hua cochihve te. ⁴⁹ Tiḡça va che co ro che techecaḡe Dendiohs yañ nducoyaça ihyān. Cuahtechica ángel din vi ye ihyān che duhtuno ihyān ye vañ ihyān che ndaḡ ye, ⁵⁰ ne cuih ye ihyān che duhtuno ihyān chahn vañ ruchiyahn. Min cuaco mañ, cheh dihyon ye mañ.

Ejemplo yahn vedecuihca

⁵¹ Tuhme tumerune Dihvo vo ihyān chahn:

—¿A renaḥn nchuhn nducuahn che renté ne?

Ndahconan ihyān chahn, ne raññ ye:

—Taça hua, Dihve nuhn, renaḥn nuhn.

⁵² Tuhme raññ Dihvo vo ri ye ihyān:

—Nducoyaça ihyān che retuno ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, ri ye nduhça ihyān cuihca che retendaḡ ye dehtenduh che ra mañ, dehtenduh che ndico mañ, vañ

vedecuihca yahn ye, te ihyan chahn ne, ama ndeh nan vededevano chenan cuma ye.

Nta Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

⁵³ Cuahn che a chihno cahndudo Dihvo vo ejemplo chemin chan ne, chica ye min. ⁵⁴ Nta ye yan nan che chihta ye, ne chahn ye chete yaco chicuahn ye. Ama chahn ino ihyan yan min, ne rahn ye:

—¿Ti chehua sahn tih vededevano che ricuahn se? ¿Taca che ri redin se vederihno? ⁵⁵ Sahn tih che daya vihcheyahn me. Chaco se ne, Maria. Dihno se ne, Jacobo man, José man, Simón man, Judas man. ⁵⁶ Namin tahn cahve se ne, muhn vate te. ¿Tira chehua se che tihca ricuahn se?

⁵⁷ Ihyan chahn ne, hua nevahnecon ye Dihvo vo. Chemin che rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ihyan profeta ne, atenan yan vaco ihyan che renevahnecon ye ihyan, te ihyan yan vaco ye man, ihyan ndevaco ye man ne, rendahchenan ye ihyan.

⁵⁸ Dihvo vo ne, atenan ama o vederihno din ye min yahn che hua chitahno ihyan chahn ihyan.

14

Nduhca che chih Juan Bautista

¹ Tahn min ne, Herodes gobernador yahn Galilea ne, checadino se yahn Dihvo vo Jesucristo, ² ne rahn se ri se sahn che rinan se sahn nan che rihquentiyon se:

—Ihyan che redin ye vederihno ne, Juan Bautista. A ntuche ye van tenahn, ne chemin che quenan cuma ye vederihquentiyon che redin ye vederihno.

³ Tihca rahn se, te sahn min din se preso Juan, chihquentiyon se sandado che dechiche se cadena ihyan, tihyon se ihyan vacoyahn. Tihca din se, te tihca nahn Herodias tahn ndahta yahn dihno se Felipe. ⁴ Juan ne, a rahn ye ri ye Herodes:

—Hua redin yahn che conan come tahn tih nduhca ndahta yehn.

⁵ Nahn cahno Herodes Juan, ate vah se ihyan yan, te nducoyaca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye ihyan. ⁶ Ate ro che vihco duche Herodes ne, ndeh tahn daya Herodias nan ihyan che vate ye min, ne ama quenan ino Herodes. ⁷ Numacuahn vedeyudo cah se ndudo yahn se tahn che adecodehno che caca te ne, cah se tahn. ⁸ Nducote a nchinun chaco te tahn ne, rahn te ri te sahn:

—Te ne tin Juan Bautista u chete ama cuh.

⁹ Ama chi ran Herodes che tihca rahn te, ate nducote a cah se ndudo yahn se tahn nan nducoyaca ihyan che vate min ne, dinahn se. ¹⁰ Chihquentiyon se sandado che chahn se chete vacoyahn, chihca yan se dando Juan. ¹¹ Ndaconan se, nda se tin Juan

chete ama cuh. Cah se tahn, ne necah te chaco te.

¹² Tuhme nda ihyan che rinduco ye Juan, ne quenda ye ihyan chihche ye ihyan. Chihno min ne, chahn ye chengo ye Dihvo vo.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

¹³ Cuahn che checadino Dihvo vo che chihno se Juan ne, chica ye min, quenun ye chete ama barco cuahn ye ama cuan, yahn nan che metah duhva. Ate checadino ihyan che cuahn ye, ne chica ye viyan, rica cah ye, cuahn ye quendi ye ihyan. ¹⁴ Cuahn che ndiquendah Dihvo vo chete barco me ne, ndihchero ye che ama yahn ihyan ndi dama ye. Quenan vahino ye ihyan chahn, ne din ye che ndoyahn ihyan cah che nduco ye min. ¹⁵ Cuahn che a chi chino ne, chahn nda ihyan apostol nan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Muhn ne, yahn nan che metah duhva. Avane ne, a chino cuahn. Cuendedechuh ne ihyan sih cava che cahñ ye ti tenduh yan, cua ye che cheh ye.

¹⁶ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Metah deh cuande che ndedechuh ihyan. Cah nchuhn cheh ye.

¹⁷ Ate rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Atenan uhn ra pan nduco o yahca va yahn nuhn.

¹⁸ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn ngua ne.

¹⁹ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che cuahte nducoyaca ihyan nan yune. Chetah ye nduh che uhn pan me nduco o yahca me quetuhma ye. Chenihyon nan ye nan ro, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne ndeh ye pan me, cah ye ihyan apostol chahn cava che cuh ye van nducoyaca ihyan. ²⁰ Cheh nducoyaca ihyan chahn nde nan che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dama ihyan apostol chahn che ngava, ne decuto ye ndichio cuahte. ²¹ Ihyan che cheh ye ne, ri ye uhn mil che deman ihyan chahn, avane ihyan ndahta man, chechahya man.

Chica Dihvo vo Jesucristo nan nune vine

²² Chihno min ne, chihquentiyon Dihvo vo ihyan apostol che cuahtenun ye chete barco me, tuche ye tama lado viche yahn vine me numanahn che ndedechuh ye ihyan chahn. ²³ Cuahn che chihno ndedechuh ye ihyan chahn ne, cocha ye ama tingiete deman ye cava che covah ye. Cuahn che a chi rahn me ne, quenan ca ye min deman ye. ²⁴ Numanahn min ne, a nde man vine me cuahn ihyan apostol chahn nduco barco me. Ama rechi yuhne cuahn nan cuahn barco me, ne ama rahn nune vine me. ²⁵ Cuahn che a nino co dave ne, nda nino Dihvo vo cuahn nan cuahn barco me, rica ye nan nune. ²⁶ Cuahn che

ndihchero ihyan apóstol chahn ihyan che rica ye nan nune me ne, ama dihya ye chi nde tuno cah vah ye, ne rahñ ye:

—¡Nga ama vaco chihnga, cochi tan!

²⁷ Ate yahve Dihvo vo ihyan chahn, ne rahñ ye:

—Hua vah nchuhn, te a u che cochí.

²⁸ Tuhme rahñ Pedro ri ye ihyan:

—Dihvé, ndete che ndih ne, cuahnecun ne che cacá nan nune, chí nan ne.

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye:

—Cochí.

Tuhme cuahn Pedro, rica ye nan nune cuahn nan che cochí Dihvo vo. ³⁰ Ate nducote ama ri yudo nan vine me ne, chenda vedevah ihyan. Ndetahno canan rehchenun ye van nune, ne cah ye:

—Dihvé, ¡cuendevahn ne u!

³¹ Chetah Dihvo vo tah ye, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Di ne, hua numa ine ritehne. ¿Dehco che ndeh rendedecadine?

³² Cuahn che chenda ye chete barco me nduco vih ne, chehuan yuhne me. ³³ Tuhme ihyan che chenun ye chete barco me ne, chehntihya ye nan Dihvo vo ne rahñ ye:

—Cuaco niyon te ndih che Daya Dendios.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ihyan cah yan Genesaret

³⁴ Cuahn che a tuche ihyan chahn vine me ne, ndá ye yan Genesaret. ³⁵ Ndetahno nchanan ihyan yan min Dihvo vo, chaco-tuhn ye ndudo numacuahn yahn min. Ama chengu ihyan ihyan cah yahn ye nan Dihvo vo. ³⁶ Chica ihyan chahn favor ihyan che cuahnecun ye che nahn tah ihyan cah chahn mare tino yahn ye, ne nducoyaca ye che nahn tah ye ne, ndoyahn ye.

15

Deh cuande che chendihco ihyan nunde

¹ Chihno min ne, ama o sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés che chica se yan Jerusalén man, chahn ndá se nan Dihvo vo, ne rahñ se ri se ihyan:

² —Hua ndahca che rahcotahn ihyan apóstol yahn ne vederihquentiyon yahn ihyan ndico, te reh ye nde hua reñano ye tah ye nduhca che chihco cade ihyan chahn.

³ Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye sahn chahn:

—Me nchuhn ne, hua ndahca che rahcotahn ne vederihquentiyon yahn Dendios, riquendi ne costumbre yahn man ne. ⁴ Dendios ne, rihquentiyon ye tuhca: “Codin yahine chide man, cheque ye man.” Namin rihquentiyon ye: “Ihyan che cahva ye yahn indihthe yahn ye ne, va che cahno ihyan yan ihyan.” ⁵ Ate nchuhn ne, retihyon yune ne ihyan che cahma ye co ye indihthe

yahn ye: “Hua co conán nchuhn, te nducuahñ che va yahn ne, a cah ndudo yahn che co vedino nan Dendios.” ⁶ Nduco tihca ne, retihyon yune ne ihyan che cuahcondah vedame ye indihthe yahn ye. Rendahco ndiya nchuhn vederihquentiyon yahn Dendios, ricuahñ ne costumbre yahn man ne. ⁷ ¡O nan o chende nchuhn! Redinahñ niyon ne nduhca che rahñ Dendios, dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

⁸ Ihyan sih ne, dendudo no che rendeva ye yavenán,

ate nde tah hua ritahno ye u.

⁹ Nde tah hua richihve che rendeva ye yavenán,

te ricuahñ ye vederihquentiyon yahn man ye, redin ca ye che vederihquentiyon yahn.

¹⁰ Tuhme cah Dihvo vo nducoyaca ihyan chahn nan ye, ne rahñ ye:

—Cuihcovan nchuhn man, conahn tin ne man, che cahmá. ¹¹ Che chendihco ihyan nunde ne, ndiyu cava dehtenduh che reh ye, te cava ndudo chihnga che rente ye.

¹² Tuhme chahn ndá ihyan apóstol, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—¿A tumacadino ne che chi yudo yahn sahn fariseo sih yahn ndudo che tihca rahñ ne ne?

¹³ Ndahconan ye, ne rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Nducuahn vederihquentiyon che ndiyu man Chidá che va ye vahchetero chihco cade ye ne, va che cuihno anduhneca ama yahn che retico ihyan nde dihyoduto. ¹⁴ Din ca man se, te sahn sih ne, anduhneca sahn nan ve che quendanan se sahn nan ve chenahn, cora nun nducoyaca se chete ive yahn.

¹⁵ Rahñ Pedro ri ye Dihvo vo:

—Te cuande ne nuhn deh conahn che nte ne yahn che chendihco ihyan nunde.

¹⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye:

—¿Taca che namin nduco nchuhn hua renahn ne? ¹⁷ ¿A hua devano ne te nducuahñ che reh ihyan ne, vacochendereh yahn ye renun? Chemin ne, rechuh cuahn chete ye, ne rendiquendah. ¹⁸ Ate ndudo chihnga che rente ihyan ne, rente ye yahn che chihnga rendedecadino ye, ne nduco chemin chendihco ye nunde. ¹⁹ Tihca, te nan verendedecadino yahn ihyan reconan che chihnga rendedecadino ye man, che rihno ye vih man, che rahtenan ye nduco ndahta che hua nihnevaco nduco ye man, che reduco ye man, che rihcheh ye man, ndere ricueh dame ye nunde ihyan man. ²⁰ Nunde chemin chan redin che rinda ihyan. Ate che cheh ihyan andahre hua reñano ye tah ne, ndiyu nunde chemin.

Nduhcq che chitahno ama tahn tama nación

²¹ Chica Dihvo vo min, ne cuahn ye yahn yahn yan Tiro nduco yan Sidon, ²² ne ama tahn ndata yahn ihyan cananea, che va te yahn min ne, cuahn te cuahn nan cuahn ye, ca rica te ca rahn te numa dito te:

—Dihvé, Daya David, conan vahino ne u. Tahn dayá ne, quenun ama vaco chihnga tahn, ne ama rechuhrihn te.

²³ Ate hua tumecah ye yahn te. Tuhme rahn ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Cotumacah ne tahn, te ama rah te cochi te cuahn vedamo vo.

²⁴ Tuhme ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Dendiohs ne, dechuh ye u cava che conán ihyan nación yahn Israel che a ndinda ye, din nune yahn ye.

²⁵ Ate tahn min ne, chahn nda te, chehntihya te nan ye, ne rahn te ri te ihyan:

—Dihvé, ¡cuinan ne u!

²⁶ Rahn ye ri ye tahn:

—Hua redin yahn che conán di, te anduhneca ndete che cahneví pan che va che cheh ihyan nación yahn, cah yahna.

²⁷ Ndahconan te, ne rahn te:

—Dihvé, cuaco che rahn ne. Ate yahna ne, namin reh te, te rendevahn te dache che ra man mesa yahn dihve te. Nducote tihca ne, ricá favor ndih che conan ne tah u.

²⁸ Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—Daya, ¡ama numa ine ritehne! Conahn ndoque nduhca che rique.

A ura min no ndiquendah vaco chihnga me tahn daya te.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama yahn ihyan cah

²⁹ Ndacá Dihvo vo min ne, nta ye chihto vine yahn Galilea. Tuhme cocha ye ama tingüete, ne min chihnde ye. ³⁰ Ama yahn ihyan chi dama ye nan ye. Nda ihyan chahn ama yahn ihyan cah, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che neneva doh tah ye man, ihyan che ve nan ye man, ihyan che lihme ye man, yahn ca ihyan che ndi ye tama te o nan cah man, ne din Dihvo vo che ndoyahn nducoyaca ye. ³¹ Ama chahn ino ihyan che ndihchero che ndoyahn nducoyaca ihyan cah chahn, ne ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che nda cuande ye ihyan nación yahn Israel.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh cun mil ihyan

³² Chihno min ne, cah Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ama renan vahino ihyan sih, te a ino ro che chenán ye nduco vo, ne metah dehva che cheh ye. Hua nahn ndedechuh ihyan che diya chete ye, te denan cotah cuno ihyan cuahn yune.

³³ Rahn ihyan apóstol chahn ri ye ihyan:

—Ate muhn yahn nan che metah duhva. ¿Ti ngua vo che cah vo cheh ihyan sih?, te ama yahn ye.

³⁴ Tumerune ye ihyan chahn:

—¿Tava pan va yahn nchuhn ne?

Ndahconan ihyan chahn:

—Va ndache pan yahn nuhn man, ama o yahca cahya man.

³⁵ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che chahte nducoyaca ihyan ndiyahn. ³⁶ Chetah ye nduh che ndache pan chahn nduco yahca chahn, quetuhma ye, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye ihyan apóstol chahn cava che cuih ye van ihyan. ³⁷ Cheh nducoyaca ihyan chahn nde nan che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dama ye cheyahn che ngava, ne decuto ye ndache cuahte. ³⁸ Ihyan che cheh ye ne, ri ye cun mil che deman ihyan chahn, avane ihyan ndahta man, checahya man. ³⁹ Chihno min ne, ndedechuh Dihvo vo ihyan chahn, ne quenun ye chete ama barco, cuahn ye cuahn yahn yahn yan Magdala.

16

Sahn fariseo nduco sahn saduceo ne, rica se ama vederihno ndihchero se

¹ Ama o sahn fariseo nduco sahn saduceo ne, chahn se chendihchero se Dihvo vo. Sahn chahn ne, retumarande se ihyan, ne chica se che din ye ama vederihno, ndihchero se, cava che co devano se che Dendiohs dechuh ye ihyan. ² Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Cuahn che a ri chino ne, ndete che cuah nan ro ne, rahn nchuhn te ndahca din ro. ³ Me vateyan ne, ndete che cuah nan ro man, man man ne, rahn ne te cuan co. Nchuhn ne, jo nan o chende ne! Ama ndah nda cuande ne tacá ri nan ro, ate hua retumacadino ne yahn vederihno che redin Dendiohs man ro cuh. ⁴ Ihyan che vate ye man ro cuh ne, ama duhtuno ihyan ye, nde hua retumacah ye Dendiohs. Rica ye vederihno ndihchero ye, ate atenan ama vederihno nduhca vederihno che din Dendiohs nduco ihyan profeta Jonás ndaca ndihchero ye.

Chihno rahn ye chemin ne, chihcoman ye sahn chahn, ne chica ye min.

Vededeveno yahn sahn fariseo ne, nduhca ya yahn pan

⁵ Cuahn che tuche ihyan chahn vine me ne, nta tin ihyan apóstol chahn che hua nda ye pan. ⁶ Ura min rahn Dihvo vo nduco ye:

—Cuihco nchuhn cudado. Hua tumacah ne yahn ya yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man.

⁷ Tuhme ndedecadino ihyan chahn, ne rahñ van man ye nduco vih:

—Tihca rahñ ye ri ye uvo yahn che hua quenda vo pan.

⁸ Checadinno Dihvo vo che hua chenahn ihyan chahn che rahñ ye. Deyahn che hua nda ye pan ndedecadino ye. Chemin che rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che rendedecadino nchuhn che hua nda ne pan? ⁹ ¿Taca che hua numa ino ne ritahno ne? ⁹ ¿Taca che hua renahn ne, nde hua rahtenun ino ne vederihno che rendihchero ne? Cuahn che cah, cheh uhn mil ihyan nduco uhn pan me ne, ¿taca che hua chahtenun ino ne che nde cade cuahte che ngava nedin dama ne? ¹⁰ A namin no tun cuahn che cah, cheh cun mil ihyan nduco ndache pan me ne, ¿taca che hua chahtenun ino ne che nde cade cuahte che ngava nedin dama ne? ¹¹ ¿Taca che hua chenahn nchuhn che ndiyu yahn pan che rahñ nduco ne? Rahñ nduco ne che cahco ne cudado yahn ya yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man.

¹² Tuhme chenahn ihyan chahn che a yahn ndudo che ricuahn sahn chahn che tihca rahñ ye.

Rahn Pedro te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse

¹³ Cuahn che nda Dihvo vo yahn yahn van Cesarea de Filipo ne, tumerune ye ihyan apóstol yahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan, ¿deh rahñ ihyan yahn ne?

¹⁴ Ndahconan ihyan chahn:

—Nahn ihyan ne, rahñ ye te ndih che Juan Bautista. Nahn tun ye ne, rahñ ye te ndih che Elías. Nahn tun ye ne, rahñ ye te ndih che Jeremías o tama cha ihyan profeta che chahte ye a rahñ me.

¹⁵ Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—Me nchuhn ne, ¿deh rahñ ne yahn ne?

¹⁶ Ndahconan Simón Pedro, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Ndiñ ne, a ihyan che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse, a ndih che Daya Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

¹⁷ Rahñ Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndah ro yehn, Simón, daya Jonás, te a man Chidá che va ye vahchetero te ye checadine, ndiyu ihyan iyehñse. ¹⁸ Rahñ rí di te redin yahn che doche Pedro, te che tihca doche ne, conahn che ama ndudo redin. Cuahto min quendi ihyan yahn, ne nde vederihquentiyon yahn chundah hua co ndahco ndiya ihyan. ¹⁹ U ne, té vederihquentiyon di cava che conan van ihyan che rihquentiyon Dendiohs. Cha che cah yone che din ye man, cha che cahca tan che

hua din ye man ne, Dendiohs ne, cah dito ye ndudo yehn.

²⁰ Tuhme rahñ Dihvo vo nduco ihyan apóstol chahn che hua cahma ye nduco nde ama ihyan che a man ye che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse.

Rahñ Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

²¹ Nde tahn min canan Dihvo vo cah ye che checadino ihyan apóstol yahn ye te va che cahñ ye van Jerusalén, ne min ama chuhriñ ye. Ndo dama intiyahn man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, din tan se nduco ye, nde cahno se ihyan. Ate cuihno ino ro ne, ntuche ye. ²² Tuhme quenda Pedro ihyan ama lado, ne canan riyahve ye ihyan, ne rahñ ye:

—Dihvé, hua ndahca che cahco mendahn ne ndih cava che tihca cuahno co ne.

²³ Ndaconan Dihvo vo ndihchenun ye nan Pedro. Chihya ye ihyan, ne rahñ ye:

—Di chundah, cuehn vane, te redin vahche yahn. Di ne, hua devene cha che rihquentiyon Dendiohs. Atenan che rihquentiyon ihyan iyehñse devene.

²⁴ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye ihyan apóstol chahn:

—Adecoduhno ihyan che nahn co cuande ye van ihyan yahn ne, va che cahcoman ye vedeyeno man ye. Andahre va che conan yah ye nan ama cruz, ate va che cahco mendahn ihyan, conduco ye u. ²⁵ Tihca, te ihyan che hua nahn cahco mendahn ye ihyan cava che conduco ye u ne, va che conda ye, ne ihyan che cahco mendahn ye ihyan ne, andahre din tan ihyan nduco ye, cahno ye ihyan, ate ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero. ²⁶ Hua cochihve yahn ihyan andahre nedin dama ye nducoahn vedecuihca che va iyehñse ndete che chemin din che denda ye, ne hua co cuahtenan ye vahchetero. Ndete che tihca ne, metah deh nduco nedihve ye cava che ndevahn ye. ²⁷ Va che conahn chemin, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che chí numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá nduco ángel yahn, ne techecadé yahn nducoyaca ihyan, ndahco menun yahn queri ama ye tunoca che nedin ye, ndahtenan ye iyehñse. ²⁸ Cuaco rahñ rí nchuhn te ama o ihyan che chenun ye muhn ne, vate ca ye iyehñse nda ro min, ne ndihchero ye u che rinducó nducoyaca ihyan cuahn che nda numacuahn vederihquentiyon yahn.

17

Dihvo vo Jesucristo ne, ndo diyahn ye

¹ Chihno an ro min ne, quenda Dihvo vo Pedro man, Jacobo nduco dihno ye Juan

man, ne cuahn ye nduco ihyan chahn ama tingüete yaco, ² ne min ndo diyahn ye nan ihyan chahn. Yavenan ye man, tino yahn ye man ne, ama diyahn ro nduhca nan yahn. ³ Ura min ndihchero ihyan apóstol chahn Moisés nduco Elías che rente ye nduco Dihvo vo. ⁴ Tuhme rahn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Dihve nuhn, ama ndahca che cuahtenan vo muhn. Ndete che nahn ne ne, dendah nuhn ino vache vah; ama nan che conun ne, tama nan che conun Moisés, ne tama nan che conun Elías.

⁵ Numanahn che rahn ca Pedro ne, quendiho ama man tuno diyahn ro nan che chenun ihyan chahn, ne van man me ne, chenun ama ndudo che rahn tuhca:

—Sahnguh che Dayá. Yahinó sahn. Ama yeno cava se. Che cahma se ne, chemin che codinahn nchuhn.

⁶ Cuahn che chihnevan ihyan apóstol chahn ndudo me ne, ama dihya ye chi, ne चाहतवे ndih ye ndiyahn. ⁷ Tuhme chahn nda Dihvo vo nan ihyan chahn, nahn tah ye ihyan, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuenevan nchuhn. Hua dihya ne co.

⁸ Cuahn che ndo nihyon nan ye ne, ametah ndihchero ye ihyan che o chahn, a deman Dihvo vo.

⁹ Ura che cuenchahn ye cuete me ne, chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn, ne rahn ye:

—Hua cahma nchuhn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ne, nde ro che u che rinduco nducoyaca ihyan ntuché van tenahn.

¹⁰ Tuhme tumerune ihyan apóstol chahn Dihvo vo, ne rahn ye:

—¿Deh cuande che rahn sahn devano ley che dirun Moisés che dinoca Elías va che chi ye ne?

¹¹ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuaco che va che chi Elías, ndahco cade ye nducuahn. ¹² Ate rahn ri nchuhn te a nda Elías, ne ihyan ne, hua nevahnevan ye ihyan. Tahque ndah ye ne, din tan ye nduco ye. Namin u che rinduco nducoyaca ihyan ne, va che chuhrihn, din tan ihyan nducó.

¹³ Tuhme tumacadino ihyan apóstol chahn che rente ye yahn Juan Bautista anduhneca ndete che a ihyan min che Elías.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn dihn che ndi se cah rih diha

¹⁴ Cuahn che nta ihyan chahn nan che chenun ihyan chahn ne, chahn nda ama se, chehntihya se nan Dihvo vo, ne rahn ye ri se ihyan:

¹⁵ —Dihvé, conan vahino ne sahn dayá, te ndi se cah rih diha, ne ama rechuhrihn se. Ama ndeh yune cuahn che rinuhn yahn se ne, rendahnun se vacoyahn man, van nune

man. ¹⁶ A checu sahn nan ihyan apóstol yahn ne, ate hua chi din ye che ndoyahn se.

¹⁷ Tuhme rahn Dihvo vo:

—Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, duhtuno ihyan nchuhn man, hua ritahno ne man. Nchuhn ne, a hua nda ro che co ne ihyan. ¿A cuahn dama quendah vedechahtino nduco ne, che rahco ne? Checú ne sahn muhn.

¹⁸ Sahn dihn me ne, quenun ama vaco chihnga sahn. Cuahn che nda se nan ye ne, chihquentiyon ye che ndiquendah vaco chihnga me, ne ndetahno ndoyahn se.

¹⁹ Ura che a deman ye ne, tumerune ihyan apóstol chahn Dihvo vo:

—¿Dehra cuande che hua chi ndetendah nuhn vaco chihnga me ne?

²⁰ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, nde hua ritahno ne, te cuaco rahn ri nchuhn te ndete che ritahno ne mare tahsihn ne, cahcantiyon ne ama ico che caça nan che va, ne cuhnde tama cuahn, ne dinahn. Ndete che ritahno ne ne, adecodehno che caça ne ne, conahn nduco ne. ²¹ Rahn ri nchuhn te cava che ndetendah vo vaco chihnga chemin chan ne, va che covah vo man, cuahto vo yahte man.

Rahn Dihvo vo Jesucristo tama yune che va che cahno se ihyan

²² Numanahn che quechica Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye estado yahn Galilea ne, rahn ye ri ye ihyan chahn:

—U che rinduco nducoyaca ihyan ne, va che necah ihyan u tah sahn nunde, ²³ ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Ama chi ndache ihyan chahn yahn che tihca rahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nedihve ye cade iyo yahn yaco

²⁴ Cuahn che nda ihyan chahn van Capernaum ne, chahn sahn che rica se tume cade iyo yahn yaco, tumerune se Pedro:

—¿A hua renedihve ihyan ricuahn yahn nchuhn tume cade iyo yahn yaco ne?

²⁵ Ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye sahn:

—Taca hua, renedihve ye.

Ndonda Pedro chete vah ne, menan vihca tumerune Dihvo vo ihyan:

—Deh rahn Simón, ihyan che rihquentiyon ye ne, ¿duh rica ye tume cade iyo ne? ¿A ihyan nación yahn ye o ihyan tama nación ne?

²⁶ Ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Rica ye ihyan tama nación.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, ihyan nación yahn ye ametah va che nedihve ye. ²⁷ Ate çava che hua din vo che co tan nde ama ihyan ne, cuehn nan vine, ne cotihyen cu ra yahca. Ite che cua te ne, cuentah chende te, ne min ntaque ama tume. Nduco chemin cuenedihve çade iyo yahn man, yehn man.

18

Duh che tahque conan

¹ Chihno min ne, ndo dama ihyan apóstol chahn nan Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—¿Duh che tahque conan van ihyan che rihquentiyon Dendiohs ne?

² Tuhme cah Dihvo ama lihn, chihno ye mendahn, ³ ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ndete che hua nto ino ne nunde yahn ne, co ne nduhca checahya che tuhchan che necun ne, hua co cuahtenan ne vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ⁴ Cuedevano ne te adecoduhno ihyan che necun ye nduhca lihn cuh ne, ihyan min che tahque conan ye van ihyan che rihquentiyon Dendiohs. ⁵ Namin cuedevano ne te adecoduhno ihyan che nevahne necun ye ama ihyan yahn che necun ye nduhca lihn cuh ne, a u nevahne necun ye.

Çahnda yahn ihyan che rahtendihco ye nunde

⁶ Adecoduhno ihyan che tihyon yune ye ihyan yahn che cuahtendihco ye nunde ne, ama chahte castigo va che co ye. Tahque ndahca çava ye ndete che çaca yahto ihyan ama tu yudo chahte dando ye, ne cuacondahnun ye ihyan van nuniyahn, yudomin ca che tihyon yune ye ihyan yahn che cuahtendihco ye nunde. ⁷ ¡Chevah ihyan iyense!, te a çade no che va che cuahtendihco ye nunde. Ate ¡tahque vedin ihyan che tihyon yune ye ihyan che cuahtendihco ye nunde!

⁸ Ndete che renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne va che dinahn ne nduco tah ne o nduco çah ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a chihca ne, chacondah ne, te tahque ndahca yahn ne ndete che co cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche ne, yudomin ca che ndah tah ne, ndah çah ne, cuahtenun ne van ruchiyahn cuahn dama. ⁹ Ndete che çava ndutinan ne renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a tico ne, chacondah ne, te tahque ndah yahn ne ndete che co cuahtenan ne vahchetero andahre hua ro nan ne, yudomin ca che ndah ndutinan ne, cuahtenun ne van ruchiyahn.

Ejemplo yahn itecuche che chinda te

¹⁰ Cuihco nchuhn cudado che hua ndahchenan ne nde ama ihyan che necun ye nduhca checahya che tuhchan, te ángel

yahn ne, cuahn dama chenay ye nan Chidá che va ye vahchetero. ¹¹ Tihca, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndá ndedevahn ihyan che a ndinda ye, nedin nunde yahn ye.

¹² Rahn ri nchuhn te ama ihyan che va ama ciento itecuche yahn ye ne, ndete che conda ama te van chano ne, çahcoman ye ite che chenahn chahn van chano nan che redin ye cudado ite, ne çahn ye quenuhn ye ite che chinda me. ¹³ Cuahn che ntaca ye ite ne, cuaco rahn ri nchuhn te nde tahque co yeno ye çava ite min che co çava ite che chenahn chahn. ¹⁴ Tihca Chida nchuhn che va ye vahchetero, te hua nahn ye che conda nde ama ihyan che necun ye nduhca checahya che tuhchan.

Nduhca che va che nchahco ihyan yahn vih

¹⁵ Ndete che ama ihyan che namin ritahno ye din tan ye nduco ama cha nchuhn ne, coyahve ne ihyan cuahn deman ne nduco vih. Ndete che nto ino ye nunde yahn ye ne, a ndedevahn ne ihyan yahn castigo che va che co ye. ¹⁶ Ate ndete che hua tumacañ ye che çahma ne ne, conuhn ne ama o testigo çava che nduco ihyan chahn yahve ne ihyan. ¹⁷ Ate ndete che nde nduco tihca hua tumacañ ye ne, çahma ne nduco ihyan ndiyaco çava che van nducoyaca ne yahve ne ihyan. Ate ndete che hua tumacañ ye ne, co din ne cuande anduhneca ndete che nde hua devano ye che va Dendiohs.

¹⁸ Cuaco rahn ri nchuhn te nducuahne che nte çade ne ne, çah dito Dendiohs ndudo yahn ne.

¹⁹ Namin rahn ri nchuhn te ndete che co dama ndudo ama o ne, çaca ne deh che nahn ne Chidá che va ye vahchetero ne, te ye nchuhn. ²⁰ Te ye nchuhn, te nan che ndo dama o ino ihyan ndeva ye yavenan ne, min quenun van ye.

²¹ Tuhme chahn nda Pedro, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ¿a ndeh yune va che nchahco yahn ihyan che quendi ye din tan ye nduco ne? ¿A nde ndache yune ne?

²² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ndiyu atenan ndache yune, te a nduh va ndeh yune che din tan ye ne, a tih va ndeh yune va che nchehque yahn ye.

Ejemplo yahn ama sahn che metah vederenchahco nan se

²³ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhca ama rey che tendah cuande ye yahn sahn che redin ntiyon nduco ye. ²⁴ Cuahn che canan tendah cuande ye ne, nda ama se tendah cuande ye yahn se, ne quendihco ndeh se yahn ye, tenduh ndiche mil tume diyahnguan. ²⁵ Nducote metah deh nduco

che nedihve se ne, chihquentiyon ye sahn decahya yahn ye che ndihcue se sahn man, ndihcue se ndahta yahn se man, daya se man, nducuahñ dehtenduh yahn se man, cava che ndutonun tah che quendihco se yahn ye. ²⁶ Tuhme chehtihya se nan rey me, ne rahn se: “Dihvé, codin chahtino ne yahn, ne nedihvé yahn ne.” ²⁷ Quenan vahino ye sahn, ne numacuahn vedeyeno tehche ino ye nducuahñ che quendihco se. ²⁸ Ate ura che conahn se ntaça se ama combiero yahn se che quendihco ye ino cun çade yahn se. Dihno se dango ye, ne rahn se ri se ihyan: “Cuenedihve che quendihque yahn.” ²⁹ Chehtihya ye nan se, ne rahn ye: “Codin chahtine yahn, ne nedihvé yehn.” ³⁰ Ate hua cahñecun se. Tahque ndah se ne, chahn se chica nunde se yahn ye, ne quenun ye vacoyahn nde chihno nedihve ye yahn se. ³¹ Ndihchero combiero yahn se che tihça din se, ne ama chi tan ye, chahn ye chenge ye rey me. ³² Tuhme tahve rey me che chehua sahn, ne chihya ye sahn: “Di ne, ama duhtuno ihyan di. U ne, nchahcó yehn yahn nducuahñ che quendihque yahn, te chique favor u. ³³ ¿Taça che hua tihça quenan vahine combiero yehn nduhça che quenan vahinó di?” ³⁴ Numacuahn vedetan chihquentiyon ye che conun se vacoyahn nde chihno nedihve se che quendihco se.

³⁵ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Namin nchuhn, ndete che hua nchahco ne yahn vih numacuahn chedave yahn ne ne, cuahno ne nduhça che chahno sahn min, te Chidá che va ye vahchetero ne, hua nchahco ye yahn ne.

19

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahñ ye nduhça che rihquentiyon Dendiohs che hua tehche ihyan ndahta yahn ye

¹ Cuahn che chihno nte Dihvo vo ne, chica ye min estado yahn Galilea, cuahn ye estado yahn Judea, tama lado viche ico Jordán, ² ne ama yahn ihyan cuahn ye nduco ye. Cuahn che nda ye min ne, din ye che ndoyahn ihyan cah.

³ Tuhme nda ama o sahn fariseo che nahn tumarande se ihyan, ne tumerune se:

—¿A co tehche ihyan ndahta yahn ye cava adecodehno ne?

⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A devano nchuhn nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Cuahn che dendah Dendiohs iyehñse ne, dendah ye ihyan chahn man, ihyan ndahta man.”

⁵ Namin ndirun tuhça: “Ihyan chahn ne, cahcoman ye indihthe yahn ye, ne cahnevaco ye, conan cuma ye ndahta yahn ye.

Ihyan chahn ne, din yahn ye vih anduhñeca ndete che ama no ye.” ⁶ Nducote tihça ne, ametah din ye cuande che o ye, te anduhñeca ndete che ama no ye. Nducote a man Dendiohs nahn ye che cuahtenan cuma ihyan chahn vih ne, hua redin yahn che tehche ye vih.

⁷ Rahn sahn chahn ri se ihyan:

—Ndete che tihça ne, ¿deh cuande che cah yune Moisés che tehche ihyan ndahta yahn ye, dirun ye ama caça cah ye tañh?

⁸ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Yahn che cheche chedave yahn ihyan ne, chemin che cah yune Moisés che tehche ye ndahta yahn ye. Ate Dendiohs ne, hua tihça chihco çade ye cuahn che dendah ye iyehñse. ⁹ U ne, rahn ri nchuhn te ihyan che ndere tehche ye ndahta yahn ye ndiyu yahn nunde che quenun te nduco tama chahn, ne cahnevaco ye nduco tama te ne, redin duche yahn ye che nihnevaco ye. Namin sahn che cahnevaco se nduco tañh che ntehche inçahn te tañh ne, condihco se nunde.

¹⁰ Tuhme rahn ihyan apóstol ri ye Dihvo vo:

—Ndete che tihça va çade yahn ihyan chahn ne, tahque ndah ye che nde hua cahnevaco ye.

¹¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua nducoyaca ihyan co dinahn ye yahn chemin, te atenan ihyan che necah Dendiohs vederihquentiyon ihyan che co dinahn ye. ¹² Vate chahn che hua numa ye, te a tihchan ye nde rahteyan ye. Namin vate ye che hua numa ye yahn che ihyan redin yoh ye ihyan. Namin vate ye che hua rahtenan cuma ye ndahta cava che hua co vahche yahn ye nan ntiyon yahn Dendiohs. Ihyan che retumacadino che co dinahn ye che cuahteman ye ne, ndahça che dinahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nahn tañ ye checahya, covah ye cava

¹³ Chihno min ne, nda ihyan, nda ye checahya yahn ye cava che nahn tah Dihvo vo, ne covah ye cava. Ate ihyan apóstol ne, rahva ye nduco ihyan chahn. ¹⁴ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua cañca tan nchuhn che chi checahya sih nan, te a ndi cuande van ihyan che necun ye che cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

¹⁵ Chihno rahn ye chemin ne, nahn tañ ye checahya chahn, covah ye cava. Tuhme chica ye min, cuahn ye.

Ama sahn cuihca ne, nte se nduco Dihvo vo Jesucristo

¹⁶ Ura min nda ama sahn yuno nan Dihvo vo, ne rahn se:

—Ihyan Ricuahñ Ndah, ¿deh ndah che dín çava che conán vahchetero ne?

¹⁷ Ndahconan ye, ne raññ ye ri ye saññ:

—Nde hua redin yahn che cahme, Ihyan Ricuahñ Ndah, te atenañ Dendiohs ne, ihyan min che ndah ye. Çava che conen vahchetero ne, codinehn vederihquentiyon yahn ye.

¹⁸ Tumerune se ihyan:

—¿Cha vederihquentiyon me ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne raññ ye ri ye saññ:

—Vederihquentiyon che tuhça: “Hua cahne ihyan mañ, hua dín duche yehn che nihnevaque mañ, hua doque mañ, hua ndere çahma nonde yahn ihyan mañ, ¹⁹ cuendeava yavenañ chide mañ, cheque mañ, codin yahine nducoyaça ihyan nduhça che yahino man di mañ.”

²⁰ Raññ se ri se ihyan:

—Nducuahn vederihquentiyon che tihça ne, redinahn nde ro che lihn ca u. ¿A va ca che dináhn ne?

²¹ Raññ Dihvo vo ri ye saññ:

—Che cuautenan ihyan vahchetero ne, tahque rignon chihve che co vedecuihca. Çava che hua co vahche yehn che tone min ne, cuendihcue dehtenduh yehn che va, ne cuinen ihyan chevah. Tuhme cochi condoque u.

²² Nducote ama cuihca se ne, hua quenan ino se che tihça raññ Dihvo vo nduco se, ne ama chi rañ se conañ se.

²³ Tuhme raññ Dihvo vo nduco ihyan apóstol:

—Cuäco raññ rí nchuhn te ama vahche çava ihyan cuihca che conda ye vahchetero nañ che rihquentiyon Dendiohs. ²⁴ Ndaconan raññ rí nchuhn te nde ama ihyan cuihca ne, hua co conda ye vahchetero nañ che rihquentiyon Dendiohs.

²⁵ Che raññ ye chemin ne, ama cuahn ino ihyan apóstol chahn, ne raññ ye vañ mañ ye nduco vih:

—Ndete che tihça ne, nde ama ihyan hua co ndevahn ye.

²⁶ Chaconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan chahn, ne raññ ye:

—Che tin demañ ihyan ne, hua conda ye vahchetero. Atenañ Dendiohs co dín ye che min tuno ihyan, te Dendiohs ne, ri redin ye nducuahn.

²⁷ Tuhme raññ Pedro ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, me nuhn che chihcoman nuhn nducuahn, chinduco nuhn ndih ne, ¿deh co nduco nuhn ne?

²⁸ Raññ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuäco raññ rí nchuhn te cuahn che a nuhnde çade nducuahn, ne u che rinducó nducoyaça ihyan cuhndé nañ che rihquentiyón numacuahn vedeyudo

ne, namin nchuhn che rinduco ne u ne, cuahte ne techecade ne yahn nduh che ndichio ndata yahn ihyan nación yahn Israel. ²⁹ Namin adecoduhno ihyan che va che çahcomañ ye dehtenduh yahn ye mañ, ihyan yahn ye mañ, çava che co condoque ye u ne, nuhnde menun ama ciento yahn queri ama che çahcomañ ye, a vaço ye, a dihnno ye, a cahve ye, a chida ye, a chaco ye, a ndahta yahn ye, a daya ye, a yahn yahn ye, ate nunde menun ama ciento yahn queri ama che çahcomañ ye. Avane ne, conan ye vahchetero numacuahn ro. ³⁰ Nda ro min ne, ndiyu yahn che a raññ chitahno ihyan che tahque quendañ yavenañ ye, nde huane yahn che cade chitahno ye che hua nduh quendañ yavenañ ye.

20

Ejemplo yahn saññ redin ntiyon

¹ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhça ama patrón che chahn ye ama vatiyañ chenuhn ye mozo çava che tuhn se uva yahn ye. ² Ndaça ye neve se, ne nte çade ye nduco se che dín se ntiyon çade ro, ne dechuh ye saññ nañ ntiyon yahn ye. ³ Chahn tun ye tenduh nañ rahco nun vatiyañ, ne ntaça ye te neve se che vatechica se cuahn ndihve, metah ntiyon dín se. ⁴ Raññ ye ri ye saññ: “Cuahn nchuhn codin ne ntiyon yáhn, condoque ne saññ chenahñ che a chenar se min, ne nedihvé nchuhn nduhva che redin yahn.” “A,” raññ se, ne cuahn se. ⁵ Chahn tun ye tenduh nañ maññ yahn. Ntaça ye te neve se, dechuh ye saññ nañ ntiyon me. Chahn tun ye tenduh nañ rahco ino. Ntaça ye te neve se, ne namin dechuh ye saññ. ⁶ Ndaconan chahn tun ye tenduh nañ rahco uhn, ne ntaça ye te neve se, ne raññ ye ri ye saññ: “¿Dehco che hua dín nchuhn ntiyon mañ ro ne?” ⁷ Ndahconan se, ne raññ se ri se ihyan: “Hua dín nuhn ntiyon, te hua ndaça ntiyon dín nuhn.” Raññ ye ri ye saññ: “Cuahn nchuhn dín ne ntiyon yáhn tuhme, ne nedihvé nchuhn nduhça che redin yahn.” “A,” raññ se, ne cuahn se. ⁸ Chi chino me ne, raññ ye ri ye mandador yahn ye: “Cuenedin dame saññ mozo sih, ne cuenedihve yahn se, cuanan nduco saññ che nda adiva cuahn.” ⁹ Cuahn che chendañ saññ che a nde nañ rahco uhn a chino canañ dín se ntiyon ne, ndondañ tañ se chihve yahn se yahn numa ro. ¹⁰ Nde nañ chihnonan yahn ne, chendañ saññ che dín se ntiyon numa ro, ne ndedecadino se che tahque ndahva nedihve ye saññ, ate a dama no nedihve ye saññ. ¹¹ Cuahn che ndihchero se che a dama no nevihve saññ nduco saññ chenahñ chahn ne, raññ nunde se nduco patrón yahn se, ¹² ne raññ se ri se ihyan: “Saññ sih che

atenan ama ura no din se ntiyon ne, ¿deh cuande che dama nedihve ne sahn nduco nuhn che chahtenun nuhn van yan numa ro, din nuhn ntiyon?”¹³ Ndahconan ye, ne rahñ ye ri ye sahn: “A devano che redin. A numa nedihvé yahn nchuhn nduhça che a nte çade vo.¹⁴ A nedihvé yahn nchuhn. Tahque ndah ne ne, conahn ne. A man va vedeyeno che tihdenan, nedihvé yahn sahn chuhn. U ne, codin nduhça che nahñ nduco tume yahn.¹⁵ Nchuhn ne, hua cuande yahn ne che quenam cumá vedevahino nduco se.”¹⁶ Atihnocá no tun ro che cuhnde çade yahn nducoyaça ihyan, te ndiyu che a rahñ chitahno ihyan che tahque quendañ yavenañ ye, nde huane che a çade chitahno ye che hua nduh quendañ yavenañ ye. Tihça, te van nducoyaça ihyan che nahn Dendiohs che cotahno ye ne, atenan neve ra ye che tendahnun Dendiohs ihyan çava che ndevahn ye.

Ndaconan rahñ Dihvo vo Jesucristo che va che çahno se ihyan

¹⁷ Cuahn che a quenun yune Dihvo vo cuahn ye yan Jerusalén ne, quenda ye nduh che ndichio ihyan apóstol devavih, ne rahñ ye ri ye ihyan:

¹⁸ —A devano nchuhn, che man ne, chenuñ yune vo, cuhn vo yan Jerusalén. U che rinducó nducoyaça ihyan ne, necañ ihyan u tah chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne cuih nunde se yahn çava che çahno ihyan u.¹⁹ Necañ se u tah sahn tama nación çava che din duche yahn se u man, cuahn se u man, nahn yah se u man. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Chaco Jacobo man, Juan man ne, chicaye che conan daya ye

²⁰ Chihno min ne, chahn ndá ndahta yahn Zebedeo nduco nduh che o daya ye, Jacobo man, Juan man. Chehtihya ye nan Dihvo vo, ne chica ye favor ihyan.²¹ Tumerune Dihvo vo ihyan:

—¿Deh nehn ne?

Rahn ihyan ndahta me:

—Rica ndih che cuahnecon ne che cuahte nduh che o dayá dama nduco ne cuahn che a va ne nan rihquentiyon ne. Ama se ne, cuhnde se lado tah cuaco ne, ne tama se ne, cuhnde se lado tah cueh ne.

²² Ate rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, nde hua renahn ne deh che rica ne. ¿A cocha ne chuhrihn ne nduhça che va che ama chuhrihn ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahñ ye:

—Taça hua. Cocha nuhn.

²³ Rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te va che chuhrihn nchuhn nduhça che va che ama chuhrihn, ate che cuahte ne chihto nan ne, ndiyu u che

çahcantiyón, te a Chidá che çahcantiyon ye, ne a man ye devano ye cha ihyan che cuahte ye chihto nan.

²⁴ Chihnevan ihyan apóstol chenañ chahn, ne chi tan ye nduco ihyan che o chahn.²⁵ Tuhme cah Dihvo vo nducoyaça ye, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndinan yahn queri ama nación ne, ama yudo rihquentiyon ye, ne sahn che rinan se ihyan ne, rendinun rendinañ se ihyan yahn ye.²⁶⁻²⁷ Ate van nchuhn ne, hua co tihça, te adecochano ne che nahn conan ne ne, va che co ne nduhça ama mozo, conan ne vih.²⁸ U che rinducó nducoyaça ihyan ne, cuiquendi ne yune yahn, te u ne, ndá, ndiyu çava che conan ihyan u, ate çava che conan man ihyan, ne çahco mendahn u çava che ndedevahn ama yahn ihyan.

Din Dihvo vo Jesucristo che chi ro nan o sahn nan ve

²⁹ Cuahn che chica Dihvo vo yan Jericó nduco ihyan apóstol yahn ye ne, ama yahn ihyan nduco ye ihyan.³⁰ Chihto yune vate o sahn nan ve, ne cuahn che chihnevan se che a ndá nino Dihvo vo ne, riyahve se ihyan numa dito se:

—Dihve nuhn, Daya David, jconan vahino ne nuhn!

³¹ Rahva ihyan nduco se çava che cuahte-dihn chende se, ate nde tahque yudo nan se rahñ se:

—Dihve nuhn, Daya David, jconan vahino ne nuhn!

³² Tuhme chan ndi Dihvo vo. Cah ye sahn, ne tumerune ye sahn:

—¿Deh nahn nchuhn che din çava ne ne?

³³ Ndahconan se, ne rahñ se ri se ihyan:

—Dihve nuhn, nahn nuhn ne che din ne che co ro nan nuhn.

³⁴ Quenan vahino ye sahn, ne nahn tah ye ndutinañ se. Ndetahno chi ro nan nduh che o se, ne cuahn se chinduco se ihyan.

21

Nda Dihvo vo Jesucristo yan Jerusalén

¹ Cuahn che a ndá nino ihyan chahn yan Jerusalén ne, ndá ye chihto ama yan lihn che duche Betfagé, nino cuete Olivo. Min tahve Dihvo vo o ihyan apóstol yahn ye,² ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn viyan, ne min ntaca ne ama burro che quenam chiche te, nduco te daya te. Cuentahte ne ite, ne cuiquenda ne ite.³ Ndete che va duh ihyan che çahma ye deh din ne burro tih, rentahte ne ite ne, çahma ne co ne ihyan: “Dihve nuhn nahn ye ite, ne ndetahno ndedechuh ye ite.”

⁴ Tihça chi çava che conahn nduhça che dirun ihyan profeta tuhça:

⁵ Cǎhma nchuhn co ne ihyan che vate ye *yān* Jerusalén:
“Condihero nchuhn che cochi Rey yahn ne.

Āma necun ye, ne quendudo ye āma burro lihn.”

⁶ Dinahn ihyan apóstol chahn che chihquentiyon Dihvo vo. ⁷ Chehua ye burro me nduco daya te, ne tihde ye tino yahn ye dame te. Cocha Dihvo vo ite, ne quendi ye cuahn ye. ⁸ Āma yahn ihyan nduco ye, ne nahñ ye ne, rentave ye tino yahn man, nahñ ye ne, rentave ye yata cue man, rendedecuco ye numa yune cuahn nan che cuahn Dihvo vo. ⁹ Nducoyaca ihyan che ndahnan ye man, ihyan che chenani ye man ne, āma yeno ye, ne rah ye tuhca:

—iNdeva vo yavenan ihyan cuh che quenani cuma ye vederihquentiyon che quenani cuma ihyan ndico yahn ye David! ¡Dechuh Dihvo vo Dendiohs ihyan! ¡Ndeva vo yavenan Dendiohs!

¹⁰ Cuahn che chenda Dihvo vo *yān* Jerusalén ne, canan nducoyaca ihyan ndo dama ye. Āma vari ye, ne nahñ ye tumerune ye:

—¿Duh ihyan tih che nda ye ne?

¹¹ Nahñ ye ne, ndahconan:

—Ihyan cuh che profeta Jesucristo che chica ye *yān* Nazaret, estado yahn Galilea.

Dihvo vo Jesucristo ndetendah vah ye sahn che chenun se chete yaco rendihcue se

¹² Chenda Dihvo vo chete yaco, ne ndetendah vah ye nducoyaca sahn che chenun se min rendihcue se man, ra se man. Chi muhn chi min ye mesa yahn sahn che rendahcorun se tume man, silla yahn sahn che rendihcue se icui man, ¹³ ne rahñ ye ri ye sahn:

—Nan ndudo yahn Dendiohs ne, ndirun tuhca: “Yaco yahn ne, cava che cuahtenun ihyan covah ye”, ate nchuhn ne, nedin ne anduhneca vah nan che rendo dama sahn duco.

¹⁴ Chihno min ne, chahn nda āma o sahn nan ve man, sahn che cueh cah man, nan Dihvo vo min chete yaco, ne din ye che ndoyahn se. ¹⁵ Nducoyaca checahya che chenun min ne, āma yeno, ne rah tuhca:

—iNdeva vo yavenan ihyan cuh che quenani cuma ye vederihquentiyon nduhca che quenani cuma David!

Chidocuyan ndinan nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, āma chi tan se che din Dihvo vo vederihno man, che rah checahya chahn rendeva yavenan ye man, ¹⁶ ne rahñ se ri se ihyan:

—¿Taca che recah yune ne che tihca rendeva checahya sih yavenan ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Recah yuné, te a tihca va che conahn. A devano nchuhn te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Chihco cade ne che checahya man, decuah man ne, ndeva yavenan ne nduhca che redin yahn.”

¹⁷ Chihcoman ye sahn chahn, ne chica ye min. Cuahn ye *yān* Betania, ne min quenani ye vino min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din dine ye āma yahn higo

¹⁸ Chi dave tama ro me, ura che quenani yune Dihvo vo che cuahn tun ye *yān* Jerusalén ne, chi cuico ye. ¹⁹ Ndihero ye āma yahn higo chihto yune, ne chahn ye ndihero ye ndete che chenani ndute yahn. Ate metah nde āma ndute yahn, deman yata chenani. Tuhme din dine ye *yān* me, ne rahñ ye:

—Ametah ndaconan co ndute yehn.

A ura min no tih yahn me. ²⁰ Cuahn che ndihero ihyan apóstol chahn che tih yahn me ne, āma cuahn ino ye, ne tumerune ye Dihvo vo:

—¿Taca che ndetahno tih yahn higo cah ne?

²¹ Ndahconan ye, ne rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahñ ri nchuhn te ndete che ritahno ne man, hua rihco yahn ino ne man ne, nde vederihno che tahque rahte co din ne. Co cahcantiyon ne ico tih che cahñ condahnun van nuniyahn, ne dinahn. ²² Ndete che ritahno ne ne, nducuahn che caça ne Dendiohs ne, conahn nduco ne.

Vederihquentiyon che quenani cuma Dihvo vo Jesucristo

²³ Ura che nda Dihvo vo ne, chenda ye chete yaco, ne canan ricuahn ye. Numanahn min ne, chahn nda chidocuyan ndinan nduco sahn intiyahn, ne tumerune se ihyan:

—¿Duh te vederihquentiyon ndih che din ne dehtenduh che tihchan ne?

²⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Namin va āma nan che tumeruné nchuhn. Dinoca ndahconan ne chemin, tuhme có nchuhn dah te vederihquentiyon che tihca redin: ²⁵ ¿Duh dechuh Juan che chehdenune ye, a Dendiohs o ihyan iyehñse ne?

Ate canan rentuhno se van man se nduco vih:

—Ndete che cahmo vo che Dendiohs dechuh ye Juan ne, cahma ye co ye uvo: “¿Me dehco che hua chitahno nchuhn che cahndudo ye tuhme?” ²⁶ Me ndete che cahmo vo che ihyan iyehñse dechuh ye ihyan ne, co tan ihyan *yān* nduco vo, te nducoyaca ye ritahno ye che Ndudo yahn Dendiohs cahndudo ye.

²⁷ Tahque ndah se ne, rañn se ri se Dihvo vo:

—Hua devano nuhn.

Tuhme rañn ye ri sahn:

—Namin u ne, hua có nchuhn duh te vederihquentiyon che tihça redín.

Ejemplo yahn sahn cahya che rahcotahn

²⁸ Quendi Dihvo vo, ne rañn ye ri ye sahn ndinan chahn:

—Nté ama ejemplo, cahnevan nchuhn.

Ama ihyan ne, vate o daya ye, ne rañn ye ri ye ama se: “Man ro ne, cuehn ton uva yuhn vo.” ²⁹ Ndahconan se, ne rañn se: “Hua cahn.” Ate adive ne, nto ino se che tihça rañn se, ne cuahn se din se ntiyon che chihquentiyon chida se. ³⁰ Numanahn min ne, rañn ye nduco sahn che tama me che cañn se din se ntiyon min. Sahn min ne, rañn se ri se ihyan: “Taca hua, chidá, cahn.” Ate hua dinahn se. ³¹ ¿Cha sahn chahn dinahn se che chihquentiyon chida se ne?

Ndahconan sahn ndinan chahn, ne rañn se:

—Sahn che yahve ye menañ me.

Tuhme rañn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuaco ráhn ri nchuhn te nduhça sahn che hua dinahn me ne, tihchan nchuhn, te rahcotahn ne yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Vederihquentiyon yahn ye ne, tahque nun dinahn sahn rica tume cade iyo man, tahn ndere vatechica man, che co nchuhn. ³² Juan Bautista ne, chicuahn ye ihyan nduhça che runecade cuahtechica ye, ne nevahnecon sahn chahn man, tahn chahn man, ate nchuhn ne, chahcotahn ne, nde hua nto ino ne andahre ndihchero ne che nevahnecon ihyan nunde chahn.

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che duh-tuno ihyan se

³³ Cuihnevan nchuhn tama ejemplo: Ama ihyan ne, chihche ye dihyo uva nan yahn yahn ye, ne din ye chahn yahn man, dendah ye ama tanque nan che cuhno ye nune yahn uva me man, chahto ye ama chete nan che din ye cudado ntiyon min man. Cuahn che chihno chihco tahn ye nducuañn ne, ndahco ye chendata me tah ama o sahn che din se ntiyon nduco. Tuhme chica ye min, cuahn ye. ³⁴ Cuahn che a nda ro che a rine uva ne, dechuh ye sahn decahya yahn ye cava che necahn man sahn chahn uva me nduco ye. ³⁵ Ate sahn redin ntiyon chahn ne, tumangan se sahn decahya chahn yahn ye, ne ama se ne, chahn se sahn, ne tama se ne, chihno se sahn, ne tama se ne, cah se tu sahn. ³⁶ Ndaconan dechuh ye tahque yahn sahn decahya yahn ye, ne a namin no tun din tan sahn redin ntiyon chahn nduco se anduhneca che din se menañ.

³⁷ Nan chihnonan yahn ne, dechuh ye sahn daya ye, te rahco ye te nevahnecon sahn chahn sahn. ³⁸ Ate cuahn che ndihchero sahn chahn daya ye ne, ntuho se nduco vih, ne rañn se: “Sahn tih che cuhnde tah se ntiyon cuh. Cahno vo sahn, ne cahnevi vo yahn se.” ³⁹ Tumangan sahn chahn sahn, quenda se sahn cuahn chihto, ne chihno se sahn.

⁴⁰ Tuhme rañn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—Cuahn che nda dihve chendata me ne, ¿deh din ye nduco sahn redin ntiyon chahn ne?

⁴¹ Ndahconan sahn chahn, ne rañn se ri se ihyan:

—Numacuahn vedetan decuihno ye sahn chahn, ne cah ye chendata me tama te o sahn redin ntiyon che necahn man se ndute ndata me nduco ye nda ro yahn.

⁴² Namin rañn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—A devano nchuhn nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Tu che hua quenán ino sahn vihcherahto ne,

chemin che tahque chichihve.

Chemin ne, a man Dendiohs chihco cade ye, ne ama ndahça che tihça din ye.

⁴³ Nducote racondah vedame nchuhn u ne, a rendo dama ne nduco sahn vihcherahto chahn. Chemin che cahnevi Dendiohs vederihquentiyon yahn ye che va tah ne, ne ndahco ye tah ihyan che dinahn ye.

⁴⁴ Che racondah vedame ihyan u ne, anduhneca ndete che condah ndudo ye nan yava, ndaca yah ye, ne ihyan che din castigo ihyan ne, anduhneca ndete che condah ndudo ama yava ihyan, cuihno ndeh ye.

⁴⁵ Chidocuyan ndinan chahn man, sahn fariseo chahn man ne, chenahn se che a yahn se che nte Dihvo vo ejemplo me.

⁴⁶ Chemin che nahn tumangan se ihyan, ate hua chihquino se. Vah se ihyan yan, te nducoyaca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye ihyan.

22

Ejemplo yahn che rihnevaco daya rey

¹ Quendi Dihvo vo, ne nte ye tama ejemplo, chihnevan sahn chahn:

²—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a nahn nduhça ama rey che din ye vihco decahnevaco daya ye. ³ Dechuh ye sahn decahya yahn ye ngua se ihyan che a ndiyahve ye che conduco ye nan vihco me, ate hua chahn ihyan chahn. ⁴ Ndaconan dechuh ye tama te o sahn decahya yahn ye, ne rañn ye nduco se: “Cahma nchuhn co ne ihyan chahn che a chihno itenine, ne a va yan che cheh ye. Din nun ino ye chi ye.”

⁵ Ate a namin no tun hua tumacañ ihyan chahn. Ama ye ne, cuahn ye nan yahn yahn ye, tama ye ne, cuahn ye nan ntiyon yahn ye, ⁶ ne ihyan chenahn ne, tumangan ye sahn decahya chahn, chahn ye sahn, nde chihno ye sahn. ⁷ Tuhme ama chi tan rey me, ne dechuh ye sandado yahn ye chihno se ihyan chahn, chihquiyahn se yan vao ye. ⁸ Chihno min ne, rahn ye nduco sahn decahya yahn ye: “A va yan nducuañ cava che cuañ vihco. Ate ihyan chahn ne, ama duhtuno ihyan ye, nde hua rihnevahn che chi ye. ⁹ Tahque ndah ne, cuahn nchuhn cuahn yune viyan, muhn min nan che ri dama ihyan, ne coyahve ne nducoyaca ihyan che ntaca ne cava che chi ye conduco ye.” ¹⁰ Dinahn sahn decahya chahn, ne quenda se quendihconahn nducoyaca ihyan che ntaca se, hua tumacañ se tachan ihyan ye. Nduco tihca ne, ama yahn ihyan chito vah ye.

¹¹ Tuhme chenda rey me chete vah me, ne ndihchero ye ama sahn che nduco se min. Hua quenun se tino nduhca che rahtenun ihyan che rahn ye nan rihnevaco ihyan, ¹² ne rahn ye ri ye sahn: “Amigo, itaca che chenda muhn?, te hua quenon tino che redin yahn che conon.” Sahn min ne, nde nan che cahma se metah. ¹³ Tuhme chihquentiyon rey me sahn che rinan se nan vihco me: “Cuiquiyahno nchuhn nde tah nde cah sahn tih, cuetendah vah ne sahn, cuacoñahnun ne sahn nan che man. Min cuaco se man, cheh dihyon se man.”

¹⁴ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—Tihca, te ama yahn ihyan riyahve Dendiohs che cuatenan ye vahchetero, ate ama doh ihyan che co cuatenan ye min.

Tumerune sahn fariseo yahn cade iyo

¹⁵ Tuhme conahn sahn fariseo chahn, ne ntuho se nduco vih cava che nuhn ino se taca co caca nunde se yahn Dihvo vo. ¹⁶ Dechuh se ama o combiero yahn se nduco tama te o sahn partido yahn Herodes, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ndih ne, ndudo cuaco che rente ne man, ricuahn ne numa cuaco vederihquentiyon yahn Dendiohs man, nde hua rendahchenan ne ihyan, te dama no rendihche ne nducoyaca ye. ¹⁷ Deh rahn ne: ¿A redin yahn che nedihvo vo cade iyo che rica emperador yahn Roma o hua ne?

¹⁸ Dihvo vo ne, a devano ye che retumarande sahn chahn ihyan, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, o nan o chende ne. ¿Dehco che retumarande ne u? ¹⁹ Cuete ne ama tume che renehive nduco ne cade iyo, ndihcheró.

Nahme se ama tume chemin chan ihyan. ²⁰ Ndhichero ye tume me, ne tumerune ye sahn:

—¿Duh ihyan che quenan yavenan ye man, che duche ye man, nan tume cuh ne?

²¹ Ndahconan se, ne rahn se:

—Emperador yahn Roma.

Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che rihquentiyon emperador ne, condinahn nchuhn, ne cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

²² Ama cuahn ino se che tihca rahn ye, ne conahn se nduco vih.

Tumerune sahn saduceo yahn che ntuche tenahn

²³ A ro min no chahn ama o sahn saduceo chendihchero se Dihvo vo. Sahn chahn ne, hua ritahno se che va che ntuche tenahn, ne chemin che rahn se ri se ihyan:

²⁴ Ihyan Ricuahn, Moisés ne, dirun ye te ndete che coh inchahn ama ndahta che hua ndaca daya ye ne, va che cahnevaco dihno tenahn me nduco tahn min cava che cahco ndata se menun dihno se. ²⁵ Ama yune ne, chahte ndache sahn yan vao nuhn che dihno se vih. Chihnevaco sahn menan me, ne cuahn che chih se ne, hua ndaca se nde ama daya se nduco ndahta yahn se. Chemin che chihnevaco tama dihno se nduco tahn min. ²⁶ Ate namin chih se, ne hua ndaca daya se nduco te. Atihnoça nde chenah chih nduh che ndache se che chahtenan cuma se tahn min. Nde ama se hua ndaca daya se nduco te. ²⁷ Nde nan chihnonan yahn ne, namin chih tahn min. ²⁸ Nducote nduh che ndache sahn chahn chahtenan cuma se tahn min ne, nda ro che ntuche tenahn ne, ¿cha se che inchahn te ne?

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, hua ritahno ne che va che ntuche tenahn, te hua renahn ne Ndudo yahn Dendiohs, nde huane vederihquentiyon yahn ye. ³⁰ Nda ro che ntuche tenahn ne, ametah cuatenan cuma ihyan vih, nde huane ihyan ndahta, nde huane ihyan chahn. Ro min ne, ndo ye nduhca angel che vate ye vahchetero. ³¹ Me yahn che va che ntuche tenahn ne, a ndero ndi che nde hua renahn nchuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun, nan che rahn ye tuhca: ³² “U che Dendiohs yahn Abraham man, yahn Isaac man, yahn Jacob man.” Che tihca rahn ye ne, a ndero ndi che a ihyan min che Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che vate ca ye man, ihyan che a ndih ye man, te nan ihyan min ne, chenduche nducoyaca ihyan.

³³ Nducoyaca ihyan che chihnevan ye che tihca rahn Dihvo vo ne, ama cuahn ino ye yahn vededevano yahn ye.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca

³⁴ Checadino sahn fariseo chahn che ndahco ndiya Dihvo vo sahn saduceo chahn, ne ndo dama se, nan ye. ³⁵ Van sahn chahn quenun ama sahn devano ley che dirun Moisés, ne cava che tumarande se Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

³⁶ —Ihyan Ricuahn, zcha vederihquentiyon nan ley yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne?

³⁷ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—“Codin yahine Dihve Dendiohs numacuahn chedave yehn man, numa ine man, numacuahn vederendecadino yehn man.” ³⁸ Vederihquentiyon min che menan vihca. ³⁹ Namin va tama vederihquentiyon yahn ye, che a nahn dama che tuhca: “Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahino man di.” ⁴⁰ Nan nduh che o vederihquentiyon che tuhchan ne, rendo dama nducuaahn che dirun Moisés man, ihyan profeta man.

Ihyan che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehanse ne, zduh che Chida ye?

⁴¹ Numanahn che ndi dama ca sahn fariseo chahn ne, ⁴² tumerune Dihvo vo sahn:

—Ihyan che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehanse ne, zdeh rahn nchuhn yahn ye ne? zDuh daya ihyan min ne?

Ndahconan se, ne rahn se:

—Ihyan min ne, daya David.

⁴³ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che atenan daya David ihyan min ne, ztaca che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecon David ihyan nduhca Dihve ye?, dirun ye tuhca:

⁴⁴ Rahn Dihvo vo Dendiohs ri ye Dihve:

“Cuihnde chihto nan, lado tah cuaco, numanahn che ndahco ndiya ihyan che hua ri rendihche di cava che nevahnecon ye di.”

⁴⁵ Nducote man David dirun ye che ihyan min che Dihve ye ne, hua cuaco che atenan daya ye ihyan.

⁴⁶ Nde ama sahn chahn hua ntaquino se deh che ndahconan se yahn ye, ne nde ro min ametah chihquino se tumerune ca se dehtenduh ihyan.

23

Dihvo vo Jesucristo ne, ndevih ye nunde yahn sahn fariseo vaconan se

¹ Tuhme rahn Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min man, ihyan apostol yahn ye man, tuhca:

² —Sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ntaah se ntiyon che ricuahn se ley min. ³ Cuenevahnecon

nchuhn che ricuahn se, ate hua quendi ne yune yahn se, te sahn chahn ne, a vih ricuahn se, ne a vih redin se. ⁴ Ama ndeh nan rihquentiyon se che dinahn ihyan, ate man se ne, nde tah hua redinah se. ⁵ Nducuaahn che redin se ne, atenan cava che cuhnde ro vederihquentiyon che chenun cuma se. Tahque rahno cinta che chenun chata se man, reche se man, tahque rahno tino che chenun se man, che co ihyan chenahn. ⁶ Renan ino se rahte se nan silla che rahte ihyan ndinan nan vihco man, chete yaco man. ⁷ Namin renan ino se che numacuahn vedenecon necah ihyan Dendiohs sahn van ihyan man, cahma ye ihyan ricuahn yahn se man.

⁸ Ate nchuhn ne, hua cahma ne ihyan ricuahn yahn vih, te nducoyaca ne ne, di-hno ne vih, ne va ama no Ihyan Ricuahn yahn ne, ihyan min che va cade che ndedevahn ye ihyan iyehanse. ⁹ Hua cahma ne chida ne yahn ihyan iyehanse, te va ama no Chida ne, ihyan min che va ye vahchetero. ¹⁰ Namin hua cahma nchuhn ihyan ndinan yahn vih, te va ama no Ihyan ndinan yahn ne, ihyan min che va cade che ndedevahn ye ihyan iyehanse. ¹¹ Ihyan che conan ye van nchuhn ne, co ye nduhca decahya yahn ne. ¹² Tihca, te ihyan che rendahco ndiya ye ihyan chenahn, nahn conan ye ne, nuhnde ndiya ye, ne ihyan che ndahco ndiya man ye ihyan ne, conan ye.

¹³ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! jChevah nchuhn!, te redin vahche ne yahn ihyan che nahn nevahnecon ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. Hua renevahnecon man ne, nde hua retihyon yune ne ihyan che nevahnecon ye.

¹⁴ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun che Moisés man, jo nan o chende ne! jChevah nchuhn!, te rehnevi ne dehtenduh yahn ndahca vah, ne cava che hua cuhnde ro vede idihya yahn ne ne, ama rahn revah ne redin ca ne. Nducote tihca redin ne ne, tahque chahte castigo va che co ne che co ihyan chenahn.

¹⁵ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! jChevah nchuhn!, te ama nahn ne che co yahn ihyan che cotahno ye dama nduco ne. Ate cuahn che rendaca ne ama ye ne, retihyon yune ne ihyan che ama duhtuno ihyan ndaconda ye, che nde tahque redin yahn che co ye castigo van ruchiyahn che co man ne.

¹⁶ Nchuhn ne, anduhneca sahn nan ve che nahn quendan se sahn nan ve nduco se. jChevah nchuhn!, te ricuahn ne ihyan: “Ndete che cah ne ndudo yahn ne che nti-hyon yan ne yaco ne, andahre hua dinahn ne dehve din yahn. Ate ndete cah ne ndudo

yahn ne che ntihton yan ne diyahnguan che va chete yaco ne, chemin che cuaco, quenana cuma che dinahn ne.”¹⁷ ¡Tundo nchuhn! ¡Hua renahn ne! Tahque rignonun chihve yaco, te min ri vihco diyahnguan che va chete.¹⁸ Namin ricuahn ne: “Ndete che cañ ne ndudo yahn ne che ntihton yan ne nan ta ne, andahre hua dinahn ne dehve din yahn. Ate ndete che cañ ne ndudo yahn ne che ntihton yan ne vedino che va nan ta ne, chemin che cuaco, quenana cuma che dinahn ne.”¹⁹ ¡Tundo nchuhn! ¡Hua renahn ne! Tahque rignonun chihve nan ta, te min ri vihco vedino che va menan.²⁰ Tihca, te cuahn che recañ ihyan ndudo yahn ye che rentihyon yan ye nan ta ne, nde nduco nducuahn che va menan ne, rentihyon yan ye.²¹ Namin cuahn che recañ ye ndudo yahn ye che rentihyon yan ye yaco ne, nde Dendiohs rentihyon yan ye, te a yaco yahn ye chemin.²² Namin cuahn che recañ ye ndudo yahn ye che rentihyon yan ye vahchetero ne, nde Dendiohs rentihyon yan ye, te a ihyan min che rihquentiyon min.

²³ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te renedihve ne riyá yahn ive man, yahn anís man, yahn comino man, ate vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne, hua retumacah ne yahn, te hua runecade vatechica ne man, hua chenana cuma ne vedevahino man, hua ritahno ne man. Che nahn ne, che quendihconahn dinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, hua cahcoman ne nde ama.²⁴ Nchuhn ne, anduhneca sahn nan ve che nahn quendanan se sahn nan ve nduco se. Ama rendecadino ne yahn dehtenduh che nde hua nduh rignonun chihve, ate che tahque rignonun chihve ne, nde hua retumacah ne yahn.

²⁵ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te nchuhn ne, anduhneca vaso man, cuh man, che dave cuahn vedame, ate cuahn chete ne, ndito dehtenduh che chihnga. Tihchan nchuhn, te nan ihyan ne, redin ca ne che ndah ihyan ne, ate che cuaco ne, reduco ne man, redin idihya ne man.²⁶ Nchuhn sahn fariseo che hua renahn ne, che rahco ne che retihyon yune ne ihyan che quendi ye yune yahn Dendiohs, dinoca cuento ino ne nunde yahn ne, cuhcoman ne dehtenduh che chihnga redin ne, tuhme che cuaco dave yavenan ne.

²⁷ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te redin ca ne che ama ndah ihyan ne, ate ama duhtuno ihyan ne.²⁸ Tihchan nchuhn, te andahre rahco ihyan

che ama ndah ihyan ne, ate o nan o chende ne man, ama duhtuno ihyan ne man.

²⁹ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te rahto ne yayan yahn ihyan profeta man, runecadeco ne yayan yahn ihyan che runecade chahtenan ye iyehense man,³⁰ ne ndere rahn ne nduco vih: “Ndete che uvo che a vato vo ro che chihno ihyan ndico yuhn vo ihyan profeta chahn ne, hua dama chi vo nduco ye.”³¹ Nduco ndudo che tihca rahn ne ne, rihco ro ne che dama ne nduco ihyan chahn che chihno ye ihyan profeta.³² ¡Cuiquendi ne yune yahn ihyan ndico yahn ne cava che din numa ne ntiyon che canan ye! ³³ Nchuhn ne, nduhca cu tan tihchan ne. Nde hua co ndevahn ne yahn castigo che va che co ne van ruchiyahn.³⁴ Chemin che va ca che dechuh ihyan che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ihyan devano man, ihyan ricuahn man. Ate nchuhn ne, cahno ne ama o ye, ne tama te o ye ne, conahn yah ye ihyan. Tama te o ye ne, cuahn ne ihyan chete yaco man, quendañ ne ihyan nduh yan nduh yan man.³⁵ Nduco tihca cuehdame nchuhn yun yahn nducoyaca tenahn che nde hua chendihco ye nunde che chihno ihyan ndico yahn ne nde a rahn ne, canan nduco yun yahn Abel nde yun yahn Zacarías, daya Berequías, che chihno ne mendahn yahn yaco nduco nan ta.³⁶ Rahn cuacó rí nchuhn te nducuahn nunde min ne, ndehdame nducoyaca nchuhn che vate ne man ro chuh.

Dihvo vo Jesucristo ne, chaco che quenana vahino ye ihyan yan Jerusalén

³⁷ Nchuhn ihyan yan Jerusalén che rihno ne ihyan profeta man, recañ ne tu ihyan che redchuh Dendiohs rahndudo ye ye ndudo yahn ye van ne man, ama ndeh yune ndá che nahn nedin damá nchuhn, din cudado nchuhn nduhca che redin chaco tuh cudado daya te man reche te, ate hua nevahnecun ne.³⁸ Cuedevano nchuhn te yan yaco ne ne, cuhndeman.³⁹ Rahn rí nchuhn te ametah ndaconan ndihchero ne u nde ndá ro che cahna ne tuhca: “Ndeva vo yavenan ihyan cuh che dechuh Dihvo vo Dendiohs ihyan.”

24

Rahn Dihvo vo Jesucristo te ndora yaco yahn yan Jerusalén

¹ Ndiquendañ Dihvo vo chete yaco che a nahn ye. Ura min ndo dama ihyan apóstol yahn ye, ne nahme ye yaco me ihyan, rente ye nduhca che ama ndahca ndahto.² Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuenecahco nchuhn che ndihchero ne chete che tihchan tih. Cuaco rahn rí nchuhn

te ndá ro che cuihno ndora, metah nuhnde nde o tu che ndahto vih.

Nduhca che va che co cuahn che ndá nino ro che nto iyehñse

³ Chihno min ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol cuete Olivo. Cuahn che a che-nun ye min ne, chahn ihyan apóstol chahn ñan va Dihvo vo, ne ñahn ye ri ye ihyan deva vih:

—Ñahn nuhn che te cuande ne nuhn, tiguahn conahn che ñahn ne me. ¿Deh vederihno co ro cuahn che ndaconan chí tun ne man, cuahn che nto iyehñse man ne?

⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne ñahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuihco nchuhn cudádo ça va che nde ama ihyan hua cahñcheh ye nchuhn, ⁵ te va che ndá ama yahn se din ça se che chenah cuma se vederihquentiyon yahn, ne cahma se che a man se ihyan che a va çade che chí ye ndedevahn ye ihyan iyehñse. Ama yahn ihyan cahñcheh se ihyan. ⁶ Ro min ne, cahnevan ne che a muhn a min va çanda man, che cuanan çanda man, ate hua cua ne cudádo, te a tihça va che co. Cuedevano ne te andahre ama çahnda ro min, ate condah ca che nto iyehñse. ⁷ Ihyan ama nación ne, cuhna ye nduco ihyan tama nación man, a muhn a min cuhnde cuico man, cuhnde cah man, nuhn yahn man. ⁸ Nducuahn vedeyah chemin chan ne, cade ñan che cuanan che chuhrih ihyan.

⁹ Ndá ro min ne, çaça nunde ihyan yahn nchuhn, din ñan ye nduco ne, nde çahno ye nchuhn. Nducoyáça ihyan iyehñse ndihche ñan ye nchuhn yahn che ritahno ne u. ¹⁰ Cuahn che tihça co ne, ama yahn ihyan çahcoman ye che ritahno ye, ne ndihche ñan ye vih man, çaça nunde ye yahn vih man. ¹¹ A muhn a min quendah ama yahn sahn che din ça se che Dendiohs dechuh ye sahn, ne cahñcheh se ama yahn ihyan. ¹² Ama duhtuno ndaçondá ihyan che nde ihyan che ndah ihyan ye ametah cuahnten cuma ye vedeyahino nduco vih. ¹³ Ate ihyan che quendi ye cotahno ye nde cuihno nducuahn vedeyah min ne, ihyan chahn che ndevahn ye. ¹⁴ Me ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuahndudo ihyan numachahte iyehñse, nde conan cadino nducoyáça ihyan yahn nducuahn nación, tuhme che nto iyehñse.

¹⁵ Ihyan profeta Daniel ne, dirun yahn ama ñan che ama chihngá che redetohnan. Condedecadino ndah ne yahn. Cuahn che ndihchero ne che a nti chemin chete yáco cuahn ñan ta ne, ¹⁶ nducoyáça ihyan che vate ye estado yahn Judea ne, tahque ndah che ndetahno çano ye cuahn ico yahn. ¹⁷ Ihyan che chenun ye tin vah yuto yahn ye ro min ne, tahque ndah che hua condah

ye condá ye chete vah ça va che cotah ye dehtenduh yahn ye. ¹⁸ Me ihyan che chenah ye viyáta ne, tahque ndah che a nde min no çano ye, hua tihyon ye ura ñahn ye viyáçava tino yahn ye. ¹⁹ ¡Chevah ndáhta che adeche cuacoyahn te ro min man, ñahn che retave te decuagh man! ²⁰ Covah nchuhn cuica ne Dendiohs che hua ro iche co venecuino min, nde huane ro che rahte tuhno ihyan, ²¹ te ro min che cuahno ihyan venecuino che hua nahno ihyan nde ro che canan iyehñse, nde metah ndaconan cuahno ye adiva. ²² Ndete Dendiohs din ye che ñahn cuhnde venecuino min ne, nde ama ihyan hua ndevahn ye. Ate hua cuah-necun ye che ñahn cuhnde ça va che co ndevahn ihyan yahn ye che a tendahnun ye.

²³ Ndá ro min ne, ndete che cahma ihyan co ye nchuhn: “Condiñche nchuhn, muhn quenun ihyan min che a va çade che chí ye ndedevahn ye ihyan iyehñse,” o “Condiñche ne, min quenun ye” ne, hua cotahno ne, ²⁴ te ama yahn se cahñcheh se ihyan, din ça se che a sahn chahn che a va çade che ndedevahn se ihyan iyehñse man, che Dendiohs dechuh ye sahn man. Van vederihñcheh yahn se ne, din se vederihno, cahñcheh se nde ihyan che a tendahnun Dendiohs ndete che co. ²⁵ A menañ vihca rete cuandé nchuhn ça va che a devano ne. ²⁶ Chemin che ndete che cahma ihyan co ye nchuhn: “Min yahn ñan che metah duhva quenan ye” ne, hua çahn ne. O ndete che cahma ye: “Condiñche ne, muhn chete vah quenun ye” ne, hua cotahno ne. ²⁷ A devano ne te cuahn che riya cuah ne, hua renun ndeh, te ñahn dave yahn numachahte, ne rendihchero nducoyáça ihyan. A tihnoçá co cuahn che, u che rinducó nducoyáça ihyan, ndaconan chí, te cadino nde çahya nde cune ihyan. ²⁸ Ro min ne, hua chuh ya nde ama ihyan nunde, te nducoyáça ye va che co ye castigo.

²⁹ Cuahn che a conan chuh vedeyah chemin chan ne, co man ñan yahn man, ñan iyo man, a cora iyon man, ne nducuahn che nihnde çade ñan ro ne, nuhn. ³⁰ Tuhme cuhnde ro vederihno ñan ro, çahco ro che u che rinducó nducoyáça ihyan ne, a ndá. Cuaco nducoyáça ihyan iyehñse, ne ndihchero ye u che ndá van man numacuahn vederihquentiyon chahte yahn. ³¹ Tuhme ama yudo cuah trompeta, ne tahvé ángel yahn che nedin ñama ye ihyan yahn che a tendahnún che vate ye numachahte iyehñse.

³² Cua cuande nchuhn nduhça che ri nduco yahn higo. A devano ne te cuahn che reneçahno yan ne, a cochi nino ro ihno. ³³ Athnoçá cuahn che a rendihchero nchuhn che a rinahn dehtenduh che tuhchan che ñahn rí nchuhn ne, cuedevano

ne te a ndá nino ro che nto iyehnse. ³⁴ Cuáco ráhn rí nchuhn te ihyan che vate ye man ro cuh ne, vate ca ye cuahn che a conahn nducuaahn dehtenduh chemin chan. ³⁵ Iyehnse man, nan ro man ne, va che cuihno, ate ndudo yáhn ne, hua ndá ro che cuihno, te va che conahn.

³⁶ Me yahn che conahn chemin ne, hua duh devano deh ro man, deh ura man, nde ángel che chenay ye vahchetero man, nde Daya Dendiohs man, hua devano ye. Atenan Dendiohs Chida che devano ye.

³⁷ Anduhneçá che chahno ihyan ro che quenán Noé iyehnse ne, tihça cuahno ihyan ro che, u che rinducó nducoyáça ihyan, ndaconan chí tún. ³⁸⁻³⁹ Ihyan chahn ne, vate ye vedeyeno yahn man ye, reh ye man, rih ye man, rihneváço ye man, redcahneváço ye daya ye man. A cudádo min vate ye nde ndá ro che chendá Noé chete arca. Nde hua tumacadino ye cuahn a canan chan conahn, chito nune iyehnse, ne chihno chih nducoyáça ye. A chemin no tun ro che, u che rinducó nducoyáça ihyan, ndaconan chí tún, te ihyan nunde ne, nde tah hua ndedecadino ye yahn. ⁴⁰ Ndá ro min ne, andahre dáma redin o ihyan ntiyon chenay ye viyáta, ate ama ye ne, quenda ángel ihyan, ne táma ye ne, cahcoman ye ihyan. ⁴¹ A namin no tun, andahre dáma chenun o ihyan ndahta, rengu ye, ate ama ye ne, quenda ángel ihyan, ne táma ye ne, cahcoman ye ihyan.

⁴² Cuahteyan nchuhn, te u che Dihve ne ne, hua devano ne deh ura ndá. ⁴³ Cua cuande nchuhn ejemplo cuh: Ndete che ama patrón devano ye deh ura ndá sahn duco ne, cuhndeyan ye, ne hua cuahneçun ye che duco se yahn ye. ⁴⁴ Atihnoçá nchuhn, nahn che cuahteyan ne, te u che rinducó nducoyáça ihyan ne, denan ndá ura che nde hua vate ne cudádo.

Ejemplo yahn sahn decahya che chichahtino patrón yahn se sahn

⁴⁵ Cuihnevan nchuhn ejemplo cuh: Chihnde sahn decahya che ndahça vederendecadino yahn se man, redinahn se man. Ama yune ne, chihco patrón yahn se ntiyon tah se che din se cudádo mozo yahn ye, cahça cheh se sahn nduhça che redin yahn, ne chica ye min, cuahn ye. ⁴⁶ Ama ndah ro yahn sahn min ndete che redinahn se nde ndá ro che ndaconan dihve se. ⁴⁷ Cuáco ráhn rí nchuhn te ndete che tihça ne, ndahco dihve se vederihquentiyon tah se che din se cudádo nducuaahn che va yahn ye. ⁴⁸ Ate ndete che ndedecadino se che hua nun ndaconan dihve se, ⁴⁹ ne cuanan din tan se nduco mozo yahn ye man, cheh se man, cuh se man, nduco sahngeh man ne, ⁵⁰ denan ntá patrón yahn se ura che nde tah

hua va se cudádo. ⁵¹ Tuhme din ye castigo sahn, cuahno se nduhça che rahno sahn che o nan o chende se, co se castigo yah van ruchiyahn. Min cuaco se man, cheh dihyon se man.

25

Ejemplo yahn ndiche tahn cahya che chinduco te nan vihco rihneváço ihyan

¹ Ndá ro min ne, ihyan che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, cuahno ye nduhça che chahno chí ndiche tahn cahya che chetah te candil yahn te, ne chahn te nan vihco rihneváço ihyan. ² Uhn tahn chahn ne, vivo te, ne te uhn te ne, hua cudádo te. ³ Tahn che hua cudádo chahn ne, hua quenda te aceite devavih çava che tuno yahn te. ⁴ Me tahn che vivo chahn ne, decuto te candil yahn te, nde quenda ca te aceite devavih. ⁵ Nducote ama rendah sahn rihneváço me ne, ndá yahnde nan te, ne chahteyádo te. ⁶ Tenduh nan man yan me ne, yahve ihyan tahn, ne rahñ ye: “A cochí sahn rihneváço. Cuahteyan nchuhn çava che conduco ne sahn.” ⁷ Necuan nduh che ndiche tahn chahn, canan rendahco yan te candil yahn te. ⁸ Tuhme rahñ tahn che hua cudádo chahn ri te combiero yahn te: “Te nchuhn tah aceite yahn ne nuhn, te a rentoh candil yahn nuhn.” ⁹ Ndahconan tahn che vivo chahn, ne rahñ te: “Hua co te nuhn nchuhn, te ndete che te nuhn ne, hua tuno nde çava man nuhn. Tahque ndah nchuhn ne, cuahn ne cua ne nan che rendihcue ye.” ¹⁰ Ate numanahn che cuahn tahn che hua cudádo chahn ca te aceite ne, ndá sahn rihneváço me, chendá se vah. Tahn che vateyan chahn ne, namin chendá te, ne ndude chendevah. ¹¹ Chihno min ne, ntá tahn chenahn chahn, ne canan riyahve te: “Dihve nuhn, conahne ne chendevah condá nuhn.” ¹² Ate ndahconan sahn rihneváço me, ne rahñ se ri se tahn: “Cuáco ráhn te nde hua rendihché duh nchuhn.”

¹³ Chihno nte Dihvo vo ejemplo me ne, rahñ ye:

—Cua cuande nchuhn ejemplo me, ne cuahteyan ne, te u che rinducó nducoyáça ihyan ne, hua devano ne deh ro man, deh ura man, che ndaconan chí.

Ejemplo yahn tume renan daya

¹⁴ Ihyan che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, anduhneçá sahn decahya yahn ama patrón. Cuahn che va che çahn patrón yahn se yahn yahn ne, nedin dáma ye sahn, ne chihco ye tume tah queri ama se çava che din se ntiyon nduco. ¹⁵ Ama se ne, chihco ye uhn mil tah se, táma se ne, chihco ye o mil tah se, táma se ne, chihco ye ama mil tah se. Tunoca co din queri ama se ntiyon ne, a tihva tume chihco ye tah se, tuhme cuahn

ye. ¹⁶ Sahn che chihnde tãh uhn mil me ne, din se ntiyon nduco, ne ndaca se te uhn mil nan ntiyon che din se. ¹⁷ Namin sahn che chihnde tãh o mil me ne, din se ntiyon nduco, ne ndaca se te o mil nan ntiyon che din se. ¹⁸ Ate sahn che chihnde tãh ama mil ne, tihyon ndeh se tume me man yahn.

¹⁹ Chi rahn me ne, ntã patrón yahn sahn chahn, ne ndetendãh cuande ye nduco se. ²⁰ Menã vihca ndã sahn che chihnde tãh uhn mil me, ne rahn se ri se ihyan: “Dihvé, uhn mil te ne u, ne dín ntiyon nduco, ndacá te uhn mil nan ntiyon che dín. Condo tãh ne che uhn mil me yahn ne nduco uhn mil che quendudonan yahn.” ²¹ Rahn patrón yahn se ri ye sahn: “Ndahca din. Di ne, redinehn ndudo yehn. Tah ra tume té di, ne ndahca din ntiyon nduco. Man ne, tahque ndeh ca cahcó tah. Conen nan, ne cuahte vo vedeyeno.” ²² Chihno min ne, ndã sahn che chihnde tãh o mil me, ne rahn se ri se ihyan: “Dihvé, o mil te ne u, ne dín ntiyon nduco, ndacá te o mil nan ntiyon che dín. Condo tãh ne che o mil me yahn ne nduco te o mil che quendudonan yahn.” ²³ Rahn patrón yahn se ri ye sahn: “Ndahca din. Di ne, redinehn ndudo yehn. Tah ra tume té di, ne ndahca din ntiyon nduco. Man ne, tahque ndeh ca cahcó tah. Conen nan, ne cuahte vo vedeyeno.” ²⁴ Chihno min ne, ndã sahn che chihnde tãh ama mil me, ne rahn se ri se ihyan: “Dihvé, a rendihché ndih che ama cheche chedave yahn ne, ne reneidin ndeh ne daya tume yahn ne rendaca ne. ²⁵ Chemin che hua chihquinó dín ntiyon nduco tume yahn ne, ne tahque ndah tihyón man yahn. Man ne, nga yahn ne.” ²⁶ Ndahconan ye, ne rahn se ri ye sahn: “Di ne, duhtuno ihyan di man, dahnde man. A devene che cheche chedave yáhn, che reneidin ndéh daya tume yáhn rendacá. ²⁷ ¿Dehco che hua chehn chihque nan banco, ne man che ndaconán ne, ndondã tãh nduco daya?” ²⁸ Tuhme rahn se ri ye ama o sahn decãhya yahn ye: “Cuehnevi nchuhn tume che ndã sahn tih, ne cocãh ne sahn che va tãh ndiche mil. ²⁹ Tihca, te ihyan che va yahn ye ne, ndondã tãh ca ye nde ngava yahn ye, ate ihyan che tah ra yahn ye ne, nde cuavi tahsihn che va yahn ye. ³⁰ Man ne, cotãh ne sahn tih che hua cochihve se, ne cuih nun ne sahn cuãhn chevah nan man. Atihnocã cuahno nducoyãca ihyan che duhtuno ihyan ye, te va che co ye castigo yah van ruchiyãhn. Min cuaco ye man, cheh dihyon ye man.”

Ro che kuhnde cãde yahn ihyan iyehñse

³¹ Cuahn che u che rinducó nducoyãca ihyan ndaconan chí numacuahn vederihquentiyon yáhn nduco nducoyãca ángel yáhn ne, techecãdé numacuahn vedeyudo.

³² Tuhme ihyan yahn nducuahñ nación ne, ndo dama ye nan, ne cahco víh ama tama ye, nduhca che rihco vih ihyan itecuche van chivãto. ³³ Ihyan che ndah ihyan ye ne, cahco víh ihyan laðo tãh cuacó, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, cahco víh ihyan laðo tãh cuéh. ³⁴ Cahmá có ihyan che vate ndi ye laðo tãh cuacó: “Nchuhn che redin Chidá che ndah nduco ne ne, cochi ne, cuahtenan ne vahchetero nan che rihquentiyon ye. Min ne, a ndihcoyan ye cava ne nde ro che dendah ye iyehñse. ³⁵ Rinevahn che cuahtenan nchuhn min, te cuahn che chi cuicó ne, te ne che chéh man, cuahn che chi yacá ne, te ne nune chíh man, cuahn che quechicá yan vaco ne ne, nevahñecun ne u ndevãco ne man, ³⁶ cuahn che chi cuah tino yáhn ne, te ne tino quenún man, cuahn che chi cáh man, cuahn che quenún vacoyãhn man ne, chahn ne chendihchero ne u man.” ³⁷ Tuhme ndahconan ihyan chahn, ne cahma ye co ye u: “Dihve nuhn, co ndiyu nuhn che chinan nuhn ndih cuahn che rendotenan ne che rahn ne. Hua te nuhn cheh ne man, hua te nuhn nune chih ne man, ³⁸ hua nevahñecun nuhn ndih ndevãco nuhn man, hua te nuhn tino quenun ne man, ³⁹ hua chahn nuhn chendihchero nuhn ndih man.” ⁴⁰ Ndahconán, ne cahmá có ihyan: “Cuaco rãhn rí nchuhn te che chinan ne ihyan che ritahno ye u, andahre hua nduh rignonun chihve ye che rahco ihyan ne, anduhñecã ndete che a man chinan ne.”

⁴¹ Me ihyan che vatendi ye laðo tãh cuéh ne, cahmá có ihyan: “Nchuhn che a ndinda ne ne, cuavi ne nan, cuahn ne van ruchiyãhn che a va yan cava chundah nduco ángel yahn se. Min cuahtenun ne cuahn dama. ⁴² Hua co ndevá nchuhn, te hua chahtenan cuma ne vedevãhino. Chi cuicó, ne hua te ne chéh man, chi yacá, ne hua te ne nune chíh man, ⁴³ quechicá yan vaco ne, ne hua nevahñecun ne u ndevãco ne man, chi cuah tino yáhn, ne hua te ne tino quenún man. Chí cáh man, quenún vacoyãhn man, ne hua chahn ne chendihchero ne u.” ⁴⁴ Tuhme cahma ihyan chahn co ye u: “Dihve nuhn, ¿ticuãhn chi cuico ne man, chi yaca ne man, quechica ne yan vaco nuhn man, chí cuah tino yahn ne man, chí cah ne man, quenun ne vacoyãhn man, ne hua chinan nuhn ndih ne?” ⁴⁵ Ndahconán, ne cahmá có ihyan chahn: “Cuaco rãhn rí nchuhn te nducote chacondãh vedãme ne ihyan che ritahno ye u, ndedecadino ne che nde hua rignonun chihve ye ne, anduhñecã ndete che a u chacondãh vedãme ne.” ⁴⁶ Tuhme dechúh ihyan chahn cuahtenun ye van ruchiyãhn, co ye castigo, ne ihyan yáhn ne, ndevá ihyan, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

26

Ntuhno se nduhça che din se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che a chihno nte Dihvo vo nducuhn dehtenduh che tuhchan ne, rahn ye ri ye ihyan apóstol yahn ye:

² —Nchuhn ne, a devano ne te cuihno o ro man ne, a vihco ro yudo. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che din se preso u, nahn yah se u.

³ Tuhme chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn ihyan nación yahn Israel man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ndo dama se chevah vaco Caifás, chidocuyan che tahque ndinan. ⁴ Min ntuhno se deh vedemayon din se çava che co din se preso Dihvo vo, çahno se ihyan. ⁵ Nte çade se che cuahenen rino se nde chuh vihco çahno se ihyan, te che mendahn vihco ne, necuan ihyan yan numacuahn vedetan.

Ama tahn ndahta ne, chacotahme te nunedan tin Dihvo vo Jesucristo

⁶ Ama ro min ne, quenan Dihvo vo yan Betania, vaco Simón, ihyan min che chi ye cah che rechã yute ro menan. ⁷ Ura che va ye nan mesa reh ye ne, ndã ama tahn ndahta, nda te ama frasco che ndindah nduco ama nan tu che duche alabastro. Frasco me ne, ndito ama nan nunedan che ama yahn chihve. Chahn ndã te nan va Dihvo vo, ne chacotahme te nunedan me tin ye. ⁸⁻⁹ Ndihero ihyan apóstol chahn, ne chi yudo yahn ye, ne rahn ye:

—Hua ndahça che redin tahn tih che ndere retoh te nunedan tih, te ama yahn chihve. Tahque ndahça din te ndete che ndihcue te, çava che ndaca tume conan te ihyan chevah.

¹⁰ Chihnevan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Çdehco che yudo ri yahn nchuhn che tihça din tahnguh?, te ndahça che tihça din te çavã. ¹¹ Ihyan chevah ne, cuahn dama chenuh ye van nchuhn, ne conan ne ihyan adecodehno ura che nahn ne, ate u ne, hua cuahn dama conan nduco ne. ¹² Che chacotahme te nunedan u ne, chihcoyan te u çava che cuhche ihyan u. ¹³ Cuaco rahn ri nchuhn te adecotino che cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs numachahte iyehense ne, ntihyon yan ye nduhça che din te çava che cadino ihyan.

Judas ne, ndihcue ndeh se Dihvo vo Jesucristo

¹⁴ Chihno min ne, Judas Iscariote, ama cha sahn che namin nduco se ndi cuande se van nduh che ndihchio ihyan apóstol chahn ne, chahn se nan chidocuyan ndinan chahn, ¹⁵ ne rahn se ri se sahn:

—ÇTava nedihve nchuhn u çava che nte Jesucristo tah ne?

Tuhme çah sahn ndinan chahn ndico ndiche tume diyahngua sahn. ¹⁶ Nde ura min canan rinuhn ino se ama ura che ndahça çava che necah se Dihvo vo tah sahn chahn.

Cheh vino Dihvo vo Jesucristo nduco ihyan apóstol yahn ye

¹⁷ Cuahn che a çade ama ro canan vihco ro yudo me, ro che reh ihyan pan che hua nduco ya yahn ne, tumerune ihyan apóstol chahn Dihvo vo:

—ÇTi nahn ne che çahcoyan nuhn çava che cheh vino ne che cuande yahn vihco ro yudo ne?

¹⁸ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn viyan, vaco ama ihyan, ne çahma ne co ne ihyan tuhça: “Rahn Ihyan Ricuahn yuhn vo te a ndã nino ura che çahno se ihyan, ne vaco ne chihco çade ye che cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye man vihco ro yudo.”

¹⁹ Dinahn ihyan apóstol chahn nduhça che rahn Dihvo vo, ne chihcoyan ye che cheh vino ye nduco vih che cuande yahn ro yudo.

²⁰ Cuahn che chi vino me ne, chihnde Dihvo vo nan mesa cheh vino ye nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye. ²¹ Numanahn che reh ye ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ama cha ne ndihcue ndeh ne u.

²² Tuhme ama chi ndache ihyan chahn, ne canan ca ama ca ama ye rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ate co ndiyu u che tihça din.

²³ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ama cha nchuhn che reh ne dama nducó chete ama cuh ne, ndihcue ndeh ne u. ²⁴ U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che conahn nducó nducuahn che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. Ate ihevah sahn che ndihcue ndeh se u! Tahque ndah ro yahn se ndete che nde hua chihndeyan se.

²⁵ Tuhme Judas, sahn min che ndihcue ndeh se ihyan ne, rahn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ndiyu u che tihça din.

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Taca hua, di.

²⁶ Numanahn che reh ye ne, chetah Dihvo vo pan, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, çah ye ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Pan cuh ne, yute yahn, cocheh nchuhn.

²⁷ Chihno min ne, chetah ye ama vaso vino, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme cah ye ihyan chahn, ne rahñ ye:

—Cuih nducoyaca nchuhn. ²⁸ Chu ne, yun yahn che dito yahn vederihquentiyon ra che ndahco cade Dendiohs. Cora yun yahn, ne nduco chemin ama yahn ihyan ndaca ye vederenchahco cava nunde yahn ye. ²⁹ Rahñ rí nchuhn te ametah ndaconan cúh vino yahn uva nde ndá ro che nedin ra Chidá nducuahn dehtenduh. Tuhme ndaconan cuh vo nduco nchuhn nan che rihquentiyon ye.

Rahñ Dihvo vo Jesucristo te va che cahma Pedro che hua rendihche ye ihyan

³⁰ Chihno chíta ye himno che a va ndi rita ye ne, cuahn ye cuahn cuete Olivo. ³¹ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Man vino ne, cahcoman nducoyaca nchuhn u. Conahn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhca: “Cuahnećún che cahno se ihyan che redin ye cudado itecuche, ne cuihno cagno te.” ³² Ate cuahn che a ntuché van tenahn ne, cahn estado yahn Galilea tahque menan ca che co nchuhn.

³³ Tuhme rahñ Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre nducoyaca ihyan sih cahcoman ye ndih, ate u ne, hua cahcoman ndih.

³⁴ Rahñ Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco rahñ rí di te man vino cuh, numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yune che hua rendihche u.

³⁵ Rahñ Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre quenan cuma che cóh dama nduco ne, ate hua cahmá che hua rendihché ndih.

—Atihnocá rahñ nducoyaca ihyan apóstol chahn.

Covah Dihvo vo Jesucristo cuete Getsemani

³⁶ Cuahn che ndá Dihvo vo ama cuan nan che duche Getsemani ne, rahñ ye rí ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuahte nchuhn muhn numanahn che cahn tan cana, covah.

³⁷ Tume quenda ye Pedro nduco nduh che o daya Zebedeo, ne cuahn ye cana nan me. Ndá ye min ne, canan ama chí ndache ye,

³⁸ ne rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Ama ndache rí anduhnećá ndete che a cóh che ri ndaché. Cuahtenyan nchuhn muhn, ne cuahtenduche ne, conduco ne u.

³⁹ Tuhme cuahn Dihvo vo tah cuahn cana nan me, quendih ye ndiyahn, covah ye, ne rahñ ye:

—Chida man, ndete che co ne, cuahnećun ne che hua chuhrihn nduhca che a va cade. Ate co din ne nduhca che nahn man ne, ndiyu nduhca che nahn.

⁴⁰ Tuhme ndaconan ye nan che vate ihyan apóstol yahn ye. Ntaca ye ihyan chahn che vateyado ye, ne rahñ ye ri ye Pedro:

—¿A nde mare ama ura, hua chicha nchuhn chahtenduche ne, conduco ne u ne? ⁴¹ Cuahtenduche ne, covah ne cava che hua dinahn ne yahn chundah cuahn che tumarande se nchuhn. Cuaco te a chihco dama ino ne che cocha ne che tumarande se nchuhn, ate anduhnećá ndete che ndi i ne, ne hua richa ne.

⁴² Ndaconan cuahn Dihvo vo, covah ye nan che chi o yune, ne rahñ ye:

—Chida man, ndete che hua co che cah-nevi ne che va che chuhrihn ne, co nduhca che nahn man ne.

⁴³ Ndaconan tun ye, ne ntaca ye ihyan chahn che vateyado ye, te anduhnećá ndete che nda vih ndutinan ye che ama nahn cuahteyado ye. ⁴⁴ Chihcoman ye ihyan chahn ne, cuahn tun ye covah ye nan che chi ino yune, ne a chemin no covah ye tama yune. ⁴⁵ Tuhme ndaconan ye nan che chenun ihyan chahn, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Man che cuaco ne, cuahteyado nchuhn. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, a ndá ura che necah se u tah sahn nunde. ⁴⁶ Cuenecuan nchuhn, cuhn vo. Quendi yuno vo sahn che ndihcue ndeh se u, te a cochi nino se.

Quenda se preso Dihvo vo Jesucristo

⁴⁷ Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che a ndá Judas Iscariote, sahn min che namin nduco se ndi cuande se van nduh che ndichio ihyan apóstol chahn. Nduco se ama yahn se, sahn che nda espada man, sahn che nda yahn man. Sahn chahn che dechuh chidocuyan ndinan man, intiyahn man. ⁴⁸ Judas, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, a nente cade se nduco sahn chahn tuhca:

—Ihyan che tenan ihyan ne, a ihyan min. Co din nchuhn preso ihyan.

⁴⁹ Ndetahno chahn ndá se nan Dihvo vo, ne rahñ se ri se ihyan:

—Necuma ndih, Ihyan Ricuahn yahn.

Tuhme tenan se ihyan. ⁵⁰ Rahñ Dihvo vo ri ye sahn:

—Amigo yahn, codin nome ntiyon che cochi.

Tuhme tumangan sahn chahn Dihvo vo, din se preso ihyan.

⁵¹ Ama cha ihyan apóstol che nduco Dihvo vo ne, ndetendah ye espada yahn ye, ne chahn ye sahn decahya yahn chidocuyan ndinan, chacondah ye revan se. ⁵² Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye ihyan min:

—Cuentihyon ndah espada yehn. A devene te duh ihyan che cahno ye nduco espada ne, nduco espada va che coh ye. ⁵³ Cuedevene te co cacá Chidá, ne ndetahno

dechuh ye ama yahn ángel, ndedevahn ye u.
⁵⁴ Ate hua dín tihçá, te a ndirun nan Ndudo yahn ye che a tihçá va che conahn.

⁵⁵ Chihno min ne, rahn Dihvo vo ri ye sahn che din se preso ihyan:

—Ro ro quenún che chete yaço van nchuhn chicuáhn, ¿dehco che hua min din ne preso u? ¿Taca che muhn cochi ne, nda ne espada man, yahn man, din ne preso u, anduhneca ndete che sahn duco u? ⁵⁶ Ate tihçá va che cuahnó çava che conahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta.

Me ihyan apóstol chahn ne, chihcoman ye Dihvo vo, chihno chano ye.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁵⁷ Sahn che din se preso Dihvo vo ne, quenda se ihyan nan Caifás, chidocuyan che tahque ndinan. Min nto dama intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man. ⁵⁸ Pedro ne, quendi ye Dihvo vo diyahn diyahn nde ndá ye chevah vaço chidocuyan che tahque ndinan, ne min chihnde ye dama nduco sahn policía chahn, te nahn cadino ye deh co nduco Dihvo vo.

⁵⁹ Chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man ne, rinuhn ino se ama nunde che ndere cacueh dame se Dihvo vo çava che co çahno se ihyan. ⁶⁰ Ate nde ama nunde hua chi chicueh dame se ihyan, andahre ama yahn se ndere chica nunde se yahn ye. Chihno min ne, ndá te o se che ndere chica nunde se yahn ye, ⁶¹ ne rahn se:

—Ihyan tih ne, rahn ye te co ndahtera ye yaço, ne chete che ino ro ne, nahno ye.

⁶² Tuhme necuan ndi chidocuyan che tahque ndinan me, ne rahn ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rendahconen yahn sahn sih che tihçá rica nunde se yehn?

⁶³ Ate Dihvo vo ne, nde ama hua rahn ye. Tuhme rahn chidocuyan ndinan me ri ye ihyan:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che va ye vahchetero ne, ricá di che çahma cuaque co nuhn ndete che di che Daya Dendiohs, ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense.

⁶⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—A u, nduhçá che rahn ne. Namin cuedevano nchuhn che u che rinducó nducoyaça ihyan ne, ndihchero ne u che vá lado tah çuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon quenán cuma ye. Namin ndihchero ne che chí van man.

⁶⁵ Ndetahno chihngun chidocuyan ndinan me cahteca ye, te rahco ye che ducherino Dihvo vo Dendiohs che tihçá ndahconan ye. Tuhme rahn ye:

—¿Dehca dín vo testigo ne? ¡Ducherino se Dendiohs! A man nchuhn chihnevan ne nduhçá che rahn se. ⁶⁶ Man ne, ¿deh rahn nchuhn ne?

Ndahconan sahn intiyahn chahn, ne rahn se:

—Sahn tih ne, quendihco se nunde, ne quenán cuma che coh se.

⁶⁷ Tuhme çahnun dan se vaçonan ye, ne chahn se ihyan. Nahñ se ne, chahn se vaçonan ye, ⁶⁸ ne rahn se ri se ihyan:

—Di che rahn che Dendiohs dechuh ye di, ndedevahn ihyan iyehense, çahme duh chahn di.

Rahn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁶⁹ Numanahn min ne, va Pedro cuahn chevah me. Chahn ndá ama tahn decahya yahn chidocuyan ndinan me nan ye, ne rahn te ri te ihyan:

—Namin di ne, chindoque Jesús yahn estado yahn Galilea.

⁷⁰ Ate rahn Pedro ri ye tahn nan nducoyaça ihyan:

—Nde hua devanó deh yahn che tihçá rahn.

⁷¹ Tah cuahn adive ne, cuahn ye cuahn nino chendevah. Ndihchero tama te ihyan, ne rahn te ri te sahn che chenun se min:

—Namin sahn tih ne, chinduco se Jesús yahn yan Nazaret.

⁷² Ndahconan Pedro tama yune, ne rahn ye:

—Nde muhn nde nan Dendiohs, hua rendihché duh ihyan che rahn nchuhn.

⁷³ Namenan me ne, chahn ndá sahn che chenun se min nan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—Cuaco niyon che chindoque ihyan çah, te a ndero ndi nde nan ndudo yehn.

⁷⁴ Ndaconan ntihton yan ye Dendiohs, nde rahva ye, ne rahn ye:

—Hua rendihché duh ihyan çah che rahn nchuhn.

A ura min no çah ama tuh. ⁷⁵ Necahco Pedro ndudo che rahn Dihvo vo ri ye ihyan tuhçá: “Numanahn che metah cuah tuh ne, çahme ino yune che hua rendihche u.” Tuhme ndiquendah ye, ne ama çaco ye.

27

Necah se Dihvo vo Jesucristo tah Pilato

¹ Chi dave tama ro me ne, nducoyaça chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man ne, ntuhno se nduco vih çava che çahno se Dihvo vo. ² Dechiche se ihyan, ne quenda se ihyan, necah se ihyan tah gobernador Pilato.

Nduhçá che chih Judas

³ Cuahn che checadino Judas che a va che çahno sahn chahn Dihvo vo ne, ndo yah se,

ne chahn se necah se nduh che ndico ndiche tume diyahngua me tah chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, ne rahn se ri se sahn:

⁴—U ne, quendihco nunde nan Dendiohs, te ndahco tah nchuhn ama ihyan che nde ama nunde hua quendihco ye cava che cahno ne ihyan.

Ndahconan sahn chahn, ne rahn se ri se Judas:

—Tan condihche taca din. Nuhn ne, hua cuande yahn nuhn chemin.

⁵ Tuhme a min chete yaco ndunan Judas tume me sahn chahn, ne chahn se tihyon se ihyo dando se, chihno man se sahn.

⁶ Nedin dama chidocuyan ndinan chahn tume me, ne rahn se nduco vih:

—Nduhca che rihquentiyon ley ne, hua co nedin damo vo tume cuh nduco tume vedino, te chu ne, tume yahn yun.

⁷ Ndetahno nte cade se nduco vih, ne ca se ama ndi yahn nduco tume min cava che ndaca nan che cuehche ihyan naci6n chenahn. Ro menan me ne, duche yahn min Yahn yahn Sahn che Redendah Chite Yahn, ⁸ ate nde ro min ne, nuhnde duche Yahn yahn Yun. ⁹⁻¹⁰ Tihca chinahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta Jeremias tuhca: “Nduhca che chihco cade Dihvo vo Dendiohs ne, ndico ndiche tume diyahngua chihco ihyan naci6n yahn Israel che rigonun chihve ihyan min. Toh ihyan chahn tume me, ca ye yahn che duche Yahn yahn Sahn che Redendah Chite Yahn.”

Chihnde cade yahn Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

¹¹ Cuahn che a nti Dihvo vo nan gobernador ne, tumerune se ihyan:

—¿A ndih che Rey yahn ihyan naci6n yahn Israel ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—U, a nduhca che rahn.

¹² Chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man ne, canan ama rica nunde se yahn Dihvo vo, ate nde ama hua ndahconan ye. ¹³ Tuhme rahn Pilato ri se ihyan:

—¿Dehco che hua rendahconan ne che rica nunde sahn sih yahn ne ne?

¹⁴ A namin no tun nde ama ndudo hua ndahconan ye yahn se, ne ama chahn ino se.

Chihco dama ino Pilato che conan yah Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Va ama costumbre che nduyo nduyo che renda vihco ro yudo ne, va che ntahte gobernador ama preso, adecocho sahn che caca ihyan yan. ¹⁶ Tahn min ne, va ama sahn preso che ama duhtuno ihyan se, duche se Barrabás. ¹⁷⁻¹⁸ Ura min ne, ama ndo dama ihyan yan, ne nducote tu-macadino Pilato che redin ve chidocuyan

ndinan chahn yahn Dihvo vo, rica nunde se yahn ye ne, chemin che tumerune se:

—¿Cha preso nahn nchuhn che ntahte, a Jesús che rahn ne che Cristo ye o Barrabás ne?

¹⁹ Numanahn min ne, dechuh ndahta yahn se ndudo, rahn te tuhca: “Ihyan tih ne, nde ama nunde hua quendihco ye. Condi din tan nduco ye, te icuino ne, ama chihnga chihno che va che conahn ama venecuino ndete che din tan nduco ye.”

²⁰ Me chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man ne, chicha yahn se chinun se ihyan yan che caca ye Pilato che ntahte se Barrabás man, che cahcantiyon se che coh Dihvo vo man. ²¹ Ndaconan tumerune Pilato ihyan chahn, ne rahn se:

—Tuhme ne, ¿cha preso nahn nchuhn che ntahte ne?

Ndahconan ihyan yan chahn, ne rahn ye:

—Cuentahte ne Barrabás.

²² Tuhme tumerune se ihyan chahn:

—Me Jesús che rahn nchuhn che Cristo ye, ¿deh din nduco ye ne?

Ndahconan nducoyaca ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuihquentiyon ne che conan yah ye.

²³ Rahn Pilato ri se ihyan chahn:

—¿Taca che conan yah ye?, te hua quendihco ye nde ama nunde.

Ate nde tahque dito cah ihyan chahn:

—Cuihquentiyon ne che conan yah ye.

²⁴ Ndihchero Pilato te hua rendo ndudo ihyan chahn. Tahque ndah nde tahque vari chende ca ye, ne tahve se che chehua nune. Nano se tah se nan nducoyaca ye, cahco ro se che hua nahn cuehdame se nunde min, ne rahn se:

—Ihyan cuh ne, hua quendihco ye nde ama nunde. U ne, hua nahn che conan yah ye, ate co nduhca che nahn nchuhn.

²⁵ Rahn nducoyaca ihyan chahn:

—Cuihquentiyon ne che conan yah ye. Nuhn nduco daya nuhn cuehdame nuhn ihyan.

²⁶ Tuhme ntahte Pilato Barrabás nduhca che nahn ihyan chahn, ne chihquentiyon se sandado yahn se che chahn se Dihvo vo. Chihno min ne, tahve se sahn che quenda se ihyan, cuaconahn yah se ihyan.

²⁷ Quenda sandado chahn Dihvo vo chete palacio, ne nedin dama se nducoyaca combiero yahn se nan ye. ²⁸ Chehneve se tino menan yahn ye, ne tihyon se ama tino cuah ihyan. ²⁹ Denda se ama corona yan, tihyon se tin ye, ne cah se ama nducodi quetuhma ye tah cuaco ye. Chihno min ne, chehntihya se nan ye redin duche yahn se ihyan, ne rahn se ri se ihyan:

—Rendeva nuhn yavenan ne, Rey yahn ihyan naci6n yahn Israel.

³⁰ Recahn dan se ihyan man, retah se nduco me rahn se tin ye man. ³¹ Chihno che din duche yahn se ihyan tihca ne, chehnevi se tino cuah me, ndaconuhn se tino yahn man ye ihyan. Tuhme quenda se ihyan nan che nahn yah se ihyan.

Chaconahn yah se Dihvo vo Jesucristo

³² Cuahn che a chenun yune se ne, tah nahn se ama ihyan yan Cirene che duche ye Simón, ne chihquentiyon se ihyan che quenda ye cruz nan che conan yah Dihvo vo.

³³ Nda se ama cuete che duche Gólgota, che conahn Cuete Ine Tin Tenahn. ³⁴ Min cah se vino che ndihchetahn nduco dah ite, cuh Dihvo vo, ate dechihn ye, ne hua chih ye.

³⁵ Cuahn che a chihno nahn yah sandado chahn Dihvo vo ne, tendah se suerte yahn se cha sahn quendah yahn se che co yahn se tino yahn ye. Tihca chinahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta tuhca: “Tendah se suerte yahn se cha sahn quendah yahn se che co yahn se tino yahn.”

³⁶ Chihno min ne, chahtenan se cudado ihyan. ³⁷ Tin cruz ne, chaconahn letra nan che ndirun nunde yahn ye tuhca: “Ihyan cuh che Jesús, Rey yahn ihyan nación yahn Israel.”

³⁸ Namin chenan yah o sahn duco chihto nan ye, ama se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cuh ye. ³⁹ Ihyan che rechuh ye min ne, redin duche yahn ye ihyan, rahco tin ye, ne rahn ye:

⁴⁰ —Di che rahn che ndahtere yaco, ne nahne chete ino ro, cuendedevahn man di. Ndete che Daya Dendiohs di ne, cuenchehn nan cruz tih.

⁴¹ Chidocuyan ndinan man, sahn in-tiyahn man, sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, namin ndahchenan se Dihvo vo, ne rahn se van man se nduco vih:

⁴² —Ndedevahn se tama ca ihyan, ate man se ne, hua ri rendedevahn se sahn. Ndete che cuaco che Rey yahn ihyan nación yahn Israel sahn ne, nchahn se nan cruz cava che cotahno vo sahn. ⁴³ Rahn se te ndichahtino se Dendiohs man, che Daya ye sahn man. Man ne, ndihchero vo ndete che cuaco che yahino ye sahn, ndedevahn ye sahn.

⁴⁴ Nde sahn duco che chenan yah se dama nduco ye ne, ndahchenan se ihyan.

Chih Dihvo vo Jesucristo

⁴⁵ Ro min ne, chi man numachahte iyehense, canan nde inguiyahn, ne quendi nde nan rahco ino a chino. ⁴⁶ Ura min ama dito cah Dihvo vo, ne rahn ye:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —che conahn tuhca: Dendiohs yahn, Dendiohs yahn, ¿dehco che chihcoman ne u ne?

⁴⁷ Nahn sahn che chenun se min ne, chihnevan se che tihca rahn ye, ne rahn se:

—Rah se ihyan profeta Elías.

⁴⁸ Ndetahno chahn ama se, rano se, chehua se ama nan che deca cuhe deca, ne decahnda se nduco vino che a nchuhnahn yahn. Dechiche se tin ama nduco, cah se che tihve Dihvo se. ⁴⁹ Ate sahn chenahn chahn ne, rahn se:

—Cuihcoman sahn. Ndiichero vo ndete che chi Elías ndedevahn ye sahn.

⁵⁰ Ura min ne, ama dito cah Dihvo vo tama yune, ne chih ye. ⁵¹ Ndetahno chendan tino che quendihco chete yaco. Chica nde yaco, chiya nde ndiyahn, ndo o ndi. Namin ama nuhn yahn man, ndah yava man, ⁵² nane yayan man, ne ntuche ama yahn tenahn che chitahno ye Dendiohs cuahn che chahtenan ye iyehense. ⁵³ Ihyan chahn ne, nde ro che ntuche Dihvo vo, chihnde ro ye yan Jerusalén, yan yahn Dendiohs, ne ama yahn ihyan ndihchero ye ihyan.

⁵⁴ Me sahn capitán nduco sandado yahn se che chenan se cudado Dihvo vo ne, ama dihya se chi che nuhn yahn man, che chihahn vederihno chenahn man, ne rahn se:

—Cuaco niyon te a ihyan cuh che Daya Dendiohs.

⁵⁵ Ama yahn ihyan ndahta vatendi ye ama lado rendihche ye Dihvo vo. Ihyan chahn che chinan ye ihyan nan ntiyon yahn ye, ne chinduco ye ihyan cuahn che chica ye estado yahn Galilea. ⁵⁶ Van ihyan chahn ne, nduco María yahn yan Magdala man, María, ihyan ndahta yahn Zebedeo, ihyan min che chaco Jacobo nduco José man.

Cheche Dihvo vo Jesucristo

⁵⁷ Cuahn che a chi chino ne, nda ama ihyan cuihca yahn yan Arimatea, che duche ye José. Ihyan min ne, namin ritahno Dihvo vo. ⁵⁸ Chahn ye nan Pilato, chica ye permiso cava che cuhche ye Dihvo vo. Tuhme chihquentiyon Pilato sandado yahn se che necah se Dihvo vo ihyan. ⁵⁹ Chahn ye, ndedevah ye Dihvo vo, chacotuhma ye ihyan nduco ama tino cua, ⁶⁰ ne chacondihte ye ihyan chete ama yayan ra che ndihquentiyon ye che ndindah nan yava cava man ye. Chihno min ne, necahde ye chende yayan me nduco ama tu chahno, ne conahn ye. ⁶¹ Min chihto yayan me, va María yahn yan Magdala nduco María che tama me.

Chahtenan sandado cudado nan yayan yahn Dihvo vo Jesucristo

⁶² Tama ro me, a ro che rahtetuhno ihyan ne, chahn chidocuyan ndinan nduco sahn fariseo nan Pilato, ⁶³ ne rahn se ri se sahn:

—Ihyan ndinan yahn nuhn, necahco nuhn nduhca che rahn sahn rihncheh min te cuino ino ro che coh se ne, ntuche se van tenahn. ⁶⁴ Chemin che cochi nuhn ndihchero nuhn ndih che co cudado yayan yahn se nde cuihno ino ro. Ndete che hua ne, denan cahñ sahn apóstol yahn se, ndetendah se sahn chete rahn quenda se sahn, ne cahma se che ntuche se van tenahn, nde tahque cahñcheh se ihyan che co ro menan.

⁶⁵ Rahn Pilato ri se sahn:

—Nga sandado chenun se min. Cuiquenda nchuhn sahn, cuahtenan se cudado yayan me nduhca che nahn ne.

⁶⁶ Tuhme chahn sahn chahn, chaconahn se sello chende yayan me, ne chaconahn se sandado chahn, din se cudado.

28

Ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn

¹ Tama ro me, ro che ndeva ndate ne, cuahn Maria yahn yan Magdala nduco Maria che tama me vatiyan dahca nan yayan me. ² Adenan chiya ama angel yahn Dihvo vo Dendiohs, chehnevi ye tu che ndi chendevah yahn yayan me, ne chihnde ye menan. Numanahn min ne, ama dito nuhn yahn. ³ Angel me ne, ama diyahn ro ye, ne tino yahn ye ne, ama cua nduhca che ro ihve. ⁴ Ndi chero sandado chahn angel me, ne ama dihya se chi, nde tuno ndoh se che vah se. Van canedihya min ne, nde chih yute se man, nde chi i se man. ⁵ Rahn angel me ri ye ihyan ndahta chahn:

—Hua dihya nchuhn co. A devano che nda ne ndihchero ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenah yah ye. ⁶ Metah ye muhn, te a ntuche ye van tenahn nduhca che a rahn ye ro menan. Cochi ne ndihchero ne chete yayan nan che quendite ye. Metah ye min. ⁷ Tuhme cuahn ne tenun tenun no cahma ne co ne ihyan apóstol yahn ye che a ntuche ye van tenahn, ne cahñ ye estado yahn Galilea tahque menan ca che co nchuhn. Min ndihchero ne ihyan. A chemin no che va che có nchuhn.

⁸ Ihyan ndahta chahn ne, quenun ca canedihya ihyan, te ama dihya ye chi. Tuhme conahn ye rano ye, ama yeno ye, quengo ye ndudo yahn ihyan apóstol. ⁹ Ura min chihnde ro Dihvo vo nan ihyan chahn, ne necah ye Dendiohs ihyan. Tuhme chahn nda ihyan chahn nan ye, ne chehntihya ye chahtemahn ye cah ye, ndeva ye yavenan ye. ¹⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua dehve rahco nchuhn. Cuahn ne co ne ihyan apóstol yahn che cahñ estado yahn Galilea, ne min ndihchero ye u.

Chinun chidocuyan ndinan sandado

¹¹ Numanahn che cuahn ihyan ndahta chahn ne, chenahn ama o sandado che chenah se cudado yayan me, chengo se chidocuyan ndinan chahn nducuahn che chi. ¹² Chidocuyan ndinan chahn ne, ntuhno se nduco sahn intiyahn, ne ama ndeh tume cah se sandado chahn, ne rahn se ri se sahn:

¹³ —Nchuhn ne, cahma ne te chete rahn numanahn che vateyado ne ne, nda apóstol yahn sahn min, ndetendah se sahn, quenda se sahn. ¹⁴ Me ndete che cadino gobernador ne, cahmanan nuhn nchuhn, ne hua dehva co yahn ne.

¹⁵ Chehah sandado chahn tume me, ne chacotuhn se ndudo nduhca che cah cuande chidocuyan chahn sahn, ne chihnde ndudo me van ihyan naci6n yahn Israel nde man ro cuh.

Cah Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon ihyan apóstol yahn ye

¹⁶ Me ihyan apóstol chahn ne, cuahn ye estado yahn Galilea, tingüete nan che a rahn Dihvo vo nduco ye ro menan me. ¹⁷ Min ndihchero ye Dihvo vo, ne ndeva ye yavenan ye. Ate ama o ye ne, rahco ye te ndiyu ihyan min. ¹⁸ Tuhme chahn nda Dihvo vo nan ihyan chahn, ne rahn ri ye ihyan:

—U ne, nducote ndahco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero man, iyehñse man, tah ne, ¹⁹ chemin che rihquentiy6n nchuhn che cahñ ne nducuahn naci6n, cacuahn ne ihyan cava che cotahno ye u. Cuehdenune ne ihyan numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs Chida man, Dendiohs Daya man, Vaco ndah yahn Dendiohs man. ²⁰ Namin cuicuahn ne ihyan che dinahn ye nducuahn che a chihquentiy6n nchuhn. Cuedevano ne te hua cahcomán nchuhn, te conducó nchuhn ro ro, nde ro che nto iyehñse. Tihca co.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN MARCOS

Juan Bautista ne, chihcoyan ye ihyan cava che nevahnecon ye Dihvo vo Jesucristo

¹Tuhca canan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs: ²Ihyan profeta Isaias dirun ye tuhca:

Rahn Dendiohs ri ye Daya ye: “Dechuh ama sahn che cuahndudo se ndudo yahn numanah che metah chahn, cava che cahcoyan se ihyan che nevahnecon ye di.

³Sahn min ne, conan se yahn nan che metah duhva, ne ndo dama ihyan, cahnevan ye ndudo yahn se. Cahma se tuhca:

Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne, te a cochi Dihvo v.”

⁴Ndudo min ne, chinahn cuahn che canan Juan Bautista rahndudo ye min yahn nan che metah duhva. Rahn ye ri ye ihyan che rahn ye rihnevan ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, cuedenune ne cava che nchahco Dendiohs yahn ne.

⁵Ihyan yan Jerusalén man, ihyan yan chenhah estado yahn Judea man, ama yahn ye rahn ye rihnevan ye che rahndudo Juan. Rentuma ino ihyan chahn nunde yahn ye, ne rehdenune Juan ihyan ico Jordán.

⁶Juan ne, quenun ye ama tino che ndindah nduco yudo yahn ite che duche te camello, ne quenan chete ye ama ima. Reh ye yahcadahn, ne rih ye nedih yahn che va yan chano. ⁷Rahndudo ye tuhca:

—Caviyan deman ne, nda ama ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenun cuma ye che co u. U ne, nde hua rignonun chihvé nan ihyan min cava che conán ihyan nan ntiyon yahn ye. ⁸U ne, atenan rehdenuné nchuhn, ate ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

⁹Tahn min ne, chica Dihvo vo yan Nazaret, estado yahn Galilea, nda ye nan che quenun Juan, ne chehenune Juan ihyan ico Jordán. ¹⁰Cuahn che a ndiquendah Dihvo vo van nune ne, ndihchero ye che ndondah vahchetero, ne nduhca che ro ama icui ne, tihca chi ro Vaco Ndah yahn Dendiohs, chiya, quenun ihyan. ¹¹Chihnevan ye ama ndudo che chica vahchetero che rahn:

—Di che Dayá. Yahinó di. Ama yenó ndoque.

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

¹²Chihno min ne, din Vaco Ndah yahn Dendiohs che cuahn Dihvo vo yahn nan che metah duhva. ¹³Min quenun ye chete che o raco ro, ne chundah, sahn min che duche se Satanás ne, retumarande se ihyan. Quenun Dihvo vo nan che vate ite chano, ne nda ángel, chinduco ye ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, canan redin ye ntiyon yahn ye

¹⁴Adiva che chaconuhn sandado Juan Bautista vacoyahn ne, conahn Dihvo vo estado yahn Galilea, ne min rahndudo ye ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁵Rahn ye:

—A tuno ro. Man ne, a nun cahcantiyon Dendiohs chedave yahn ihyan. Cuento ino nchuhn nunde yahn ne. Cuitahno ne ndudo ndah yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye cun sahn retah yahca cava che conduco se ihyan

¹⁶Ama ro che quechica Dihvo vo cuahn chihto vine yahn Galilea ne, ndihchero ye Simón nduco diho se, Andrés. Sahn chahn ne, sahn retah yahca, ne ura min ne, rih se yana yahn se chete vine me. ¹⁷Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn. Cuinduco ne u, ne nduhca che redin ne ntiyon retah ne yahca ne, tihca cacuahn nchuhn ntiyon che cuacotuhn ne ndudo yahn, cava che cotahno ihyan u, conduco ye u.

¹⁸Ndatehno chihcoman sahn chahn yana yahn se, ne cuahn se chinduco se Dihvo vo.

¹⁹Tah cuahn cana nan min ne, ntaça ye o daya Zebedeo, Jacobo nduco Juan. Chenun se chete barco, rentahyon nan se yana yahn se. ²⁰Yahve ye sahn, ne chihcoman se chida se Zebedeo chete barco me nduco mozo yahn ye, ne cuahn se chinduco se ihyan.

Ama sahn che quenun vaco chihnga sahn

²¹Adiva ne, nda Dihvo vo yan Capernaum nduco sahn chahn. Ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan ne, rahn Dihvo vo yaco yahn ihyan nación yahn Israel, ricuahn ye.

²²Rahn ino nducoyaca ihyan che rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo, te tumacadino ye che quenun cuma ye vederihquentiyon che tahque chahte che co che quenun cuma sahn devano ley che dirun Moisés. ²³Min chete yaco me ne, quenun ama sahn che quenun vaco chihnga sahn. Cah se:

²⁴—Ndih, Jesús yahn yan Nazaret, ¿dehco che rechdenun ne yune yahn nuhn? ¿Taca che cochi ne decuihno ne nuhn? A devano duh ndih. Ndih ne, ihyan ndah che a va cade che dechuh Dendiohs cava che ndedevahn ye ihyan iyehense.

²⁵ Dihvo vo ne, chihco yudo ye yahn vaco chihnga me, ne rahñ ye:

—¡Cuihnde dihn chende! ¡Cuendiquendah sahn tih!

²⁶ Tuhme din vaco chihnga me che ama rendoh sahn min. Ama cah, ne ndiquendah sahn. ²⁷ Rahn ino nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne tumerune vih ye:

—¿Deh che ri ne? ¿Deh conahn ndudo ra che ricuahn ihyan tih ne? ¡Ama chahte vederihquentiyon quenah cuma ye! ¡Rihquentiyon ye nde vaco chihnga che chenun ihyan che ndiquendah, ne redinahn yahn ye!

²⁸ Nduco tihca ne, ndudo yahn vederihno che redin Dihvo vo ne, ama nun chetuhn numachahte estado yahn Galilea.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn indahn Simón

²⁹ Cuahn che ndiquendah Dihvo vo chete yaco me ne, cuahn ye nduco Jacobo man, Juan man, ndevaco Simón nduco Andrés.

³⁰ Indahn Simón ne, quendite ye, netah cah ihno ihyan. Ihyan ndevaco ye ne, rahñ ye ri ye Dihvo vo che cah ye. ³¹ Tuhme chahn nda Dihvo vo, ne chetah ye tah ihyan min, ndedecuan ye ihyan. Ndetahno chavi ihno me yahn ye, ne cah ye, cheh ihyan chahn.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn ihyan cah

³² Cuahn che a chi chino me, ura che a chehche yahn ne, ihyan viyan ne, quenda ye ama yahn ihyan cah man, ihyan che chenun vaco chihnga ihyan man, nan Dihvo vo. ³³ A nahn nducoyaca ihyan yan ne, ndo dama ye chendevah. ³⁴ Din Dihvo vo che ndoyahn ihyan cah chahn, che ama ndeh nan cah ndi ye, ne ndetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan. Ate hua cah yune ye che cahma duh ihyan ye, te a devano che Daya Dendiohs ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, quechica ye estado yahn Galilea, rahndudo ye

³⁵ Ama vatiyan dahca, ura che metah co dave ndah ne, necuan Dihvo vo, cuahn ye cuahn chihto yan, ne min covah ye. ³⁶ Tah cuahn adiva ne, cuahn Simón nduco combiero yahn ye, quenuhn ye ihyan. ³⁷ Cuahn che ntaca ye ihyan ne, rahñ ye ri ye ihyan:

—Ama yahn ihyan nahn ndihchero ye ndih.

³⁸ Ate rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn tama te o yan che nino cava che cuahndudó min, te cava chemin che cochí.

³⁹ Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn numachahte estado yahn Galilea. Rahndudo ye chete yaco yahn ihyan naciön yahn Israel, ne rendetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi se cah che rechayute

⁴⁰ Ama yune ne, ama sahn che ndi se cah che rechayute ne, cuahn nda se nan Dihvo vo. Chehntihya se nan ye, ne rahñ se:

—Ndete che nahn ne ne, co din ne che ndoyahn.

⁴¹ Dihvo vo ne, quenah vahino ye sahn. Nahn tah ye sahn, ne rahñ ye:

—Taca hua. Conán di. Man ne, a ntoyehn.

⁴² Ndetahno chavi cah che rechayute se me, ne ndoyahn se. ⁴³ Tuhme ndedechuh ye sahn cuahn ndevaco se. Ama cah ye cudado sahn, ne rahñ ye:

⁴⁴ —Condihche. Condiccate cahme nduco nde ama ihyan taca chi che ndoyehn. Tahque ndah ne, cuehn nan chidocuyan, ndihche ye di, ne cah vedino che ndihquentiyon Moisés, cava che codevano nducoyaca ihyan che a ntoyehn.

⁴⁵ Sahn min ne, conahn se, ate hua dinahn se. Canan rente se nduhca che chahno se chi, ne ama chetuhn ndudo me, nde ametah chi chenda Dihvo vo nde ama yan ura che conchanan ihyan viyan ihyan. Tahque ndah ye ne, quechica ye ama lado, yahn nan che metah duhva. Ate atanoca nduh, min rahñ ihyan yahn nducuahn yan rendihchero ye ihyan.

2

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se

¹ Chihno neve ro ne, chenda tun Dihvo vo yan Capernaum, ne ihyan yan min ne, checadino ye che quenun ye ama cuan vah.

² Ndetahno ndo dama ama yahn ye nde nan che cuahtendi ye chendevah ametah. Rahndudo Dihvo vo Nduco yahn Dendiohs, rihnevan ihyan chahn. ³ Ura min ne, nda cun ihyan, nda ye ama sahn che ndi cheche se. ⁴ Ate nducote ama yahn ihyan chenun ye min ne, hua chi chuh ye chendevah, chenda ye nduco se nan Dihvo vo. Tuhme nda ye sahn tin vah, ne min ntihne ye ama ndi ima vah cuahn nan che quenun Dihvo vo. Cuahn che ndahcondah ye ama ive nan ima vah ne, ndedevah ye yundo nan che quendite combiero yahn ye, nda se nan Dihvo vo. ⁵ Cuahn che ndihchero Dihvo vo nduhca che ritahno ihyan chahn ne, rahñ ye ri ye sahn:

—Dayá, a nchahcó nunde yehn.

⁶ Min vate ama o sahn devano ley che dirun Moisés, ne rendedecadino se:

⁷ “¿Dehra cuande che tihca rahñ sahn tih?, te reducerino se Dendiohs che tihca rahñ se. Ametah nde ama ihyan iyehñse che co nchahco ye nunde, atenan Dendiohs.” ⁸ Ndetahno checadino Dihvo vo che tihca

rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che tihca rendedecadino nchuhn? ⁹ Co rahco ne che tahque ndah che cahma có sahn che necuan se, cotañ se yundo yahn se, ne çaça se, che co che cahma che a nchahcó nunde yahn se. ¹⁰ Man ne, çaça che cadino nchuhn te, u che rinducó nducoyaca ihyan, va vederihquentiyon yahn çaça che nchahcó nunde yahn ihyan muhn iyehense cuh ne, condihche ne.

Tuhme rahn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

¹¹ —Rahn ri di, cuenecuen, cotañ yundo yehn, ne conahn ndevaque.

¹² Ndetahno necuan se, chetañ se yundo yahn se, ne conahn se. Chuh se mendahn yahn nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne ama rahn ino ye. Rendeve ye yavenañ Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne rahn ye:

—Nde ama yune hua ndihchero vo vederihno che tuhca.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Leví che conduco se ihyan

¹³ Cuahn tun Dihvo vo cuahn chihto vine yahn Galilea, ne ama yahn ihyan rahn ye rendo dama ye nan ye. Min ricuahn Dihvo vo ihyan chahn. ¹⁴ Cuahn nan che chuh Dihvo vo ne, ndihchero ye Leví, daya Alfeo. Va se nan mesa nan che rica se tume cade iyo. Rahn ye ri ye sahn:

—Cuhn vo, condoque u.

Ndetahno necuan se, chinduco se ihyan.

¹⁵ Ama yune cuahn che va Dihvo vo cheta vaco Leví ne, reh ye nan mesa nduco ihyan che rahn nduco ye. Ama yahn sahn nunde, chenun van sahn rica tume cade iyo man, vate se nduco ye, te ama yahn ri se che chinduco se ihyan. ¹⁶ Sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn fariseo man ne, ndihchero se che reh Dihvo vo, rih ye dama nduco nducoyaca sahn nunde chahn, ne rahn se ri se ihyan che rahn nduco ye:

—Hua ndahca che reh sahn ricuahn yahn nchuhn, rih se dama nduco sahn rica tume cade iyo man, sahn nunde chenahn man.

¹⁷ Cuahn che chihnevan Dihvo vo che tihca rahn sahn chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—Ihyan che hua cah ye ne, hua rendotenan ye sahn doctor. Ate ihyan che cah ye ne, rendotenan ye sahn. Atihnocá u, te ndá, conán ihyan nunde çaça che nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu çaça ihyan che metah nunde yahn ye che rahco ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo deh cuande che hua rahte ihyan apóstol yahn ye yahte

¹⁸ Ama yune ne, sahn fariseo man, sahn che rahn nduco Juan Bautista man ne, rahte se yahte. Ro min ne, cuahn ama o ihyan, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rahte sahn che rahn nduco ne yahte?, te sahn fariseo man, sahn che rahn nduco Juan Bautista man ne, rahte se yahte.

¹⁹⁻²⁰ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—A devano nchuhn te ihyan che nduco ye sahn rihnevaco ne, hua rahte ye yahte. Ate ndete che denan nda sahn che tan se nduco se, nda se sahn ne, tuhme cuahte ye yahte. Atihnocá ihyan che rinduco ye u, te numanahn che nducó ihyan ne, metah deh cuande che cuahte ye yahte. Ate cuahn che nda sahn che hua ri rendihche se u, nda se u ne, tuhme che cuaco, cuahte ye yahte.

²¹ Ndete che nedin dama nchuhn ndudo ra che ricuahn nduco costumbre ndico yahn ne ne, anduhneca ndete che necahn ne ama ndi tino ra nan ama tino ndico. Ndete che tihca din ne ne, cuahn che ndeva doh tino ra me ne, nde tahque ndeh tino ndico me.

²² Namin anduhneca ndete che cuih ne vino ra chete ima ndico, te din vino me che condan ima ndico me, ne conda nde vino me man, nde ima me man. Chemin che vino ra ne, nahn che cuih ihyan chete ima ra.

Ihyan apóstol ne, tico ye indo trigo, cheh ye ro che rahtetuhno ihyan

²³ Ama ro che rahtetuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nan va chendata. Nducote chi cuico ihyan apóstol yahn ye ne, tico ye ama o indo trico, reh ye ndute yahn. ²⁴ Ndhichero ama o sahn fariseo che tihca din ye, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Condihche ne. ¿Deh cuande che tihca redin sahn che rahn se nduco ne?, te man ne, ro che rahtetuno ihyan, ne a ndihquentiyon Dendiohs che hua din vo ntiyon ro cuh.

²⁵⁻²⁶ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Anduhneca ndete che hua rendihchenan nchuhn nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che din David ro che quenán Abiatar chidocuyan che tahque ndinan. Chi cuico ye, ne ametah che cheh ye. Chemin che chenda ye chete yaco, ne cheh ye pan che va min. Namin cah ye, cheh combiero yahn ye. Pan chemin chan ne, a ndi vedino nan Dendiohs, ne a nihnde cade che hua co cheh nde ama ihyan, atenan chidocuyan. Ate nde nduco nduh ne, hua quendihco ye nunde.

²⁷ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye nduco sahn chahn:

—Chihco Dendiohs ro che cuahtetuhno ihyan çaça che ndah yahn ihyan, ndiyu çaça che ndere ndeva ye ro min. ²⁸ Cuedevano nchuhn te a u che rinducó nducoyaca ihyan che rihquentiyón nde

nducuahñ che redin ihyañ ro che rahtetuhno ye.

3

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi cuma tañ se

¹ Tama ro che rahtetuhno ihyañ ne, chenda Dihvo vo chete yaco, ne min quenun ama sahn che ndi cuma tañ se. ² Namin min chenun ama o sahn fariseo, nahn ndihchero se ndete che din Dihvo vo che ndoyahn sahn min ro che rahtetuhno ihyañ, cava che caca nunde se rahn ye che rahcotahn ye yahn ley che dirun Moisés. ³ Rahn Dihvo vo ri ye sahn che ndi cuma tañ se:

—Cuenecuen. Cuandi mendahn.

⁴ Tuhme tumerune ye sahn chahn:

—¿A ndahca che ndah din vo ro che rahtetuhno ihyañ, o din vo che hua ndah ne? ¿A conan vo ihyañ, o cahcomañ vo ihyañ che coh ye ne?

Ate hua ntaquino se deh che ndahconan se yahn ye. ⁵ Chi tañ Dihvo vo, ne chaconan ye ndihchero ye sahn chahn. Ama chi ran ye yahn che cheche chedave yahn se. Tuhme rahn ye ri ye sahn min:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tañ se, ne ndetahn ndoyahn se. ⁶ A ura min no ndiquendañ sahn fariseo chahn chete yaco me, ne ndo dama se nduco sahn che chinduco se Herodes, ntuhno se nduco vih taça din se che cahno se Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn ihyañ chihto vine yahn Galilea

⁷ Adiva ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyañ apóstol yahn ye chihto vine yahn Galilea, ne ama yahn ihyañ che vate ye estado yahn Galilea cuahn ye dama nduco ye. ⁸ Namin ihyañ che vate ye estado yahn Judea man, ihyañ che vate ye yahn Jerusalén man, ihyañ che vate ye yahn Idumea man, ihyañ che vate ye tama lado ico Jordán man, ihyañ che vate ye nino yahn Tiro man, yahn Sidón man ne, ama yahn ye checadino ye yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne rahn ye rendihchero ye ihyañ. ⁹ Nducote ama chidama ihyañ ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyañ apóstol yahn ye che cahcoyan ye ama barco nan che conun ye, te ama ndito cahche ihyañ nan ye. ¹⁰ A nedin Dihvo vo che ndoyahn ama yahn ihyañ chahn, ne chemin che nducoyaca ihyañ cah che chenun ye min ne, nde tuno regunda vih ye che nahn nahn tañ ye ihyañ cava che ndoyahn ye. ¹¹ Namin nduco ihyañ che chenun vaco chihnga ihyañ, ne rahn nda ye nan Dihvo vo, rendave ye ndiyahn, ne rahn ye ri ye ihyañ numa dito ye:

—Ndih che Daya Dendiohs.

¹² Ate Dihvo vo ne, ama chihco yudo ye yahn vaco chihnga chahn che hua cahma duh ihyañ ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, tendahnun ye ndichio ihyañ apóstol yahn ye

¹³ Chihno min ne, cocha Dihvo vo ama tingüete. Min yahve ye ihyañ che nahn ye, ne nda ihyañ chahn nan ye. ¹⁴ Van ihyañ chahn tendahnun ye ndichio ihyañ che conduco ye ihyañ man, che dechuh ye ihyañ, cuahndudo ye ndudo yahn ye man. ¹⁵ Namin cah ye vederihquentiyon, cuahtenan cuma ihyañ chahn cava che ndetendah ye vaco chihnga che chenun ihyañ man, cava che din ye che ndoyahn ihyañ cah man. ¹⁶ Van nducoyaca ihyañ che tendahnun ye ne, nduco ama ihyañ che duche ye Simón. Chaconahn Dihvo vo che duche ihyañ min Pedro. ¹⁷ Tama ye ne, duche ye Jacobo, daya Zebedeo. Tama ye ne, duche ye Juan, dihno Jacobo. Ihyañ che o chahn ne, chaconahn Dihvo vo che duche ye Boanerges, che nahn cahma Ihyañ che doh ino ye. ¹⁸ Tama te o ye ne, duche ye Andrés man, Felipe man, Bartolomé man, Mateo man, Tomás man, Jacobo, che daya Alfeo man, Tadeo man, tama Simón, ihyañ min che chinduco ye partido yahn Cananeo ro menañ me man. ¹⁹ Van ihyañ chahn ne, namin nduco ama se che duche se Judas Iscariote. A sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo adiva.

Ihyañ yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndedecadino ye yahn ye che metah va cuaco dave yahn ye

Chihno min ne, conahn Dihvo vo nduco ihyañ apóstol che ndichio chahn. ²⁰ Cuahn che a nta ye ne, ndaconan ndo dama ama yahn ihyañ, che nde hua rinun yahn ye che cheh ye. ²¹ Cuahn che checadino ihyañ yahn ye che nde metah rinun yahn che cheh ye ne, cuahn ye quengua ye ihyañ, te rahco ye te ametah va cuaco dave yahn ye.

Sahn devano ley che dirun Moisés ne, rahn se te quenun vaco chihnga Dihvo vo Jesucristo

²² Ama o sahn devano ley che dirun Moisés, che chica se yahn Jerusalén ne, rahn se yahn Dihvo vo:

—Ihyañ tih ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, sahn min che ndinan se yahn vaco chihnga. Chemin che ri rendetendah ye vaco chihnga che chenun ihyañ.

²³ Tuhme yahve Dihvo vo sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—A devano nchuhn che ndiyu chundah che rendetendah se vaco chihnga.

²⁴ Ihyañ che vate ye rihquentiyon ye ne, ndete che cuahtecuhma ye van man ye

nduco vih ne, hua co quendi ye çahcantiyon ye. ²⁵ A namin no tun ihyan che chenun ye ama vah ne, ndete che cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cuahtenun ye min nduco vih. ²⁶ A namin no tun chundah ne, ndete che cuhma se nduco vaco chihnga che rihquentiyon se ne, cuihno vederihquentiyon yahn se.

²⁷ Namin çah Dihvo vo ama ejemplo sahn chahn, rañn ye:

—Ama sahn duco che condã se chete vaco ihyan che detino ye ne, atenan che dechiche se ihyan, tuhme co duco se yahn ye.

Tihça rañn ye te anduhneçã ndete che a dechiche ye chundah, ndaħco ndiya ye vederihquentiyon yahn se. ²⁸ Quendi Dihvo vo rañn ye:

—Cuaco rañn rí nchuhn te nducuahñ nunde che rahtendihco ihyan, nde nducuahñ che chihnga rañn ye ne, co nchahco Dendiohs yahn ye. ²⁹ Ate ihyan che ducherino ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ametah nchahco cuahno Dendiohs yahn ye.

³⁰ Tihça rañn Dihvo vo, te sahn chahn ne, rañn se te quenun vaco chihnga ihyan.

Nda chaco Dihvo vo Jesucristo nduco di-hno ye

³¹ Chihno min ne, ndã chaco Dihvo vo nduco dihnó ye. Chahtendi ye cuahn chevah, ne dechuh ye che çah ihyan.

³² Ihyan che vate ye chihto nan Dihvo vo ne, rañn ye ri ye ihyan:

—Chaco ne nduco dihnó ne, vatendi ye cuahn chevah, rinuhn ye ndih.

³³ Rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te ihyan min che çacó man, ihyan chahn che dihnó man.

³⁴ Tuhme chaconan ye rendihchero ye ihyan che vate ye cuahn chihto nan ye, ne rañn ye:

—Nducoyaca ihyan che chenun ye muhn ne, rihno ihyan anduhneçã ndete che çacó man, anduhneçã ndete che dihnó man, ³⁵ te adecoduhno ihyan che runeçãde cochica ye nduhçã che nahn Chidã ne, rihno ihyan anduhneçã ndete che dihnó man, anduhneçã ndete che çahvé man, anduhneçã ndete che çacó man.

4

Ejemplo yahn ama ihyan che retuhdo ye trigo

¹ Tama yune cuahn che ricuahñ Dihvo vo chihto vine yahn Galilea ne, ama yahn ihyan chidama ye chihto nan ye. Nducote ama chito ihyan ne, chemin che chenda Dihvo vo chete ama barco che va min, cuahn ye ino cun metro cuahn chihto, ne quendi ye ricuahñ ye. Nducoyaca ihyan che chidama ye ne, vatendi ye ndiyahn chihto vine me, rihnevan ye. ² Dihvo vo ne, ama

ndeh nan dehtenduh chicuahñ ye ihyan chahn nduco ejemplo. Tuhça rañn ye ri ye ihyan chahn:

³ —Cuihcovan nchuhn. Cuahn ama ihyan, retuhdo ye ndute ndata. ⁴ Cuahn che retuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune, ne ndã yahda, cheh te. ⁵ Chera te neve ndute nan che tah ra yahn chenun van tu. Chemin ne, nun quendañ, te hua ndeh yahn chendih. ⁶ Ate cuahn che quendañ yahn ne, yuche yan, ne nducote metah cotah yano dihyoduto ne, chihno tih. ⁷ Te neve ndute ne, chera van chano yan. Chendih chano yan me, ne hua chi yahn. ⁸ Ate ndute che chera nan yahn ndah ne, ama ndah chi. Ama o duto ne, chi ndico ndiche ndute yahn. Tama te o ne, chi ino raco yahn. Tama te o ne, chi ama ciento yahn.

⁹ Tuhme rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nducoyaca nchuhn, condecadino ndah ne çava che conahn ne ejemplo min.

Dihvo vo Jesucristo ne, çah cuandeye deh cuande che demañ nduco ejemplo ricuahñ ye

¹⁰ Adiva cuahn che a nahn nducoyaca ihyan chihno conahn ye ne, quenah Dihvo vo nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye man, nduco te neve ihyan man. Chica ihyan chahn che çah cuande ye ihyan yahn ejemplo min. ¹¹ Rañn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cade te Dendiohs che co devano nchuhn vederihquentiyon yahn ye. Ate ihyan che hua rinduco ye u ne, ricuahñ ihyan demañ nduco ejemplo, ¹² çava che ndihchero no ye, ate anduhneçã ndete che hua ronah ye man, çahnevano no ye, ate hua conahn ye man. Nduco tihça ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, ne hua nchahco Dendiohs yahn ye.

Recqah cuande Dihvo vo Jesucristo deh conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me

¹³ Tuhme rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nducote hua chenahn nchuhn ejemplo min ne, çtaçã co conahn ne ejemplo chenahn che va che nté? ¹⁴ Ihyan che retuhdo ye ndute ndata me ne, nduhçã ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ama yahn ihyan. ¹⁵ Ama o ihyan chahn ne, ndetaħno renda chundah, ne redin se che rinañ ye ndudo che a chihnevan ye. ¹⁶ Ndute ndata che chera van tu me ne, nduhçã ndudo me che rihnevan tama te o ihyan che renevahnecun ye numacuahn vedeyeno. ¹⁷ Ate nduhçã ama chendata che hua rengu, che metah cotah yano dihyoduto ne, tihchan ihyan chahn, te hua riquendi ye. Cuahn che rechuhrihn ye, o ndere redin ihyan nduco ye çava ndudo me ne, ndetaħno rihcomañ ye. ¹⁸ A namin

no tun ndute che chera van chano yan me ne, nduhca ndudo me che rihnevan tama te o ihyan. ¹⁹ Ama rendedecadino ihyan chahn yahn ntiyon yahn ye ro ro man, rihnech man ye ihyan cava vedecuihca che va iyehne cuh man, nahn co yahn ye ama ndeh nan dehtenduh che va man. Chemin che hua ri redin ndudo me che ndah nduco ye. ²⁰ Ate ndute che chera nan yahn ndah me ne, nduhca ndudo me che rihnevan tama te o ihyan. Nduhca ama chendata che ri ndico ndiche ndute yahn, nduhca tama che ri ino raco yahn, nduhca tama che ri ama ciento yahn ne, tihca redin ndudo me che ndah nduco ihyan chahn.

Ejemplo yahn candil

²¹ Namin nte Dihvo vo tama ejemplo. Rahn ye ri ye ihyan:

—Nde ama ihyan hua renahn yahn ye candil cava che thiyon ye man cajon, o man yundo. Renahn yahn ye cava che cahco ye nan che co ro dave numacuahn chete vah. ²² A tihnoca nducuahn ndudo che chenun ndeh che lado yahn ihyan, te andahre hua renahn ye meniyon, ate nda ro che va che conahn ye. ²³ Nducoyaca nchuhn, condeedecadino ndah ne deh conahn ejemplo cuh.

²⁴ Quendi Dihvo vo rente ye nduco ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuihco nchuhn cudado, te nahn che nduco cudado cahnevan ne Ndudo yahn Dendiohs. Ihyan che cahnevan ye nduco cudado ne, ndah conahn ye, nde tahque ndeh ca vededevano cah Dendiohs che conahn ye. ²⁵ Tihca, te ihyan che devano ye vededevano yahn Dendiohs ne, nde tahque ndeh ca cah Dendiohs che codevano ye. Ate ihyan che hua devano ye ne, nde conan ye dehtenduh che rihnevan ye.

Ejemplo yahn chendata che rihta

²⁶ Quendi Dihvo vo rente ye nduco ihyan chahn, ne rahn ye:

—Nduhca ndute ndata che rino ama ihyan ne, tihca vederihquentiyon yahn Dendiohs. ²⁷ Ihyan min ne, riyado ye vino, ne ro ne, renecuan ye. Andahre hua devano ye taca va chendata yahn ye, ate chemin ne, riquenda, ne rihta. ²⁸ Yahn me ne, redin che ri yahn. Menan ne, riquenda yata yahn, ne adiva ne, riquenda yama yahn. Tuhme ri ndute yahn. ²⁹ Cuahn che a cuma ne, ndetahno cahca ihyan, te a nda ro yahn.

Ejemplo yahn ndute ndata che duche mostaza

³⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nte tama ejemplo cava che codevano nchuhn taca vederihquentiyon yahn Dendiohs. ³¹ Nduhca ndute ndata che duche

mostaza che rino ihyan ne, tihca vederihquentiyon yahn Dendiohs. Chemin ne, tahque cahya che co tama nan ndute ndata che va iyehne. ³² Ate adiva che rehche ne, rihta nde tahque ri chahte che co tama nan chendata. Ama rihta nde ri redin yahda ndaque te van dune.

Nduhca che rente Dihvo vo Jesucristo ejemplo

³³ Nduco ndeh nan ejemplo nduhca ejemplo chahn ne, ricuahn Dihvo vo Ndudo yahn Dendiohs ihyan chahn nduhneva che co conahn ye. ³⁴ Deman nduco ejemplo ricuahn ye. Ate cuahn che a deman ye nduco ihyan apostol yahn ye ne, recah cuande ye ihyan chahn nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihco dihn ye yuhne tan

³⁵ Ro min cuahn che chi man ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apostol yahn ye:

—Cuhn vo nduco nchuhn viche lado cah.

³⁶ Tuhme chihcoman ihyan chahn nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne chahtenun ye chete barco nan che quenun Dihvo vo, cuahn ye nduco vih. Namin cuahn tama te o barco nduco ye. ³⁷ Ura min canan ama rano yuhne, ne ndedecuan nune vine me. Chenda nune chete barco me, nde a rito. ³⁸ Dihvo vo ne, quenun ye cuahn cah barco me, quiyado ye, queta ye ama almada. Ndedetuhche ihyan chahn ihyan, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, za hua cuande yahn ne che ndere coh vo muhn?

³⁹ Tuhme necuan Dihvo vo, chihco dihn ye yuhne me, ne rahn ye ri ye vine me:

—Cuihnde dihn. Nguen.

Ndetahno chehuan yuhne me, ne ama quendite dihn vine me.

⁴⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che redihya nchuhn ri? ¿A hua ritahno ne?

⁴¹ Tuhme ama rahn ino ihyan chahn, ne rahn ye ri ye vih:

—¿Duhra ihyan cuh che nde yuhne, nde vine, redinah che rihquentiyon ye?

5

Ndetenda Dihvo vo Jesucristo ama yahn vaco chihnga che chenun ama sahn yan Gadara

¹ Nda Dihvo vo nduco ihyan apostol yahn ye tama lado viche vine me, yahn yahn yan Gadara. ² Cuahn che ndiquenda ye chete barco me ne, nda ama sahn che chenun vaco chihnga sahn, chica se nan yayan.

³ Min nan yayan che vaco se. Nde ama ihyan hua co dechiche ye sahn, nde huane nduco cadena. ⁴ Ama ndeh yune rededehche ihyan tah se man, cah se man, ate rihno rendeh se cadena. Nde ama ihyan hua richa

ye caḥco dihn ye sahn. ⁵ Nde ro nde raḥn rechica se van chano man, nan yayan man, rah se man, renun yah man se sahn nduco tu man. ⁶ Ate ro min cuahn che nda Dihvo vo ne, chinan se ihyan, ne cuahn se rano se chehntihya se nan ye. ⁷ Numa dito se cah se:

—Jesús, Daya Dendiohs che ama yudo ye, ¿dehco che recahdenu ne yune yáhn? Nde muhn nde nan Dendiohs, caḥmá có ndih che hua din ne che chuhrihn.

⁸ Tihca raḥn se, te Dihvo vo ne, a chihco yudo ye vaco chihnga chahn, ne raḥn ye:

—Vaco chihnga, ¡cuendiquendah nchuhn! ¡Cuihcoman ne sahn tih!

⁹ Tumerune ye sahn:

—¿Deh doche ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Legión duché, te ama yahn ri nuhn.

¹⁰ Tuhme ama rica se che hua dechuh ye vaco chihnga chahn ama lado. ¹¹ Min nino van chano ne, chenan ama yahn cuche reh te. ¹² Ama rica vaco chihnga chahn ihyan:

—Cuedechuh ne nuhn cava che conda nuhn cuche sih.

¹³ Cah yune Dihvo vo, ne ndiquendah vaco chihnga chahn sahn min, ne chenda cuche chahn. Tuhme nduh che o mil cuche chahn ne, cochahn te rano te, cheranun te chete vine me, ne chih nducoyaca te.

¹⁴ Sahn che redin se cudado cuche chahn ne, dihya se chi, ne chano se. Cuahn se, ngu se ndudo yahn ihyan che vate ye viyan man, rancho man. ¹⁵ Tuhme cuahn ihyan chahn ndihchero ye deh che chi. Cuahn che nda ye nan Dihvo vo ne, ndihchero ye sahn che chenun vaco chihnga sahn ro menan me. Min va se, a ntonun se tino yahn se. A va cuaco dave yahn se, ne dihya ye chi. ¹⁶ Tuhme ihyan che ndihchero ye deh che chi ne, necah cuande ye ihyan che nda chahn, deh che chi yahn sahn min man, deh che chi yahn cuche chahn man. ¹⁷ Tuhme canan ihyan chahn rica ye Dihvo vo che ndaca ye yan min, nan ye.

¹⁸ Cuahn che chenda Dihvo vo chete barco me che nan ye ne, rica sahn min ihyan che cah yune ye che conuco se ihyan. ¹⁹ Ate hua cah yune ye, ne raḥn ye ri ye sahn:

—Conah cuahn ndevaue nan che chenan ihyan yehn. Cahme co ihyan yahn vederihno chahte che din Dihve Dendiohs ndoque man, nduhca che quenan vahino ye di man.

²⁰ Tuhme conahn se yan vaco se nino yan Decápolis. Ama rente se yahn vederihno chahte che din Dihvo vo nduco se, ne ama chahn ino nducoyaca ihyan.

Rica Jairo che din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn tahn dihn daya se

²¹ Cuahn che nta Dihvo vo lado cuh yahn vine me ne, ndo dama ama yahn ihyan nan ye. ²² Ura min ne, nda ama sahn ndinan yahn yaco che duche se Jairo. Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, cuahn se chehntihya se nan ye. ²³ Chica se favor ihyan, ne raḥn se:

—Tahn dihn dayá, ama tahn ndi te, adeche coh te. Cuhn vo nduco ne, nahn tah ne tahn cava che ndoyahn te.

²⁴ Tuhme cuahn Dihvo vo nduco se, ne ama yahn ihyan nduco ye ihyan, nde tuno chi chiche cuahn ye. ²⁵ Min van ihyan chahn ne, nduco ama ndahta che cah te. Rendora te yun ro ro. A ri ndichio nduyo che quenah cah min tahn. ²⁶ Ama dico sahn doctor tahn, ate ndere rechuhrihn te, te hua ndoyahn te. Chihno toh te nducuahn yahn te che va, ate nde tahque ri dito cah yahn te. ²⁷ A chihnevan tahn min che rente ihyan yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne din te fuerza che nda te van ihyan. Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, ne nahn tah te tino yahn ye. ²⁸ Tihca din te, te raḥco te: “Ndete che co cade nahn tah a mare tino yahn ye ne, ndoyahn.” ²⁹ Ndetahno chehuan cah yahn te, ne checadino te che a ndoyahn te. ³⁰ Tuhme checadino Dihvo vo che chinahn ama vederihno, ne ndaconan ye tumerune ye:

—¿Duh nahn tah tino yáhn ne?

³¹ Raḥn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—A rendihchero ne te ama ndito cahche ihyan nan ne. ¿Dehco che tumerune ne: “Duh nahn tah tino yahn ne?”

³² Ate raconan muhn raconan min Dihvo vo, rendihchero ye cuahn chihto nan ye duh che nahn tah tino yahn ye. ³³ Tahn min ne, nde tuno rendoh te che vah te. Chahn nda te, chehtihya te nan ye, ne necah cuande te ihyan nducuahn che chahno te chi. ³⁴ Raḥn ye ri ye tahn:

—Dayá, nducote chitehne ne, a ndoyehn. A co nahn ndevaue ndete che nehn. Hua dehve rahque, te a ndoyehn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye tahn daya Jairo

³⁵ Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che nda ama o ihyan ndevaue Jairo, ne raḥn ye ri ye sahn:

—A chih tahn daya ne. Ametah deh cuande che denduh ne Ihyan Ricuahn cava che cah ye.

³⁶ Chihnevan Dihvo vo che raḥn ihyan chahn, ate hua tumacah ye. Raḥn ye ri ye Jairo:

—Hua te co ran. Cuitehne che co conán di.

³⁷ Tuhme quendi ye cuahn ye nduco Jairo, ne atenan Pedro man, Jacobo man, Juan che dihno Jacobo man, cahnecon ye che cuahn ye nduco ye. ³⁸ Cuahn che nda Dihvo vo

vaco Jairo ne, ndihchero ye che ama yahn ihyan chenuen ye min, raco ye man, rah ran ye man. ³⁹ Tuhme chenda ye chete vah, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che ama rah ran nchuhn man, raco ne man?, te tahn dihn tih ne, dehve ndih te, te quiyado te.

⁴⁰ Ate chihyon nan ihyan chahn ihyan. Tuhme ndetendah vah Dihvo vo nducoyaca ye, ne cuahn ye nduco chida tahn dihn me man, chaco te man, ihyan che nduco ye man, chenda ye nduco vih nan che quendite te. ⁴¹ Chetah ye tah te, ne rahn ye devaco yahn ye:

—Talita cumi —che nahn cahma: Tahn dihn, cuenecuen.

⁴² Tahn dihn me ne, a ri te ndichio nduyo. Ndetahno necuan te, canan rica te, ne ama cuahn ino ihyan chahn. ⁴³ Ama chihco yudo Dihvo vo che hua duhva cahma che ndedetuiche ye tahn, ne rahn ye ri ye indihthe yahn te che cah ye, cheh te.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, ntaqeyan vaco ye Nazaret

¹ Chica Dihvo vo yan Capernaum, ne conahn ye yan vaco ye Nazaret nduco ihyan apóstol yahn ye. ² Ama ro che rahtetuhno ihyan ne, chenda ye chete vaco, chicuahn ye. Ama yahn ihyan chihnevan ye che ricuahn ye, ne ama rahn ino ye. Rahn ye van man ye nduco vih:

³ —Ihyan tih che vicheyahn me. María che chaco ye. Jacobo man, José man, Judas man, Simón man, a sahn chahn che dihn ye. Muhn yan vaco vo vate tahn cahve ye.

Nducote a rendiiche ihyan Dihvo vo che min chihta ye ne, chemin che hua nevahne-cun ye ihyan. ⁴ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Numachahte va vedeyahino nduco ihyan profeta. Ate ihyan yan vaco ye man, ihyan yahn ye man ne, hua yahino ye ihyan.

⁵ Nducote cheche chedave yahn ihyan yan chahn ne, ama o no vederihno din Dihvo vo yan min. Nahn tah ye ama o ihyan cah, din ye che ndoyahn ye. ⁶ Rahn ino Dihvo vo yahn che hua chitahno ihyan yan vaco ye ihyan. Chihno min ne, cuahn ye nduh yan nduh yan che nino, quendi ye ricuahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, dechuh ye ihyan apóstol yahn ye che cahne ye cuahndudo ye

⁷ Dihvo vo Jesucristo ne, cah ye nduh che ndichio apóstol chahn nan ye. Dechuh ye ihyan cade o cade o ye queri ama yan. Din ye che cuahtenan cuma ihyan chahn vederihquentiyon, cava che cuahn che tahn nun ye ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, ndetendah ye vaco chahn.

⁸⁻⁹ Chihquentiyon ye che quenda ihyan chahn ndahco yahn ye man, che tihyon cah ye ndaco yahn ye man, che conun ye ama no cahteca ye man. Ate dehtenduh chenhahn ne, hua co quenda ye, nde huane dino man, nde huane pan man, nde huane tume man. ¹⁰ Namin rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Adecotino vaco ihyan nan che nevah-necun ye nchuhn ne, min cuahtenan ne nde tuno ro che ndaca ne yan. ¹¹ Ihyan yan che hua ntumanecun ye nchuhn man, che hua cahcovan ye che cuahndudo ne man ne, condaca ne yan vaco ye, ne condahde ne yaca che chenun cah ne, cava che tihca nahme ne ihyan che hua ndahca redin ye. Cuaco rahn ri nchuhn te cuahn che a nda ro che techecade Dendiohs nunde yahn nducoyaca ihyan ne, tahque chuhrihn ihyan chahn che co ihyan yan Sodoma man, ihyan yan Gomorra man.

¹² Tuhme cuahn ihyan chahn rahndudo ye che nahn che nto ino ihyan nunde yahn ye. ¹³ Namin retendah ye ama yahn vaco chihnga che chenun ihyan, ne racotahme ye aceite ama yahn ihyan cah, redin ye che rendoyahn ye.

Nduhca che chih Juan Bautista

¹⁴ Ro min ne, ama rente ihyan yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne checadino rey Herodes. Tuhme rahn rey me:

—A ntuche Juan Bautista van tenahn. A ihyan min che redin ye vederihno che tihchan.

¹⁵ Nahhn ihyan ne, rahn ye te ihyan profeta Elías che quechica ye. Nahhn tun ihyan ne, rahn ye:

—Ihyan cah ne, ama ihyan profeta nduhca ihyan profeta che chahte ye a rahn me.

¹⁶ Ate hua chitahno Herodes che rente ihyan chahn, ne rahn se:

—Ihyan cah ne, Juan Bautista ihyan. A ihyan cah che chihquentiyon sandado che chihca yan se dando ye. Man ne, a ntuche ye van tenahn.

¹⁷ Tihca rahn rey me, te a man se chihquentiyon se sandado che din se preso Juan, chaconuhn se ihyan vacoyahn, dechiche se ihyan nduco cadena. Tihca chahno chi Juan, te tihca nahn Herodías, tahn ndahta yahn Felipe, sahn min che dihno rey me. Rey me ne, ndere quenan se nduco te. ¹⁸ A rahn Juan ri ye rey me:

—Hua ndahca redin ne che quenan ne nduco ndahca yahn dihno ne.

¹⁹ Nducote tihca rahn Juan ri ye rey me ne, chemin che ama nahn cahno Herodías ihyan. Ate hua chi chihno te ihyan ura min. ²⁰ Herodes ne, renevahne-cun se Juan, te a devano se te ihyan min ne, ihyan ndah ye, ndiyu ihyan nunde ye. Chemin che hua

rahneceun se che caḥno te ihyan. Cuahn che rihnevan rey me che rente Juān ne, andahre hua ndah renahn se, ate rihnevan se numacuahn vedeyeno. ²¹ Ate ndā ama ro che ndaḥca chahno Herodías chí. Din rey me vihcoduche se, ne reḥaḥ se reh nducoyaḥa intiyahn yahn se mañ, ihyan ndinañ yahn sandādo yahn se mañ, ihyan nañn che vate ye estaḍo yahn Galilea mañ. ²² Ura che a vate vihco ye ne, chenda tañn daya Herodías, ndeh te, ne rey me nduco ihyan che vate ye reh ye nduco vih ne, ama caḥ yeno ihyan. Tuhme rañn rey me ri se tañn:

—Cuique adecodehno che nehn, ne té di.

²³ Caḥ se ndudo yahn se tañn, ne rañn se:

—Adecodenhno che nehn, andahre mañn va ñaḥ che rihquentiyón, té di.

²⁴ Ndiquendaḥ te, ne cuahn te caḥarune te chaco te, ne rañn te:

—¿Deh caḥá?

Ndahconan chaco te:

—Cuique tin Juān Bautista.

²⁵ Ndetahno chenda tun te ñaḥ che que-nun rey me, ne rañn te ri te sahn:

—Mañ ne, náhn che te ne u meniyon tin Juān Bautista chete ama cuh.

²⁶ Tuhme ama chi rañ rey me. Ate nducote a caḥ se ndudo yahn se tañn nañ nducoyaḥa ihyan che vate ye min nduco se ne, chemin che dinahn se ndudo yahn se. ²⁷ A ura min no chihquentiyon se ama sandādo che cañn se ngua se tin Juān. ²⁸ Chahn sandādo me vaḥoyahn, chihca yañ se ḍando Juān. Quenda se tin ye chete ama cuh, ne caḥ se tañn. Tañn min ne, quenda te caḥ te chaco te.

²⁹ Cuahn che checadino ihyan che chin-duco ye Juan te a chih ye ne, chahn ye chengua ye ihyan, ne chihche ye ihyan.

Caḥ Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

³⁰ Adiva ne, ndaconan ihyan apóstol chahn, ndo dama ye nduco Dihvo vo, ne neḥaḥ cuande ye ihyan nducuahn che din ye mañ, nducuahn che chicuahn ye mañ.

³¹ Tuhme rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn: —Cuhn vo nduco nchuhn ama cuañ nan che demañ, cuahtetuhno vo tah.

Tiḥca rañn ye, te ama yañn ihyan, ihyan che renda ye mañ, ihyan che reñañn ye mañ, ne nde che cheh ye hua rinun yahn ye. ³² Tuhme quenun Dihvo vo chete ama barco nduco ihyan apóstol chahn, ne cuahn ye ama cuañ nan che metah duhva. ³³ Ate ama yañn ihyan ndihchero ye che cuahn ye, ne nchanañ ye ihyan. Tuhme chica ihyan chahn yañ vaḥo ye, ne rica caḥ ye, cuahn ye cuañ nan che cuahn Dihvo vo, nde taḥque nun ndā ye min. ³⁴ Cuahn che ndiquendaḥ Dihvo vo chete barco me ne, ama yañn

ihyan ndidama ye. Quenan vaḥino ye ihyan chahn, te nduḥca itecuche che metah duh che redin cudādo ite ne, tiḥchan ye. Tuhme canañ Dihvo vo, chicuahn ye ihyan ama ndeh ñaḥ dehtenduh. ³⁵ Cuahn che a chi chino me ne, ndā ihyan apóstol chahn nañ Dihvo vo, ne rañn ye ri ye ihyan:

—Muhn ne, yañn nañ che metah duhva, ne mañ ne, a chi chino. ³⁶ Cuedechuh ne ihyan sih cuañn yañ che nino, caḥa che cua ye che cheh ye, te muhn ne, metah deh che cheh ye.

³⁷ Rañn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Nchuhn cocañ ne, cheh ihyan sih.

—Tumerune ihyan chahn ihyan:

—Nahn o ciento tume denario che cua nuhn pañ, cheh ihyan sih. ¿A nahn ne che tiḥca din nuhn ne?

³⁸ Tuhme rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¿Taḥa pañ va yañn nchuhn? Cuahn ne quendihchero ne.

Cuahn che ndihchero ihyan chahn ne, rañn ye ri ye ihyan:

—Va uhn pañ nduco o yaḥca.

³⁹ Dechuh Dihvo vo ihyan apóstol chahn che caḥma ye nduco nducoyaḥa ihyan che cuahte ye nañ yune cue, codama ye ama ama cuañ nduco vih. ⁴⁰ Tiḥca dinahn ye, ne ama o cuañ ne, chahte ama ciento ye, ne taḥa te o cuañ ne, chahte o raco ndiche ye. ⁴¹ Tuhme chetaḥ Dihvo vo nduh che uhn pañ chahn nduco o yaḥca chahn. Cha yaḥo nañ ye nañ ro, ne caḥ ye nundihve cuañ Dendiohs. Tuhme ndeh ye pañ chahn, ne caḥ ye ihyan apóstol, caḥa che caḥ ye, cheh nducoyaḥa ihyan chahn. Namin yaḥca chahn ne, ndeh Dihvo vo, ne cheh nducoyaḥa ye. ⁴² Cheh ndah nducoyaḥa ihyan chahn nde nañ che chito ihyan. ⁴³ Adiva ne, nedin dama ihyan apóstol chahn nducuahn pañ che ngava, ne chi ndichio cuahte. Namin nedin dama ye che ngava yañn yaḥca chahn. ⁴⁴ Vañ nducoyaḥa ihyan che cheh ye ne, nduco uhn mil ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye nañ nune vine

⁴⁵ Ndetahno dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan apóstol che condā ye chete barco me, chuh ye taḥa laḍo viche caḥ, cuañ nañ yañ Betsaida. Tuhme ndedechuh ye nducoyaḥa ihyan chenañn chahn. ⁴⁶ Cuahn che ndedechuh ye ihyan chahn ne, cuahn ye ama tingüete caḥa che covah ye.

⁴⁷ Cuahn che chi man me ne, a nde mendañn vine me cuañn barco me nduco ihyan apóstol chahn. Dihvo vo ne, a demañ ye quenān ye tingüete me. ⁴⁸ Ndiichero ye che ama chi cuno ihyan chahn che ricaḥca ye barco me, te cuañ nañ che rechi yuhne

cuahn ye. Adiva, ura che a nino co dave ne, cuahn Dihvo vo, rica ye nan vine me, nde a nahn chuhnan ye ihyan chahn. ⁴⁹ Cuahn che ndihchero ihyan chahn che rica Dihvo vo nan vine me ne, rahco ye te co vaco chihnga cochi, nde tuno cah ye che vah ye. ⁵⁰ Nducoyaca ihyan chahn ne, ndihchero ye che cochi Dihvo vo nan nune, ate nducote hua nchanan ye ihyan ne, ama dihya ye chi. Ndetahno rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn: —Hua dihya nchuhn co, te a u che cochi. Hua dehve rahco ne.

⁵¹ Tuhme chenda ye chete barco me nan che chenun ihyan chahn. Ndetahno chehuan yuhne me, ne ama rahñ ino ihyan chahn. ⁵² Ama rahñ ino ye, te nducote cheche chedave yahn ye ne, metah cuihno conahn ye yahn vederihno che din Dihvo vo nduco pan chahn.

Nda Dihvo vo Jesucristo yahn yahn Genesaret, ne din ye che ndoyahn ihyan cah

⁵³ Cuahn che a chuh Dihvo vo nduco ihyan apóstol chahn tama lado viche cah ne, nda ye yahn yahn Genesaret, ne dechiche ihyan chahn barco me chihto vine me. ⁵⁴ Cuahn che a ndiquenda Dihvo vo chete barco me ne, ndetahno nchanan ihyan yan min ihyan. ⁵⁵ Tuhme cuahn ihyan chahn rano ye numachahte chihto yan, ne canan ye retechegan ye ihyan cah yahn ye nduco yundo, regu ye ihyan cuahn nan che quenun Dihvo vo. ⁵⁶ Adecotino nan che renda Dihvo vo, andahre yan cahya man, andahre yan rahte man, andahre viyata man, min racondihte ihyan chahn ihyan cah yahn ye chihto yune. Rica ihyan chahn che cah yune Dihvo vo cuaconahn tah ihyan cah chahn andahre chihto tino yahn ye. Nducoyaca ihyan cah che chaconahn tah ye tino yahn ye ne, ndetahno ndoyahn ye.

7

Nduhca che rahtendihco ihyan nunde

¹ Sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés che chica se yan Jerusalén man ne, ndo dama se nan Dihvo vo. ²⁻⁵ Sahn chahn nduco nducoyaca ihyan nación yahn Israel chenhahn ne, riquendi se costumbre che chihco ihyan ndico yahn se che reñano se tah se ura che cheh se man, ura che renda se che rahñ se ndihve man. Rahco se te nduco tihca ne, redinahñ se che rihquentiyon Dendiohs. Namin reñano se vaso man, jarro man, dehtenduh chenhahn che retoh se man. Ndi chero se che reh ihyan apóstol, ne hua reñano ye tah ye nduhca costumbre yahn se, ne rahñ se ri se Dihvo vo:

—¿Dehco che hua reñano ihyan apóstol yahn ne tah ye ura che reh ye nduhca che chihco cade ihyan ndico yuhn vo ne?

⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye sahn:

—¡O nan o chende nchuhn! Riquendañ cuaco nduhca che dirun ihyan profeta Isaías yahn ne tuhca:

Dendudo no che rahñ sahn sih che ritahno se Dendiohs,

te hua cuaco.

⁷ Nde hua cochihve che rendeva se yavenan Dendiohs, te ricuahn se costumbre yahn man se, redin ca se che vederihquentiyon yahn Dendiohs.

⁸ Tihca redin nchuhn. Rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riquendi ne costumbre yahn man ne. Reñano ne jarro man, vaso man, ama ndeh nan ca dehtenduh che tihchan redin ne.

⁹ ¡Ama vivo nchuhn che rahco ne! Riquendi ne costumbre yahn man ne, ne rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁰ Moisés ne, dirun ye tuhca: “Cuendeva yavenan chide man, yavenan cheque man.” Namin dirun ye: “Adecoduhno ihyan che cahya ye yahn chida ye o cahya ye yahn chaco ye ne, quenan cuma che cahno ihyan yan ihyan.” ¹¹ Ate ndotenan che quendi nchuhn vederihquentiyon min ne, ricuahn ne ihyan che cahma ye co ye indihve yahn ye: “Hua co conán nchuhn, te nducuahn che va yahn ne, a ndihco mendahn che co vedino nan Dendiohs.” ¹² Adecoduhno ihyan che cahma ye tihca ne, redin nchuhn fuerza ihyan che dinahn ye, ne hua rahñecun ne che conan ye indihve yahn ye. ¹³ ¡Ama ndeh nan ca dehtenduh che tuhchan redin nchuhn! Rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riquendi ne costumbre yahn man ne.

Rahñ Dihvo vo Jesucristo te ndiyu cava dehtenduh che reh ihyan che chendihco ye nunde

¹⁴ Nedin dama Dihvo vo ihyan, ne rahñ ye:

—Cuihcovan ndah nchuhn cava che conahn ne che cahma nduco ne:

¹⁵ Nducuahn che chihnga che riquendañ chete chedave yahn ihyan ne, a cava chemin che chendihco ye nunde, ndiyu cava dehtenduh che reh ye. ¹⁶ ¡Cuihcovan ndah ne cava che conahn ne!

¹⁷ Cuahn che chica Dihvo vo min, ndonda ye vah ne, chica ihyan apóstol ihyan che cah cuande ye ihyan deh conahn che nte ye me. ¹⁸ Rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Namin nchuhn dama ri ne nduco ihyan sih, te hua renahn ne. Nducuahn che reh ihyan ne, ndiyu cava chemin che chendihco ye nunde, ¹⁹ te vacochendeh yahn ye rahñ, ndiyu chete chedave yahn ye.

Tihca chicuahn Dihvo vo che ndiyu cava dehtenduh che reh ihyan che chendiho ye nunde.

²⁰ Quendi ye, ne rahn ye:

—Nducuahn che chihnga che rendecadino ihyan man, che redin ye man ne, a cava chemin che chendiho ye nunde. ²¹ Chete chedave yahn ihyan riquenda che chihnga rendecadino ye man, reduco ye man, rihno vih ye man, ²² rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco ye nduco ye man, nahn yahn ye dehtenduh yahn ihyan man, rihncheh ye man, duhtuno ihyan ye man, ndere ihyan ye man, ve ye man, yade ye man, nine ye man. ²³ Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, reconan chete chedave yahn ihyan, ne a cava chemin che chendiho ye nunde.

Ama tahn tama naci6n ne, chica te Dihvo vo Jesucristo che conan ye tahn

²⁴ Chica Dihvo vo min, ne cuahn ye cuahn yahn yahn yan Tiro man, Sid6n man. Cuahn che nda ye ne, ndaca ye ama vah nan che conan ye. Hua nahn ye che cadino ihyan che min quenan ye, ate a cade no che checadino ihyan. ²⁵ Min va ama tahn dihn che quenun vaco chihnga tahn. Ndetahno che checadino chaco te che nda Dihvo vo ne, chahn te nan quenan ye, ne chehtihya te nan ye. ²⁶ Tahn min ne, ndiyu tahn naci6n yahn Israel, te tahn tama naci6n. A min Sirofenicia yan vaco te. Chica te Dihvo vo che ndetenda ye vaco chihnga che quenun tahn dihn yahn te. ²⁷ Ate rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—Ihyan yahn ne, ama rendotenan ye che conan ihyan. Ndete che conan di ne, anduhneca ndete che cahnevi pan che reh chechaya, cah, cheh yahn.

²⁸ Ndaconan te, ne rahn te ri te ihyan:

—Dihvé, cuaco che rahn ne. Ate yahna ne, rahtenun te man mesa, ne rendaça dache chende chechaya reh te.

²⁹ Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—Ndahca ndaconen. Co nahn. Vaco chihnga me ne, a ndiquenda tahn daye. ³⁰ Conahn te, ne cuahn che nta te ndevaco te ne, ntaçe te daya te che quendite te nan yundo. A ntiquenda vaco chihnga me tahn.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che nde chato se man, nde lihme se man

³¹ Chihno neve ro ne, ndaca Dihvo vo yahn yahn Tiro, nchuh ye yan Sid6n man, te neve yan cahya che nino yan Decápolis man, ne nta ye nan va vine yahn Galilea. ³² Min nda ama o ihyan, nda ye ama sahn che nde chato se man, nde lihme se man, ne chica ye Dihvo vo che nahn tah ye sahn, din ye che ndoyahn se. ³³ Quenda Dihvo vo sahn ama

lado, ne terun ye ndutitah ye iverevan se man, nahn tah ye chihya se nduco nunedan ye man. ³⁴ Chenihyon nan ye cuahn nan ro, ne chenahn ino ye che chi ndache ye, ne rahn ye:

—¡Efata! —che nahn cahma: ¡Condah!

³⁵ Ndetahno chihnevan se man, ndiquenda cah se man. ³⁶ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che hua cahma ihyan chahn taça chi che ndoyahn sahn min. Ate cuahn che rihquentiyon ye che hua cahma ihyan ne, nde tahque racotuhn ca ihyan ndudo. ³⁷ Ama rahn ino nducoyaca ihyan, ne rahn ye:

—¡Ama ndahca nducuahn che redin ihyan cuh! Nde ihyan che chato ye ne, redin ye che ri rihnevan ye, ne ihyan che lihme ye ne, redin ye che ri rente ye.

8

Dihvo vo Jesucristo ne, cah ye, cheh cun mil ihyan

¹ Tahn min ne, ama yahn ihyan ndidama ye nan Dihvo vo, ne ametaçh che cheh ye. Tuhme cah Dihvo vo ihyan ap6stol, ne rahn ye ri ye ihyan:

² —Renan vahin6 ihyan sih, te a ino ro che chenay ye nduc6, ne man ne, ametaçh che cheh ye. ³ Ndete che ndedechuh ihyan che hua cheh ye ne, condave cuno ye cuahn yune, te nahn ye ne, yahn yan vaco ye.

⁴ Tuhme rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Ate ¿deh cah vo, cheh ye?, te muhn ne, metah dehva.

⁵ Tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿Tava pan va yahn nchuhn ne?

Ndahconan ye:

—Ndache pan va yahn nuhn.

⁶ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che cuahte nducoyaca ihyan ndiyahn. Chetaçh ye nduh che ndache pan chahn, ne cuahn che a neça ye nundihve cuahn Dendiohs ne, ndeh ye. Tuhme cah ye pan me ihyan ap6stol chahn cava che cah ye, cheh nducoyaca ihyan. ⁷ Namin va neve yahca cahya, ne ndaconan cah Dihvo vo nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme dechuh ye ihyan ap6stol chahn, cava che cah ye yahca me, cheh nducoyaca ihyan chahn. ⁸ Cheh nducoyaca ye nde nan che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dama ihyan ap6stol chahn nducuahn che ngava, ne chito ndache cuahte. ⁹ Ihyan che cheh ye ne, ri tenduh cun mil ihyan. Tuhme ndedechuh Dihvo vo ihyan chahn, ¹⁰ ne chenda ye chete ama barco nduco ihyan ap6stol yahn ye, cuahn ye nduco vih cuahn yahn yahn yan Dalmanuta.

Sahn fariseo ne, rica se che din Dihvo vo Jesucristo ama vederihno, ndihchero se

¹¹ Cuahn che nda ye min ne, nda neve sahn fariseo, ne canan rente se nduco Dihvo vo, retumarande se ihyan. Chica se che caca ye Dendiohs che conahn ama vederihno, ndihchero se. ¹² Ama chenahn ino Dihvo vo che chi ndache ye cava se, ne rahn se ri ye sahn:

—Ihyan che vate ye man ro cuh ne, hua ndahca che retumarande ye Dendiohs, rica ye ama vederihno ndihchero ye. Cacao rahn ri nchuhn te Dendiohs ne, hua tumacah ye yahn ye.

¹³ Tuhme chihcoman ye sahn chahn, ne ndonda ye chete barco me, tuche ye tama lado viche yahn vine me.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te ndudo che ricuahn sahn fariseo ne, anduhneca ya yahn pan

¹⁴ Ihyan apóstol ne, chinan ye, hua quenda ye deh che cheh ye. Atenan ama pan nda ye. ¹⁵ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuihco nchuhn cudado. Hua tumacah ne yahn ya yahn sahn fariseo man, ya yahn Herodes man.

¹⁶ Tuhme canan rente ihyan chahn nduco vih:

—Tihca rahn ye, yahn che hua nda vo pan.

¹⁷ Checadino Dihvo vo che tihca rente ihyan chahn. Ate nducote a rahn ye yahn ndudo che ricuahn sahn chahn ndiyu yahn pan ne, chemin che chihya ye ihyan:

—¿Dehco che rahn nchuhn yahn che hua nda ne pan? ¿A hua retumacadino nchuhn? ¿Dehco che ama cheche chedave yahn ne? ¹⁸ ¿A nduhneca ndete che hua ro nan ne? ¿A nduhneca ndete che hua rihnevan ne? ¿A hua renecañco ne? ¹⁹ Cuahn che chihcachéh uhn mil ihyan nduco uhn pan ne, ¿tava cuahte pan che ngava nedin dama ne ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Ndichio cuahte nedin dama nuhn.

²⁰ Namin no tun cuahn che chihcachéh cun mil ihyan nduco ndache pan ne, ¿tava cuahte pan che ngava nedin dama ne ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Ndache cuahte nedin dama nuhn.

²¹ Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Me ¿tava che hua renahn ne?

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan ama sahn nan ve

²² Ura che nda Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye yan Betsaida ne, nda ama o ihyan nan ye, nda ye ama sahn nan ve, ne chica ye Dihvo vo che cuaconahn tah ye sahn, din ye che ndoyahn se. ²³ Tuhme chetah ye tah sahn nan ve me, quenda ye sahn cuahn chihto yan. Nahn ye nunedan ye ndutinan se, ne tumerune ye sahn ndete

che a ro nan se. ²⁴ Sahn min ne, ndihchero se cuahn chihto nan se, ne rahn se ri se ihyan:

—A ri ro nan ihyan che vatechica ye. Ate nduhca che ro yahn rahte, tihca ro ye.

²⁵ Nahn tah ye ndutinan se tama yune, ne ndetahno a chi ro nan ndah se. ²⁶ Tuhme ndedechuh ye sahn cuahn ndevaco se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Hua conda yan tih, nde hua cahme nduco nde ama ihyan sih taca chi che ndoyehn.

Pedro ne, rahn ye te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse

²⁷ Chihno min ne, quenda Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye nduco vih nan yan cahya cuahn chihto yan Cesarea de Filipo. Cuahn che chenun ye yune ne, tumerune ye ihyan chahn:

—¿Duh u, rahn ihyan ne?

²⁸ Ndahconan ihyan chahn yahn ye:

—Ama o ihyan ne, rahn ye te ndih ne, Juan Bautista. Tama te o ye ne, rahn ye te ndih ne, Elías. Tama te o ye ne, rahn ye te ndih ne, ama cha ihyan profeta.

²⁹ Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—Me nchuhn, ¿deh rahn ne yahn ne?

Ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye ihyan:

—A ndih che a va cade che chi ne ndedevahn ne ihyan iyehñse.

³⁰ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn che hua cahma ye chemin nduco nde ama ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te cahno sahn nunde ihyan

³¹ Tuhme cah cuande Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che ama chuhríhn. Intiyahn man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, co tan se nducó, ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, va che ntuché van tenahn.

³² Nduco chemin ne, cah cuande ndah Dihvo vo ihyan chahn nduhca che cuahno co ye. Tuhme quenda Pedro ihyan ama lado, ne yahve ye ihyan cava che hua cah yune ye che tihca cuahno co ye. ³³ Ate chahconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan apóstol chenahn, ne chihya ye Pedro:

—Di ne, ¡nduhca chundah, di! ¡Cuehn ama lado! ¡Hua din vahche yahn!, te di ne, ihyan iyehñse di, nde hua renehn che nahn Dendiohs.

³⁴ Ura min ne, cah Dihvo vo ihyan apóstol man, ihyan che chenun nduco ye man, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcoman ye vedeyeno yahn man ye. Hua co che dendudo no conduco

ye u, te va che çahco mendahn ye ihyan çava che conduco ye u, andahre conahn yah ye nan ama cruz çavá. ³⁵ Tihça, te adedoduno ihyan che hua nahn çahco mendahn ye ihyan çava che conduco ye u ne, va che conda ye. Me adedoduhno ihyan che conduco ye u numacuahn chedave yahn ye ne, hua dehve din yahn andahre çahno sahn nunde ihyan yahn che ritahno ye u man, ndudo ndah yahn man, te ndevahn ye. ³⁶ Andahre nedin dâma ihyan nducuaahn vedecuihca che va iyeahnse, ate çdehra cochihve yahn ye ndete che va che conda ye?, ³⁷ te hua cochihve vedecuihca nan Dendiohs çava che ndevahn ihyan. ³⁸ Tihça, te adedoduhno ihyan che co cuihnân ye çava u man, çava ndudo yahn man, nan ihyan nunde che rahcotahn ye yahn Dendiohs ne, namin u che rinducó nducoyaça ihyan ne, co cuihnân çava ye ro che numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá ndá nduco ángel ndah.

9

¹ Quendi Dihvo vo rañn ye nduco ihyan chahn:

—Cuaco rañn rí nchuhn te ama o ihyan che chenun ye muhn nduco vo ne, vate ca ye iyeahn ndá ro che numacuahn vedeyudo conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndo diyahn ye

² Chihno an ro me ne, quenda Dihvo vo Pedro man, Jacobo man, Juan man, cuahn ye nduco vih ama tingüete. Min ndo diyahn ye nan ihyan chahn. ³ Tino yahn ye ne, ama ndo cua nduhça ihve, nde tuno diyahn ro. Nde ama ihyan renan che vate ye muhn iyeahnse çuh ne, hua co din ye che tihça ndo cua. ⁴ A denan chihnde ro Elías nduco Moisés, ne ndihchero ihyan chahn che rente ye nduco Dihvo vo. ⁵ Tuhme rañn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Ihyan ricuahn yahn, ama ndahça che chenun vo muhn. Dendah nuhn ino vache vah. Ama nan che cuhnde ne, tama nan che cuhnde Moisés, ne tama nan che cuhnde Elías.

⁶ Tihça rañn ye, te ama dihua ihyan chahn chi, nde hua rentaquino ye deh che çahma ye. ⁷ Ura min chiya ama man, quendihco nan che chenun ihyan chahn. Van man me ne, chenun ama ndudo che rañn tuhça:

—Sahnguh che Dayá. Yahinó sahn. Che çahma se ne, chemin che codinahn nchuhn.

⁸ A denan cuahn che ndihchero ihyan chahn ne, ametah duhva. A deman Dihvo vo ntí ye.

⁹ Ura che cuenchan ihyan chahn cuete me ne, rañn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua çahma nchuhn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ne

nde ndá ro che u che rinducó nducoyaça ihyan ntuché van tenahn.

¹⁰ Dinahn ihyan chahn che rañn Dihvo vo, chahtenun ino ye vederihno min, ne retumerune vih ye:

—çDehra conahn ndudo che tihça rañn ye che ntuche ye van tenahn ne?

¹¹ Numanahn che chenun yune ca ye ne, tumerune ye Dihvo vo:

—çDeh cuande che rañn sahn devano ley che dirun Moisés che Elías va che chi ye menan ne?

¹² Ndahconan Dihvo vo, ne rañn ye:

—Cuaco te va che chi Elías menan, ne ndahco çade ye nducuaahn. Ate, ça renahn ne nduhça che ndirun yahn nan Ndudo yahn Dendiohs?, te a ndirun te u che rinducó nducoyaça ihyan ne, va che chuhrihn man, va che ndahchenan ihyan u man. ¹³ Ate rañn rí nchuhn te a ndá Elías, ne din tan ihyan nduco ye nduhça che a ndirun yahn ye nan Ndudo yahn Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah ye vaco chihnga che quenun ama sahn dihn

¹⁴ Cuahn che ntá Dihvo vo nan che chenun ihyan apóstol chenahn ne, ndihchero ye che ama ndito ihyan. Sahn devano ley che dirun Moisés ne, rahteruhn chende se nduco ihyan apóstol. ¹⁵ Ndetahno che ndihchero ihyan che chenun ye min Dihvo vo ne, cuahn ino nducoyaça ye, ne aderano ye chahn ye neçah ye Dendiohs ihyan.

¹⁶ Tumerune Dihvo vo ihyan apóstol chahn: —çDeh cuande che rahteruhn chende sahn sih nduco nchuhn ne?

¹⁷ Tuhme chendá mendahn ama ihyan che quenun ye van ihyan chahn, ne rañn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn yahn, hua te u ne, ndá ndevah, te rahcó te muhn quenun ne. Ndá sahn dayá che quenun ama vaco chihnga sahn, nedin che ndi lihme se. ¹⁸ Adecotino che rinuhn yahn se ne, redin vaco chihnga me che rendava se. Riche yan chende se man, reh dihyon se man, ri cheche se man. U ne, chicá ihyan apóstol yahn ne che ndetendah ye vaco chihnga me sahn, ate hua chi ndetendah ye.

¹⁹ Tuhme rañn Dihvo vo:

—çAma rendedecadinó çava nchuhn! çDehco che hua ritahno ne? çTicuahn çahcoman ne vedenine yahn ne, co ne ihyan? Cuahn ne nguan ne sahn.

²⁰ Tuhme chehua ihyan chahn sahn dihn me, ne cuahn che checadino vaco chihnga me che a ihyan min che Dihvo vo Jesucristo ne, din che nuhn yahn sahn dihn me, ne chendava se. Racondihte yahn se man, riche yan chende se man. ²¹ Tumerune Dihvo vo chida se:

—çA rañn che tihça ri yahn se ne?

Ndahconan chida se, ne rahn ye:

—Nde ro che lihn se. ²² Ama ndeh yune redin vaco chihnga me che rendahnun se vacoyahn man, van nune man, che nahn cahno sahn. Ate ndete che co ndetendah ne vaco chihnga me sahn ne, conan vahino ne nuhn, cuinan ne nuhn.

²³ Rahn Dihvo vo ri ye chida sahn dihn me:

—Ndete che ritehne ne, adecodehno che caque ne, conahn.

²⁴ Ndetahno rahn chida sahn dihn me numa dito ye:

—Ritahnó. Ate cuenan ne u cava che tahque ndah cotahnó.

²⁵ Ndihchero Dihvo vo che ama ridama ihyan, ne numacuahn vedeyudo chihquentiyon ye vaco chihnga me, ne rahn ye:

—Vaco chihnga che redin che nde lihme nde chato sahn dihn tih, rihquentiyón di che ndiquendah, cahcoman sahn. Ametah ndaconen conda sahn.

²⁶ Tuhme cah vaco chihnga me, din che ama chih dihca sahn dihn me, ndiquendah sahn. Chih tahn sahn dihn me, quendite dihn se, ne ama yahn ihyan rahn ye che a chih se. ²⁷ Ate chetah Dihvo vo tah se, ndedecuan ye sahn, ne chandi se.

²⁸ Chihno min ne, conahn Dihvo vo, ne cuahn che a ndonda ye vah ne, tumerune ihyan apóstol chahn ihyan devavih, ne rahn ye:

—¿Deh cuande che hua chi ndetendah nuhn vaco chihnga me ne?

²⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cava che ndetendah vo vaco chihnga chemin chan ne, nahn che covah vo man, cuahte vo yahte man.

Rahn Dihvo vo Jesucristo tama yune te va che cahno se ihyan

³⁰ Chihno min ne, chica ihyan chahn min cuahn ye. Chuh ye estado yahn Galilea, ate hua nahn Dihvo vo che cadino nde ama ihyan, ³¹ te ricuahn ye ihyan apóstol yahn ye. Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyaça ihyan ne, din se preso u, ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

³² Hua chenahn ihyan chahn ndudo che tihça rahn Dihvo vo, ne vahino ye tumerune ye ihyan deh conahn.

Nahn codevano ihyan apóstol cha ye che tahque conan ye

³³ Cuahn che nda ihyan chahn yan Capernaum ne, ndonda ye vah. Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan apóstol chahn, ne rahn ye:

—¿Deh che ama rente nchuhn yune ura che cochí vo ne?

³⁴ Ate hua ndahconan ihyan chahn yahn ye, te rente ye nduco vih cha ye che tahque conan ye. ³⁵ Tuhme chihnde Dihvo vo, ne

cah ye nduh che ndichio ihyan chahn nan ye, ne rahn ye:

—Adecoduhno nchuhn che nahn conan ne ne, va che ndahco ndiya man ne nchuhn, co ne anduhneça decahya yahn combiero yahn ne.

³⁶ Tuhme cah ye ama lihn, chihno ye mendahn. Chetah ye lihn me quenuhn ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

³⁷ —Adecoduhno ihyan che renevahne-cun ye ihyan yahn che necun ye nduhça checahya che tuhchan ne, a u renevahne-cun ye. Me ihyan che renevahne-cun ye u ne, ihyan che dechuh ye u renevahne-cun ye.

Ihyan che hua tan ye nduco vo ne, rinan ye uvo

³⁸ Chihno min ne, rahn Juan ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn yahn, ndihchero nuhn ama ihyan che rentiyon yan ye ndih, ne nduco tihça rendetendah ye vaco chihnga. Ate hua cah yune nuhn che quendi ye, te hua nduco ye uvo.

³⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua cahca tan nchuhn che tihça redin ye, te nde ama ihyan che redin ye vederihno nduco vederihquentiyon yahn, hua chihnga rahn ye yahn. ⁴⁰ Tihça, te ihyan che hua tan ye nduco vo ne, rinan ye uvo. ⁴¹ Adecoduhno ihyan che te ye andahre ama vaso nune, cuh ne yahn che rinduco ne u ne, cuaco rahn rí nchuhn te ndahco menun Dendiohs yahn ye.

Cahnda yahn ihyan che rahtendihco ye nunde

⁴² Adecoduhno ihyan che tihyon yune ye ama ihyan yahn che necun ye nduhça checahya che tuhchan che condihco ye nunde ne, tahque ndahça cava ihyan min che dechiche ihyan ama tu yudo chahte dando ye, cuacondahnun ye ihyan van nuniyahn.

⁴³ Ndete che renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne nduco tah ne va che dinahn ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneça ndete che a chihca yan ne tah ne, te tahque ndahça yahn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche tah ne, yudomin ca che numa ne cuahtenan ne van ruchiyahn che riche cuahn dama. ⁴⁴ Min ne, hua rintosh cuahn yahn, nde hua rih ndah che reh te ihyan. ⁴⁵ Ndete che renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne nduco cah ne va che dinahn ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneça ndete che a chihca yan ne cah ne, te tahque ndahça yahn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche cah ne, yudomin ca che numa ne cuahtenan ne van ruchiyahn che riche cuahn dama.

⁴⁶ Min ne, hua rintoḥ cuahno yaḥn, nde hua rih ndaḥ che reh te iḥyan. ⁴⁷ Ndete che ndutinān ne ndi che va che cuahtendiḥco ne nunde ne, codin ne cuande anduhneḥa ndete che a tico ne, te taḥque ndaḥca yaḥn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre metah ndutinān ne, yudomin ca che numa ne cuahtenun ne vaḥn ruchiyān ⁴⁸ naḥn che hua rintoḥ cuahno yaḥn, nde hua rih ndaḥ che reh te iḥyan.

⁴⁹ Nducoyaḥa iḥyan che ritahno ye u ne, va che chuhriḥn ye ḥava che quendaḥ ndaḥ ye, ne ndeva Dendioḥs iḥyan. Nducuahḥn vedino che reḥaḥ iḥyan Dendioḥs ne, richi-hve ndete che dave chedave yaḥn ye. ⁵⁰ Ima ne ndaḥ, ate ndete che necaḥn dine yaḥn ne, ametah cochihve. A namin nchuhn, te nahn che runecaḥde ne maḥn, nahn che ndaḥca cuahtenan ne nduco viḥ maḥn.

10

Ndiḥco caḥde Dendioḥs che hua tehche viḥ iḥyan che nihnevaḥo ye

¹ Chica Dihvo vo yaḥn Capernaum, ne cuahḥn ye cuahḥn eḥtaḥdo yaḥn Judea, yaḥn viche laḥdo ḥaḥn yaḥn ico Jordān, ne ndaconan ndo ḥama ama yaḥn iḥyan naḥn ye. Ricuahḥn ye iḥyan ḥahn nduhḥca che redin ye ro ro.

² Ama ro min ne, ndaḥ ama o saḥn fariseo, ḥava che tumarande se Dihvo vo. Tumerune se iḥyan ndete che ndiḥquentiyon Dendioḥs che co tehche iḥyan ndaḥta yaḥn ye. ³ Ndaḥconan ye yaḥn se, ne tumerune ye saḥn:

—¿Deḥ rihquentiyon ley che dirun Moisés ne?

⁴ Ndaḥconan se, ne raḥn se ri se iḥyan:

—Naḥn ley che dirun Moisés ne, ndirun che nduco che dendah iḥyan ama acta ne, co tehche ye ndaḥta yaḥn ye.

⁵ Raḥn Dihvo vo ri ye saḥn:

—Tiḥca dirun ye yaḥn che duhtuno iḥyan nchuhn. ⁶ Ate cuahḥn che dendah Dendioḥs iyehḥse ne, dendah ye ḥaḥn maḥn, ndaḥta maḥn, ⁷ ne chihquentiyon ye che va che ḥaḥcomān iḥyan chida ye maḥn, ḥaco ye maḥn, ḥava che conan cuma ye ndaḥta yaḥn ye. ⁸ Nduco tiḥca ne, conan cuma viḥ ye anduhneḥa ndete che ama no ye. ⁹ Chemin che cuahḥn che caḥnevaḥo iḥyan ne, anduhneḥa ndete che din ḥama Dendioḥs iḥyan, ne ndiḥquentiyon ye che hua tehche viḥ ye.

¹⁰ Cuahḥn che a ndondaḥ Dihvo vo vah ne, tumerune iḥyan apóstol deḥ conaḥn che raḥn ye me. ¹¹ Raḥn ye ri ye iḥyan ḥahn:

—Adecoduhno iḥyan che tehche ye ndaḥta yaḥn ye, ne caḥnevaḥo tun ye nduco taḥma ndaḥta ne, din duche yaḥn ye che nihnevaḥo ye. ¹² Adecoduhno iḥyan ndaḥta che tehche ye inḥaḥn ye, ne caḥnevaḥo tun

ye nduco taḥma ḥaḥn ne, namin din duche yaḥn ye che nihnevaḥo ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye Dendioḥs che din yahino ye cheḥaḥya

¹³ Ama yune ne, ndaḥ iḥyan, nda ye cheḥaḥya yaḥn ye naḥn Dihvo vo ḥava che nahn taḥ ye, ne ḥava ye Dendioḥs ḥava. Ate iḥyan apóstol ne, raḥva ye nduco iḥyan ḥahn. ¹⁴ Ndiḥchero Dihvo vo che tiḥca redin iḥyan apóstol ḥahn, ne chi yudo yaḥn ye, ne raḥn ye:

—Ḥaḥ yune nchuhn che chi cheḥaḥya naḥn. Hua ḥaḥdenun ne, te atenaḥn iḥyan che necun ye nduhḥca cheḥaḥya chuḥn, co nevahḥnecun ye che ḥaḥcantiyon Dendioḥs iḥyan. ¹⁵ Cuāco raḥn ri nchuhn te adecoduhno iḥyan che hua dinaḥn ye che rihquentiyon Dendioḥs nduhḥca che redinaḥn ama liḥn ne, iḥyan min ne, hua co conan ye naḥn che rihquentiyon Dendioḥs.

¹⁶ Tuhme chetaḥ Dihvo vo cheḥaḥya ḥahn, quenuḥn ye. Nahn taḥ ye, ne chica ye Dendioḥs ḥava.

Ama saḥn cuiḥca che hua chinduco se Dihvo vo Jesucristo

¹⁷ Cuahḥn che a quenun yune Dihvo vo cuahḥn ye ne, ndaḥ ama se rano se. Cheḥnti-hya se naḥn ye, ne tumerune se iḥyan:

—Iḥyan Ricuahḥn ndaḥ, ¿deḥ va che ḥin ḥava che conān vahchetero numacuahḥn ro ne?

¹⁸ Ndaḥconan ye, ne raḥn ye ri ye saḥn:

—¿Deḥco che raḥn che ndaḥ u ne? Metah nde ama iḥyan che ndaḥ ye. Atenaḥn Dendioḥs, iḥyan min che ndaḥ ye. ¹⁹ A devene vederihquentiyon yaḥn ye: “Hua din duche yehḥn che nihnevaḥo. Hua caḥne iḥyan. Hua doque. Hua caḥme ndudo cuahḥde. Hua caḥncheḥ iḥyan. Cuendeḥva yavenaḥn chide maḥn, yavenaḥn cheque maḥn.”

²⁰ Raḥn se ri se iḥyan:

—Iḥyan Ricuahḥn, nde ro che liḥn u ne, redinaḥn nducuahḥn vederihquentiyon min.

²¹ Tuhme ndiḥchero Dihvo vo saḥn numacuahḥn vedeyahino, ne raḥn ye:

—Va taḥma naḥn che va che din. Cueḥn condihcue nducuahḥn che va yehḥn, ne cuinen iḥyan cheḥvaḥ ḥava che conen vahchetero numacuahḥn ro. Tuhme cochi condoque u, andahre nahn yaḥn iḥyan di naḥn ama cruz.

²² Ate ama chi raḥn se che tiḥca raḥn ye, yaḥn che ama cuiḥca se. Taḥque ndaḥ se ne, ca se yune yaḥn se conaḥn se.

²³ Tuhme chaconan Dihvo vo ndiḥchero ye iḥyan apóstol yaḥn ye, ne raḥn ye:

—¿Ama vaḥche ḥava iḥyan che nevahḥnecun ye vederihquentiyon yaḥn Dendioḥs!

²⁴ Ḥahn ino iḥyan apóstol ḥahn che tiḥca raḥn Dihvo vo. Ate ndaconan raḥn tun ye:

—Dayá, jama vahche çava ihyan che yahino ye vedecuihca çava che nevahne-cun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs!
²⁵ Nde hua co nevahne-cun ye.

²⁶ Ate nde tahque cuahn ino ihyan chahn che tihça rahn Dihvo vo, ne rahn ye van man ye nduco vih:

—Ndete che tihça ne, nde ama ihyan hua co ndevahn ye.

²⁷ Ndihero ye ihyan chahn, ne rahn ye: —Che lado yahn ihyan ne, hua co. Ate che lado yahn Dendiohs ne, co, te Dendiohs ne, ri redin ye nducuahn.

²⁸ Tuhme tumerone Pedro: —¿Taca co yahn nuhn tuhme ne? Chihcoman nuhn nducuahn yahn nuhn, ne chinduco nuhn ndih.

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te vate ihyan che a chihcoman ye dehtenduh yahn ye çava u nduco ndudo ndah yahn Dendiohs. A chihcoman ye vaco ye man, diho ye man, cahve ye man, chida ye man, chaco ye man, ihyan ndahta yahn ye man, daya ye man, yahn yahn ye man. ³⁰ Man ro cuh ne, ntaca ihyan chahn ama ciento queri ama che chihcoman ye. Andahre che vaco ye man, diho ye man, cahve ye man, chaco ye man, daya ye man, yahn yahn ye man. Rechuhrihn ye, ate adive ne, conan ye vahchetero numacuahn ro. ³¹ Ate nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, ama yahn ihyan che rivahn che quendañ ndah ye ne, hua quendañ ndah ye, ne ihyan che nde hua ro che quendañ ndah ye ne, quendañ ndah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye tama yune te va che çahno se ihyan

³² Quendi Dihvo vo cuahn ye van Jerusalén, ne ndahnñan ye yahn ihyan apóstol yahn ye. Namin cuahn ama yahn ihyan cuahn vedame ye. Ihyan apóstol ne, ama cuahn ino ye che cuahn Dihvo vo van Jerusalén nan che çahnda yahn ye, ne ihyan chenahn ne, ama vahino ye. Tuhme quenda Dihvo ihyan apóstol chahn ama lado, ne cah cuande ye ihyan nducuahn che va che cuahno co ye. ³³ Rahn ye:

—Condihe nchuhn. Uvo ne, a chenun yuno vo cuahn vo van Jerusalén. U che rinduco nducoyaca ihyan ne, neçah sahn nunde u tah chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man. Sahn chahn ne, cahco cade se che çahno se u, ne ndaco se u tah sahn tama nación ³⁴ che din duche yahn se u man, çahnan dan se u man, cuahn se u man, nde çahno se u man. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Jacobo nduco Juan ne, rica ye nan che cuahte ye

³⁵ Tuhme nda nduh che o daya Zebedeo, Jacobo nduco Juan, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, rica nuhn ama favor ndih.

³⁶ Tumerone Dihvo vo:

—¿Deh nahn nchuhn ne?

³⁷ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuahn che cuhnde ne çahcantiyon ne ne, te yune ne che cuhnde ama cha nuhn lado tah cuaco ne, ne tama cha nuhn ne, lado tah cueh ne.

³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nde hua devano nchuhn deh che rica ne. ¿A cocha ne chuhrihn ne nduhça che va che chuhrihn ne? ¿A cocha ne che çahno se nchuhn nduhça che va che çahno se u ne?

³⁹ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Cocha nuhn.

Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te chuhrihn nchuhn nduhça che chuhrihn. Namin çahno se nchuhn nduhça che çahno se u. ⁴⁰ Ate che cuahnte ihyan lado tah cuaco man, lado tah cueh man ne, ndiyu u che çahcantiyón, te Dendiohs che çahcantiyon ye.

⁴¹ Checadino ihyan apóstol chenahn chahn, ne chi tan ye nduco Jacobo man, Juan man. ⁴² Ate nedin dama Dihvo vo nducoyaca ihyan chahn nan ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ne, a devano ne te ihyan che rihquentiyon ye nducuahn nación ne, ama yudo rihquentiyon ye, ne sahn che rinan se ihyan ne, rendinun rendinaño se ihyan yahn ye. ⁴³⁻⁴⁴ Ate hua co tihça van nchuhn. Tahque ndah ne, duh ihyan che nahn conan ye van nchuhn ne, co ye nduhça ama sahn deçahya yahn ne. ⁴⁵ Tihça, te nde u che rinduco nducoyaca ihyan ne, hua nda çava che din deçahya yahn ihyan. Tahque ndah ne, çava che conan man ihyan, nde çahco mendahn u, coh, çava che ndedevahn ama yahn ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan Bartimeo

⁴⁶ Nda Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye van Jericó. Cuahn che ndaca ye min ne, ama yahn ihyan nduco ye ihyan. Chihto yune ne, va ama sahn nan ve che duche se Bartimeo, daya Timeo. Min va se rica se che din ihyan vedevahino nduco se. ⁴⁷ Cuahn che chihnevan se che a cochi nino Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihta ye van Nazaret ne, çahan rica se favor ihyan, ne rahn se numa dito se:

—Jesús, Daya David, ¡cuenan vahino ne u!

⁴⁸ Ama yahn ihyan rahn ye ri ye sahn che cuhnde dihn chende se. Ate nde tahque yudo nan ca se rahn se:

—Daya David, ¡cuenan vahino ne u!

⁴⁹ Chan Dihvo vo, ne rañn ye:
 —Cuahn nchuhn chehua ne sahn.
 Chahn ihyan, ne rañn ye nduco se:
 —Dehve raque. Cuenecuen, te rah ye di.
⁵⁰ Tuhme chi se ama lađo tino che ren-
 diche se, ne necuan se aderano se cuahn se
 nan Dihvo vo. ⁵¹ Tumerune ye sahn:
 —¿Deh nehn che đin ndoque ne?
 Ndahconan se yahn ye:
 —Ihyan Ricuahn, náhn che din ne che co
 ro nan.
⁵² Tuhme rañn ye ri ye sahn:
 —Co nahn. Nducote chitehne ne, a
 ndoyehn.
 Ndetahno chi ro nan se, ne cuahn se
 nduco Dihvo vo cuahn nan che cuahn ye.

11

*Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye yan
 Jerusalén*

¹ Cuahn che cuahn nino Dihvo vo yan
 Jerusalén, chihto yan Betfagé nduco yan Be-
 tania nan Cuete Olivo ne, tahve ye o ihyan
 apóstol yahn ye, ² ne rañn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn yan lihn cañ. Min nan
 che conđa ne ne, ntaca ne ama burro lihn
 che nchiche te, che nde ama ihyan ametah
 condudo ye ite. Cuentahne ne ite, quenda ne
 ite muhn. ³ Ndete che va duh che tumerune
 nchuhn: “¿Dehco che tihca redin nchuhn
 ne?”, cuendahconan ne yahn ye: “Hua te
 Dihve nuhn ne, nahn ye ite. Ate ndetahno
 ndedechuh ye ite.”

⁴ Cuahn ihyan chahn, ne ntaca ye burro
 me. Nchiche te chihto yune, nino ama chen-
 devah, ne ntachte ye ite. ⁵ Min vatendi ama o
 se, ne rañn se ri se ihyan chahn:

—¿Deh đin nchuhn burro tih, rentachte ne
 ite ne?

⁶ Ndahconan ye yahn se nduhca che cañ
 cuande Dihvo vo ihyan, ne cañ yune se
 che conañ ye. ⁷ Quenda ihyan chahn
 burro me nan Dihvo vo. Tihde ye tino
 yahn ye dame te, ne quendudo Dihvo vo
 ite. ⁸ Ama yahn ihyan ntah ye tino yahn
 ye, chehntave ye yune nan che chuh Dihvo
 vo. Ihyan chenhne ne, chihca ye yata cue,
 ne chehntave ye numa yune. ⁹ Nducoyaca
 ihyan, ihyan che ndahn nan ye man, ihyan
 che chenahne ye man ne, ama rah yeno ye,
 ne rañn ye:

—jNdeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs!
 jNdeva vo yavenan ihyan cuh che dechuh
 ye ihyan! ¹⁰ jAma ndah ro yuhn vo, te
 cochi ye quenan cuma ye vederihquentiyon
 yahn ihyan ndico yuhn vo David! jNdeva vo
 yavenan Dendiohs che va ye vahchetero!

¹¹ Cuahn che nda Dihvo vo yan Jerusalén
 ne, chenda ye chete yaco chahte, ndihchero
 ye nducuahn che va min. Nducote a chi

chino ne, ndaconan ye yan Betania nduco
 nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye.

*Dihvo vo Jesucristo ne, din dine ye ama
 yahn higo*

¹² Tama ro me ura che chica Dihvo vo
 yan Betania ne, chi cuico ye. ¹³ Chinan ye
 ama yahn higo che chenahne yata yahn, ne
 cuahn ye ndihchero ye ndete che chenahne
 ndute yahn. Ate deman yata yahn chenahne.
 Ametah ndute yahn, te hua ro yahn.
¹⁴ Tuhme din dine ye yahn higo me, ne rañn
 ye:

—Ametah ndaconan co ndute yehn, cheh
 ihyan.

Chihnevan ihyan apóstol che tihca rañn
 ye.

*Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah vah ye
 ihyan che rendihcue ye chete yaco*

¹⁵ Nda ihyan chahn yan Jerusalén, ne
 cuahn che chenda Dihvo vo chete yaco ne,
 ndetendah vah ye ihyan che rendihcue ye
 man, ihyan che ra ye man, chenun ye chete
 yaco me. Chi muhn chi min ye mesa yahn
 sahn che rendevahcorun se tume man, silla
 yahn sahn che rendihcue se icui man, ¹⁶ ne
 ametah cañ yune ye che chenda nde ama
 ihyan chete yaco me che nda ye dehtenduh.
¹⁷ Rañn ye ri ye ihyan che chenun ye min:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs
 tuhca: “Yaco yahn ne, cava che covah ihyan
 nducuahn nación.” Ate nchuhn ne, nedin
 ne anduhneca vah nan che rendo dama
 sahn ducu.

¹⁸ Chihnevan chidocuyan ndinan man,
 sahn devano ley che dirun Moisés man, ne
 rinuhn ino se taca din se che cahno se Dihvo
 vo, te vah se ihyan yan yahn che nducoyaca
 ye rihcovan ye che ricuahn Dihvo vo.

¹⁹ Cuahn che chi man me ne, ndaca Dihvo
 vo min, conañ ye.

Tih yahn higo me

²⁰ Chi dave tama ro me, ura che a chenun
 yune ye ne, ndihchero ye che a nihno ntiñ
 yahn higo me. ²¹ Tuhme necahco Pedro, ne
 rañn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, condihche ne yahn higo
 che din dine ne me ne, a ntiñ.

²² Ndahconan Dihvo vo, ne rañn ye ri ye
 ihyan chahn:

—Nahn che cotahno nchuhn Dendiohs.

²³ Cuaco rañn ri nchuhn te adecoduhno
 ihyan che cahma ye co ye ico cañ che cañ
 condahnun van nuniyahn, ndete che hua
 o ndedecadino ye man, cotahno ye che
 conahn nduhca che rañn ye man ne, va che
 conahn. ²⁴ Chemin che rañn ri nchuhn te
 nducuahn che caça ne ura che covah ne ne,
 cuihco ne chedave yahn ne Dendiohs, ne
 dinahn ye. ²⁵⁻²⁶ Cuahn che covah nchuhn,
 ndete che vate ihyan che nedin tan ye nduco

ne ne, cuenchahco ne yahn ye, cava che Chida ne che va ye vahchetero ne, nchahco ye nunde yahn ne. Ate ndete che hua nchahco nchuhn yahn ihyan ne, Dendiohs hua nchahco ye yahn ne.

Sahn ndinan ne, nahn cadino se duh cãh vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo

²⁷ Cuahn che nda ihyan chahn yan Jerusalén ne, cuahn Dihvo vo yaço. Ura che quenun ye min ne, chahn nda chidocuyan ndinan man, sahn intiayan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ²⁸ ne tumerune se ihyan:

¿Deh vederihquentiyon quenan come ne? ¿Duh chihquentiyon di che tihca redin ne?

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rañh ye ri ye sahn chahn:

Namin u ne, va ama nan che tumeruné nchuhn. Cuendahconan ne yahn, tuhme có nchuhn deh vederihquentiyon quenan cumá che tihca redin: ³⁰ ¿A Dendiohs dechuh ye Juán che chehdenune ye ihyan, o che nahn man ye ne? Cuendahconan nchuhn yahn.

³¹ Tuhme canan rente se van man se nduco vih:

Ndete che cahmo vo che Dendiohs dechuh ye Juán ne, cahma se co se uvo: “¿Dehco che hua chitahno nchuhn tuhme ne?” ³² Ate, ¿a cahmo vo che ndiyu Dendiohs dechuh ye ihyan ne?

Hua chihquino se rañh se tihca, te vah se ihyan yan yahn che nducoyaça ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye Juán. ³³ Chemin che rañh se ri se Dihvo vo:

—Hua devano nuhn.

Tuhme rañh ye ri ye sahn:

—Namin u ne, hua có nchuhn deh vederihquentiyon quenan cumá che tihca redin.

12

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che duhtuno ihyan se

¹ Quendi Dihvo vo, ne nte ye ama ejemplo, chihnevan sahn chahn. Rañh ye:

—Ama ihyan ne, chihche ye dihyo uva nan yahn yahn ye, ne dendah ye chan yahn man, dendah ye ama tanque nan che cuhno ye nune yahn uva me man, chahto ye ama chete yaço cava che din ye cudado chendata me man.

² Ndaço ye ntiyon me tah ama o sahn che din se ntiyon nduco cava che necahn mañh se nduco ye. Tuhme chica ye min, cuahn yahn ye. ³ Cuahn che a rine ndute me ne, dechuh ye ama sahn decãhya yahn ye cava che caça se sahn chahn mañh va che va che co yahn ye. ⁴ Ate chetãh sahn chahn sahn, chahn se sahn, ne ndedechuh se sahn diya tah se. ⁵ Dechuh ye tama se, ate chihya sahn

chahn sahn, cañ se tu sahn, nuhn yah se tin se. ⁶ Dechuh ye tama se, ne chihno sahn chahn sahn. Adiva ne, yañh se dechuh ye. Ama o se ne, chahn sahn chahn sahn, ne tama te o se ne, chihno sahn chahn sahn.

⁷ Chihno min ne, ametah duhva che dechuh ye, atenan ama sahn daya ye che ama yahino ye sahn. Dechuh ye sahn, rahco ye che nevahnecun sahn chahn sahn. ⁸ Ate cuahn che nda se min ne, rañh sahn chahn van man se nduco vih: “Sahn tih che nuhnde tah se ntiyon cuh. Cahno vo sahn, ne co yuhn vo.” ⁹ Tuhme chetãh sahn chahn sahn, chihno se sahn, ne chacondãh se sahn cuahn chihto me.

¹⁰ Tuhme rañh Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—A devano nchuhn te ihyan che dihve ntiyon me ne, hua nchahco ye yahn sahn chahn. Nda ye ne, decuihno ye sahn, ne cañ ye yahn me tama te o se, din se ntiyon nduco.

¹¹ Quendi Dihvo vo, ne rañh ye ri ye sahn chahn:

—A ndero ndi che hua renahn nchuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhca: Tu che chacondãh sahn vicherahto ne, chemin che nde tahque chichihve.

¹² Dihvo vo Dendiohs chihquentiyon ye chemin, ne ama ndahca che tihca din ye.

¹³ Chenahn sahn chahn che a yahn se che nte Dihvo vo ejemplo me, ne nahn din se preso ihyan. Ate hua chihquino se, te vah se ihyan yan. Tahque ndah chihcoman se ihyan, conãhn se.

Sahn fariseo ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn tume cade iyo

¹⁴ Adiva dechuh chidocuyan ndinan chahn ama o sahn fariseo nduco ama o sahn partido yahn Herodes cava che tumarande se Dihvo vo, ne caça nunde se yahn ye.

¹⁵ Nda sahn chahn nan ye, ne rañh se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, devano nuhn che ndih ne, cuãço rañh ne, te dama no rendihche ne nducoyaça ihyan man, numa cuãço ricuahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs man. Cahma ne co ne nuhn: ¿A rihquentiyon Dendiohs che nedihvo vo tume cade iyo yahn César, o hua ne?

¹⁶ Devano Dihvo vo te o nan o chende sahn chahn, ne rañh ye ri ye sahn:

—¿Dehco che retumarande nchuhn u ne? Te ne ama tume, ndihcheró.

¹⁷ Cañ se ama tume, ndihchero ye. Tuhme tumerune ye sahn:

—¿Duh ihyan yavenan ye che quenan nan tume cuh man, duh ihyan che quenan che duche ye man ne?

Ndahconan se, ne rañh se ri se ihyan.

—Yahn César.

¹⁷ Tuhme rañ Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che rihquentiyon César ne, codinahn nchuhn. Cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

—Ama cuahn ino sahn chahn yahn ndudo che tihca ndahconan ye.

Sahn saduceo ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn che ntuche tenahn

¹⁸ Sahn saduceo ne, hua ritahno se che va che ntuche tenahn. Ama yune ne, nda ama o se nan Dihvo vo, ne rañ se ri se ihyan:

¹⁹ —Ihyan Ricuahn, nan ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon te ndete che coh inchahn ama ndahta che hua vate daya se ne, va che cahnevaco dihno se nduco te cava che ndaca daya se nduco te, ne nduco tihca hua cuihno ndata yahn dihno se. ²⁰ Ama yune ne, chahte ndache se che dihno se vih. Sahn che menan se, chihnevaco se nduco ama tañ. Ate chih se, ne hua chihco se nde ama daya se. ²¹ Chihnevaco tama dihno se nduco te, ne cuahn che chih se ne, namin hua chihco se nde ama daya se. Athnoca chahno chi tama se. ²² Nduh che ndache sahn chahn chihnevaco se nduco te, ate chih nducoyaca se. Nde ama se hua chihco se daya se. Nan che chihnonan yahn ne, namin chih tañ min. ²³ Nda ro che ntuche tenahn ne, nducote nduh che ndache sahn chahn chihnevaco se nduco te ne, zcha se che inchahn te ne?

²⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rañ ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne Ndudo yahn Dendiohs man, vederihquentiyon yahn ye man, ne chemin che hua cuaco che ricuahn ne. ²⁵ Cuedevano ne te cuahn che ntuche tenahn ne, metah cahnevaco ye, nde metah decahnevaco ye ihyan yahn ye, te co ye nduhca angel che vate ye vahchetero. ²⁶ Me yahn che va che ntuche tenahn ne, anduhneca ndete che metah ndihchenan nchuhn che dirun Moisés yahn ro min cuahn che quenun Dendiohs chihto yahn lihn che riche, ne rañ ye ri ye ihyan: “U che Dendiohs yahn Abraham man, Isaac man, Jacob man.” ²⁷ Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che vate ye iyehse man, ihyan che a ndaca ye muhn man. Hua cuaco che ama yune rihnonan yahn ihyan cuahn che rih ye nduhca che rahco nchuhn.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca

²⁸ Nduco ama sahn devano ley che dirun Moisés quenun se min rihnevan se, ne tumacadino se che ndahca ndahconan Dihvo vo yahn sahn chahn. Chahn nda se nan ye, ne tumerune se ihyan:

—zcha vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne?

²⁹ Ndahconan ye yahn se, ne rañ ye:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne, tuhca: “Nchuhn ihyan naci6n yahn Israel, cuihnevan ne. Va ama no Dendiohs, ihyan min che Dihvo vo. ³⁰ Codin yahino nchuhn ihyan numacuahn chedave yahn ne man, numa ino ne man, numacuahn vederendecadino yahn ne man, numacuahn fuerza yahn ne man.” ³¹ Va tama vederihquentiyon yahn ye che a nahn dama: “Codin yahino nchuhn nducoyaca ihyan nduhca che yahino man ne nchuhn.” A vederihquentiyon che tuhchan che tahque menan vihca van nducuañ.

³² Tuhme rañ sahn min ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ama ndahca rañ ne. Cuaco rañ ne te va ama no Dendiohs. Ametah tama ye nduhca ihyan min. ³³ Me che numacuahn chedave yuhn vo man, numacuahn vederendecadino yuhn vo man, numacuahn fuerza yuhn vo man, din yahino vo Dendiohs man, din yahino vo nducoyaca ihyan nduhca che yahino man vo uvo man ne, tahque rignonun chihve che co nducuañ vedino che recañ vo man, che rihquiyahn vo man.

³⁴ Checadino Dihvo vo che numacuahn vededevano ndahconan sahn min, ne rañ ye ri ye sahn:

—Ametah yahn renda che cahcantiyon Dendiohs di.

Nduco ndudo che ndahconan Dihvo vo ne, nde ama ihyan ametah chihquino ye tumerune ca ye ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan

³⁵ Ura che ricuahn Dihvo vo chete yaco ne, rañ ye:

—Ihyan che a va cade che dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan iyehse ne, zdehco che rañ sahn devano ley che dirun Moisés te daya David ihyan ne? ³⁶ Din Vaco Dendiohs che dirun man David tuhca: Rañ Dihvé Dendiohs ri ye Dihvé: “Cuihnde muhn lado tañ cuaco numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di, nevahnecon ye di.”

³⁷ Ihyan che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehse ne, nducote dirun man David che Dihve ye ihyan ne, ztaça che daya ye ihyan tuhme ne?

Ama yahn ihyan chenun ye min, ne ama yeno ye rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo.

Dihvo vo Jesucristo ne, rentihyon yan ye nunde yahn sahn devano ley che dirun Moisés

³⁸ Quendi Dihvo vo ricuahn ye, ne rañ ye nduco ihyan:

—Cuihco nchuhn cudado, ne hua dama co ne nduco sahn devano ley che dirun

Moisés, sahn chahn che vatechica se che-nun se cahteca chahno se. Ama renan ino se che nevahnecon ihyan sahn, necah ye Dendiohs sahn cuahn ndihve. ³⁹ Chete yaco ne, renan ino se cuahte se nan che rahte ihyan ndinan. Nan vihco ne, renan ino se cuahte se nan che tahque ndeva ihyan yavenan se. ⁴⁰ Rehnevi se dehtenduh yahn ndahta vah, ne cava che hua cuhnde ro vede idihya yahn se ne, ama rahn revah se, redin ca se che ndah ihyan se. Sahn chahn ne, tahque chahte castigo din Dendiohs sahn.

Vedino yahn ama ndahta vah

⁴¹ Ama yune ne, va Dihvo vo chete yaco, nino nan va yave yahn tume vedino, ne ndihchero ye che renda ihyan, rih ye tume chete. Ama yahn ihyan cuihca ne, ama ndeh tume rih ye chete. ⁴² Ura min nda ama ndahta vah, ne chih ye o tume cahya che ama doh chihve. ⁴³ Tuhme cah Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ndahta vah cah ne, tahque rignonun chihve vedino yahn ye nan Dendiohs che co vedino yahn ihyan chenahn sih. ⁴⁴ Nducoyaca ihyan sih ne, chih ye che ngava yahn ye. Ate ndahta cah ne, van vedechevah yahn ye ne, chih ye nducuahn che va yahn ye. Nde che va che toh ye ne, chih ye.

13

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te va che ndora yaco yahn yan Jerusalén

¹ Cuahn che ndiquenda Dihvo vo chete yaco chahte me ne, rahn ama cha ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, condihche ne tah. ¡Ama ndahca yaco man, tu che ndahto man!

² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—¿A rahn ine che ama ndahca yaco? Rahn ri di te va che ndora, nde o tu che ndahto vih ne, hua cotave.

Dehtenduh che va che co cuahn che a cochi nino che nto iyehense

³ Tah cuahn adive ne, cuahn ihyan chahn Cuete Olivo nan che rendihche cuaco yaco chahte me. Numanahn che va Dihvo vo ne, chahn nda Pedro man, Jacobo man, Juan man, Andrés man, ne tumerune ye ihyan:

⁴ —¿Ticuahn conahn che rahn ne ri ne nuhn yahn yaco me ne? ¿Deh va che co ro cuahn che a cochi nino che conahn ne?

⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cuihco nchuhn cudado che hua cah-ncheh nde ama ihyan nchuhn, ⁶ te nda ama yahn se, cahnech se ihyan, din ca se che a vederihquentiyon yahn chenan cuma se. Cahma queri ama se te a sahn chahn che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn

se ihyan iyehense, ne ama yahn ihyan cah-ncheh se.

⁷ Cuahn che cahnevan nchuhn che rente ihyan che cuanan canda man, che a va canda man ne, hua dihya ne co, te a tihca va che co. Ate che nto iyehense ne, condah ca. ⁸ Ihyan ama naci6n ne, cuahtecuhma ye nduco ihyan tama naci6n man, a muhn a min necuan canda man, nuhn yahn cahnguh cuahngah man, cuhnde cuico man. Ate vedeyah chemin chan ne, cade cuanan.

⁹ Cuihco nchuhn cudado, te necah ihyan nchuhn tah intiyahn, cuih nunde ye yahn ne man, cuahn ye nchuhn chete yaco man. Va che quenda ihyan nchuhn nan gobernador man, rey man, yahn che rahndudo ne ndudo yahn. Min va che cahma ne nduhca che ritahno ne u. ¹⁰ Ate numanahn che ametah nto iyehense ne, va che conan cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs numachahte iyehense. ¹¹ Me cuahn che necah ihyan nchuhn tah intiyahn, cuih nunde ye yahn ne ne, hua ndedecadino ne taca cahma ne, te a Vaco Dendiohs te ndudo che cahma ne. Ndiyu van vededevano yahn man ne quenda che cahma ne. ¹² Nda ro min ne, ama din tan ihyan nduco vih. Nahn ye ne, caca ye che cahno se dihno ye, nahn ye ne, caca ye che cahno se daya ye, nahn ye ne, caca ye che cahno se indihite yahn ye. ¹³ Nducoyaca ihyan ndihche tan ye nchuhn yahn che ritahno ne u, ate ndete che cocha ne nducuahn vedeyah chemin chan ne, ndevahn ne.

¹⁴ Dirun ihyan profeta Daniel yahn ama nan che ama chihnga man, che redetohan man. Cuahn che ndihchero nchuhn che a nti nan che hua redin yahn che cuandi ne, tahque ndah che cuano ihyan che vate ye estado yahn Judea, cuahtenun ndeh ye van icoyahn. (Ndahca che conahn tin ihyan cuahn che ndihchenan ye nan Ndudo yahn Dendiohs nan che rahn yahn chemin). ¹⁵ Ro min ne, ihyan che vate ye tin vah yuto ne, ndetahn nchan ye cano ye. Hua redin yahn che condah ca ye chete vah, cotah ye dehtenduh yahn ye. ¹⁶ Me ihyan che che-nun ye viyata ne, a min no caca ye, te hua conun yahn ye che nahn ye viyan, quengua ye tino yahn ye. ¹⁷ ¡Chevah ihyan ndahta che chenun daya ye nda ro min man, ihyan ndahta che retave ye man! ¹⁸ Nahn che covah nchuhn, caca ne Dendiohs cava che conan ye nchuhn, ne hua ro iche va che cano ne, ¹⁹ te ro min ne, ama yah cuahn ihyan che hua nahno ye nde ro che dendah Dendiohs iyehense nde meniyon. ²⁰ Ndete che cuahnecon Dendiohs che rahn cuhnde vedeyah min ne, nde ama ihyan hua ndevahn ye. Ate cava che hua chuhnan

chuhrihn ihyan che tendahnun ye ne, a chihco çade ye che hua rahn cuhnde vedeyah min.

²¹ 'Ndá ro min ne, ndete che çahma ihyan co ye nchuhn: "Condihchero ne. Muhn quenun ihyan min che a va çade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse", o çahma ye: "Condihchero ne. Min quen an ye" ne, hua cotahno ne. ²² Va che ndá ihyan che ndere çahma ye che a ihyan chahn che a va çade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse. Namin va che ndá ihyan che din çá ye che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. Din ihyan chahn vederihno çava che cahñcheh ye, ndete che co ne, nde ihyan che a tendahnun Dendiohs. ²³ Cuihco nchuhn cudádo. A riyahvé nchuhn numanahn che metah conahn çava che cuahteyan ne.

Daya Dendiohs ne, va che chi tun ye

²⁴ 'Cuahn che cuihno vedeyah chemin chan ne, co man iyehñse. Cuihno dave yahn yahn man, iyo man, ²⁵ cora iyon man, nuhn nducuahñ che a nihnde çade nan ro man. ²⁶ Tuhme ndihchero nducoyaça ihyan che u che rinducó nducoyaça ihyan ne, ndá van man numacuahn vederihñquentiyon chahte yahn. ²⁷ Dechúh ángel yahn numachahte iyehñse, nedin dama ye nducoyaça ihyan che a tendahnún.

²⁸ 'Cua cuande nchuhn nduhçá che rineve yahn higo. Cuahn che renecaño yan, rendo tu yaça yahn ne, a devano ne te a cuanan ro ihno. ²⁹ Atihñocá cuahn che ndihchero nchuhn che a conahn nducuahñ dehtenduh che a rahn rí nchuhn, te nduco chemin codevano ne te a denan ndá. ³⁰ Cuaco rahn rí nchuhn te nde metah conan coh ihyan che vate ye man ro coh ne, a conahn nducuahñ. ³¹ Nan ro man, iyehñse man ne, va che cuihno. Ate ndudo yahn ne, hua chuh ya, te va che conahn nducuahñ.

³² 'Ate hua duh devano deh ro man, deh ura man, che conahn. Nde ángel che vate ye vahchetero hua devano ye. Nde u che Daya Dendiohs ne, hua devanó. Atenán Dendiohs Chida che devano ye.

³³ 'Cuahteyan nchuhn man, covah ne man, te hua devano ne ticuañ conahn. ³⁴ U che rinducó nducoyaça ihyan ne, nduhçá ama ihyan che quendañ ye cuahn ye nan yahn. Ihyan min ne, chihco ye ntiyon che din queri ama mozo yahn ye man, chihñquentiyon ye sahn che redin cudádo chendevah che cuhñdeyan se man. ³⁵ Cuahteyan nchuhn, te nduhçá che hua devano sahn chahn deh ura ndaconan dihive se ne, namin hua devano nchuhn deh ura ndaconan chí. ¿A ndá ura che cuehche yan ne? ¿A ndá nan manñ yan ne? ¿A ndá ura che co dave ne? Hua devano

ne. ³⁶ Chemin che nahn che cuahteyan ne, ne a decodehno ura che ndaconán ne, ntaçá nchuhn che vateyan ne. ³⁷ Che rahn rí nchuhn ne, namin rahn çava ihyan chenahñ: ¡Cuahteyan nducoyaça ne!

14

Rentuhno se taça din se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ O ro ca renda che ndá ro yudo, vihco cuahn che reh ihyan nación yahn Israel pan che hua nduco ya yahn ne, chidocuyan ndinan nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, rentuhno se deh vederihñcheh din se çava che co din se preso Dihvo vo, ne çahno se ihyan. ² Rente çade se van man se nduco vih:

—Hua çahno vo sahn menahn vihco, te ama nto dama ihyan, ne necuan ye numacuahn vedetan.

Ama ihyan ndahta ne, chacotañme ye nunedan tin Dihvo vo Jesucristo

³ Cuahn che quenán Dihvo vo yan Betania, vaço Simón, sahn min che chi se cah che rechá yute ro menan me, ura che va ye reh ye nan mesa ne, ndá ama ihyan ndahta, nda ye ama frañco che ndindah nduco ama nan tu che duche alabastro. Chenun che te frañco me ama nan che deman nunedan che duche nardo, ama yahn chihve. Cun ye chende frañco me, ne chacotañme ye nunedan me tin Dihvo vo. ⁴ Van ihyan che chenun min ne, nduco ama o se che hua chahtenan ino se che tiñçá din ihyan ndahta me, ne rahn nun se nan ye van man se nduco vih:

—¿Dehco che ndere redetoh tañ tihñ nunedan tih? ⁵ Tahque ndah ndete che ndihcue te, cua te nchuh ca ino ciento tume denario, ne conan te ihyan chevah.

Nde chihya se ihyan.

⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—¿Dehco che ri tañ nchuhn nduco ihyan ndahta tih? Ndañca che tiñçá din ye çavá. ⁷ Ihyan chevah ne, cuahn dama chenun ye van nchuhn, ne adehno ro che nahn ne ne, co conan ne ihyan. Ate u ne, hua conán van nchuhn numacuahn ro. ⁸ Ihyan ndahta tih ne, din ye nducuahñ che tuno tañ ye, te chacotañme ye u, ne nduco tiñçá chihcoyan ye u çava che co cuhche ihyan u. ⁹ Cuaco rahn rí nchuhn te numachahte iyehñse che cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs ne, nthiyon yan ye nduhçá che din ihyan ndahta tih nducó.

Nte çade Judas nduco chidocuyan ndinan che necah se Dihvo vo Jesucristo

¹⁰ Judas Iscariote, ama cha sahn che nduco se chi cuande se van ihyan apóstol che ndichio chahn ne, chahn se nte çade se nduco chidocuyan ndinan chahn çava

che necah se Dihvo vo. ¹¹ Ama chi yeno chidocuyan chahn che tihca rahn se, ne cah se ndudo yahn se che cah se tume sahn. Tuhme nuhn ino se taca din se che necah se ihyan tah sahn chahn.

Cheh vino Dihvo vo Jesucristo che cuande yahn ro yudo

¹² Ro che canan vihco che reh ihyan naci6n yahn Israel pan che hua nduco ya yahn man, rihno ye itecuche cahya, ri te vedino yahn ro yudo man ne, tumerune ihyan ap6stol Dihvo vo:

—¿Ti nahn ne che cahñ nuhn cahcoyan nuhn che cheh ne che cuande yahn ro yudo ne?

¹³ Tuhme tahve Dihvo vo o ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn viyan, ne min ntaca ne ama sahn che nda se ama cuhtenune. Cuiquendi ne sahn. ¹⁴ Nda ne vah che ndonda se ne, cahma ne co ne ihyan che vaco min: “Nahn cadino Ihyan Ricuahn ti va cuarto nan che cheh vino ye nduco ihyan ap6stol yahn ye che cuande yahn ro yudo.” ¹⁵ Tuhme nahma ye nchuhn ama cuarto chahte che va nde vaco nan che a vateyan dehtenduh. Min chihcoyan nchuhn che chuh vino vo.

¹⁶ Cuahn ihyan che o chahn viyan me, ne ntaca ye vah me nduhca che rahn Dihvo vo. Min chihcoyan ye che cheh vino ye nduco vih che cuande yahn ro yudo.

¹⁷ Cuahn che chi man me ne, nda Dihvo vo nduco nduh che ndichio ihyan ap6stol yahn ye. ¹⁸ Cuahn che a vate ye reh ye nduco vih nan mesa ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ama cha ne che reh ne dama nduc6 ne, ndihcue ndeh ne u.

¹⁹ Tuhme chi ran ihyan chahn, ne ca ama ca ama ye rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ate co ndiyu u che tihca din.

²⁰ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye.

—Ama cha nchuhn che dama reh ne nduc6 chete cuh cuh che tihca din ne. ²¹ Cuaco te u che rinduc6 nducoyaca ihyan ne, va che conahn nduc6 nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. Ate jchevah sahn che ndihcue ndeh se u! Tahque ndah ndete che hua chihndeyan se.

²² Numanahn che reh vino ihyan chahn ne, chetah Dihvo vo pan, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye, cheh ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cocheh nchuhn pan cuh. Chu ne, yute yahn.

²³ Namin chetah ye ama vaso vino, ne cuahn che a necah tun ye nundihve cuahn Dendiohs ne, cah ye, chih nducoyaca ihyan chahn, ²⁴ ne rahn ye ri ye ihyan:

—Chu ne, yun yahn. Chu che dito yahn ndudo ra che ndahco cade Dendiohs. Man ne, va che cora cava ama yahn ihyan. ²⁵ Cuaco rahn ri nchuhn te ametah ndaconan cuh nune yahn uva nde nda ro che nuhnde cade nducuahñ quenuma ra, ne quenun nan che rihquentiyon Dendiohs.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te cahma Pedro te hua rendihche ye ihyan

²⁶ Chihno che chita ihyan chahn himno ne, cuahn ye cuahn Cuete Olivo. ²⁷ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan ap6stol yahn ye:

—Man vino cuh ne, cahcoman nducoyaca nchuhn u nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuahnecon Dendiohs che cahno se ihyan che redin cudado itecuche, ne cuihno cotuhn te.” ²⁸ Ate cuahn che ntuché van tenahn ne, cahñ esta6o yahn Galilea tahque menan ca che co nchuhn.

²⁹ Tuhme rahn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre che cahcoman nducoyaca ihyan sih ndih ne, ate u ne, hua cahcoman ndih.

³⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri di te man yan cuh ne, numanahn che metah cuah o co tuh ne, a ino yune cahme che hua rendihche u. ³¹ Ate tahque yudo nan Pedro rahn ye:

—Andahre va che coh dama nduco ne, ate hua cahcoman ndih.

Atihnoca rahn ihyan ap6stol chenahn chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, covah ye ama cuan nan che duche Getsemani

³² Nda ihyan chahn ama cuan nan che duche Getsemani, ne rahn Dihvo vo ri ye ihyan ap6stol yahn ye:

—Cuahte nchuhn muhn numanahn che cahñ covah.

³³ Tuhme quenda ye Pedro man, Jacobo man, Juan man, cuahn ye nduco vih. Ura min canan ama chi ndache ye, ne ama chuhrihn ye che rendedecadino ye. ³⁴ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Adeche coh che ama ndache ri. Cuahtenan rino nchuhn muhn, cuahtenduche ne.

³⁵ Tuhme cuahn Dihvo vo tahque cana nan min, chendih ye ndiyahn, ne chica ye Dendiohs che ndete che cuahnecon ye ne, hua chuhrihn ye nduhca che a va cade.

³⁶ Rahn ye:

—Chida man, ndih ne, ri redin ne nducuahñ che nahn ne. Cuahnecon ne che hua chuhrihn nduhca che a va cade. Chemin che ricá ndih, ate hua co nduhca che nahn, co nduhca che nahn man ne.

³⁷ Tuhme ndaconan ye nan che chenun ihyan ap6stol chahn. Ntaca ye ihyan che vateyado ye, ne rahn ye ri ye Pedro:

—Simón, ¿a nde ama ura hua chi quen-doche? ³⁸ Cuahtenduche nchuhn man, covah ne man, cava che hua dinahn ne che tumarande chundah nchuhn. Ndiyu che rahcotahn ne yahn, ate anduhneca ndete che ndi i ne.

³⁹ Ndaconan cuahn tun ye, ne a chemin no chica ye Dendiohs. ⁴⁰ Cuahn che ndaconan ye ne, a namin no vateyado ihyan chahn, anduhneca ndete che nda vih ndutinan ye che nahn cuahteyado ye, ne hua devano ye deh che ndahconan ye. ⁴¹ Cuahn che nta Dihvo vo nan che chi ino yune ne, rahn ye ri ye ihyan chahn:

—A chahteyado nchuhn. A tuno ura che necah se u che rinducó nducoyaca ihyan tah sahn nunde. ⁴² A cochi sahn che ndihcucue ndeh se u. Cuenecuan nchuhn, quendi yuno vo sahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chi ye preso

⁴³ Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che nda Judas, ama cha sahn che chi cuande se van ihyan apóstol che ndichio chahn. Nduco se ama yahn sahn che nda espada man, sahn che nda yahn man, sahn chahn che dechuh chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man. ⁴⁴ Judas, sahn min che ndihcucue ndeh se Dihvo vo ne, a nte cade se nduco sahn chahn tuhca:

—A ihyan che tenan ihyan ne, a ihyan min codin nchuhn preso ihyan. Cuihco ne cudado che hua cano ye.

⁴⁵ Ndetahn nda se ne, rahn se ri se Dihvo vo:

—¡Ihyan Ricuahn! ¡Ihyan Ricuahn!
Tuhme tenan se ihyan, ⁴⁶ ne din sahn chahn preso ihyan.

⁴⁷ Ama cha ihyan apóstol chahn ne, ndetandah ye espada yahn ye, ne chahn ye ama sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan, chacondah ye revan se.

⁴⁸ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Nchuhn ne, cochi ne nda ne espada man, nda ne yahn man, din ne preso u nduhca sahn duco. ⁴⁹ A van nchuhn quenun ro ro, ricuahn chete yaco, ne hua din ne preso u. Ate man ne, nda ne, te a tihca va che conahn nducó nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs.

⁵⁰ Ura min chihcoman ihyan apóstol chahn Dihvo vo, ne chihno chano ye.

Chano ama sahn yuno

⁵¹ Cuahn ama sahn yuno cuahn nan che cuahn Dihvo vo, ndacotuma se ama tino chahte. Chetah sahn chahn sahn, ⁵² ate ndairun se tino me, ne devane se chano se.

Nda Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁵³ Quenda sahn chahn Dihvo vo nan chidocuyan che tahque ndinan, ne min

ndo dama nducoyaca chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man. ⁵⁴ Cuahn Pedro diyahn diyahn cuahn nan che quenda sahn chahn Dihvo vo nde nda ye chevah vaco chidocuyan che tahque ndinan me. Min quenun ye van sahn ndahco chahn, recah ihno ye ihyan chihto vacoyahn.

⁵⁵ Chidocuyan ndinan chahn nduco sahn intiyahn chahn ne, renuhn ino se deh nunde cacueh dame se Dihvo vo, cava che co cahno se ihyan, ate hua ndaca se nde ama. ⁵⁶ Ama yahn se ndere rih nunde se yahn Dihvo vo, ate hua chi dama ndudo yahn se nduco vih, te hua cuaco che rahn nde ama se. ⁵⁷ Necuan ama o se, ne ndere chih nunde se yahn Dihvo vo, ne rahn se tuhca:

⁵⁸ —Nuhn chihnevan nuhn che rahn sahn tih: “U ndahtera yaco cuh che ndahto ihyan, ne chete che ino ro ne, nahnó tama che hua nduhca yaco che rahto ihyan.”

⁵⁹ Ate nde nduco nduh ne, hua chidama ndudo yahn se nduco vih.

⁶⁰ Tuhme necuan chidocuyan che tahque ndinan me, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rendahconen yahn sahn sih che ama rica nunde se yehn?

⁶¹ Ate nde ama hua rahn Dihvo vo. Tuhme tumerune chidocuyan che tahque ndinan me:

—¿A di che Daya Dendiohs, ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense ne?

⁶² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—A u chemin. Cuedevano ne te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndihchero ne u che vá ludo tah cuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Namin ndihchero ne u che nda van man.

⁶³ Tuhme chidocuyan che tahque ndinan me ne, ndeh ye tino yahn ye, ne rahn ye:

—¿Dehca din vo testigo ne? ⁶⁴ A man nchuhn chihnevan ne ndudo che rahn se, ducherino se Dendiohs. Nchuhn cahma ne che co.

Rahn nducoyaca sahn chahn te redin yahn che cahno se ihyan.

⁶⁵ Tuhme ama o se ne, cahnan dan se Dihvo vo. Dechiche se nan ye, chahn se ihyan, ne rahn se ri se ihyan:

—Cahme co nuhn duh chahn di.

Namin sahn policia ne, chahn se ihyan.

Rahn Pedro te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁶⁶ Numanahn min ne, quenun ca Pedro chevah me. Ura min nda ama tahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan me, ⁶⁷ ne ndihchero te Pedro che recah ihno ye ihyan chihto vacoyahn. Chahn nino te

ndihchero ndah te ihyan, ne rahn te ri te ihyan:

—Namin di ne, chindoque Jesús yahn yan Nazaret.

⁶⁸ Ate rahn Pedro ri ye tahn:

—Nde hua rendihché duh ihyan che rahn yahn ye.

Tuhme cuahn ye cuan chendevah, ne ura min cah menahn tuh. ⁶⁹ Ndhichero tahn min ihyan tama yune, ne rahn te ri te sahn che chenun se min:

—Sahnguh ne, namin chinduco se sahn chahn.

⁷⁰ Ate rahn Pedro tama yune te hua cuaco. Tah cuahn adive me ne, rahn sahn che chenun se min ri se ihyan:

—Cuaco che chindoque sahn sih, te nde nan ndudo yehn ro yehn che sahn Galilea di.

⁷¹ Tuhme rahva Pedro, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

—Nde muhn nde nan Dendiohs, rahn ri nchuhn te hua rendihche duh ihyan che rahn ne.

⁷² Ura min cah o co tuh, ne necahco Pedro che rahn Dihvo vo ri ye ihyan tuhca: “Ura che ametah cuah o co tuh ne, cahmé ino yune te hua rendihche u.” Ndedecadino ye yahn chemin, ne chaco ye.

15

Techecade Pilato yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che a chi dave ne, ndo dama chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne dechiche se Dihvo vo, quenda se ihyan, necah se ihyan tah Pilato. ² Pilato ne, tumerune se Dihvo vo:

—¿A di che rey yahn ihyan nación yahn Israel ne?

Ndahconan ye yahn se:

—U, nduhca che rahn.

³ Chidocuyan ndinan chahn ne, ama rih nunde se yahn Dihvo vo. ⁴ Ndaconan tumerune Pilato ihyan, ne rahn se:

—¿Dehco che hua ndahconan yahn sahn sih?, te ama rih nunde se yehn.

⁵ Ate nde ama ndudo hua ndahconan Dihvo vo yahn se, ne ama rahn ino se.

Chihco cade Pilato che cahno se Dihvo vo Jesucristo

⁶ Va ama costumbre che nduyo nduyo che renda ro yudo ne, rentahnte Pilato ama preso, adecoduhno che nahn ihyan yan.

⁷ Min vacoyahn ne, chenun sahn preso che chi se contra yahn gobierno, chahtecuhn se nduco ye, chihno se ihyan yahn ye. Van sahn chahn ne, nduco ama se che duche se Barrabás. ⁸ Ro min nda ama yahn ihyan nan Pilato, ne chica ye che ntahte se ama

preso nduhca che redin se nduyo nduyo. ⁹ Tumerune Pilato yahn ihyan chahn:

—¿A nahn nchuhn che ntahte rey yahn ne ne?

¹⁰ Tihca rahn se, te a checadino se te che ri ve chidocuyan ndinan chahn yahn Dihvo vo, ne chemin che necah se ihyan tah se.

¹¹ Ate chidocuyan ndinan chahn ne, chinun se ihyan yan che tahque ndahca che caça ye che ntahte Pilato Barrabás. ¹² Tuhme tumerune tun Pilato ihyan chahn:

—¿Me deh nahn nchuhn che dín nduco sahguh che rahn ne che rey yahn ne?

¹³ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye numacuanh vedetan:

—¿Conahn yah ne sahn!

¹⁴ Tumerune tun Pilato ihyan chahn:

—¿Dehco? ¿Deh nunde quendihco se?

Ate ndaconan cah ihyan chahn:

—¿Conahn yah ne sahn!

¹⁵ Nducote nahn Pilato che co yeno ihyan chahn ne, ntahte se Barrabás. Tuhme chahn se Dihvo vo, ne necah se ihyan tah sandado caça che nahn yah se ihyan.

¹⁶ Quenda sandado chahn Dihvo vo chevah yahn palacio me, ne nedin dama se nducoyaca combiero yahn se.

¹⁷ Chaconuhn se ama tino morado ihyan, ne dendah se ama corona yan, tihyon se tin ye. ¹⁸ Chihno min ne, redin ca se che renevahnecon se ihyan, ne rah se:

—¿Ndeva nuhn yavenan rey yahn ihyan nación yahn Israel!

¹⁹ Chahn se tin ye nduco ama nducodi, ne cahnan dan se ihyan. Chehntihya se nan ye, redin ca se che rendeva se yavenan ye.

²⁰ Chihno che din duche yahn se ihyan ne, chehnevi se tino morado me, ne ntihyon se tino yahn man ye ihyan. Tuhme quenda se ihyan nan che nahn yah se ihyan.

Nahn yah se Dihvo vo Jesucristo

²¹ Ura min ne, chuh Simón, ama ihyan yan Cirene, nahn ye viyata. Ihyan min che chida Alejandro man, Rufo man. Din sandado chahn fuerza ihyan, ne quenda ye cruz nan che nahn yah se Dihvo vo.

²² Quenda sandado chahn Dihvo vo ama cuan nan che duche Gólgota, che nahn cahma Cuete Ine Tin Tenahn. ²³ Min cah se vino che ndihchetahn nduco ama nan ico che duche mirra, cuh Dihvo vo. Ate hua chih ye. ²⁴ Cuahn che a chihno nahn yah sandado chahn ihyan ne, din se sortear tino yahn ye cha sahn quendah yahn se che co yahn se.

²⁵ Nan raco nun vatiyan nahn yahn se ihyan. ²⁶ Nunde yahn ye che ndirun, chahconahn se nan cruz ne, rahn tuhca: “Ihyan cuh che Rey yahn ihyan nación yahn Israel.”

²⁷ Namin nahn yah se o sahn duco, ama se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cueh

ye. ²⁸ Nduco tihca chinahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Din cuande se ihyan van sahn nunde.”

²⁹ Ihyan che rechuh ye min ne, rahva ye yahn Dihvo vo, rahco tin ye, ne rahñ ye:

—Di che rahñ che ndahtere yaco, ne chete che ino ro nahne, ³⁰ ¡cuandedevahn man di, cuenchehn nan cruz tih!

³¹ Namin chidocuyan ndinan chahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, din duche yahn se ihyan, ne rahñ se van man se nduco vih:

—Ndedevahn se tama ca ihyan, ate man se ne, hua ri rendedevahn se sahn. ³² Ndete che cuaco che sahn tih ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyeñse man, rey yahn ihyan naciòn yahn Israel man ne, ndahca che nchahn se nan cruz, ndihchero vo, cava che cotahno vo.

Nde sahn che chenanih se dama nduco ye ne, rahva se nduco ye.

Chih Dihvo vo Jesucristo

³³ Cuahn che a chi inguiyahn ne, chi man iyeñse, chengu nde nan rahco ino. ³⁴ Ura min cah Dihvo vo numa dito ye:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —che nahn cahma: Dendiohs yahn, Dendiohs yahn, ¿dehco che chihcoman ne u?

³⁵ Chihnevan ama o sahn che chenun min, ne rahñ se:

—Cuihnevan nchuhn. Rah se ihyan profeta Elías.

³⁶ Tuhme aderano ama se, decahnnda se ama esponja nduco vinagre. Chacotah se esponja me tin ama nduco, nahn se chende ye cava che tihve ye, ne rahñ se:

—Cuahtenan rino vo, ne ndihchero vo ndete che chi Elías ndedevah ye sahn.

³⁷ Ate ama dito cah Dihvo vo, ne chih ye. ³⁸ Ura min nde tino chahte che quendihco chete yaco, chica nde yaco, chiya nde ndiyahn, ne ndo o ndi. ³⁹ Sahn capitán che nti se chihto nan Dihvo vo ne, chihnevan se che cah ye man, ndihchero se nduhca che chih ye man, ne rahñ se:

—Cuaco niyon te ihyan cuh che Daya Dendiohs.

⁴⁰ Min vatendi ama o ihyan ndahta ama lado, rendihchero ye. Ama ye ne, duche María yahn van Magdala. Tama ye ne, duche María che chaco José, ihyan min che menan ye yahn dihno ye Jacobo. Tama ye ne, duche Salomé. ⁴¹ Ihyan ndahta chahn ne, chinduco ye Dihvo vo, chinan ye ihyan cuahn che quechica ye estado yahn Galilea. Namin yahn ca ihyan ndahta che nda ye nduco Dihvo vo van Jerusalén chenun ye min.

Chihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁴²⁻⁴³ José yahn van Arimatea ne, ama ihyan ndinan yahn naciòn yahn Israel. Ihyan min ne, quenanih ino ye che a nun cahcantiyon Dendiohs. Nducote a ro min che vispera yahn ro che rahtetuhno ihyan ne, din nun ino ye chahn ye nan Pilato, ne chica ye sahn che cuahnecon se che cuhche ye Dihvo vo. ⁴⁴ Pilato ne, ama cuahn ino se che rahñ ihyan min che a chih Dihvo vo. Tuhme cah se capitán me, ne tumerune se sahn ndete che cuaco. ⁴⁵ Rahñ capitán me ri se sahn te cuaco, ne cahnecon se che cahñ ye, cuhche ye Dihvo vo. ⁴⁶ Tuhme chahn José, ca ye ama tino cua, quenda ye. Ndedevah ye Dihvo vo, chahcotuma ye tino me ihyan, chacondihte ye ihyan chete ama yayan che ndindah nan yava, ne necahde ye chende yayan me nduco ama tu chahn. ⁴⁷ María yahn van Magdala man, María che chaco José man ne, chahn ye ndihchero ye nan che quenun Dihvo vo.

16

Dihvo vo Jesucristo ne, ntuche ye van tenahn

¹ Cuahn che a chuh ro che rahtetuhno ihyan ne, María yahn van Magdala man, Salomé man, María che chaco Jacobo man ne, ca ye nunedan cava che cahñ ye nan yayan, cuacotahme ye Dihvo vo. ² Ro min ne, ro che ndeva ndate. Ura che a quendañ yahn ne, nda ye nan yayan me, ³ ne rahñ ye van man ye nduco vih:

—¿Taca che metah duh che cahnevi tu che ntude nduco chende yayan me?

⁴ Ate cuahn che ndihchero ye ne, a ndavi tu ndico me che ntude nduco chende yayan me. ⁵ Chenda ihyan chahn chete yayan me, ne ndihchero ye ama ángel che va ye lado tah cuaco, ndacotuma ye ama tino cua chahte, ne dihya ihyan chahn chi. ⁶ Tuhme rahñ ángel me ri ye ihyan:

—Hua dihya nchuhn co. Nchuhn ne, rinuhn ne Jesús yahn van Nazaret, ihyan min che quenanih yah ye. Ate ametah ye muhn. A ntuche ye. Condihche ne tan nan che chacondihte ye ihyan; ametah ye. ⁷ Cuahn nchuhn ngo ne Pedro man, ihyan apóstol chenahn man, te cahñ Dihvo vo estado yahn Galilea tahque menan che co nchuhn. Min ndihchero ne ihyan nduhca che a rahñ ye ri ye nchuhn.

⁸ Ndaça ihyan ndahta chahn nan yayan me, conahn ye rano ye, nde tuno rendoh ye che dihya ye chi, ate hua rahñ ye nduco nde ama ihyan che chahno chi ye, te vah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihnde ro ye nan María yahn van Magdala

⁹ Cuahn che a ntuche Dihvo vo vatiyan ro che ndeva ndate ne, chihnde ro ye menan vihca nan María yahn van Magdala,

ihyan min che chenun ndache vaco chihnga ihyan ro menan me, ndetendah Dihvo vo. ¹⁰ Chahn ihyan min chengo ye ihyan apóstol. Ihyan chahn ne, ran ye man, raco ye man. ¹¹ Ate hua chitahno ye che rahn ihyan ndahta me che ntuche Dihvo vo man, che ndihchero ye ihyan man.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan o ihyan che chinduco ye ihyan

¹² Chihno min ne, chihnde ro Dihvo vo nan o ihyan che chinduco ye ihyan ura che chenun yune ye conahn ye. Ate a ntaacorun Dihvo vo, ametah nduhca ye ro menan. ¹³ Tuhme chahn ihyan chahn chengo ye ihyan chenahn che chinduco ye Dihvo vo. Ate a namin no tun, te hua chitahno ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihquentiyon ye ihyan apóstol che cahn ye cuahndudo ye

¹⁴ Adiva ne, chihnde ro Dihvo vo nan ihyan apóstol che ndichiaman chahn ura che vate ye reh ye nan mesa. Chihya ye ihyan chahn yahn che hua chitahno ye che rahn ihyan che a ndihchero ye ihyan che a ntuche ye. ¹⁵ Namin rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn numachahte iyehense, cuahndudo ne ndudo ndah yahn Dendiohs, cahnevan nducoyaca ihyan. ¹⁶ Ihyan che cotahno ye man, cuedenune ye man ne, ndevahn ye. Ate ihyan che hua cotahno ye ne, conda ye. ¹⁷ Ihyan che ritahno ye ne, din ye vederihno. Numacuahn vederihquentiyon yahn ndetendah ye vaco chihnga man, cahma ye tama te o nan devaco man, ¹⁸ nahn tah ye ihyan cah, ne din ye che ndoyahn ye man. Namin ndete che denan cotah ye ama cu tan, o cuh ye veneno ne, hua dehva co yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, conahn ye vahchetero

¹⁹ Chihno nte Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, din Dendiohs che conahn ye vahchetero, chihnde ye lado tah cuaco ye. ²⁰ Me ihyan apóstol ne, chahtechica ye numachahte, cahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs. Rinan Dihvo vo ihyan, ne redin ye che renahn nducoyaca ihyan che cuaco ndudo che rahndudo ihyan chahn yahn vederihno che redin ye. Tihca chi.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN LUCAS

¹ Ama yahn ihyan, dirun ye rine quenan yahn dehtenduh che chi van uvo, ² nduhca che a rente ihyan che, nde ro che canan, ndi-hchero man ye man, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man. ³ Ndi h Teófilo che yahinó ndih, namin rahcó che ndahca che tihca din. Chemin che ndeh nduyo nedin damá nduco cudádo, ndudo yahn queri ama che chi. Man ne, a dirun yahn ne nducuah chemin, ⁴ cava che codevano ndah ne te cuáco ndudo che chucuahn ihyan ndih.

Tahve Dendiohs ama ángel, checu ye ndudo che cuhndeyan Juan Bautista

⁵ Cuahn che quenan Herodes rey yahn Judea ne, chihnde ama chidocuyan che duche ye Zacarías, ndata yahn Abías. Ihyan ndahta yahn ye ne, duche ye Elisabet, ndata yahn Aarón. ⁶ Nduh che o ye ne, ndah ihyan ye, ne redinahn ye nducuah che rihquentiyon Dihvo vo Dendiohs. ⁷ Ate metah daya ye, te Elisabet ne, hua rendaca daya ye. Avane ne, nduh che o ye ne, a ndico ye.

⁸ Ama yune ne, quendah yahn chidocuyan che combiero yahn Zacarías che covah ye nan Dendiohs. ⁹ Chidocuyan chahn ne, ro ro redin ye sortear deh ntiyon din queri ama ye, ne ro min ne, quendah yahn Zacarías che condá ye chete yaco chahte yahn Dihvo vo, cahcoyahn ye cuhn. ¹⁰ Ura che riche cuhn me ne, revah nducoyaca ihyan yan, chenun ye cuahn chevah. ¹¹ Tuhme chihndero ama ángel che dechuh Dendiohs, chandi ye nan Zacarías lado tah cuáco yahn nan ta. ¹² Cuahn che ndihchero Zacarías ángel me ne, ama dihya ye chi. ¹³ Ate rahñ ángel me ri ye ihyan:

—Zacarías, hua dihye co, te a chihnevan Dendiohs che chique. Man ne, ndahta yehn Elisabet ne, ndaca ama sahn daya te, ne coneahn che duche se, Juan. ¹⁴ Ama co yene, ne namin co yeno ama yahn ihyan che cuhndeyan se, ¹⁵ te daye ne, chahte vederihquentiyon cah Dendiohs, conan cuma se. Hua cuh se vino, nde hua cuh se nde ama nan nune che din che cocoh se. Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn nde ro che ametah cuhndeyan se. ¹⁶ Ama yahn ihyan nación yahn Israel, din se che ndaconan cotahno ye Dihve ye Dendiohs. ¹⁷ Nda se tahque menañ ca che co Dihvo vo, conan cuma se vederihquentiyon nduhca che quenan cuma Elías, cava che ndoyan ihyan nduco indihthe yahn ye man, cava che cotahno ihyan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che ritahno ihyan che ndah ihyan ye nan

Dendiohs man. Tihca cahcoyan se chedave yahn ama yahn ihyan, cava che nevahne-cun ye Dihvo vo.

¹⁸ Chiquerune Zacarías ángel me:

—¿Taca cotahno che rahñ ne ne?, te u ne, a indihthe u. Namin ihyan ndahta yahn, a indihthe ye.

¹⁹ Ndahconan ángel me yahn ye:

—U ne, Gabriel che redinahn che rihquentiyon Dendiohs. Man ye tahve ye u, cava che cahmá ndoque ndudo ndah cuh. ²⁰ Ndudo che a rahñ ndoque ne, va che conahn, ate nducote hua chitehne ne, co lihme di, ne hua co nte nde nda ro che cuhndeyan daye.

²¹ Numanahn min ne, ihyan yan chahn ne, chenah rino ye, ne rahñ ino ye che ama rendah Zacarías chete yaco. ²² Cuahn che ndiquendah ye ne, redin tah redin nan ye, te chi lihme ye. Tuhme chenahn ihyan chahn che ndihchero ye ama vederihno chete yaco.

²³ Cuahn che chihno ndate che quenan Zacarías ntiyon min ne, coneahn ye ndevaco ye. ²⁴ Chuh neve ro min ne, a quenun daya ihyan ndahta yahn ye Elisabet. Ihyan min ne, quenun ye vah; hua chahn ye nde ama cuan chete che uhn iyo, ne ndedecadino ye: ²⁵ “Dihvé Dendiohs din ye vederihno cuh nducó. Man ne, ametah co cuihnán nan ihyan.”

Nda ama ángel, checu ye ndudo che cuhndeyan Dihvo vo Jesucristo

²⁶ Chihno te an iyo ne, tahve tun Dendiohs ángel Gabriel, cuahn ye ama yan lihn che duche Nazaret, estado yahn Galilea. ²⁷ Nda ye ndudo che dechuh Dendiohs yahn ama ndahta ntuco che duche ye María. Ndahta me ne, a va ndudo yahn ye che cahnevaco ye nduco José, ama ihyan che ndata yahn David. ²⁸ Cuahn che nda ángel me nan che quenun ndahta me ne, rahñ ye ri ye ihyan:

—Necuma di. Dendiohs ne, yahino ye di, ne nduco ye di. A tendahnun ye di van nducoyaca ndahta.

²⁹ Cuahn che chihnevan ye che rahñ ángel me ne, cuahn ino ye, ne ndedecadino ye: “¿Dehra cuande che tihca rahñ ye nducó?” ³⁰ Tuhme rahñ ángel me ri ye ihyan:

—María, dehve rahque, te Dendiohs ne, yahino ye di. ³¹ Man ne, ndaca ama daye, ne coneahn che duche ye, JESUS. ³² Ihyan min ne, ama chahte vederihquentiyon conan cuma ye, te Daya Dendiohs che ama yudo ye ihyan. Dihvo vo Dendiohs ne, ndahco ye vederihquentiyon che quenah cuma David tah ye. ³³ Cahcantiyon ye ihyan nación yahn Israel, ne hua cuihno vederihquentiyon yahn ye.

³⁴ Tuhme chiquerune María ángel me:

—¿Taca co coneahn che rahñ ne ne?, te u ne, ametah cahnevaco.

³⁵ Ndahconan ángel me yahn ye:

—Co Vaco Ndah yahn Dendiohs, conun di, ne nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs conahn. Chemin che daye che cuhndeyan ne, Daya Ndah yahn Dendiohs. ³⁶ A ndihche che din Dendiohs nduco tahn vih Elisabet. Andahre a ndico te, ne hua rendaça daya te, ate man ne, quenun daya te a chi an iyo, ³⁷ te Dendiohs ne, nducuahn che nahn ye ne, rinahn.

³⁸ Tuhme rahñ María:

—Conahn nduhça che rahñ ne, te u ne, renevahnecún che rihquentiyon Dihvé Dendiohs.

Chihno min ne, conahn ángel me.

Chahn María chendihchero ye Elisabet

³⁹ Ama o ro min ne, cuahn María ama yan che va cuahn icoyahn, estado yahn Judea. ⁴⁰ Nda ye min ne, min chenda ye chete vaço Zacarias, ne necah ye Dendiohs Elisabet. ⁴¹ Ndetahn chihnevan Elisabet che necah María Dendiohs ihyan ne, nuhn decuah yahn ye che quenun chete ye, ne chiya Vaco Ndah yahn Dendiohs, quenun ihyan. ⁴² Rahñ ye:

—Van nducoyaça ndahta ne, a tendahnun Dendiohs di. Namin a tendahnun ye daye. ⁴³ Di che co chaco Dihvé. ¿Taca che man cochi quendihchero u? ⁴⁴ Ndetahno che nte Dendiohs u ne, nuhn dayá che quenun cheté che chi yeno. ⁴⁵ ¡Ndah ro yehn che chitehne!, te conahn ndoque ndudo che dechuh Dihvo vo Dendiohs.

⁴⁶ Tuhme rahñ María:

Numacuahn chedave yáhn, rendeva yavenan Dihvé Dendiohs.

⁴⁷ Ama yenó nduco ye, te ndedevahn ye u.

⁴⁸ Andahre ama chevah u nan ye, ate necahco ye u.

Man ne, nducoyaça ihyan cahma ye te ndah ro yáhn,

⁴⁹ te Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye din ye vederihno nducó.

Ihyan min che cuaco, runecađe ye nan nducuah.

⁵⁰ Numacuahn ro renan vahino ye nducoyaça ihyan che renevahnecun ye ihyan.

⁵¹ Ihyan min ne, redin ye vederihno rahte.

Rendahco ndiya ye ihyan che yađe ye.

⁵² Rehnevi ye vederihquentiyon yahn ihyan che ndinan ye,

ne redin ye che rinan ihyan che necun ye.

⁵³ Rinan ye ihyan che renevahnecun ye Ndudo yahn ye,

ne rihcoman ye ihyan che rahco ye che nde hua rendotenan ye ihyan.

⁵⁴ Redin ye cudado ihyan nación yahn Israel, ne

renan vahino ye ihyan,

⁵⁵ nduhça che cah ye ndudo yahn ye indihthe yuhn vo Abraham nduco nducoyaça ndata yahn ye.

⁵⁶ Tenduh ino iyo quenan María vaço Elisabet, tuhme conahn ye ndevaco ye.

Chihndeyan Juan Bautista

⁵⁷ Cuahn che tuno ro yahn Elisabet ne, chihndeyan daya ye. ⁵⁸ Nducoyaça ihyan nino ndevaco ye nduco ihyan yahn ye ne, a devano ye te ama quenan vahino Dendiohs ihyan, ne chi yeno ye nduco vih. ⁵⁹ Chi nine ro ne, cuahn ihyan cava che conahn ye seña decuah me, ne nahn conahn ye che duche se Zacarias, nduhça che duche chida se. ⁶⁰ Ate rahñ chaco se.

—Hua, te Juan conan che duche se.

⁶¹ Rahñ ihyan chahn:

—¿Dehco ne?, te ametah nde ama ihyan yahn nchuhn che tihça duche ye.

⁶² Tuhme din tah ye che tumerune ye chida se taca nahn ye che conan che duche se. ⁶³ Din tah chida se, chica ye nan che dirun ye, ne chaconahn ye: “Juan duche se.” Tuhme cuahn ino ihyan chahn. ⁶⁴ A ura min no nuhnde cava chihya Zacarias, ndiquendah cahn ye, ne canan ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs. ⁶⁵ Nde tahque cuahn ino ihyan chahn chi, ne chetuhn ndudo me numachahte estado yahn Judea. ⁶⁶ Nducoyaça ihyan che checadino ye ne, rente ye nduco vih:

—¡Ama chahte ntiyon conan cuma sahn dihn cah!

Tihça rahñ ye, te Dendiohs ne, nduco ye sahn.

Nduhça che cahndudo Zacarias

⁶⁷ Chiya Vaco Ndah yahn Dendiohs, quenun Zacarias, ne cahndudo ye:

⁶⁸ Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs yahn Israel, te ndedevahn ye uvo yahn ye.

⁶⁹ Van ndata yahn David, ihyan min che dinahn ye ndudo yahn ye ne, a tendahnun ye ama ihyan che ndedevahn ye uvo numacuahn vederihquentiyon yahn ye,

⁷⁰ nduhça che cah ye ndudo yahn ye ro menan, cahndudo ihyan ndah che profeta yahn ye.

⁷¹ Tihça ndedevahn ye uvo nan nducoyaça ihyan che hua ri rendihche ye uvo.

⁷² Renan vahino ye indihthe yuhn vo, ne redinahn ye ndudo ndah yahn ye che chihco cade ye.

⁷³ Ndudo min che cah ye indihthe yuhn vo Abraham,

⁷⁴ che ndedevahn ye uvo nan ihyan che hua ri rendihche ye uvo, cava che numa ino vo ndeva vo yavenan ye.

- ⁷⁵ Numacuahn ro che cuahtenan vo iyehñse cuh ne, nahn che dave chedave yuhn vo ñan ye.
- ⁷⁶ Di, daya mán, cuahndode ndudo yahn Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquention yon ye.
- Cahn tahque menan ca che co Dihvo vo, cahcoyan chedave yahn ihyan, çava che nevahñecun ye ihyan.
- ⁷⁷ Cah, checadino ihyan che ndedevahn Dendiohs uvo yahn ye, te nchahco ye nunde yuhn vo.
- ⁷⁸ Dendiohs yuhn vo ne, ama quenan vahino ye ihyan iyehñse. Chemin che çaca Daya ye vahchetero,
- ⁷⁹ ndedevahn ye ihyan che cahnda yahn ye che vate ye tah vederih, din ye che ndahça cuahtenan ye.
- ⁸⁰ Me sahn dihn me ne, chihñta se, ne chi chahte vededevano yahn se. Quechica se yahn ñan che metah duhva, nde nda ro che canan cahndudo se ndudo yahn Dendiohs, chihñevan ihyan naciòn yahn Israel.

2

Chihñdeyan Dihvo vo Jesucristo

¹ Tahñ min ne, chihñquention emperador Augusto César che conan çaca nducoyaca ihyan che vate ye numachahte ñan che riñquention ye. ² Quenan Cirenio gobernador yahn Siria, ne cade ro min canan raconahn çaca se ihyan. ³ Nducoyaca ihyan, adecotino che chenah ye ne, va che çahn ye, conan çaca ye yan ñan che chica ndata yahn ye. ⁴ José ne, chica ye yan Nazaret, estaño yahn Galilea, cuahn ye yan Belén, estaño yahn Judea, yan vaco David, te ndata yahn David ihyan. ⁵ Min va che conan çaca ye. Namin min va che conan çaca María, ihyan min che va ndudo yahn ye che cahnevaco ye nduco vih. Ihyan min ne, a nun cuhñdeyan daya ye. ⁶ Cuahn che chenah ye Belén ne, nda ro yahn María che cuacoyahn ye. ⁷ Min chihñdeyan daya ye che menan, ne chahcotuma ye decuah me nduco tino. Nducote hua ndaca ye nde ama vah ne, chahtenan ye ama vaco yuhdo. Chete ama inguhto ñan che rehñ nun yuhdo, min din dave ye ñan che chacondihñte ye decuah me.

⁸ Nino yan Belén vatenduche ama o ihyan, redin ye cudado itecuche yahn ye. ⁹ Nahmin ne, nda ama ángel che dechuh Dihvo vo Dendiohs ñan ihyan chahn. Adenan chiya dave ñan che chenun ye, ne ama dihya ye chi. ¹⁰ Ate rahñ ángel me ri ye ihyan: —Hua dihya nchuhn co, te cochí, checú ama ndudo ndah, ne ama co yeno nducoyaca ihyan. ¹¹ Man ro cuh ne, min yan vaco David chihñdeyan ama decuah. A decuah min che Dihvo vo CRISTO, ihyan min che ndedevahn ye nchuhn.

¹² Codevano nchuhn te cuaco ndudo che rí nchuhn, te ntaca ne decuah me, ndacotuma tino, quendite chete vaco yuhdo.

¹³ Adenan nda ama yahn ángel che chica ye vahchetero, chinduco ye ángel me, ndeva ye yavenan Dendiohs, ne rahñ ye:

¹⁴ ¡Ndahça che ndeva nducoyaca ihyan numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero!

Muhn iyehñse cuh ne, nducoyaca ihyan che yeno Dendiohs nduco ye ne, din Dendiohs che ndahça cuahtenan ye nduco vih.

¹⁵ Cuahn che conahn ángel chahn vahchetero ne, ihyan che redin ye cudado itecuche ne, rahñ ye:

—Cuhn vo nduco vih yan Belén, quendiñchero vo vederihno che chi, nduhça che dechuh Dendiohs ndudo yuhn vo.

¹⁶ Ndetahno cuahn ihyan chahn, ne ntaca ye María nduco José nduco decuah me che quendite chete vaco yuhdo. ¹⁷ Cuahn che ndihchero ihyan chahn decuah me ne, rente ye nduhça che rahñ ángel me yahn decuah me. ¹⁸ Nducoyaca ihyan che chihñevan ye che rente ihyan chahn ne, ama rahñ ino ye. ¹⁹ María ne, quenun ino ye nducoyahn che rente ihyan chahn, ne ndeva ye ndudo me chete chedave yahn ye. ²⁰ Tuhme conahn ihyan chahn, rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, te a chinahn nducoyahn ndudo che dechuh Dendiohs yahn ye, ne a man ye chihñevan ye man, ndihchero ye man.

Simeón nduco Ana

²¹ Chi nine ro me ne, nahn ye seña decuah me, ne chaconahn ye che duche JESUS, a nduhça che rahñ ángel me ri ye María nde ro menan cuahn che ametah conun daya ye.

²² Moisés ne, dirun ye te ihyan ndahta che cuacoyahn ye ne, hua co condá ye chete vaco, nde tuno ro che a ndihco cade Dendiohs. María ne, quenan rino ye nde tuno ro min, tuhme cuahn ye nduco José yan Jerusalén, quenda ye decuah me, çava che nahma ye ñan Dendiohs. ²³ Tihaçá din ye, te a nihñde cade ñan ley yahn Dendiohs: “Nducoyaca cheçahya çahn che rahteyan menan ne, va che çahco vih ihyan, çava che din ntiyon yahn Dendiohs.” ²⁴ Namin ndihco cade Dendiohs te nducoyaca ihyan ndahta che cuhñdeyan daya ye ne, va che çah ye o icui, o o pichón çahya, çava che co te vedino, ne çah María vedino min.

²⁵ Ro min ne, min yan Jerusalén va ama ihyan che duche ye Simeón. Ihyan min ne, ndah ihyan ye ñan Dendiohs, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Quenan rino ye ro che ndedevahn Dendiohs ihyan naciòn yahn Israel. ²⁶ Çah Vaco Ndah yahn

Dendiohs, che checadino ye te hua coh ye nde ndá ro che ndihchero man ye ihyan min che dechuh Dihvo vo Dendiohs, ça va che ndedevahn ye ihyan iyeahnse. ²⁷ Din Vaco Dendiohs che cuahn Simeón yaço chahte, ne ura min ndá José nduco María ça va che nahma ye decuañ me nan Dendiohs nduhça che a nihnde çade nan ley che dirun Moisés. ²⁸ Simeón ne, chetañ ye decuañ me, quenun ye. Ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, ne rahn ye:

²⁹ Dihvé Dendiohs, man ne, a co ndaçá iyeahnse cuh.

Hua dehva rāhçó, te a chinahn ndudo che te ne, checadinó.

³⁰ A ndihchero man decuañ cuh yahn ne che ndedevahn ihyan iyeahnse.

³¹ A dechuh ne ça va che ndedevahn ihyan iyeahnse.

³² Man che cuaco codevano ihyan tama nación Ndudo yahn ne, ne ndeva nducoyaça ihyan yavenan ihyan yahn ne, ihyan nación yahn Israel.

³³ José nduco María ne, ama chahn ino ye yahn ndudo che tihça rahn Simeón yahn decuañ me. ³⁴ Tuhme chica Simeón Dendiohs ça va ihyan chahn, ne rahn ye nduco María:

—Condihe. Cuahn che cuihta decuañ cuh che dechuh Dendiohs ne, ama yahn ihyan co ñan ye nduco. Chemin che van ihyan nación yahn Israel ne, ama yahn ihyan ndevahn ye, ne ama yahn ye conda ye. ³⁵ Nduco tihça cuhnde ro vederendecadino yahn queri ama ye. Me di ne, va che choh ama vedeyah chahte.

³⁶ Min chete yaço quenun ama indihnte ndahta che duche ye Ana. Ihyan min ne, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. Fanuel duche chida ye, ndata yahn Aser. Chihno ndache nduyo che chihnevaco ye ne, chih inchahn ye. ³⁷ Ro min ne, a cun raco cun nduyo ye. Ro man, vino man, quenun ye chete yaço, revañ ye man, rihnde ye yahte man. ³⁸ Ndá ye ura min, ne necañ ye nundihve cuahn Dendiohs. Cahndudo ye yahn decuañ me, chihnevan ama yahn ihyan che chenano rino ye ro che ndedevahn Dendiohs ihyan yan Jerusalén.

Chihta Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

³⁹ José nduco María ne, dinahn ye nducuan che ndihco çade Dendiohs, tuhme conañ ye yan yaço ye Nazaret, estado yahn Galilea. ⁴⁰ Dihvo vo Jesucristo ne, rihta ye, ne ama va vededevano yahn ye. Dendiohs ne, ama yahino ye ihyan.

Quenun Dihvo vo Jesucristo yaço chahte

⁴¹ Nduyo nduyo, ro che renda vihco ro yudo ne, rahn José nduco María yan Jerusalén. ⁴² Cuahn che chi Dihvo vo ndichio nduyo ne, cuahn tun ihyan chahn vihco me. ⁴³ Chuh vihco me ne, conañ ye,

nde hua devano ye te quenano ca Dihvo vo min yan Jerusalén. ⁴⁴ Rahco ye te co van ihyan che a conañ ye chinduco ye, ne rinuhn ye ihyan van ihyan yahn ye man, ihyan rendihche ye man. A numa ro vatechica ye, ⁴⁵ ate nducote hua ntaca ye ihyan ne, ndaconan tun ye yan Jerusalén, rinuhn ye ihyan.

⁴⁶ Nde nan che chi ino ro che rinuhn ye ihyan ne, ntaca ye ihyan chete yaço van sahn devano ley che dirun Moisés. Min quenun ye, rihnevan ye che rente sahn chahn man, retumarune ye sahn man. ⁴⁷ Namin sahn chahn ne, retumarune se ihyan, ne ama rahn ino se yahn che ama va vededevano yahn ye man, yahn ndudo che rendahconan ye man. ⁴⁸ Cuahn che ndihchero José nduco María che min quenun ye ne, ama chahn ino ye, ne rahn María:

—Dayá, ¿dehco che tihça din nduco nuhn?, te u nduco chide, ama chuhrihn nuhn, rededecadino nuhn cave, rinuhn nuhn di.

⁴⁹ Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—¿Dehco che rinuhn nchuh u? ¿A hua devano te nan ntiyon yahn Chidá va che conán?

⁵⁰ Ate hua chenahn ihyan chahn deh cuande che tihça rahn ye.

⁵¹ Tuhme conañ ye nduco ihyan chahn yan yaço ye, Nazaret. Quendi redinahn ye che rahn ihyan chahn, ne quenun ino María nducuan. ⁵² Dihvo vo ne, chihta ye, ne chi chahte vededevano yahn ye. Ndañça quenano ye nan Dendiohs man, nan ihyan man.

3

Rahndudo Juan Bautista che va che nto ino ihyan nunde yahn ye

¹ Cuahn che chi ntiyon nduyo che quenano Tiberio César emperador ne, Poncio Pilato quenano se gobernador yahn Judea. Herodes quenano se gobernador yahn Galilea, ne diho Herodes che duche se Felipe, quenano se gobernador yahn Iturea nduco Traconite. Lisanías quenano se gobernador yahn Abilinia. ² Anás nduco Caifás che chidocuyan che tahque ndinan. Nduyo min quechica Juan, daya Zacarías, yahn nan che metah duhva. Min cah Dendiohs che checadino ye ndudo che cuahndudo ye. ³ Chihto ico Jordán canan rahndudo Juan che nto ino ihyan nunde yahn ye man, che cuedenune ye man, ça va che nchahco Dendiohs yahn ye. ⁴ Tihça chinahn nduhça che dirun ihyan profeta Isaias tuhça:

Cuahndudo ama se min yahn nan che metah duhva tuhça:

“Cuihcöyan nchuhn chedave yahn ne, te a nun nda Dihvo vo.

⁵ Ihyan che redendah ye yune che ndahca ne, rendedecuto ye ya man, rihtera ye ico man, cuete man, reneidin cuaco ye nan che cueh man, rendahco nahn ye nan che chihnga man. Tihca va che cahcoyan ihyan chedave yahn ye,

⁶ te codevano nducoyaca ihyan che ndedevahn Dendiohs ihyan.”

⁷ Rahn Juan ri ye ihyan che renda ye cava che cuedenune ye:

—Nchuhn ne, nduhca cu tan tihchan ne. Hua rahco ne che nduco che cuedenune ne a ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs che va che conahn. ⁸ Va che nto ino nchuhn nunde yahn ne man, ndahca cuah-tenan ne nan Dendiohs man. Hua ndere rahco ne che cochihve yahn ne che ndata yahn Abraham nchuhn, te hua redinah ne. Ndete che nahn Dendiohs che ndere co yahn ndata yahn Abraham ne, andahre nan tu che tuhchan, co ndedecuan ca ye ndata yahn ihyan min. ⁹ Nduhca che rihca ihyan yahn ndata che hua richihve ndute yahn, riquiyahn ye ne, tihca a nun techecade Dendiohs yahn nducoyaca ihyan.

¹⁰ Tuhme tumerune ihyan:

—¿Deh va che din nuhn ne?

¹¹ Ndahconan Juan yahn ye:

—Ihyan che va o tino yahn ye ne, va che cah ye ama yahn ihyan che metah yahn ye, ne ihyan che va che reh ye ne, va che conan ye ihyan che metah che cheh ye.

¹² Namin nda ama o sahn rica tumecadiyo cava che cuedenune se, ne tumerune se:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh va che din nuhn ne?

¹³ Ndahconan Juan yahn se:

—Hua cava nchuhn tumecadiyo che tahque ndeh che co ri hquentiyon ley.

¹⁴ Namin ama o sandado ne, tumerune se:

—Nuhn, ¿deh va che din nuhn ne?

Ndahconan Juan yahn se:

—Hua duco nchuhn. Hua ndere cuih nunde ne yahn ihyan. Cuahtenan ne vedeyeno nduco tume che renevihve nchuhn.

¹⁵ Ama yahn ihyan rendedecadino ye yahn Juan, ne rech yeno ye chedave yahn ye, te rahco ye te co a ihyan min che va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyeahnse.

¹⁶ Ate rahn Juan ri ye nducoyaca ihyan:

—Ndiy u. Cochi tama ihyan che tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co u. U ne, nde hua redin yahn che co mare ama sahn decahya yahn ye. U ne, rehdenuné ihyan, ate ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn man, din ye castigo ihyan nunde man. ¹⁷ Cuahn che retiveyato ihyan trigo ne, renevahn ye

ndute yahn, rih ndah ye. Ate dahcheyama yahn ne, reneidin dama ye, rihquiyahn ye. Atihnocá ihyan min, te a nun techecade ye yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, quenda ye ihyan vahchetero, ne ihyan che hua ndah ye ne, dechuh ye ihyan van ruchiyahn che hua rintoh.

¹⁸ Nduco ama ndeh ndudo che tuhchan, rahndudo Juan, ricuahn ye ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs. ¹⁹ Juan ne, riyahve ye gobernador Herodes yahn che quenan se nduco Herodías, ndahca yahn dihno se Felipe. Namin riyahve ye sahn yahn nducuaahn nunde yahn se. ²⁰ Chemin che chihquentiyon se che quenun Juan vacoyahn, ne nduco chemin decuihta nduh se nunde yahn se.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

²¹ Cuahn che chihno chedenune ama yahn ihyan nación yahn Israel ne, nda Dihvo vo, chedenune ye. Chihno min ne, nahmin che revah ye ne, ndondah vahchetero. ²² Nduhca che ro ama icui ne, tihca chi ro Vaco Ndah yahn Dendiohs, chiya, quenun ihyan. Tuhme chihnevan ye ama ndudo che chica vahchetero che rahn:

—Di che Dayá. Yahinó di. Ama yeno ndoque.

²³⁻³⁸ A tahn min che canan Dihvo vo, redin ye ntiyon yahn ye. A ri ye tenduh ndico ndiche nduyo.

Tuhca cochi ndata yahn Dihvo vo Jesucristo

Nde nan che canan ne, dendah Dendiohs Adán. Daya Adán ne, Set. Daya Set ne, Enós. Daya Enós ne, Cainán. Daya Cainán ne, Mahalaleel. Daya Mahalaleel ne, Jared. Daya Jared ne, Enoc. Daya Enoc ne, Matusalén. Daya Matusalén ne, Lamec. Daya Lamec ne, Noé. Daya Noé ne, Sem. Daya Sem ne, Arfaxad. Daya Arfaxad ne, Cainán. Daya Cainán ne, Sala. Daya Sala ne, Heber. Daya Heber ne, Peleg. Daya Peleg ne, Ragau. Daya Ragau ne, Serug. Daya Serug ne, Nacor. Daya Nacor ne, Taré. Daya Taré ne, Abraham. Daya Abraham ne, Isaac. Daya Isaac ne, Jacob. Daya Jacob ne, Judá. Daya Judá ne, Fares. Daya Fares ne, Esrom. Daya Esrom ne, Aram. Daya Aram ne, Aminadab. Daya Aminadab ne, Naasón. Daya Naasón ne, Salmón. Daya Salmón ne, Booz. Daya Booz ne, Obed. Daya Obed ne, Isaí. Daya Isaí ne, David. Daya David ne, Natán. Daya Natán ne, Matata. Daya Matata ne, Mainán. Daya Mainán ne, Melea. Daya Melea ne, Eliaquim. Daya Eliaquim ne, Jonán. Daya Jonán ne, José. Daya José ne, Judá. Daya Judá ne, Simeón. Daya Simeón ne, Leví. Daya Leví ne, Matat. Daya Matat ne, Jorim. Daya Jorim ne, Eliezer.

Daya Eliezer ne, Josué. Daya Josué ne, Er. Daya Er ne, Elmodam. Daya Elmodam ne, Cosam. Daya Cosam ne, Adi. Daya Adi ne, Melqui. Daya Melqui ne, Neri. Daya Neri ne, Salatiel. Daya Salatiel ne, Zorobabel. Daya Zorobabel ne, Resa. Daya Resa ne, Joana. Daya Joana ne, Judá. Daya Judá ne, Semei. Daya Semei ne, Matatías. Daya Matatías ne, Maat. Daya Maat ne, Nagai. Daya Nagai ne, Esli. Daya Esli ne, Nahum. Daya Nahum ne, Amós. Daya Amós ne, Matatías. Daya Matatías ne, José. Daya José ne, Jana. Daya Jana ne, Melqui. Daya Melqui ne, Leví. Daya Leví ne, Matat. Daya Matat ne, Elí. Daya Elí ne, José.

Tihça cochí ndata yahn José. Nducoyaca ihyan ne, rahco ye te Dihvo vo Jesucristo ne, daya José ihyan.

4

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne chica ye min ico Jordán. Din Vaco Dendiohs che cuahn ye yahn nan che metah duhva. ² Min quenan ye o raco ro, ne chundah ne, retumarande se ihyan. Nducuahn ro min ne, hua cheh ye, ne chihno min ne, chi cuico ye. ³ Tuhme rahñ chundah me ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cuihquentiyon ne tu cuh che ndacondá pan.

⁴ Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Ndiyu demañ nduco pan co conun ico ihyan, te namin rendotenan ye Ndudo yahn Dendiohs.”

⁵ Tuhme quenda chundah me Dihvo vo ama tingüete yaco, ne vechahteno nahma se ihyan nducuahn vederihquentiyon che va iyehñse. ⁶ Rahñ se ri se ihyan:

—U té nducuahn vederihquentiyon che tihchan ndih, ndete che dinahn ne che cahmá, te u va táh nducuahn, ne adeduhno ihyan che náhn ne, co cah ihyan. ⁷ Ndete che cahntihya ne nan, ndeva ne yavenán ne, co yahn ne nducuahn.

⁸ Rahñ Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuehn vane chundah, te nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Cuendeva yavenañ Dihve Dendiohs, ne a ihyan min no codinehñ che cahma ye.”

⁹ Tuhme quenda se ihyan tin yaco chahte yahn yan Jerusalén, ne rahñ se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cava ne muhn. ¹⁰ Hua dehva co yahn ne, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs:

Dechuh Dendiohs ángel yahn ye cava che conduco ye ndih,

¹¹ din ye cudado ndih cava che hua dehva co yahn ne.

¹² Rahñ Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Hua tumarande Dihve Dendiohs.”

¹³ Cuahn che chihno tumarande chundah me Dihvo vo ne, conahn se. Quenan rino se nde ndá ama ro che ndahca cava se.

Dihvo vo Jesucristo ne, canañ redin ye ntiyon yahn ye estado yahn Galilea

¹⁴ Dihvo vo ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ne conahn ye estado yahn Galilea. Nducuahn yan ne, ama chetuhn ndudo yahn vederihquentiyon che quenan cuma ye. ¹⁵ Ricuahn ye chete yaco, ne rendeva nducoyaca ihyan yavenañ ye.

Ndetendah ihyan Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

¹⁶ Ndá Dihvo vo yan Nazaret nan che chihta ye, ne rahñ ye yaco ndate ndate, ro che rahte tuhno ihyan. Ama ro ne, chenda ye chete yaco, ne chandi ye cava che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁷ Sahn che redin cudado yaco me ne, cah se caca che dirun ihyan profeta Isaías ihyan. Cuahn che ntá ye caca me ne, cahndudo ye nan che ndirun tuhça:

¹⁸ Vaco Dihvé Dendiohs ne, quenun u.

Dechuh Dendiohs u, cava che cacuahn ndudo ndah yahn ye, cahnevan nducoyaca ihyan che necun ye man, cava che cuahndudó che va ye vedeyeno che nchahco ye yahn ihyan che nto ino ye nunde yahn ye man.

¹⁹ Dín che co ro nan ihyan che hua ro nan ye man,

ndedevahn ihyan che yah rahno ye, redin nunde yahn ye man,

cuahndudó nduhça che yahino Dihvo vo Dendiohs ihyan iyehñse man.

²⁰ Chihno min ne, ndechetihve Dihvo vo caca me, necah ye sahn che redin cudado yaco me, ne chihnde ye. Nducoyaca ihyan che chenuñ ye chete yaco me ne, vateyan ye numacuahn vedeneñ. ²¹ Tuhme rahñ ye:

—Man ro cuh ne, a chinahn ndudo che chihno cahndudó, chihnevan nchuñ.

²² Chi yeno nducoyaca ihyan nduco Dihvo vo, ne rahñ ino ye yahn ndudo ndah che rente ye. Ate canañ tumerune ye van man ye nduco vih:

—¿A ndiyu sahn tih che daya José me?

²³ Rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuäco te nahn cahma nchuñ nduco ndudo cuh: “Doctor, tahque ndah che codique man di. Codin muñ yan vague vederihno nduhça che din min yan Capernaum.”

²⁴ Quendi Dihvo vo, ne rahñ ye:

—Cuäco rahñ ri nchuñ te nde ama ihyan profeta, hua renevahñecun ihyan yan vaco ye ihyan. ²⁵ Ro menañ me ne, ama chihnde

cuico, te hua chan co ino nduyo quenan mahn. Ro min ne, ama vate ndahta vah nación yahn Israel, ne andahre min quenan ihyan profeta Elías, ²⁶ ate hua dechuh Dendiohs ihyan, cava che conan ye nde ama ndahta vah chahn. Tahque ndah ye ne, dechuh ye ihyan, cava che conan ye ama ndahta vah yahn tama nación che va te yan Sarepta, nino yan Sidón. ²⁷ Tama yune ne, a nación yahn Israel, vate ama yahn ihyan che ndi ye cah che rechá yute. Min quenan profeta Eliseo, ne namin hua din ye che ndoyahn nde ama ihyan chahn. Ate din ye che ndoyahn ama sahn nación yahn Siria che duce se Naamán, andahre sahn tama nación se.

²⁸ Cuahn che chihnevan ihyan che chenun ye chete yaco me che tihca rahn Dihvo vo ne, ama chi tan ye. ²⁹ Ndetahno necuan ihyan chahn, ne quenda ye ihyan numacuahn vedetan cuahn chihto yan nan ama tin yava yaco cava che decava ye ihyan. ³⁰ Ate hua chi din ihyan chahn tihca, te chuh Dihvo vo van nducoyaca ye, ne cuahn ye.

Quenun vaco chihnga ama se

³¹ Nda Dihvo vo Jesucristo yan Capernaum, estado yahn Galilea, ne ndate ndate, ro che rahte tuhno ihyan, ricuahn ye chete yaco. ³² Ihyan che rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo ne, ama rahn ino ye, te numacuahn vederihquentiyon yahn ye ricuahn ye.

³³ Ama yune ne, chenda Dihvo vo chete yaco me, ne min quenun ama sahn che quenun vaco chihnga sahn. Ama dito cah se:

³⁴ —Ndih, Jesús yahn yan Nazaret, ¿dehco che rechadenun ne yune yahn nuhn? ¿A cochi ne che decuihno ne nuhn ne? U devano duh ndih. Ndi che Daya Dendiohs.

³⁵ Chihquentiyon Dihvo vo vaco chihnga me:

—¡Cuenedihn chende! ¡Cuendiquendah sahn tih!

Ndetahno din vaco chihnga me che chendave sahn min nan nducoyaca ihyan che chenun ye min. Ate hua dehva chi yahn se, ne ndiquendah sahn. ³⁶ Nducoyaca ye ne, ama dihya ye chi, ne rente ye van man ye nduco vih:

—¡Ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ihyan tih! ¡Nde vaco chihnga redinahn ndudo yahn ye, ne rendiquendah!

³⁷ Numachahte estado yahn Galilea, chetuhn ndudo yahn vederihno che redin Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn indahn Simón Pedro

³⁸ Chihno min ne, ndiquendah Dihvo vo chete yaco me, ne cuahn ye ndevaco Simón. Indahn Simón ne, quendihte ye, ndi ye cah

ihno. Chica ihyan ndevaco ye Dihvo vo che din ye che ndoyahn ye. ³⁹ Chahn nda ye nan ihyan min, ne chihquentiyon ye che cuavi cah me. Ndetahno ndoyahn ihyan min, ne necuan ye, cah ye, cheh Dihvo vo nduco combiero yahn ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn ihyan cah

⁴⁰ Ura che a chehche yahn ne, quenda ihyan nducoyaca ihyan cah yahn ye che ndeh nan cah ndi ye, cuahn ye nan Dihvo vo. Nahn tah ye queri ama ihyan cah chahn, ne ndoyahn ye. ⁴¹ Van ihyan cah chahn ne, nduco ama yahn ihyan che chenun vaco chihnga ihyan, ne ndetendah Dihvo vo vaco chihnga chahn. Cuahn che rendiquendah ne, rah:

—Ndih che Daya Dendiohs.

Ate chihco yudo Dihvo vo vaco chihnga chahn, ne hua cah yune ye che cahma duh ihyan ye, te a devano che a ihyan min che a va cade che ndedevahn ye ihyan iyehense.

Quechica Dihvo vo Jesucristo estado yahn Galilea rahndudo ye

⁴² Tama ro cuahn che a chi dave ne, cuahn Dihvo vo ama cuan nan che metah duhva, ne min cuahn ihyan yan, quenuhn ye ihyan. Ntaca ihyan chahn ihyan, ne rahn ye nduco ye che hua ndaca ye min, te nahn ihyan chahn che conan ca ye. ⁴³ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Va che cah yan chenahn, cacuahn ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te a cava chemin che cochí.

⁴⁴ Tuhme quechica ye nduh yan nduh yan, estado yahn Galilea, ricuahn ye chete yaco.

5

Din Dihvo vo Jesucristo vederihno, ne ama yahn yahca chetah Simón nduco combiero yahn ye

¹ Ama yune ne, nti Dihvo vo chihto vine yahn Galilea, ne ama chi dama ihyan nan ye, cava che cahnevan ye Nduo yahn Dendiohs. ² Ndi chero Dihvo vo che vate o barco nan nune chihto vine me. Ihyan che retah yahca ne, a ndiquendah ye chete barco chahn, ne ura min ne, reñano ye yana yahn ye. ³ Cuahn Dihvo vo, ne chenda ye chete barco che yahn Simón, ne chica ye favor ihyan che cacahca ye barco yahn ye nan che hua nino cuahn chihto vine me. Tuhme chihnde ye chete barco me, ne canan chicuahn ye ihyan che ndi dama ye min. ⁴ Cuahn che chihno chicuahn ye ne, rahn ye ri ye Simón:

—Cuicahque barco cuh cuahn nan che yano nune, ne cuih yana yehn cava che cotah yahca.

⁵ Ndahconan Simón yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, a numa *yān* din nuhn ntiyon, ne nde *āma* yahca hua chetaḥ nuhn. Ate nducote a ndih che rihquentiyon ne ne, cuiḥ *yāna*.

⁶ Tihcā din ihyan chahn, ne *āma* chito yahca nde a canān rendan *yāna* me. ⁷ Tuhme din taḥ ihyan chahn yahn combiero yahn ye che chenun ye bāro che taḡa me, cava che chi ye conan ye ihyan. Nda ihyan chahn, ne vān nducoyāca ye decuto ye yahca nduh che o bāro chahn, nde tuno adeche cuehchenun vān nune. ⁸ Cuahn che ndihchero Simón che tihcā chi ne, chehntihya ye nān Dihvo vo, ne rāhn ye:

—Dihvé, u ne, ndiyu ihyan che co cochī nān ne, te u ne, ihyan nunde u.

⁹ Tihcā rāhn ye, te cuahn ino ye nduco nducoyāca ihyan chahn yahn vederihno che din Dihvo vo che *āma* yāhn yahca ndāca ye. ¹⁰ Namin cuahn ino nduh che o *ḡaya* Zebedeo che duche ye Jacobo mān, Juan mān. Ihyan chahn che combiero yahn Simón. Ate rāhn Dihvo vo ri ye Simón:

—Dehve rahque, te nduhcā che redin ntiyon che retah yahca ne, mān ne, tihcā din ntiyon, din dame ihyan cava che conduco ye u.

¹¹ Tuhme ndetendaḥ ihyan chahn bāro chahn vān nune, ne chihcomān ye ntiyon yahn ye mān, dehtenduh yahn ye mān, ne cuahn ye, chinduco ye Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn āma sahn che ndī se cah che rechā yute

¹² *Āma* yune ne, quenān Dihvo vo *āma* cuān *yān*, ne ndā *āma* sahn che ndī se cah che rechā yute. Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, cuahn se, chehntihya se nān ye. Chica se favor ihyan, ne rāhn se:

—Dihvé, a devanó te co din ne che ndoyāhn, ndete che nahn ne.

¹³ Nahn taḥ Dihvo vo sahn, ne rāhn ye:

—¿Taḡa hua? Nāhn. Mān ne, a ndoyehn.

Chihno rāhn ye chemin ne, a ndetaḥno ndoyahn se. ¹⁴ Tuhme chihquentiyon ye sahn che hua caḡma se nduco nde *āma* ihyan taḡa chi che ndoyahn se. Rāhn ye ri ye sahn:

—Nducote a ndoyehn ne, cuehn nān chidocuyan, ne cah vedino che ndihquentiyon Moisés, cava che ndihchero nducoyāca ihyan che a ntoyehn.

¹⁵ *Āma* nun chetuhn ndudo yahn vederihno che tihcā din Dihvo vo, ne *āma* yāhn ihyan ri ḡama ye ro ro, cava che cahnevan ye che ricuahn Dihvo vo mān, cava che din Dihvo vo che ndoyahn ihyan che cah ye mān.

¹⁶ Ura va ne, rahn Dihvo vo demān ye nān che metah duhva, ne min revāh ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn āma sahn che ndī cheche se

¹⁷ *Āma* ro cuahn che ricuahn Dihvo vo ne, min vate sahn fariseo nduco sahn devano ley che dirun Moisés che chica se nducuahñ *yān* yahn Judea mān, *yān* Jerusalén mān, cava che cahnevan se che ricuahn ye. Dihvo vo ne, redin ye che rendoyahn ihyan cah, te quenān cuma ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Dendiohs. ¹⁸ Ura min ndā *āma* o ihyan, nda ye *āma* sahn che ndi cheche se, quendite se nān yundo. Nahn conḡa ihyan chahn nduco se chete vah, cava che condihte ye sahn nān Dihvo vo. ¹⁹ Ate hua chi chuh ihyan chahn nduco se chendevah, te *āma* yāhn ihyan ndito ye min. Tuhme cocha ye tin vah me, ne ntiḥne ye *āma* ndi ima vah. Nde min ndedevah ye yundo nān che quendite se cuāñ chete vah nān nducoyāca ihyan. Nduco tihcā ndā se nān Dihvo vo. ²⁰ Ndiḥche Dihvo vo nduhcā che ritahno ihyan chahn, ne rāhn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

—A nchahcó nunde yehn.

²¹ Sahn fariseo chahn mān, sahn devano ley che dirun Moisés mān ne, rendedecadino se: “¿Duh sahn tih che redin duche yahn se Dendiohs?, te nde *āma* ihyan hua co nchahco ye nunde, atenañ Dendiohs.”

²² Ate a devano Dihvo vo che tihcā rendedecadino sahn chahn, ne rāhn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che tihcā rendedecadino nchuhn? ²³ ¿Deh che tahque ndahcā caḡmá: “A nchahcó nunde yehn,” o caḡmá: “cuenecuen, cuique?” ²⁴ Ate cava che cadino nchuhn te u che rinduco nducoyāca ihyan ne, va vederihquentiyon yāhn cava che nchahcó nunde yahn ihyan muhn iyehnse cuḥ ne, condihche ne.

Tuhme rāhn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

—Rihquentiyón di. Cuenecuen, cotah yundo yehn, conahñ ndevaque.

²⁵ Ndetahno necuan se, chetaḥ se yundo yahn se, ne numacuahn vedeyeno rendeva se yavenān Dendiohs. Chuh se mendaḥñ yahn nducoyāca ihyan che chenun ye min, ne conāñ se ndevaço se. ²⁶ Rahn ino nducoyāca ihyan chahn, ne rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenān Dendiohs, ne rāhn ye:

—Mān che cuāco ne, ndihchero vo vederihno.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Leví che conduco se ihyan

²⁷ Cuahn che chica Dihvo vo min ne, ndihchero ye *āma* sahn rica tume cade iyo che duche se Leví, va se nān che rica se tume. Rāhn ye ri ye sahn:

—Cuhn vo ndoque, condoque u.

²⁸ Ndetahno chihcoman se ntiyon yahn se man, nducuahñ che va yahn se man, ne necuan se, cuahn se, chinduco se Dihvo vo.

²⁹ Adiva ne, chihquentiyon Levi che chindah comida ndevaco se, ne cah se, cheh Dihvo vo nduco ama yahn ihyan, chenun van ama yahn sahn rica tume cade iyo. ³⁰ Ama o sahn fariseo nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, chi yudo yahn se, ne tumerune se ihyan apóstol yahn Dihvo vo:

—¿Dehco che tihca redin nchuhn che reh ne, rih ne dama nduco sahn nunde man, nduco sahn rica tume cade iyo man ne?

³¹ Ndahconan Dihvo vo yahn sahn chahn: —Ihyan che hua cah ye ne, hua rendotenan ye sahn doctor, ate ihyan che cah ye ne, nahn ye sahn. ³² Atihnoça u, te ndá çava ihyan nunde çava che nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu çava ihyan che rahco ye che metah nunde yahn ye.

Sahn devano ley che dirun Moisés ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn yahte

³³ Tuhme tumerune sahn chahn Dihvo vo:

—¿Dehco che sahn che rahñ nduco Juan Bautista nduco sahn che rahñ nduco sahn fariseo ne, ama rahte se yahte man, revah se man, ne sahn che rahñ ndoque ne, reh se man, rih se man, ro ro ne?

³⁴ Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—A devano nchuhn te ihyan che nduco ye sahn rihnevaco ne, hua rahte ye yahte. ³⁵ Ate ndete che cuavi sahn min ne, tuhme che cuaco ne, cuahte ye yahte.

³⁶ Namin nte ye tama te o ejemplo, chihnevan sahn chahn:

—Nde ama ihyan ne, hua rendeh ye ama tino ra çava che necañan ye ama tino ndico. Ndete che tihca din ye ne, din ye che conda tino ra me. Avane ne, ama ndi tino ra nan tino ndico ne, chihnga ro, te hua dama. ³⁷ Namin nde ama ihyan hua rih ye vino ra chete ima ndico, te redin vino che rendan ima, ne rinda vino man, ima man. ³⁸ Chemin che nahn che cuih ihyan vino ra chete ima ra, çava che hua dehva co yahn vino man, ima man. ³⁹ Ihyan che rih ye vino ndico ne, hua nahn cuh ye che ra, te rahñ ye te tahque ndah rihñ vino ndico.

6

Ihyan apóstol ne, tico ye indo trigo

¹ Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nan va chendata. Ihyan apóstol yahn ye ne, tico ye indo trigo, ne rendihvenun tah ye, reh ye ndute yahn. ² Tuhme rahñ ama o sahn fariseo ri se ihyan chahn:

—¿Dehco che tihca redin nchuhn?, te a va cade che hua co din vo ntiyon ro che rahte tuhno ihyan.

³ Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye sahn:

—¿A hua ndihchenan nchuhn che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che din David ro che chi cuico ye nduco combiero yahn ye? ⁴ A devano ne nduhca che chenda ye chete yaco yahn Dendiohs, ne cheh ye pan che va min, ne cah ye, cheh ihyan che nduco ye. Ate nduco nduh hua quendihco ye nunde, andahre pan chemin chan, a ndi vedino yahn Dendiohs, ne atenan chidocuyan co cheh ye.

⁵ Quendi Dihvo vo rahñ ye nduco sahn chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, rihquentiyón nde nducuahñ che redin ihyan ro che rahte tuhno ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi cuma tah se

⁶ Tama ro che rahte tuhno ihyan ne, chenda Dihvo vo chete ama yaco, chicuahn ye. Min quenun ama sahn che ndi cuma tah cuaco se. ⁷ Sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn fariseo man ne, rihno se Dihvo vo ndete che din ye che ndoyahn sahn min ro che rahte tuhno ihyan, çava che cuih nunde se yahn ye. ⁸ A devano Dihvo vo che rendedecadino sahn chahn, ne rahñ ye ri ye sahn che ndi cuma tah me:

—Cuenequen, cuandi mendahn.

Necuan sahn min, chandi se. ⁹ Tuhme rahñ ye ri ye sahn chahn:

—Man ne, tumerune nchuhn: ¿Deh din vo ro che rahte tuhno ihyan ne? ¿A din vo che ndah, o din vo che hua ndah ne? ¿A cah yune vo che coh ihyan, o ndedevahn vo ihyan ne?

¹⁰ Chaconan ye, ndihchero ye nducoyaca sahn chahn, ne rahñ ye ri ye sahn che ndi cuma tah me:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tah se, ne ndetahno ndoyahn tah se. ¹¹ Ama chi tan sahn chahn, ne rente se van man se nduco vih deh din se nduco Dihvo vo.

Tendahnun Dihvo vo Jesucristo ndichio apóstol

¹² Tahñ min ne, cuahn Dihvo vo ama cuete, ne min covah ye numa yan. ¹³ Cuahn che chi dave ne, nedin dama ye ihyan che rinduco ye ihyan, ne tendahnun ye ndichio ihyan chahn çava che co ye apóstol. ¹⁴ Ama ihyan chahn ne, Simón, ne chaconahn Dihvo vo che duche ye Pedro. Ihyan chenahn ne, Andrés, dihno Simón man, Jacobo man, Juan man, Felipe man, Bartolomé man, ¹⁵ Mateo man, Tomás man, Jacobo, daya Alfeo man, Simón Zelote man, ¹⁶ Judas, dihno Jacobo man. Namin nduco ama se Judas Iscariote, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo.

Chicuahn Dihvo vo Jesucristo ama yahn ihyan

¹⁷ Cuenchahn Dihvo vo cuete me, ne ndo ye ama ya ico nduco ihyan chahn. Namin ama yahn ihyan che vate ye estađo yahn Judea man, yan Jerusalen man, chihto yan Tiro nduco Sidon man, ndo dama ye min nduco ye. Nda nducoyaca ihyan chahn, te nahn cahnevan ye che ricuahn Dihvo vo man, nahn ye che din Dihvo vo che ndoyahn ye man. ¹⁸ Namin ndetendađ Dihvo vo vaco chihnga che chenun ihyan. ¹⁹ Ihyan che cah ye ne, nahn nahn tah ye Dihvo vo yahn che quenun cuma ye vederihquentiyon chahte, ne nducoyaca ihyan che tiħca redin ye ne, ndetahno rendoyahn ye.

Ihyan che ndah ro yahn ye

²⁰ Tuhme ndihchero Dihvo vo Jesucristo ihyan che rinduco ye ihyan, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Nchuhn che chevah ne man, che necun ne man ne, ndah ro yahn ne, te ndi cuande ne van ihyan yahn Dendiohs.

²¹ 'Ndah ro yahn nchuhn che nahn cahnevan ne Ndudo yahn Dendiohs, te din ye conahn ne.

'Ndah ro yahn nchuhn che ndache ri ne, te din Dendiohs che co yeno ne.

²² 'Ndah ro yahn nchuhn cuahn che cava u che rinduco nducoyaca ihyan, co tan ihyan nduco ne man, hua co ndihche ye nchuhn man, cahva ye nduco ne man, ndere cahma ye te duhtuno ihyan ne man. ²³ Ro che tiħca din ihyan nduco ne ne, ndahca che cah yeno ne chedave yahn ne, te cuahn che nda ne vahchetero ne, a va yan che ndah cava ne. Ndahca che necahco ne te ihyan ndico yahn ihyan tan chahn ne, a tiħca din ye nduco ihyan profeta.

²⁴ 'Ate yah ri cava ihyan cuhca, te atengan man ro cuh che vate ye vedeyeno.

²⁵ 'Yah ri cava ihyan che hua rendotenan ye Ndudo yahn Dendiohs che rahco ye, te nda ro che ndotenan ye.

'Yah ri cava ihyan che yeno ye, te nda ro che co ran ye.

²⁶ 'Yah ri cava ihyan che rahñ nducoyaca ihyan che ndah ihyan ye, te ihyan ndico yahn ihyan chahn tiħca rahñ ye yahn ihyan che din ca ye che profeta ye.

Nahn che din yahino vo ihyan che hua ri rendihche ye uvo

²⁷ 'Rahn ri nchuhn: codin yahino ne ihyan che hua ri rendihche ye nchuhn. Codin ne che ndah nduco ihyan che tan ye nduco ne. ²⁸ Ndah cahma ne yahn ihyan che rahva ye nduco ne, covah ne cava ye. ²⁹ Ndete che va ihyan che din tan ye nduco ne ne, hua dama co ne nduco ye. Ndete che nahn cahnevi ihyan tino rendiche nchuhn ne, tahque ndah cuahnecun ne che cahnevi

ye nde cahteca ne che co che culma ne nduco ye. ³⁰ Adecoduhno ihyan che caa ye dehtenduh yahn ne, cocah ne, ne ihyan che cahnevi ye deh che va yahn ne ne, hua ndaca ne. ³¹ Nduhca che nahn nchuhn che ndah din nducoyaca ihyan nduco ne ne, tiħca codin ne che ndah nduco ye.

³² 'Ndete che din yahino nchuhn deman ihyan che yahino ye nchuhn ne, zdehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tiħca redin ye. ³³ Ndete che deman ihyan che ndah ihyan ye nduco nchuhn, ndah din ne nduco ye ne, zdehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tiħca redin ye. ³⁴ Ndete che deman ihyan che co nedihve ye yahn nchuhn, cah ne, tumanan ye ne, zdehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tiħca recah ye, retumanan combiero yahn ye che co nedihve ye yahn vih. ³⁵ Ate nchuhn ne, codin yahino ne nde ihyan che hua ri rendihche ye nchuhn. Codin ne che ndah. Cocah nchuhn, tumanan ihyan, nde hua cuahtenan rino ne che nevihve yahn ne. Ndete che tiħca din nchuhn ne, Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, ndahco menun ndahva ye yahn ne, nedin daya ye nchuhn, te ihyan min ne, ndah ye nde nduco ihyan che duhtuno ihyan ye man, ihyan che nde hua renecah ye nundihve cuahn ihyan man. ³⁶ Nduhca che renan yahino Chida nchuhn nducoyaca ihyan ne, tiħca codin ne.

Nduhca che va che cuahtenan vo nduco ihyan

³⁷ 'Hua ndahchenan nchuhn ihyan, ne hua conan cuma che techecade Dendiohs yahn ne yahn nunde min, din ye castigo nchuhn. Cuenchahco ne yahn ihyan, ne nchahco Dendiohs yahn ne. ³⁸ Codin nchuhn che ndah nduco ihyan, ne din Dendiohs che ndah nduco ne, nde tihtengan ca ye ndahco menun ye yahn ne. Tiħca, te nduhca che redin ne nduco ihyan ne, atihnoća ndahco menun Dendiohs yahn ne.

³⁹ Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh, chihnevan ihyan chahn:

—A devano nchuhn te ama sahn nan ve hua co quendanan se tama sahn nan ve, te coranun nduh che o se ive yahn. ⁴⁰ Tahque devano ihyan ricuahn che co ama sahn che rahñ. Ate cuhno cuahn sahn min ne, anduhneva che devano ihyan ricuahn yahn se ne, tiħca codevano se. Hua chuhan vededevano yahn se.

⁴¹ 'Ndete che riħco nchuhn cudado nunde yahn tama ca ihyan, ne hua retumacah ne nunde yahn man ne ne, anduhneca ndete che ndihchero ne ama iyaca che quenun ndutengan ye, ate nde hua retumacadino ne

che quenun ama vihto ndutenan man ne. ⁴² Ndete che tihca ne, o nan o chende ne. Nde hua quenan yahn ne che cahma ne co ne ihyan: “Conán di cava che hua condihque nunde”, te nde hua retumacardino ne che tahque chihnga redin man ne. Tahque ndah che dinoca cahcoman ne che chihnga redin ne, tuhme co conan ne ihyan cava che runecade cochica ye.

Ejemplo yahn yahn ndata

⁴³ Yahn ndata che ndah ne, ndah ndute yahn, ne yahn ndata che hua ndah ne, hua ndah ndute yahn. ⁴⁴ Ama yahn ndata ne, ro deh yahn cuahn che ri ndute yahn. Ndute higo ne, hua retun ihyan tin yahn yan, nde hua retun ye uva nan dihyo yan. ⁴⁵ Ihyan che ndah ye ne, redin ye dehtenduh che ndah, te ndah chedave yahn ye, ne ihyan che hua ndah ye ne, redin ye dehtenduh che hua ndah, te hua ndah chedave yahn ye. Nan ndudo yahn ihyan ne, rihcoro nduhca ihyan ye.

⁴⁶ Dehco che rahn nchuhn ri ne u: “Dihve nuhn, Dihve nuhn ne?”, te hua redinahn ne che rihquentiyon. ⁴⁷ Adecoduhno ihyan che renda ye nan man, che rihnevan ye che rahn man, che redinahn ye che rihquentiyon man ne, cahma co nchuhn duh nduhca ye. ⁴⁸ Ihyan min ne, nduhca ihyan che chihno ye vaco ye, ne yano chino ye nde nan yava, ne min chihco ye name yahn. Cuahn che chihta ico ne, ama dito chahn nune nan vah me. Ate hua chi quenda nune vah me, te nan yava va name yahn. ⁴⁹ Me ihyan che rihnevan ye ndudo yahn, ne hua redinahn ye ne, ihyan min ne, nduhca tama ihyan che chihno ye vaco ye, nde hua chihco ye name yahn. Cuahn che chihta ico ne, ama dito chahn nune nan vah me. Ndora vah me, ne chihno chinda.

7

Nduhca che chitahno ama capitán

¹ Cuahn che chihno chihuahn Dihvo vo ihyan chahn ne, cuahn ye yan Capernaum. ² Ama capitán che va ye yan min ne, va sahn decahya yahn ye che ama yahino ye sahn, ne chetah cah sahn. Ama tahn ndi se, adeche coh se. ³ Cuahn che checadino capitán me yahn Dihvo vo che redin ye vederihno ne, dechuh ye ama o ihyan ndinan yahn ihyan naci6n yahn Israel, cava che caca ye favor ihyan che cah ye, ne din ye che ndoyahn sahn decahya me. ⁴ Chahn ihyan chahn nan Dihvo vo, ne ama chica ye favor ihyan, ne rahn ye:

—Capitán cah ne, ndahca che conan ne ihyan, ⁵ te yahino ye naci6n yuhn vo, ne chihno ye ama yaco yahn nuhn.

⁶ Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn. Cuahn che a nda nino ye ne, dechuh

capitán me ndudo nduco ama o amigo yahn ye, rahn ye tuhca:

—Dihvé, hua denduh ne ndih cava no u, che chi ne nde chete vaco. ⁷ A devanó te u ne, ndiyu ihyan che co chí nan ne. Nde nan che cochi ne, cuihquentiyon ne, ne ndoyahn sahn decahya yahn. ⁸ Che cahcantiyon ne ne, a devanó te va che conahn, te namin u ne, va ihyan che te ye vederihquentiyon quenan cumá, ne vate sandado yahn. Rihquentiyon ama se che cah se, ne rahn se, ne rihquentiyon tama se che chi se, ne rechi se, ne nducuaahn che rihquentiyon sahn decahya yahn ne, redinahn se.

⁹ Yahn che tihca rahn capitán me ne, cuahn ino Dihvo vo, ne chaconan ye, ndihchero ye ihyan che nduco ye, ne rahn ye:

—Cuaco rahn ri nchuhn te nde numachahte naci6n yuhn vo ne, hua renda ca ihyan che tihca ama ritahno ye.

¹⁰ Cuahn che ndaconan ihyan che chahn ye ntiyon yahn capitán me ne, nta ca ye sahn che adeche coh me che a ntoyahn se.

Ndedetuhche Dihvo vo Jesucristo ama tenahn, daya ama ndahta vah

¹¹ Chihno min ne, Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye man, ama yahn ca ihyan man, cuahn ye ama yan che duce Naín. ¹² Cuahn che nda ye viyan me ne, tahn nun ye ihyan che cuahn ye cuhche ye ama tenahn daya ama ndahta vah. Ama ndiyahn ra sahn dihn min yahn ndahta vah me, ne ama yahn ihyan nduco ye. ¹³ Cuahn che ndihche Dihvo vo ndahta vah me ne, quenan vahino ye tahn, ne rahn ye ri ye tahn:

—Hua cueque.

¹⁴ Tuhme chahn nda ye, ne cah tah ye yave yahn tenahn me, ne sahn che nda se yave me ne, चाहतendi rino se. Rahn ye ri ye tenahn me:

—¡Cuenequen!

¹⁵ Ndetahn necuan sahn dihn che a ndih me, ne canan rente se. Tuhme necah Dihvo vo sahn chaco se. ¹⁶ Ama cuahn ino nducoyaca ihyan, ne rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, ne rahn ye:

—Nda ama profeta van uvo, ihyan yahn Dendiohs. ¡Ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ye! Dechuh Dendiohs ihyan.

¹⁷ Ama chetuhn ndudo yahn vederihno che din Dihvo vo numachahte estado yahn Judea man, nduh cuan nan che nino min man.

Dechuh Juan Bautista ihyan che rinduco ye ihyan nan Dihvo vo Jesucristo

¹⁸ Ihyan che rinduco ye Juan Bautista ne, rahn ye ri ye ihyan yahn nducahn vederihno che redin Dihvo vo. Tuhme cah Juan o ihyan chahn, ¹⁹ ne dechuh ye ihyan cava che

tumerune ye Dihvo vo, a ihyan min niyon ihyan che a va çade che dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan iyehñse, o cuahtenan rino ye tama ihyan. ²⁰ Ndā ihyan chahn ñan Dihvo vo, ne raññ ye ri ye ihyan:

—Juan Bautista ne, dechuh ye nuhn, tumerune nuhn ndih: ¿A ndih ihyan che a va çade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse, o cuahtenan rino nuhn tama ihyan ne?

²¹ Ura min din Dihvo vo che ndoyahn ama yahn ihyan cah mañ, din ye che chi ro ñan ihyan che ve ñan ye mañ, ndetendañ ye vaco chihnga che chenun ihyan mañ. ²² Tuhme ndahconan ye yahn ihyan chahn che dechuh Juan:

—Conaññ nchuhn, cuenecañ cuande ne Juan yahn nducuaññ che ndihchero ne mañ, che chihnevan ne mañ. Ihyan che ve ñan ye ne, redin che ri ro ñan ye. Ihyan che ndi cheche cañ ye ne, redin che rica ye. Ihyan che ndi ye cah che reça yute ne, redin che rendoyahn ye. Ihyan che a ndih ye ne, rendedetuhché ihyan. Ihyan che necun ye ne, ricuaññ ndudo ndah yahn Dendiohs ihyan. ²³ Ndah ro yahn ihyan che ritahno ye che dechuh Dendiohs u.

²⁴ Cuahn che conaññ ihyan chahn ne, rente Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min yahn Juan, ne raññ ye:

—¿Deh che chahn nchuhn, ndihchero ne min yahn ñan che metah duhva? ¿A ama nduco che ra yuhne? ²⁵ ¿Duh che chahn nchuhn, ndihchero ne tuhme? ¿A ama saññ che ninevaca se nduco tino ndah? A devano nchuhn te saññ che renevaca se nduco tino ndah mañ, rahte se vihco mañ ne, saññ chahn ne, chete vaco rey chenun se. ²⁶ Tuhme ne, ¿duhra che chahn nchuhn, ndihchero ne? ¿A ndiyu ama profeta? Cuaco niyon, te ihyan min ne, tahque chahte vederihquentiyon che quenana cuma ye che co ihyan profeta chenaññ. ²⁷ A yahn ihyan min che a ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Condiñche, dechuh ama saññ tahque menañ ca che co di, cuahndudo se ndudo yáñ.

Cañcoyan se chedave yahn ihyan, çava che nevahnevan ye di.

²⁸ Raññ ri nchuhn te van nducoyaça ihyan iyehñse ne, Juan Bautista che tahque chahte vederihquentiyon che quenana cuma ye. Ate ihyan che tahque necun ye van ihyan che rihquentiyon Dendiohs ne, tahque ndah ro yahn ye che co ihyan min.

²⁹ Cuahn che tiñça raññ Dihvo vo ne, ama yahn ihyan yan, nde saññ rica tumecañño, ndeva ye yavenaññ Dendiohs, te chahn ye, chehdenune Juan ihyan. ³⁰ Ate saññ fariseo nduco saññ devano ley che dirun Moisés ne, chahcotaññ se che rihquentiyon Dendiohs,

te hua chahn se che chehdenune Juan saññ. ³¹ Tuhme raññ Dihvo vo:

—¿Deh çahmá yahn nchuhn che vate ne mañ ro cuh ne? ³² Nchuhn che vate ne mañ ro cuh ne, nduhchan saññ çahya che raññ se ri se combiero yahn se: “Tive nuhn cu retive, ne hua ndeh nchuhn. Cah ran nuhn nduhça che rah ran ihyan ñan ndih tenaññ, ne hua chaco nchuhn.” ³³ Tihchan nchuhn, te ndā Juan Bautista, ne hua cheh ye pañ, nde hua chih ye vino, ne raññ ne te quenun vaco chihnga ihyan. ³⁴ Ndā u che rinducó nducoyaça ihyan, ne reh mañ, riñ mañ, ne raññ nchuhn: “Nga ama se, ne ama reh se mañ, ama riñ se vino mañ, rinduco se ihyan nunde mañ, saññ rica tumecañño mañ.” ³⁵ Ate dehve din yahn che tiñça raññ nchuhn, te nducoyaça ihyan devano, renahn ye te vededevano yahn Dendiohs ne, chemin che richihve.

Nchahco Dihvo vo Jesucristo yahn ama taññ nunde

³⁶ Ama saññ fariseo ne, yahve se Dihvo vo che cheh ye nduco se, ne cuahn ye ndevaco se. ³⁷ Ama taññ nunde che va te yan min ne, checadino te che min chete vaco saññ fariseo me va Dihvo vo, reh ye. Tuhme ndā te, nda te ama frañco nunedañ. ³⁸ Chahn ndā te, ne chehntihya te ñan Dihvo vo. Ama raco te, ne canañ te redecaññda te cañ ye nduco nune ndutenañ te. Rendedetih te nduco yudo tin te. Retenañ te cañ ye, ne chacotañña te nunedañ me. ³⁹ Ndiñche saññ fariseo me, ne ndedecadino se: “Taññ tiñ ne, chihnga ihyan te. Ndete che cuaco che profeta ihyan tiñ ne, cadino ye duh ihyan te.” ⁴⁰ Tuhme raññ Dihvo vo ri ye saññ fariseo me:

—Simón, nté ama ejemplo, cahnevan.

Ndahconan Simón:

—Ihyan Ricuaññ, cuente ne, cahneván.

⁴¹ Raññ ye:

—O se ne, quendiñco se yahn ama ihyan. Ama se ne, quendiñco se uñ ciento, ne tama se ne, quendiñco se o raco ndiche. ⁴² Nducote metah dehva yahn saññ chahn ne, hua chi nedihve se yahn ye. Ate nchahco ye yahn nduh che o se. Mañ ne, cahme co u: ¿Cha saññ chahn che tahque yahino se ihyan min ne?

⁴³ Ndahconan Simón:

—Rañco te saññ che tahque ndeh quendiñco se yahn ye.

Raññ Dihvo vo ri ye Simón:

—Ndahça raññ.

⁴⁴ Chaconan ye, ndihchero ye ndañta me, ne tuhme raññ ye ri ye Simón:

—¿A chihque cudado nduhça che din ndañta tiñ ne? Chendañ chete vague, ne hua te nune çava che ntu cáñ, ate ndañta tiñ ne, decaññda te cáñ nduco nune ndutenañ

te, ne ndedetih te nduco yudo tin te. ⁴⁵ Di ne, hua tenan u che nevahnecon u, ate ndahta tih ne, nde ura che ndá ndevaque, nde meniyon ne, hua reguan te retenañ te cãh. ⁴⁶ Hua chih aceite tîn, ate ndahta tih ne, chacotãhma te nunedãñ cãh. ⁴⁷ Chemin che rãhn rí di te nducote ãma va vedeyahino yahn te ne, codevene te va vederenchahco çava te, andahre ãma quendihco te nunde. Ate ihyan che ndãca ye vederenchahco yahn tah sihn che quendihco ye ne, hua chahte vedeyahino yahn ye.

⁴⁸ Tuhme rãhn Dihvo vo ri ye ndahta me:
—A nchahcô nunde yehn.

⁴⁹ Nducoyãca ihyan che vate ye min, reh ye nduco Dihvo vo ne, ndedecadino ye: “¿Duhra sãhn tih che rãhco se che renchahco se nunde yahn ihyan?”

⁵⁰ Ate rãhn Dihvo vo ri ye ndahta me:
—Yahn che chitehne ne, ndaque vederenchahco. Conahn. Dehve rahque.

8

Yahn ihyan ndahta che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihno min ne, quechica Dihvo vo nduh yan nduh yan, ricuahn ye ndudo ndah yahn vederihquitiyon yahn Dendiohs. Nduco ye nduh che ndichio apóstol yahn ye. ² Namin nduco ye yahn ihyan ndahta che ndetendãh ye vaco chihnga che chenun ihyan mãñ, ihyan ndahta che din ye che ndoyahn ye mãñ. Van ndahta chahn nduco María yahn yan Magdala, ihyan min che chenun ndache vaco chihnga ro menãñ, ndetendãh ye. ³ Namin nduco Juãna, ndahta yahn Chuza, ãma sãhn ndinãñ yahn rey Herodes. Nduco Susana mãñ, nduco yahn ca ndahta che chinan ye Dihvo vo nduco tume yahn ye mãñ.

Ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndãta

⁴ Ama yahn ihyan yahn queri ãma yan, ndo dãma ye ñan Dihvo vo, ne nte ye ejemplo cuh, chihnevan ihyan chahn:

⁵ —Cuahn ãma ihyan, retuhdo ye ndute ndãta yahn ye. Cuahn che retuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune. Chemin ne, chendinun ihyan, ne ndã yahda, ne cheh te. ⁶ Te neve ndute ne, chera ñan tu. Cuahn che quendãh ne, tih yahn che ndo cuma yahn ñan tu me. ⁷ Te neve ndute ne, chera van chano yan. Chihta dãma nduco chano yan chahn, ne quenun mãñ chendãta me. ⁸ Te neve ndute ne, chera ñan yahn ndah, ne quendãh, ne chi yahn, cãde ciento queri ãma.

Chihno nte ye ejemplo me ne, tuhme ãma dito rãhn ye:

—Nducoyãca nchuhn, ¡cuendedecadino ndah ne yahn ejemplo me!

Rãhn Dihvo vo Jesucristo deh cuande che rente ye ejemplo

⁹ Tuhme tumerune ihyan apóstol chahn ihyan:

—¿Deh conahn ejemplo che nte ne me ne?

¹⁰ Rãhn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, te Dendiohs che conahn ne yahn vederihquitiyon yahn ye. Ate ihyan chenahn sih ne, renté nduco ye demãñ nduco ejemplo, çava che ndihchero no ye, ne hua nchanãñ ye, cahnevan no ye, ne hua conahn ye.

Te cuande Dihvo vo Jesucristo deh conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndãta me

¹¹ Tuhcã conahn ejemplo me: Ndute ndãta me ne, nduhcã Ndudo yahn Dendiohs. ¹² Ndute che chera chihto yune me ne, nduhcã ndudo che rihnevan ãma o ihyan, ne ndetãhno rendã chundah, ne rehnevi se Ndudo me chete chedave yahn ye, çava che hua cotahno ye, ne hua ndevahn ye. ¹³ Ndute che chera ñan tu me ne, nduhcã Ndudo che rihnevan mãñ te o ihyan, ne renevahnecon ye numacuahn vedeyeno. Ate nduhcã chendãta che metah cua yan dihyoduto tihchan ye, te cuahn che rechuhrihn ye, o redin tan ihyan nduco ye çava Ndudo me ne, ndetãhno rihcomãñ ye. ¹⁴ Ndute che chera van chano yan me ne, nduhcã Ndudo che rihnevan mãñ te o ihyan, ate ãma rendedecadino ye yahn ntiyon yahn ye ro ro mãñ, nahn yahn ye vedecuihca che va iyehñse cuh mãñ, nahn quendi ye vedeyeno yahn mãñ ye mãñ. Chemin che hua ri redin Ndudo me che ndah nduco ye. ¹⁵ Ate ndute che chera ñan yahn ndah me ne, nduhcã Ndudo che rihnevan mãñ te o ihyan, ne renevahnecon ye numacuahn chedave yahn ye, ne riquendi ye. Ihyan chahn che redin Ndudo yahn Dendiohs che ndah nduco ye.

Ejemplo yahn candil

¹⁶ Quendi Dihvo vo ricuahn ye:

—Nde ãma ihyan ne, hua renahn yahn ye ãma candil çava che cahco ndeh ye mãñ cajún, o mãñ yundo. Rihco ye ñan che yãco, çava che co ro dave yahn ihyan che rendã ye. ¹⁷ Tihcã nducuahn che rãhn rí nchuhn cuahn che a demãñ vo ne, va che cuahndudo nchuhn, cahnevan ihyan. Nducuahn che rãhn, andahre ãma rihñ çava che conahn ihyan, ate conahn ye.

¹⁸ Chemin che cuihnevan ndah nchuhn ndudo che rãhn, te ihyan che ndah renahn ye ne, nde tahque ndah ca conahn ye, ne ihyan che hua ndah renahn ye ne, va che conãñ ye nde tah sihn che chenahn ye.

Ndã chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye

¹⁹ Ndā chaco Dihvo vo nduco dihno ye, ne hua chi chenda ihyan chahn nan che quenun ye, te ama yahn ihyan chenun ye min. ²⁰ Tuhme rahñ ihyan ri ye Dihvo vo:

—Chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuahn chevah, nahn ndihchero ye ndih.

²¹ Rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Ihyan che rihnevan ye Ndudo yahn Dendiohs, ne redinahn ye ne, a ihyan chahn che rendihché ihyan nduhcā chacó man, nduhcā dihnó man.

Chihco dihn Dihvo vo Jesucristo yuhne tan

²² Ama yune ne, chenda Dihvo vo chete ama barco nduco ihyan apóstol yahn ye, ne rahñ ye:

—Cuhn vo nduco nchuhn tama lado viche cah.

Tuhme cuahn ye nduco vih. ²³ Ura che cuahn ye nduco vih ne, quiyado Dihvo vo, ne canan rano yuhne tan, nde a rito nune chete barco me, adeche cuehchenun chete vine me. ²⁴ Chahn ihyan chahn, ndedetuhche ye Dihvo vo, ne rahñ ye:

—¡Ihyan Ricuahn! ¡Ihyan Ricuahn! ¡Cuentuche ne, te adeche cuehchenun vo van nune!

Necuan Dihvo vo, ne chihco dihn ye yuhne tan me, ne quendite dihn vine me. ²⁵ Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—¿A hua ritahno nchuhn?

Ate ihyan chahn ne, ama rahñ ino ye, ama redihya ye ri, ne retumarune vih ye:

—¿Duhra ihyan cuh?, te nde yuhne, nde vine, redinahn che rihquentiyon ye.

Ama sahn yan Gadara che chenun vaco chihnga sahn

²⁶ Chihno min ne, ndā ihyan chahn yan Gadara, ama yan che va tama lado viche yahn vine yahn Galilea. ²⁷ Ndetahn che ndiquendāh Dihvo vo chete barco me ne, ndā ama sahn yan min nan ye. Sahn min ne, a rahñ cuahn che chenun vaco chihnga sahn. Devāne se, quechica se, nde hua quenun se vāco se, te nan rehche tenahn ne, min quenān se. ²⁸ Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, chahn ndā se, chehntihya se nan ye, ne cah se:

—Jesús, Daya Dendiohs che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, ¿dehco che rechādenun ne yune yāhn? Ricā favor ndih che hua din ne che chuhrīhn.

²⁹ Tihcā rahñ se, te Dihvo vo ne, a chihquentiyon ye vaco chihnga chahn che ndiquendāh sahn. Ama ndeh yune cuahn che retumangan vaco chihnga chahn sahn ne, redechiche ihyan sahn nduco cadena, ate rihno rendeh se cadena me, ne riquenda vaco chihnga chahn sahn van chano. ³⁰ Dihvo vo ne, tumerune ye sahn:

—¿Deh doche ne?

Ndahconan se:

—Legión duché.

Tihcā duche se yahn che ama yahn vaco chihnga chenun sahn. ³¹ Ama chica vaco chihnga chahn favor ihyan che hua dechuh ye van ruchiyahn. ³² Min nino van chano ne, chenān ama yahn cuche, reh te. Ama chica vaco chihnga chahn che cah yune ye che condā chete cuche chahn, ne cah yune ye. ³³ Tuhme ndiquendāh vaco chihnga chahn sahn min, ne chenda cuche chahn. Cuche chahn ne, cochahn te, rano te nan ndava, ne cheranun te chete vine me, cuahn ico te.

³⁴ Cuahn che ndihchero sahn che redin cudādo cuche chahn che tihcā chi ne, chano se. Cuahn se, chengo se ihyan viyan man, ihyan rancho man. ³⁵ Tuhme cuahn ihyan viyan ndihchero ye deh che chi. Cuahn che ndā ihyan chahn nan che quenun Dihvo vo ne, ndihchero ye sahn min che a ntiquendāh vaco chahn sahn. Va se chihto nan Dihvo vo, quenun se tino yahn se. A va cuāco dave yahn se, ne dihya ihyan chahn chi. ³⁶ Tuhme ihyan che ndihchero ye ne, rente ye nduco ihyan che ndā chahn tačā chi che ndiquendāh vaco chihnga chahn sahn min. ³⁷ Nducoyāca ihyan che vate ye yahn yahn yan Gadara, ama dihya ye chi. Chemin che rahñ ye ri ye Dihvo vo che ndāca ye yan min. Tuhme chenda Dihvo vo chete barco, conahn ye. ³⁸ Sahn che a ntiquendāh vaco chahn sahn ne, ama rica se Dihvo vo che cah yune ye che conduco se ihyan. Ate hua cah yune ye, ne rahñ ye ri ye sahn:

³⁹ —Conahn cuahn ndevaque, ne cuente yahn vederihno chahte che din Dendiohs ndoque.

Tuhme conahn se, ne chacotuhn se nduco numacuahn viyan me yahn vederihno chahte che din Dihvo vo nduco se.

Rica Jairo cava tañ dihn daya se

⁴⁰ Cuahn che ndaconan Dihvo vo viche lado cuh yahn vine me ne, ama yahn ihyan nevahnecun ye ihyan numacuahn vedeyeno, te nducoyāca ye ne, chenān rino ye ihyan. ⁴¹ Ura min ndā ama sahn ndinan yahn yāco, duche se Jairo, ne chehntihya se nan Dihvo vo, chica se favor ihyan, cava che cahñ ye vāco se, ⁴² te va ama ndiyahn ra tañ dihn yahn se, a ri te tenduh ndichio nduyo. Chetāh cah tañ, adeche coh te. Tuhme cuahn Dihvo vo, ne nde hua ri che cava ye, te ama yahn ihyan nduco ye.

Ndoyahn ama ndāhta che nahn tañ te tino yahn Dihvo vo Jesucristo

⁴³ Min van ihyan chahn, nduco ama ndāhta che cah te, rendora te yun ro ro. A ri ndichio nduyo che quenān cah me tañ, ne a chihno nducuahn yahn te che va che

renedihve te sahn doctor. Ate nde ama se hua chi dico se tahn. ⁴⁴ Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, nahn tah te tino yahn ye, ne ndetahno cheguan rahñ yun me tahn.

⁴⁵ Tuhme tumerune Dihvo vo:

—¿Duh nahn tah tino yahn ne?

Nducoyaca ye rahñ ye te ndiyu ihyan chahn. Pedro nduco combiero yahn ye ne, rahñ ye:

—Ihyan Ricuahn, ama yahn ihyan che-nun chiche ye chihto nan ne, ¿dehco che retumerune ne duh nahn tah tino yahn ne?

⁴⁶ Ate rahñ Dihvo vo:

—Va duh che nahn tah tino yahn, te checadino che ndoyahn ama ihyan nduco vederihquentiyon yahn.

⁴⁷ Ndiheche ndahta me che a checadino Dihvo vo, ne chahn nda te, chehntihya te nan ye, nde tuno rendoh te. Tuhme necah cuande te ihyan nan nducoyaca ihyan yan deh cuande che nahn tah te tino yahn ye man, nduhca che ndetahno ndoyahn te man. ⁴⁸ Rahñ Dihvo vo ri ye tahn:

—Dayá, yahn che chitehne ne, a ndoyehn. Dehve rahque. Co conahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye tahn dihn yahn Jairo

⁴⁹ Nde metah cuhno cahma Dihvo vo cuahn che nda ama ihyan ndevaco Jairo, ne rahñ ye:

—A chih tahn dihn daya ne. Ametah deh cuande che quenda ne Ihyan Ricuahn.

⁵⁰ Chihnevan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye Jairo:

—Hua co ran. Cuitehne che co conán di, ne tahn dihn daye ne, ndaconan conan te.

⁵¹ Cuahn che nda ye ndevaco se ne, hua cah yune ye che chenda nducoyaca ihyan nduco ye, deman Pedro man, Jacobo man, Juan man, nduco chida tahn dihn me man, nduco chaco te man. ⁵² Rah ran nducoyaca ihyan man, raco ye man, cava tahn dihn me. Ate rahñ Dihvo vo:

—Hua cuaco nchuhn, te tahn dihn tih ne, dehve ndih te, te quiyado te.

⁵³ Ate riyon nan ihyan chahn ihyan, te a devano ye te tahn dihn me ne, a ndih te.

⁵⁴ Tuhme chetah Dihvo vo tah te, ne ama dito rahñ ye:

—Tahn dihn, ¡cuenequen!

⁵⁵ Nta vaco tahn dihn me, ne ndetahno necuan te. Chihquentiyon Dihvo vo che cah ihyan chahn, cheh te. ⁵⁶ Chida te nduco chaco te ne, ama cuahn ino ye. Ate chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn che hua cahma ye nduco nde ama ihyan, che ndedetuhche ye tahn.

9

Dechuh Dihvo vo Jesucristo nduh che ndichio apóstol che chahn ye cahndudo ye

¹ Ama yune ne, din dama Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne cah ye vederihquentiyon ihyan chahn cava che ndetendah ye vaco chihnga man, din ye che ndoyahn ihyan cah man. ² Dechuh ye ihyan chahn che cahñ ye cuahndudo ye ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs man, din ye che ndoyahn ihyan cah man. ³ Chihquentiyon ye ihyan chahn:

—Hua dehva quenda nchuhn cuahn yune. Nde indahco, nde dino, nde pan, nde tume, hua quenda ne. A cahteca no ne che chenun ne; hua quenda ne tama. ⁴ Adecotino vaco ihyan che conda nchuhn ne, min cuahtenan ne nde tuno ro che ndaca ne yan min. ⁵ Nan che hua ntumanecun ihyan nchuhn ne, cuendiquendah ne yan min, ne condahde ne yune yahn che chenan cah ne, cava che cadino ihyan chahn te hua ndahca din ye.

⁶ Tuhme cuahn ihyan chahn nducuahñ yan, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs man, redin ye che rendoyahn ihyan cah man.

Herodes ne, nahn ndihchero ye Dihvo vo Jesucristo

⁷ Checadino rey Herodes yahn vederihno che redin Dihvo vo, ate hua devano ye duh ihyan min yahn che nahn ihyan ne, rahñ ye te Juan Bautista ntuche ye van tenahn. ⁸ Te nahn ihyan ne, rahñ ye te profeta Elías nuhnde ro ye. Nahn tun ihyan ne, rahñ ye te ama cha ihyan profeta che chahte ye a rahñ me, ntuche ye. ⁹ Tuhme rahñ Herodes:

—Juan ne, u dechuh che chica yan sandado dardo ye. ¿Duhra ihyan cah che rihneván che rente ihyan yahn ye tuhme ne?

Chemin che nahn ndihchero ye Dihvo vo.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

¹⁰ Cuahn che ndaconan ihyan apóstol chahn ne, necah cuande ye Dihvo vo yahn nducuahñ che din ye nan che chahtechica ye. Tuhme quenda Dihvo vo ihyan chahn ama cuan nan che metah duhva nino yan Betsaida. ¹¹ Ate checadino ihyan yan, ne ama yahn ye cuahn ye quendi ye Dihvo vo. Cuahn che nda ye nan che quenun Dihvo vo ne, chicuahn Dihvo vo ihyan chahn yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne din ye che ndoyahn ihyan che cah ye.

¹² Cuahn che a chi chino ne, ndo dama nduh che ndichio apóstol chahn nan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Cuedechuh ne ihyan sih yan che nino man, nan rancho man, cava che cua ye che cheh ye man, ndaca nan che cuahtenan ye man, te muhn nan che chenan vo ne, metah dehva.

¹³ Rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Çah nchuhn, cheh ihyan sih.

Rahn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Uhn ra pan nduco o yahca va yahn nuhn, atenan che çahn nuhn, cua nuhn che cheh nducoyaca ihyan sih.

¹⁴ Ihyan chahn ne, ri ye tenduh uhn mil che deman ihyan chahn. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuihquentiyon nchuhn che co dama ihyan sih, cuahte ye çade o raco ndiche ye queri ama cuan.

¹⁵ Tihça din ihyan chahn, ne chahte nducoyaca ihyan. ¹⁶ Tuhme chetah Dihvo vo nduh che uhn pan me nduco o yahca chahn, ne chenihyon nan ye nan ro, necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Ndeh ye, ne çah ye ihyan apóstol çava che çah ye, cheh ihyan che ndi dama chahn. ¹⁷ Cheh nducoyaca ihyan chahn nduhva che rica chedave yahn ye. Chihno min ne, nedin dama ye che ngava, ne chi ndichio cuahte.

Rahn Pedro te a Dihvo vo Jesucristo che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse

¹⁸ Ama ro ne, quenan Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye, ne man ye revah ye ama laço. Chihno min ne, tumerune ye ihyan chahn:

—¿Duh u, rahn ihyan ne?

¹⁹ Ndahconan ihyan chahn:

—Nahn ihyan ne, rahn ye te ndih ne, Juan Bautista. Nahn ye ne, rahn ye te ndih ne, Elías. Nahn tun ye ne, rahn ye te ndih ne, ama cha ihyan profeta che chahte ye a rahn ne, ntuche ye.

²⁰ Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—Me nchuhn, ¿deh rahn ne yahn ne?

Ndahconan Pedro:

—A ndih che a va çade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ne ihyan iyehñse.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che çahno se ihyan

²¹ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn che hua nuhnde ye che a ihyan min che a va che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse. ²² Quendi ye rahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che ama chuhrihn. Intiyahn man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ndahchenan se u, ne çahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

²³ Chihno min ne, rahn ye nduco nducoyaca ihyan:

—Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che çahcoman ye vedeyeno yahn man ye. Andahre nahn yah se ihyan nan cruz, ate va che conduco ye u ro ro. ²⁴ Tihça, te adecoduhno ihyan che çahcoman ye u che nahn ndedevahn man ye ihyan ne,

ihyan min ne, conda ye. Ate ihyan che çahco mendahn ye ihyan, coh ye çava u ne, ihyan min che cuaco ne, ndevahn ye. ²⁵ Nde tah hua cochihve che nedin dama ihyan nducuahñ vedecuihca che va iyehñse ndete che conda ye. ²⁶ Adecoduhno ihyan che co cuihnan ye çava u nduco ndudo yahn ne, tihça u che rinducó nducoyaca ihyan ne, co cuihnan çava ihyan min ro che ndá nduco ángel ndah numacuahn vederihquentiyon yahn man, numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá man. ²⁷ Cuaco rahn ri nchuhn te o ino ihyan che chenun ye muhn ne, hua coh ye ne nde ndá ro che ndihchero ye che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Ndo diyahn Dihvo vo Jesucristo

²⁸ Chihno tenduh nine ro che tihça rahn Dihvo vo ne, quenda ye Pedro man, Jacobo man, Juan man, ne cocha ye ama tingüete çava che covah ye. ²⁹ Numanahn che revah ye ne, ndo diyahn ye. Tino yahn ye ne, ama ndo cua, ama diyahn ro. ³⁰ Adenan chihnde ro o ndáco, rente ye nduco Dihvo vo. Ihyan chahn ne, Moisés nduco Elías. ³¹ Quendihco dave yahn vahchetero, ne rente ihyan chahn nduco Dihvo vo yahn che va che çahno sahn nunde ihyan min van Jerusalén. ³² Pedro nduco combiero yahn ye ne, ama rendave yahnde ye. Cuañ che ntah ndutinán ye ne, ndihchero ye che ama ndo diyahn Dihvo vo. Namin ndihchero ye ihyan che o chahn che chenun ye min nduco ye. ³³ Ura che a rahn Moisés nduco Elías ne, rahn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahñ, indahça che cuahtenan vo muhn! Dendah nuhn ino vache vah, ama nan che cuhnde ne, ne tama nan che cuhnde Moisés, ne tama nan che cuhnde Elías.

Nde hua devano Pedro deh che rahn ye. ³⁴ Numanahn che rahn ye ne, chiya ama man, ne ama dihya ihyan chahn chi che chenun ye van man me. ³⁵ Van man me ne, chihnevan ihyan chahn ndudo che rahn Dendiohs:

—Sahn tih che Dayá. Yahinó sahn. Che çahma se ne, chemin che codinahñ nchuhn.

³⁶ Chihno che chihnevan ihyan chahn ndudo me ne, a deman Dihvo vo nti ye. Tahn min ne, hua rahn ihyan chahn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ye.

Ndetendah Dihvo vo Jesucristo vaco chihnga che quenun ama sahn dihn

³⁷ Tama ro me ne, cuenchahn ihyan chahn cuete me, ne ama yahn ihyan chahn ye, chendi yune ye Dihvo vo. ³⁸ Van ihyan chahn ne, rahn ama se numa dito:

—Ihyan Ricuahñ, conan vahino ne u. Condihchero ne çava sahn dihn yahn, te ama ndiyahn ra se yahn. ³⁹ Ama vaco

chihnga retumangan sahn, ne adenan rah se. Ama dito rendoh se, riche yan chende se. Rihno renuhn yah sahn, ne hua nahn cahcoman sahn. ⁴⁰ A chicá favor ihyan apóstol yahn ne che ndetendah ye vaco chihnga me sahn, ate hua chi ndetendah ye.

⁴¹ Ndahconan Dihvo vo:

—iAma yah ri ça va nchuhn, ihyan nunde che hua ritahno ne! ¿A numacuahn ro conán nduco nchuhn? ¿Tava ro va che cochá nduco ne? Cuehn, ngua daye.

⁴² Ura che ndá sahn dihn me ne, tumangan vaco chihnga me sahn, ne chendava se ndiyahn, rih diha se. Ate ndetendah Dihvo vo vaco chihnga me, ne nenecah ye sahn chida se. ⁴³ Nducoyaca ihyan ne, ama rahh ino ye yahn vederihno chahte che tihca din Dendiohs.

Tama yune rahh Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

Namin nducoyaca ye rahh ino ye yahn nducuahn vederihno che redin Dihvo vo. Rahh Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye:

⁴⁴ Ndah conun ino nchuhn ndudo che rahh nduco ne. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che necah se u tah sahn nunde.

⁴⁵ Ate hua chenahn ihyan chahn che rahh ye, te vahche yahn ye ça va che conahn ye, ne vah ye tumerune ye deh conahn ndudo min.

¿Duh che tahque ndinan ne?

⁴⁶ Ihyan apóstol chahn ne, rente ye van man ye nduco vih, cha ye che tahque conan ye. ⁴⁷ Checadino Dihvo vo che tihca rendecadino ihyan chahn, ne chetah ye ama lihn. Chehndi ye nan ye, ⁴⁸ ne rahh ye nduco ihyan chahn:

—Adecoduhno ihyan che nevahneccun ye lihn cuh che cuande yahn ne, u nevahneccun ye. Adecoduhno ihyan che nevahneccun ye u ne, Ihyan che dechuh ye u nevahneccun ye. Adecoduhno ihyan che tahque necun ye van nducoyaca nchuhn ne, ihyan min che tahque ndinan ye.

Ihyan che hua tan ye nduco vo ne, rinan ye uvo

⁴⁹ Tuhme rahh Juan ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ndihchero nuhn ama ihyan che, nduco che rahh no ye che duche ne ne, rendetendah ye vaco chihnga. Ate hua cah yune nuhn che quendi ye, te hua nduco ye uvo.

⁵⁰ Rahh Dihvo vo ri ye Juan:

—Hua cahca tan nchuhn che tihca redin ye, te ihyan che hua tan ye nduco vo ne, rinan ye uvo.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihya ye Jacobo nduco Juan

⁵¹ Cuahn che a ndá nino ro che va che nahh Dihvo vo vahchetero ne, chihco

dama ino ye, ne cuahn ye van Jerusalén. ⁵² Dechuh menan ye ama o ihyan apóstol ama cuan yan yahn Samaria, ça va che nuhn ihyan chahn nan che conan ye. ⁵³ Ate ihyan yan min ne, hua nevahneccun ye Dihvo vo, te a devano ye te yan Jerusalén cahh ye. ⁵⁴ Cuahn che ndihchero Jacobo nduco Juan che tihca ne, rahh ye:

—Dihve nuhn, nduhca che chihquentioniyon ihyan profeta Elías che chera yahn che chica nan ro, ne chiche ama yahn ihyan ne, ¿a nahn ne che tihca din vo, ne cuihno cuco ihyan yan tih ne?

⁵⁵ Chaconan Dihvo vo, ndihchero ye ihyan chahn, ne chihya ye ihyan:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne ti rica vedetan yahn ne che tihca rahh ne, ⁵⁶ te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndá ça va che ndedevahn ihyan, ndiyu ça va che decuihnó ihyan.

Tuhme chuh dama ye, cuahn ye tama yan nduco vih.

Sahn che nahn conduco se Dihvo vo Jesucristo

⁵⁷ Cuahn che a chenun yune ihyan chahn ne, rahh ama se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, conducó ndih adecotino che cahh ne.

⁵⁸ Rahh Dihvo vo ri ye sahn:

—Yuhne ne, va ive vaco te; yahda ne, va nan che rahte te, ate u che rinducó nducoyaca ihyan ne, metah nde nan che conditenán.

⁵⁹ Tama se ne, rahh Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuhh vo, condoque u.

Ndahconan se yahn ye:

—Dihvé, te yune ne che conán nan chidá nde ndá ro che coh ye. Cuhché ihyan, tuhme conducó ndih.

⁶⁰ Rahh Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuihcoman ihyan che hua ritahno ye u, te anduhneca ndete che a ndih ye nan Dendiohs. Ihyan chahn co cuhche ye tenahn yahn ye. Me di ne, cuehn cuahndode ndudo yahn vederihquentioniyon yahn Dendiohs.

⁶¹ Rahh tama se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, cahh conducó ndih, ate te yune ne che dinoca cahh cahmá nduco ihyan yahn che chenun ye ndevacó, te va che cahcomán ihyan.

⁶² Rahh Dihvo vo ri ye sahn:

—Nduhca che hua cochihve ntiyon yahn ihyan che ndaconan ye cuahn vedame ye ura che rih rine ye nduco curuhnyahn ne, tihca hua cochihve che hua riquendi ihyan vederihquentioniyon yahn Dendiohs cuahn dama.

10

Dechuh Dihvo vo Jesucristo ino raco ndiche ihyan che chahn ye cahndudo ye

¹ Chihno min ne, tendahnun Dihvo vo te ino raco ndiche ihyan che rinduco ye ihyan, ne dechuh ye ihyan chahn cade o ye queri ama yan cuahn nan che va che chuh man ye. ² Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhca che ndeh ndute ndata cuahn che ama riyahn ne, tihca ama yahn ihyan che nahn cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. Chemin che cuica nchuhn Dihvo vo Dendiohs che dechuh ca ye ihyan che cuahndudo ye Ndudo yahn ye. ³ Cuahn nchuhn, te u dechuh nchuhn nduhca che cah n itecuche van lobo. ⁴ Hua quenda ne dino. Nde tume, nde ndaco, hua quenda ne. Nde hua cuahtenun ne yune cava che necah ne Dendiohs nde ama ihyan. ⁵ Cuahn che condá nchuhn ama vah ne, cahma ne: “Dendiohs nduco ye nchuhn, hua dehve rahco ne.” ⁶ Ndete che min quenun ama ihyan che necun ye ne, conahn nduco ye nduhca che cahma nchuhn. Ndete che hua ne, hua conahn. ⁷ Cuahtenan nchuhn vah nan che nevahnevan ye nchuhn, ne cocheh ne man, cuih ne man, deh che reh ye te ye, cheh ne, te nan che redin ihyan ntiyon ne, a min va che quenda che cheh ye. Hua cah nchuhn nduh vah nduh vah. ⁸ Cuahn che nda nchuhn adecotino yan nan che nevahnevan ye nchuhn ne, cocheh ne adecodehno che cahco ye nan ne. ⁹ Codin nchuhn che ndoyahn ihyan cah che vate ye min, ne cahma ne nduco nducoyaca ihyan: “Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va van nchuhn.” ¹⁰ Ate adecotino yan che nda nchuhn nan che hua nevahnevan ye nchuhn ne, cuahn che ndiquenda ne cuahn yune ne, cahma ne: ¹¹ “Nde yune yahn yahn yan vaco nchuhn che quenah cah nuhn ne, ndahco nuhn yahn che hua chitahno ne. Ate cuedevano nchuhn te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va van ne.” ¹² Rahn ri nchuhn te ro che techecade Dendiohs yahn ihyan ne, tahque chuhrihn ca ihyan yan min che co ihyan yan Sodoma.

Ihyan yan Corazin nduco ihyan yan Betsaida ne, va che co ye castigo yah

¹³ Ihyan yan Corazin, iyah ri cava nchuhn! Ihyan yan Betsaida, iyah ri cava nchuhn!, te ndete che ihyan yan Tiro nduco ihyan yan Sidon ndihchero ye vederihno che ndihchero nchuhn ne, ametah ro nto ino ihyan chahn nunde yahn ye, chahtenun ye tino ndere man, chahte ran ye van iya man. ¹⁴ Ate nda ro che techecade Dendiohs yahn ihyan ne, nchuhn che tahque chuhrihn ne che co ihyan yan Tiro nduco ihyan yan Sidon. ¹⁵ Namin nchuhn, ihyan yan Capernaum, ama yade ne man, ama nahn conan ne man, ate va che cuahtenun ne van ruchiyahn.

¹⁶ Me nchuhn che rinduco ne u ne, ihyan che renevahnevan ye nchuhn ne, u renevahnevan ye. Ihyan che hua renevahnevan ye nchuhn ne, u hua renevahnevan ye. Ihyan che hua renevahnevan ye u ne, hua renevahnevan ye Ihyan che dechuh ye u.

Ndaconan ihyan che ino raco ndiche chahn che dechuh Dihvo vo Jesucristo

¹⁷ Ihyan che ino raco ndiche chahn che dechuh Dihvo vo ne, nta ye. Ama yeno ye, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, nde vaco chihnga ne, redinahn yahn nuhn yahn vederihquentiyon che te ne, chenah cuma nuhn.

¹⁸ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco, te u ne, ndihchero sahn chundah che nduhca che riyah cuah, rica se nan ro, renda se nde ndiyahn. ¹⁹ U te vederihquentiyon, chenah cuma nchuhn, ne ndahco ndiya ne vederihquentiyon yahn chundah. Andahre condinun ne cu tan man, itedahn man, ate hua dehva co yahn ne. ²⁰ Nchuhn ne, nde hua nduh co yeno ne che redinahn vaco chihnga che rihquentiyon ne. Tahque co yeno ne yahn che a chenah cava ne vahchetero.

Ama chi yeno Dihvo vo Jesucristo

²¹ Ura min ne, din Vaco Dendiohs che ama chi yeno Dihvo vo, ne covah ye:

—Chida man, ndih che dendah ne vahchetero man, iyehse man. U redeva numacuahn vedeyeno yavenan ne, te chihco ndeh ne vededevano yahn ne nan ihyan che rahco ye che ama devano ye, ne cah ne, chi devano ihyan che necun ye. Chida, tihca din ne, te tihca nahn man ne.

²² Tuhme rahn ye ri ye ihyan che nduco ye:

—Chida ne, ndahco ye nducuahn dehtenduh tah. Nde ama ihyan hua rendihche ye duh che Daya Dendiohs. Ate Chida ne, rendihche ye u, te u che Daya ye. Nde ama ihyan hua rendihche ye Chida, atenan u, Daya ye man, ihyan che tendahnun ihyan man, rendihche nuhn ihyan.

²³ Chaconan ye ndihchero ye ihyan che rinduco ye ihyan, ne deva vih rahn ye nduco ye:

—Nchuhn ne, ama ndah ro yahn ne, ²⁴ te rahn ri nchuhn te ama yahn ihyan profeta man, rey man, che chahte ye a rahn me, chenah ino ye che ndihchero ye che rendihchero nchuhn, ate hua ndaca ndihchero ye. Chenah ino ye che cahnevan ye che rihnevan nchuhn, ate hua ndaca chihnevan ye.

Ejemplo yahn ama sahn nacin yahn Samaria

²⁵ Ama sahn devano ley che dirun Moisés ne, çava che tumerande se Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, çdeh va che dín çava che conán vahchetero numacuahn ro ne?

²⁶ Tumerune Dihvo vo sahn:

—Çdeh che ndirun nan ley che dirun Moisés ne? ÇTaçå renehn ne?

²⁷ Ndahconan se:

—“Codin yahine Dihve Dendiohs numacuahn chedave yehn man, numa ine man, numacuahn fuerza yehn man, numacuahn vederendedecadino yehn man. Namin codin yahine nducoyaça ihyan nduhça che yahine man di.”

²⁸ Tuhme rañn ye ri ye sahn:

—Ndahça ndahconen. Ndete che tihça din ne, conen vahchetero numacuahn ro.

²⁹ Ate nducote hua nahn se che cora vedecuihno yahn se ne, tumerune se Dihvo vo:

—ÇDuh ihyan che din yahinó me ne?

³⁰ Ndahconan Dihvo vo yahn se nduco ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, chica ye yan Jerusalén, cuahn ye yune che renda yan Jericó. Min tañn nun sahn duco ihyan, ne chahn se ihyan, chehnevi se nde tino yahn ye. Nuhn yah se ihyan, ne chacondihte se ihyan, ndih tañn ye, ne conaahn se. ³¹ Ura min chuh ama chidocuyan nan che quendite ihyan che ntaca yah me, ne chahconan ye yune, chuh ye cuahn ye. ³² Namenan me ne, chuh tama chidocuyan, ama levita, ihyan che redin cudado nan ta. Ndiherero ye che quendite ihyan che ntaca yah me, ne namin chahconan ye yune, chuh ye cuahn ye.

³³ Ate chihno min ne, nda ama sahn nación yahn Samaria nan che quendite ihyan che ntaca yah me, ne quenah vahino se ihyan.

³⁴ Chahn nda se, ne dico se ihyan, chih se aceite nduco vino, ne dechiche se nduh cuan nan yah yahn ye. Tuhme tihde se ihyan dame yuhdo che ra se, ne quenda se ihyan ama vah, ne min din se cudado ihyan.

³⁵ Tama ro me, ura che a çahn se ne, tendah se tume, çah se sahn che vaco min, ne rañn se ri se vih: “Codin cudado ihyan cuh, ne cuahn che ndaconán ne, nedihvé yehn çava ca tume che toh nduco ye.”

³⁶ Tuhme tumerune Dihvo vo sahn:

—ÇCha ihyan che ino chahn che din yahino ye ihyan che nuhn yah sahn duco chahn ne?

³⁷ Ndahconan se yahn ye:

—Sahn che din se vedevahino nduco ye tahque yahino se ihyan.

Tuhme rañn ye ri ye sahn:

—Ndahça ndahconen. Namin di ne, codin yahine nducoyaça ihyan.

Chahn Dihvo vo Jesucristo vaco Marta nduco María

³⁸ Chihno min ne, chahn Dihvo vo ama yan lihn, vaco ama ndahça che duche te Marta. ³⁹ Marta ne, va ama tañn coh te che duche te María. Tañn min ne, chihnde te nan Dihvo vo, rihnevan te ndudo yahn ye. ⁴⁰ Ate Marta ne, ama va ntiyon yahn te, ne chahn te nan Dihvo vo, ne rañn te ri te ihyan:

—Dihvé, ça hua rihco ne cudado che tañn cóh ne, rihcoman te u nduco ntiyon yahn nuhn? Çahma ne co ne tañn che conan te u.

⁴¹ Ndahconan Dihvo vo yahn te:

—Marta, di ne, ama rendedecadine yahn ntiyon yehn. ⁴² Ate va ama nan che tahque cochihve. María ne, tendahnun te cha che tahque ndah, ne hua duhva cahnevi yahn te.

11

Chicuahn Dihvo vo Jesucristo nduhça che covah vo

¹ Ama yune ne, revah Dihvo vo, ne cuahn che a chihno covah ye ne, rañn ama ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, cuicuahn ne nuhn, covah nuhn nduhça che chicuahn Juån Bautista ihyan che chinduco ye ihyan.

² Rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuahn che covah nchuhn ne, çahma ne tuhça:

Chida nuhn che va ne vahchetero, ndahça che ndeva nducoyaça ihyan yavenan ne.

Ndahça che çahcantiyon ne nducoyaça ihyan.

Nduhça che rinahn nducuahn che nahn ne vahchetero ne, tihça conahn muhn iyehense cuh.

³ Cuete ne che cheh nuhn man nduhça che rete ne ro ro.

⁴ Cuenchahco ne nunde yahn nuhn, te namin nuhn ne, renchahco nuhn yahn nducoyaça ihyan che rendihco ye yahn nuhn.

Hua cuahnecun ne che tumerande chundah nuhn.

Cuendedevahn ne nuhn yahn nducuahn che chihnga.

⁵ Tuhme quendi Dihvo vo, ne rañn ye:

—Ndete che nan mahñ yan, çahn ama cha nchuhn vaco amigo yahn ne, ne çahma ne nduco ye: “Combiero, teche ne o ino pan, tumenán, ⁶ te ama amigo yahn nda ye ndevaco, ne metah dehva che çah cheh ye”, ⁷ ça ndahconan ye nde chete vah tuhça ne?:

“Hua dendoh u, te a quendité nan yundo nduco cheçahya yahn, ne chendevah ne, a ntude. Hua co necuán té che rique.” ⁸ Rañn ri nchuhn te andahre hua necuan ye, te ye çava che amigo yahn ne ihyan, ate ndete

che quendi ne çaça ne ihyan ne, necuan ye te ye nducuahñ che nahñ ne. ⁹⁻¹⁰ Namin ráhn rí nchuhn: Cuica ne dehtenduh che nahñ ne Dendiohs, ne te ye nchuhn. Tihça, te nducoyaca ihyan che rica ye ne, rendonda òah ye. Ihyan che renuhn ye ne, rendaça ye. Ihyan che riyahve ye ne, renãne chendevah çaça ye.

¹¹ Ndete che çaça ðaya ama cha nchuhn pan ne, ¿a çah ne ama tu? O ndete che çaça ðaya nchuhn yahça, ¿a çah ne ama cu? ¹² O ndete che çaça ðaya nchuhn ama ðute tuh ne, ¿a çah ne ama itedahn? ¹³ Andahre duhtuno ihyan nchuhn, ate devano çah ne dehtenduh che ndah ðaya ne. ¿A ndiyu tahque nun te Chida nchuhn che va ye vahchetero Vaco Ndah yahn ye nchuhn cuahn che çaça ne?

Ráhn se yahn Dihvo vo Jesucristo te quenana cuma ye vederihquentiyon yahn chundah

¹⁴ Ama yune ne, ndetendáh Dihvo vo vaco chihnga che quenun ama se, nedin che ndi lihme se. Cuahn che a ndiquendáh vaco chihnga me ne, a chi çahn sahn min, ne ama cuahn ino ihyan. ¹⁵ Ate nahñ se ne, ráhn se: —Sahn tih ne, rendetendáh se vaco chihnga, te quenana cuma se vederihquentiyon yahn chundah, sahn min che ndinãn se yahn vaco chihnga.

¹⁶ Nahñ tun se che nahñ tumerande se Dihvo vo ne, rica se che din ye ama vederihno che çaça vahchetero, ndihchero se. ¹⁷ Ate devano Dihvo vo deh che rendedecadino sahn chahn, ne ráhn ye ri ye sahn:

—Ndete ihyan che vate ye rihquentiyon ye, cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye çahcantiyon ye. Namin ihyan che chenun ye ama vah, ndete che cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye, cuahtenun ðama ye. ¹⁸ Namin chundah, ndete che cuhma se nduco ihyan yahn se ne, ¿taça co quendi çahcantiyon se? Tihça tumeruné nchuhn, te ráhn ne te nduco vederihquentiyon yahn chundah, rendetendáh vaco chihnga. ¹⁹ Ndete che rendetendáh vaco chihnga nduco vederihquentiyon yahn chundah ne, tuhme ¿duhra rinañ combiero yahn nchuhn che rendetendáh se vaco chihnga? Man sahn chahn çahma se co se nchuhn. ²⁰ Ate ndete che nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs rendetendáh vaco chihnga ne, codevano nchuhn te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va van ne.

²¹ Cuahn che ama sahn dito va che redin nduco se cudado vaco se ne, nducuahñ dehtenduh yahn se ne, ndahça va. ²² Ate ndete che ndá ðama ihyan che tahque dito ye che co sahn min ne, ndahco ndiya ye sahn, cahnevi ye nducuahñ dehtenduh che redin

nduco se cudado vaco se, ne necahn maññ ye nduco combiero yahn ye nducuahñ che cahnevi ye yahn se.

²³ Ihyan che hua rinduco ye u ne, tan ye nduco. Ihyan che hua redin ye ntiyon nduco ne, redetohnan ye ntiyon che redin.

²⁴ Cuahn che a ndiquendáh vaco chihnga ama ihyan ne, rechica nan yahn cuma, renuhn nan che conun. Ndete che hua rendaça nan che conun ne, rendedecadino: “Nahn tun nan che ndiquendáh.” ²⁵ Cuahn che rendaconan ne, rentaca ihyan min nduhça ama vah che ndahça nto dave nde tuno necuco. ²⁶ Tuhme rahñ regua te ndache vaco che tahque chihnga, ne rendaça ihyan min, ne tahque rechuhriññ ye che co ro menãn me.

Ndah ro yahn ihyan che redinahn ye Ndudo yahn Dendiohs

²⁷ Ura che ráhn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, ama dito ráhn ama ndahta van ihyan:

—¿Ndah ro yahn ihyan ndahta che chahcoyahn ye ndih man, che ðave ye ndih man!

²⁸ Dihvo vo ne, ráhn ye:

—Tahque ndah ro yahn ihyan che rihnevan ye Ndudo yahn Dendiohs man, redinahn ye man.

Ihyan nunde ne, rica ye ama vederihno ndihchero ye

²⁹ Cuahn che ama ndo ðama ihyan ne, ráhn Dihvo vo:

—Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, duhtuno ihyan ne, rica ne vederihno. Ate vederihno ne, hua ndaça ndihchero ne. Atenan ama vederihno nduhça vederihno che ðin Dendiohs nduco Jonás, ndaça ndihchero ne. ³⁰ Nduhça che ndihchero ihyan yan Ninive vederihno che ðin Dendiohs nduco Jonás ne, tihça conahn ama vederihno nduco u che rinduco nducoyaca ihyan, ndihchero nchuhn che vate ne man ro cuh.

³¹ Ndá ro che techeca Dendiohs yahn nducoyaca ihyan ne, necuan reina che va te cuahn yahn ndiya, çaça nunde te yahn nchuhn che vate ne man ro cuh, te ðahn min ne, chica te yahn yahn, ne nda te, chihnevan te vededevano yahn Salomón. Ate u che tahque chahte vederihquentiyon yahn che co Salomón, muhn quenun van nchuhn, nde hua retumacãh ne u. ³² Ndá ro che techeca Dendiohs yahn nducoyaca ihyan ne, necuan ihyan yan Ninive, çaça nunde ye yahn nchuhn che vate ne man ro cuh, te ihyan chahn ne, nto ino ye nunde yahn ye cuahn che cahndudo Jonás. Ate u che tahque chahte vederihquentiyon yahn che co Jonás, muhn quenun van nchuhn, nde hua retumacãh ne u.

Ejemplo yahn ndudo che ricuahn Dihvo vo Jesucristo

³³ Nde ama ihyan hua rihco ye ama yahn man ama cajún, ate rihco ye nan che yaco çava che co ro dave yahn ihyan che renda ye. Tihça ndudo yahn, te hua co conun ndeh. ³⁴ Ndutenan nchuhn ne, nduhça ama yahn che redin che ri ro nan ne. Chedave yahn ne ne, nduhça ama yahn che redin che ri renahn ne. Ndete che ndah chedave yahn ne ne, conahn ndah ne. Ate ndete hua ndah ne, nde hua conahn ne. ³⁵ Chemin che nahn che çahco nchuhn cudado chedave yahn ne çava che ndah conahn ne. ³⁶ Ndete che tihça çahco ne cudado ne, chedave yahn ne ne, nduhça ama yahn ndah che din che conahn ndah ne.

Sahn fariseo nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, ndevih Dihvo vo Jesucristo nunde yahn se vaçonan se

³⁷ Cuahn che chihno rahn Dihvo vo ne, yahve ama sahn fariseo ihyan che çahn ye vaço se, cheh ye nduco se. Chenda ye vaço se, ne cuahn che nda ura ne, chihnde ye nan mesa. ³⁸ Ndihero sahn fariseo me che hua nano ye tah ye nduhça costumbre yahn se, ne ama cuahn ino se chi. ³⁹ Rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn sahn fariseo ne, ama renano ne vaço man, cuh man. Ate chete chedave yahn man ne ne, ndito vede idihya man, nducuahn che chihnga man. ⁴⁰ ¡Hua renahn nchuhn! ¿A hua devano nchuhn te Dendiohs che dendah ye ihyan ne, tahque nahn ye che dave chedave yahn ihyan che co cuahn menan ye? ⁴¹ Cuedin nchuhn vedevahino numacuahn chedave yahn ne. Tuhme co ro che dave yavenan ne nan Dendiohs.

⁴² Nchuhn sahn fariseo, ¡yah rí çava ne!, te deman riya yahn ive man, aruda man, dehtenduh yata man, recah ne. Ate vederihquentiyon yahn Dendiohs man, vedeyahino yahn ye man, andahre chemin che tahque rignon chihve ne, rihcoman ne. Nduhça che redinahn ne yahn riya ne, tihça codinahn ne yahn nducuahn.

⁴³ Nchuhn sahn fariseo, ¡yah rí çava ne!, te renan ino ne cuahte ne chete yaco nan silla che rahte ihyan ndinan. Namin renan ino ne che nevahnecon ihyan nchuhn, nte ye Dendiohs nchuhn cuahn ndihve.

⁴⁴ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ¡yah rí çava ne! ¡o nan o chende ne! Nchuhn ne, nduhça yayan che a ninche, che vatehica ihyan menan nde hua devano ye che yayan, tihchan ne.

⁴⁵ Tuhme rahn ama sahn devano ley che dirun Moisés:

—Ihyan Ricuahn, cuahn che tihça rahn ne ne, nde nuhn, chihnga riya yahn nuhn.

⁴⁶ Ate rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin nchuhn, sahn devano ley che dirun Moisés, ¡yah rí çava ne!, te recah rihn nduh ne ihyan nduco dehtenduh che nentihdenan ne, rihquentiyon ne che va che dinahn ye. Ate man ne ne, nde tah hua rinan ne ihyan.

⁴⁷ ¡Yah rí çava nchuhn!, te rahto ne yayan yahn ihyan profeta che man indihthe yahn ne, chihno ye ihyan. ⁴⁸ Nchuhn ne, devano ne che din indihthe yahn ne, ne dama ri ne nduco ye, te ihyan chahn chihno ye, ne nchuhn rahto ne yayan.

⁴⁹ A yahn che tihça redin nchuhn che rahn Dendiohs numacuahn vededevano yahn ye: “Dechúh ihyan profeta man, ihyan apóstol man, ne çahno se nahn ihyan chahn, ne nahn ye ne, din tan se nduco ye.” ⁵⁰ Dendiohs va che techecade ye yahn ihyan che vate ye man ro cuh, te ndehde dame ye yun yahn nducoyaca ihyan profeta che chihno ihyan nde nan che canan iyehense. ⁵¹ Ndehde dame ye nde yun yahn Abel, nde yun yahn Zacarias, che chihno se ihyan mendahn yahn nan ta nduco yaco chahte. Tihça rahn ri nchuhn, te yun yahn nducoyaca ihyan chahn ne, va che nedihve ihyan che vate man ro cuh.

⁵² Nchuhn, sahn devano ley che dirun Moisés, ¡yah rí çava ne!, te vededevano che chihcoro Dendiohs ne, nchuhn ne, rihco ndeh ne. Nde hua riquendi man nchuhn, nde hua rahnecon ne che quendi ihyan chenahn.

⁵³ Cuahn che rahn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, chi tan se nduco ye, ne ama ndeh nan dehtenduh retumerune se ihyan. ⁵⁴ Nduco tihça ne, retumarande se ihyan, te nahn se che çahma ye ama ndudo che hua ndahça, çava che co çaca nunde se yahn ye.

12

Ndudo che ricuahn sahn fariseo ne, nduhça ya yahn pan

¹ Ura min ne, ama yahn ihyan ndo dama ye nde tuno raconda vih ye. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuihco nchuhn cudado nduco ndudo che ricuahn sahn fariseo, te o nan o chende se, ne ndudo yahn se ne, rendih nduhça che rendih ya yahn pan. ² Nducuahn che va cuahn ndeh ne, va che cuhnde ro. Namin nducuahn che ri cuahn ndeh ne, va che cadino ihyan. ³ Tihça, te che rente nchuhn cuahn deman ne nduco vih ne, va che cadino nducoyaca ihyan. Namin che rahn

nchuhn cuahn chete vah ne, va che cuahn-
dudo ihyan nde tin vah yuto.

Duh che va che din vah vo

⁴Ate nchuhn amigo yáhn, ráhn ri nchuhn
te hua din vah ne sahn che rihno se ihyan,
te cuihno min ne, ametah dehva co din se.
⁵U có nchuhn duh che din vah ne. Codin
vah ne Ihyan che co cahnevi ye vedevihche
yahn ne, ne cuihno min ne, va vederihquen-
tuyon yahn ye che dechuh ye nchuhn van
ruchiyáhn. A Ihyan min che codin vah
nchuhn.

⁶Yahda cahya ne, nde hua rigonun chi-
hve te, rendihcue ihyan uhn te, ra ye co
tume cahya, ate Dendiohs ne, nda cuande
ye ite. ⁷Nde yudo tin queri ama nchuhn
ne, nda cuande ye. Huate vah nchuhn, te
tahque rigonun chihve nchuhn che co ama
yahn yahda cahya.

*Ihyan che renevahnecun ye Dihvo vo Je-
sucristo nan nducoyaca ihyan*

⁸Ráhn ri nchuhn te adecoduhno ihyan
che renevahnecun ye u nan nducoyaca
ihyan ne, u che rinduco nducoyaca ihyan
ne, ndevá ihyan min nan nducoyaca ángel
yahn Dendiohs. ⁹Ate ihyan che hua
renevahnecun ye u nan nducoyaca ihyan
ne, hua ndevá ihyan min nan ángel yahn
Dendiohs.

¹⁰Adecoduhno ihyan, andahre chihnga
cahma ye yahn u che rinduco nducoyaca
ihyan, co ca ndaca ye vederenchahco. Ate
ihyan che cahva ye yahn Vaco Ndah yahn
Dendiohs ne, ametah nchahco cuahno Den-
diohs cava ye.

¹¹Cuahn che quenda se nchuhn chete
yaco man, nan juez man, nan intiyahn man
ne, hua ndedecadino nchuhn deh cahma
ne, o taça cahma ne, ¹²te ura min ne, Vaco
Ndah yahn Dendiohs te cuande nchuhn deh
che cahma ne.

*Rihco yudo Dihvo vo Jesucristo yahn
vedeidihya*

¹³Ráhn ama se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, cahma ne co ne sahn
dihno che cahmañ se nduco dehtenduh
che chihco indihnte yahn nuhn.

¹⁴Ate ráhn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndáco, ndiyu juez u cava che
cahcantiyón che cahmañ nchuhn dehten-
duh yahn ne nduco vih.

¹⁵Tuhme ráhn ye ri ye nducoyaca ihyan:

—Cuihco nchuhn cudádo, ne hua din
yahino ne vedecuihca che va iyehse cuh,
te andahre ama va vedecuihca yahn ihyan,
ate ndiyu nduco chemin co ndevahn ye.

Ama sahn cuihca che hua renahn se

¹⁶Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Chihnde ama sahn cuihca, ne ama
nduyo ne, ama chí chendáta yahn se.

¹⁷Tuhme ndedecadino se: “Man ne, itaça
dín?, te ametah ti nan che cuih ndáh ndute
ndáta yáhn. ¹⁸Tuhca dín. Ntihné ndu-
cuahn vahyaca yáhn, ne cahno che tahque
rahte. Min cuih ndáh nducuahn ndute
ndáta yáhn. ¹⁹Ama va vedecuihca yáhn
cava ndeh nduyo. Man ne, cuhnde táhn,
chéh man, cúh man, co yenó man.” ²⁰Ate
ráhn Dendiohs ri ye sahn: “Hua renehn.
Man yan cuh, va che coh. Ama nedin dame
vedecuihca, ate man ne, nde hua devene
duh che ndah yahn.”

²¹Quendi Dihvo vo, ne ráhn ye:

—Tihchan ihyan che renehin dama ye
vedecuihca cava man ye, ate nan Dendiohs
ne, ametah dehva yahn ye.

*Dendiohs ne, redin ye cudádo ihyan yahn
ye*

²²Ráhn Dihvo vo nduco ihyan apóstol
yahn ye:

—Chemin che ráhn ri nchuhn. Hua
cuahcoran ne taça din ne che ndáca cheh
ne, nde hua cuahcoran ne cava tino yahn
ne. ²³Vedevihche yahn nchuhn ne, tahque
quenun yan che co che reh ne, ne man
nchuhn ne, tahque chenun yan ne che
co tino che rahtenun ne. ²⁴Condihe
nchuhn chihnda. Nde hua rino te ndáta,
nde metah nan che cuih ndah te deh che
cheh te, ate Dendiohs ne, rihquecheh ye
ite. ¡Tahque rigonun chihve nchuhn che co
yahda! ²⁵¿Duh nchuhn che andahre ama
rendedecadino ne, co tihtenan ne man
metro che yaco ne? ²⁶Ndete che hua ri
redin nchuhn cha che hua vahche, ¿dehco
che ama rendedecadino ne yahn dehten-
duh chenahn?

²⁷Condihe nchuhn taça rihta nanda.

Nde hua rendahyon, nde hua rah cuhe,
ate ráhn ri nchuhn te tahque ndahchan ro
nanda che co tino che quenun Salomón, an-
dahre ama chahte vederihquentiyon que-
nan cuma ye. ²⁸Dendiohs ne, redin ye che
riya nanda viyáta andahre ama ro rihnde,
ne tama ro ne, rih di. ¿A ndiyu tahque redin
ye cudádo nchuhn? ¿Dehco che ama doh
ritahno ne tuhme? ²⁹Chemin che hua cah
rihn man ne nchuhn che rendedecadino ne
deh cheh ne man, deh cuh ne man. ³⁰Ihyan
iyehse ne, ama rendedecadino ye yahn
nducuahn dehtenduh che tuhchan. Ate
nchuhn ne, va Chida ne vahchetero, ne a
devano ye che rendotenan ne nducuahn de-
htenduh che tuhchan. ³¹Dinoca cuahne-
cun nchuhn che cahcantiyon Dendiohs nchuhn.
Tuhme nducuahn dehtenduh che tuhchan
ne, nde tihtenan ca ye te ye nchuhn.

³²Nchuhn che doh ri ne, che rinduco
ne u, huate vah ne, te Chida ne ne, nahn
cahcantiyon ye nchuhn. ³³Condihe
nchuhn dehtenduh che va yahn ne, ne

codin ne vedevahino nduco. Codin nchuhn che ndah çava che ndeva ne che ndah vahchetero. Chemin ne, nduhça ama vedecuihca che hua co cahnevi sahn duco man, hua co detoh iteduhn man. ³⁴ Tihça, te cha vedecuihca che va yahn nchuhn ne, a yahn chemin che rendedecadino ne.

Nahn che cuahteyan ihyan

³⁵⁻³⁶ 'Cuahn che rahn ama ihyan vihco nan che rihnevaco ihyan ne, rahtenun sahn decahya yahn ye cudado vah. Vateyan se çava che ndetahno che ntã dihve se yahve ye ne, aderano se nahne se chendevah. ³⁷ Ndah ro yahn sahn decahya che vateyan se ura che ntã dihve se. Cuaco rahn ri nchuhn te man ye cuacondihite ye mesa, ne çahco ye sahn che cheh se. ³⁸ Andahre nan mahñ yan, o a nino co dave ntã ye, ndete che ntã ye sahn che vateyan se ne, ndah ro yahn se. ³⁹ Cuedevano nchuhn te ndete che devano ama ihyan deh ura ndã sahn duco ne, cuhndeyan ye, ne hua çah yune ye che condã se chete vaço ye, duco se. ⁴⁰ Nchuhn ne, tihça cuahteyan ne, te u che rinducó nducoyaça ihyan ne, adenãn ndã ura che nde tah hua vate ne cudado.

Ejemplo yahn mozo

⁴¹ Tuhme tumerune Pedro:
—Dihvé, ¿a rente ne ejemplo cuh yahn demañ nuhn, o yahn nducoyaça ihyan ne?

⁴² Ndahconan Dihvo vo:

—¿Cha sahn decahya che çahco dihve se ntiyon tah se çava che çahcantiyon se vaço ye man, çahcaceh se mozo yahn ye man? ¿A ndiyu sahn che redinahn se man, che rino nan se man? ⁴³ Ndah ro yahn sahn che ntã dihve se sahn che redinahn se ntiyon yahn ye. ⁴⁴ Cuaco rahn ri nchuhn te çahco dihve sahn min ntiyon tah se çava che din se cudado nducuahn ntiyon yahn ye. ⁴⁵ Ate ndete che rahco ama cha sahn decahya te hua nun ntã dihve se, ne cuanãn redin tan se, rahn se sahn mozo yahn ye man, tahñ mozo yahn ye man, reh se man, rih se man, ricoh se man ne, ⁴⁶ ntã dihve se ro che hua quenãn rino se, ura che hua devano se, ne din ye castigo sahn nduhça che redin ihyan castigo sahn che hua redinahn se.

⁴⁷ 'Sahn decahya che a devano se dehtenduh che nahn dihve se, ne hua dinahn se ne, ama chahte castigo co se. ⁴⁸ Ate sahn decahya che hua devano se, ne din se dehtenduh che hua ndahça ne, hua nduh chahte castigo co se. Adecoduhno ihyan che chahte ntiyon condã tah ye ne, ndahva ndehde dame ye, ne ihyan che nde tahque chahte ntiyon condã tah ye ne, nde tahque ndeh ca ndehde dame ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cuahte çanda ihyan

⁴⁹ 'Çava u ne, cuahte çanda ihyan van man ye nduco vih anduhneça ndete che a chíh yahn muhn iyehñse cuh, ne jama náhn ndete a riche! ⁵⁰ U ne, va che ama chuhrihn, ne jama yah náhn ndete che a conahn! ⁵¹ ¿A rahco nchuhn che ndã muhn iyehñse cuh çava che ndahça cuahtenan ihyan nduco vih? Rahn ri nchuhn te hua, te ndã çava che cuahte çanda ye nduco vih. ⁵² Cuanãn nde meniyon, ndete che uhn ihyan chenun ye ama vah ne, ino ye co tan ye nduco o ye. ⁵³ Ihyan çahn ne, co tan ye nduco sahn daya ye, ne sahn daya ye ne, co tan se nduco chida se. Ihyan ndahta ne, co tan ye nduco tahñ daya ye, ne tahñ daya ye ne, co tan te nduco chaco te. Namin co tan ihyan ndahta nduco tahñ decuno ye, ne tahñ decuno ye ne, co tan te nduco indahn te.

Ri ro cuahn che rendacorun tiempo

⁵⁴ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye nduco nducoyaça ihyan:

—Cuahn che rendihchero nchuhn che renecuan man cuahn nan che rehche yahn ne, ndetahno rahn ne te cuan co, ne tihça ri. ⁵⁵ Namin cuahn che rano yuhneyahn ne, rahn nchuhn te cuhnde ihno, ne tihça ri. ⁵⁶ ¿o nan o chende nchuhn! Devano nchuhn cuahn che co ihno man, cuahn che cuan co man. ¿Dehco che hua devano ne deh ri ro cuh che vate ne? ⁵⁷ ¿Dehco che hua rendedecadino man nchuhn cha che tahque ndah din ne nan Dendiohs? ⁵⁸ Numanahn che çahn ama cha nchuhn nan intiyanh nduco sahn che tan se nduco ne ne, codin nun ino ne, cuenedin ndah ne ndudo nduco se cuahn yune, çava che hua quenda se ndih nan juez, ne necah ye ndih tah policia çava che tihyon se ndih vaço yahn. ⁵⁹ Rahn ri ndih te ndete che hua nedin ndah ne ndudo nduco se ne, hua ndiquendañ ne vaço yahn nde cuihno nedihve ne nducuahn che quendihco ne.

13

Nahn che nto ino ihyan nunde yahn ye

¹ Ura min ne, min chenãn neve ihyan, ne necah cuande ye Dihvo vo nduhça che chahn sahn estado yahn Galilea chi, che chihquentiyon Pilato sandado che chíhno se sahn, ura che rihno se ite che co te vedino nan ta. ² Tumerune Dihvo vo ihyan çahn:

—¿A rahco nchuhn che sahn Galilea çahn che tihça chíh se, tahque chendihco se nunde van nducoyaça ihyan Galilea? ³ Rahn ri nchuhn te hua. Ndete che hua nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, va che conda nducoyaça ne. ⁴ Namin, ¿a rahco nchuhn che ihyan che ntiyon ino çahn che chendañ ndudo torre yahn Siloé, tahque chendihco ye nunde van nducoyaça ihyan yan Jerusalén? ⁵ Rahn ri nchuhn te

hua. Ndete che hua nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, conda nducoyaca ne.

Ejemplo yahn yahn higo che hua ri yahn

⁶Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, ndihche ye ama yahn higo van yahn ndata yahn ye, ne ama yune ne, chahn ye chinuhn ye ndute yahn, ne hua ndaca ye, te hua ri yahn. ⁷Tuhme rahn ye ri ye sahn che redin cudado yahn ndata chahn: “A ino nduyo che renda rinuhn ndute yahn yahn tih, ne hua de-hva renda. Cuihque, te zdehco che ndere rehnevi fuerza yahn yahn nan che nti?” ⁸Ate sahn che redin cudado min ne, rahn se: “Dihvé, cuahnecon ne che cuandi ca yahn tih tama nduyo, ne ndahco cava yahn yahn, ne cuahto yahn ndah duto. ⁹A huane co ndute yahn. Ate ndete che a hua co yahn ne, tuhme cahca nduhca che rahn ne.”

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama ndahta che ruhte dame te

¹⁰Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, quenun Dihvo vo chete ama yaco, ricuahn ye. ¹¹Min quenun ama ndahta che a ri nthyon ino nduyo che hua ri che ndo cuaco te. Ruhte dame te, nedin ama vaco chihnga. ¹²Cuahn che ndihchero Dihvo vo tahn ne, cah ye tahn, ne rahn ye:

—Ndahta, a ndevahn di. Ametah chuhrihn.

¹³Tuhme nahn tah ye tahn, ne ndetahno ndo cuaco te, ne canan te rendeva te yavenan Dendiohs. ¹⁴Ate sahn ndinan yahn yaco me ne, chi tan se nduco Dihvo vo yahn che din ye che ndo cuaco tahn min ro che rahte tuhno ihyan. Rahn se nduco ihyan che chenun ye min:

—Va an ro che din vo ntiyon. Adecodheho ro chemin chan co chi nchuhn cava che din ye che ndoyahn ne, ate ndiyu ro che rahte tuhno vo.

¹⁵Tuhme ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Di ne, jo nan o chende! Ndete che chenan chiche itenine, o burro yehn chete vaco te, za hua ntahte ite ro che rahte tuhno ihyan cava che cahñ te cuh te nune? ¹⁶Ndahta cuh ne, ndata yahn Abraham tahn nduhca di, ne a nthyon ino nduyo redin chundah che rechuhrihn te. za hua redin yahn che ndedevahn tahn andahre ro che rahte tuhno ihyan?

¹⁷Cuahn che tihca rahn Dihvo vo ne, ama chi cuihnan nducoyaca sahn che hua ri rendihche se ihyan. Ate nducoyaca ihyan yan ne, ama yeno ye yahn vederihno rahte che redin Dihvo vo.

Ejemplo yahn ndute yahn mostaza

¹⁸Tuhme rahn Dihvo vo:

—zDeh nduhca vederihquentiyon yahn Dendiohs? zDeh nduhca, cahma che tihca

vederihquentiyon yahn ye? ¹⁹Chemin ne, nduhca ndute yahn mostaza che chino ama se nan yahn yahn se. Quendañ ndute me, ne chihta. Chi chahte nde yahda redin ndahque te van dune.

Ejemplo yahn ya yahn pan

²⁰Namin rahn Dihvo vo:

—zDeh nduhca, cahma che tihca vederihquentiyon yahn Dendiohs? ²¹Chemin ne, nduhca ya yahn pan che ndahchetahn ama ndahta van ndeh yune pan, din che chihta nducuahñ.

Ejemplo yahn chendevah che tuhco

²²Quendi Dihvo vo cuahn ye yan Jerusalén, ne rechuh ye yan cahya man, yan rahte man, ricuahn ye. ²³Ama se ne, tumerune se ihyan:

—Dihvé, za yahn ihyan che ndevahn ye ne?

Ndahconan ye:

²⁴—Nduhca che redin nun ino ihyan che conda ye chendevah che tuhco ne, tihca codin nun ino nchuhn che ndevahn ne. Ate rahn ri nchuhn te ama yahn ihyan nahn ndevahn ye, ne hua co. ²⁵Cuihno che necuan ama ihyan, necahde ye chendevah vaco ye ne, ndete che ura min nda nchuhn yahve ne: “Dihve nuhn, conahne ne chendevah” ne, ihyan min ne, ndahconan ye yahn ne: “Hua rendihché nchuhn, nde hua devano ti cochi ne.” ²⁶Tuhme andahre cahma ne: “Dama cheh dama chih nuhn nduco ne, ne ndih che chicuahn ne ndihve yahn yan vaco nuhn”, ²⁷ate ihyan min ne, ndahconan ye yahn ne: “A rahn ri nchuhn te hua rendihché nchuhn, nde hua devano ti cochi ne. Nchuhn ne, chihnga ihyan ne. Cuavi ne tan, cuahn ne vane, nde hua nahn ndihcheró nchuhn.” ²⁸Tuhme che cuaco, cuaco nchuhn man, cheh dihyon ne man, te ndihchero ne Abraham man, Isaac man, Jacobo man, nducoyaca ihyan profeta man, che ndi dama ye nan che rihquentiyon Dendiohs, ate nchuhn ne, cuahn chevah vatendi ne. ²⁹Namin ndo dama ihyan, cava ye numachahte iyehñse, ne cuahñ ye, cheh ndah ye nan che rihquentiyon Dendiohs. ³⁰Tuhme ne, nahn ihyan che ndahnan ye man ro cuh ne, cuahtenan ive ye, ne nahn ye che chenan ive ye man ne, quendaññan ye.

Rahn sahn fariseo te Herodes nahn cahno se Dihvo vo Jesucristo

³¹Ura min ne, nda neve sahn fariseo, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Condaca ne muhn conahn ne, te nahn cahno Herodes ndih.

³²Ndahconan ye yahn sahn chahn:

—Cuahn nchuhn, ne cahma ne co ne yuhne min: “Condiñche, u ne, rendetendañ

vaco chihnga, ne redín che rendoyahn ihyan cah man ro cuh man, caviyan man, deman man. Tuhme cuihno dín nityon cuh yahn.”³³ Ate va che quendi yune yahn man ro cuh man, caviyan man, deman man, te yan Jerusalén ne, a min va ndi che rihno se nducoyaca ihyan profeta.

Dihvo vo Jesucristo ne, chaco ye cava ihyan yan Jerusalén

³⁴Nchuhn ihyan yan Jerusalén, che rihno ne ihyan profeta man, recah ne tu ihyan che redечuh Dendiohs man, jama ndeh yune ndá, te nahn nedin damá nchuhn nduhca che renedin dama chaco tuh daya te man reche te, ate hua cahnecon ne!³⁵ Condiheche nchuhn, te yaco yahn ne ne, cuhnde man, ne rahn ri nchuhn te ametah ndaconan ndi-chero ne u nde ndá ro che cahma ne yahn: “Ndeva vo yavenan ihyan cuh che cochi ye menun Dihvo vo Dendiohs.”

14

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi se cah ntito

¹Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, chahn Dihvo vo, cheh ye ndevaco ama sahn ndinan yahn sahn fariseo. Combiero yahn se ne, rihno se Dihvo vo, nahn ndi-chero se deh din ye. ²Min quenun ama sahn che ndi se cah ntito, ne chahn ndá se nan Dihvo vo. ³Tumerune Dihvo vo sahn fariseo chahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man:

—¿A nihnde cade che co din vo che ndoyahn ihyan cah ro che rahte tuhno ihyan ne?

⁴Ate hua ndahconan sahn chahn. Tuhme chetah ye tah sahn ntito me, din ye che ndoyahn se, ne ndedechuh ye sahn. ⁵Chihno min ne, rahn ye nduco sahn chahn:

—Ndete che condahnun ama burro, o ama itenine yahn nchuhn chete veh ico ne, ¿a hua ndetendah nchuhn ite andahre ro che rahte tuhno ihyan?

⁶Ate hua chi ndahconan sahn chahn nde ama ndudo.

Ejemplo yahn ihyan che rahn ye nan rihnevaco ihyan

⁷Cuahn che ndiheche Dihvo vo nduhca che retendahnun sahn chahn nan che cuahte se ne, nte ye ejemplo cuh:

⁸—Ro che yahve ihyan ama cha nchuhn che cah ne nan vihco che rihnevaco ye ne, hua cuhnde ne nan silla menan, te denan ndiyahve ye ama ihyan che tahque redin yahn che cuhnde ye min. ⁹Ndete che tihca ne, ura che a va ne ne, cahma ihyan che vaco me co ye ndih: “Cuavi ne tan, cuhnde amigo yahn.” Tuhme cora vedecuihno yahn ne, ne necuan ne cah ne cuhnde ne nan che rahte ihyan che dendah ye. ¹⁰Cuahn che yahve ihyan ndih ne, tahque

ndah cuahn ne, cuihnde ne nan silla che rahte ihyan che dendah, ne cuahn che nda ihyan che vaco ne, cahma ye nduco ne: “Amigo, cuihnde nan silla menan.” Tihca quendah yavenan ne nan ihyan che vate ye min. ¹¹Tihca, te ihyan che redeva man ye yavenan ye ne, nuhnde ndiya ye, ne ihyan che necun ye ne, conan ye.

¹²Namin rahn Dihvo vo nduco sahn fariseo che vaco me:

—Cuahn che yahve ihyan cava che cah, cheh ye ne, hua yahve amigo yehn man, di-hne man, ihyan yehn man, ihyan cuihca che vate ye nino ndevaque man, te ihyan chahn ne, co ndahco menun ye yehn. ¹³Cuahn che cah, cheh ihyan ne, tahque ndah coyahve ihyan chevah man, ihyan che ndi cheche ye man, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che ve nan ye man. ¹⁴Ndete che tihca din ne, ndah ro yehn, te ihyan chahn ne, hua co ndahco menun ye yehn. Ate cuahn che ndedetuhche Dendiohs tenahn che ndah ihyan ye nan ye ne, ro min ndahco menun Dendiohs yehn.

Ejemplo yahn che cheh vino ihyan

¹⁵Chihnevan ama sahn che nduco se va se reh se, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ndah ro yahn ihyan che cuahte ye cheh ye nan che rihquentiyon Dendiohs.

¹⁶Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, yahve ye ama yahn se che cah se cheh vino se ndevaco ye. ¹⁷Ura che a quendihte mesa ne, dechuh ye sahn decahya yahn ye che cahma se nduco sahn chahn: “Cahn nchuhn, te a va yan nducuah.” ¹⁸Ate nducoyaca se ne, canan chica se che din chahtino ye yahn se. Ama se ne, rahn se: “Cade cá ama ndi yahn, ne va che cah nndi-chero. Cahme co ihyan, ne din chahtino ye yahn.” ¹⁹Tama se ne, rahn se: “Cá uhn yanda itenine ruhnyahn, ne va che cah nndi-chenan ite nan ntiyon. Cahme co ihyan, ne din chahtino ye yahn.”

²⁰Tama se ne, rahn se: “Cade chihnevaco, ne chemin che cahme co ihyan te hua co cah.” ²¹Ndaconan sahn decahya me, ne neco se dihve se nduhca che rahn sahn chahn. Chi tan dihve se, ne rahn ye ri ye sahn decahya me: “Cuehn tenun tenun no cuahn ndihve man, cuahn yune man, ne ihyan chevah man, ihyan che ndi cheche ye man, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che ve nan ye man, quenda ihyan muhn ndevaco.” ²²Cuahn che ndaconan sahn decahya me ne, rahn se: “Dihvé, a dinahn che rahn ne, ate va ca nan che cuahte ihyan.” ²³Rahn dihve se ri ye sahn: “Cuehn cuahn yune man, tinduh cuahn chihto man, ne codin fuerza ihyan che chi ye cava che cuto ihyan vaco. ²⁴Rahn te nde ama sahn

che yáhvé menañ ne, hua cheh vino se che ndihcoyán.”

Ihyan che nahn conduco ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che chuhrihn ye

²⁵ Ama yahn ihyan cuahn ye nduco Dihvo vo. Chaconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

²⁶ —Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcomañ ye chida ye man, chaco ye man, ndahta yahn ye man, daya ye man, dihno ye man, cahve ye man, vida yahn man ye man, cava che co conduco ye u. ²⁷ Ihyan che hua nahn chuhrihn ye cava u ne, hua co conduco ye u.

²⁸ Adecoduhno nchuhn che cahno ne ama vah, ¿a hua dinoca retendah cuande ne tava nahn cava che tuno vah me? ²⁹ Ndete che cahco ne name yahn vah me, ate hua cocha ne tuno ne, nducoyaca ihyan che ndihche ye ne, cahyon nan ye, ³⁰ ne cahma ye: “Sahn tih ne, canañ rihno se ama vah, ne hua chicha se tuno.” ³¹ Namin ama rey che va che cahñ ye cuhma ye nduco tama rey, ¿a hua dinoca rihnde ye, rendedecadino ye ndete che nduco ndiche mil sandado yahn ye cocha ye cuhma ye nduco tama rey che cochí ye nduco ndico mil sandado? ³² Me ndete che rihñ che hua cocha ye ne, cuahn che yahn ca cochí rey che cuhma nduco ye ne, dechuh ye sahn che cahñ se menun ye, cahma se nduco rey min cava che cuhnde dihn ye, ne hua cuhma ye nduco vih. ³³ Tihca, te adecoduhno nchuhn che hua cahcomañ ne nducuahñ yahn ne che va ne, hua co conduco ne u.

Ejemplo yahn ima

³⁴ Ima ne, ndah. Ate ndete che cuihno dine yahn ne, ¿dehra nduco ndo dine? ³⁵ Va che cora, te hua cochihve, nde cava che cotave ndiyahn, nde cava che cuahto duto chendata. Nducoyaca nchuhn, jcuendecadino ndah ne deh conahn ejemplo cuh!

15

Ejemplo yahn itecuche che chinda te

¹ Rahn nducoyaca sahn rica tumecañiyo man, sahn nunde chenahn man, nan Dihvo vo che nahn cahnevan se ndudo yahn ye. ² Yahn chemin che ri yudo yahn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne rahn se yahn Dihvo vo:

—Sahn tih ne, rinduco se sahn nunde, ne reh se dama nduco se.

³ Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh nduco sahn chahn:

⁴ —Ndete che ama cha nchuhn va ama ciento itecuche yahn ne, me ndete che conda ama te ne, ¿a hua cahcomañ ne ite che cun raco ntihton cun chahn viyata, ne cahñ ne, quenuhñ ne ite che chinda me, nde nan che ntaca ne ite? ⁵ Cuahn che a

ntaca ne ite ne, numacuahn vedeyeno tihde dihme ne ite, ndiquenda ne ite. ⁶ Cuahn che nta ne ne, nedin dama ne ihyan nino ndevaco ne man, ihyan rendihche ne man, ne cahma ne nduco ye: “Cuahte yeno vo nduco nchuhn, te itecuche yahn che chinda te ne, a ntaca ite.” ⁷ Rahn ri nchuhn te tihca tahque cuhnde vedeyeno vahchetero cava ama ihyan nunde che nto ino ye nunde yahn ye che co cava cun raco ntihton cun ihyan che rahco ye che nde hua nahn che nto ino ye.

Ejemplo yahn tume che chinda

⁸ Ndete che ama ndahta che va ndiche tume diyahngua yahn te, ne conda ama ne, ¿a hua nahn yahn te candil, ndache te vah, nuhn te tume me nde nan che ntaca te? ⁹ Cuahn che ntaca te ne, nedin dama te ihyan nino ndevaco te nduco ihyan rendihche te, ne cahma te co te ihyan: “Cuahte yeno vo nduco nchuhn, te a ntaca tume yahn che chinda.” ¹⁰ Rahn ri nchuhn te tihca co yeno angel yahn Dendiohs cava ama ihyan nunde che nto ino ye nunde yahn ye.

Ejemplo yahn sahn yuno che ndere quechica se

¹¹ Quendi Dihvo vo, ne nte ye tama ejemplo:

—Ama ndaco ne, chahte o daya ye. ¹² Sahn che ive me ne, rahn se ri se chida se: “Chidá, te ne vedecuihca che va che cahco ne yahn.” Tuhme cahmañ chida se vedecuihca yahn ye, ne cahñ ye sahn. ¹³ Chihno neve ro ne, chihcoyañ se dehtenduh yahn se, ne cuahn se nan yahn yahn. Min chihno toh se tume yahn se, ndere quechica se. ¹⁴ Cuahn che a chihno toh se tume yahn se ne, ama chihnde cuico yahn nan che quenan se, ne canañ ama yah chahno se. ¹⁵ Chica se ntiyon din se ama ihyan che yan vaco ye min, ne dechuh ye sahn, din se cudado cuche yahn ye. ¹⁶ Nde dehtenduh dima che reh cuche chahn ama nahn cheh se, ate nde dehtenduh chemin chan, hua rendaca reh se. ¹⁷ Tuhme necahco se, ne ndedecadino se: “Ama yahn ihyan redin ntiyon chenan ye vaco chidá, ne ama va che reh ye. Me u ne, muhn quenán, adeche coh cuicó. ¹⁸ Tahque ndah che nahn yahn chidá, ne cahmá có ihyan: Chidá, quendihcó nunde, nde nan Dendiohs, nde nan ne. ¹⁹ Ametah redin yahn che cahma ne daya ne yahn. Man ne, co nduhca ama mozo yahn ne.” ²⁰ Tuhme ndonun yune se, conañ se yahn chida se.

Yahn ca va che nta se, ne ndihchero chida se sahn. Quenan vahino ye sahn, ne chahn ye rano ye, chahtemañ ye sahn, tenañ ye sahn. ²¹ Rahn se ri se ihyan: “Chidá, quendihcó nunde, nde nan Dendiohs, nde nan ne. Ametah redin yahn che cahma ne

daya ne yáhn.” ²² Ate chida se ne, ráhn ye ri ye sahn decahya yahn ye: “Tenun tenun no cuetendáh nchuhn tino che tahque ndah, conun se man, chinetaḥ che conun taḥ se man, ndaḥo che conun caḥ se man. ²³ Cuahn nchuhn, ngua ne ama itenine che vihche te, ne cuihno ne ite. Chuh vo ite, ne din vo vihco, ²⁴ te sahn dayá cuh ne, a ndih se che ráhcó, ate man ne, ndaconan se. A dendá sahn, ate man ne, a ntáca sahn.” Tuhme canan ihyan chahn vihco vedeyeno.

²⁵ Sahn daya ye che menan me ne, quenan se viyata, ne cuahn che ntá nino se ndevah ne, chihnevan se che retive ihyan man, rendeh ye man. ²⁶ Tuhme cah se ama sahn decahya yahn chida se, ne tumerune se sahn deh che ri min. ²⁷ Ndahconan se: “A ntá sahn dihno ne, ne hua dehva chahno se chi. Chemin che chihquentiyon chida ne che coh ama itenine che vihche te.” ²⁸ Chi tan sahn che menan me, nde hua nahn ndonda se vah. Tuhme quendaḥ chida se, chica ye favor sahn che ndonda se vah. ²⁹ Ate ndahconan se yahn ye: “U ne, cuahn dama redín ntiyon nduco ne, ne hua rahcotáhn yahn ne. Nde ama yune hua te ne amare ama chivato lihñ çava che cheh yenó nduco amigo yáhn. ³⁰ Ate cuahn che ndaconan sahn daya ne tih che ndere toh se tume yahn ne nduco ndahta che ndere vatechica te ne, chihquentiyon ne che chih ama itenine vihche çava se.” ³¹ Tuhme ndahconan chida se: “Dayá, di ne, cuahn dama quenén nducó, ne nducuañ dehtenduh yáhn ne, a yehn. ³² Ate ndaḥca che çah yeno vo chedave yuhn vo, din vo ama vihco vedeyeno, te sahn dihne ne, a ndih se che ráhcó, ate man ne, ntáca se. A denda vo sahn, ate man ne, ntáca vo sahn.”

16

Ejemplo yahn ama sahn duhtuno ihyan che va taḥ se ama ntiyon

¹ Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh nduco ihyan apóstol yahn ye:

—Chihnde ama ihyan cuihca che quenán ama sahn che redin se cudádo ntiyon yahn ye, ne chahn ihyan nuhnde ye sahn nan ye che ndere retáḥ se dehtenduh yahn ye. ² Tuhme cah ye sahn, ne ráhn ye ri ye sahn: “¿Deh chu che renuhnde ihyan di nán? Cuente cuende u yahn ntiyon che quenén, te cahneví ntiyon che va taḥ.” ³ Tuhme ndedecadino se: “¿Táca dín man?, te dihvé ne, cahneví ye ntiyon che va taḥ. Hua co dín ntiyon dito, ne ndete che ndere çacá chéñ ne, cuihnán. ⁴ A ntá tñ taça dín çava che nevahneñcuñ ihyan u vaço ye cuahn che a cahneví dihvé ntiyon che va taḥ.” ⁵ Tuhme cah se queri ama ihyan che chendiho ye yahn dihvé se. Tumerune se ama ye: “¿Táva

quendiḥque yahn dihvé ne?” ⁶ Ndahconan ihyan min yahn se: “Ama ciento barril aceite quendiḥcó yahn ye.” Ráhn se ri se ihyan: “Ti va niyon che quenán çaca. Cuihnde, ne menchahte no cuahconeñ caque o raco ndiche.” ⁷ Chihno min ne, tumerune se táma ye: “Di, ¿táva quendiḥque yahn dihvé ne?” Ndahconan ye yahn se: “Quendiḥcó ama ciento çade trigo yahn ye.” Tuhme ráhn se ri se ihyan: “Nga çaca yehn. Cuahconeñ cun raco.” ⁸ Cuahn che checadino dihvé ntiyon me ne, ndeva ye yavenán sahn min che ndere retáḥ se dehtenduh yahn ye, yahn che ama vivo se.

Tuhme ráhn Dihvo vo:

—Man ro cuh ne, ihyan nunde ne, tahque vivo ye che co ihyan che riquendi ye vederihquentiyon Dendiohs.

⁹ ‘Chemin che ráhn rí nchuhn: Cotoh ne vedecuihca andahre chihnga, ne nduco chemin ndaça amigo yahn ne, çava che ndá ro che coh ne ne, co cuahtenan ne vahchetero.

¹⁰ ‘Ihyan che hua reduco ye van taḥ sihn che redin ye cudádo ne, namin hua reduco ye andahre che ndeh, ne ihyan che reduco ye van taḥ sihn che redin ye cudádo ne, namin reduco ye ndete che ndeh. ¹¹ Ndete che hua toh nchuhn vedecuihca che va taḥ ne çava che din ne che ndah ne, ¿duhra te ntiyon yahn Dendiohs, din ne? ¹² Ndete che hua redin nchuhn cudádo dehtenduh yahn ihyan che rihco ye taḥ ne ne, ¿duhra te dehtenduh che co yahn man ne?

¹³ ‘Nde ama ihyan hua co conan cuma ye o dihvé ye, te tahque din yahino ye ama che co táma, ne quendi ye nduco ama, ne cahcomán ye táma. Hua co din yahino nchuhn Dendiohs ndete che yahino ne vedecuihca.

¹⁴ Rihnevan sahn fariseo che chenun se min che hiḥca rente Dihvo vo, ne riyon nan se ihyan, te yahino se vedecuihca. ¹⁵ Tuhme ráhn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, redin çá ne che ndah ihyan ne nan ihyan. Ate Dendiohs ne, a devano ye duh ihyan nchuhn. Va deh che ama richihve che ráhco ihyan, ate nan Dendiohs ne, hua richihve.

¹⁶ Ley che dirun Moisés nduco ndudo che dirun ihyan profeta ne, chihnde nde ndá ro che ndá Juan Bautista. Nde tañ min ne, rahndudo ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne ama yahn ihyan redin nun ino ye che nahn dinahn ye.

¹⁷ Tahque nun nto iyehñse che co che cuavi ama cheneliñ nan vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹⁸ ‘Adecoduhno ihyan che tehche ye ndahta yahn ye, ne cahnevaço ye nduco táma te ne, din duche yahn ye che nihnevaço ye. Namin ihyan che cahnevaço

ye nduco ama tahn che ntehche inchahn te tahn ne, din duche yahn ye che nihnevaco te.

Ejemplo yahn ama sahn cuihca nduco Lázaro

¹⁹ Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Chihnde ama sahn cuihca che renun se deman cuahno tino ndah, ne ama va deman cuahno che ndah reh se ro ro. ²⁰ Tahn min ne, namin chihnde ama ihyan chevah che duche ye Lázaro, ne ama ndechendih yute ihyan. Quendite ye chendevah yahn sahn cuihca me, ²¹ ne ama nahn cheh ye andahre dache che ra man mesa yahn se. Nde yahna renda te, riyavenan te nan yah yahn ye. ²² Cuahn che nda ro che chih ihyan chevah me ne, quenda ángel ihyan vahchetero, ne min quenam Abraham. Adiva ne, chih sahn cuihca me, ne chihche ihyan sahn. ²³ Cuahn che rechuhrihn se van ruchiyahn ne, chenihiyon nan se, ne ama yahn ndihchero se Abraham. Namin ndihchero se Lázaro che quenam ye min. ²⁴ Tuhme cah se: “Chidá Abraham, conan vahino ne u. Cuedechuh ne Lázaro, decandha ye tin ndutetah ye van nune, cava che ndedevan ye chihya, te ama rechuhrihn muhn van ruchiyahn.” ²⁵ Ndahconan Abraham yahn se: “Dayá, cuenecahque te ama ndahca chehne cuahn che quenam iyehense, ate Lázaro ne, ama yah chahno ye. Man ne, ama ndahca quenam ye muhn, ate di ne, rechuhrihn tan nan che quenon. ²⁶ Avane ne, a nihnde cade che ihyan che chenan ye muhn, andahre nahn cahñ ye tan, ate hua co chuh ye. Namin ihyan che chenen ye tan ne, hua co chuh ye, chi ye muhn.” ²⁷ Tuhme rahn sahn cuihca me: “Chidá Abraham, ricá ndih, codin ne favor, cuedechuh ne Lázaro che cahñ ye vaco chidá, ²⁸ co ye uhn sahn dihnó che vate se min, cava che hua chi se muhn nan che rechuhrihn ihyan nunde.” ²⁹ Rahn Abraham ri ye sahn: “Min va ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun ihyan profeta man, rahndudo ihyan. A ndudo min va che dinahn se.” ³⁰ Tuhme rahn sahn cuihca me: “Chidá Abraham, hua retumacah se yahn chemin. Ate ndete che ntuche ama ihyan che a ndih ye, cahñ ye, yahve ye sahn ne, tuhme che cuaco, nto ino se nunde yahn se.” ³¹ Ate rahn Abraham ri ye sahn cuihca me: “Ndete che hua ritahno se yahn che dirun Moisés nduco che dirun ihyan profeta ne, namin hua cotahno se, andahre che ntuche ama ihyan che a ndih ye, cahñ ye, yahve ye sahn.”

17

Riyahve Dihvo vo Jesucristo ihyan cava che hua cuahtendihco ye nunde

¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—A cade no che va dehtenduh che din che cuahtendihco ihyan nunde, ate yah ri cava adecoduhno ihyan che din ye che cuahtendihco ihyan chenhahn nunde! ² Tahque ndahca cava ihyan min che dechiche ihyan ama tu yudo dando ye, ne cuacondahnun ye ihyan van nuniyahn, che co che din ye che condihco ama cha ihyan chuhn che necun ye nunde. ³ Cuihco nchuhn cudado.

⁴ Cuahn che din tan ama ihyan nduco nchuhn ne, coyahve ne ihyan nduco ndah. Ndete che nto ino ye che tihca din ye ne, cuenchahco ne yahn ye. ⁴ Andahre ndache yune che ama ro din tan ama ihyan nduco nchuhn, ate ndete che namin ndache yune rendaconan ye, ne rahn ye: “Yah ri che tihca dín”, tuhme ne, cuenchahco ne yahn ye.

⁵ Ihyan apóstol ne, rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Cuenan ne nuhn cava che cotahno ndah nuhn.

⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndete che ritahno nchuhn amare tah sihn, co cahcantiyon ne yahn tih: “Cuavi tan, cuahn, cuandi van nuniyahn”, ne dinahn yahn ne.

Nduhca che va che din vo ntiyon nduco Dihvo vo Jesucristo

⁷ Ndete che va ama mozo yahn nchuhn che ruhn se yahn, o redin se cudado itenine, ura che ndaconan se che chahn se viyata, ¿a ndetahno cahma ne co ne sahn tuhca?: “Cuechoh, cuihnde nan mesa, cheh.” ⁸ ¿A ndiyu tahque ndah che cahcantiyon ne sahn tuhca?: “Cuedendah comida, cuihqueyan nan mesa, cuihque cudado nahmin che cheh vinó. Cuihno cheh vinó, tuhme cheh vine.” ⁹ Cuihno din se nducuaahn che chihquentiyon ne, ¿a va che necah ne nundihve cuahn sahn ne? Hua. ¹⁰ Namin cuahn che a cuihno din nchuhn nducuaahn che a va cade che din ne ne, tahque ndah che cahma ne co ne Dihve ne: “Nuhn ne, mozo nuhn. Nde hua nahn che nte ne nundihve cuahn nuhn, te atenan ntiyon che chihquentiyon ne ne, a chemin no che din nuhn.”

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ndiche sahn che ndi se cah che rechá yute

¹¹ Cuahn che cuahn Dihvo vo yan Jerusalén ne, chuh ye nan che rivah estaño yahn Galilea nduco nación yahn Samaria. ¹² Ura che a nda nino ye ama yan lihn ne, nda ndiche sahn che ndi se cah che rechá yute. ¹³ Cah se:

—Dihve nuhn, Jesús, jonan vahino ne nuhn!

¹⁴ Cuahn che ndihchero ye sahn chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—Cuahn nchuhn nan chidocuyan.

Dinahn sahn chahn, ne nahmin che cuahn se ne, ndoyahn nducoyaca se. ¹⁵ Tuhme ama se ne, cade ndihchero se che a ndoyahn se ne, ndaconan se, ne ama redeva se yavenan Dendiohs. ¹⁶ Chehntihya se numacuahn vedeneconan Dihvo vo, ne necah se nundihve cuahn ihyan. Sahn min ne, sahn tama naci6n se. Samaria naci6n yahn se. ¹⁷ Tuhme tumerune Dihvo vo:

—¿A ndiyu ri ndiche sahn chahn che ndoyahn se? ¿Tiya sahn che nun chahn? ¹⁸ ¿A deman sahn tama naci6n cuh che ndaconan se, ndeva se yavenan Dendiohs?

¹⁹ Chihno min ne, rahn ye ri ye sahn:

—Dehve rahque. Cuenecon. Conahn, te nducote chitehne ne, a ndoyehn.

Nduhca che rihquentiyon Dendiohs

²⁰ Tumerune sahn fariseo Dihvo vo ticuahn cuanan vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne ndaconan ye yahn se:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, hua cuanan nduhca che chenah rino nchuhn. ²¹ Nde ama ihyan hua co ye nchuhn: “Muhn va”, o “min va”, te Dendiohs ne, a ndahco cade ye vederihquentiyon yahn ye van nchuhn.

²² Rahn Dihvo vo ri ye ihyan ap6stol yahn ye:

—U che rinduc6 nducoyaca ihyan ne, nda ro che ama nahn nchuhn che ndaconan, ate hua ndaca ndihchero ne u. ²³ Ndere cahma ihyan co ye nchuhn: “Nga ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyeahnse, quenun ye muhn”, o “nga ye, quenun ye min.” Hua tumecah nchuhn, nde hua cahn ne, ndihchero ne. ²⁴ Chemin che ri nchuhn te nduhca che rendihchero ihyan che riya cuah, ri ro dave numachahte ne, tihca ndihchero ihyan u che rinduc6 nducoyaca ihyan, ro che nda. ²⁵ Ate dinoca va che ama chuhrin, te ihyan che vate ye man ro cuh ne, hua co ndihche ye u. ²⁶ Nduhca che चाहno ihyan chi ro che quenah Noe iyeahnse ne, tihca cuahnno ihyan co ro che u che rinduc6 nducoyaca ihyan, nda. ²⁷ Ihyan che vate ye ro min ne, reh ye man, rih ye man, rihnevaco ye man, redacahnovaco ye man, nde nda ro che chenda Noe chete arca, ne chan conahn, chito nune iyeahnse, chihno chih ihyan chahn. ²⁸ Athinoca chi cuahn che quenah Lot iyeahnse. Ihyan che vate ye ro min ne, reh ye man, rih ye man, ra ye man, rendihcue ye man, rino ye ndata man, rihno ye vah man. ²⁹ Ate nda ro che chica Lot yan Sodoma ne, chera yahn che chica nan ro, ne chihno chih ihyan yan min. ³⁰ Tihca co ro che u che rinduc6 nducoyaca ihyan, nda.

³¹ Nda ro min ne, ihyan che vate ye tin vah yuto ne, tahque ndah che hua conda ye chete vah, cotah ye dehtenduh yahn ye. Namin ihyan che chenun ye viyata ne, tahque ndah che hua ndaconan ye viyan. ³² Cuenechaco nchuhn nduhca che चाहno chi ihyan ndahta yahn Lot. ³³ Adecoduhno ihyan che nahn ndedevahn man ye ihyan ne, ihyan min ne, conda ye, ne adecoduhno ihyan che cahco mendahn ye ihyan, coh ye cava u ne, ihyan min ne, ndevahn ye.

³⁴ Rahn ri nchuhn te vino min ne, adecotino che vateyado o ihyan nan yundo ne, ama ye ne, quenda ihyan, ne tama ye ne, cahcoman ihyan. ³⁵ Namin adecotino che chenun o ihyan ndahta, rengu ye ne, ama ye ne, quenda ihyan, ne tama ye ne, cahcoman ihyan. ³⁶ Adecotino che chenah o se viyata ne, ama se ne, quenda sahn, ne tama se ne, cahcoman sahn.

³⁷ Tuhme tumerune ihyan chahn:

—Dihve nuhn, ¿ti che conahn chemin ne? Ndashconan Dihvo vo yahn ye:

—Adecotino che vate ihyan nunde ne, a min va che conahn.

18

Ejemplo yahn ama ndahta vah che chica te nan juez

¹ Nte Dihvo vo ama ejemplo, chihnevan ihyan chahn, cava che cadino ye te va che covah ye cuahn dama. ² Rahn ye:

—Ama cuan yan ne, chihnde ama juez che nde hua ritahno se Dendiohs, nde hua retumacah se yahn ihyan. ³ Namin chihnde ama ndahta vah yan min, ne ndeh yune rahn te nan juez min, ne rahn te: “Cochi rica nundé yahn ama ihyan che hua ri rendihche ye u.” ⁴ Chuhr ro, ne hua tumecah juez me, techecade se yahn te. Ate adive ne, ndedecadino se: “Andahre hua ritahn6 Dendiohs, nde hua retumacah yahn ihyan, ⁵ ate nducote tahn ndahta vah tih ama renda te redenduh te u ne, techecade yahn te, cava che hua quendi te denduh te u.”

⁶ Tuhme rahn Dihvo vo:

—Cuihco nchuhn cudado nduhca che ndedecadino juez me, andahre duhtuno ihyan se. ⁷ ¿A ndiyu tahque nun conan Dendiohs ihyan che a tendahnun ye? Dendiohs ne, hua rechuhrihn ye, andahre nde ro nde rahn, revah ihyan nan ye. ⁸ Cuaco rahn ri nchuhn te Dendiohs ne, nun conan ye ihyan yahn ye. U che rinduc6 nducoyaca ihyan ne, ¿a ndaca ihyan che ritahno ye u ro che nda ne?

Ejemplo nduhca che covah ama sahn fariseo man, ama sahn rica tume cade iyo man

⁹ Nte Dihvo vo ejemplo cuh çava ihyan yade che rendahchenan ye ihyan chenahn. Rahn ye:

¹⁰ —O se ne, chenda se chete yaco, covah se. Ama se ne, sahn fariseo, ne tama se ne, sahn rica tume çade iyo. ¹¹ Sahn fariseo me ne, chandi se revah se tuhca: “Dendiohs, nundihve cuahn ndih che din ne che u ne, ndiyu nduhca ihyan chenahn, te rahtendihco ye nunde man, reduco ye man, redin duche yahn ye che nihnevaço ye man. U ne, ndiyu nduhca sahn rica tume çade iyo tih. ¹² U ne, o yune rihnde yahté che ama ndate, ne rihcò riya yahn nducuaahn che va yahn nan ne, nduhca che a ndihco çade ne.” ¹³ Ate sahn rica tume çade iyo me ne, nde hua rihquino se çahn nda se nan ta, nde hua nahn ndonihyon nan se yahn che cuihnan se. Chendih se, chahn se ticua se, ne rahn se: “Dendiohs, jcuenan vahino ne u!, te ama quendihcò nunde nan ne.” ¹⁴ Cuaco rahn ri nchuhn te sahn che necun me ne, a nchahco Dendiohs yahn se, ne conahn se. Ate sahn che yade me ne, hua ntaça se vederenchahco. A tihca va çade, te adecoduhno ihyan che rendeva man ye yavenan ye ne, co cuihnan ye nan Dendiohs, ne adecoduhno ihyan che necun ye ne, ndeva Dendiohs ihyan.

Chica Dihvo vo Jesucristo che conan Dendiohs checahya

¹⁵ Ama ro ne, nda ihyan, nda ye checahya yahn ye çava che nahn tah Dihvo vo, covah ye çava. Ate ihyan apóstol ne, hua nahn çah yune ye che çahn nda ihyan chahn nan Dihvo vo. ¹⁶ Tuhme çah Dihvo vo ihyan apóstol chahn nan ye, ne rahn ye:

—Hua çahdenun nchuhn yune yahn checahya che chi nan, te deman ihyan che necun ye nduhca checahya sih renevahnecun ye che rihquentiyon Dendiohs ihyan. ¹⁷ Cuaco rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che hua necun ye nduhca checahya ne, hua co nevahnecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Ama sahn ndinan che cuihca se

¹⁸ Ama sahn ndinan ne, tumerune se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuaahn Ndah, çdeh va che din çava che conán vahchetero numacuahn ro ne?

¹⁹ Ndahconan ye:

—çDehco che rahn che ndah u? Metah nde ama ihyan che ndah ye, atenan Dendiohs. ²⁰ A deveve vederihquentiyon yahn Dendiohs: “Hua cahne ihyan. Hua din doche yehn che nihnevaque. Hua doque. Hua cahne ndudo cuahnde. Cuendeva yavenan chide man, cheque man.”

²¹ Rahn se ri se ihyan:

—Nducuaahn vederihquentiyon cuh ne, redinahn nde ro che lih n u.

²² Chihnevan Dihvo vo che tihca rahn se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Va ca tama nan che va che din. Condihue nducuaahn che va yehn, ne cuinen ihyan chevah çava che co conen vahchetero. Tuhme cochi, condoque u.

²³ Cuahn che chihnevan se che tihca rahn ye ne, ama chi nda che se, te ama cuihca se. ²⁴ Ndi chero Dihvo vo che ama chi nda che se, ne rahn ye:

—Ihyan cuihca ne, jama vahche çava ye che nevahnecun ye che rihquentiyon Dendiohs ihyan! ²⁵ Nde hua co nevahnecun ye. ²⁶ Ihyan che chihnevan ye che tihca rahn Dihvo vo ne, rahn ye:

—çDuhra ihyan co ndevahn ye tuhme?

²⁷ Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Nducuaahn che hua co din ihyan ne, Dendiohs ne, ri redin ye.

²⁸ Tuhme rahn Pedro:

—Ndi che ne, a chihcoman nuhn nducuaahn che va yahn nuhn, ne chinduco nuhn ndih.

²⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che rihcoman ye a vaço ye man, a indihche yahn ye man, a dihno ye man, a ihyan ndahta yahn ye man, a daya ye man, çava che co nevahnecun ye che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, ³⁰ ihyan min ne, tahque ndeh ca nuhnde menun yahn ye man ro cuh, ne adive ne, conan ye vahchetero numacuahn ro.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che çahn se ihyan

³¹ Nedin dama Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Man ne, cuhn vo nduco nchuhn yan Jerusalén. U che rinducó nducoyaça ihyan ne, min va che chuhrim nduhca che dirun ihyan profeta nde ro menan. ³² Neçah ihyan u tah sahn tama nación, din duche yahn se u man, din tan se nducó man, çahn dan se u man. ³³ Cuihno cuahn se u ne, çahn se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

³⁴ Ihyan chahn ne, hua chenahn ye che tihca rahn Dihvo vo, te vahche ri yahn ye çava che conahn ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che chi ro nan ama sahn nan ve

³⁵ Ura che cuahn nino Dihvo vo yan Jericó ne, ama sahn nan ve ne, va se chihto yune, rica se che din ihyan vedevahino nduco se. ³⁶ Nducote ama rechuh ihyan yune ne, tumerune se deh ri. ³⁷ Rahn ihyan ri ye sahn:

—A tan cochi Jesús yahn yan Nazaret.

³⁸ Tuhme rahn se numa dito se:

—Jesús, Daya David, jconan vahino ne u!
³⁹ Ihyan che ndahnan ye ne, rahñ ye ri ye sahn che cuhnde dihn chende se. Ate nde tahque yudo nan se rahñ se:

—Daya David, jconan vahino ne u!

⁴⁰ Tuhme chandi Dihvo vo, ne tahve ye che tuhua sahn. Cuahn che nda se nan ye ne, tumerune ye sahn:

⁴¹ ¿Deh nehn che ñin ndoque ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Dihvé, codin ne che co ro nan.

⁴² Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye sahn:

—Nducote chitehne ne, a co ro nan.

⁴³ Ndetahno chi ro nan se, ne cuahn se nduco Dihvo vo, rendeva se numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs. Namin nducoyaca ihyan che ndihchero ye vederihno me ne, rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs.

19

Nduhca che chitahno Zaqueo Dihvo vo Jesucristo

¹ Nahmin che chuh Dihvo vo Jesucristo mendahn yan Jericó ye, ² quenan rino ama sahn cuihca che duche se Zaqueo. Sahn min ne, ndinan se yahn sahn rica tumecadiyo. ³ Quenan rino se, te nahn ndihchero se Dihvo vo, duh ihyan chemin. Ate hua ri che ndihchero se ihyan, te ama yahn ihyan nduco ye. Avane ne, ama cahya cah se. ⁴ Tuhme cuahn se, rano se tahque nde çana ca nan che va che chuh ye. Cocha se tin ama yahn che duche sicómoro çava che tuno se, ndihchero se ihyan. ⁵ Cuahn che a nda Dihvo vo min ne, chinan ye sahn, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Zaqueo, codin nun ine, cuenchehn tan, te man va che conán ndevaque.

⁶ Tuhme aderano se cuenchahn se, nevahnecon se ihyan numacuahn vedeyeno. ⁷ Ihyan che ndihche ye chemin ne, ama rahñ tan ye yahn Dihvo vo che cuahn ye vao ama sahn nunde. ⁸ Tuhme chandi Zaqueo nan nducoyaca ihyan chahn, ne rahñ se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, mahñ va vedecuihca yáhn, nahn cah ihyan chevah, ne ndete che va ihyan che ndere chehneví dehtenduh yahn ye ne, va vedeyenó che necah cun ndi nduhva che chehneví yahn ye.

⁹ Rahñ Dihvo vo:

—Man ne, ndevahn sahnguh, te chitahno se nduhca che chitahno Abraham. Namin ndevahn ihyan ndevao se. ¹⁰ U che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndá, núhn ihyan che chinda ye, din nunde yahn ye, çava che ndedeváhn ihyan.

Ejemplo yahn sahn patrón che cah se tume tah ndiche sahn decahya yahn se

¹¹ Cuahn che nda nino Dihvo vo yan Jerusalén ne, ihyan che rihnevan ye che rente ye ne, rahco ye te a nun cuanan vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹² Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama sahn, ndata yahn ihyan ndinan ne, cuahn se yahn yahn nan va rey çava che cah ye vederihquentiyon, conan cuma se.

¹³ Ro che ametah çahn se ne, nedin ðama se ndiche sahn decahya yahn se, ne din duche se tume, çah se queri ama sahn chahn, ne rahñ se: “Codin nchuhn ntiyon nduco tume cuh numanahn che çahn.” ¹⁴ Ihyan yan vao se ne, hua ri rendihche ye sahn, ne cuahn che a chuh se cuahn se ne, dechuh ye ama o ihyan çava che çahma ye nduco rey min: “Hua nahn nuhn sahnguh çava che çahcantiyon se nuhn.” ¹⁵ Cuahn che ndaconan se ne, a quenan cuma se vederihquentiyon. Nedin ðama tun se ca ama ca ama sahn decahya chahn che va tah se tume me çava che necah cuande se sahn.

¹⁶ Nda ama se, ne rahñ se: “Dihvé, tume yahn ne ne, a chi ndiche çade yahn queri ama çade che te ne u.” ¹⁷ Ndahconan dihve se: “Ndahca din. Di ne, sahn decahya ndah. Nducote ndahca din ntiyon nduco tume andahre tah, man ne, çahco ntiyon tah çava che çahquentiyen ndiche yan.”

¹⁸ Nda tama se, ne rahñ se: “Dihvé, tume yahn ne ne, a chi uhn çade yahn queri ama çade che te ne u.” ¹⁹ Ndahconan dihve se: “Namin di ne, çahco ntiyon tah çava che çahquentiyen uhn yan.” ²⁰ Nda tama se, ne rahñ se: “Dihvé, nga tume yahn ne, chihco ndah. ²¹ Hua ñin ntiyon nduco yahn che vah dendá tume yahn ne nan ntiyon, te ndih ne, ama dito nan ne. A ndihché ndih nduhca che retah nduh ne tume che rendaca nan ntiyon che redin ihyan nduco tume yahn ne.” ²² Tuhme rahñ dihve se: “¡Ama duhtuno ihyan di! Nduco ndudo che tihca rahñ, a tumecadinó duh ihyan di. A deve ne che ama dito nan, che retah nduh tume che rendaca nan ntiyon che redin ihyan nduco tume yahn. ²³ ¿Dehco che hua cah tume yahn, din tama ihyan ntiyon nduco?, te ndete che tihca din ne, man che ntá, ndaçá tume yahn nduco daya.” ²⁴ Tuhme rahñ dihve se ri se ihyan che chenun ye min: “Cuehnevi nchuhn tume che nda sahn tih, ne cocah ne sahn che çahcantiyon ndiche yan me.”

²⁵ Ndahconan ihyan chahn: “Dihve nuhn sahn min ne, a va yahn se.” ²⁶ Ate rahñ dihve se: “Dehve din yahn, te ihyan che ndeh va yahn ye ne, nde tahque ndeh ca ndonda tah ye, ne ihyan che doh yahn ye va ne, nde cuavi tah yahn ye che va. ²⁷ Namin ihyan che hua ri rendihche ye u, che hua nahn ye che çahcantiyón ihyan ne, cuahn nchuhn, ngua ne ihyan, ne cuihno ne ihyan muhñ nan.”

Ndā Dihvo vo Jesucristo yan Jerusalén

²⁸ Chihno nte Dihvo vo ejemplo me ne, quendahnān ye, quendi ye cuahn ye yan Jerusalén. ²⁹ Cuahn che ndā nino ye yan Betfagé nduco yan Betania, nan che duche Cuete Olivo ne, dechuh ye o ihyān apóstol yahn ye, ³⁰ ne rāhn ye ri ye ihyān:

—Cuahn nchuhn yan che va viche laḍo caḥ. Ndā nchuhn min ne, ntāca ne āma burro che nde āma ihyān ametah conduo ye ite. Cuentāhte ne ite, quenda ne ite muhn. ³¹ Ndete che caçarune ihyān nchuhn: “¿Dehco che rentāhte nchuhn ite?”, cuendahconan ne yahn ye: “Huāte, Dihve nuhn nahn ye ite.”

³² Cuahn ihyān chahn, ne ntāca ye burro me a nduhcā che rāhn Dihvo vo. ³³ Cuahn che rentāhte ye burro me ne, rāhn ihyān che dihve te:

—¿Dehco che rentāhte nchuhn burro tih?

³⁴ Ndahconan ihyān chahn:

—Huāte, Dihve nuhn nahn ye ite.

³⁵ Tuhme quenda ye ite nan quenān Dihvo vo. Tihde ye tino yahn ye ḍāme burro me, ne quendudo Dihvo vo ite. ³⁶ Rehntāve ihyān chahn tino yahn ye yune cuāhn nan che cuahn Dihvo vo. ³⁷ Cuahn che cuahn nino ye nan che renchahn yune Cuete Olivo ne, nducoyāca ihyān che rinduco ye ihyān ne, chi yeno ye, ne canān ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenān Dendiohs yahn nducuahn vederihno che ndihchero ye. Āma rah yeno ye, ne rāhn ye:

³⁸ —¿Ndeva vo yavenān rey cuh che cochī ye menun Dihvo vo Dendiohs! ¿Ndoyan Dendiohs, ihyān min che va ye vahchetero! ¿Numacuahn vedeyeno ndeva vo yavenān ye!

³⁹ Tuhme āma o sahn fariseo che nduco se van ihyān chahn ne, rāhn se ri se Dihvo vo:

—Ihyān Ricuahn, cuihquentiyon ne ihyān sih che cuahte dihn chende ye.

⁴⁰ Ndahconan ye yahn se:

—Rāhn rī nchuhn te ndete che cuahte dihn chende ihyān sih ne, tu che chetāva tān ne, va che cuah yeno.

⁴¹ Cuahn che ndā ye nan che a chi ro yan Jerusalén ne, chaco ye che yah ri ye cava ihyān yan min. ⁴² Tuhme rāhn ye:

—Āma ndāhcā ndete che devano nchuhn te a mān ndā ro ndah yahn ne che ndevahn ne. Ate hua devano ne, te hua te Dendiohs che co devano ne. ⁴³ Sahn che tān se nduco nchuhn ne, ndā ro che cuahte se trinchera, techendive se yan yahn nchuhn, cuahtechuma se nduco ne. Hua te yune se che caṇo ne, ⁴⁴ ne caḥno se nchuhn, cuihno ndahtera se yan yahn ne. Nde o tu che ndahto vih hua cotāve. Tihcā castigo va che co ne, te mān che dechuh Dendiohs u cava che ndah yahn ne ne, hua tumacāh ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendāh vah ye sahn che rendihcue se dehtenduh chete yaḍo

⁴⁵ Tuhme chendā Dihvo vo chete yaḍo chahte, ne canān ndetendā vah ye nducoyāca sahn che rendihcue se mān, ra se mān, min chete yaḍo. ⁴⁶ Rāhn ye ri ye sahn:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs: “Yaḍo yāhn ne, yaḍo nan che revāh ihyān”, ate nchuhn ne, nedin ne nduhcā vaḍo sahn duco.

⁴⁷ Ricuahn Dihvo vo ro ro chete yaḍo me. Chidocuyan ndinān mān, sahn devano ley che dirun Moisés mān, sahn intiyahn mān, renuhn ino se taḍa co caḥno se ihyān. ⁴⁸ Ate hua rentāca ino se taḍa din se, te nducoyāca ihyān ne, renevahnecun ye numacuahn vedeyeno che ricuahn Dihvo vo.

20

Tumerune ye yahn vederihquentiyon che quenān cuma Dihvo vo Jesucristo

¹ Āma ro ne, ricuahn Dihvo vo chete yaḍo mān, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs mān. Ura min ndā chidocuyan ndinān mān, sahn devano ley che dirun Moisés mān, sahn intiyahn mān, ² ne tumerune se ihyān:

—¿Deh vederihquentiyon quenān come che tihcā redin ne? ¿Duh te vederihquentiyon di ne?

³ Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Namin u, va āma nan che tumeruné nchuhn. Condahconan ne yāhn: ⁴ ¿A chehdenune Juān che cuande yahn Dendiohs, o chehdenune ye che cuande yahn ihyān ne?

⁵ Ndedecadino sahn chahn, ne rāhn se van mān se nduco vih:

—Ndete che caḥma vo che cuande yahn Dendiohs ne, ndahconan se yuhn vo: “¿Dehco che hua ritahno nchuhn tuhme?” ⁶ A namin no ndete che caḥma vo che cuande yahn ihyān. Necuan nducoyāca ihyān yan, caḥ ye tu uvo, te devano cuāco ye te Juān ne, profeta ye.

⁷ Chemin che tahque ndah rāhn sahn chahn te hua devano se. ⁸ Rāhn Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin u, hua caḥmā có nchuhn deh vederihquentiyon va tāh che tihcā redín.

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che āma duhtuno ihyān se

⁹ Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh, chihnevan ihyān che chenun ye min:

—Āma ihyān ne, chihche ye dihyo uva, ne caḥ ye chendāta me āma o sahn che din se ntiyon nduco cava che caḥmāhn se nduco ye. Chica ye min, ne cuahn rāhn ye. ¹⁰ Cuahn che ndā ro che a rine ndute me ne, dechuh ye āma sahn decaḥya yahn ye

çava che ndaça se mañn va ndute ndata me sañn chahn. Ate chahn se sañn decahya me, ne ndedechuh se sañn, diya tañ se. ¹¹ Dechuh ye tañ sañn decahya yahn ye, ne din tañ sañn chahn nduco se, chahn se sañn, ne namin ndedechuh se sañn, diya tañ se. ¹² Dihve chendata me ne, ndaconan dechuh ye tañ sañn decahya yahn ye. Namin chahn sañn chahn sañn, chi nun se sañn cuahn chevah.

¹³ Tuhme ndedecadino ihyan che dihve chendata me: “¿Taca dín? Tahque ndah dechuh sañn daya che yahinó. ¿A huane nevahnecun sañn chahn sañn cuahn che nda se min?” ¹⁴ Ate cuahn che ndihchero sañn chahn sañn ne, rañn se van mañ se nduco vih: “Sahnguh che co yahn se vedecuihca cuh. Çahno vo sañn çava che co yuhn vo.” ¹⁵ Tuhme quenda sañn chahn sañn cuahn chihto nañ va chendata me, ne chihno se sañn.

Rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¿Deh din ihyan che dihve chendata me nduco sañn chahn? ¹⁶ Çahn ye, ne decuihno ye sañn. Tuhme çah ye chendata me tañ tañ ca ihyan che din ye ntiyon nduco.

Nducote chihnevan sañn fariseo che chenu se min ne, rañn se:

—¿Tahque ndah ndete che hua cuahnecun Dendiohs che tihça co!

¹⁷ Ate ndihchero Dihvo vo sañn chahn, ne rañn ye ri ye sañn:

—¿Tuhme deh conahn che ndirun nañ Ndudo yahn Dendiohs tuhça?:

Tu che hua quenan ino sañn che rahto vah ne,

chemin che tahque chichihve.

¹⁸ Ihyan che cotahno ye u ne, anduhneça ndete che condañ ndudo ye nañ tu me, ndaça yah ye. Me ihyan che hua cotahno ye u ne, anduhneça ndete che condañ ndudo tu me ihyan, cuihnonan yahn ye.

Tume çade iyo che rene dihve ihyan yahn César

¹⁹ A ura min no, chidocuyan ndinan mañ, sañn devano ley che dirun Moisés mañ ne, ran dito se che nahn cotah se Dihvo vo, te tumacadino se che a yahn se che nte ye ejemplo me. Ate hua dehva din se, te vah se ihyan yan. ²⁰ Tuhme dechuh se ama o se che din ça se che ndah ihyan se, çava che tumerande se ihyan, din se che çahma ye ama ndudo che hua ndahça. Tihça din se, te nahn çaça nunde se yahn ye nañ gobernador. ²¹ Rañn sañn chahn ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, a devano nuhn te ndah ndudo che rente ne mañ, ricuahn ne mañ. Dama no rendihche ne nducoyaca ihyan, ne ricuahn ne numa cuaco nduhça che nahn Dendiohs che cuahtechica ihyan. ²² Çahma

ne co ne nuhn: ¿a redin yahn che nedihvo vo tume çade iyo yahn César, o hua?

²³ A devano Dihvo vo te o nañ o chende sañn chahn, ne rañn ye ri ye sañn:

—¿Dehco che retumarande nchuhn u?

²⁴ Conahma ne ama tume u.

Cuahn che ndihchero ye tume me ne, tumerune ye sañn:

—¿Duh yavenañ mañ, duh che duche mañ, quenan nañ tume cuh ne?

Ndahconan sañn chahn:

—César.

²⁵ Tuhme rañn ye ri ye sañn:

—Cha che rihquentiyon César ne, codinahn nchuhn, ne cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

²⁶ Hua chi tumerande se ihyan nduco nde ama ndudo nañ ihyan yan. Cuahn ino se chi yahn che tihça ndahconan ye, ne chahte dihñ chende se.

Tumerune sañn saduceo yahn che ntuche tenañ

²⁷ Chihno min ne, nda ama o sañn saduceo. Sañn chahn ne, hua ritahno se che va che ntuche tenañ. Rañn se ri se Dihvo vo:

²⁸ —Ihyan Ricuahn, nañ ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon tuhça: “Ndete che coh ama se che hua ndaça daya se nduco ndahta yahn se ne, va che cahnevaco dihno se nduco te, çava che hua cuihno ndahta yahn dihno se.” ²⁹ Ama yune ne, chahte ndache se che dihno se vih. Sañn che menañ me ne, chihnevaco se nduco ama ndahta. Ate hua no rañn me ne, chih se, ne hua ndaça daya se nduco te. ³⁰ Chihnevaco ama dihno se nduco te, ne namin chih se, ne hua ndaça daya se nduco te. ³¹ Tihça queri ama sañn chahn, nduh che ndache se, chihnevaco se nduco te, ate chih nducoyaca se nde ama se hua ndaça daya se nduco te. ³² Adiva ne, chih ndahta me. ³³ Nda ro che ntuche tenañ ne, nducote nduh che ndache se chihnevaco se nduco tañ min ne, ¿cha se che ndahta yahn se tañn ne?

³⁴ Tuhme ndahconan Dihvo vo:

—Ihyan che vate ye mañ ro cuh ne, rihnevaco ye mañ, redcahnovaco ye mañ.

³⁵ Ate nda ro che ntuche tenañ ne, ihyan che ndevahn ye ne, metah cahnevaco ye, nde metah decahnovaco ye, ³⁶ te ametah ndaconan coh ye. Nducote ntuche ihyan chahn van tenañ ne, nedin daya Dendiohs ihyan, ne nduhça ángel ne, tihça co ye. ³⁷ Yahn che va che ntuche tenañ ne, mañ Moisés dirun ye yahn cuahn che riche yahn yan me: “Dihvo vo Dendiohs ne, Dendiohs yahn Abraham mañ, Isaac mañ, Jacob mañ.” ³⁸ Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che chenduche ye

man, ihyan che a ndih ye man, te nan ye ne, chenduche nducoyaca ye.

³⁹ Tuhme rahn ama o sahn devano ley che dirun Moisés ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, cuaco niyon rahn ne.

⁴⁰ Nduco chemin ne, ametah chihquino se tumerune ca se ihyan.

David ne, dirun ye yahn Dihvo vo Jesucristo che Dihve ye ihyan

⁴¹ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—¿Dehra cuande che rente ihyan te ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense ne, Daya David ihyan?
⁴² Man David a dirun ye nan libro yahn Salmo:

Rahn Dihvé Dendiohs ri ye Dihvé:

“Cuihnde muhn lado tah cuaco,

⁴³ numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di.”

⁴⁴ Nducote dirun David te ihyan min che Dihve ye ne, ¿taca che daya ye tuhme?

Sahn devano ley che dirun Moisés ne, ndevih Dihvo vo Jesucristo nunde yahn se vaconan se

⁴⁵ Nan nducoyaca ihyan che chenun ye min ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

⁴⁶ —Cuihco nchuhn cudado nduco sahn devano ley che dirun Moisés, te renan ino se cuahtechica se, chenun se cahteca chano se man, renan ino se che necah ihyan Dendiohs sahn cuahn ndihve numacuahn vedenecon man, chete yaco man, nan vihco man ne, renan ino se cuahte se nan che tahque ndeva ihyan yavenan se man.
⁴⁷ Nde dehtenduh che va yahn ndahta vah ne, rehnevi se, ne ama rahn revah se, redin ca se che ndah ihyan se. Sahn chahn che tahque chahte castigo din Dendiohs sahn.

21

Vedino yahn ama ndahta vah

¹ Cuahn che quenun Dihvo vo Jesucristo chete yaco ne, ndihchero ye nduhca che rih ihyan cuihca tume chete yave yahn tume vedino. ² Namin ndihchero ye che chih ama ndahta vah o tume cahya chete yave me.
³ Tuhme rahn Dihvo vo:

—Cuaco rahn ri nchuhn te nan Dendiohs ne, tahque rignonun chihve vedino yahn ndahta vah cah che co vedino yahn ihyan chenahn sih, ⁴ te nducoyaca ye ne, chih ye che ngava yahn ye. Ate ndahta vah cah ne, van vedechevah yahn ye ne, chih ye nde che va che toh ye.

Dehtenduh che va che conahn cuahn che a cochi nino che nto iyehense

⁵ Rahn ama o ihyan te yaco chahte ne, ama ndahchan tu che ndahto man, dehtenduh vedino che necuco man. Tuhme rahn Dihvo vo:

⁶ —Nducuahndehnduh che tahchan cah che rendihchero nchuhn ne, nda ro che hua cotave dama nde o tu che ndahto vih.

⁷ Tumerune ihyan chahn:

—Ihyan Ricuahn, ¿ticuahn conahn che rahn ne me ne? ¿Deh vederihno co ran cuahn che a nun conahn ne?

⁸ Rahn Dihvo vo:

—Cuihco nchuhn cudado che hua cah-ncheh nde ama ihyan nchuhn, te ama yahn sahn rihchah nda se, ne cahma queri ama se te a man se ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense. Namin cahma se: “A cochi nino ro.” Ate rahn ri nchuhn che hua tumacah ne yahn se. ⁹ Cuahn che cahnevan nchuhn che va canda man, che rahteruhn ihyan nduco vih man ne, hua dehve dihya nchuhn co, te a tihca va che co menan vih. Ate ro min ne, ametah conahn nducuahn.

¹⁰ Van nación ne, cuanan canda, ne cuahtecuhma ama ihyan che rihquentiyon ye nduco tama ye. ¹¹ Ama nuhn yahn man, ne cuahnguh cuahngah ne, ama cuhnde cuico man, cah man. Nan ro ne, cuhnde ro vederihno rahte, ne ama dihya ihyan co.

¹² Ate cuahn che ametah conahn nducuahn che tihchan ne, co tan ihyan nduco nchuhn man, din ye preso nchuhn man, quenda ye nchuhn yaco man, cuih ye nchuhn vacoyahn man. Yahn che rinduco nchuhn u ne, quenda ye nchuhn nan rey man, gobernador man, ndere caça nunde ye yahn ne. ¹³ Tihca cuahn nchuhn cava che ndaca yune che cuahndudo ne ndudo yahn, cahnevan ihyan chahn. ¹⁴ Nde hua ndedecadon nchuhn taca ndahconan ne yahn ye, ¹⁵ te u cahma co nchuhn ndudo che cahma ne man, té vededevano yahn che conan cuma ne man, nde hua co ndahconan ye yahn ne. ¹⁶ Nde indihche yahn nchuhn man, diho ne man, ihyan yahn ne man, ihyan rendihche ne man, necah ye nchuhn. Ama o nchuhn ne, cahno ye nchuhn. ¹⁷ Nducoyaca ihyan ne, hua co ndihche ye nchuhn yahn che rinduco ne u. ¹⁸ Ate nde ama yudo tin nchuhn ne, hua conda. ¹⁹ Ndete che quenda ne vedechahton van nducuahn vedeyah min ne, ndevahn ne.

²⁰ Cuahn che ndihchero nchuhn che a ntechendive sandado yan Jerusalén ne, codevano ne te a nda ro che cuihno yan min. ²¹ Tuhme ihyan che vate ye estado yahn Judea man, yan Jerusalén man ne, tahque ndah che cano ye, cahno ye van icoyahn. Ihyan che chenun ye viyata ne, tahque ndah che hua ndaconan ye viyan. ²² Ro min ne,

co ihyan castigo, din nunde yahn ye çava che conahn nducuahn che a chenän çaca. ²³ ¡Chevah ihyan ndahta che chenun ðaya ye ro min man, che retava ye ðaya ye man!, te ama chahte castigo co ihyan yan min, ne ama cuhnde vedeyah iyehense. ²⁴ Nahn ye ne, çahno se ihyan nduco espada, ne nahñ ye ne, quenda se ihyan tama nación çava che din ye ntiyon. Sahn tama nación ne, condinun condinahn se yan Jerusalén nde tuno ro che ndihco çade Dendiohs.

²⁵ Tuhme cuhnde ro vederihno yahn Dendiohs nan yahn man, iyo man, iyon man. Muhn iyehense cuh ne, ama cuhnde vedeyah nducuahn nación, nde hua devano ihyan deh che din ye che vah ye. ²⁶ Condave cuno ihyan che rendedecadino ye yahn nducuahn vedeyah che cochi ca, te nde nducuahn che va çade nan ro ne, nuhn. ²⁷ Tuhme ndihchero ihyan u che rinducó nducoyaça ihyan, che ndá van man numacuahn vederihquentiyon chahte yahn. ²⁸ Cuahn che cuanän conahn dehtenduh che tuhchan ne, çah yeno nchuhn chedave yahn ne, te a cochi nino ro che ndevahn ne.

²⁹ Namin nte Dihvo vo ejemplo chuh: —Condihche nchuhn nduhca che ri yahn yahn higo man, yahn chenahn che rendaconun yata yahn man. ³⁰ Cuahn che a renecaño yan ne, a devano nchuhn te a cochi nino ro ihno. ³¹ Namin cuahn che a rinahn dehtenduh che tuhchan ne, cuedevano nchuhn te a nun cuanän vederihquentiyon yahn Dendiohs.

³² Cuaco ráhn rí nchuhn te cuahn che ametah coh ihyan che vate ye man ro cuh ne, a conahn nducuahn. ³³ Iyehense ne, cuihno. Ate ndudo yahn ne, hua cuihno; va che conahn.

³⁴ Cuihco nchuhn cudado. Hua denda ne ura yahn ne che deman che cheh ne man, che cocoh ne man, che ndedecadino ne yahn ntiyon yahn ne man, çava che ndá ro min ne, vateyan ne. ³⁵ Vedeyah che tuhchan ne, a denän conahn numachahte iyehense. ³⁶ Ro ro ne, cuahteyän nchuhn man, covah ne man, çava che co ndevahn ne yahn vedeyah che tuhchan man, çava che vateyan ne ro che u che rinducó nducoyaça ihyan, ndá.

³⁷ Ro ne, ricuahn Dihvo vo chete yaço chahte, ne vino ne, rahñ ye renan ye ama cuän nan che duche Cuete Olivo. ³⁸ Nducoyaça ihyan yan, rahñ ye yaço vatiyan vatiyan, rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo.

22

Rente çade se taça din se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che a cochi nino vihco ro yudo, ro che reh ihyan pan che ametah ya yahn

ne, ² chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, renuhn ino se taça çahno se Dihvo vo çava che hua cadino ihyan yan, te vah se che co tan ye.

³ Chenda chundah Judas Iscariote, ama cha sahn che chi cuande se van ihyan che ndichio chahn, ⁴ ne chahn se nan chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn policia che redin se cudado yaço chahte man, ne rahñ se te co necah se Dihvo vo tah sahn chahn. ⁵ Chi yeno sahn chahn, ne nte çade se nduco se che çah se tume sahn. ⁶ Çah Judas ndudo yahn se sahn chahn, ne nuhn ino se taça co necah se Dihvo vo çava che hua cadino ihyan yan.

Vihco ro yudo

⁷ Ndá vihco ro yudo, ro che reh ihyan pan che ametah ya yahn. Ro min ne, nihnde çade che rihno ihyan ama itecuche lihn çava che co te vedino. ⁸ Dihvo vo ne, dechuh ye Pedro nduco Juan, ne rahñ ye:

—Cuahn nchuhn, cuihcuyan ne che chuh vo che cuande yahn ro yudo.

⁹ Tumerune ihyan chahn:

—¿Ti nahn ne che çahcuyan nuhn ne?

¹⁰ Ndahconan Dihvo vo:

—Ura che condá nchuhn viyan ne, ntaça ne ama sahn che nda se ama cuhtenune. Quendi nchuhn sahn min nde vah nan che condá se, ¹¹ ne çahma ne co ne ihyan che vaço ye min: “Dechuh Ihyan Ricuahn nuhn che tumerune nuhn ndih: ¿Ti va cuarto nan che cheh ye nduco ihyan apóstol yahn ye che cuande yahn ro yudo ne?” ¹² Tuhme nahma ye ama cuarto chahte nchuhn che a va yan. Min cuihcuyan nchuhn che chuh vo nduco vih.

¹³ Chahn ihyan chahn, ne ntaça ye nducuahn che ráhn Dihvo vo ri ye ihyan, ne chihcuyan ye che cheh ye che cuande yahn ro yudo.

¹⁴ Cuahn che ndá ura che cheh ye ne, chihnde Dihvo vo nan mesa nduco ihyan apóstol yahn ye, ¹⁵ ne rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Ama nahn chéh nduco nchuhn che cuande yahn ro yudo numanahn che ametah çahno se u, ¹⁶ te ráhn rí nchuhn te ametah ndaconan chéh, nde ndá ro che conahn nducó che ndihco çade Dendiohs, ne conän nan che rihquentiyon ye.

¹⁷ Tuhme chetañ ye ama vaço vino, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne rahñ ye:

—Cotañ nchuhn, cuih ne nduco vih.

¹⁸ Ráhn rí nchuhn te ametah ndaconan cüh vino yahn uva, nde ndá ro che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹⁹ Chetañ ye pan me, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, çah ye ihyan chahn, ne rahñ ye:

—Che tuhçá redín ne, conahn che cuah-necún che çahnó ihyan u çava che ndevahn nchuhn. Tihçá cheh nchuhn çava che çahçó ran ne che renecaçho ne u.

²⁰ Chihno cheh vino ye ne, ndaconan chetaç ye vaçó vino me, ne rañh ye:

—Chu ne, yun yáhn che recaç dito ndudo ra che ndaço çade Dendiohs. Va che cora çava nchuhn.

²¹ Meniyon ne, sahn che necaç se u ne, ðama reh se nducó. ²² Cuaçó te çahnó ihyan u che rinducó nducoyaça ihyan, nduhçá che a nihnde çade. Ate yah rí çava sahn che necaç se u.

²³ Tuhme canaça tumerune vih ihyan chahn cha ye che tihçá din ye.

Rente ihyan apóstol nduco vih cha ye che tahque conaça ye

²⁴ Chihno min ne, rente ihyan apóstol nduco vih cha ye che tahque conaça ye.

²⁵ Tuhme rañh Dihvo vo ri ye ihyan:

—Adecoduhno rey ne, ama yudo rihquentiyon ye nación yahn ye, ne sahn intiyañ ne, rendeva ihyan yavenaça se.

²⁶ Ate vañ nchuhn ne, hua co tihçá, te cha nchuhn che tahque quenun yañ ne ne, co ne nduhçá ama sahn yuno, ne cha nchuhn che tahque ndinaça ne ne, co ne nduhçá ama mozo. ²⁷ Condedecadino ne duh che tahque ndinaça. ¿A ihyan che va ye nañ mesa, reh ye, o sahn decahya che redin se cudado numanahn che reh ye? ¿A ndiyu ihyan che va ye nañ mesa, reh ye che tahque ndinaça ye? Ate condihche nchuhn. U ne, nduhçá ama ihyan che redin ye ntiyon yahn nchuhn.

²⁸ Ro ro che chuhríñ ne, a nchuhn che chinduco ne u. ²⁹ Chemin che nduhçá che te Chidá vederihquentiyon, quenan cumá ne, namin té vederihquentiyon, chuahtenan cuma ne ³⁰ çava che chuh vo mañ, cuh vo mañ, ðama nduco vih, ro che çahcantiyón, ne cuahte ne techecaçe ne yahn ihyan nación yahn Israel, nduh che ndichio ndaça yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rañh ye te çahma Pedro te hua rendihche ye ihyan

³¹ Namin rañh Dihvo vo ri ye Pedro:

—Simón, Simón, cuihque cudado, te chundah ne, chica se Dendiohs çava che tumerande se nchuhn nde nañ che ndaço ndiya se nchuhn. ³² Ate u ne, cováç cave çava che hua ama yune no çacomán. Cuahn che ndaconen cotehne ne, cuenecaça yan chedave yahn ihyan che ritahno ye u.

³³ Ndahconan Simón, ne rañh ye:

—Dihvé, va vedeyenó che conducó ndih, andahre conún vaçoyahn nduco ne mañ, andahre cóh ðama nduco ne mañ.

³⁴ Ate rañh Dihvo vo ri ye ihyan:

—Pedro, ráhn rí di te ura che ametah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.

³⁵ Tuhme rañh Dihvo vo nduco nducoyaça ihyan chahn:

—Cuahn che dechúh nchuhn che nde dino, nde morral, nde indaço, hua quenda ne ne, ¿deh chinda yahn ne ne?

Ndahconan ye:

—Hua dehva chinda yahn nuhn.

³⁶ Tuhme rañh Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ate mañ ne, ndete che va dino yahn nchuhn, cuiquenda ne, ndete che va morral, cuiquenda ne. Cha nchuhn che ametah espada yahn ne ne, cuendiñcúe ne tino rendiche ne, cua ne ama. ³⁷ Ráhn rí nchuhn te va che conahn ndudo cuh che a ndirun yáhn: “Çahma ihyan te ihyan min ne, ihyan nunde ye.” Nducuahn che a ndirun che va che cuahno có ne, va che conahn.

³⁸ Tuhme rañh ihyan chahn:

—Dihve nuhn, nga o espada, va yahn nuhn.

Ndahconan ye:

—Nduco sih ne, a va.

Getsemani

³⁹ Chihno min ne, cuahn Dihvo vo Cuete Olivo nduhçá che a rañh ye, ne cuahn ihyan apóstol nduco ye. ⁴⁰ Cuahn che nda ye min ne, rañh ye nduco ihyan chahn:

—Cováh nchuhn çava che hua dinahn ne cuahn che tumarande chundah nchuhn.

⁴¹ Tuhme chihco rino Dihvo vo ihyan chahn, ne cuahn ye çana nañ me. Min chehntihya ye, covah ye, ⁴² ne rañh ye:

—Chida mañ, ndete che nahn ne ne, cuehnevi ne che va che chuhríñ. Ate hua co nduhçá che náhn. Co nduhçá che nahn mañ ne.

⁴³ Tuhme nda ama ángel che chica ye vahchetero, ne necaça yañ ye chedave yahn Dihvo vo. ⁴⁴ Ama chuhríñ ye che rendecadino ye, ne tahque dito covah ye. Ama chi ye nuneyan nduhçá yun, ne ra nde ndiyahn.

⁴⁵ Chihno covah ye ne, ndaconan ye nañ che chenun ihyan apóstol chahn, ne ntaça ye ihyan che vateyaço ye, te ama ndi cuno ye che ran ye. ⁴⁶ Tuhme rañh ye ri ye ihyan:

—¿Dehco che vateyaço nchuhn?

Cuenecuan ne, covah ne çava che hua dinahn ne cuahn che tumarande chundah nchuhn.

Din se preso Dihvo vo Jesucristo

⁴⁷ Nde ametah cuihno çahma ye cuahn che nda ama yahn sandaço nduco sahn policía che redin se cudado yaço chahte, ne ndaçañ Judas, ama cha sahn che chi cuande se vañ ihyan che ndichio chahn. Chahn nda sahn min nañ Dihvo vo çava che

tenan se ihyan. ⁴⁸ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Judas, za nahn tenan u, ne nduco tihca necah u che rinducó nducoyaca ihyan ne?

⁴⁹ Cuahn che ndihchero ihyan apóstol che tihca ri ne, tumerune ye ihyan:

—Dihve nuhn, za cuahn nuhn sahn sih nduco espada ne?

⁵⁰ Ama cha ihyan chahn ne, chahn ye ama sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan, chacondah ye revan se lado tah cuaco se. ⁵¹ Ate rahn Dihvo vo:

—Hua cuhma nchuhn.

Tuhme nahn tah ye revan sahn min, ne ndonan. ⁵² Rahn Dihvo vo ri ye chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn policia che redin cudado yaco man, sahn intiyahn man:

—za cochi nchuhn nduco espada man, nduco yahn man, din ne preso u nduhca sahn duco? ⁵³ Ro ro quenun chete yaco chahte van nchuhn, ne hua din ne preso u. Ate man ne, nda ura yahn ne, ura che rihquentiyon chundah.

Rahn Pedro te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁵⁴ Tuhme din sahn chahn preso Dihvo vo, quenda se ihyan vaco chidocuyan che tahque ndinan. Cuahn Pedro diyahn diyahn, quendi ye ihyan. ⁵⁵ Din sahn chahn ama vacoyahn chevah, ne vatendi se, recah ihno se sahn. ⁵⁶ Tuhme ndihchero ama tahn decahya che nduco Pedro, nti ye min. Ndhichero ndah te ihyan, ne rahn te:

—Sahnguh ne, chinduco se sahn preso cah.

⁵⁷ Ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye tahn:

—Nde hua rendihché ihyan.

⁵⁸ Namenan me ne, ndihchero tama se ihyan, ne rahn se:

—Namin di, ndoque van sahn che rinduco se sahngah.

Ndahconan Pedro:

—Ndiy u.

⁵⁹ Chihno tenduh ama ura ne, rahn tama se:

—Cuaco te sahnguh ne, chinduco se sahngah, te sahn Galilea se.

⁶⁰ Ndahconan Pedro:

—Nde hua devano deh che rahn.

Nde ametah cuihno cahma Pedro, ne cah tuh. ⁶¹ Tuhme chaconan Dihvo vo, ndihchero ye Pedro, ne necahco ye nduhca che rahn Dihvo vo: “Ura che ametah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.”

⁶² Tuhme ndihquenda Pedro, ne ama chaco ye.

Chahn se Dihvo vo Jesucristo

⁶³ Sahn che redin se cudado Dihvo vo ne, redin duche yahn se ihyan, ne rahn se

ihyan. ⁶⁴ Dechiche se ama tino nan ye. Rahn se ihyan, ne rahn se:

—Cahme duh che chahn di.

⁶⁵ Ama ndeh nan ca dehtenduh rahn se, din duche yahn se ihyan.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁶⁶ Cuahn che a chi dave me ne, ndo dama chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn intiyahn man, ne quenda se Dihvo vo nan che cuhnde cade yahn ye. ⁶⁷ Min tumerune se ihyan:

—za di ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense ne?

Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che cahma có nchuhn te u ne, nde hua cotahno ne. ⁶⁸ Ndete che va deh che tumeruné ne, nde hua ndahconan ne yahn.

⁶⁹ Ate u che rinducó nducoyaca ihyan ne, a nun cuhndé lado tah cuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.

⁷⁰ Tumerune nducoyaca sahn chahn:

—za di che Daya Dendiohs tuhme ne?

Ndahconan ye yahn se:

—A u. A man nchuhn rahn ne meniyan.

⁷¹ Tuhme rahn se:

—zDehca din vo testigo? Nduco ndudo che tihca rahn se ne, a va. A man vo chihnevan vo.

23

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

¹ Tuhme necuan nducoyaca se, quenda se Dihvo vo nan Pilato. ² Canan ndere rica nunde se yahn ye, ne rahn se:

—Ntaca nuhn sahnguh che rinun se ihyan che hua nedihve ye tumecađiyo yahn César. Avane ne, rahn se te man se che rey man, ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense man.

³ Tuhme tumerune Pilato ihyan:

—za di che rey yahn nación yahn Israel ne?

Ndahconan Dihvo vo:

—U, nduhca che rahn.

⁴ Rahn Pilato ri se chidocuyan ndinan nduco nducoyaca ihyan:

—Hua rendaća nde ama nunde yahn sahnguh.

⁵ Ate quendi sahn chahn rica nunde se, ne rahn se:

—Numacuahn nación yahn nuhn, nde estado yahn Galilea nde muhn, ndedecuan se ihyan nduco ndudo che ricuahn se.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan Herodes

⁶ Cuahn che chihnevan Pilato che rahn se yahn Galilea ne, tumerune se ndete che min yan vaco Dihvo vo. ⁷ Cuahn che checadino se te min yan vaco ye ne, dechuh ye ihyan

nañ Herodes, te sahn min che rihquentiyon se min, ne quenan se yan Jerusalén ro min. ⁸ Ama chi yeno Herodes cuahn che ndihchero se Dihvo vo, te a sahn che nahn ndihchero se ihyan. Nducote rihnevan se che ama rente ihyan yahn Dihvo vo ne, quenan rino se che din ye ama vederihno, ndihchero se. ⁹ Ama ndeh nañ che tumerune se, ate nde hua ndahconan Dihvo vo. ¹⁰ Chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ndevan se, ndere rica nunde se yahn ye. ¹¹ Tuhme Herodes nduco sandado yahn se ne, din duche yahn se Dihvo vo. Tihyon se ama tino ndah ihyan, ne ndedechuh se ihyan nañ Pilato. ¹² Ro menañ ne, tañ Pilato nduco Herodes, ate nde ro min ne, ndoyan se nduco vih.

Ndaconan Dihvo vo Jesucristo nañ Pilato

¹³ Nedin dama Pilato chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man, ihyan yan man, ¹⁴ ne sahn se:

—Nchuhn ne, nda ne sahguh nán, rica nunde ne yahn che ndedecuan se ihyan yan. Ate tumeruné sahn nañ nchuhn yahn dehtenduh che rica nunde ne yahn se, ne metah nde ama nunde yahn se. ¹⁵ Dechuh nchuhn nduco se nañ Herodes, ne namin hua ntaca se nde ama nunde yahn se. Cuaco te hua dehva din se cava che cahno vo sahn. ¹⁶ Tahque ndah cuahn sahn, ntahte sahn.

¹⁷ Nduyo nduyo che renda vihco ro yudo ne, va che ntahte se ama preso. ¹⁸ Ate cah nducoyaca ihyan:

—¡Cuihno ne sahn tih! ¡Cuentahte ne Barrabás!

¹⁹ Barrabás ne, quenun se vacoyahn, te ndedecuan se ihyan yan che cuhma ye nduco gobierno man, chihno se sandado yahn ye man. ²⁰ Ndaconan sahn Pilato te nahn ntahte se Dihvo vo. ²¹ Ate cah tun ihyan chahn:

—¡Cuenahn yah ne sahn! ¡Cuenahn yah ne sahn!

²² Ndaconan sahn Pilato nde nañ che chi ino yune:

—¿Dehra nedin sahguh? Hua co cahno vo sahn, te metah nde ama nunde yahn se. Tahque ndah dín castigo sahn, ne ntahte sahn.

Nahn yah se Dihvo vo Jesucristo

²³ Ate quendi ihyan chahn rah ye, rica ye che conan yah Dihvo vo. Ama quendi chidocuyan ndinan nduco ihyan chahn rah ye. ²⁴ Tuhme cah yune Pilato che co nduhca che rica ye. ²⁵ Ntahte se sahn che quenun vacoyahn me nduhca che nahn ye, ne chihquentiyon se sandado che nahn yah se Dihvo vo.

²⁶ Cuahn che quenda sandado chahn Dihvo vo ne, chihquentiyon se ama ihyan yan

Cirene che duche ye Simón, che cuenchi ye nahn ye viyata, che ntihte dihme ye cruz, quendi ye Dihvo vo.

²⁷ Ama yahn ihyan yan man, ihyan ndahta che raco ye man, rah ran ye man, cuahn ye nduco vih. ²⁸ Ndihchero Dihvo vo ihyan ndahta chahn, ne sahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ihyan yan Jerusalén, hua cuaco ne cava u. Cuaco ne cava man ne man, cava daya ne man, ²⁹ te nda ro che cahma ihyan: “Ndah ro yahn ihyan ndahta che hua rahcoyan ye man, ihyan ndahta che hua rendaca daya ye man, ihyan ndahta che hua retave ye man.” ³⁰ Ro min ne, cahma ihyan co ye ico man, cuete man: “Condah ndudo nchuhn nuhn, cuedendeh ne nuhn.” ³¹ Nducote numacuahn vedetan cahno se u che ametah nunde yahn ne, nda ro min ne, tahque nun cahno se ihyan nunde.

³² Namin quenda se o sahn nunde cava che cahno se sahn dama nduco Dihvo vo. ³³ Cuahn che nda se nañ che duche Cuete Ine Tin Tenahn ne, nahn yah se Dihvo vo dama nduco sahn nunde chahn. Ama se ne, quenan yah se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cueh ye. ³⁴ Covah Dihvo vo:

—Chida man, cuenchahco ne yahn ihyan sih, te nde hua devano ye deh che redin ye.

Sandado chahn ne, din se sortear tino yahn ye, cha sahn quenda yahn se che co yahn se queri ama. ³⁵ Ihyan yan chahn ne, vatendi ye, rendihchero ye. Sahn intiyahn ne, riyon nan se Dihvo vo, ne sahn se:

—Tama ca ihyan ne, ndedevahn se. Ndete che sahn tih che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn se ihyan iyehense ne, ¿dehco che hua ndedevahn man se sahn?

³⁶ Namin redin duche yahn sandado chahn ihyan, recah se vinagre, cuh ye, ³⁷ ne sahn se ri se ihyan:

—Ndete che di che rey yahn nación yahn Israel ne, cuendedevahn man di.

³⁸ Tin cruz ne, ndirun ndudo griego man, ndudo latin man, ndudo hebreo man, tuhca: “Nga Rey yahn nación yahn Israel.”

³⁹ Ama cha sahn nunde chahn che quenan yah se ne, riyon nan se ihyan, ne sahn se:

—Ndete a di ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense ne, cuendedevahn man di man, cuendedevahn nuhn man.

⁴⁰ Ate sahn che tama me ne, rahva se nduco vih, ne sahn se:

—Namin di, ¿a hua vah Dendiohs, andahre quenan yah nduhca che quenan yah ye? ⁴¹ Uvo ne, a redin yahn che rechuhrihn vo, te renehivo vo nunde yuhn vo. Ate ihyan cuh ne, nde ama nunde hua quendihco ye.

⁴² Tuhme sahn se ri se Dihvo vo:

—Cuahn che a va ne, rihquentiyon ne ne, cuenecaḥco ne u, ne conan vaḥino ne u.

⁴³ Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Cuāco rāhn rí di te nde a mañ ro cuh conen nducó vahchetero.

Nduhca che chih Dihvo vo Jesucristo

⁴⁴ Ura che a chi mañ yahn ne, ama chi man numachahte iyehñse nde nañ rahco ino a chino, ⁴⁵ te chih yahn. Tino che quendihco chete yāco chahte ne, nde, ndo o ndi. ⁴⁶ Tuhme cah Dihvo vo:

—Chida mañ, ndaḥcó chedave yahn tañ ne.

Chihno rāhn ye tihca ne, chih ye.

⁴⁷ Nducote ndihchero sañh ndinañ yahn sandaḥo che tihca chi ne, ndeva se yavenañ Dendiohs, ne rāhn se:

—Cuāco niyon te ihyān tih ne, metah nde ama nunde yahn ye.

⁴⁸ Nducoyāca ihyān che chenun ye min, ndihchero ye che tihca chi ne, yah ri ye, ne conañ ye, rāhn ye ticua ye. ⁴⁹ Ate nducoyāca ihyān che a rendihche ye Dihvo vo mañ, ihyān ndahta che chinduco ye Dihvo vo nde eḥtaḥo yahn Galilea mañ ne, yahn ro chahtendi ye, ndihchero ye che tihca chi.

⁵⁰ Ama ihyān yañ Arimatea, eḥtaḥo yahn Judea, che duche ye José che nduco ye vañ ihyān ndinañ yahn nación yahn Israel ne, ndah ihyān ye nañ Dendiohs mañ, nañ ihyān mañ. ⁵¹ Namin quenan rino ye che conañ vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ihyān min ne, hua chí dama ndudo yahn ye nduco combiero yahn ye, chíh nunde se yahn Dihvo vo. ⁵² Chahn ihyān min nañ Pilāto, ne chica ye sañh che cañ yune se che cuhche ye Dihvo vo. ⁵³ Tuhme chahn ye, ndedevah ye ihyān. Chahcotuma ye ama tino ihyān, ne chacondihche ye ihyān chete ama yayan ra, che ndindah nañ ama yava. ⁵⁴ Ro min ne, víspera yahn ro yudo, a cuañañ ro che rahte tuhno ihyān.

⁵⁵ Ihyān ndahta chahn che chica ye eḥtaḥo yahn Galilea nduco Dihvo vo ne, chahn nduco ye, ne ndihchero ye nañ va yayan mañ, taça chacondihche ye Dihvo vo mañ. ⁵⁶ Cuahn che ndaconan ihyān ndahta chahn ne, ca ye yunedañ mañ, nunedañ mañ, ne nducote a canañ ro che rahte tuhno ihyān ne, chahte tuhno ye nduhca che a va caḥe.

24

Ntuche Dihvo vo Jesucristo vañ tenaḥn

¹ Ama vatiyañ daḥca, ro che ndeva ndate ne, cuahn ihyān ndahta chahn nduco tama te o ihyān ndahta, quenda ye yunedañ mañ, nunedañ mañ, che a ndihcoyañ ye. ² Cuahn che nda ye nañ yayan me ne, ndihchero ye che a ndavi tu che ndechendih chende. ³ Chenda ye chete yayan me, ate hua ntaça

ye Dihvo vo. ⁴ Ama dihya ye chi che tihca, ne numanahmin ne, adenañ chinañ ye o ángel, vatendi ye, chenun ye tino che ama diyahn. ⁵ Tuhme nde tahque dihya ihyān ndahta chahn chi, ne chendih ye, nde ametah nahn ndonihyon nañ ye che vañ ye. Rāhn ángel chahn nduco ye:

—¿Dehco che vañ tenaḥn renuhn nchuhn ama ihyān che quenduche ye? ⁶ Metah ye muhn, te a ntuche ye. Cuenecaḥco nchuhn cuahn che nduco ca ne ihyān eḥtaḥo yahn Galilea, nduhca che rāhn ye ri ye nchuhn: ⁷ “U che rinducó nducoyāca ihyān ne, va che necaḥ se u tañ sañh nunde caḥa che nahn yañ se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché.”

⁸ Tuhme ntañ tin ihyān ndahta chahn che tihca rāhn Dihvo vo. ⁹ Ndaça ye nañ yayan me, conañ ye, ne necaḥ cuande ye ihyān apóstol che ndichiama chahn mañ, ihyān chenahn che nduco ye mañ. ¹⁰ María yahn yañ Magdala mañ, Juana mañ, María che chaco Jacobo mañ, nduco ihyān ndahta chenahn chahn ne, a ihyān chahn che necaḥ cuande ye ihyān apóstol che tihca chi. ¹¹ Ate ihyān apóstol chahn ne, hua chitahno ye, ne rāhco ye te co hua va cuāco dave yahn ihyān ndahta chahn che tihca rāhn ye.

¹² Tuhme necuan Pedro, cuahn ye rano ye nañ yayan me. Nda ye min ne, ndihchero ye che a demañ tino che chacotuma Dihvo vo quendite min. Ama cuahn ino ye che tihca, ne conañ ye.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nañ o ihyān che cuahn ye yañ Emaús

¹³ A ro min no ne, cuahn o ihyān chahn ama yañ lihñ che duche Emaús, ri tenduh ndichio daḥno che renda yañ Jerusalén. ¹⁴ Numanahn che chenun yune ihyān chahn ne, rente ye nduco vih yahn nducuahn che chi. ¹⁵ Ura min nda mañ Dihvo vo nañ ihyān chahn, ne cuahn ye dama nduco vih. ¹⁶ Ate hua nchanañ ihyān chahn ihyān, te a tihca va caḥe che hua nchanañ ye ihyān. ¹⁷ Tumerune Dihvo vo ihyān chahn:

—¿Deh che rente nchuhn vañ mañ ne nduco vih che ama rañ ne ne?

¹⁸ Ama cha ihyān chahn che duche ye Cleofas ne, ndahconan ye:

—¿A demañ ndih che tama yañ cochi ne, che hua devano ne dehtenduh che chi yañ Jerusalén ro cuh?

¹⁹ Tumerune Dihvo vo:

—¿Deh chi min ne?

Tuhme ndahconan ihyān chahn yahn ye:

—Ama ndeh nañ dehtenduh chahno chi Jesús yahn yañ Nazaret. Ihyān min ne, ama ihyān profeta che quenan cuma ye vederihquentiyon chahte nañ Dendiohs mañ, nañ ihyān mañ, che din ye vederihno mañ, chícuahn ye mañ. ²⁰ Chidocuyañ ndinañ

man, sahn intiyahn man ne, chih nunde se yahn ye, ne necah se ihyan tah sahn che nahn yah se ihyan. ²¹ Nuhn ne, chenan ino nuhn che a ihyan min che ndedevahn ye ihyan naci6n yuhn vo, Israel. Man ne, a chi ino ro che chihno se ihyan. ²² Avane ne, ama rendedecadino nuhn, te ama o ihyan ndahta che chinduco ye nuhn ne, chahn ye nan yayan ura che chi dave, ²³ ate hua ntaca ye ihyan min chete yayan me. Cuahn che ndaconan ye ne, rahn ye te ndihchero ye angel. Angel chahn ne, rahn ye te a ntuche ihyan min. ²⁴ Tuhme chahn ama o combiero yahn nuhn nan yayan me, ne ntaca ye nduhca che rahn ihyan ndahta chahn, ate hua ndihchero ye ihyan min.

²⁵ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¡Ama tuntu nchuhn! ¡Taca che hua renahn ne nduhca che dirun ihyan profeta! ²⁶ ¡A ndiyu a nihnde cade che ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, chuhrihn ye dehtenduh che tuhchan man, nda ye vahchetero man?

²⁷ Tuhme cah cuande ye ihyan chahn Ndudo yahn Dendiohs, canan ye nde che dirun Moisés man, che dirun nducoyaca ihyan profeta man, yahn nduhca che cuahno ye co.

²⁸ Nda ihyan chahn yan lihn me, ne din ca Dihvo vo che nahn chuh dama ye, cahh ye tahque yahn ca. ²⁹ Ate din ihyan chahn fuerza ihyan che conan ye min, te a chi chino. Tuhme chenda ye chete vah, chinduco ye ihyan chahn. ³⁰ Ura che chahte ye, cheh vino ye ne, chetah Dihvo vo pan, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne ndeh ye, cah ye ihyan chahn. ³¹ Ura min nchanan ihyan chahn te a ihyan min che Dihvo vo, ne adenan no chehnan ihyan chahn ihyan. ³² Tuhme rahn ye nduco vih:

—¡A ndiyu yeno chedave yuhn vo numanahn che rente ye nduco vo man, ricuahn ye uvo Ndudo yahn Dendiohs man, cuahn yune?

³³ Ndetahno ndaconan ihyan chahn yan Jerusalén, ne ntaca ye ihyan ap6stol che ndichiama chahn che ndi dama ye nduco ihyan chahn chahn. ³⁴ Ihyan che ndi dama ye min ne, rente ye van man ye nduco vih:

—Cuaco che ntuche Dihvo vo, te chihnde ro ye nan Sim6n.

³⁵ Tuhme necah cuande ihyan che o chahn nduhca che chahno ye chi cuahn yune man, nduhca che nchanan ye Dihvo vo ura che ndeh ye pan man.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan ihyan ap6stol yahn ye

³⁶ Numanahn che rente ihyan chahn yahn dehtenduh che tihchan ne, adenan

chinan ye Dihvo vo che nti ye mendahn. Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Dehve rahco nchuhn.

³⁷ Dihya ihyan chahn chi, rahco ye te co ama vaco ndihchero ye. ³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¡Dehco che ama vah nchuhn man, ndeh rendedecadino ne man? ³⁹ Condiheche ne yahvetah man, cah man, te a u che ntí nan ne. Conahn tah ne u, ne condihche ne te va yute yahn man, va ine yahn man, ndiyu ama vaco nduhca che rendedecadino ne.

⁴⁰ Chihno rahn ye chemin ne, nahma ye yahvetah ye man, cah ye man, ihyan chahn. ⁴¹ Ate nducote ama cuahn ino ihyan chahn man, ama yeno ye man ne, nde ametah cotahno ye. Chemin che tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¡A va deh che chuh vo muhn ne?

⁴² Tuhme cah ihyan chahn ama ndi yahca ndiyuche nduco ama ndi vaconedih yahn.

⁴³ Cheh ye man, chih ye man, nan ihyan chahn. ⁴⁴ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn che nduco cá nchuhn ne, a te cuandé nchuhn te va che conahn nducuahn che nihnde cade che cuahno có, nduhca che a ndirun nan ley che dirun Moisés man, nduhca che dirun ihyan profeta man, nduhca che ndirun nan libro yahn Salmo man.

⁴⁵ Tuhme din Dihvo vo che chenahn ihyan chahn Ndudo yahn Dendiohs, ⁴⁶ ne rahn ye:

—A tihca va che conahn nducó nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. U che a va cade che chí, ndedevahn ihyan iyehnse ne, a tihca nihnde cade che cahno se u nduhca a chi. Namin a nihnde cade che cuhno ino ro ne, ntuché van tenahn. ⁴⁷ Va che dechuh ihyan, cuahndudo ye muhn yan Jerusalén man, nde nducuahn naci6n man, che nto ino ihyan nunde yahn ye cava che nchahco Dendiohs yahn ye. ⁴⁸ A nchuhn che ndihchero ne nducuahn dehtenduh che tihca chinahn, ne va che cuahndudo ne. ⁴⁹ Condiheche nchuhn. Nduhca che a te Chidá ndudo yahn ye ne, u dechuh Vaco Ndah yahn ye, conun nchuhn. Cuahtenan rino nchuhn muhn yan Jerusalén nde nda ro che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye.

Conda Dihvo vo Jesucristo vahchetero

⁵⁰ Cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn nde yan Betania. Chenihyon tah ye, ne chica ye Dendiohs cava ihyan chahn.

⁵¹ Tuhme chica ye min, ne conda ye vahchetero. ⁵² Ndeva ihyan chahn yavenan Dihvo vo, ne conahn ye yan Jerusalén, ama yeno ye. ⁵³ Min chete yaco chahtenun ye ro ro, rendeva ye yavenan Dendiohs numacuahn vedeyeno. Tihca chi.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN JUAN

¹ Cuahn che metah cuhnde iyeahnse ne, a va ama ihyan che duce ye Ndudo yahn Dendiohs. Ihyan min ne, nduco ye Dendiohs Chida, ne Dendiohs ye. ² Nde nan che canan nducuahn ne, a nduco ye Dendiohs. ³ A nduco ye Dendiohs dendah ye nducuahn. Ndeni ndendita che va ne, a nduco ye dendah ye. ⁴ Ihyan min ne, a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyeahnse, ne anduhneca dave yahn yahn che ri ro dave nan ihyan ne, tihca ihyan min, te chicuahn ye ndudo yahn Dendiohs ihyan. ⁵ Quechica ye van ihyan nunde, chicuahn ye ihyan, ne andahre nahn ndahco ndiya ihyan chahn vederihquentiyon yahn ye, ate hua chicha ye, te vederihquentiyon yahn ye ne, anduhneca dave yahn yahn che rendicho dave nan che man.

⁶ Ama yune ne, tendahnun Dendiohs ama ihyan che duce ye Juan, ⁷ cah ye vederihquentiyon ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyeahnse, cava che cahnevan nducoyaca ihyan, ne cotahno ye. ⁸ Juan ne, ndiyu man ye che ndedevahn ye ihyan iyeahnse, te vederihquentiyon che quenan cuma ye ne, che cuahndudo ye yahn ihyan min che a va cade che chi ye. ⁹ Ro che quechica Juan cahndudo ye ne, a cochi nino ro che cuanan ntiyon yahn ihyan min che cacuahn ye nducoyaca ihyan iyeahnse nduhca che nahn Dendiohs che runecade cuahtechica ye.

¹⁰ Ihyan min che duce ye Ndudo yahn Dendiohs ne, nda ye iyeahnse, ne andahre nduco ye Dendiohs dendah ye iyeahnse, ate ihyan iyeahnse ne, chacondah vedame ye ihyan. ¹¹ Nda ye muhn iyeahnse cuh che dendah man ye, ate ihyan naci6n yahn ye ne, chacondah vedame ye ihyan. ¹² Me ihyan che nevahnevan ye ihyan, chitahno ye ihyan ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, ndahco ye ihyan chahn tah Dendiohs, nedin daya ye ihyan. ¹³ Ihyan chahn ne, chi daya Dendiohs ihyan, ndiyu cava ndata yahn ye, nde huane yahn che tihca nahn indihthe yahn ye, te man Dendiohs nedin daya ye ihyan.

¹⁴ Ihyan min che duce ye Ndudo yahn Dendiohs ne, ndo ye nduhca ihyan iyeahnse, ne quechica ye neve nduyo van nuhn. Ndi-hchero nuhn che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye, ne tumacadino nuhn che Daya Dendiohs Chida ihyan. Metah nde ama ihyan nduhca ye. Ama chahte vedeyahino quenan cuma ye man,

deman ndudo cuaco chicuahn ye man. ¹⁵ Ama yune ne, rahn Juan yahn ihyan min tuhca:

—A ihyan tih che rente yahn ye ro menan me cuahn che rahn ri nchuhn che cochi ama ihyan che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye che co u, te a va ye nde ro che metah cuhnde iyeahnse.

¹⁶ Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye, redin yahino ye nducoyaco vo. ¹⁷ Ihyan min ne, Dihvo vo Jesucristo, che dechuh Dendiohs ihyan, chicuahn ye Ndudo yahn ye man, yahn vedeyahino yahn ye man, ne chemin ne, tahque yudo che co vederihquentiyon che dirun Mois6s. ¹⁸ Nde ama ihyan, hua ndihche ye Dendiohs Chida. Ate Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya man ye, che ama yahino ye ne, a ihyan min che chicuahn ye uvo taca ye.

Juan Bautista ne, rahn ye yahn Dihvo vo Jesucristo

¹⁹ Ama yune ne, sahn ndinan yahn naci6n yahn Israel che vate se yan Jerusal6n ne, dechuh se ama o chidocuyan ndinan man, sahn levita che redin se cudado nan ta man, che chahn se tumerune se Juan deh vederihquentiyon quenan cuma ye. ²⁰ Juan ne, rahn cuaco ye ri ye sahn chahn:

—U ne, ndiyu ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyeahnse.

²¹ Tumerune se ihyan:

—¿Duh ndih tuhme ne? ¿A ndih che profeta Elías ne?

Ndahconan Juan yahn se:

—Ndiy u.

Tumerune tun se ihyan:

—Tuhme, ¿a ndih ihyan profeta che a va cade che chi ye ne?

Ndahconan Juan yahn se:

—Ndiy u.

²² Ndaconan tumerune se ihyan:

—¿Deh vederihquentiyon quenan cuma ne ne?, te va che necah cuande nuhn ihyan ndinan yahn nuhn che tahve ye nuhn. ¿A hua co cahma ne co ne nuhn deh ntiyon quechica ne ne?

²³ Ndahconan Juan yahn se:

—Ntiyon che quechica ne, che rahndudo yahn nan che metah duhva nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca: “Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne cava che nevahnevan ne Dihvo vo cuahn che nda ye.”

²⁴ Sahn ndinan che dechuh se sahn chahn ne, fariseo se. ²⁵ Rahn se ri se Juan:

—Nducote ndiyu ndih ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyeahnse, nde huane Elías, nde huane profeta min ne, ¿deh cuande che rehdenune ne ihyan tuhme?

²⁶ Ndahconan Juan, ne rahn ye ri ye sahn:
—Ntiyon che quechicá ne, che rihcoyán chedave yahn ihyan çava che nevahnecon ye Dihvo vo, ne chemin che rehdenuné ihyan. Ihyan min ne, quechica ye nación yuhn vo, ne nde hua rendihche nchuhn ihyan. ²⁷ A va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse, ne a va çade che chi ye tah cuahn adiva che co u. U ne, nde hua rigonun chihvé çava che có mare ama sahn deçahya yahn ye.

²⁸ Ro min ne, quenán Juan rehdenune ye ama cuan nan che duche Betábara, chihto ico Jordán, lado cuahn nan che riquendañ yahn. Min che chahn sahn chahn tumerune se ihyan.

Juan Bautista ne, rahn ye yahn Dihvo vo Jesucristo che a ihyan min che nedihve ye nunde yahn ihyan iyehñse

²⁹ Tama ro me ne, nda nino Dihvo vo, ne cuahn che ndihchero Juan ihyan ne, rahn ye ri ye ihyan che chenun ye min:

—Condihche nchuhn. A ihyan tih che dechuh Dendiohs ihyan. Nduhca ama itecuche lihn che co te vedino çava nunde yahn ihyan ne, tihça ye, çahco mendañ ye ihyan coh ye, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehñse. ³⁰ A ihyan tih che renté yahn ye ro min cuahn che tuhça rahn: “Cochi ama ihyan che tahque chahte vederihquentiyon quenán cuma ye che co u, te a va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse.” ³¹ Ro menañ me ne, nde hua devanó che a ihyan tih, ihyan che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse. Ate nducote a devanó che va che chi ye ne, chemin che rehdenuné ihyan nación yuhn vo Israel, çava che cuahteyan ye, ne nevahnecon ye ihyan.

³² Namin rahn Juan ri ye ihyan chahn:

—Ndhichero Vaco Ndah yahn Dendiohs, nduhca ama icui, chiya, ne quenun ihyan tih. ³³ Ro menañ me ne, nde hua devanó duh ihyan che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse, ate Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u çava che cuehdenuné ihyan yan ne, rahn ye ri ye u: “Ihyan che ndihchero che co Vaco Ndah yahn, conun ihyan ne, a ihyan min che din ye che conun Vaco Ndah yahn ihyan yahn.” ³⁴ Man ne, a ndihché ihyan, ne rahn ri nchuhn te Daya Dendiohs ihyan.

Ihyan che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo cuahn che canan din ye ntiyon yahn ye

³⁵ Tama ro me ne, a min tun quenán Juan nduco o ihyan che rinduco ye ihyan. ³⁶ Ura min ne, ndihchero ye che chuh Dihvo vo, ne rahn Juan ri ye ihyan chahn:

—A ihyan tih che dechuh Dendiohs. Nduhca ama itecuche lihn che co te vedino çava nunde yahn ihyan ne, tihça ye, te

çahco mendañ ye ihyan coh ye, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehñse.

³⁷ Chihnevan ihyan che o chahn che tihça rahn ye, ne cuahn ye cuahn nan cuahn Dihvo vo çava che conduco ye ihyan. ³⁸ Ndaconan Dihvo vo, ndihchero ye ihyan chahn, ne tumerune ye:

—¿Deh renuhn nchuhn?

Ndahconan ihyan chahn yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, nuhn ne, cochi nuhn, te nahn ndihchero nuhn ti vaco ne.

³⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn, ndihchero ne.

Tuhme cuahn ihyan chahn nduco ye nan che quenán ye, ne nducote a ri tenduh nan rahco cun a chino ura min ne, chahtenan ye nduco vih.

⁴⁰ Ama cha ihyan chahn ne, duche ye Andrés, dihno Simón Pedro. ⁴¹ Ihyan min ne, cuahn che ndaca ye min ne, dinoca chahn ye chinuhn ye dihno ye Simón, ne cuahn che ntaca vih ye ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Ntaca nuhn ihyan min che Mesias.

Ihyan nación yahn Israel ne, rahn ye “Mesias” yahn ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse.

⁴² Ndetahno quenda ye dihno ye nan quenán Dihvo vo, ne cuahn che nda ye ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Di ne, doche Simón, daya Jonás, ate man ne, ndahco che doche Cefas —che nahn çahma Pedro.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Felipe nduco Natanael çava che conduco ye ihyan

⁴³ Cuahn che a chi cun ro min ne, tahn nun Dihvo vo ama ihyan che duche ye Felipe, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuhn vo, condoque u.

Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan che rinduco ye ihyan estaño yahn Galilea.

⁴⁴ Felipe ne, yan Betsaida yan vaco ye. Dama yan vaco ye nduco Andrés man, Pedro man. ⁴⁵ Ura che cuahn Felipe ne, chinuhn ye ama amigo yahn ye che duche ye Natanael, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ntaca nuhn ihyan min che dirun Moisés man, ihyan profeta man, yahn ye. Ihyan min ne, duche ye Jesús daya José. Nazaret yan vaco ye.

⁴⁶ Rahn Natanael ri ye Felipe:

—¿Taca che yan min quendañ ama ihyan che cochihve ye?

Ndahconan Felipe yahn ye:

—Cuhn vo ndoque, ne ndihchero man.

⁴⁷ Cuahn che nda ihyan chahn min ne, nte Dihvo vo yahn Natanael, ne rahn ye:

—Ihyan cuh che cuaco ne, redin yahn che çahmo vo yahn ye che ihyan nación yahn Israel ihyan, te hua o nan o chende ye.

⁴⁸ Cuahn ino Natanael, ne rahn ye:

—¿Taca che a rendihche ne u?

Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Ndihcheró di nde ura che metah yahve Felipe di, ura che ve min man yahn higo me, ne a checadinó nduhca ihyan di.

⁴⁹ Tuhme rahn Natanael ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ndih che Daya Dendiohs, ndih che Rey yahn nación yuhn vo Israel.

⁵⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Chitehne u, yahn che rahn rí di che ndihcheró di man yahn higo me man, yahn che checadinó nduhca ihyan di man, ate rahn rí di te nde hua çahn ine çava chemin, te coman ndihchero vederihno che tahque rahte ca.

⁵¹ Namin rahn ye ri ihyan chahn:

—Cuáco rahn rí nchuhn te cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs che te ye quenán cumá, ne anduhneca ndete che condah vahchetero, ndihchero ne u che rinducó nducoyaca ihyan, che cuahn cochí ángel yahn ye nán.

2

Vihco che rihnevaco ihyan yan Caná, estado yahn Galilea

¹ Cuahn che a co ino ro che chinduco Felipe man, Natanael man, Dihvo vo ne, chihnde ama vihco che rihnevaco ihyan, ama yan che duche Caná, estado yahn Galilea. Chaco Dihvo vo ne, a quenán ye min. ² Namin Dihvo vo nduco ihyan che rinduco ye ihyan ne, yahve ihyan che redin vihco me ihyan çava che çahn ye conduco ye. ³ Cade mendahn vihco me ne, a chihno vino, ne rahn chaco Dihvo vo ri ye ihyan:

—A chihno vino yahn ihyan sih. ¿A hua conen tah ihyan?

⁴ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Chacó, metah deh cuande che çahma ne nducó yahn vino, te metah ndá ura che cuhnde ro vederihquentiyon che quenán cumá.

⁵ Tuhme rahn chaco ye ri ye sahn che chenan se rinan se nan vihco me:

—Codinahn nchuhn nducuahn che çahcantiyon ye.

⁶ Min vate an chite rahte che deman tu ndi ndah. Chite chemin chan ne, che retoh ihyan nación yahn Israel, rih ye nune che reñano ye dehtenduh çava che co vihco nduhca costumbre yahn ye. Queri ama chite chemin chan ne, rahn tenduh ama ciento litro nune. ⁷ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Cuedecuto nchuhn nune chite che ti-hchan vate tan.

Cuahn che a chihno decuto nahn se chite chahn ne, ⁸ tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Man ne, cuetendah nchuhn tah, ne çah ne ndáco ndihte.

Dinahn sahn chahn, ⁹ ne çah se ndáco ndihte me, dechihn ye. Nune me ne, a ntaconda vino, nde hua devano ndáco ndihte me ti chica, atenán sahn chahn. Tuhme çah ye sahn che rihnevaco me, ¹⁰ ne rahn ye ri ye sahn:

—Nducoyaca ihyan che redin ye vihco ne, dinoca vino ndah reça ye, ne cuahn che a ya ndih ihyan ne, reça ye vino ndere. Me di ne, ¿dehra cuande che denderen che redin, nde man tendah vino ndah?

¹¹ Tihca chi che canán din Dihvo vo vederihno, min yan Caná, estado yahn Galilea, chihco ro ye che ama yudo vederihquentiyon che quenán cuma ye, ne ihyan che rinduco ye ihyan ne, chitahno ye ihyan. ¹² Chihno min ne, cuahn Dihvo vo yan Capernaum nduco chaco ye man, dihno ye man, ihyan chahn che rinduco ye ihyan man, ne min chahtenan ye nduco vih neve ro.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah ye sahn che rendihcue se dehtenduh, chenun se chete yaco

¹³ Cuahn che a ndá nino vihco ro yudo che renun van ihyan nación yahn Israel ne, cuahn Dihvo vo yan Jerusalén. ¹⁴ Cuahn che ndá ye min ne, cuahn ye chete yaco chahte, ne min chenun sahn che rendihcue itenine man, sahn che rendihcue itecuche man, sahn che rendihcue icui man. Namin min chenun sahn che rendahcorun tume, vate se nan mesa yahn se. ¹⁵ Tuhme din chine ye ama ndi ihyo, ne nduco chemin ndetendah ye sahn chahn chete yaco, nde nduco itenine yahn se man, itecuche yahn se man. Me sahn che rendahcorun tume chahn ne, chih muhn chih min ye mesa yahn se, chihtera ye tume me ndiyahn. ¹⁶ Me sahn che rendihcue icui chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—¡Cuahn nchuhn cuahn chevah nduco dehtenduh yahn ne! ¡Hua tuma ne yaco yahn Chidá çava che ndihcue ne dehtenduh yahn ne!

¹⁷ Ura min ne, ntá tin ihyan che rinduco ye ihyan nduhca che a ndirun yahn ye nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “¡Ama yahnó yaco yahn ne! ¡Hua cuahnecún che ndere din ihyan, cuahtenun ye chete!”

¹⁸ Sahn ndinan yahn nación yahn Israel che redin se cudádo min ne, rahn se ri se Dihvo vo:

—Codin ama vederihno, ndihchero nuhn, cuhnde ro deh vederihquentiyon che quenán come che tihca redin.

¹⁹ Rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che ndahtera nchuhn yaco cuh ne, cuhno ino ro ne, nedin numá.

²⁰ Tuhme rahn se ri se ihyan:

—O raco an nduyo chendah ihyan, che dendah ye yaco cuh, ¿a rahque che nduco ino ro no nedin nome?

²¹ Sahn chahn ne, hua chenahn se. Rahco se che yahn yaco che nti min che tihcā rahn ye. Ate rahn ye yahn man ye, ndiyu yahn yaco. ²² Ndā ro che ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn ne, tuhme ntā tin ihyan apóstol yahn ye yahn che tihcā rahn ye, ne chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs, chenahn ye che nduco ndudo che tihcā rahn ye ne, conahn che va che ntuche ye van tenahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, a devano ye deh che rendedecadino ihyan

²³ Numanahn che quenan Dihvo vo van Jerusalén ro yudo me ne, ama yahn ihyan chitahno ye ihyan, yahn vederihno che din ye. ²⁴ Ate Dihvo vo ne, hua chichahtino ye ihyan chahn, te a devano ye nduhchan ihyan iyehense, rendacorun ye vederendedecadino yahn ye. ²⁵ Hua rendotenan ye che cahma ihyan nduco ye tachan ye, te a man ye devano ye deh che rendedecadino queri ama ihyan.

3

Nicodemo ne, chendihchero ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihnde ama ihyan, partido yahn fariseo, che duche ye Nicodemo. Ihyan min ne, nduco ye van ihyan ndinan yahn ihyan nación yahn Israel. ² Tuma ye ama vino, chahn ye chendihchero ye Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, a devano nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih çava che cacuahn ne nuhn, te nde ama ihyan hua co din ye vederihno che redin ne, ndete che hua nduco Dendiohs ihyan.

³ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuāco rahn rí ndih te çava che nedin yahn Dendiohs ihyan, cahcantiyon ye ihyan ne, va che cuahteyan ye quenuma ra.

⁴ Cuahn ino Nicodemo chi, ne rahn ye ri ye ihyan:

—¿Taca chemin? ¿Taca co ndonun ama ihyan che a ndico ye chete chaco ye çava che ndaconan cuhndeyan ye?

⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuāco rahn rí ndih te ne, atenan ihyan che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che ndacorun vederendedecadino yahn ye, ndo ye ihyan ra, cuedenune ye ne, atenan ihyan chahn che nedin yahn Dendiohs ihyan, cahcantiyon ye ihyan. ⁶ Daya ihyan iyehense ne, ihyan nunde. Ate ihyan che redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che rendacorun vederendedecadino yahn ye, rendo ye ihyan ra ne, quenan Vaco Ndah yahn Dendiohs

ihyan. ⁷ Hua çahn ino ne yahn che rahn rí ndih: “Nducoyaca ihyan, nahn che ndacorun vederendedecadino yahn ye, ndo ye ihyan ra.” ⁸ Yuhne ne, rano muhn min, ne andahre rihnevan ne, ate hua devano ne ticuahn rechí, nde huane ticuahn rahn. Atihnocā Vaco Ndah yahn Dendiohs, te hua devano ne taça redin che rendacorun vederendedecadino yahn ihyan, rendo ye ihyan ra.

⁹ Tuhme tumerune Nicodemo ihyan:

—¿Taca che rahn ne?, te hua renahn.

¹⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¿Taca che ihyan ricuahn yahn ihyan nación yahn Israel ndih, ne hua renahn ne che rahn nduco ne? ¹¹ Cuāco rahn rí ndih te nuhn ne, rahn nuhn ri nuhn nchuhn yahn dehtenduh che devano nuhn man, che a ntihche nuhn man, ate nchuhn ne, hua ritahno ne. ¹² Nducote hua ritahno nchuhn che renté nduco ne yahn dehtenduh che ri iyehense ne, tahque hua cotahno ne ndete che nté nduco ne yahn vahchetero.

¹³ Nde ama ihyan iyehense ne, hua nahn ye vahchetero, çava che co nte ye yahn. Atenan u che rinducó nducoyaca ihyan, te min chicá, ne min va che ndaconán. ¹⁴ Nduhcā che chaconahn Moisés cu che ntave ye me tin ama yahn min yahn nan che metah duhva ne, tihcā u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che cuaconahn yah ihyan u nan ama cruz, ¹⁵ çava che ndevahn nducoyaca ihyan che cotahno ye u, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Nduhcā che din yahino Dendiohs ihyan iyehense

¹⁶ Tihcā, te ama yahino Dendiohs ihyan iyehense, ne andahre ama ndiyahn ra Daya ye, ate chihco mendahn ye ihyan, çava che nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan min ne, ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹⁷ Dechuh Dendiohs Daya ye muhn iyehense cuh, ndiyu çava che din ye castigo ihyan iyehense, ate çava che cotahno ihyan iyehense ihyan min, ndedevahn ye ihyan.

¹⁸ Ihyan che ritahno ye Daya Dendiohs ne, hua co ye castigo. Ate ihyan che hua ritahno ye ne, a vate mendahn ye che co ye castigo, te hua ritahno ye Daya man Dendiohs. ¹⁹ Ihyan che hua ritahno ye Daya Dendiohs ne, a vate mendahn che co ye castigo, te ndā ihyan min muhn iyehense cuh, chicuahn ye Ndudo yahn Dendiohs, ate ihyan chahn ne, tahque yeno ye che quendi ye cuahtendihco ye nunde, ne chemin che hua chitahno ye. ²⁰ Nducoyaca ihyan che riquendi ye rahtendihco ye nunde ne, rahcotahn ye yahn Ndudo yahn Dendiohs. Hua renevahnecon ye, te hua nahn ye che chunde ro nunde yahn ye. ²¹ Ate ihyan che

runecađe vatechica ye ne, renevahnecun ye Ndudo yahn Dendiohs, çava che cuhnđe ro che rinduco Dendiohs ihyan nan dehtenduh che redin ye.

Juan Bautista ne, quendi ye nte ye yahn Dihvo vo Jesucristo

²² Chihno min ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan che rinduco ye ihyan, estado yahn Judea. Min chahtenan ye neve ro, ne chidama ihyan, chedenune ye. ²³⁻²⁴ Ro min ne, metah din se preso Juan, ne quenan ye ama cuan nan che duche Enón, nino yan Salim, rehdenune ye ihyan che renda ye, te min ne, ama va nune.

²⁵ Tahn min ne, nda ama o sahn ndinan yahn nación yahn Israel, ne chahtecuhn chende se nduco ihyan che rinduco ye Juan, ndahchenan se che redenune ihyan. ²⁶ Tuhme chahn ihyan chahn chengo ye Juan:

—Ihyan Ricuahn, ihyan che nduco ne cuahn che quenan ne viche lado çah yahn ico Jordán, che nte ne yahn ye nduco nuhn ne, man ne, rehdenune ye ihyan, ne ama yahn ihyan rinduco ye ihyan.

²⁷ Rahn Juan ri ye ihyan:

—Querí ama vo ne, a man Dendiohs ndicho ye tah vo ntiyon che redin vo. ²⁸ A rahn cuacó ri nchuhn te ndiyu u, ihyan che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyeahnse, te ntiyon che ndicho Dendiohs táh ne, che çahcoyan chedave yahn ihyan çava che nevahnecun ye ihyan min. ²⁹ Nan vihco che rihnevaço ihyan ne, ama ri yeno ndaço ndihte cuahn che ndihchero ye che yeno sahn che çahnevaço se, te a devano ye te ndahça rinahn ntiyon che quenan ye. Atihnoça u, te ama ri yeno yahn che ama ri yahn ihyan rinduco ye ihyan min. ³⁰ Ihyan min ne, a va çade che co chahte ntiyon yahn ye, ne u ne, a va çade che cuhno ntiyon yahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, a vahchetero chica ye che nda ye muhn iyeahnse cuh

³¹ Dihvo vo ne, chica ye vahchetero, ne ndinan ye yahn nducoyaço vo. Ihyan iyeahnse ne, rahndudo ye deman yahn dehtenduh che ri iyeahnse cuh. ³² Ihyan min ne, rahndudo ye yahn dehtenduh che ri vahchetero, che ndihche ye man, chihnevan ye man, ate atenan ama o ra ihyan ritahno ye. ³³ Ihyan che ritahno ye ne, reçañ dito ye Ndudo yahn Dendiohs che rahndudo ihyan min, riho ro ye che cuaco. ³⁴ A Dendiohs dechuh ye ihyan min, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye ihyan, quenan cuma ye nducuañ vederihquentiyon yahn. Chemin che numacuahn vederihquentiyon min rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. ³⁵ Dendiohs Chida ne, yahino ye ihyan min che Daya ye, ndahco ye nducuañ vederihquentiyon tah ye. ³⁶ Ihyan

che ritahno ye ihyan min che Daya Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ate ihyan che hua ritahno ye ihyan min ne, hua ndaça vahchetero cuahtenan ye. Tahque ndah ne, ama yah castigo din Dendiohs ihyan.

4

Ama tahn nación yahn Samaria, chitahno te Dihvo vo Jesucristo

¹ Tahn min ne, ama yahn ihyan rinduco ye Dihvo vo, redenune ye, ne checadino sahn fariseo che tahque yahn ihyan rinduco ye Dihvo vo che co Juan. ² Ndiyu man Dihvo vo che rehdenune ye ihyan chahn, te ihyan apóstol yahn ye. ³ Nducote hua nahn Dihvo vo che co yudo yahn sahn chahn, yahn che ama yahn ihyan rinduco ye ihyan ne, chica ye min estado yahn Judea, conahn ye estado yahn Galilea.

⁴ Yune cuahn nan che cuahn ye ne, chuh nación yahn Samaria. ⁵⁻⁶ Ama ro, tenduh nan inguiyahn ne, nda ye chihto ama yan yahn Samaria che duche Sicar, nan yahn yahn Jacob che chihco ye yahn daya ye José. Min va ama pozo nune che duche Pozo yahn Jacob, ne nducote ndi cuno Dihvo vo ne, cuahn ye chihnde ye chihto pozo me. ⁷⁻⁸ Ihyan apóstol yahn ye ne, cuahn ye viyan me cua ye dehtenduh che cheh ye nduco vih. Ura min ne, nda ama tahn yan min nan pozo me tendah te nune, ne rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—¿A hua te tah nune, cúh?

⁹ Cuahn ino te, ne rahn te ri te ihyan:

—¿Taca che rica ne nune cuh ne u?, te ndih ne, ihyan nación yahn Israel ndih, ne u ne, ihyan nación yahn Samaria u.

(Tihca rahn te, te ihyan nación yahn Israel ne, nde hua rente ye nduco ihyan nación yahn Samaria.) ¹⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—Nde hua renehn yahn vedeyahino yahn Dendiohs, nde hua devene duh u che ricá nune di, te ndete che devene ne, man caque nune u, nune min che vedevihche yahn ihyan iyeahnse.

¹¹ Rahn te ri te ihyan:

—Pozo cuh ne, ama yano, ne ndih ne, nde hua nda ne deh che tendah nduco ne nune, ¿ti ra ngua ne nune che rahn ne che te ne u? ¹² Ihyan ndico yahn nuhn Jacob, chino ye pozo cuh, chichihve yahn man ye man, yahn daya ye man, yahn ite ndata yahn ye man, ne man ne, nuhnđe tah nuhn. ¿A rahco ne che tahque rignonun chihve ne che co ihyan min?

¹³ Rahn ye ri ye tahn:

—Nducoyaça ihyan che cuh ye nune tih ne, ndaconan co yaça ye. ¹⁴ Ate ihyan che cuh ye nune che çah ne, ametah ndaconan

co yaca ye, te nune min ne, hua nda ro che tihnan, ne din che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

¹⁵ Tuhme rahn te ri te ihyan:

—Te ne nune che rahn ne me, cúh, cava che ametah ndaconan co yaca, ne hua conan cuma che chí tendáh nan pozo cuh.

¹⁶ Rahn ye ri ye tahn:

—Cuehn ngua inchahn, tuhme cochi nduco se.

¹⁷⁻¹⁸ Ndahconan te yahn ye:

—Metah incháhn.

Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—Cuaco rahn che metah inchahn, te ro menan ne, uhn inchahn nenan come, ate sahn che quenan come man ne, ndere quen nduco se.

¹⁹ Cuahn che chihnevan te che tihca rahn ye ne, rahn te ri te ihyan:

—Che tihca rahn ne ri ne u ne, a ndero ndi che ihyan profeta ndih. ²⁰ Ihyan ndico yahn nuhn ne, muhn cuete cuh rechi ye rendeva ye yavenan Dendiohs, ne nchuhn ihyan naci6n yahn Israel ne, rahn ne te min yan Jerusal6n va che ndeva vo yavenan ye. ²¹ Cha che cuaco ne?

²¹ Ndahconan ye yahn te:

—Cuedevete ne ndiyu deman cuete cuh, nde huane deman yan Jerusal6n ndeva ihyan yavenan Dendiohs Chida, te a nda ro che, adecotino che chenani ihyan ne, a min no co ndeva ye yavenan ye. ²² Nchuhn, ihyan naci6n yahn Samaria ne, nde hua devano ne taça va çade che ndeva ihyan yavenan Dendiohs. Ate nuhn ihyan naci6n yahn Israel ne, a devano nuhn, te a van ndata yahn nuhn, quendañ ihyan che ndedevahn ye ihyan iyeñse. ²³ A nda ro che ihyan che redin yahn che çahmo vo che rendeva ye yavenan Dendiohs Chida ne, rendeva ye yavenan ye numacuahn chedave yahn ye man, numa cuaco man, te ihyan min ne, nahn ye che tihca ndeva ihyan yavenan ye. ²⁴ Dendiohs ne, ama Vaco, ne ihyan che rendeva ye yavenan ye ne, nahn che ndeva ye numacuahn chedave yahn ye man, numa cuaco man.

²⁵ Rahn te ri te ihyan:

—A devano che va che chi ihyan min che Mesias, che a va çade che ndedevahn ye ihyan iyeñse, ne cuahn che nda ye ne, te cuande ye uvo yahn nducuahn.

²⁶ Rahn ye ri ye tahn:

—A u, ihyan min, che renté ndoque.

²⁷ Ura min nta ihyan ap6stol yahn ye, ne cuahn ino ihyan chahn che rente ye nduco ama ndahta, ate nde ama ye hua chihquino ye tumerune ye ihyan deh chica ye tahn man, deh yahn che rente ye nduco te man. ²⁸ Tuhme chihco te cuhte yahn te min, conahn te, ne rahn te ri te ihyan viyan:

²⁹ —Cochi nchuhn ndihchero ne ama ihyan che rahn ye ri ye u nducuahn che nedin. Co a ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyeñse.

³⁰ Tuhme cuahn ihyan yan quendihchero ye Dihvo vo. ³¹ Numanahn min ne, rahn ihyan ap6stol yahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ça hua cheh inguiyahn ne?

³² Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—U ne, va ama comida yahn, che nde hua devano nchuhn yahn.

³³ Ate hua chenahn ihyan chahn deh conahn che tihca rahn ye, ne rente ye van man ye nduco vih:

—A va duh che checu che cheh ye, che tihca rahn ye?

³⁴ Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Che dinahn nan ntiyon yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u ne, chemin che vedeyeno yahn, anduhneca ama comida yahn. ³⁵ Nchuhn ne, rahn ne te renda ca te cun iyo cava che ndevahn ihyan ndute ndata. Ate u ne, rahn ri nchuhn te, nde meniyan ne, ama yahn ihyan vateyan ye cava che çahcovan ye Ndudo yahn Dendiohs che cuahndudo ne. ³⁶ Nan ntiyon yahn ihyan ne, nahn cuan ne, ama ye rino ye ndute ndata, ne tama ye rendevahn ye cuahn che a ri yahn. Atihnocá nan ntiyon yahn Dendiohs, te nahn cuan ne, ama ye ranan ye rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne tama ye riquendi ye, tuhme ritahno ihyan. Ihyan che ritahno ye ne, rendevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Me ihyan che redin ye ntiyon min, ihyan che rahndudo ye menan man, ihyan che rahndudo ye cuahn che a ritahno ihyan man ne, rahte yeno ama tama ye nduco vih. ³⁷ Nducote tihca ne, riquendañ cuaco ndudo che tuhca rente ihyan: “Ama ye rino ye ndute ndata, ne tama ye rendevahn ye cuahn che a ri yahn.” ³⁸ U ne, dechuh nchuhn, cuahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs nan che a vih ihyan nedin ye ntiyon, ne ndondá tah ne ntiyon min quendi ne.

³⁹ Ama yahn ihyan yan min, rente tahn min nduco ye yahn che rahn Dihvo vo ri ye tahn nducuahn che nedin te, ne chitahno ye ihyan. ⁴⁰ Chemin che cuahn che nda ihyan yan chahn nan Dihvo vo ne, yahve ye ihyan che conan ye min. Quenan ye yan min o ro, ⁴¹ ne nde tahque yahn ca ihyan chitahno ye ihyan cuahn che chihnevan ye che rahndudo ye. ⁴² Tuhme rahn ihyan yan chahn ri ye tahn min:

—Chitahno nuhn ihyan min, yahn che nte yahn ye nduco nuhn. Ate man ne, tahque chichahntino nuhn ihyan, te chihnevan man nuhn che rahndudo ye. A devano cuaco

nuhn te a ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn dihn, daya ama sahn ndinan

⁴³ Chihno nduh che o ro min ne, chica Dihvo vo yan min cuahn ye cuahn estado yahn Galilea. ⁴⁴ Nducote man ye rahñ ye te atenan ihyan tama yan che renevahneucun ye ihyan profeta, ndiyu ihyan yan vaco ye ne, chemin che cuahn ye min. ⁴⁵ Cuahn che nda ye ne, ihyan che vate ye min ne, ama nevahneucun ye ihyan, te namin chahn ihyan chahn yan Jerusalén vihco ro yudo, ne ndihchero ye vederihno che din ye min.

⁴⁶⁻⁴⁷ Cuahn che quechica ye min estado yahn Galilea ne, nda tun ye yan Caná, yan min nan che din ye vederihno, din ye che ndaconda vino nune me. Numanahn che quenau ye yan min ne, nda ama sahn ndinan che va se yan Capernaum, rinuhn se ihyan. Sahn min ne, ama cah sahn dihn yahn se, adeche coh se, ne chemin che, cuahn che checadino se che a ndaconan Dihvo vo che chahn ye estado yahn Judea ne, chahn se yahve se ihyan. Chica se favor ihyan che çahn ye ndevaco se, din ye che ndoyahn daya se. ⁴⁸ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye sahn:

—Nchuhn ne, nde hua cotahno ne ndete che hua ndihchero ne vederihno.

⁴⁹ Ate rahñ se ri se ihyan:

—Co din favor, ne cuhn vo nduco ne, te adeche coh daya.

⁵⁰ Tuhme rahñ ye ri ye sahn:

—Co ndaconen conahn, te sahn daye ne, a ndoyahn se.

Chitahno se che rahñ ye, ne canahn se. ⁵¹ Ura che a nta nino se ndevaco se ne, chahn ama o mozo yahn se chendi yune se sahn, ne rahñ se ri se sahn:

—Sahn dihn yahn ne, a ndoyahn se.

⁵² Tumerune se sahn chahn deh ura canan chihnde dihn yahn daya se. Ndahconan sahn chahn yahn se:

—Ico, nan rahco ama a chino, chavi ihno che netah sahn.

⁵³ Tuhme nta tin sahn ndinan me che a ura min rahñ Dihvo vo nduco se che a ndoyahn daya se, ne chemin che chitahno se ihyan nduco nducoyaça ihyan yahn se.

⁵⁴ Nduco chemin chi o yune che din Dihvo vo vederihno estado yahn Galilea.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se ama cuan nan che duche Betesda

¹ Cuahn che quenau ca Dihvo vo estado yahn Galilea ne, quenun ama vihco yahn ihyan nación yahn Israel min yan Jerusalén,

ne cuahn Dihvo vo vihco me. ² Ama chendevah yahn chete che ndacoriya yan min ne, duche Chendevah yahn Itecuhe. Nino chendevah min ne, va ama tanque nune che duche Betesda, che devaco hebreo. Chihto tanque me ne, chendihco uhn corredor; ³ ne min chenun ama yahn ihyan che ve nan ye man, ihyan che neneva doh çah ye man, ihyan che ndi cheche ye man, chenan rino ye ura che nuhn nune me. ⁴ Yahn quenun riya ama ángel, rendahchetahn ye nune me, ne ihyan che conun conda ye van nune me ura che cuihno ndahchetahn ne, ndoyahn ye, adecodehno che ndi yahn ye. ⁵ Min quendite ama sahn che a ri ndico ntiyon ino nduyo che ndi cheche se. ⁶ Nda Dihvo vo min, ne ndihchero ye sahn. Checadino ye che a rahñ cuahn ndi cheche se, ne tumerune ye sahn:

—¿A nehn che ndoyehn ne?

⁷ Ndaconan se yahn ye:

—Taca hua. Nahn che ndoyahn, ate metah duh ihyan che quenda ye u van nune ura che nuhn. Queri ama yune che redin fuerza, nahn conda van nune ne, tama ca ihyan rechuhnay ye u, renda ye.

⁸ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye sahn:

—Cueneucun, conda tah yundo yehn, ne cuique.

⁹ A ndetahno ndoyahn sahn min, ndo tah se yundo yahn se, ne canan rica se. Ro min ne, ama ro che rahtetuhno ihyan, ¹⁰ ne ama o sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, rahñ se ri se sahn che ndoyahn me:

—Man ne, ro che rahtetuhno vo. Hua redin yahn che din ntiyon, quenohn yundo yehn.

¹¹ Ndahconan sahn min, ne rahñ se ri se sahn chahn:

—Hua te, a man ihyan che din ye che ndoyahn, chihquentiyan ye che quenuhn yundo yahn, ne çaca.

¹² Tuhme tumerune sahn chahn sahn:

—¿Duh ihyan min che chihquentiyan ye che quenohn yundo yehn, caque ne?

¹³ Ate sahn min ne, nde hua devano se che a Dihvo vo Jesucristo che din ye che ndoyahn se, te ama yahn ihyan chenun ye min, ne ndetahno chenda ye van ihyan, cheh nan se ihyan. ¹⁴ Adiva ne, ndihchero Dihvo vo sahn, quenun se chete vaco, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Cuihcoven che çahma có di. Man che a ndoyehn ne, ametah ndaconen condihque nunde çava che hua cotah tama cah di, din che tahque chuhrihn.

¹⁵ Tuhme chahn sahn min, chengo se sahn ndinan chahn che a Dihvo vo che din ye che ndoyahn se. ¹⁶ Nducote a ro che rahtetuhno ihyan redin Dihvo vo che ndoyahn ihyan cah ne, chemin che din tan sahn chahn nduco ye, nahn çahno se ihyan.

¹⁷ Ama yune ne, rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Chidá ne, cuahn dama redin ye che ndah cava ihyan, ne u ne, riquendí yune yahn ye.

¹⁸ Che tihca rahn ye ne, nde tahque chi tan sahn ndinan chahn, nahn cahno se ihyan, te cuahn che rahn ye te a Dendiohs che Chida ye ne, rahco se te duche rino ye ihyan, nahn co ye dama nduhca ihyan min. Avane ne, nducote redin Dihvo vo che rendoyahn ihyan cah, andahre ro che rahtetuhno ihyan ne, rahco se te rahcotahn ye che rihquentiyon ley nduhca che rahtetuhno ihyan.

Vederihquentiyon che quenán cuma Dihvo vo Jesucristo

¹⁹ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Cuaco rahn ri nchuhn te hua co din nde ama nan ntiyon che ndiyu ntiyon yahn Chidá. Nducuaahn che redin ye ne, namin redin. ²⁰ Chidá ne, yahino ye u, ne man ye nduco ye u redin ye nducuaahn vederihno. Nde va ca vederihno che tahque rahte che din ye, ne ama cahn ino nchuhn. ²¹ Cuahn che man nahn ne, nde ndedetuhché tenahn, nduhca che redin Chidá. ²² Chidá ne, ndahco ye vederihquentiyon yahn ye tah, cava che techecadé yahn nducoyaca ihyan, ²³ te nahn ye che ndeva ihyan yavenan nduhca che rendeva ihyan yavenan ye. Ihyan che hua rendeva ye yavenan ne, namin hua rendeva ye yavenan Chidá, ihyan min che dechuh ye u.

²⁴ Cuaco rahn ri nchuhn te ihyan che rihcovan ye ndudo yahn, ne ritahno ye ihyan min che dechuh ye u ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ihyan chahn ne, hua conda ye, te ndevahn ye. ²⁵ Cuaco rahn ri nchuhn te nducoyaca ihyan nunde ne, anduhneca ndete che a ndih ye nan Dendiohs. Man ne, a nda ro che cahnevan ye ndudo yahn, ne nducoyaca ye che cotahno ye ne, ndevahn ye. ²⁶ Tihca, te Chidá ne, quenán cuma ye vederihquentiyon cava che ndevahn ye ihyan iyehhse, ne ndahco ye vederihquentiyon min tah. ²⁷ Namin ndahco ye vederihquentiyon tah cava che techecadé yahn ihyan iyehhse, te a u che rinducó nducoyaca ihyan. ²⁸ Hua cahn ino nchuhn che tihca rahn, te nda ro che, nducoyaca tenahn ne, cahnevan ye ndudo yahn, ²⁹ ne ntuche ye. Ihyan che ndah din ye chahtenan ye iyehhse ne, cuahtenan ye vahchetero, ne ihyan che hua ndah din ye ne, co ye castigo.

Nduhca che a ndero ndi vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

³⁰ Che tin demán ne, hua co din nde ama nan dehtenduh. Retechecadé nduhca che

rihquentiyon Dendiohs Chida u, ne nducuaahn che retechecadé ne, numa cuaco, te a ndudo yahn ihyan min ndiyu ndudo yahn man. ³¹ Cuahn che rendonán vederihquentiyon che quenán cuma ne, nde hua richihve che renté, che rahco nchuhn. ³² Ate che rendonán Dendiohs vederihquentiyon yahn ne, a ndero ndi che cuaco, te ihyan min ne, cuaco nducuaahn che rahn ye. ³³ Nchuhn ne, tahve ne sahn che tumerune se Juan, ne ndudo che ndahconan ye yahn ne yahn vederihquentiyon che quenán cuma ne, cuaco. ³⁴ U ne, hua rendotenan che ihyan iyehhse cahma nan ye u, ate ntiyon yán ndudo che ndahconan ye yahn ne, cava che cotahno ne u, ne ndevahn ne. ³⁵ Juan ne, nduhca ama yahn che din che chi ro dave nan ne neve ro, te chicuahn ye nchuhn yahn vederihquentiyon yahn, ne quenán ino ne. ³⁶ Ate vederihno che redin ne, tahque rihco ro che quenán cuma vederihquentiyon che co ndudo che rahn Juan yahn, te cava chemin ne, a ndero ndi che a Dendiohs Chida dechuh ye u. ³⁷ Namin, andahre hua nihnevan nchuhn ndudo yahn Dendiohs Chida, nde hua titiche ne ihyan, ate rihco ro ye yan nchuhn, che man ye dechuh ye u. ³⁸ Me nchuhn ne, racondah vedame ne ndudo yahn ye, te hua ritahno ne u che man ye dechuh ye. ³⁹ Rendihchenan ne Ndudo yahn ye nduco cudado, te rahco ne te ndudo min din che ndevahn ne, ne cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. Ate nde hua retumacadino ne che a nan Ndudo min ndirun yahn vederihquentiyon yahn. ⁴⁰ Hua nahn cotahno ne u cava che ndevahn ne, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

⁴¹ U ne, hua rendotenan che ndeva nchuhn yavenan. ⁴² Avane ne, a rendihché nduhchan ihyan nchuhn, ne a devano che hua yahino ne Dendiohs. ⁴³ U ne, man Chidá dechuh ye u, ne nchuhn ne, racondah vedame ne u. Ate ndete che nda tama sahn che ricuahn se vededevano yahn man se ne, sahn min che cuaco nevahnevan ne sahn. ⁴⁴ Taça co cotahno nchuhn Dendiohs?, te ndotenan che nuhn ino ne dinahn ne, cava che co yeno ye nduco ne ne, renan ino ne rendeva ama tama ne yavenan vih. ⁴⁵ Ndiyu u che cahco ró nunde yahn nchuhn nan Chidá, te a ley che dirun Moisés, che ama ndichahino nchuhn ne, a chemin che renuhnde nunde yahn ne. ⁴⁶ Ndete che ritahno nchuhn che dirun Moisés ne, namin cotahno ne u, te ihyan min dirun ye yahn vederihquentiyon yahn. ⁴⁷ Ate nducote hua ritahno ne ndudo che dirun ye ne, chemin che nde hua co cotahno ne ndudo yahn.

6

Cah Dihvo vo Jesucristo cheh nchuh ca

uhn mil ihyan

¹ Chihno min ne, cuahn Dihvo vo tama lado viche yahn vine yahn Galilea, nan che duche Tiberias. ² Nducote rendihchero ihyan vederihno che redin ye che rendoyahn ihyan cah ne, chemin che ama yahn ihyan cuahn ye nduco ye. ³ Cuahn che nda Dihvo vo min ne, cocha ye ama tingüete chihnde ye nduco ihyan apóstol yahn ye. ⁴ Ro min ne, a nda nino vihco ro yudo yahn ihyan nación yahn Israel. ⁵ Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yahn ihyan nda ye chidama ye min ne, tumerune ye Felipe:

—¿Ti cuhn vo cua vo che cheh nducoyaca ihyan sih ne?

⁶ Dihvo vo ne, a derahn ye tihca che nahn cadino ye deh cahma Felipe, te man ye ne, a devano ye taca din ye che cahcachel ye ihyan chahn. ⁷ Ndahconan Felipe yahn ye:

—Andahre o ciento tume diyahngua quenda vo che cua vo pan ne, nde hua tuno cava che ndaca tahsihn, cheh queri ama ihyan sih.

⁸ Tuhme tama ihyan apóstol, ihyan min che duche ye Andrés, dihno Simón Pedro ne, rahn ye ri ye Dihvo vo:

⁹—Muhn quenun ama sahn dihn che nda se uhn pan che ndindah nduco cebada man, o yahca man. Ate rahco che dehra cochihve chemin cava ihyan sih, te ama yahn ri ye.

¹⁰ Rahn Dihvo vo:

—Cahma nchuhn co ne nducoyaca ihyan sih che cuahte ye.

Ama va chano cahya min, ne chahte ihyan chahn nan chano me. Che deman ihyan chahn ne, ri tenduh uhn mil ye.

¹¹ Tuhme chetah Dihvo vo pan me, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Chihno min ne, cah ye ihyan apóstol yahn ye cava che cah ye cheh nducoyaca ihyan. Namin chetah ye yahca me. Atihnoca din ye, ne cheh nducoyaca ihyan nde nan che chito ihyan. ¹² Cuahn che a chenah cheh ihyan ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol:

—Cuendevahn nchuhn nducuahn che ngava cava che hua cora.

¹³ Ndevahn ihyan chahn nducuahn, ne chito ndichio cuahte cheyahn pan me che ngava. ¹⁴ Nducote ndihchero ihyan vederihno min che din Dihvo ne, rahn ye:

—Cuaco niyon te ihyan cuh, ihyan profeta che a va cade che chi ye iyeahnse.

¹⁵ Checadino Dihvo vo che nahn quenda ihyan chahn ihyan nduco fuerza, cava che co ye rey yahn ye, ne chemin che ndiquendah ye van ye, cuahn ye deman ye tama tingüete yaco.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye nan nune vine

¹⁶ Cuahn che a chi dah ne, cuenechahn ihyan apóstol chahn cuahn chihito vine me.

¹⁷ Chahtenun ye chete ama barco che va min, ne cuahn ye tama lado viche me, cuahn yan Capernaum. A man, ne Dihvo vo ne, a hua renta ye. ¹⁸ Ura min ne, canan rano yuhne tan, ne ama rendedecuan nune vine me. ¹⁹ A cuahn ihyan chahn nduco barco me tenduh an mil metro, cuahn che ndihchero ye Dihvo vo, che a nda nino ye, rica ye nan nune vine me, ne ama dihya ye chi. ²⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—A u che ntá. ¡Condi nchuhn dihya ne co!

²¹ Chenda Dihvo vo chete barco me, ne ama yeno ihyan chahn, netumanecun ye ihyan. Nduco venchahte no nda barco me nan che cuahn ye.

Chinuhn ihyan Dihvo vo Jesucristo

²² Me ihyan che chahtenun ye tama lado viche yahn vine me ne, tumacadino ye chi dave tama ro me, che ihyan apóstol chahn ne, chahtenun ye chete ama ndiyahn ra barco che va min, cuahn ye, ne Dihvo vo ne, hua cuahn ye nduco vih. ²³ Numanahn che chenah ye min ne, nda neve barco che chica yan Tiberias, ne chan chihito vine, nino nan che cheh ye pan che cah Dihvo vo a ama ro me. ²⁴ Nducote ndihchero ihyan chahn che ametah Dihvo vo min, nde huane ihyan apóstol yahn ye ne, chahtenun ye chete barco chahn, cuahn ye yan Capernaum, quenuhn ye ihyan.

²⁵ Cuahn che a tuche ihyan chahn vine me, nda ye nan che quenun Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh ura nda ne muhn ne?

²⁶ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te rinuhn ne u, yahn che chihcachéh nchuhn nde nan che chito nchuhn, ndiyu yahn che chenahn ne yahn vederihno che din. ²⁷ Hua cuahcoran nchuhn deman yahn dehtenduh che reh ne, te chemin ne, rihno. Tahque ndah ne ne, codinun ino ne, cuihcovan ne ndudo yahn, cava che ndevahn ne, ne cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. Ndudo yahn ne, anduhneca ama comida che ngu cuahn dama yahn ne. Tihca, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndahco Dendiohs Chida vederihquentiyon tah, cava che ndedevahn nchuhn.

²⁸ Tuhme tumerune ihyan chahn Dihvo vo:

—¿A va vederihquentiyon yahn Dendiohs che va che dinahn nuhn ne?

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Che nahn Dendiohs ne, che cotahno nchuhn u che man ye dechuh ye.

³⁰ Ndaconan tumerune ihyan chahn Dihvo vo:

—¿Deh vederihno co din ne, ndihchero nuhn, çava che cotahno nuhn ndih ne? ¿Deh ntiyon nda ne ne? ³¹ Ihyan ndico yahn nuhn ne, cheh ye pan che duche maná, min yahn nan che metah duhva nduhça che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Çah Dendiohs pan che chica vahchetero, cheh ye.”

³² Ndahconan Dihvo vo, ne rañn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuäco rañn rí nchuhn: Pan che chica vahchetero ne, ndiyu Moisés che çah ye ihyan, te a Chidá. Namin rete ye nchuhn tama nan pan che tahque ndah che chica vahchetero. ³³ Pan min che çah Dendiohs ne, chica vahchetero, ne nduco chemin rendevahn ihyan iyehñse.

³⁴ Tuhme rañn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Te ne pan che rañn ne me nuhn ro ro.

³⁵ Rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A u che anduhneça pan çava ihyan che ritahno ye u, te rendedeváhn ihyan, ne cuahtenan ye vahchetero. Che reh ihyan man, che rih ye man ne, hua retumanan ihyan cuahn ðama. Ate vedeyahino yáhn çava ihyan che ritahno ye u, ne hua ndá ro che cuihno. ³⁶ Ate nchuhn ne, hua ritahno ne u, andahre rendihchero ne u, nduhça che a rañn rí nchuhn. ³⁷ Nducoyaca ihyan che retendañnun Chidá çava che cotahno ye u ne, ritahno ye u, ne hua racondah vedamé ihyan. ³⁸ Tihça, te u ne, chicá vahchetero, dechuh Chidá u, çava che dináhn che nahn ye, ndiyu che nahn man. ³⁹ Chidá ne, dechuh ye u, ne nahn ye che ndedeváhn nducoyaca ihyan che man ye tendahnun ye çava che cotahno ye u. Namin nahn ye che ndedetuhché ihyan chahn ro che cuihno iyehñse. ⁴⁰ Chidá ne, nahn ye che nducoyaca ihyan che ndihchero ye u che Daya ye, ne cotahno ye u ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehñse, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

⁴¹ Nducote rañn Dihvo vo yahn man ye, che anduhneça pan che chica vahchetero çava ihyan iyehñse ne, chemin che ndahchenan sahn ndinan yahn nación yahn Israel chahn ihyan, ⁴² ne rente se van man se nduco vih:

—Ihyan tih che Jesús, che ðaya José me. Uvo ne, a rendihcho vo chida ye man, chaco ye man, ¿me dehco che rañn ye che vahchetero chica ye?

⁴³ Tuhme rañn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Hua ndahchenan nchuhn u.

⁴⁴ Cuedevano ne te nde ama ihyan hua co cotahno ye u, ndete che hua man Chidá tendahnun ye ihyan. Nducoyaca ihyan che cotahno ye u ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehñse. ⁴⁵ Nan libro che dirun

ihyan profeta ne, tuhça rañn: “Dendiohs ne, din ye che conahn nducoyaca ihyan.” Chemin che nducoyaca ihyan che redinahñ ye yahn Dendiohs Chida ne, ritahno ye u.

⁴⁶ Nde ama ihyan iyehñse ne, hua ntihe ye Dendiohs Chida. Atenañ u che rendihché ihyan. ⁴⁷ Cuäco rañn rí nchuhn te ihyan che ritahno ye u ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁴⁸ U ne, anduhneça pan çava ihyan iyehñse, te rendedeváhn ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁴⁹ Ihyan ndico yahn nchuhn ne, cheh ye pan che duche maná min yahn nan che metah duhva, ate pan min ne, metah vederihquentiyon yahn çava che ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero. ⁵⁰⁻⁵¹ Ate ihyan che cheh ye pan che chica vahchetero ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Pan min ne, redin che rendevahn ihyan. Adecoduhno ihyan che cheh ye ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Che rañn yahn pan min ne, rañn yahn man, te va che cahco mendáhn u cóh, çava che ndedeváhn ihyan iyehñse.

⁵² Tuhme ama ndeh rente sahn ndinan chahn van man se nduco vih, ne rañn se:

—¿Taca che rañn ihyan tih che covahn ye pan, çava che chuh vo ihyan?

⁵³ Rañn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuäco rañn rí nchuhn te, u che rinducó nducoyaca ihyan ne, çava che ndevahn ne ne, va che cotahno ne u man, cochahtino ne yun yáhn che cora man. ⁵⁴ Ihyan che cotahno ye u, ne cochahtino ye yun yáhn che cora ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehñse, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁵⁵ Tihça, te çava che co ndevahn ihyan ne, va che cahco mendáhn u, cora yun yáhn çava ye. ⁵⁶ Ihyan che cotahno ye u, ne cochahtino yun yáhn che corá ne, conduco ye u, ne ðin cudádo ihyan. ⁵⁷ Dendiohs Chida ne, hua ndá ro che cuihno ye. A ihyan min che dechuh ye u, ne vedeyeno yáhn ne, che richahtinó ihyan. Me ihyan che richahtino ye u ne, ndedeváhn ihyan, cuahtenan ye vahchetero. ⁵⁸ U ne, anduhneça pan che chica vahchetero, çava ihyan iyehñse. Pan che duche maná, che cheh ihyan ndico yahn nchuhn ne, metah vederihquentiyon yahn çava che ndevahn ihyan, cuahtenan ye vahchetero. Ate ihyan che cochahtino ye u ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

⁵⁹ Chete yaco, min yan Capernaum, che tihça chicuahn Dihvo vo sahn chahn.

⁶⁰ Chihno chicuahn Dihvo vo ndudo min ne, nde ihyan che rinducó ye ihyan ne, ama yahn ye rañn ye:

Ndudo che tihça ricuahn ye ne, ama vahche. Nde ama ihyan hua co nevahñecun ye.

⁶¹ Checardino Dihvo vo che hua chahtenan ino ihyan chahn ndudo che chucuahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nducote hua chahtenan ino nchuhn ndudo che tihca ricuahn ne, ⁶² nde tahque hua cuahntenan ino ne ndete che ndihchero ne u che rinducó nducoyaca ihyan, che nahn vahchetero nan che chicá. ⁶³ A Vaco Ndah yahn Dendiohs che redin che rendevahn ihyan. U ne, cahco mendahn u cóh, nedihvé nunde yahn ihyan iyehense, ate a Vaco Ndah yahn Dendiohs che redin che rendevahn ye. Ndudo che renté nduco nchuhn ne, renté numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, cava che ndevahn ne. ⁶⁴ Ate hua nducoyaca nchuhn ritahno ne.

Tihca rahn Dihvo vo, te a devano ye nde ro menan, duhtenduh ihyan che hua ritahno ye ihyan man, sahn che va che ndihcue ndeh se ihyan man. ⁶⁵ Namin rahn ye:

—Rahn ri nchuhn te ihyan che man Chidá tendahnun ye ihyan ne, atenan ihyan chahn che co cotahno ye u.

⁶⁶ Ama yahn ihyan che chinduco ye Dihvo vo ro menan ne, chihcoman ye ihyan nde ro min, amatah chinduco ye ihyan. ⁶⁷ Tuhme tumerune Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye:

—Namin nchuhn ne, ¿a nahn cahcoman ne u ne?

⁶⁸ Ndahconan Simón Pedro, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, metah nde tama ihyan che cochahtino nuhn cava che ndevahn nuhn, atenan ndih. Ndudo che ricuahn ne ne, retihyon yune ihyan che ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁶⁹ Nuhn ne, a ritahno nuhn ndih, ne a devano cuaco nuhn te ndih che Daya Dendiohs, che hua nda ro che cuhno vederihquentiyon yahn ye man, ndih, ihyan min che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense man.

⁷⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A devano nchuhn che a man tendahnun nduh che ndichio ne, ate nde nduco nduh ne, rihquentiyon chundah ama cha nchuhn.

⁷¹ Che tihca rahn Dihvo vo ne, rahn ye yahn daya Simón, sahn min che duche se Judas Iscariote, te sahn min va che ndihcue ndeh se ihyan, andahre nduco se ndi cuande se van ihyan apóstol chahn.

7

Dihno Dihvo vo Jesucristo ne, hua ritahno ye ihyan

¹ Quendi Dihvo vo quechica ye estado yahn Galilea. Hua nahn conan ye estado yahn Judea, te sahn ndinan yahn nación yahn Israel che vate se min ne, nahn cahno se ihyan. ² Ro min ne, a nda nino vihco yahn

vah cue che redin ihyan nación yahn Israel. ³ Tuhme rahn dihno Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuique muhn, cuehn yan Jerusalén cava che namin ihyan che vate ye min, che ritahno ye di ne, ndihchero ye vederihno che redin. ⁴ Tihca, te cuahn che nahn vo che cadino ihyan yahn ntiyon che redin vo ne, va che cahco ro vo. Chemin che tahque ndah, cuehn min, din vederihno nan che tahque yahn ihyan rendo dama ye.

⁵ Tihca rahn dihno ye, te nde ihyan chahn ne, hua ritahno ye ihyan. ⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Metah nda ura che cahn, ate nchuhn ne, adecodehno ura che nahn ne, co cahn ne. ⁷ Nchuhn ne, hua tan ihyan nunde nduco ne, ate u che cuaco ne, tan ye nducó, te renevih nunde yahn ye vaconan ye. ⁸ Cuahn nchuhn vihco. U ne, hua cahn meniyan, te metah nda ura che cahn.

Chahn Dihvo vo Jesucristo vihco yahn vah cue

⁹⁻¹⁰ Chihno min ne, quenan ca Dihvo vo estado yahn Galilea, ne cuahn dihno ye. Adiva ne, cuahn che a chihno cuahn nducoyaca ihyan vihco me ne, tuhme cuahn ye deman ye. ¹¹ Sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, rinuhn ndudo se ti quenan Dihvo vo. ¹² Ama yahn ihyan ne, rente ye yahn Dihvo vo. Nahn ye ne, rahn ye: “Ihyan min ne, ndah ihyan ye.” Ate nahn ye ne, rahn ye: “Hua ndah ihyan ye, te rihchche ye ihyan.”

¹³ Nducoyaca ihyan ne, cuahn ndeh rente ye yahn Dihvo vo, yahn che vah che cadino sahn ndinan yahn nación yahn Israel. ¹⁴ Cuahn che a mendahn vihco me ne, chenda Dihvo vo chete yaco, canan ricuahn ye ihyan. ¹⁵ Me sahn ndinan chahn ne, ama rahn ino se che ama ndahca ricuahn ye, ne rahn se:

—¿Ti chehua ihyan tih che tihca ricuahn ye?, te hua nahn ye escuela che rahn ihyan ricuahn.

¹⁶ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Che ricuahn ne, ndiyu che cuande yahn man, te che cuande yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u. ¹⁷ Ihyan che nahn dinahn ye che rihquentiyon Dendiohs ne, conahn ye te che ricuahn ne, che cuande yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu che cuande yahn man. ¹⁸ Ihyan che ricuahn ye vededevano yahn man ye ne, che nahn ye ne, che ndeva ihyan yavenan ye. Ate ihyan che ricuahn ye cava che quendah yavenan ihyan che dechuh ye ihyan ne, ricuahn ye numa cuaco.

¹⁹ Moisés ne, dirun ye ley, chihco ye yahn nchuhn, ate nde ama ne hua redinah ne. Tahque ndah ne ne, nahn cahno ne u.

²⁰ Ndahconan ihyan chenahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Co quenun vaco chihnga ndih, ne chemin che tihca rahn ne. ¿Duh nahn cahno ndih?

²¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Yahn ama vederihno che din ro che rahtetuhno ihyan ne, ama rahn ino nducoyaca nchuhn. ²² Moisés ne, dirun ye yahn ley che renan seña nchuhn, nduhca che chihquentiyon Dendiohs ihyan ndico yahn ye. Chemin che raconahn ne seña checahya, andahre ro che rahtetuhno ihyan. ²³ Nducote raconahn ne seña checahya, andahre ro che rahtetuhno ihyan cava che hua cuahcotahn ne yahn ley min ne, ¿me dehco che ri tan ne nduco, yahn che ro che rahtetuhno ihyan din che ndoyahn ama sahn che rechuhrihn se? ²⁴ Ndotenan che ndahchenan nchuhn ne, cuendedecadino ndah ne, ne tumacadino ne che ndahca redin.

²⁵ Ama o ihyan che vate ye yan min che a devano ye che nahn cahno se Dihvo vo ne, retumerune vih ye:

—¿A ndiyu ihyan tih che rinuhn se ihyan, che nahn cahno se ihyan ne? ²⁶ Man ne, nga ye, quenun ye tan ricuahn ye, ne hua duhva retumacah ihyan, cava che co ye preso. A din ndete che, a nduco ihyan ndinan yuhn vo, ritahno ye che ihyan tih, che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense. ²⁷ Ate ndiyu ihyan tih chemin, te uvo ne, a devano vo ti chica ye. Cuahn che nda ihyan min ne, nde ama ihyan hua co devano ye ticuahn quendah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye ti chica ye

²⁸ Dihvo vo ne, chihnevan ye che tihca rente ihyan chahn. Tuhme ama dito rahn ye:

—Nchuhn ne, rahn ne che a rendihche ne u man, a devano ne ti chicá man, ate ndere rahn ne chemin. Ndiyu che cuande yahn man che cochí, te cochí che cuande yahn Chidá, ihyan min che quenan cuma ye vederihquentiyon che ama chahte, ihyan min che nde hua rendihche ne ihyan. ²⁹ U ne, a rendihché ihyan, te a nan ye quenán, ne a man ye dechuh ye u.

³⁰ Cuahn che chihnevan sahn ndinan chahn che tihca rahn ye ne, nahn din se preso ihyan, ate nde ama se, hua chihquino se din se preso ihyan, te ro min ne, metah nda ro yahn ye che cahno se ihyan. ³¹ Van ihyan chahn ne, ama yahn ihyan chitahno ye ihyan, ne rahn ye:

—A ihyan cuh che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense, te ¿a chi tama ye che tahque din ca ye vederihno che co ihyan cuh?

Sahn fariseo ne, dechuh se policia cava che din se preso Dihvo vo Jesucristo

³² Checadino sahn fariseo che rendonan ihyan yan Dihvo vo. Chemin che nte cade se nduco chidocuyan ndinan, ne dechuh se policia yahn yaco, ngua se ihyan, co ye preso. ³³ Cuahn che nda se ne, rahn Dihvo vo:

—Conan cá te neve ro nduco nchuhn, tuhme nahn nan ihyan che dechuh ye u. ³⁴ Nda ro min ne, nuhn nchuhn u, ate hua ntaca ne u, te hua co cahno ne nan che conán.

³⁵ Tuhme rente sahn chahn van man se nduco vih, ne rahn se:

—¿Ti ra conan ihyan tih che rahn ye che hua ntaca vo ihyan? ¿A ndihco ye che cahno ye van ihyan nación yuhn vo che chenayen nación chenahn? ¿A min conan ye, cacuahn ye ihyan nación chenahn chahn? ³⁶ ¿Deh conahn che tihca rahn ye che nuhn vo ihyan, ne hua ntaca vo ihyan, te hua co cuhn vo nan che conan ye?

Rahn Dihvo vo Jesucristo te ihyan che ritahno ye ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan

³⁷ Ro vihco chahte me ne, chandi Dihvo vo nan nducoyaca ihyan, ne cahndudo ye:

—Adecoduhno ihyan che yaca ye ne, chi ye nan, cah nune, cuh ye. ³⁸ Nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs ne, ihyan che cotahno ye u ne, cuahenen cuma ye vederihquentiyon, anduhneca ama nune che hua retihnan.

³⁹ Che tihca rahn Dihvo vo ne, cah ye, checadino ihyan, che ihyan che cotahno ye ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Ro min ne, ametah co Vaco Ndah yahn Dendiohs, te metah nahn Dihvo vo vahchetero.

Ihyan ne, hua ra vih ndudo ye cava Dihvo vo Jesucristo

⁴⁰ Cuahn che a chihno cah cuande Dihvo vo ihyan ne, nahn ihyan ne, rahn ye:

—Cuaco niyon che ihyan tih, ihyan profeta che a va cade che chi ye.

⁴¹ Nahn ye ne, rahn ye:

—Ihyan tih ne, a man ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense.

Ate nahn ihyan ne, rahn ye:

—Hua cuaco chemin, te ihyan min che a va cade che chi ye ne, ndiyu estado yahn Galilea quendah ye, ⁴² te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun che ihyan min ne, nan ndata yahn rey David quendah ye man, cuhndeyan ye yan Belén, yan vaco David man.

⁴³ Tihca chi che a vih rahn ama, a vih rahn tama ihyan chahn, yahn Dihvo vo. ⁴⁴ Van ihyan chahn ne, quenun ama o se che nahn din se preso Dihvo vo, ate hua chihquino se.

Sahn ndinan yahn ihyan nación yahn Israel ne, hua chitahno se Dihvo vo Jesucristo

⁴⁵Sahn policía chahn ne, ndaconan se nan che chenun sahn fariseo man, chidocuyan ndinan man. Tuhme rahn se ri se sahn policía chahn:

—¿Dehco che hua quenda nchuhn ihyan min?

⁴⁶Ndahconan sahn policía chahn, ne rahn se:

—Hua quenda nuhn ihyan, te nde ama yune hua nihnevan nuhn che ricuahñ ihyan nduhca che ricuahñ ihyan min.

⁴⁷Rahn sahn fariseo chahn ri se sahn:

—Namin nchuhn ne, co a cañ yune ne che chihnecheh ye nchuhn. ⁴⁸Cuedevano ne, te nde ama nuhn, hua ritahno nuhn ihyan min. ⁴⁹Sahn yan sih ne, hua devano se ley che dirun Moisés, ne chemin che ndinda se.

⁵⁰Van sahn ndinan chahn ne, ndi cuande ama ihyan fariseo che duche ye Nicodemo. Aihyan min che chahn ye ama vino, chendi-chero ye Dihvo vo. Ihyan min ne, rahn ye ri ye combiero yahn ye:

⁵¹—Ley che riquendi vo ne, rihquentiyon che hua co cañmo vo che a ndinda ama ihyan numanahn che metah cadino cuaco vo deh nunde yahn ye va.

⁵²Ndaconan se yahn Nicodemo, ne rahn se:

—¿A namin nduco di chique estado yahn Galilea? Condihchenen nan Ndudo yahn Dendiohs, ne cadine te nde ama ihyan profeta hua quendañ ye min.

⁵³Chihno min ne, conahn queri ama se ndevaco se.

8

Ama tahn che ndere quechica te

¹Chihno chichuahñ Dihvo vo ihyan chahn ne, cuahn ye Cuete Olivo. ²Chi dave tama ro me ne, nda tun ye, ne chenda ye chete yaco. Ndo dama nducoyaca ihyan nan ye, ne chihnde ye, ndevanan ricuahñ ye ihyan chahn. ³Tuhme nda sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn fariseo man, nda se ama tahn ndahta che va inchahn te, che ntaça ihyan tahn, ura che quendite te nduco chihyo te. Chihno se tahn mendañ, ⁴ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahñ, tahn tih ne, ntaça ihyan tahn, ura che quendite te nduco chihyo te. ⁵Nan ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon che caño nuhn tahn che tihchan sih, nduco tu. ¿Me ndih, deh rahn ne ne?

⁶Tihca rahn sahn chahn, te retumarande se Dihvo vo, renuhn ino se taça co caça nunde se yahn ye. Ate Dihvo vo ne, nde hua tumacah ye yahn se, ne canañ dirun ye ndiyahn, nduco ndutitah ye. ⁷Quendi

se retumarune se ihyan. Nan menañ ne, ndevandi cuaco ye, ne rahn ye ri ye sahn: —Adecochano nchuhn che metah nunde yahn ne ne, cañ ne tu tahn.

⁸Chihno rahn ye ne, ndaconan ndondih ye, ne quendi ye redirun ye ndiyahn. ⁹Chi cuihnan sahn chahn che tihca rahn ye ri ye sahn, te a devano se te chendiho se nunde, ne canañ ndiquendañ vah ca ama ca ama se, conahn se, menañ vihca sahn che tahque ndico chahn. Cuahn che a chihno conahn se ne, a demañ tahn ndahta me, nti te min. ¹⁰Tuhme ndevandi cuaco Dihvo vo, ne tumerune ye tahn:

—¿Tiya sahn chahn che rih nunde se yehn ne? ¿A nde ama se hua quendi se rih nunde se yehn ne?

¹¹Ndaconan te yahn ye, ne rahn te:

—Hua Dihvé, nde ama se.

Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—U ne, nchahco nunde yehn. Man ne, conahn. Ametah ndaconan ndere cochique condihque nunde.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, cuahtenan ye vahchetero

¹²Tama yune ne, ricuahñ Dihvo vo ihyan, ne rahn ye:

—U ne, anduhneca ama yahn che ri ro dave nan ihyan iyehnse. Chemin che ihyan che ritahno ye u ne, conahn ye ndudo yahn, ne ndedevahn ihyan, cuahtenan ye vahchetero.

¹³Tuhme rahn sahn fariseo chahn ri se ihyan:

—Ndiñ ne, rendonan man ne ndih. Chemin ne, hua cochihve yahn ne.

¹⁴Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndudo che renté ne, cuaco, andahre rahn nchuhn che rendonan man u, te u ne, devano ti chica man, ti nahn man. Ate nchuhn ne, hua devano ne ti chica nde huane ti nahn. ¹⁵Nchuhn ne, ra cuande ne ihyan nduhca costumbre yahn ne, rendañchenan ne ihyan. Ate u ne, hua rendañchenan nde ama ihyan. ¹⁶Me cuahn che retechecadé ne, retechecadé numa cuaco, te retechecadé dama nduco Chidá, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu demañ. ¹⁷Nan ley che rendihchenan nchuhn ne, rihquentiyon che, cuahn che va o testigo che ra vih ndudo yahn ye, rahn ye che cuaco ne, va che cotahno vo che rahn ye. ¹⁸U ne, rahn ndudo cuaco yahn ntiyon yahn. Me Chidá che dechuh ye u ne, namin rahn ye yahn.

¹⁹Tuhme tumerune sahn chahn ihyan, ne rahn se:

—¿Ti va chida ne ne?

Ndahconan ye yahn se, ne rahn ye:

—Nchuhn ne, hua renahn ne yahn ved-erihquentiyon che quenan cumá, nde hua

rendihche ne Chidá. Nducote hua renahn ne yahn vederihquentiyon che quenán cumá ne, chemin che hua rendihche ne Chidá.

²⁰ Tihçá chicuahn Dihvo vo chete yaço, ñan che va yave yahn tume vedino. Ate nde ama sahn chahn, hua din se preso ihyan, yahn che metah ndá ura che ndihco çade Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, rañn tun ye che rañn ye vahchetero

²¹ Ndaconan rañn Dihvo vo tama yune nduco ihyan tuhça:

—U ne, rañn, ne nchuhn ne, nuhn ne u, ate hua ntáca ne u. Conda ne, din nunde yahn ne, te ñan che rañn ne, hua co ndá ne.

²² Tuhme rañn sahn ndinan chahn van man se nduco vih:

—¿A çahno man ihyan tih ihyan, che tihça rañn ye che ñan che çahn ye ne, hua co ndá vo ne?

²³ Rañn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nchuhn ne, ihyan ieyhnse nchuhn. Ate u ne, vahchetero chicá. ²⁴ Chemin che rañn rí nchuhn che conda ne, din nunde yahn ne. Tihça, te ndete che hua cotahno ne che u, ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan ieyhnse ne, conda ne, din nunde yahn ne.

²⁵ Tuhme tumerune sahn chahn ihyan:

—¿Duh ndih ne?

Ndahconan ye, ne rañn ye ri ye sahn:

—A rañn rí nchuhn nde a rañn me.

²⁶ Ama ndeh ñan dehtenduh va che có nchuhn man, neviñ nunde yahn ne vaçonan ne man. Ihyan che dechuh ye u ne, riquendaç cuaço che rañn ye. Me u ne, a ndudo yahn ye che ricuáhn ihyan ieyhnse.

²⁷ Ate sahn chahn ne, hua chenahn se che a yahn Dendiohs Chida che tihça rañn ye.

²⁸ Chemin che rañn ye ri ye sahn:

—Cuahn che cuaconahn yah nchuhn u che rinducó nducoyaça ihyan ne, tuhme tumacadino ne yahn vederihquentiyon che quenán cumá. Namin tumacadino ne che hua ricuáhn che cuande yahn man, te ricuáhn ndudo che a man Chidá te cuande ye u. ²⁹ Tihça, te Chidá ne, dechuh ye u, ne rinduco ye u. Hua rihcoman ye u, te cuahn dama redinahn nducuahn che renan ino ye.

³⁰ Cuahn che chíhno rañn Dihvo vo nducuahn ndudo chemin chan ne, ama yahn ihyan chitahno ye ihyan.

³¹ Tuhme rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndete che quendi nchuhn numa ino ne cotahno ne ndudo che ricuáhn nchuhn ne, tuhme che cuaço conduco ne u. ³² Avane ne, conahn ne ndudo yahn, ne ndo ne libre.

³³ Ndahconan ihyan chahn ne, rañn ye ri ye Dihvo vo:

—Nuhn ne, ndata yahn Abraham nuhn, ne nde ama yune hua ntihcue ihyan nuhn. ¿Me taça che rañn ne che ndo nuhn libre ne?

³⁴ Rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaço rañn rí nchuhn te nducoyaça ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihoche ye nunde ne, anduhneca ndete che hua libre ye, te hua co çahcoman ye nunde yahn ye. ³⁵ Nchuhn ne, nduhça sahn deçaña yahn ihyan che hua redin cuande ye van daya ye ne, tihchan nchuhn nan Dendiohs. Ate u ne, Daya ye u. ³⁶ Chemin che, cuahn che ndedevahn ihyan ne, ametah deh che ndedecadino ye. ³⁷ A devaná che ndata yahn Abraham nchuhn. Ate hua renevahnecun ne ndudo yahn, ne chemin che nahn çahno ne u. ³⁸ U ne, ricuáhn nchuhn ndudo che rete cuande Chidá u, ne nchuhn ne, redin ne dehtenduh che nahn chida ne.

³⁹ Ndahconan ihyan chahn yahn Dihvo vo, ne rañn ye:

—Nuhn ne, Abraham che chida nuhn.

Ate rañn ye ri ye ihyan chahn:

—A ndere redin chida nchuhn Abraham, te hua riquendi ne yune yahn ye. ⁴⁰ U ne, rañn cuaçó rí nchuhn ndudo che a man Dendiohs rete cuande ye u, ate nchuhn ne, nahn çahno ne u. Abraham ne, ndiyu chemin che din ye. ⁴¹ Nchuhn ne, cuahto redin chida ne, cuahto redin man ne.

Rañn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Nuhn ne, Dendiohs che Chida nuhn.

⁴² Rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A ndere redin Chida nchuhn Dendiohs. Hua cuaço che rañn ne, ne chemin che hua ri rendihche ne u. Ndiyu che cuande yahn man che cochí, te a man Dendiohs dechuh ye u. ⁴³ Yahn che hua renevahnecun nchuhn ndudo yahn ne, chemin che hua renahn ne. ⁴⁴ Nchuhn ne, chundah che chida ne, sahn min che redinahn ne yahn se. Sahn min ne, rihquentiyon se sahn rihno ihyan nde ro che chihnde ieyhnse. Cuahn dama rihnech se, te chemin che ntiyon yahn se. ⁴⁵ U ne, ricuáhn ndudo cuaço, ate nducote ndi nino ne vederihnech ne, chemin che hua ritahno ne che rañn. ⁴⁶ Nde ama nchuhn ne, hua co çahma ne che va nunde yahn. Ndudo cuaço che ricuáhn, ne redin yahn che cotahno ne. ⁴⁷ A ndero ndi ihyan che yahn Dendiohs ihyan, te rihcovan ye Ndudo yahn ye. Ate nchuhn ne, ndiyu yahn Dendiohs nchuhn, ne chemin che hua nahn çahcovan ne Ndudo yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhndeyan Abraham

⁴⁸ Tuhme rañn sahn ndinan chahn ri se Dihvo vo:

—Rañn cuaço nuhn ri nuhn ndih che ndere ihyan ndih, nduhça ihyan nación

yahn Samaria man, quenun vaco chihnga ndih man.

⁴⁹ Rañh Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—U ne, rendevá yavenan Chidá. Ate nchuhn ne, rendahchenan ne u, ne chemin che ndere rañh ne che quenun vaco chihnga u. ⁵⁰ U ne, hua rendonan man u. Ate va Chidá che rendeva ye yavenan, ne ihyan min che retechecade ye. ⁵¹ Cuáco rañh rí nchuhn te ihyan che rihcovan ye che ricuahn ne, cuahtenan ye cuahn dama.

⁵² Tuhme rañh se ri se Dihvo vo:

—Man ne, a devano cuáco nuhn che quenun vaco chihnga ndih, yahn che tihca rañh ne. Abraham man, nducoyaca ihyan profeta man ne, chih ye. Me ndih ne, rañh ne te ihyan che cahcovan ye ndudo che ricuahn ne ne, cuahtenan ye cuahn dama. ⁵³ ¿A tahque rigonun chihve ndih che co chida nuhn Abraham, che rañco ne? Ihyan min man, nducoyaca ihyan profeta man ne, chih ye. ¿Duh ndih, che rañco ne?

⁵⁴ Rañh Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndete che rendonan man u ne, nde hua cochihve yahn. Chidá, ihyan min che rañh nchuhn che Dendiohs yahn ne ne, a ihyan min che rendeva ye yavenan. ⁵⁵ U ne, rendihché ihyan, ate nchuhn ne, hua rendihche ne ihyan. Rendihché ihyan, ne redinahn che rihquention ye. Cuáco che rañh, ndiyu nduhca nchuhn che ndere rañh ne che rendihche ne ihyan. ⁵⁶ Ihyan ndico yahn nchuhn, Abraham ne, ama chi yeno ye cuahn che checadino ye che va che chí iyehñse, ne nde tahque chí yeno ye cuahn che a chinahn.

⁵⁷ Tuhme rañh se ri se Dihvo vo:

—Nde mare o raco ndiche nduyo metah co ndih, ¿taça che ndihchero ne Abraham?

⁵⁸ Rañh Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuáco rañh rí nchuhn te u ne, a vá nde ro che metah cuhndeyan Abraham.

⁵⁹ Tuhme chetañ sahn chahn tu, che cañ se Dihvo vo. Ate cheh nan se ihyan, ne ndiquendañ ye chete yaco me. Chuh ye van nducoyaca se, cuahn ye.

9

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chí ro nan ama sañh che ve nan se nde ro che chihndeyan se

¹ Ama ro ne, ndihchero Dihvo vo ama sañh che ve nan se nde ro che chihndeyan se. ² Ihyan apóstol yahn ye ne, tumerune ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿dehco che ve nan sañh tih ne? ¿A çaça nunde yahn indihche yahn se, o çaça nunde yahn man se ne?

³ Ndahconan Dihvo vo yahn ihyan chahn, ne rañh ye:

—Ndiyu çaça nunde yahn indihche yahn se, nde huane çaça nunde yahn man se. Ve nan se çaça che cuhnde ro vederihquention yahn Dendiohs, tumacadino ihyan. ⁴ U ne, va che din nun inó dinahn ntiyon yahn ihyan che dechuh ye u numanahn che quenán cá iyehñse. ⁵ Numacuahn ro che quenán muhn ne, ricuahn Ndudo yahn Dendiohs ihyan çaça che netah ndutinán ye.

⁶ Chihno rañh ye chemin ne, din ye tah nchete nduco nunedan ye, ne chacotañme ye ndutinán sañh nan ve me. ⁷ Tuhme rañh ye ri ye sañh:

—Cuehn conane nan nan nune che duche Siloé—che tihca duche nune me ne, conahn “Nune Rica.”

Cuahn sañh nan ve me, ne cuahn che naho se nan se nan nune me ne, chí ro nan se. ⁸ Cuahn che nta se ne, rañh ihyan nino ndevaco se man, ihyan che rendihche ye sañh man:

—¿A ndiyu sañh tih che rica se che din ihyan vedevahino nduco se ne?

⁹ Rañh ihyan ne, rañh ye:

—Sahn tih chemin.

Rañh tun ihyan ne, rañh ye:

—Ndiyu sañh tih chemin, ate tihca ro se.

Rañh man se:

—A u chemin.

¹⁰ Tumerune ihyan sañh:

—¿Me taça chí che chí ro nan ne?

¹¹ Ndahconan se, ne rañh se:

—Ihyan min che duche ye Jesús, din ye nchete, chacotañme ye ndutinán, ne tahve ye u, cháhn nanó nan nan nune Siloé. Chihno nanó nan ne, ndetañho chí ro nan.

¹² Tumerune ihyan chahn sañh:

—¿Ti quenán ihyan min ne?

Ndahconan se, ne rañh se:

—Hua devanó.

¹³ Tuhme quenda ihyan sañh min nan sañh fariseo. ¹⁴ Ro che din Dihvo vo che chí ro nan sañh min ne, ro che rahtetuhno ihyan. ¹⁵ Chemin che tumerune sañh fariseo chahn sañh taça chí che chí ro nan se. Ndahconan se, ne rañh se ri se sañh chahn:

—Chacotañme Jesús nchete ndutinán, ne nanó nan nduhca che rañh ye, ne ndetañho chí ro nan.

¹⁶ Tuhme rañh ama o sañh fariseo chahn:

—Sahn che tihca din me ne, ametah yahn Dendiohs che tihca redin se, te hua renevahñecun se ro che rahtetuhno ihyan.

Ate tama te o se ne, rañh se:

—Ndete che hua yahn Dendiohs sañh ne, ¿taça redin se vederihno tuhme?

Nduco tihca ne, hua cavih ndudo yahn se nduco vih, ¹⁷ ne ndaconan tumerune se sañh min:

—Me di, ¿deh rahn yahn sahn min che din se che chi ro nan ne?

Ndahconan se, ne rahn se ri se sahn chahn:

—U ne rahn te ihyan min ne, ama ihyan profeta.

¹⁸ Ate sahn chahn ne, hua nahn cotahno se che ve nan sahn min ro menan. Chemin che tahve se chehua indihthe yahn sahn min, ¹⁹ ne tumerune se ihyan:

—¿A nchuhn daya ne sahgguh ne? ¿A cuaco che ve nan se cuahn che chihndeyan se ne? ¿Me taça chi che chi ro nan se ne?

²⁰ Ndahconan indihthe yahn sahn min:

—Sahgguh che daya nuhn, ne ve nan se cuahn che chihndeyan se. ²¹ Ate hua devano nuhn taça chi che chi ro nan se, nde hua devano nuhn duh ihyan din ye che chi ro nan se. Tumerune nchuhn sahn. A va nduyo yahn se, ne man se co nte cuande se nchuhn.

²² Indihthe yahn sahn min ne, tihça rahn ye, te vahino ye, yahn che a checadino ye te sahn ndinan chahn ne, a ntuhn se che ndetendah se adecoduhno ihyan chete yaco, ndete che cotahno ye che Dihvo vo ne, a ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehhse. ²³ Chemin che rahn ihyan chahn ri ye sahn ndinan chahn che tumerune se man sahn daya ye te a va nduyo yahn se.

²⁴ Tuhme ndaconan cah sahn ndinan chahn sahn min, ne rahn se ri se sahn:

—Codin çava Dendiohs, ne cahme co nuhn cha che cuaco, te nuhn ne, devano nuhn te sahn min che din se che chi ro nan ne, sahn nunde se.

²⁵ Ndahconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—U ne, hua devano a ihyan nunde ye o hua. Ate devano che ro menan me ne, ve nan, ne ihyan min din ye che chi ro nan.

²⁶ Ndaconan tumerune sahn chahn sahn:

—¿Taça din se che chi ro nan ne?

²⁷ Ndahconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—A rahn ri nchuhn, ne hua ritahno ne. ¿Deh ndah co yahn ne che ndaconan cahma tun ne? ¿A nduco ne nahn cotahno ne ihyan min ne?

²⁸ Raha sahn chahn nduco sahn min, ne rahn se ri se sahn:

—Di ne, ndichahntine sahn min. Ate nuhn ne, ndichahntino nuhn Moisés. ²⁹ A devano nuhn te Moisés ne, a man Dendiohs cah ye ntiyon ihyan. Ate sahn che rahn me ne, nde hua devano nuhn ti chica se.

³⁰ Ndahconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—Ama rahn ino yahn nchuhn, che rahn ne che hua devano ne ti chica ihyan min, te u ne, din ye che chi ro nan. ³¹ A devano

cuaco ve te Dendiohs ne, hua rihcovan ye yahn ihyan nunde, ate rihcovan ye yahn ihyan che renevahnecun ye ihyan man, redinahn ye vederihquentiyon yahn ye man. ³² Nde ama yune hua nihnevan vo yahn ama ihyan che co din ye che co ro nan ihyan nan ve. ³³ Ihyan min ne, Dendiohs dechuh ye ihyan, ne chemin che redin ye vederihno. Ndete che hua ne, hua dehva co din ye.

³⁴ Rahn sahn chahn ri se sahn min:

—Di ne, ama sahn nunde di nde ro che chihneyan. ¿Taça che nahn cacuehn nuhn ne?

Chihno rahn se chemin ne, ndetendah se sahn chete yaco.

³⁵ Checadino Dihvo vo che ndetendah sahn ndinan chahn sahn min chete yaco, ne cuahn che ntaça ye sahn ne, tumerune ye sahn:

—¿A rithehne Daya Dendiohs ne?

³⁶ Rahn se ri se ihyan:

—Dihvé, cahma ne co ne u duh ihyan min çava che cotahnó ihyan.

³⁷ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A u chemin, che renté ndoque. Man ne, a ndihche u.

³⁸ Tuhme chehntihya se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

—Dihvé, ritahnó ndih.

³⁹ Namin rahn Dihvo vo:

—U ne, ndá iyehhse cuh çava che techecadé yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che hua devano ye Ndudo yahn Dendiohs ne, cacúahn ihyan, ne ihyan che devano ye che rahco ye ne, cuhnde ro yahn ye che nde hua devano ye.

⁴⁰ Ama o sahn fariseo che chenun se min ne, chihnevan se che tihça rahn ye, ne rahn se ri se ihyan:

—¿A namin nuhn, rahn ne yahn nuhn che hua devano nuhn ne?

⁴¹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che hua devano nchuhn ne, nde hua chendihco ne nunde. Ate nducote a man nchuhn rahn ne te a devano ne man, nducote rahcotahn ne man ne, chemin che chendihco ne nunde.

10

Ejemplo yahn itecuche

¹ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cuaco rahn ri nchuhn te sahn duco ne, hua renda se cuahn chendevah yahn chan nan chenun itecuche, te renda se cuahn chih-to chan. ² Ate ihyan che redin ye cudado itecuche ne, renda ye cuahn chendevah yahn chan. ³ Sahn che redin cudado chendevah ne, renahne se, ne renda ye. Rahn ye che duche queri ama te, ne rah ye ite. Cuahn

che rah ye ite ne, rechi te, ne retendáh ye ite chete chan. ⁴ Cuahn che a retendáh ye nducoyaca te chete chan ne, riquendáhnán ye yahn te, ne riquendi te ihyán, te ndi nino te ihyán. ⁵ Ate hua riquendi te sahn che hua rendihche te. Tahque ndah te ne, rano te yahn se, yahn che hua rendonahn te ndudo yahn se.

⁶ Dihvo vo ne, nte ye ejemplo cuh çava sahn chahn, ate hua chenahn se.

Ejemplo yahn ihyán che ndah redin ye cudádo itecuche

⁷⁻⁹ Quendi Dihvo vo, ne sahn ye ri ye sahn chahn:

—Cuáço ráhn rí nchuhn te, nduhça che richihve chendevah yahn chan çava che co chuh itecuche ne, tihça u çava ihyán yáhn. Ihyán che ritahno ye u ne, ndeváhn ye, ne cuahtenan ye vahchetero. Ihyán chahn ne, anduhneça itecuche che hua ndere vatechica man te, che rendonda te chete chan, ri te cudádo man, riquendáh te rahn te reh te man. Nducoyaca sahn rihnehche che chahte se ro che metah ndá, redin ça se che Ndudo yahn Dendiohs rahndudo se ne, anduhneça sahn duco, tihchan se, ne ihyán yahn Dendiohs ne, hua rihcován ye ndudo yahn se.

¹⁰ Sahn duco ne, rendá se çava che çahno se ihyán man, duco se man, cuihno denda se ihyán man. Ate u ne, ndá çava che ndedeváhn ihyán, ne ama ndahça cuahno ye, cuahtenan ye vahchetero. ¹¹ Nduhça ama ihyán che ndah redin ye cudádo itecuche yahn ye nde ndihco mendáhn ye ihyán çava che ndedeváhn ye ite ne, tihça u, te ndah redin cudádo ihyán yáhn, nde çahco mendáhn u cóh, çava che ndedeváhn ihyán. ¹² Ate nducoyaca sahn mozo che redin se ntiyon min ne, nducote ndiyu yahn se itecuche ne, hua cudádo se. Cuahn che rendá lobo ne, rihcomán se itecuche che nduco se, ne rano se. Tuhme retah lobo ite, ne rihno rano ite chenáhn. ¹³ Rano se, te ndiyu dihve itecuche sahn, ne hua redin se cudádo ite numa ino se.

¹⁴⁻¹⁵ U ne, anduhneça ama ihyán che ndah redin ye cudádo itecuche yahn ye. Chidá ne, rendihche ye u, ne u ne, rendihché ihyán. U ne, nda cuandé ihyán yáhn, ne man ye ne, richahtino ye u. U ne, nde çahco mendáhn u cóh, çava che ndedeváhn ihyán. ¹⁶ Namin vate ca ihyán che nedin yáhn ihyán, ndedeváhn ihyán. Man ne, vatechica vane ye, ate nevahnecun ye u, ne ndo dama ye van ihyán yáhn.

¹⁷ Chidá ne, yahino ye u, te çahco mendáhn u cóh, çava che ndedeváhn ihyán iyehense. Cuihno min ne, va che ntuché. ¹⁸ Nde ama ihyán ne, hua co çahno ye u, ndete che hua man çahco mendáhn u. Va vederihquentiyon yáhn

çava che çahco mendáhn u cóh. Namin va vederihquentiyon yáhn che ntuché. Vederihquentiyon min che te Chidá u.

¹⁹ Cuahn che chihno sahn Dihvo vo ndudo chemin chan, chihnevan sahn ndinan chahn ne, ndevanan se, a vih sahn ama a vih sahn tama se. ²⁰ Ama yahn se ne, sahn se:

—Nde hua tumacáh nchuhn che sahn sahn tih, te quenun vaco chihnga sahn, ne hua va cuáço dave yahn se.

²¹ Ate sahn tun se ne, sahn se:

—Adecoduhno ihyán che quenun vaco chihnga ihyán ne, hua tihça runecade rente ye. Avane ne, hua co din ye che co ro nan ihyán nan ve.

Sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, nahn çah se tu Dihvo vo Jesucristo

²² Ro min ne, ro iche, ne sahn min redin ihyán vihco yahn yaco, min yan Jerusalén.

²³ Dihvo vo ne, quechica ye ndiyaco me man corredor che duche Corredor yahn Salomón. ²⁴ Ndo dama sahn ndinan chahn nan ye, ne sahn se ri se ihyán:

—Ndete che ndih, ihyán min che a va çade che chi ye ndedeváhn ye ihyán iyehense ne, çahma cuáço no ne co ne nuhn. Hua ndahça che rihco ndeh ne.

²⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne sahn ye ri ye sahn:

—A ráhn rí nchuhn, ne hua ritahno ne. Nduco vederihno che redin numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá ne, a ndero ndi che a u chemin. ²⁶ Ate nchuhn ne, hua ritahno ne, te hua ndi cuande ne van ihyán yáhn, nduhça che a ráhn rí nchuhn.

²⁷ Ihyán yáhn ne, rihcován ye ndudo yáhn, ne rinduco ye u. Me u ne, nda cuandé ihyán. ²⁸ Rendedeváhn ihyán, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Hua duhva co din che conda ye, te u nda cuandé ihyán.

²⁹ Man Chidá tendáhnun ye ihyán chahn çava che cotahno ye u. Ihyán min che tahque chahte vederihquentiyon yahn ye, ne nducote namin nda cuande ye ihyán ne, chemin che hua duhva co din che conda ye. ³⁰ U nduco Chidá ne, ama no vederihquentiyon yahn nuhn nahn, ama no vederendecadino yahn nuhn man.

³¹ Cuahn che tihça sahn Dihvo vo ne, ndaconan chetah sahn ndinan chahn tu che çah se ihyán. ³² Tuhme sahn ye ri ye sahn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá, ama ndeh nan dehtenduh che ndah nedín nan nchuhn. Ate nchuhn ne, de tu nahn çah ne u.

³³ Ndahconan sahn chahn ne, sahn se ri se ihyán:

—Ndiyu yahn dehtenduh che redin ne che çah nuhn tu ndih, ate yahn che duche rino ne Dendiohs che tihça sahn ne. Andero

ndi che ihyan iyehñse ndih, ne rañn ne te ama no vederihquentiyon quenan cuma ne nduco Dendiohs.

³⁴Tuhme rañn Dihvo vo ri ye sañn chahn:

—Ñan ley che riguendi nchuhn ne, ndirun che rañn Dendiohs yahn ihyan tuhca: “Nchuhn ne, menun Dendiohs nchuhn.” ³⁵⁻³⁶ A devano nchuhn te cha che ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs ne, hua co cañmo vo che hua cuaco. Nducote a mañ Dendiohs rañn ye yahn ihyan che rihnde tañ ye Ndudo yahn ye te menun Dendiohs ihyan ne, chemin che nde tah hua ndaħca che tiħca rañn ne che duche rinó Dendiohs, che rañn che u che Daya ye mañ, che tendahnun ye u, dechuh ye u muhn iyehñse mañ. ³⁷ Cuentah nchuhn ndutiñan ne, condihchero ne. Ndete che numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá, redín vederihno, tuhme cotahno ne u. ³⁸ Nducote redín vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn ye ne, cotahno ne u, andahre hua nahn cotahno ne yahn ndudo che ricuáñ. Tuhme tumacadino ne che rinduco Dendiohs Chida u.

³⁹ Chihco ðama ino sañn chahn tama yune che nahn din se preso ihyan, ate ndiquendañ ye vañ se, ne din vi ye.

⁴⁰ Tuhme cuahn ye cuahn chihto ico Jordán, ne min quenan ye, lađo cuahn ñan che riquendañ yahn, cuahn ñan che quenan Juan Bautista chehdenune ye ihyan ro mena. ⁴¹ Ama yahn ihyan rañn ye, rendihchero ye Dihvo vo, ne rañn ye:

—Juan Bautista ne, andahre hua din ye nde ama vederihno, ate nducuahn che rañn ye yahn ihyan cuh ne, cuaco.

⁴² Ihyan che chahn ye min ne, ama yahn ye chitahno ye ihyan.

11

Chih Lázaro

¹⁻³ Yan Betania ne, chihnde ama ihyan che duche ye Lázaro. Ihyan min ne, chahte o cahve ye; ama ye ne, duche ye Maria, ne tama ye ne, duche ye Marta. A ihyan che duche María me che chacotañme ye nunedañ cañ Dihvo vo, ne ndi cuma ye nduco yudo tin ye. Ama yune ne, chetañ cañ Lázaro, ne ama tahn ndi ye. Tuhme tahve nduh che o cahve ye ndudo yahn Dihvo vo, ne rañn ye:

—Dihve nuhn, amigo yahn ne Lázaro ne, chetañ cañ ihyan, ne ama tahn ndi ye.

⁴ Cuahn che chihnevan Dihvo vo ne, rañn ye:

—Cah min ne, andahre din che coh ye, ate chemin ne, caña che cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs, ne ndeva ihyan yavenañ ye mañ, ndeva ye yavenañ u che Daya ye mañ.

⁵ Andahre ama yahino Dihvo vo ihyan chahn. Lázaro mañ, María mañ, Marta mañ ne, ⁶ cuahn che nda ndudo yahn ye che cañ Lázaro ne, chendah ca ye te o ro min ñan che quenan ye. ⁷ Chihno min ne, rañn ye ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Ndaconan cuhn vo nduco nchuhn estađo yahn Judea.

⁸ Tuhme rañn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, cade chuh neve ro che nahn cañno sañn ndinañ chahn ndih nduco tu, ne mañ ne, za rihco ne che cañ tun ne min ne?

⁹ Rañn ye ri ye ihyan chahn:

—Ndichio ura che ama ro, ne cuahn che ro vatechica vo ne, hua renda cañ vo, te ro ñan vo yahn che quendiħco dave yahn yahn. ¹⁰ Ate ndete che vino vatechico vo ne, conda cañ vo yahn che man ro.

¹¹ Chihno min ne, rañn ye ri ye ihyan chahn:

—Amigo yuhn vo Lázaro ne, quiyado ye, ate cañn ndedetuhché ihyan.

¹² Rañn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, ndete che chetañ yahn de ihyan ne, ametah nduh dito ri yahn ye.

¹³ Dihvo vo ne, hua rañn cuaco ye che a chih Lázaro, ne chemin che raħco ihyan apóstol chahn che quiyado ye. ¹⁴ Tuhme rañn cuaco ye ri ye ihyan chahn:

—Lázaro ne, a chih ye. ¹⁵ Tahque ndaħca che hua quenan min ro che chih ye, te nduco tiħca ne, tahque ndah ro yahn nchuhn, caña che cotahno ne. Mañ ne, cuhn vo quendiħchero vo ihyan.

¹⁶ Tomás, ihyan min che ntahco ihyan che duche ye “Cuahche” ne, rañn ye ri ye ihyan apóstol chenañn chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn, conduco vo Dihvo vo, andahre va che coh vo ðama nduco ye.

A Dihvo vo Jesucristo che rendedevahn ye ihyan iyehñse mañ, rendedetuhche ye tenahn mañ

¹⁷ Cuahn che nda Dihvo vo yan Betania ne, a cun ro che quenan Lázaro chete yayan. ¹⁸ Betania ne, nino nduco yan Jerusalén, ri tenduh o kilómetro quenan mañ, ¹⁹ ne ama yahn sañn ndinañ yahn nación yahn Israel, chahn se chendiħchero se Marta mañ, María mañ, caña che necañ se vedehtahtino ihyan, yahn che chih cahve ye. ²⁰ Cuahn che checadino Marta che a nda nino Dihvo vo ne, cuahn ye quendi yune ye ihyan. Numanahn min ne, quenun Maria vah. ²¹ Ura che a tañn nun Marta Dihvo vo ne, rañn ye ri ye ihyan:

—Dihvé, ndete che muhn quenan ne ro che chi dito yahn cahvé ne, nde hua chih

ye. ²² Ate dehve din yahn, te ndih ne, adecodehno che çaca ne Dendiohs ne, cuahne-cun ye.

²³ Rañh Dihvo vo ri ye Marta:

—Quehve ne, ndaconan conan se.

²⁴ Rañh Marta ri ye Dihvo vo:

—Cuäco che ndaconan conan ye, cuahn che ntuche tenaħn, ro che cuihno iyehñse.

²⁵ Tuhme rañh Dihvo vo ri ye Marta:

—Che ntuche tenaħn mañ, che cuahtenan ye vahchetero mañ ne, a u che rihquentiyón. Ihyan che ritahno ye u ne, andahre coh ye ne, ntuche ye. ²⁶ Nducoyaça ihyan che ritahno ye u ne, hua conda ye, te cuahtenan ye vahchetero cuahn ðama. ¿A ritehne chemin ne?

²⁷ Rañh Marta ri ye Dihvo vo:

—Taça hua, Dihvé. Ritahnó. Namin ritahnó che a ndih che Daya Dendiohs mañ, a ndih che a va çade che chi ne ndedevahn ne ihyan iyehñse mañ.

²⁸ Chihno rañh Marta ne, cuahn ye ngua ye coh ye María, ne rañh ye deco deco ri ye ihyan:

—Ndä Ihyan Ricuahn, ne rah ye di.

²⁹ Ndetahno necuan María, ne cuahn ye nañ che quenun Dihvo vo. ³⁰ Dihvo vo ne, ametah conda ye viyan, te quenan rino ye yune nañ che ntaça Marta ihyan. ³¹ Saħn ndinañ chahn che chenan se vaço María reneçaħ se vedechahntino ihyan ne, ndihchero se che aderano ye necuan ye cuahn ye, ne cuahn se nduco ye. Raħco se te cuahn ye nañ yayan, cuaco ye çava cahve ye.

³² Cuahn che ndä María nañ Dihvo vo ne, chehntihya ye, ne rañh ye:

—Ndete che muhn quenan ne ro che chi dito yahn cahvé ne, nde hua chih ye.

³³ María ne, raco se. Nandihchero Dihvo vo, ne ama chi ndäche ye. ³⁴ Tumerune ye ihyan chahn:

—¿Ti chihche nchuhn tenaħn me ne?

Rañh ihyan chahn ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, cuhn vo nduco ne, ndihchero ne.

³⁵ Namin chaco Dihvo vo. ³⁶ Tuhme rañh ama o saħn chahn:

—Condiħche nchuhn. A ndero ndi che ama yahino ye tenaħn me.

³⁷ Tama te o se ne, rañh se:

—Ihyan tih ne, din ye che chi ro nañ saħn nañ ye me. ¿Taça che hua din ye che ndoyahn Lázaro, ne hua chih ye?

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye Lázaro

³⁸ Dihvo vo ne, ama chi ndäche ye, ne cuahn ndä ye nañ yayan me. Yayan me ne, ndindah nañ ama ya va, ne ama tu chahno ndi chendevah yahn. ³⁹ Rañh Dihvo vo:

—Cuehnevi nchuhn tu chende yayan. Conaħne ne.

Tuhme rañh Marta ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, co a ran tenaħn, te a chihno cun ro che chih ye.

⁴⁰ Ate rañh Dihvo vo ri ye Marta:

—A rañh rí di te ndete che ritehne ne, tumacadine vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.

⁴¹ Tuhme chehnevi ihyan chahn tu me. Chenihyon nañ Dihvo vo nañ ro, ne covah ye tuhca:

—Chidá, renté nundihve cuahn ndih yahn che rihcovan ne che reváh. ⁴² A devano te cuahn ðama che reváh ne, rihcovan ne, ate tiħca rañh çava che ndah yahn ihyan che chenun ye muhn, çava che cotahno ye che a ndih dechuh ne u.

⁴³ Chihno covah ye ne, rañh ye ama dito:

—Lázaro, ¡cuendiquendaħ tañ!

⁴⁴ Ndetahno ntuche ihyan min, ndiquendaħ ye chete yayan. Deva ndacotuma ye tino, nde taħ nde çah ye mañ, nañ ye mañ. Rañh Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuentaħte nchuhn tino che ndacotuma ye.

Rente çade saħn ndinañ chahn che din se preso Dihvo vo Jesucristo

⁴⁵ Saħn ndinañ chahn che chahn se chin-duco se María cuahn che chih cahve ye ne, ndihchero se vederihno che din Dihvo vo, ne ama yaħn se chitahno se ihyan.

⁴⁶ Ate naħn se ne, chahn se chengo se saħn fariseo yahn vederihno che din ye, ndedetuhche ye Lázaro. ⁴⁷ Tuhme ndo ðama saħn fariseo chahn mañ, chidocuyan ndinañ mañ, nduco nducoyaça saħn ndinañ yahn nación yahn Israel, nte çade se, ne rañh se:

—¿Taça din vo?, te ihyan min ne, ama redin ye vederihno. ⁴⁸ Ndete che cahcoman vo che quendi ye ne, nducoyaça ihyan cotahno ye ihyan, ne denaħ chi saħn ndinañ yahn Roma, cuihno ndaħtera se yaço yuhn vo mañ, cuihno caħno se ihyan nación yuhn vo mañ.

⁴⁹ Ate Caifás, ihyan min che chidocuyan che tahque ndinañ nduyo min ne, rañh ye ri ye saħn chahn:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne. ⁵⁰ Nde tah hua retumacadino ne, te tahque ndaħca yuhn vo, che coh ama no ihyan çava ihyan nación yuhn vo yudomin ca che coh nducoyaça ye.

⁵¹ Caifás ne, ndiyu che ndedecadino mañ ye che tiħca rañh ye. Nducote ihyan min ndinañ ye nduyo min ne, çah Dendiohs, checadino ye, ne chemin che rañh ye che va che coh Dihvo vo Jesucristo, çava che ndedevahn ye ihyan nación yahn Israel mañ,

⁵² nducoyaca ihyan yahn Dendiohs che chenun ye muhn min numachahte iyehse man. ⁵³ Tihca chi, che nde ro min, chihco cade sahn ndinan chahn che cahno se Dihvo vo.

⁵⁴ Chemin che ametah quechica ro Dihvo vo van ihyan. Tahque ndah ye ne, chica ye estado yahn Judea, ne cuahn ye ama cuan, nino yahn nan che metah duhva, chihco ama yan che duche Efraim. Min quenun ye nduco ihyan apostol yahn ye.

⁵⁵ A cochi nino vihco ro yudo yahn ihyan naci6n yahn Israel, ne ama yahn ihyan rica ye yan vaco ye, rahn ye yan Jerusal6n ama o ro numanahn che metah cuanan vihco me, cava che ndo dave ye nduhca costumbre yahn ye. ⁵⁶ Rinuhn ihyan chahn Dihvo vo, ne ama retumarune vih ye ura che chenun ye chete vaco:

—Nchuhn, a hua devano ne, za chi ye vihco ne?

⁵⁷ Sahn fariseo man, chidocuyan ndinan man ne, a ndihquentiyon se che adeduhno ihyan che devano ye ti quenun Dihvo vo ne, cahma ye co ye sahn, cava che din se preso ihyan.

12

Ama ihyan ndaqhta ne, chacotahme ye nunedan cah Dihvo vo Jesucristo

¹ Te an ro ca renda che nda ro yudo me, ne cuahn Dihvo vo yan Betania, quendihchero ye Lázaro, ihyan min che ndedetuhche ye ihyan van tenahn. ² Vaco Lázaro din ihyan chahn ama vihco cava Dihvo vo, ne cah ye, cheh vino ye. Marta ne, chihntave ye che cheh ihyan chahn, ne Lázaro man, Dihvo vo man, vate ye nduco ihyan chenahn nan mesa. ³ Ura min nda María, nda ye tenduh mahñ litro nunedan ndah, che duche nardo. Chemin ne, ama yahn chihve. Chacotahme ye cah Dihvo vo, ne nedin cuma ye nduco yudo tin ye. Numacuahn chetevah me quendihco chan dan. ⁴ Tuhme ama sahn che ndi cuande se van ihyan apostol chahn, che duche se Judas Iscariote, daya Sim6n, sahn min che va che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, rahn se:

⁵ —Nunedan tih ne, rigonun chihve tenduh ino ciento tume diyahngua, itaca che hua ndihcue tahn tih, ndaca che conan te ihyan chevah?

⁶ Judas ne, ndiyu che yahino se ihyan chevah che tihca rahn se, te yahn che duco se. Nducote sahn min ndi se tesorero van ihyan apostol chahn ne, rendaca yune che reduco se. ⁷ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Hua cahca tan che tihca redin te. Chehdenda te nunedan me u, cava che cuhndeyan che conun chete yayan. ⁸ Ihyan

chevah ne, cuahn dama chenun ye van nchuhn, ne, co conan ne ihyan cuahn che nahn ne. Ate u ne, hua cuahn dama conan nduco ne.

Rentuhno sahn ndinan chahn cava che cahno se Lázaro

⁹ Ama yahn ihyan naci6n yahn Israel, checadino ye che yan Betania quenun Dihvo vo, ne cuahn ye quendihchero ye ihyan. Namin nahn ndihchero ye Lázaro, ihyan min che ndedetuhche Dihvo vo ihyan van tenahn. ¹⁰ Tuhme ntuhno chidocuyan ndinan chahn che namin nduco Lázaro cahno se ihyan, ¹¹ te a cava Lázaro che ama yahn ihyan naci6n yahn Israel rihcoman ye sahn, ritahno ye Dihvo vo.

Chenda Dihvo vo Jesucristo yan Jerusal6n

¹² Ama yahn ihyan nda ye vihco ro yudo, yan Jerusal6n. Chi dave tama ro me ne, checadino ye che va che nda Dihvo vo. ¹³ Tuhme chihca ye iyon, quenda ye, ne cuahn ye quendi yune ye Dihvo vo. Cuahn che tahn nun ye ihyan ne, chenda ye viyan rah yeno ye:

—¡Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs!
¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che dechuh ye!
¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che Rey yahn naci6n yuhn vo Israel!

¹⁴ Dihvo vo ne, ndaca ye ama burro lihn, quendudo ye ite, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

¹⁵ Nchuhn ihyan yan Jerusal6n, hua dehva rahco ne.

Condihche ne. Cochi Rey yahn ne, quendudo ye ama burro lihn.

¹⁶ Ro menan ne, hua chenahn ihyan apostol dehtenduh che tuhchan, ate adive cuahn che a conahn Dihvo vo vahchetero ne, tuhme chenahn ye che nducuah che chahno chi Dihvo vo ne, a ndirun yahn nan Ndudo yahn Dendiohs.

¹⁷ Ihyan che ndihchero ye vederihno che din Dihvo vo, ndedetuhche ye Lázaro van tenahn ne, rente ye yahn. ¹⁸ Chahn ino ihyan yahn vederihno me, ne chemin che ama yahn ye chahn ye chendi yune ye Dihvo vo. ¹⁹ Tuhme rente sahn fariseo chahn van man se nduco vih:

—Condihche nchuhn. A chihnonan yahn ntiyon yuhn vo, te nducoyaca ihyan ne, a chinduco ye ihyan cah.

Ama o sahn naci6n yahn Grecia ne, nahn ndihchero se Dihvo vo Jesucristo

²⁰ Van ihyan che chahn ye vihco min yan Jerusal6n, ndeva ye yavenan Dendiohs ne, nduco neve sahn naci6n yahn Grecia. ²¹ Sahn chahn ne, chahn nda se nan ama ihyan yan Betsaida, estado yahn Galilea, duche ye Felipe, ne rahn se ri se ihyan:

—Codin ne favor, ne quenda ne nuhn nan Jesús, te nahn ndihchero nuhn ihyan.

²² Felipe ne, chahn ye rahn ye nduco Andrés, ne cuahn nduh che o ye, yahve ye Dihvo vo. ²³ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, adecodehno ura nahn vahchetero. ²⁴ Cuaco rahn ri nchuhn te cava che co yahn ama ndute trigo, ndo ndeh ne, va che cuehche ndiyahn. Ndete che hua cuehche ne, hua co ndeh. ²⁵ Ihyan che nahn ndedevahn man ye ihyan ne, denda ye ihyan. Ate ihyan che rihco mendahn ye ihyan muhn iyehne se, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ²⁶ Duh ihyan che nahn din ye ntiyon yahn ne, va che cahco dama ino ye conduco ye u. Ihyan che redin ye ntiyon yahn ne, cuahtenan ye vahchetero nducó, ne din Chidá che quendah yavenan ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

²⁷ Man ne, ama ran. Ate ndotenan che cahmá có Chidá che ndedevahn ye u, cahnevi ye che va che chuhrin ne, tahque ndah cahco dama inó, te a cava che chuhrin che cochí. ²⁸ Chidá, cahmá có ihyan: “Vá vedeyeno che dináhn nducacuahn che chihquentiyon ne, cava che quendah yavenan ne.”

Tuhme chenun ama ndudo che chica vahchetero, che rahn:

—A dín che quendah yavenan. Man ne, dín che quendah yavenan tama yune.

²⁹ Chihnevan ihyan che chenun ye min, ne nahn ye ne, rahn ye che chine dave. Nahn tun ye ne, rahn ye te co ama ángel yahve ye Dihvo vo. ³⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndudo che chihnevan nchuhn ne, a cava man ne, ndiyu cava u. ³¹ A ndá ura che cuhnde cade yahn ihyan iyehense, ne chundah, sahn min che rihquentiyon se iyehense ne, ndahco ndiya Dendiohs sahn. ³² Cuedevano nchuhn te cuahn che conan yah, dín che cotahno ihyan numachahte iyehense u.

³³ Che tihca rahn ye ne, rahn ye nduhca che va che coh ye. ³⁴ Rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—A devano nuhn te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a dirun che ihyan che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense ne, hua ndá ro che cuihno vederihquentiyon yahn ye. ¿Taca che rahn ne che ndih che rinduco ne nducoyaca ihyan, conan yah ne? ¿Duh ndih tuhme ne?

³⁵ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Conan cá te neve ro nduco nchuhn, cacuáhn nchuhn. Cuihcovan ne ndudo

yahn, cava che runecade cuahtechica ne, ne co ndevahn ne, te ihyan che hua runecade vatechica ye ne, nde hua devano ye ti ndá ti tuno ye. ³⁶ Cuitahno nchuhn u, numanahn che quenán nduco ne, cava che co ne ihyan runecade.

Chihno rahn Dihvo vo chemin ne, chihcoman ye ihyan chahn, ne cuahn ye.

Deh cuande che hua ritahno ihyan nación yahn Israel Dihvo vo Jesucristo

³⁷ Andahre ama din Dihvo vo vederihno van ihyan chahn ne, hua chitahno ye ihyan.

³⁸ Hua chitahno ye, te va che conahn nduco ye, nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

Dihvé, neve cuahn ra ihyan che ritahno ye ndudo che rahndudo nuhn.

Neve cuahn ra ihyan che tumacadino ye vederihquentiyon yahn ne.

³⁹ Tihca chi che hua chi chitahno ihyan chahn. Namin dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

⁴⁰ Dendiohs ne, deche ye ndutinan ihyan chahn man, din cheche ye chedave yahn ye man,

cava che hua nchanan ye man, hua conahn ye man,

ne hua cotahno ye Dihvo vo, ndevahn ye.

⁴¹ Tihca dirun ihyan profeta Isaías yahn vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo, te chinahn ama vederihno nduco ye, ndihchero ye vederihquentiyon min.

⁴² Andahre tihca ne, ama yahn ihyan nación yahn Israel chitahno ye Dihvo vo. Nde sahn ndinan chahn, chitahno neve se. Ate hua chihco ro se che ritahno se ihyan, yahn che vah se che cahnevi sahn fariseo chahn vederihquentiyon yahn se chete yaco. ⁴³ Hua chihco ro se che ritahno se Dihvo vo, te tahque renan ino se che quendah yavenan se nan ihyan iyehense che co nan Dendiohs.

Ihyan che hua rihcovan ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, va che conda ye

⁴⁴ Ama yune cuahn che rahndudo Dihvo vo ne, ama dito rahn ye:

—Ihyan che ritahno ye u ne, namin ritahno ye Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u. ⁴⁵ Ihyan che rendihche ye u ne, retumacadino ye taca ihyan min. ⁴⁶ U ne, ndá muhn iyehense, ricuáhn Ndudo yahn Dendiohs, cava che ihyan che cotahno ye u ne, ndevahn ye, ne runecade cuahtenan ye.

⁴⁷ Ate ihyan che rihnevan ye ndudo yahn, ne hua redinahn ye ne, ndiyu che nahn man che dín castigo ihyan, te ndá cava che ndedevahn ihyan iyehense, ndiyu deman che dín castigo ihyan. ⁴⁸ Ihyan che racondah vedame ye u, ne hua rihcovan ye ndudo yahn ne, va che co ye castigo ro che cuihno iyehense, tunoca che hua dinahn ye ndudo

che ricuáhn. ⁴⁹ Tihça, te Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u ne, a ndudo che rihquentiyon ye che renté man, che rahndudó man, ndiyu dehtenduh che ri yeno man. ⁵⁰ A devano te che rihquentiyon Chidá ne, che cuahtenan ihyan vahchetero cuahn dāma. Chemin che rahndudó nduhça che rihquentiyon ye u.

13

Dihvo vo Jesucristo ne, nano ye çah ihyan apóstol yahn ye

¹ Cuahn che a tãma ro ra renda che cuanan vihco ro yudo me ne, nducote a devano Dihvo vo che a ndã ro che ndãca ye iyehñse, ne ñahn ye ñan Dendiohs Chida ne, chihco ro ye nduhça che ama yahino ye ihyan yahn ye. ²⁻⁴ Chundah ne, a nde menañ çahn nun se chete chedave yahn Judas Iscariote, daya Simón, nduhça che ndihcue ndeh se Dihvo vo. Nducote Dihvo vo ne, a devano ye che a man Dendiohs Chida ndãhco ye nducuahn vederihquentiyon tah ye man, ñan ihyan min chica ye man, min ñahn ye man ne, ura che chihno cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye ne, necuan ye ñan mesa. Chehnevi ye tino tu che quenun ye, ne chetãh ye ama toalla, chacondihco ye yutoran ye. ⁵ Namin chetãh ye cu che reñano nun ye tah ye, ne chih ye nune. Tuhme canañ reñano ye çah ihyan apóstol yahn ye, ne reñedin cuma ye nduco toalla me.

⁶ Cuahn che ndã ye ñan va Simón Pedro çava che nano ye çah ye ne, ñahn ihyan min ri ye ihyan:

—Dihvé, çtãca che ndih nano ne çah ne?

⁷ Ndahconan Dihvo vo, ne ñahn ye ri ye ihyan:

—Man ne, hua reñehñ deh conahn che tihça redín, ate adive ne, coneñ.

⁸ Ate ñahn Simón Pedro ri ye Dihvo vo:

—U ne, hua ndã ro che nano ne çah.

Ñahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndete che hua nano çah ne, ametah din cuandé di van ihyan yahn.

⁹ Ñahn Simón Pedro ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ndete che tihça ne, conano ne ndiyu demañ çah, te namin conano ne tah man, tñ man.

¹⁰ Ate ñahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ihyan che a dave ye ne, a de çah ye rendotenan che ntu. Nchuhn ne, a dave ne, andahre hua nducoyaca ne.

¹¹ Ñahn ye te hua dave nducoyaca ihyan chahn, yahn che a devano ye te ama cha sahn che chi cuande se van ihyan chahn ndihcue ndeh se ihyan.

¹² Chihno nano Dihvo vo çah ihyan chahn ne, ndonun ye tino tu yahn ye, ne ndaconan

chihnde ye ñan mesa. Tuhme ñahn ye ri ye ihyan chahn:

—Ça chenahn nchuhn deh conahn che nano çah ne? Çahmá có nchuhn deh conahn che tihça nano çah ne. ¹³ Nchuhn ne, renevahñecun ne u, ñahn ne te a u che Dihve ne man, Ihyan Ricuahn yahn ne man, ne cuaco che ñahn ne. ¹⁴ Cua cuande nchuhn. Andahre u che Dihve ne man, Ihyan Ricuahn yahn ne man, ate nano çah ne. Tihça quenan cuma che din yahino ama tãma ne vih, nano ne çah vih. ¹⁵ Chihcó ejemplo cuh çava che quendi ne. ¹⁶ Cuaçac ñahn ri nchuhn te nde ama mozo hua tahque chahte vederihquentiyon yahn se che co patrón yahn se. Namin nde ama sahn che ñahn ntiyon hua tahque chahte vederihquentiyon yahn se che co ihyan che redechuh ye sahn. ¹⁷ Ndete che chenahn nchuhn yahn ejemplo che chihcó yahn ne, ne dinahn ne ne, ama ndah ro yahn ne.

¹⁸ 'Che tuhça ñahn ne, hua çava nducoyaca nchuhn. U ne, ndiyu che hua tumacadinó duh nduh nchuhn che tendahnún nchuhn, ate va che conahn Nduo yahn Dendiohs che a ndirun tuhça: "Sahn che dāma reh dāma rih se nducó ne, sahn min che din tan se nducó." ¹⁹ Ñahn ri nchuhn ndudo cuh man che ametah conahn, çava che cuahn che a conahn ne, cotahno ne te a u che a va çade che chí ndedeváhn ihyan iyehñse. ²⁰ Cuaçac ñahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che nevahñecun ye ihyan che dechúh ihyan ne, a u renevahñecun ye. Me ihyan che renevahñecun ye u ne, renevahñecun ye Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u.

Dihvo vo Jesucristo ne, ñahn cuaco ye te Judas va che ndihcue ndeh se ihyan

²¹ Chihno ñahn Dihvo vo chemin ne, ama chi ran ye, ne ñahn cuaco ye:

—Cuaçac ñahn ri nchuhn te ama cha nchuhn ndihcue ndeh ne u.

²² Ihyan apóstol chahn ne, a ndere rendihchenun ye ñan vih, rendedecadino ye duh yahn che ñahn Dihvo vo. ²³ Ama ihyan apóstol che ama yahino Dihvo vo ihyan ne, dāma va ye nduco vih. ²⁴ Din tah Simón Pedro yahn ye, çava che tumerune ye Dihvo vo duh yahn che ñahn ye. ²⁵ Tuhme cuahn ndã ca ye ñan Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Dihvé, çduh yahn che ñahn ne ne?

²⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne ñahn ye ri ye ihyan:

—Decahnda ama ndi pan, ne sahn che çah, cheh se ne, a sahn min.

Tuhme decahnda Dihvo vo ama ndi pan, ne çah ye, cheh Judas Iscariote, daya Simón. ²⁷ Ndetãhno che chetãh Judas pan me ne,

quenun chundah chete chedave yahn se. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che ndihque che din ne, codin no ndetahno.

²⁸ Nde ama ihyan che vate ye nan mesa ne, hua chenahn ye deh cuande che tihca rahn Dihvo vo ri ye Judas. ²⁹ Nducote sahn min ndi se tesoroero yahn ihyan chahn ne, chemin che nahn ye ne, ndedecadino ye, te co rahn Dihvo vo nduco se che cua se dehtenduh che nahn yahn vihco, o che cah se tume ihyan chevah. ³⁰ Ura min ne, a man, ne cuahn che chihno cheh Judas pan me ne, quendah vah se cuahn se.

Ama vederihquentiyon ra

³¹ Cuahn che a chuh Judas cuahn se ne, rahn Dihvo vo:

—Man ne, u che rinducó nducoyaca ihyan ne, nan dehtenduh che cuahno có ne, cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn. Namin cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs. ³² Nducote u che rinducó nducoyaca ihyan, cahco ró vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs ne, namin Dendiohs ne, cahco ro ye vederihquentiyon chahte yahn, ne a nun cuahn cahco ro ye. ³³ Daya che yahino nchuhn, a te neve ro ra che quenán nduco ne. Nchuhn ne, nuhn ne u, ate anduhneca che rahn nduco sahn ndinan chahn ne, tihca rahn nduco ne man, te nan che nahn ne, hua co cahne ne quenuhn ne u. ³⁴ Cahcó ama vederihquentiyon ra ça va nchuhn. Chemin ne, che din yahino ama tama ne vih, nduhca che yahino man nchuhn. ³⁵ Ndete che din yahino ama tama ne vih ne, tumacadino nducoyaca ihyan che ritahno ne u.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te cahma Pedro te hua rendihche ye ihyan

³⁶ Simón Pedro ne, tumerune ye Dihvo vo: —Dihvé, ¿ti che nahn ne ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nan che nahn ne, hua co condoque u man, ate adive ne, condoque u.

³⁷ Tuhme rahn Pedro ri ye ihyan:

—Dihvé, ¿dehco che hua co conducó ndih man?, te nde vá vedeyeno che cahco mendahn u, andahre cahno ihyan u ça va ne.

³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndere rahn che ve vedeyeno che cahco mendahn di, ça va u. Cuaco rahn ri di te numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.

14

Atenan che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo che co cuahtenan ye nan Dendiohs Chida

¹ Hua ndeh ndedecadino nchuhn. Codin chahtino ne Dendiohs. Namin codin chahtino ne u. ² Vaco Chidá ne, ama va nan che cuahtenan ihyan. Ndete che hua tihca ne, a rahn cá rí nchuhn. Cahn cahcoyán nan che cuahtenan ne. ³ Cuahn che a chahn chihcoyán nan che cuahtenan nchuhn ne, chí tún ndichecuá nchuhn ça va che cuahtenan ne dama nduco nan che conán. ⁴ Nchuhn ne, a devano ne ti nahn. Namin a devano ne taça tuno ne min.

⁵ Rahn Tomás ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, nducote hua devano nuhn ti che nahn ne ne, nde hua codevano nuhn taça che co tuno nuhn min.

⁶ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—A u che retihyon yuné ihyan, a u che ricuáhn ndudo cuaco, a u che rendedevahn ihyan. Atenan ça va u che co cuahtenan ihyan nan Dendiohs Chida. ⁷ Ndete che a tumacadino nchuhn yahn vederihquentiyon che quenán cumá ne, namin tumacadino ne duh che Chidá. Man ne, a tumacadino ne duh che Chidá, anduhneca ndete che a ndihchero ne ihyan.

⁸ Tuhme rahn Felipe ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, codin ne che co ndihchero nuhn Dendiohs Chida, ne nduco chemin ne, a cochahtino nuhn.

⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Felipe, ametah ro che rinducó nchuhn, me ¿taça che hua retumacadine yahn vederihquentiyon yahn? Ihyan che rendihchero ye u ne, anduhneca ndete che rendihchero Dendiohs Chida. Ametah deh cuande che caque u che dín che ndihchero nchuhn ihyan. ¹⁰ Che tihca rahn ne, rihque ro che hua devane che u ne, rinducó Chidá, ne rinduco man ye u. Nduco che ricuáhn nchuhn ne, ndiyu che cuande yahn man, te che cuande yahn Chidá. A ihyan min che rinduco ye u, redin ye che rinahn ntiyon yahn ye. ¹¹ Cuitahno nchuhn che u ne, rinducó Chidá, ne man ye rinduco ye u. Me ndete che hua co cotahno ne chemin che dendo henté nduco ne ne, cuitahno ne yahn vederihno che redin. ¹² Cuaco rahn rí nchuhn te ihyan che ritahno ye u ne, namin din ye vederihno nduhca che redin, nde vederihno che tahque rahte din ye. Tihca, te u ne, nahn nan Dendiohs Chida, ¹³ ne nducuaahn che ça va nchuhn ihyan che cuande yahn ne, u che Daya ye ne, din che conahn nduco ne, cahco ró che ama chahte vederihquentiyon yahn ye. ¹⁴ U dín che conahn nduco nchuhn adecodehno che ça va ne che cuande yahn.

Rahn Dihvo vo Jesucristo che dechuh ye Vaco Ndah yahn Dendiohs

¹⁵ Ndete che yahino nchuhn u ne, codinahn ne che rihquentiyón. ¹⁶ Nducote va

che nâhn ne, çacá favor Chidá, ne dechuh ye Vaco Ndah yahn ye conduco nchuhn cuahn ðama, ndaça vedechahtino yahn ne. A Vaco Ndah yahn ye redin che renahn ihyan cha che cuäco. ¹⁷ Ihyan nunde ne, hua co conduco Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, te hua retumacadino ye vederihquentiyon yahn. Ate nchuhn ne, retumacadino ne, te rinduco Vaco ye nchuhn, ne conun nchuhn cuahn ðama. ¹⁸ Hua äma yune çahcomán nchuhn, te ndaconan conducó nchuhn. ¹⁹ Cuihno neve ro ne, ametah ndaconan ndihchero ihyan iyehñse u, ate nchuhn ne, tumacadino ne che quendi conducó nchuhn, ne cuahtenan ne vahchetero, te u ne, vá çava ne. ²⁰ Tuhme tumacadino ne te u ne, rinducó Chidá. Me nchuhn ne, ndichahtino ne u, ne rinducó nchuhn. ²¹ Ihyan che renahn ye, ne redinahn ye che rihquentiyón ne, rihco ro ye che yahino ye u. Chidá ne, yahino ye ihyan che yahino ye u, ne namin u ne, yahinó ihyan, ne rinducó ihyan.

²² Äma ihyan apóstol che duche ye Judas, ndiyu Judas Iscariote ne, tumerune ye Dihvo vo:

—Dihvé, ¿dehco che ráhn ne che conduco ne nuhn, ne hua conduco ne ihyan iyehñse ne?

²³ Ndahconan Dihvo vo, ne ráhn ye ri ye ihyan:

—Ihyan che yahino ye u ne, redinahn ye che rihquentiyón. Ihyan chahn ne, yahino Chidá ihyan man, rinduco ye ihyan man. Namin u ne, rinducó ihyan. ²⁴ Ihyan che hua yahino ye u ne, hua redinahn ye che rihquentiyón. Ndudo che ricuáhn nchuhn ne, a ndudo yahn Chidá, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu ndudo yahn man.

²⁵ Rete cuandé nchuhn nducuahn ndudo che tuhchan numanahn che quenacá nduco ne. ²⁶ Aváne ne, Vaco Ndah yahn Dendiohs, che dechuh ye che cuande yáhn, çava che nte vedechahtino nchuhn man, conan nchuhn man ne, ðin che conahn nchuhn nducuahn man, ntihyon yan nducuahn che te cuandé nchuhn man.

²⁷ Man ne, Dendiohs conduco ye nchuhn. Ðin che äma ndaçca cuahtenan ne, cuahte dihn chedave yahn ne, ne chemin ne, hua co ðin nde äma ihyan iyehñse. Hua ndeh ndededadino nchuhn, nde huane dihya ne co. ²⁸ A chihnevan nchuhn che ráhn ri nchuhn che náhn, ne ndaconán conducó nchuhn. Ndeté che cuäco che yahino nchuhn u ne, nde tuno chi yeno ne che ráhn ri nchuhn che náhn nan Chidá, te Ihyan min ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co u. ²⁹ A nde man no ráhn ri nchuhn, çava che cuahn che a conahn ne, cotahno ne che a nan ihyan min che náhn.

³⁰ Ametah tuno ura yáhn che quendi cá te cuandé nchuhn, te a cochí nino ura che conahn che nahn chundah, sahn min che rihquentiyon se iyehñse cuh. Sahn min ne, metah nde äma vederihquentiyon yahn se nan, ³¹ ate cuahneçún che conahn nduhça che nahn se, çava che codevano ihyan iyehñse che yahinó Chidá, ne redinahn che rihquentiyon ye. Man ne, çaco vo muhn, cuhn vo nduco nchuhn.

15

Ejemplo yahn dihyo uva

¹ U ne, anduhneçá dihyo uva ndah. Me Chidá ne, anduhneçá ihyan che redin ye cudádo dihyo uva. ² Dune dihyo uva che hua ri yahn ne, rihca ye. Ate dune che ri yahn ne, rihca ndudo ye man, reñedin dave ye man, çava che tahque co yahn. Anduhneçá ndete che tihça redin Chidá nduco ihyan che ritahno ye u. ³ Nchuhn ne, anduhneçá dihyo uva che a nedin davé, tihchan ne, yahn che a chicuáhn nchuhn. ⁴ Cuiquendi ne cochahtino ne u, ne u ne, quendi nda cuandé nchuhn. Ndeté che nda riya äma dune dihyo uva ne, ametah co yahn, te ametah nda nan duto. Cuihco nchuhn cudádo çava che hua cuahn co ne tihça. Ndeté che hua quendi ne cochahtino ne u ne, co ne nduhça dune dihyo uva che a metah ri ndute yahn, yahn che ametah nda nan duto.

⁵ U ne, anduhneçá duto dihyo uva. Me nchuhn ne, anduhneçá dune. Nchuhn che nda cuandé nchuhn, ne ndete che quendi ne cochahtino ne u ne, co ne nduhça dune dihyo uva che äma ri yahn. Ate che tin deman nchuhn ne, hua dehva co ðin ne, te hua ndichahtino ne u. ⁶ Duh nchuhn che hua cochahtino ne u ne, cuacondah vedamé nchuhn, co ne nduhça äma dune dihyo uva che a ntah. Dune chemin chan ne, retiñ, ne reñedin ðama ihyan rihquiyahn ye.

⁷ Ndeté che quendi nchuhn cochahtino ne u man, quendi ne dinahn ne che a chicuáhn nchuhn man ne, cuica ne deh che nahn ne, ne conahn nduco ne. ⁸ Chidá ne, riquendah yavenan ye cuahn che äma ndaçca redin nchuhn ntiyon. Nduco tihça ne, rihco ro ne che numa cuäco rinduco ne u. ⁹ Nduhça che yahino Chidá u ne, tihça yahinó nchuhn. Cuiquendi ne, cochahtino ne u, ne quendi ðin yahinó nchuhn. ¹⁰ U ne, redinahn vederihquentiyon yahn Chidá, ne cuahn ðama yahino ye u. Namin nchuhn ne, ndete che dinahn ne che rihquentiyón ne, quendi ðin yahinó nchuhn.

¹¹ Tihça ricuáhn nchuhn çava che äma co yeno ne nduhça che yeno man. ¹² Vederihquentiyon yáhn çava nchuhn ne, che ðin yahino äma tama ne vih nduhça che yahino man nchuhn. ¹³ Vedeyahino

che tahque chahte che co cuahtenan cuma ihyan ne, che cahco mendahn ye ihyan coh ye, ndedevahn ye amigo yahn ye. ¹⁴ Nchuhn ne, amigo yáhn nchuhn, ndete che dinahn ne che rihquentiyón nchuhn. ¹⁵ Ihyan ne, hua renecah cuande ye mozo yahn ye dehtenduh che redin ye. Ate nchuhn ne, amigo yáhn nchuhn. Hua rinó nchuhn nduhca mozo yáhn, ne chemin che chicuáhn nchuhn nducuah che te cuande Chidá u. ¹⁶ Ndiyu nchuhn che tendahnun ne u. A man che tendahnún nchuhn, ne chihquentiyón nchuhn che din ne ntiyon yáhn, ntiyon min che cochihve numacuahn ro. Nduco tihca ne, din Chidá che conahn nduco ne, nducuah che caça ne ihyan che cuande yáhn. ¹⁷ Man ne, ndaconan rihquentiyón nchuhn che din yahino ama tama ne vih.

Ihyan iyejnse ne, rendihche tan ye Dihvo vo Jesucristo man, ihyan yahn ye man

¹⁸ Nchuhn ne, a devano ne che din tan ihyan iyejnse nducó. Chemin che nde hua cahñ ino ne cuahn che din tan ye nduco ne. ¹⁹ Nchuhn ne, hua dama ri ne nduco ihyan nunde. Chemin che hua yahino ye nchuhn nduhca che yahino ye combiero yahn ye. U ne, a tendahnún nchuhn van ye, ne redin tan ye nduco ne, yahn che ametah dama ri ne nduco ye. ²⁰ Cuenecahco nchuhn ndudo che a ráhn ri nchuhn tuhca: “Nde ama mozo yahn ihyan ne, hua tahque yudo se che co man ye.” Ihyan che redin tan ye nducó ne, namin din tan ye nduco nchuhn. Me ihyan che redinah ye yahn ndudo che ricuáhn ne, namin nevahneucun ye ndudo che cacuahn nchuhn. ²¹ Va che chuhrihn nchuhn nducuah vedetan yahn ihyan, yahn che rinduco ne u. Din tan ye nduco ne, te hua rendihche ye Chidá, ihyan min che dechuh ye u.

²² Nducote ndá, chicuáhn ihyan, ne hua chitahno ye ne, chemin che tahque chihta nunde yahn ye, nde nan che cahma ye metah. ²³ Ihyan che hua ri rendihche ye u ne, namin hua ri rendihche ye Chidá. ²⁴ Vederihno che nde ama ihyan hua nedin ye ne, din van ye, ate nde nduco nduh ne, rendihche tan ye u man, rendihche tan ye Chidá man, ne chemin che nde tahque chihta nunde yahn ye. ²⁵ Tihca va che co caça che conahn ndudo yahn Dendiohs che a ndirun tuhca: “Andahre nde ama nunde yáhn metah, ate din tan ihyan nducó.”

²⁶ A Vaco Ndah yahn Dendiohs che rete vedechahtino nchuhn man, che rete duto ndudo yahn ndudo ndah yahn ye man. Dechúh, ne cuahn che ndá ne, te duto ndudo yahn ndudo yáhn. ²⁷ Namin nchuhn ne, cah ne duto ndudo yahn ndudo yáhn, te chin-duco ne u nde ro che canan ntiyon yáhn.

16

¹ Rete cuandé nchuhn yahn dehtenduh che cuahno co ne, caça che hua ndaca dama ne. ² Sahn tan chahn ne, ndetendah se nchuhn chete yaco, ne ndá ura che adeco-duhno sahn che cahno se nchuhn ne, nde tuno ndedecadino se che a ntiyon yahn Dendiohs che redin se. ³ Tihca din se, te hua rendihche se Chidá man, u man. ⁴ Cuahn che ndá ura che conahn nduco nchuhn tihca ne, cuenecahco ne te a ráhn ri nchuhn.

Vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs

⁵ Ro menan ne, hua te cuandé nchuhn yahn ndudo cuh, yahn che quenán cá muhn iyejnse nduco ne. ⁶ Ate man ne, náhn nan Ihyan che dechuh ye u, ne nde ama nchuhn hua retumarune ne u ti che náhn. ⁷ Tahque ndah ne, ama chi ran ne che tihca ráhn nduco ne. ⁸ Rahñ cuacó ri nchuhn te tahque ndah caça ne che náhn, te atenah nduco tihca co dechúh Vaco Ndah Yahn Dendiohs, nte vedechahtino nchuhn. ⁹ Cuahn che ndá ne, din che conahn ihyan che chendi-hco ye nunde man, din che conahn ye che runecade u man, din che conahn ye che Dendiohs ne, techecade ye yahn ye, din ye castigo ihyan man. ¹⁰ Conahn ye che chendi-hco ye nunde yahn che hua ritahno ye u. ¹¹ Conahn ye che runecade u, te náhn nan Chidá, ndaca van nchuhn. ¹² Conahn ye che Dendiohs ne, techecade ye yahn ye, din ye castigo ihyan, te chundah, sahn min che quenán cuma se vederihquentiyon muhn iyejnse ne, a techecade ye yahn se, ne va che din ye castigo sahn.

¹³ Ama va ca ndudo che cacuáhn nchuhn ate meniyan ne, hua tuno vederendecadino yahn ne che conahn ne. ¹⁴ A Vaco Ndah yahn Dendiohs che rechah duto ndudo yahn ndudo ndah yahn ye. Cuahn che ndá ne, te cuande nchuhn yahn ndudo min. Ndiyu tin deman che tihca din, te a Dendiohs che rihquentiyon che tihca din. Namin te cuandé nchuhn nde yahn dehtenduh che coman cochi che co. ¹⁵ Ndeva yavenán, te a vederihquentiyon yáhn che te cuande nchuhn. ¹⁶ Tihca, te nducuah vederihquentiyon yahn Chidá ne, va táh. Chemin che ráhn che Vaco Ndah yahn ye ne, a vederihquentiyon yáhn che te cuande nchuhn.

Ihyan apóstol ne, co ran ye, ate adive ne, cuavi vederan yahn ye, ne co yeno ye

¹⁷ A tah ra che quenán nduco nchuhn, te náhn nan Dendiohs Chida. Ate adive tah cuahn ne, ndaconan ndihchero ne u.

¹⁸ Tuhme retumerune vih náhn ihyan apóstol chahn van man ye nduco vih:

—Rahn ye che cuihno neve ro ne, ametah ndihchero vo ihyan man, che adive tah

cuahn ne, ndaconan ndihchero vo ihyan man, che a rahn ye nan Dendiohs Chida man. ¿Dehra conahn ne? ¹⁸ ¿Dehra conahn che rahn ye che cuihno neve ro me ne? Hua renahn vo deh conahn che tihca rahn ye.

¹⁹ Dihvo vo ne, checadinno che hua chenahn ihyan chahn, ne nahn tumerune ye ihyan. Tuhme rahn ye ri ye ihyan:

—U ne, rahn ri nchuhn che cuihno neve ro ne, ametah ndihchero ne u, ne adiva tah cuahn ne, ndaconan ndihchero ne u. ¿A yahn chemin che ama retumerune vih ne ne? ²⁰ Cuaco rahn ri nchuhn che ama co ndache ne, nde ama cuaco ne. Numanahn min ne, ihyan nunde ne, ama co yeno ye. Ate cuavi vederan yahn ne, ne co yeno ne.

²¹ Ama ndahta, cuahn che a nda ura yahn te che cuacoyahn te ne, ri ran te, yahn che ra yah chete te. Ate cuahn che a chacoyahn te decuah yahn te ne, nde metah renecahco te yahn vedeyah me, yahn che ama yeno te che a va decuah yahn te. ²² Nduhca vederan min che hua rengu ne, tihca vederan yahn nchuhn, te cuahn che ndaconan conducó nchuhn ne, ama co yeno ne, nde hua duhva co din che co ran ne.

²³ Nda ro min ne, nde ama nan dehtenduh ametah ndotenan che caça ne u che te cuandé nchuhn. Cuaco rahn ri nchuhn te nducuahn dehtenduh che nahn ne ne, co caça ne Chidá che cuande yahn, ne din ye che conahn nduco ne. ²⁴ Nde meniyon ne, nde ama nan dehtenduh hua rica nchuhn Ihyan che cuande yahn. Man ne, cuica ne nducuahn dehtenduh che nahn ne, ne din ye che conahn nduco ne, cava che ama co yeno ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndahco ndiya ye ihyan nunde

²⁵ Ricuahn nchuhn deman nduco ejemplo, ate nda ro che ametah cacuahn nchuhn nduco ejemplo, te tahque ndah ne, cahma cuaco có nchuhn yahn vederihquentiyon yahn Chidá. ²⁶ Ro min ne, nducuahn dehtenduh che caça ne Dendiohs Chida che cuande yahn ne, metah ndotenan che u caça favor ihyan che conahn nduco ne, ²⁷ te yahino ye nchuhn, ne man ye din ye che conahn nduco ne. Yahino ye nchuhn yahn che yahino ne u man, yahn che ritahno ne che man ye dechuh ye u man. ²⁸ U ne, chicá nan Dendiohs Chida, nda muhn iyehñse. Man ne, a nun ndaca muhn, ne nahn tun nan ye.

²⁹ Tuhme rahn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—Man che cuaco ne, rahn cuaco ne nduco nuhn. Ametah nduco ejemplo rete cuande ne. ³⁰ A ndero ndi che devano ne nducuahn dehtenduh nde hua rendotenan che caça ihyan ndih che cah cuande ne ihyan.

Chemin che ritahno nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih.

³¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Man ne, a ritahno nchuhn u numa ino ne. ³² Ate a cochi nino ura che cano ne, cahñ muhn cahñ min ne, cahcoman ne u. Ate hua deman, te nduco Dendiohs Chida u. ³³ Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, rete cuandé nchuhn cava che cochahtino ne u, ne cuathe dihn chedave yahn ne. Cudevano ne te va che chuhrihn ne, din tan ihyan nunde nduco ne, ate hua dehva rahco ne, te va che ndahco ndiyá chundah nduco ihyan yahn se.

17

Dihvo vo Jesucristo ne, covah ye cava ihyan apóstol yahn ye

¹ Chihno che tihca rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye ne, chenihyon nan ye nan ro, ne covah ye tuhca:

—Chidá, nda nino ura che va che chuhrihn. Cuendeva ne yavenan cava che namin u ne, ndevá yavenan ne. ² Tihca, te ndih ne, chihco ne vederihquentiyon tah che cahcantiyón nducoyaca ihyan iyehñse man, che ndevahn nducoyaca ihyan che tendahnun ne che cotahno ye u, ne cuahtenan ye vahhetero numacuahn ro man. ³ Atenan ndih che Dendiohs, ne ihyan che nevahñecun ye ndih man, u che dechuh ne man ne, atenan ihyan chahn che cuahtenan ye vahhetero numacuahn ro.

⁴ U ne, ndevá yavenan ne muhn iyehñse. Namin dinahn ntiyon che chihquentiyon ne che din. ⁵ Chidá, man ne, cuendeva ne u, ne codin ne che cuhnde ro vederihquentiyon yahn vo nduhca ro menan cuahn che metah cuhnde iyehñse.

⁶ Ihyan che tendahnun ne van ihyan nunde cava che cotahno ye u ne, a cah cuandé ihyan che Dendiohs ndih. Ihyan chahn ne, ihyan yahn ne, ne din ne che chitahno ye u, nevahñecun ye ndudo ndah yahn ne. ⁷ Man ne, a devano ye te nducuahn vederihquentiyon che quenán cumá ne, a ndih te ne u. ⁸ Chicuahn ihyan ndudo yahn ne che ndahco ne tah, ne nevahñecun ye. A checadino ndah ye, ne chitahno ye che a man ne dechuh ne u.

⁹ Ricá ndih cava ihyan chuhn che tendahnun ne che cotahno ye u, te ihyan yahn ne ihyan. Ndiyu cava ihyan nunde che ricá. ¹⁰ Nducoyaca ihyan yahn ne, yahn ne ihyan. Namin nducoyaca ihyan yahn ne ne, yahn ihyan, ne a cava ihyan chahn che ndeva ihyan yavenan.

¹¹ U ne, ndaca muhn iyehñse, ne nchi cava che conán nduco ne. Ate ihyan chuhn ne, cuahtenan ca ye iyehñse. Chidá

che va ne vahchetero, numacuahn vederihquentiyon yahn ne, codin ne cudado ihyan che tendahnun ne che cotahno ye u, çava che ama ndudo co no ye nduhça uvo. ¹² Numanahn che quenán muhn iyehñse nduco ihyan chuhn che tendahnun ne che cotahno ye u ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ne, dín cudado ihyan. Hua chinda nde ama ye, atenán ama sahn che a ndinda se, çava che conahn nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn ne.

¹³ Man ne, nchí nan ne. Ate numanahn che quenán cá muhn iyehñse ne, tihça ricá ndih çava che co yeno ihyan chuhn, nduhça che yeno man. ¹⁴ Chicuéahn ndudo yahn ne ihyan chuhn, ne ihyan nunde ne, rendihche tan ye ihyan yahn che ametah dama ri ye nduco ye, nduhça che u ne, hua dama ri nduco ihyan nunde. ¹⁵ Ricá ndih çava ihyan chuhn. Ndiyu çava che ndetahn ndeva ne ihyan, ate che ndedevahn ne ihyan tah chundah. ¹⁶ Nduhça che ndiyu ihyan nunde u ne, namin ihyan chuhn ne, ametah dama ri ye nduco ihyan nunde. ¹⁷ Numacuahn vederihquentiyon yahn Ndudo yahn ne, Ndudo min che redin che renahn ihyan cha che cuaco ne, cuihco vih ne ihyan chuhn çava man ne. ¹⁸ Nduhça che te ne ntiyon u, dechuh ne u van ihyan nunde ne, tihça çah ntiyon ihyan chuhn, dechuh ihyan van ihyan nunde. ¹⁹ A çava ihyan chuhn che çahco mendahn u cóh, çava che cotahno ye ndudo ndah yahn ne, ne runeçade cuahtenay ye.

²⁰ Ricá ndih, ndiyu deman çava ihyan chuhn, te namin çava ihyan che cotahno ye u adive, yahn che cahnevan ye ndudo che cuahndudo ihyan chuhn. ²¹ Chidá, nduhça u nduco ne ne, ama no vederendedecadino yuhn vo ne, ricá ndih che din ne che ama ndudo no co nducoyaça ye, cochantino ye uvo. Nahn che ama ndudo no co nducoyaça ye, çava che cotahno ihyan iyehñse che ndih dechuh ne u. ²² Vederihquentiyon che te ne u ne, namin çah ihyan chuhn, çava che ama ndudo no co ye, nduhça che u nduco ndih ne, ama no vederendedecadino yuhn vo. ²³ Ndiñ ne, rinduco ne u, ne u ne, rinduco ihyan chuhn, çava che ama ndudo no co ye. Nduco tihça ne, tumacadino ihyan nunde che dechuh ne u man, yahino ne ihyan chuhn nduhça che yahino ne u man.

²⁴ Chidá, ihyan chuhn che tendahnun ne çava che co nduco ye u ne, nahn che cuahntenan ye nducó nan che conán, çava che tumacadino ye yahn vederihquentiyon che numacuahn vedeyahino yahn ne ndahco ne tahn ndo ro che metah cuhnde iyehñse. ²⁵ Chidá che va ne vahchetero, ihyan nunde ne, hua rendihche ye ndih, ate u ne, rendihché ndih. Me ihyan chuhn ne, a devano ye che ndih dechuh ne u. ²⁶ A çah cuandé

ihyan chuhn yahn vederihquentiyon yahn ne, ne conduco cá ihyan, quendí çah cuandé ihyan, çava che, nduhça che yahino ne u ne, tihça din yahino ne ihyan.

18

Din se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihno rañn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, chica ye min nduco ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye tama lado viche ama ya che duche Cedrón. Ama cuan min ne, va yahn ndata, ne min chenda ye nduco vih. ² Judas, sahn min che a rihco çade se che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, namin a rendihche se min, te ama ndeh yune chahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye. ³ Nducote a rendihche se min ne, hua chí vahche yahn se, ne chahn cuaco no se nan che quenun Dihvo vo. Nduco se ama yahn sandado man, policia yahn yaço man, che dechuh chidocuyan ndinan nduco sahn fariseo. Sandado chahn man, policia man ne, nda se espada man, linterna man. Cuahn che a ndá nino sahn chahn ne, ⁴ nducote a devano Dihvo vo nducuahn che va che cuahno co ye ne, quendañ ye van ihyan apóstol yahn ye ne, tumerune ye sahn:

—¿Duh rinuhn nchuhn ne?

⁵ Ndahconan sahn chahn, ne rañn se ri se ihyan:

—Jesús yahn van Nazaret, rinuhn nuhn.

Rañn ye ri ye sahn:

—A u che rañn nduco nchuhn.

Judas, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, min quenun se van sahn chahn. ⁶ Cuahn che rañn Dihvo vo ri ye sahn chahn che a ihyan min che rinuhn se ne, chica dama nducoyaça se, ne chera se nde ndiyahn. ⁷ Tuhme ndaconan tumerune Dihvo vo sahn:

—¿Duh rinuhn nchuhn ne?

Rañn se ri se ihyan:

—Jesús yahn van Nazaret rinuhn nuhn.

⁸ Rañn ye ri ye sahn:

—A rañn ri nchuhn te a u che rañn nduco ne. Nducote u che rinuhn ne ne, cuahnecon ne che nan ihyan chuhn.

⁹ Tihça chí çava che conahn nduhça che rañn man Dihvo vo tuhça: “Ihyan che tendahnun Dendiohs Chida çava che conduco ye u ne, hua chinda nde ama ye.”

¹⁰ Simón Pedro ne, nda ye ama espada. Ndetendañ ye, ne chahn ye ama sahn deçahya yahn chidocuyan che tahque ndinan che duche se Malco, ne chacondañ ye revan se lado tah cuaco se. ¹¹ Ate rañn Dihvo vo ri ye Pedro:

—Cuentihyen ndah espada tih chete vaço. Va che chuhriñn nducuahn che a ndihco çade Dendiohs Chida.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan chidocuyan che tahque ndinan

¹² Sandado chahn nduco sahn ndinan yahn se man, sahn policia yahn yaco man ne, chi ihyo se Dihvo vo, din se preso ihyan. ¹³ Quenda se ihyan ndevaco Anás, inchahn ndico Caifás, chidocuyan che tahque ndinan ye nduyo min. ¹⁴ Caifás ne, a ihyan min che rahn ye ri ye sahn ndinan yahn nación yahn Israel, che tahque ndahca che ama no ihyan coh ye cava nducoyaca ihyan nación yahn ye.

Pedro ne, rahn ye te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Simón Pedro nduco tama ihyan apóstol ne, cuahn ye diyahn diyahn cuahn nan cuahn Dihvo vo. Ihyan apóstol che tama me ne, a rendihche chidocuyan ndinan me ihyan, ne chemin che chi chenda ye ura che nda Dihvo vo, quenun ye nan che ri chevah vaco chidocuyan ndinan me. ¹⁶ Ate Pedro ne, chandi ye cuahn chevah me. Tuhme quenda ihyan apóstol che tama me, ne yahve ye tahn che redin cudado chendevah me, ne quenda ye Pedro cuahn chete me. ¹⁷ Tahn che redin cudado chendevah me ne, tumerume te Pedro:

—¿A ndiyu nduco di rindoque ihyan cah ne?

Ndahconan Pedro ne, rahn ye ri ye tahn:

—Hua. Hua rinducó ihyan.

¹⁸ Nducote ama iche vino min ne, sahn decayha yahn chidocuyan man, sahn policia man, ndihco se ama vacoyahn, ne vatendi se recah ihno se sahn. Namin Pedro ne, nduco ye sahn chahn, nti ye chihto vacoyahn me, recah ihno ye ihyan.

Cihnde cade yahn Dihvo vo Jesucristo nan chidocuyan che tahque ndinan

¹⁹ Chicarune chidocuyan che tahque ndinan me Dihvo vo, duh nduh ihyan che rinduco ye ihyan man, deh che ricuahn ye man. ²⁰ Rahn Dihvo vo ri ye chidocuyan me:

—U ne, cuahn dama chicuáhn van nducoyaca ihyan, chete yaco chahte man, yaco cayha man, nan che rendo dama nducoyaca ihyan nación yahn Israel. Dehve chicuáhn cuahn man cuahn ndeh. ²¹ Ndotenan che u cacarune ne ne, cuicarune ne ihyan che chicuáhn. Ihyan chahn cahma ye co ye ndih deh che chicuáhn ihyan.

²² Cuahn che tihca rahn Dihvo ne, chahn ama sahn policia yahn yaco vaconayn ye, ne rahn se ri se ihyan:

—¿Dehco che tihca ndahconen yahn chidocuyan ndinan?

²³ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndete che hua tihca che rahn ne, cahme ti quenan che hua ndahca rahn. Ate ndete

che ndahca rahn ne, hua ndahca din che chehn u.

²⁴ Tuhme ndedechuh Anás Dihvo vo, nchiche ihyo ye, tah Caifás, chidocuyan che tahque ndinan.

Ndaconan rahn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

²⁵ Numanahn min ne, nti Pedro recah ihno ye ihyan chihto vacoyahn, ne tumerune sahn che chenun min ihyan:

—¿A ndiyu nduco di rindoque ihyan cah ne?

Ndahconan Pedro yahn se:

—Hua. Hua rinducó ihyan.

²⁶ Tuhme ama sahn decayha yahn chidocuyan che tahque ndinan, sahn vih sahn che chacondah Pedro revan me ne, rahn se ri se Pedro:

—¿Taca hua?, te u ne, ndihcheró di nduco ye min van yahn ndata me.

²⁷ Ndaconan rahn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo, ne ura min cah tuh.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

²⁸ Tuhme quenda sahn ndinan chahn Dihvo vo, chica se vaco Caifás, ne nda se nduco ye nan palacio yahn gobernador. Ura min ne, a chi dave. Sahn chahn ne, hua chenda se chete palacio me, te rahco se te cahnda yahn se, ne hua co conduco se, ro yudo me. ²⁹ Nducote hua chenda se ne, quenda Pilato, ne tumerune se sahn:

—¿Deh yahn che rica nunde nchuhn yahn ihyan cuh ne?

³⁰ Ndahconan sahn chahn, ne rahn se:

—A che a duhtuno ihyan sahn tih, ne chemin che checu nuhn sahn tah ne.

³¹ Tuhme rahn Pilato ri se sahn chahn:

—Cuiquenda nchuhn ihyan, cotechecade man ne yahn ye nduhca che rihquentiyon ley yahn ne.

Ndahconan sahn chahn, ne rahn se:

—Ate nuhn ihyan nación yahn Israel ne, metah vederihquentiyon yahn nuhn cava che cahno nuhn ihyan.

³² Nduco tihca ne, canan chinahn che rahn Dihvo vo nduhca che va che cahno se ihyan. ³³ Ndaconan ndonda Pilato chete palacio, ne cah se Dihvo vo, tumerune se ihyan:

—¿A ndih che Rey yahn ihyan nación yahn Israel ne?

³⁴ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—¿A che rendedecadine man che tihca retumerone, o a ihyan rahn ye ri ye di ne?

³⁵ Ndahconan Pilato, ne rahn se:

—U ne, ndiyu ihyan nación yahn Israel u. Sahn nación yahn ne man, chidocuyan ndinan man, checu se ndih tahn. ¿Deh din ne ne?

³⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndiyuh iyehñse cuh che rihquentiyón. Chemin che ihyan che rinduco ye u ne, hua cuhn ye çava che ndedevahn ye u tah sahn sih.

³⁷ Rahn Pilato ri se ihyan:

—¿A Rey ndih tuhme ne?

Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Rey u, nduhça che rahn. U ne, ndá iyehñse cuh, chihndeyán, çava che cuahndudó ndudo cuäco. Nducoyaca ihyan che renevahñecun ye ndudo cuäco ne, rihcovan ye che rahndudó.

³⁸ Rahn Pilato ri se ihyan:

—¿Deh ndudo cuäco che tihça rahn ne yahn ne?

Chihco çade se che çahno se Dihvo vo Jesucristo

Chihno rahn Pilato chemin ne, quendañ se tama yune, ne rahn se ri se sahn ndinan chahn:

—Ihyan cuh ne, nde ama nunde yahn ye metah. ³⁹ Nchuhn ne, va costumbre yahn ne che ntahtë adedoduhno preso che nahn ne vihco ro yudo. ¿A nahn ne che ntahtë ihyan cuh che Rey yahn ne ne?

⁴⁰ Tuhme ndaconan cah sahn chahn:

—¡Sahn tih ne, hua! ¡Cuentáhte ne Barrabás!

Me Barrabás ne, ama sahn duco.

19

¹ Tuhme chihquentiyon Pilato che chahn sandado Dihvo vo. ² Sandado chahn ne, dendah se ama corona yan, tihyon se tin Dihvo vo, ne tihyon se ama tino morado ihyan, nduhça tino che rahtenun rey. ³ Chihno min ne, ndo dama se nan ye, ne redin ça se che rendeva se yavenan ye. Rah se:

—¡Ndeva vo yavenan Rey yahn ihyan naciön yahn Israel!

Namin chahn se vaçonan ye.

⁴ Quendañ tun Pilato, ne rahn se ri se sahn ndinan chahn:

—Condihche nchuhn. Ndetendañ ihyan meniyan çava che codevano ne te metah nde ama nunde yahn ye.

⁵ Quendañ Dihvo vo, quenun tin ye corona yan me man, quenun ye tino morado me man. Tuhme rahn Pilato ri se sahn chahn:

—¡Nga ye! ¡Condihchero nchuhn ihyan!

⁶ Cuahn che ndihchero chidocuyan ndinan chahn man, sahn policia man, Dihvo vo ne, numacuahn vedetan cah se:

—¡Cuaconahn yah ne sahn! ¡Cuaconahn yah ne sahn!

Rahn Pilato ri se sahn:

—Cuiquenda man nchuhn ihyan, cuaconahn yah ne ihyan, te u ne, a techecañde yahn ye, ne a devano te metah nde ama nunde yahn ye.

⁷ Ndahconan sahn chahn, ne rahn se ri se Pilato:

—Sahn tih ne, va che coh se, te tihça rihquentiyon ley yahn nuhn yahn che rahn se che Daya Dendiohs sahn.

⁸ Cuahn chihnevan Pilato che tihça rahn sahn chahn ne, nde tahque dihya se chi. ⁹ Ndaconan ndonda se chete palacio yahn se, ne tumerune se Dihvo vo:

—¿Ti yahn vaco ne ne?

Ate Dihvo vo ne, nde hua ndahconan ye yahn se.

¹⁰ Tuhme rahn se ri se ihyan:

—¿Dehco che hua rendahconan ne yahn?

¿A hua devano ne te va vederihquentiyon yahn? Co ndahco libre ndih ndete che nahn. Namin co çahcantiyón che conan yah ne.

¹¹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nde ama vederihquentiyon, hua co conan come nan, ndete che Dendiohs hua te ye di. Chemin che sahn che checu se u tah ne, tahque chendiho se nunde che co di.

¹² A nde ura min rinuhn ino Pilato taça co ndahco se libre Dihvo vo, ate sahn ndinan chahn ne, cah se yahn se:

—Ndete che ndahco ne libre sahn tih ne, ¡hua amigo yahn ne emperador ndih!, te adedoduhno ihyan che nahn co ye rey ne, redin vahche ye yahn ye.

¹³ Cuahn che chihnevan Pilato che tihça rahn sahn chahn ne, chihquentiyon se che ndiquendañ Dihvo vo, ne chihnde se nan che retechecañde se, nan che duche Gabata che devaço hebreo, che conahn tuhça: “Nan Che Chenun Tu.” ¹⁴ Ura min ne, ri tenduh nan man yahn, ne a tama ro me che ro yudo. Tuhme rahn Pilato ri se sahn ndinan chahn:

—¡Nga Rey yahn nchuhn!

¹⁵ Ate sahn chahn ne, rah se:

—¡Cuedecuihno ne sahn! ¡Cuedecuihno ne sahn! ¡Cuaconahn yah ne sahn!

Rahn Pilato ri se sahn chahn:

—¿Taça che cuaconahn yah Rey yahn ne?

Ate sahn chicocuyan ndinan chahn ne, ndahconan se, ne rahn se ri se Pilato:

—Nuhn ne, atenan emperador che rey yahn nuhn.

¹⁶ Nduco ndudo che tihça rahn se ne, ndahco Pilato Dihvo vo tah se çava che conan yah ye, ne quenda se ihyan.

Chaconahn yah se Dihvo vo Jesucristo

¹⁷ Quenda se Dihvo vo, ne quenda ye cruz nan che va che conan yah ye, cuahn ye ama cuan nan che duche Cuete Ine Tin Tenahn, ne che devaço hebreo ne, duche Gólgota. ¹⁸ Min chaconahn yah se Dihvo vo dama nduco o se, ama se ama ama lado chihto nan ye. ¹⁹ Dirun Pilato ama letrero, ne chihquentiyon se che quenun tin cruz.

Ndirun tuhca: “Ihyan cuh che Jesús yahn yan Nazaret, Rey yahn ihyan nación yahn Israel.”²⁰ Ama yahn sahn nación yahn Israel ndihchenan se che tihca ndirun, te nan che chaconahn yah se Dihvo vo ne, nino viyan me. Letrero me ne, ndirun devaco hebreo man, griego man, latin man.

²¹ Chidocuyan ndinan chahn ne, rahn se ri se Pilato:

—Hua ndahca che dirun ne “Rey yahn ihyan nación yahn Israel.” Tahque ndah ne, codirun ne “Ihyan cuh ne, rahn ye che man ye che Rey yahn ihyan nación yahn Israel.”

²² Ate Pilato ne, rahn se ri se sahn:

—Che dirun ne, a tihca conan, ametah ndahcorun.

²³ Cuahn che a chihno chaconahn yah sandado chahn Dihvo vo ne, cahn man se tino yahn ye van cun se. Namin chetah se cahteca tu yahn ye, ne nducote chemin ne, hua ntahyon te ndiya ne,²⁴⁻²⁵ chemin che rahn se nduco vih:

—Tahque ndah ne, hua ndeh vo, ne tendah vo suerte yuhn vo cava che cadino vo cha uvo che quendah yuhn vo che co yuhn vo.

Tihca din se, ne chinahn nduhca che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cahn man se tino yahn nduco vih, ne tendah se suerte cha sahn quendah yahn se che co yahn se tino tu yahn.”

Chihno cruz nan che quenan yah Dihvo vo ne, nti chaco ye man, coh chaco ye Maria, ndahta yahn Cleofas man, Maria yahn Magdala man.²⁶ Cuahn che ndihchero Dihvo vo chaco ye man, ama ihyan apostol, ihyan min che ama din yahino ye man, che vatendi ye min ne, rahn ye ri ye chaco ye:

—Chaco, nga daya ne, nti se tan.

²⁷ Namin rahn ye ri ye ihyan apostol me:

—Nga cheque, nti ye tan.

Nde ro min ndeva ihyan apostol min chaco Dihvo vo ndevaco ye.

Chih Dihvo vo Jesucristo

²⁸ Chihno min ne, nducote a devano Dihvo vo che a chinahn nducuañ ne, cava che conan conahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs ne, rahn ye:

—Yaca ri.

²⁹ Va ama jarro min ndito vino. Tuhme chaconahn sahn chahn ama esponja tin ama nduco che duche hisopo, ne dechanda se esponja me nduco vino me, chaconahn se chende Dihvo vo.³⁰ Tihve ye vino me, ne rahn ye:

—Man ne, a chinahn nducuañ.

Tuhme chendih ye, ne chih ye.

Ama sandado ne, terun se lanza ticua Dihvo vo Jesucristo

³¹ A tama ro me che vihco ro yudo, ne chemin che hua nahn chidocuyan ndinan

chahn che cuahtendihco tenahn nan cruz ro che rahtetuhno ihyan, te ama yudo ro min. Chemin che chica se Pilato che dechuh se sandado che cañ se, ndeh se ine dihma ihyan che chenah yah chahn, ne ndedevah se ihyan.³² Tuhme tahve Pilato sandado, chahn se, ndeh se ine dihma ama sahn che quenah yah chihito nan Dihvo vo. Chihno min ne, ndeh se ine dihma sahn che tama me.

³³ Me cuahn che chahn nda se nan che quenah yah Dihvo vo ne, ndihchero se che a ndih ye. Chemin che ametah ndeh se ine dihma ye.

³⁴ Ate nde nduco nduh ne, cah ama sandado lanza ticua ye nino van chete ye, ne quendah yun man, nune man.³⁵ U che dirun caca cuh ne, cuaco ndudo che dirun, te man ndihchero che tihca chi. Dirun yahn cava che namin nchuhn ne, cotahno ne.³⁶ Tihca chahno chi Dihvo vo cava che conahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Hua ndeh se nde ama ine yahn ye.”³⁷ Namin chinahn nduhca che a ndirun tama cuan nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuahtendi se, ndihchero se ihyan che cah se lanza.”

Quenun Dihvo vo Jesucristo chete yayan

³⁸ Chihno min ne, ama ihyan yan Ari-matea che duche ye José, che chitahno ye Dihvo vo cuahn ndeh yahn che vah ye chidocuyan ndinan chahn ne, chica ye Pilato cava che cah yune se che ndedevah ye Dihvo vo, quenda ye ihyan, cuhche ye ihyan. Cah yune Pilato, ne chahn José quenda ye Dihvo vo.³⁹ Nicodemo, ihyan min che chahn ye vino chendihchero ye Dihvo vo ne, namin chahn ye nduco José, ne quenda ye ndico ndiche kilo nunedan che ndindah nduco mirra man, aloes man.⁴⁰ Ndedevah ihyan chahn Dihvo vo, ne chacotahme ye nunedan me tino, chahcotuma ye Dihvo vo nduhca costumbre yahn ihyan nación yahn Israel che rihche ye tenahn.⁴¹ Nino nan che nahn yah se Dihvo vo ne, va ama cuan nan che va yahn ndata. Min va ama yayan ra nan che nde ama tenahn metah conun ye.⁴² Min chaconuhn ihyan chahn Dihvo vo yahn che nino ri, te a cuangan ro che rahtetuhno ihyan.

20

Ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn

¹ Ro che ndeva ndate ne, chahn Maria yahn yan Magdala vateyan dahca, nan yayan nan che quenun Dihvo vo, ne cuahn che nda ye ne, a ndavi tu chahno che ndechendih chende yayan me.² Tuhme conahn ye rano ye nan che quenun Simón Pedro nduco tama ihyan apostol, ihyan min

che ama din yahino Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Ndetendah ihyan Dihvo vo chete yayan, ne hua devano nuhn ti quenda ye ihyan.

³ Ndetahno cuahn Pedro nduco ihyan apóstol che tama me nan yayan. ⁴ Ama rano nduh che o ye cuahn ye, ate ihyan che tama me ne, tahque dito chano ye che co Pedro, ne tahque menan ca nda ye nan yayan me. ⁵ Ndiichenun ye chete yayan me, ne ndihchero ye tino che chahcotuma ihyan Dihvo vo che chetave min, ate hua chenda ye. ⁶ Numanahn min ne, nda Simón Pedro, ne chenda ye chete yayan me. Namin ndihchero ye tino chahn che chetave min. ⁷ Avane ne, tino che chacotuma tin Dihvo vo ne, ndechetive, quendite ama lado. ⁸ Tuhme chenda ihyan apóstol che tama me chete yayan, ne ndihchero ye nduhca che chi, ne chitahno ye. ⁹ Ro min ne, metah conahn ihyan chahn che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che va che ntuche Dihvo vo van tenahn. ¹⁰ Chihno min ne, ndaconan ihyan apóstol chahn nan che chenun ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihnde ro ye nan María yahn yan Magdala

¹¹ Numanahn min ne, ndaconan María, ne chihnde ye chihto yayan me, raco ye. Ura che raco ye ne, ndihchenun ye chete yayan me, ¹² ne ndihchero ye o ángel chenun ye tino cua, vate ye nan che chacondihte ihyan Dihvo vo. Ama ye cuahn nan che chi nihno tin Dihvo vo, ne tama ye ne, cuahn ndiya cah ye. ¹³ Tumerune ángel chahn ihyan:

—¿Deh cuande che reqe ne?

Ndahconan María, ne rahn ye ri ye ángel chahn:

—Racó yahn che quenda ihyan Dihvé, ne hua devanó ti chengu ye ihyan.

¹⁴ Cade chihno rahn ye chemin cuahn che ndaconan ye, ne ndihchero ye Dihvo vo che nti ye min, ate hua devano ye che ihyan min. ¹⁵ Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan, ne rahn ye:

—¿Deh cuande che reqe ne? ¿Duh rinohn ne?

María ne, rahco ye te co sahn che redin cudádo yahn ndata me, ne rahn ye:

—Ndete che ndih quenda ne Dihvé ne, cahma ne co ne u ti chengu ne ihyan, cava che cah quenguá ihyan.

¹⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¡María!

Ndaconan María, ne rahn ye devaco yahn ye, hebreo, ri ye Dihvo vo:

—¡Rabonil! —che nahn cahma Ihyan Ricuahn.

¹⁷ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua nahn tah u, te metah nahn nan va Chidá. Tahque ndah ne, cuehn ngo ihyan apóstol yahn che nahn nan va Chidá, ihyan min che Chida nchuhn man. Dendiohs yahn man, Dendiohs yahn ne man.

¹⁸ Tuhme chahn María chego ye ihyan apóstol chahn che ndihchero ye Dihvo vo man, nduhca che rahn ye ri ye ihyan man.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan ihyan apóstol yahn ye

¹⁹ A ro min no cuahn che a chi man ne, ndi dama ihyan apóstol chahn, ne nenecahde ye vah nan che chenun ye yahn che vah ye sahn ndinan yahn ihyan nación yahn Israel. Ura min ne, adenan chenda Dihvo vo vah, chandi ye mendahn, ne rahn ye:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rahco ne.

²⁰ Chihno rahn Dihvo vo chemin ne, nahme ye tah ye nan che nchuh clavo man, ticua ye man, ihyan chahn, ne ama chi yeno ye ndihchero ye ihyan. ²¹ Ndaconan rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rahco ne.

Namin rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhca che dechuh Chidá u ne, namin dechuh nchuhn.

²² Tuhme tivenan ye ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn. ²³ Ndete che nchahco ne nunde yahn adecoduhno ihyan ne, a ndaca ye vederenchahco. Me ndete che hua ne, a hua ndaca ye.

Tomás ne, chitahno ye che ntuche Dihvo vo Jesucristo cuahn che ndihchero man ye ihyan

²⁴ Ama ihyan apóstol chahn che duche ye Tomás, ihyan min che ntahco ihyan che duche ye “Cuahche” ne, metah ye ro che nda Dihvo vo. ²⁵ Cuahn che nta ye ne, rahn ihyan chenhahn chahn ri ye ihyan:

—A ntuche Dihvo vo. A ndihchero nuhn ihyan.

Ate rahn Tomás ri ye ihyan chahn:

—Atenan che terun ndutitah yahvetah ye nan che nchuh clavo man, ticua ye nan che nchuh lanza man, tuhme cotahnó che a ntuche ye.

²⁶ Chihno nine ro ne, nto dama tun ihyan apóstol chahn chete ama vah, ne ro min ne, nduco Tomás quenun ye min. Andahre ntude chendevah ne, chenda Dihvo vo chandi ye mendahn, ne rahn ye:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rahco ne.

²⁷ Tuhme rahn ye ri ye Tomás:

—Condihchero yahvetah, ne cueteron ndutitah. Namin cueteron ndutitah ticuá. Cuitehne, che a ntuché. Hua o ndedecadine.

²⁸ Tuhme rahn Tomás ri ye Dihvo vo:

—¡Ndih che Dihvé man, Dendiohs yáhn man!

²⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tomás, man ne, ritehne yahn che ndi-chero u. Ndah ro yahn ihyan che andahre hua rendihchero ye u, ate ritahno ye u.

Chirun çaça cuh çaça che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo

³⁰ Dihvo vo Jesucristo ne, ama ndeh nan ca vederihno din ye nan ihyan apóstol yahn ye che hua ndirun nan çaça cuh. ³¹ Me nducuah che ndirun ne, çaça che cotahno nchuhn che Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va çade che chi ye ndevavahn ye ihyan iyehhse man, a ihyan min che Daya Dendiohs man, ne nduco che cotahno ne ihyan ne, ndevahn ne, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

21

Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye nan che-nun ndache ihyan apóstol yahn ye

¹ Chihno min ne, nda Dihvo vo nan che chenun ihyan apóstol yahn ye, chihto vine yahn Galilea nino yan Tiberias. Tuhça chi: ² Nto dâma ihyan apóstol chahn, Simón Pedro man, Tomás, ihyan min che ntaçho ihyan che duche ye “Cuahche” man, Natanael yahn yan Caná, estado yahn Galilea man, nduh che o sahn daya Zebedéo man, nduco te o ihyan apóstol man. ³ Rahn Simón Pedro ri ye ihyan chahn:

—Cáhn cotah yahca.

Rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Namin nuhn ne, çahn nuhn nduco ne.

Tuhme cuahn ye, ne chahtenun ye ama barco che va nan vine me, ate numa yan min ne, nde ama yahca hua chetah ye. ⁴ Cuahn che a cochi ri dave ne, nda Dihvo vo chihto vine me, ate ihyan apóstol chahn ne, hua nchanan ye che ihyan min. ⁵ Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn sahn çahya, ça hua ndaçca ne nde ama yahca ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nde ama te hua ndaçca nuhn.

⁶ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cotihyon nchuhn yana yahn ne laço tah çaço barco, ne ndaçca ne ite.

Tihça din ihyan chahn, ne cuahn che nde-tendah ye yana me ne, nde hua richa ye che ama ndito yahca. ⁷ Tuhme ama ihyan apóstol, ihyan min che ama din yahino Dihvo vo ihyan ne, rahn ye ri ye Pedro:

—¡A Dihvo vo che nda ye tan!

Ndetahno che chihnevan Simón Pedro yahn Dihvo vo ne, ndonun ye tino menan yahn ye, ne ca nun ye van nune che çahn ye nan che va ye. ⁸ Nan chenun ihyan

apóstol chenahn chahn nduco chihto vine ne, ri tenduh ama ciento metro. Chihça ye barco me nde min, chihnda ye yana me, ndito yahca. ⁹ Cuahn che ndiquendah ye chete barco me ne, ndihchero ye che va ama vaçoyahn, ama chenun nducoyahn, ne quendudo ama yahca nan nducoyahn me, riyuche te. Namin va pan. ¹⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Te nchuhn neve yahca che cade chetah ne.

¹¹ Chenda Simón Pedro chete barco me, ne chihnda ye yana me, ndetendah ye van nune. Chenun deman yahca rahte, ri ama ciento quenan o raco ndiche ino te. Andahre ama yahn te, ate hua chendan yana me. ¹² Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cochi nchuhn, cahdino ne.

Ihyan apóstol chahn ne, a devano ye che Dihvo vo, ne chemin che nde hua chihquino ye tumerune ye ihyan duh ihyan ye. ¹³ Chahn nda Dihvo vo, ne chetah ye pan me man, yahca me man, ne çah ye, cheh ihyan chahn.

¹⁴ A ro min chi ino yune che chendihchero Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye cuahn che a ntuche ye van tenahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Simón Pedro

¹⁵ Cuahn che a chihno cahdino ihyan chahn ne, tumerune Dihvo vo Pedro:

—Simón, daya Jonás, ça tahque yahine u che co ihyan chuhn ne?

Ndahconan Simón Pedro yahn ye:

—Taça hua, Dihvé. Yahinó ndih. A man ne devano ne.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, codin cudado ihyan yáhn.

¹⁶ Ndaconan tumerune ye ihyan, chi o yune:

—Simón, daya Jonás, ça yahine u ne?

Ndahconan Pedro yahn ye:

—Taça hua, Dihvé. Yahinó ndih. A man ne devano ne.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, codin cudado ihyan yáhn.

¹⁷ Ndaconan tumerune ye ihyan, chi ino yune:

—Simón, daya Jonás, ça yahine u ne?

Nducote a nde ino yune che tumerune ye Pedro ndete che a yahino ye ihyan ne, chi ndache ye, ne rahn ye:

—Dihvé, a man ne devano ne nducuah.

A devano ne che yahinó ndih.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, codin cudado ihyan yáhn.

¹⁸ Cuço rahn rí di te cuahn che deçahya di ne, rendonon man tino yehn, ne rehn ti che nahn chahn. Ate cuahn che a co ndico di ne, ntaç reche, ne tama ca ihyan ntihyon ye

tino yehn di, ne quenda ye di n̄an che hua nahn cahn.

¹⁹ Che tihc̄a r̄ahn Dihvo vo ri ye Pedro ne, conahn nduhc̄a che va che c̄ahco mendahn ye ihyan n̄an n̄tiyon yahn Dendiohs, c̄ahno se ihyan. Tuhme r̄ahn Dihvo vo ri ye Pedro:

—¡Cuindoque u!

²⁰ Ura che cuahn ye ne, ndaconan Pedro, ne ndihchero ye che cuahn nduco ihyan apóstol min che ama din yahino Dihvo vo, ihyan min che d̄ama chihnde ye nduco Dihvo vo cuahn che cheh vino ye me, ne tumerune ye duh che ndihcue ndeh ihyan.

²¹ Tuhme tumerune Pedro Dihvo vo:

—Dihvé, me ihyan tih ne, ¿deh co yahn ye ne?

²² Ndahconan Dihvo vo, ne r̄ahn ye ri ye ihyan:

—Ndete che u náhn che conan ye iyehNSE nde ro che ndaconan chí ne, di ne, hua cuande yehn chemin. Cuindoque u.

²³ Chemin che chihnde ndudo van dihno vo che ihyan apóstol min ne, hua nd̄a ro che coh ye. Ate Dihvo vo ne, ndiyu che r̄ahn ye che hua coh ihyan min, te r̄ahn ye te ndete che nahn ye che conan ihyan min nde ro che chi tun ye ne, hua cuande yahn Pedro chemin.

²⁴ A ihyan apóstol min che dirun ye c̄aca cuh, ne a devano vo che nducuahn che dirun ye ne, cuaco.

²⁵ Ama ndeh n̄an ca dehtenduh che din Dihvo vo Jesucristo. Ndete che corun queri ama n̄an dehtenduh che din ye ne, r̄ahc̄o te cuto libro numachahte iyehNSE, nde hua tuno n̄an che conun. Tihc̄a chi.

NTIYON CHE DIN IHYAN APOSTOL

Nda Vaco Ndah yahn Dendiohs nduhca che a necah ye ndudo yahn ye

¹ Ndiñ Teófilo che yahinó ndih, nan çaça che dendáh menan ne, a dirún ama ndeh nan dehtenduh che din Dihvo vo Jesucristo man, che chucuahn ye man, ² nde ndá ro che conahn ye vahchetero. Cuahn che ametah nahñ ye vahchetero ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, çah ye ntiyon che va che din ihyan apóstol yahn ye che a tendah nun ye. ³ Adivé che chihno se Dihvo vo ne, ntuche ye, ne man ye ndá ye ndeh yune, chinduco ye ihyan chahn chete che o raco ro. Nduco chemin ne, chenahn ihyan chahn te cuaco che quenduche ye, ne çah cuande ye ihyan chahn yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ⁴ Cuahn che nduco ca ye ihyan apóstol chahn ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Hua ndaca nchuhn yan Jerusalén. Conan rino ne nde ndá ro che conahn che ndihco çade Dendiohs Chida che co Vaco Ndah yahn ye. A yahn chemin che renté nduco ne nde ro menan. ⁵ Cuaco te Juan ne, chehdenune ye ihyan, ate nchuhn ne, cuhno neve ro ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.

Conahn Dihvo vo Jesucristo vahchetero

⁶ Tahñ min cuahn che ndidama ihyan chahn ne, tumerune ye Dihvo vo:

—Dihve nuhn, ¿a man ro cuh che ndahco çade ne che çahcantiyon man nación yahn Israel ne?

⁷ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Hua cuande yahn nchuhn che cadino ne deh ro, o deh ura che conahn che man Dendiohs Chida a ndihco çade ye. ⁸ Ate chu che cuande yahn ne. Cuahn che co Vaco Ndah yahn Dendiohs, conun nchuhn ne, conan cuma ne vederihquentiyon. Tuhme cuacotuhn ne ndudo yahn yan Jerusalén man, numacuahn estado yahn Judea man, nación yahn Samaria man, nde numachahte iyehne.

⁹ Chihno rahn Dihvo vo chemin ne, nahn min che rendihchero ihyan chahn ne, conda ye vahchetero. Tuhme quendihco ama man, ne chehnan ihyan chahn ihyan. ¹⁰ Numanahn che vatendi ca ye, rihno ye che conda Dihvo vo nan ro ne, adenan nda o ángel, chenun ye tino cua. ¹¹ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn, sahn Galilea, ¿dehco che rihno cuahn nan ro ne? Man Dihvo vo che ndaca ye van nchuhn, din Dendiohs che conahn

ye vahchetero ne, nduhca che ndihchero ne che conahn ye, tihca ndaconan chi tun ye.

Tendahnun ye Matías çava che co ye apóstol, conan ye menun Judas

¹² Chihno min ne, ndaca ihyan chahn min nan che duche Cuete Olivo, ne conahn ye yan Jerusalén. Nino yune min, nuhneva che nihnde çade nan ley yahn Dendiohs che co çaça ihyan ro che rahte tuhno ye. ¹³ Cuahn che nta ihyan chahn viyan me ne, chenda ye ama vah, cocha ye nan o cuahto, cuarto nan che rahtenun ye. Van ihyan chahn ne, nduco Pedro man, Jacobo man, Juan man, Andrés man, Felipe man, Tomás man, Bartolomé man, Mateo man, Jacobo, che daya Alfeo man, Simón Zelote man, Judas, che dihno Jacobo man. ¹⁴ Ro ro ne, rendo dama nducoyaca ihyan chahn nduco dihno Dihvo vo man, chaco ye, María man, yahn ca ihyan ndahta man, revah ye.

¹⁵ Ama ro min ne, chandi Pedro nan ihyan che ritahno ye Dihvo vo, che ri ye tenduh ama ciento quenan ndico, ne cahndudo ye:

¹⁶ —Nchuhn dihnó, a va che conahn ndudo che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che dirun David yahn Judas, che quendahnñan se yahn sahn che din se preso Dihvo vo. ¹⁷ Sahn min ne, chi cuande se van nuhn, din se ntiyon nduco nuhn. ¹⁸ Tume che ndaca se yahn nunde yahn se ne, ca ama ndi yahn. Chihno min ne, chenda se, denderen se, ne chendan se, chihno chetuhn rehte se ndiyahn. ¹⁹ Cuahn che checadino ihyan yan Jerusalén yahn chemin ne, chaconahn ye che duche yahn min, Acéldama, devaco yahn ye, che nahn çahma Yahn Yahn Yun. ²⁰ A ndirun nan libro yahn Salmo tuhca:

Cuhnde man vaço se.

Nde ama ihyan hua conun ye min.

Namin a ndirun:

Conan tama ihyan menun se, ndonda tah ye ntiyon che quenan cuma se.

²¹ 'Chemin che ama cha ihyan che namin chinduco ye Dihvo vo numacuahn ro che quechica ye, ²² nde ro che chehdenune Juan ihyan, nde ndá ro che din Dendiohs che conahn ye vahchetero ne, va che co cuande ye van nuhn, çava che cuacotuhn ye ndudo yahn che a ntuche Dihvo vo.

²³ Ntiyon yan ihyan chahn o ihyan. Ama ye ne, José Barsabás, che namin duche ye Justo, ne tama ye ne, Matías. ²⁴ Tuhme covah nducoyaca ye:

—Dihve nuhn, a ndih che rendihche ne chedave yahn nducoyaca ihyan. Conahma ne nuhn cha ihyan che o chuhn, nahn ne ²⁵ che co ye apóstol, conan ye menun Judas, din ye ntiyon che denda se, din nunde yahn se, te a cuahn se nan che redin yahn che conun se.

²⁶ Tuhme din ihyan chahn sortear, ne quendaḥ yahn Matías che co ye apóstol, co cuande ye van ihyan che ndichiama chahn.

2

Chiya Vaco Ndah yahn Dendiohs

¹ Cuahn che ndá vihco Pentecostés ne, nto dāma ihyan apóstol nduco nducoyaça ihyan chahn che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ² Adenan chahco chine nan ro nduhça yuhne tan che āma rano, ne chito chete vah nan che chenun ye. ³ Ndihero ye che deca ro ruchiyahn ro chetuhn, ne chiya tin queri āma ye. ⁴ Tuhme quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nducoyaça ihyan chahn, din che rahn ye tama te o nan devaco.

⁵ Ama yahn ihyan ndata yahn Israel che redinahn ye che nihnde cade nan ley yahn Dendiohs ne, chica ye numachahte iyehense, ne chenun ye van Jerusalén ro min. ⁶ Cuahn che chihnevan ye che chine ne, ndo dāma ye, ne āma rahn ino ye, te queri āma ye ne, chihnevan ye devaco yahn man ye che rente ihyan che chenun ye chete vah. ⁷ Ama rahn ino ihyan chahn, ne rahn ye van man ye nduco vih:

—¿A ndiyu ihyan Galilea nducoyaça ihyan sih che tihça rente ye? ⁸ ¿Taca che rente ye devaco yahn queri āma vo che rente vo yan vaco vo? ⁹ Van nducoyaço vo ne, nduco ihyan yahn yahn Partia man, Media man, Elam man, Mesopotamia man, Judea man, Capadocia man, Ponto man, Asia man, ¹⁰ Frigia man, Panfilia man, Egipto man, Africa che nde tahque yahn ca va che co yan Cirene man. Namin nduco ihyan yan Roma man. Nahn vo ne, ihyan naciön yahn Israel, ne nahn vo ne, ihyan tama naciön che ritahno vo dāma nduco ye. ¹¹ Namin nduco ihyan yahn yahn Creta man, Arabia man. Rahndudo ihyan sih ndudo yahn vederihno che redin Dendiohs, rihnevan queri āma vo devaco yahn man vo.

¹² Ama rahn ino nducoyaça ye, ne tumerune vih ye:

—¿Deh conahn che tihça ri ne?

¹³ Ate nahn ihyan chahn ne, duche rino ye, ne rahn ye:

—Coh ihyan sih, ne chemin che tihça redin ye.

Cahndudo Pedro

¹⁴ Tuhme necuandi Pedro nduco ihyan apóstol che ndichiama chahn, ne cahndudo ye:

—Nchuhn, ihyan naciön yahn Israel nduco nducoyaça ne che vate ne yan Jerusalén, cua cuande ne man, cuihcovan ndah ne che cahmā man. ¹⁵ Hua dehve coh nuhn nduhça che rahn nchuhn, te

meniyon ne, comān rahco nun vatiyan. ¹⁶ Che rendihchero nchuhn ne, a yahn chemin che dirun ihyan profeta Joel tuhça: ¹⁷ Rahn Dendiohs: “Cuahn che a nahn tuno ro che conahn che a ndihco cadé ne, dechúh Vacó, çava che conun ihyan iyehense.

Daya nchuhn ne, cuahndudo ye ndudo yahn man,

ihyan decahya ne, ndihchero ye vederihno van yahnde yahn ye man,

ihyan ndico ne, cahno ye man.

¹⁸ Ro min ne, dechúh Vacó çava che conun ihyan che redin ye ntiyon yahn, ne cuahndudo ye ndudo yahn.

¹⁹ Nan ro man, ndiyahn man, din vederihno, ne cuhnde ro yun man, yahn man, yahme man.

²⁰ U che Dihve nducoyaça ihyan ne, cuahn che ametah nda ro che techecadé ne, nan yahn ne, co man, ne iyo ne, ndo nduhça yun.

Ro min ne, ro che āma yudo, ro che cahco ró che āma chahte vederihquentiyon yahn.

²¹ Tuhme nducoyaça ihyan che cuah ye u che Dihve ye ne, ndedevahn ihyan.”

²² Nchuhn, ihyan naciön yahn Israel, cuihcovan ndah ne che cahmā: Dendiohs ne, dechuh ye Jesús yahn yan Nazaret van nchuhn, ne man nchuhn devano cuaco ne, te numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, din ye vederihno, ndihchero ne.

²³ Cuahn che nda ye tah nchuhn ne, nduhça che a ndihco cade Dendiohs nde ro menan ne, din nchuhn preso ihyan, neçah ne ihyan tah sahn nunde. Nahn yah se ihyan, ne chihno se ihyan nduhça che nahn ne. ²⁴ Ate ndedetuhche Dendiohs ihyan, chehnevi ye ihyan tah vederih, te hua co che ndahco ndiya vederih ihyan. ²⁵ Hua co che conan ye tah vederih cuahn dāma, te a yahn ye che dirun David tuhça:

Dihvé, cuahn dāma rendihché ndih che nduco ne u.

Quenan ne lado tah cuaco, çava che hua dihya nun ino co.

²⁶ Chemin che chí yenó, ne ndevá yavenan ne numacuahn vedeyeno.

Recāh vedeçhachtino chedave yahn,

²⁷ te u che yahino ne ne, hua cahcomān ne u van tenahn,

nde hua cuahnevan ne che conun chete yayan cuahn dāma, çā u.

²⁸ Tihyon yune ne u nduhça che ndahça conan nan ne.

Ama yenó yahn che nduco ne u.

²⁹ Nchuhn dihnó, cuaco te chih indihthe yuhn vo David man, che chehche ye man, che va yayan yahn ye nde meniyan man.

³⁰ Ihyan min ne, profeta ye, ne numacuahn vedeyudo ne, çah Dendiohs ndudo yahn ye

che van ndata yahn ye ne, quendaḥ ihyān min che a va çade che chi ye, ndedevahn ye ihyān iyehñse, nuhnde taḥ ye vederihquentiyon yahn ye. ³¹ David ne, anduhneca ndete che ndihchero ye che ntuche ihyān min che a va çade che chi ye, ndedevahn ye ihyān iyehñse, ne chemin che dirun ye che hua conun ihyān min van tenahn mañ, che hua cha ye mañ. ³² Mañ ne, Dendiohs ne, a ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo, ne nuhn ne, devano cuaco nuhn yahn. ³³ Nducote ndedetuhche Dendiohs Chida ihyān min numacuahn vederihquentiyon yahn ye mañ, nducote dinahn ye ndudo che necaḥ ye che dechuh ye Vaco Ndah yahn ye mañ ne, chemin che redin ihyān min vederihno che rendihchero nchuhn mañ, rihnevan ne mañ. ³⁴ A yahn ihyān min che nda ye vahchetero che dirun David tuhca, ndiyu yahn mañ ye:

Dihve Dendiohs ne, rañn ye ri ye Dihvé:

“Cuihnde muhn laḍo taḥ cuaco,

³⁵ numanahn che ndaḥco ndiyá ihyān che hua ri rendihche ye di, ndeva ye yavenan.”

³⁶ Nducote tihca ne, codevano cuaco nducoyaca ihyān nación yahn Israel te a Jesús, ihyān min che nahn yah nchuhn ne, ndaḥco Dendiohs vederihquentiyon taḥ ye che ndedevahn ye ihyān iyehñse mañ, che co ye Dihve nducoyaca ihyān mañ.

³⁷ Cuahn che chihnevan ihyān chahn che tihca cahndudo Pedro ne, ama chi ran ye, ne tumerune ye Pedro nduco ihyān apóstol chenahn chahn:

—Dihno nuhn, ¿deh va che din nuhn mañ ne?

³⁸ Ndahconan Pedro, ne rañn ye ri ye ihyān:

—Queri ama nchuhn, cuento ino ne nunde yahn ne, ne cuah ne Dihvo vo Jesucristo, cuedenune ne, çava che nchahco Dendiohs nunde yahn ne, ne din ye che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn. ³⁹ Tihca, te a necaḥ Dihvo vo Dendiohs ndudo min çava nducoyaca ihyān che tendahnun ye, nchuhn mañ, daya ne mañ, ndata yahn ne mañ.

⁴⁰ Cuahn che chihno cahndudo Pedro ndudo cuh nduco ndeh nañ ca ndudo che tuhchan ne, yahve ye ihyān chahn, ne rañn ye:

—Cuendedevahn ne nchuhn van ihyān nunde che vate ye mañ ro cuh.

⁴¹ Tuhme ihyān che nevahnecun ye ndudo yahn ye ne, chedenune ye, ne ro min ne, tenduh ino mil ihyān chitahn ye Dihvo vo, chinduco ye ihyān chahn. ⁴² Nducoyaca ye ne, riquendi ye che ricuahn ihyān apóstol chahn, ne rendo dama ye nduco vih mañ, revaḥ ye mañ, rendeh ye pañ nduhca che chihquentiyon Dihvo vo mañ.

Nduhca che redin ihyān che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁴³ Ama rañn ino nducoyaca ihyān yan, te ama redin ihyān apóstol chahn vederihno. ⁴⁴ Nducoyaca ihyān che ritahno ye Dihvo vo ne, ama no vederendedecadino yahn ye nduco vih, ne rihco mendahn ye dehtenduh yahn ye çava nducoyaca ye. ⁴⁵ Cuahn che va vederetañn yahn combiero yahn ye ne, rendihcue ye yañ yahn ye mañ, dehtenduh yahn ye mañ, ne recaḥ ye tume me queri ama ihyān chahn tunoca va vederetañn yahn ye. ⁴⁶ Ro ro rendo dama ye yaco chahte, ne ndevaco ye ne, reh ye nduco vih, ne rendeh ye pañ nduhca che chihquentiyon Dihvo vo. Chenan cuma ye vedeyeno mañ, vedene-cun mañ. ⁴⁷ Rende va ye yavenañ Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne ndaḥca chenān ye nañ nducoyaca ihyān. Ro ro ne, rendedevahn Dihvo vo Dendiohs ihyān, rinduco ye ihyān chahn.

3

Ndoyahn ama sañn che neneva doh caḥ se

¹ Ama ro nañ rahco ino a chino, ura che revaḥ ihyān ne, cuahn Pedro nduco Juan yaco chahte. ² Ama chende yaco me ne, duche Hermosa, ne ama sañn che neneva doh caḥ se nde ro che chihndeyan se ne, va se min. Ro ro riquenda ihyān sañn, ne min rihco ye sañn çava che çaca se ihyān che renda ye yaco che din ye vedevahino nduco se. ³ Cuahn che ndihchero se Pedro nduco Juan che nda ye chende yaco me ne, chica se che din ye vedevahino nduco se. ⁴ Ndhichero ihyān chahn sañn, ne rañn Pedro ri ye sañn:

—Condihchero nuhn.

⁵ Sañn min ne, va yan se, rendihchero se ihyān, te rañco se te caḥ ye tume sañn. ⁶ Ate rañn Pedro ri ye sañn:

—Metah diyahnguan yañn, nde hua ne diyahngua, ate co conān di. Nduco vederihquentiyon yahn Jesucristo yahn yan Nazaret, cuenecuen, ne cuique.

⁷ Chetaḥ Pedro taḥ cuaco se, ndedecuan ye sañn, ne ndetahn nuhnde çava dandocaḥ se, ne ndo cuaco caḥ se. ⁸ Tuhme nde tuno ca yaco se, canān rica se. Chenda se chete yaco nduco ihyān chahn, ra yaco se che yeno se mañ, rendeva se yavenañ Dendiohs numacuahn vedeyeno mañ. ⁹ Nducoyaca ihyān che chenun ye min ne, ndihche ye che rica se mañ, chihnevan ye che rendeva se yavenañ Dendiohs mañ, ¹⁰ ne ama rañn ino ye mañ, redihya ye ri mañ, yahn vederihno me, te a rendihche ye te a sañn min che rihnde se chende yaco

Hermosa, rica se che din ihyan vedevahino nduco se.

Cahndudo Pedro man corredor che duche Salomón

¹¹ Sahn che a ndoyahn me ne, nda ca se tah Pedro man, Juan man, chenun ye man corredor che duche Salomón. Nducote ama rahn ino ihyan che chenun ye chete yaco ne, aderano ye, ndo dama ye min. ¹² Cuahn che ndihchero Pedro che ama chito ihyan min ne, cahndudo ye:

—Nchuhn, ihyan naci6n yahn Israel, ¿dehco che ama rahn ino ne? ¿Dehco che ama rendihchero ne nuhn? ¿A rahco ne che nduco vederihquentiyon yahn man nuhn, o che ama ndah ihyan nuhn, din nuhn che ndoyahn sahnguh? ¹³ Hua, te Dendiohs yahn indihthe yuhn vo Abraham man, Isaac man, Jacob man ne, a ihyan min che din ye vederihno cuh, cava che ndeva ye yavenan daya ye Jesucristo che necah nchuhn tah Pilato. Pilato ne, nahn ntahte ye ihyan, ate nchuhn ne, hua cah-necun ne. ¹⁴ Ndotenan che caça nchuhn che ntahte ye ihyan min che ndah ye nan Dendiohs ne, chica ne che ntahte ye ama sahn rihno ihyan. ¹⁵ Tihca chihno nchuhn ihyan min che quenan cuma ye vederihquentiyon che din ye che cuahtenan ihyan vahchetero numacuahn ro. Ate Dendiohs ne, ndedetuhche ye ihyan van tenahn, ne yahn chemin ne, nuhn devano cuaco nuhn. ¹⁶ Nduco vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndoyahn sahnguh che a nti-hche nchuhn sahn, te chitahno se ihyan. Chitahno se ihyan, ne chemin che ndoyahn se nduhca che rendihchero ne. ¹⁷ Nchuhn dihno, u devano te van vedetundo yahn ne nduco ihyan ndinan yahn ne, chihno ne Dihvo vo. ¹⁸ Ate nde ro menan me ne, a ndihco cade Dendiohs che va che chuhrihn ihyan min yahn ye che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense. Yahn chemin ne, a dirun ihyan profeta, ne tihca chinahn. ¹⁹ Man ne, cuento ino nchuhn nunde yahn ne man, cuah ne Dendiohs man, cava che nchahco ye yahn ne man, din ye che cuahte dihn chedave yahn ne man, necah yan ye chedave yahn ne man. ²⁰ Va che dechuh tun ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va cade che chi ye, ndedevahn ye nchuhn. ²¹ Ate man ro cuh ne, va che conan ca ye vahchetero nde nda ro che cuihno ndahco cade Dendiohs nducuahn, nduhca che cah ye ndudo yahn ye, dirun ihyan profeta ndah yahn ye a rahn me. ²² A chinahn nduhca che rahn Moisés ri ye indihthe yuhn vo tuhca: “Dihvo vo Dendiohs ne, tendah nun ye ama ihyan profeta van ndata yahn nchuhn nduhca che tendah nun ye u. Cod-inahn ne nducuahn che cahma ihyan min,

²³ te nducoyaca ihyan che hua dinahn ye che cahma ye ne, conda ye van ihyan naci6n yuhn vo.”

²⁴ Nducoyaca ihyan profeta, nde Samuel, nde nducoyaca ye che chahte ye adiva ne, namin dirun ye yahn ro cuh. ²⁵ A cava nchuhn che dirun ihyan chahn, ne che ndah yahn ne che nte cade Dendiohs nduco ihyan ndico yuhn vo nduhca che cah ye ndudo yahn ye Abraham tuhca: “Cava ihyan, ndata yehn, din che ndah nduco nducoyaca ihyan iyehense.” ²⁶ Cuahn che a ndedetuhche Dendiohs Daya ye ne, menan vih ca dechuh ye ihyan van nchuhn, cava che din ye che ndah nduco ne, ne cahcoman ne nunde yahn ne.

4

Sahn intiyahn ne, din se preso Pedro man, Juan man

¹ Nde ametah cuihno cuahndudo Pedro man, Juan man, cuahn che nda chidocuyan ndinan chahn man, sahn saduceo man, sahn ndinan yahn policia che redin se cudado yaco man. ² Yudo ri yahn sahn chahn yahn che Pedro nduco Juan ne, ricuahn ye ihyan yan che a ntuche Dihvo vo Jesucristo, ne chemin che va che ntuche tenahn. ³ Tuhme quenda se ihyan chahn, chih se ihyan vacoyahn nde tama ro me, te ura min ne, a chino. ⁴ Ate yahn ihyan che chihnevan ye che ricuahn ihyan chahn ne, chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne ihyan chahn nduco ihyan che a chitahno ye Dihvo vo nde ro menan me ne, ri ye tenduh uhn mil che deman ihyan chahn.

⁵ Tama ro me ne, min yan Jerusalén ndo dama nducoyaca sahn ndinan yahn naci6n yahn Israel man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man. ⁶ Namin nduco Anás, chidocuyan che tahque ndinan man, Caifás man, Juan man, Alejandro man, nducoyaca ihyan che ndata yahn chidocuyan ndinan chahn man. ⁷ Tuhme tahve sahn chahn che ngua Pedro man, Juan man, chahtendi ye mendahn, ne chiquerune se ihyan:

—¿Duh te nchuhn vederihquentiyon che redin ne dehtenduh che tihchan ne?

⁸ Tuhme numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn, sahn ndinan man, sahn intiyahn yahn naci6n yuhn vo man, ⁹ man che riquerune ne yahn vederihno che chinahn nduco sahnguh che nenevadoh cah se man, taça chi che ndoyahn se man, ¹⁰ cahma nuhn nan nchuhn cava che codevano nducoyaca ihyan naci6n yuhn vo. Sahnguh che nti se muhn nan nducoyaca nchuhn ne, a ntoyahn se nduco

vederihquentiyon yahn Jesucristo yahn yan Nazaret. A ihyan min che nahn yah nchuhn, ate Dendiohs ne, ndedetuhche ye ihyan van tenahn. ¹¹ Nduhca sahn rahto vah che chacondah se tu che tahque cochihve yahn se ne, tihchan nchuhn, te hua nevahnecon ne ihyan min. ¹² Nde ama ihyan hua co ndedevahn ye uvo, te atenan ihyan min che va tah ye vederihquentiyon che ndedevahn ye ihyan iyehhse.

¹³ Cuahn che ndihche sahn ndinan chahn che hua vah Pedro man, Juan man, che rente ye numa ino ye ne, nducote a devano se te ihyan chahn ne, ndata yahn ihyan chevah ihyan man, hua devano ye caca man ne, ama cuahn ino se, ne tumacadino se che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁴ Avane ne, sahn che ndoyahn me ne, min nti se nduco ihyan chahn. Chemin che nde nan che cahma sahn ndinan chahn metah. ¹⁵ Tuhme chihquentiyon se che ndiquendah vah ihyan chahn, numanahn che nte cade se nduco vih. ¹⁶ Rahn se:

—¿Deh din vo nduco sahn chuñ ne?, te nducoyaca ihyan che vate ye yan Jerusalén, a devano ye yahn vederihno me, ne hua co cahma vo che hua cuaco. ¹⁷ Man ne, cava che hua quendi cotuhn ndudo yahn vederihno me ne, nahn dihyo vo sahn, ne ameah quendi se cahma se nduco nde ama ihyan yahn vederihquentiyon yahn Jesús min.

¹⁸ Tuhme cah sahn ndinan chahn ihyan, ne chihquentiyon se che ameah quendi ye cacuahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo. ¹⁹ Ate ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Condedecadino man nchuhn. Nan Dendiohs ne, za ndahca che hua dinahn nuhn che rihquentiyon ye, cava che dinahn nuhn yahn ne ne? ²⁰ Va che dinahn nuhn yahn Dendiohs, te yahn nducuahn che ndihchero nuhn man, chihnevan nuhn man ne, va che cahma nuhn.

²¹ Tuhme nahn dihya sahn ndinan chahn ihyan, ne ndedechuh se ihyan, conahn ye. Hua chihquino se din se castigo ihyan yahn che rendeva nducoyaca ihyan yan yavenan Dendiohs yahn vederihno che chinahn. ²² Sahn che chinahn vederihno nduco me, ndoyahn se ne, a ri se nchuh o raco nduyo.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, chica ye che cah Dendiohs vedechahtino ihyan

²³ Pedro nduco Juan ne, cuahn che ndaca ye nan chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiayahn chahn man ne, conahn ye nan che chenun combiero yahn ye, ne necah cuande ye ihyan nducuahn che rahn se ri se ihyan. ²⁴ Chihno necah cuande ye ihyan ne, covah nducoyaca ye tuhca:

—Dihve nuhn, Dendiohs, ndih che dendah ne nan ro man, iyehhse man, nuniyahn man, nducuahn che va man. ²⁵ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ne ne, cah cuande ne ihyan yahn ne David, ne dirun ye tuhca:

¿Dehco che rendedecadino ihyan nación yahn Israel yahn dehtenduh che hua cochihve?

¿Dehco che renecuan ihyan nación chenahn, ri tan ye nduco Dendiohs?

²⁶ Nducoyaca rey che vate ye iyehhse ne, necuan ye,

ne nducoyaca ihyan che rihquentiyon ye ne, ndo dama ye,

cava che cuhma ye nduco Dihvo vo Dendiohs man, ihyan yahn ye che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehhse man.

²⁷ Tihca chinahn, te muhn yan cuh ne, ndo dama Herodes man, Poncio Pilato man, sahn nación yahn Israel man, sahn nación chenahn man, cava che chihno se Daya Ndah yahn ne, Jesucristo, ihyan min che ndahco ne vederihquentiyon tah ye. ²⁸ Nduco tihca chenun cah nducuahn che a ndihco cade ne. ²⁹ Dihve nuhn, man ne, condihche ne nduhca che renahn dihya sahn sih nuhn. Cuete ne vedechahtino nuhn cava che numa ino nuhn cuahndudo nuhn Ndudo yahn ne. ³⁰ Numacuahn vederihquentiyon yahn ne ne, codin ne che ndoyahn ihyan cah man, che cuhnde ro vederihno man, che cuande yahn Daya Ndah yahn ne, Jesucristo.

³¹ Cuahn che chihno covah ihyan chahn ne, nuhn yahn nan che chenun ye. Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, quenun nducoyaca ye, ne rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs numa ino ye.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va mendahn dehtenduh yahn ye cava nducoyaca ye

³² Nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama no vederedecadino yahn ye nduco vih. Nde ama ye ne, hua rihco vih ye dehtenduh yahn ye, te ndihco mendahn ye cava nducoyaca ye. ³³ Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs rahndudo ihyan apóstol chahn che ntuche Dihvo vo Jesucristo, ne ama rinan Dendiohs nducoyaca ihyan chahn, redin ye che chenun cuma ye vedeyahino nduco vih. ³⁴ Nde ama ihyan chahn ne, hua rindanan dehtenduh che nahn ye, te ihyan che va yahn yahn ye man, o vah yahn ye man ne, rendihcue ye, ne riquenda ye tume me, ³⁵ renecah ye ihyan apóstol chahn cava che recah ihyan chahn queri ama ihyan tunoca vederetahn yahn ye. ³⁶ Tihca din ama ihyan, yahn yahn Chipre,

che duche ye José, ndata yahn chidocuyan Levita. Ihyan apóstol ne, chaconahn ye che duche ye Bernabé, che nahn cahma ihyan che reneçah yan ye chedave yahn ihyan.³⁷ Ihyan min ne, ndihcue ye ama yahn yahn ye, ne necah ye tume me ihyan apóstol chahn.

5

Nunde yahn Ananías nduco Safira

¹ Ate hua tihça din ama sahn che duche se Ananías nduco ndahta yahn se Safira. Namin ndihcue se ama yahn yahn se,² ne chihco vih se tah tume yahn. Quenda se tume cheñahn me, din çá se che a nducuaahn, ne necah se ihyan apóstol chahn. Tahñ ndahta yahn se ne, a devano te chemin.³ Tuhme rañh Pedro ri ye sahn:

—Ananías, ¿dehco che dinehn che chihco chundah di ne?, te nahn cahnceh Vaco Ndah yahn Dendiohs, chihco vih tah tume yahn yahn che ndihcue.⁴ Nde ama ihyan hua din ye fuerza di çava che ndihcue yahn yehn, nde huane che checo tume che ca yahn muhn. ¿Dehco che tihça ndecadine?, te nunde yahn vederihnceh yehn ne, quendiñque nan Dendiohs, ndiyu demañ nan ihyan.

⁵ Cuahn che chihnevan Ananías ndudo cuh ne, chenda se, ne chih se. Nducoyaca ihyan che checadino ye che tihça chi ne, ama dihya ye chi.⁶ Nda ama o sahn deçahya, ne चाहcotuma se tino sahn, quenda se sahn, chihche se sahn.

⁷ Chihno tenduh ino ura ne, nda tahñ ndahta me, nde hua devano te deh che chi.⁸ Tumerune Pedro tahñ:

—¿A cuaco che tuhva tume ca nchuhn yahn yahn ne ne?

Ndahconan te:

—Cuaco. Nduco tihva.

⁹ Tuhme rañh Pedro ri ye tahñ:

—¿Dehco che tihça din nchuhn, che ntuhno ne çava che tumarande ne Vaco Ndah yahn Dihvo vo Dendiohs? A tañ cuenchi sahn che chahn se chihche se inchahn. Mañ ne, namin quenda se di, cuhche se di.

¹⁰ Ndetahno chenda tahñ min, ne chih te nan Pedro. Cuahn che nta sahn deçahya chahn ne, a ndih te, ne quenda se tahñ chihche se tahñ dama nduco inchahn te.¹¹ Nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, nde ihyan cheñahn ne, checadino ye che tihça chi, ne ama dihya ye chi.

Ama din ihyan apóstol vederihno

¹² Ama redin ihyan apóstol vederihno nan ihyan, ne nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, rendo dama ye yaco chahte, mañ corredor che duche Salomón.

¹³ Ihyan yan ne, ama renevahnecun ye ihyan chahn, ne andahre vahino ye, conda van ye min,¹⁴ ate ama yahn ye, nde ndahta, nde chahn ye, chitahno ye Dihvo vo, ne chinduco ye ihyan chahn.¹⁵ Quendi tihça nde nda ro cuahn che ama riquenda ihyan ihyan cah yahn ye nduco yundo, rentave ye chihito yune, çava che cuahn che chuh Pedro ne, amare dahno ye conan ama o ihyan chahn.¹⁶ Namin rica ihyan yan che nino, renda ye yan Jerusalén, nda ye ihyan cah yahn ye nduco ihyan che chenun vaco chihnga ihyan, ne ihyan cah chahn ne, rendoyahn ye, ne ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, rendiquenda.

Din se preso Pedro mañ, Juan mañ

¹⁷ Tuhme chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn saduceo che rinduco se ihyan ne, chi tañ se, din vedeve.¹⁸ Din se preso ihyan apóstol chahn, ne chih se ihyan vacoyahn.¹⁹ Ate ama ángel yahn Dendiohs ne, nahne ye vacoyahn me vino, ne ndetenda ye ihyan chahn, ne rañh ye ri ye ihyan:

²⁰ —Cuahn nchuhn chete yaco chahte, cuahndudo ne nan ihyan vederihquentiyon che rendaçoron Dendiohs ihyan, rendedevahn ye ihyan.

²¹ Dinahn ihyan chahn, ne tama ro tiyan ndita ne, chenda ye chete yaco me, cahn-dudo ye.

Numanahmin ne, chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn che rinduco se ihyan ne, nedin dama ye nducoyaca sahn ndinan yahn nación yahn Israel mañ, sahn intiyahn mañ. Tuhme tahve ye che chehua ihyan apóstol che chenun ye vacoyahn.²² Ate cuahn che nda sahn policia vacoyahn me ne, metah ihyan chahn, ne ndaconan se, chengu se ndudo.²³ Rañh se:

—Vacoyahn ne, ndah ntude, ne sandado chahn ne, chenah se cudado chendevah. Ate cuahn che nahne nuhn chende vacoyahn me ne, metah duhva.

²⁴ Cuahn che chihnevan chidocuyan che tahque ndinan mañ, sahn ndinan yahn policia che redin cudado yaco mañ, chidocuyan ndinan chahn mañ ne, retumerune vih se nde ti nda, nde ti tuno che tihça ri.²⁵ Ura min ne, nda ama se, ne rañh se ri se sahn chahn:

—Sahn che chih nchuhn vacoyahn ne, chete yaco chenun se, ricuahn se.

²⁶ Tuhme cuahn sahn ndinan me nduco policia yahn se, chehua se ihyan apóstol chahn nduco ndah. Hua din tañ se nduco ye, te vah se che çah ihyan yan tu sahn.

²⁷ Cuahn che nta se ne, chengu se ihyan nan sahn ndinan chahn. Tuhme rañh chidocuyan che tahque ndinan me ri ye ihyan apóstol chahn:

²⁸—Nuhn ne, numacuahn vedeyudo chihquentiyon nuhn che hua quendi nchuhn cacuahn ne vederihquentiyon yahn sahn min. Ate hua dinahn ne, te a ndacotuhn ne ndudo che ricuahn ne numachahte yan Jerusalén. Avane ne, ricueh dame ne nuhn che nuhn chihno nuhn sahn min.

²⁹ Tuhme Pedro nduco ihyan apóstol chengahn chahn ne, ndahconan ye:

—Nuhn ne, quenan cuma che dinahn nuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te chemin che tahque yudo che co vederihquentiyon yahn ihyan iyehnse. ³⁰ Nchuhn ne, nahn yah ne Jesucristo nan ama cruz, chihno ne ihyan, ate Dendiohs yahn indihthe yuhn vo ne, ndedetuhche ye ihyan, ³¹ ne chihco ye ihyan lado tah cuaco ye, ndahco ye vederihquentiyon tah ye che conan ye man, ndedevahn ye ihyan iyehnse man, cava che nto ino ihyan nación yahn Israel nunde yahn ye, ne ndaca ye vederenchahco. ³² Nuhn ne, racotuhn nuhn ndudo yahn dehtenduh che tuhchan numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, che redin Dendiohs che renun ihyan che redinahn ye ndudo yahn ye.

³³ Cuahn che chihnevan sahn ndinan chahn che tihca rahn ihyan apóstol ne, ama chi tan se, ne nahn cahno se ihyan. ³⁴ Ate van sahn chahn ne, nduco ama ihyan fariseo che duche ye Gamaliel. Ihyan min ne, ihyan devano ley che dirun Moisés, ne ama renevahnecon ihyan yan ihyan. Chandi ye, ne chihquentiyon ye che ndiquendah vah ihyan apóstol chahn menan lihn. ³⁵ Tuhme rahn ye ri ye combiero yahn ye:

—Nchuhn, ihyan ndinan yahn nación yuhn vo Israel, cuihco ne cudado deh che rihco ne che din ne nduco ihyan sih. ³⁶ Cuenechahco ne te ametah rahn me che necuan Teudas, chinun se ihyan che va tah se ama vederihquentiyon, ne chinduco tenduh cun ciento ihyan sahn. Ate chihno sandado sahn, chihno chano nducoyaca ihyan che chinduco ye sahn, ne min chihnonan yahn se. ³⁷ Adiva ne, ro che renan caca ihyan ne, necuan Judas yahn estado yahn Galilea, ne ama yahn ihyan chinduco ye sahn. Ate namin chihno sandado sahn, ne chihno chano ihyan che chinduco ye sahn. ³⁸ Chemin che tahque ndahca che hua chadenun nchuhn yune yahn ihyan sih, te ndete che vederihquentiyon yahn man ye che ricuahn ye ne, va che cuihno. ³⁹ Ate ndete che vederihquentiyon yahn Dendiohs che ricuahn ye ne, hua co decuihno nchuhn. Avane ne, ndete che tihca ne, cahnda yahn ne, te redin vahche ne yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

⁴⁰ Quenan ino nducoyaca sahn ndinan chahn che rahn ihyan min, ne cah se

ihyan apóstol chahn, chahn se ihyan. Chihquentiyon se che ametah ndaconan cacuahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo, ne ndedechuh se ihyan, conahn ye. ⁴¹ Ndaca ihyan apóstol chahn nan sahn ndinan chahn, ne ama yeno ye, te cah yune Dendiohs che chuhrihn ye cava Dihvo vo. ⁴² Quendi ihyan apóstol chahn chihuahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo ro ro, chete yaco man, vaco ihyan man.

6

Tendahnun ye ndache diácono

¹ Tah min ne, ama ri yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ihyan che rente ye devaco griego ne, chica nunde ye yahn ihyan che rente ye hebreo, te ura che rih ye dehtenduh che cheh ihyan ne, hua ndahva recah ye ndahta vah che rente ye griego. ²⁻³ Tuhme nedin dama ihyan apóstol che ndichio chahn nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne rahn ye:

—Dihno nuhn, hua ndahca che cahcoman nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs, din nuhn ntiyon che cuih nuhn che cheh nchuhn. Chemin che van nchuhn ne, cuetendahnun ne ndache ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, che chenan ino vo ihyan man, che ndahca vederendecadino yahn ye man, ne ihyan chahn ne, ndahco nuhn ntiyon cuh tah ye. ⁴ Me nuhn ne, quendi nuhn covah nuhn man, cacuahn nuhn Ndudo yahn Dendiohs man.

⁵ Chahtenan ino ihyan chahn, ne tendahnun ye Esteban, ama ihyan che numa ino ye ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man, che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man. Namin tendahnun ye Felipe man, Prócoro man, Nicanor man, Timón man, Parmenas man, Nicolás man, ama ihyan yan Antioquia che chitahno ye dama nduco ihyan nación yahn Israel ro menan. ⁶ Tuhme covah ihyan apóstol cava ihyan chahn, nahn tah ye ihyan, ndahco ye ntiyon min tah ye.

⁷ Ndudo yahn Dendiohs ne, ama retuhn, ne min yan Jerusalén ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama ri yahn ye. Nde chidocuyan, ama yahn ye chitahno ye, chinduco ye ihyan chahn.

Din se preso Esteban

⁸ Esteban ne, redin ye vederihno nan ihyan, te ama yahno Dendiohs ihyan man, necah ye vederihquentiyon ihyan man. ⁹ Ama o sahn ndiyaco che duche Esclavos Libertados, nduco ama o sahn yan Cirene man, Alejandria man, yahn yahn Cilicia man, Asia man ne, canan se ruhn chende se nduco Esteban. ¹⁰ Ate hua chi ndahco ndiya

se ihyan, te quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, ama va vededevano yahn ye man. ¹¹ Tuhme nedihve se ama o sahn cava che cuacotuhn se ndudo cuahnde, ne cahma se te chihnevan se che chihnga rahn Esteban yahn Dendiohs man, yahn ley che dirun Moisés man. ¹² Nduco chemin ne, ndedecuan se sahn yan man, sahn ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne chi tan sahn chahn nduco Esteban, quenda se ihyan nan intiyahn. ¹³ Namin nuhn sahn chahn ama o se che cahma se ndudo cuahnde tuhca:

—Cuahn dama chihnga rahn sahn tih yahn yaco cuh che nihnde vih yahn Dendiohs man, yahn ley che dirun Moisés man. ¹⁴ Cuaco chemin, te chihnevan nuhn che rahn se te Jesucristo yahn yan Nazaret ne, ndatera ye yaco cuh man, ndahcorun ye costumbre che chihco Moisés man.

¹⁵ Nducoyaca sahn ndinan che vate se min ne, ndihchero se Esteban, ne nduhca che ro nan angel, tihca ro nan ye.

7

Cahndudo Esteban che rendedevahn ye ihyan

¹ Tuhme chidocuyan che tahque ndinan me ne, chiquerune ye Esteban:

—¿A cuaco nducuahn che rica nunde sahn sih yehn ne?

² Ndahconan Esteban, ne rahn ye:

—Nducoyaca nchuhn, dihnó man, ihyan ndinan yahn nación yuhn vo man, cuihcovan ne che cahma. Dendiohs yuhn vo, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, nda ye nan indihthe yuhn vo Abraham, cuahn che quenan ca ye yahn yahn Mesopotamia, ro che ametah cuhnde ye yan Harán, ³ ne rahn ye ri ye ihyan: “Cuihcóman yan vaque man, nducoyaca ihyan yehn man, ne cuehn ama cuan yahn nan che nahma di.” ⁴ Tuhme chica Abraham yan vaco ye, Caldea, ne chahn ye, chihnde ye yan Harán. Adive ne, chih chida ye, ne nahma Dendiohs ihyan yune, nde nan che nda ye muhn, yahn nan che vahto vo man ro cuh. ⁵ Hua cah Dendiohs nde ama ndi yahn cuh ihyan, nde nan che cahno ye ama cah ye. Ate cah ye ndudo yahn ye ihyan te co yahn ndata yahn ye, andahre ro min ne, ametah nde ama daya ye. ⁶ Namin rahn Dendiohs ri ye ihyan te ndata yahn ye ne, va che cuahtenan ye yan vaco ihyan tama nación, ne din tan ihyan nación min nduco ye man, din ye ntiyon yahn ihyan chahn nduco fuerza man, nde cuihno cun ciento nduyo. ⁷ Ate namin rahn Dendiohs ri ye ihyan: “U din castigo ihyan nación min che cahcantiyon ye numacuahn vedetan ndata yehn che din ye ntiyon yahn ye. Cuihno min

ne, ndaca ye nación min, ne cochi ye muhn yahn cuh, ndeva ye yavenán.” ⁸ Namin cah Dendiohs ndudo yahn ye Abraham, ne chihquentiyon ye che conan ama seña queri ama ihyan, ndata yahn ye, cava che cahco ran ye che nevahnevan ye ndudo min. Chemin che cuahn che chihndeyan daya Abraham che duche Isaac ne, chihno nine ro ne, chaconahn ye seña. Tihca chaconahn Isaac seña daya ye Jacob, ne Jacob ne, tihca chaconahn ye seña nducoyaca daya ye. A ihyan min che chihco ndata ye nduh che ndichio ndata yahn ihyan nación yahn Israel.

⁹ Daya Jacob che ihyan ndico yuhn vo ne, a ihyan chahn che din ve ye yahn dihno ye José, ne ndihcue ndeh ye ihyan nduco sahn che quenda se ihyan nde nación yahn Egipto. Ate Dendiohs ne, chinduco ye José, ¹⁰ ne ndedevahn ye ihyan yahn nducuahn che rechuhrihn ye. Cah Dendiohs vederendedecadino che ndahca ihyan, ne din ye che Faraón, rey yahn Egipto ne, din yahino ye ihyan. Chemin che chaconahn Faraón ihyan che cahcantiyon ye ndevaco ye man, nde numachahte nación yahn Egipto man.

¹¹ Tuhme chihnde cuico numachahte nación yahn Egipto man, Canaan man, ne ama chuhrihn nducoyaca ihyan, nde indihthe yuhn vo, ne ametah rendaca che cheh ye. ¹² Ate cuahn che checadino Jacob che min nación yahn Egipto va trigo ne, dechuh ye daya ye. Tahn min ne, cade ama yune chahn ihyan ndico yuhn vo. ¹³ Cuahn che chi o yune che chahn ihyan chahn ne, cah José che checadino ye te ihyan min che dihno ye, ne nduco chemin checadino Faraón ti chica ndata yahn José. ¹⁴ Tuhme dechuh José che chehua chida ye Jacob nduco ihyan yahn ye. Nducoyaca ihyan chahn ne, ri ye ino raco ntiyon. ¹⁵ Tihca chi che chahn Jacob, chihnde ye nación yahn Egipto. Adive ne, chih ye, ne namin a min chih ihyan ndico yuhn vo. ¹⁶ Adive ne, ndiquenda ihyan ine yahn tenahn chahn nde yan Siquem. Min chihche tun ye ihyan nan yayan che ca Abraham, ndihcue daya Hamor.

¹⁷ Cuahn che a nda nino ro che conahn ndudo che cah Dendiohs numacuahn vedeyudo Abraham ne, ihyan nación yahn Israel ne, ama chi yahn ye min nación yahn Egipto. ¹⁸ Tahn min chihnde tama rey yahn Egipto che hua rendihche ye José. ¹⁹ Rey min ne, din tan ye numacuahn vederihncheh nduco ihyan ndico yuhn vo, ne chihquentiyon ye ihyan chahn che cade cuahteyan daya ye che chahn ne, chahn ye, cuacondah ye cava che coh. ²⁰ Tahn min chihndeyan Moisés, ne ama quenán ino Dendiohs lihn me. Ino iyo ra chi tave

indihte yahn se sahn, ²¹ ne cuahn che chihcoman ye lihn me ne, tahn daya man rey ntaca te sahn. Ndeva te sahn, ne tave te sahn nduhca daya man te. ²² Chemin che chahn Moisés nducuahñ vededevano yahn ihyan naci3n yahn Egipto. Cuahn che chi chahte ye ne, ama dito nan ye nan che rente ye man, nan dehtenduh che redin ye man.

²³ 'Cuahn che a chi ye o raco nduyo ne, chahn ye chendihchero ye ihyan naci3n yahn ye, Israel. ²⁴ Min ndihchero ye che chahn ama sahn Egipto ama sahn naci3n yahn ye, ne chihno ye sahn Egipto me, ndedevahn ye sahn che tama me. ²⁵ Tihca din ye, te rahco ye te nduco chemin ne, ihyan naci3n yahn ye ne, conahn ye te dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan chahn. Ate ihyan chahn ne, hua chenahn ye. ²⁶ Tama ro me ne, ndihchero Moisés o sahn naci3n yahn ye che rahteruhn se nduco vih, ne nahn cahco dihn ye sahn. Rahn ye ri ye sahn: "Nchuhn ne, dama naci3n yahn vo nduco vih, ¿dehco che rahteruhn ne nduco vih?" ²⁷ Ate sahn che redin tan nduco combiero yahn me ne, chaconda se ihyan, ne rahn se: "¿Duh chaconahn di che conan yahn nuhn, techecade yahn nuhn?" ²⁸ ¿A namin nahn cahne u nduhca che chihne sahn Egipto me ico?" ²⁹ Cuahn che chihnevan Moisés che tihca rahn sahn min ne, chano ye, ne cuahn ye, chihnde ye ama cuan yahn che duche Madián. Min chihnevaco ye, ne ndaca o daya ye.

³⁰ Chihno o raco nduyo ne, min yahn nan che metah duhva, nino nan cuete che duche Sinai ne, adenan chihnde ro ama ángel van ruchiyahn yahn ama yahn lihn che riche, ndihchero Moisés. ³¹ Moisés ne, ama cuahn ino ye yahn vederihno che rendihchero ye, ne cuahn che chahn nda ye cava che ndihchero ndah ye ne, chihnevan ye che rahn Dihvo vo Dendiohs: ³² "U che Dendiohs yahn ihyan ndico yehn, Abraham man, Isaac man, Jacob man." Tuhme ama dihya Moisés chi, nde tuno rendoh ye che vah ye, nde metah chihquino ye ndihchero ca ye. ³³ Rahn Dendiohs ri ye ihyan: "Cuehnevi ndaco che chenun cah, te cahnda yehn yahn che nti nino nan che quenún. ³⁴ A ndihcheró che rechurrihn ihyan yahn min naci3n yahn Egipto, ne chihneván che revah ye. Chemin che cochí, ndedevahn ihyan. Man ne, conan yan, te dechuh di Egipto."

³⁵ Andahre hua nevahnecun ihyan chahn Moisés ro menan, rahn ye ri ye ihyan: "¿Duh chaconahn di che conan yahn nuhn, techecade yahn nuhn?" Ate man Dendiohs dechuh ye ihyan cava che conan ye yahn ihyan chahn man, cava che ndedevahn ye

ihyan man, nduhca che rahn ye ro che chihnde ro ángel me nan yahn lihn che riche me.

³⁶ A Moisés che ndetendah ye ihyan ndico yahn vo min naci3n yahn Egipto, ne din ye vederihno yahn min man, nan Nuniyahn Cuah man, yahn nan che metah duhva man, chete che o raco nduyo. ³⁷ A Moisés che rahn ye ri ye ihyan naci3n yahn vo, Israel: "Dendiohs ne, ndedecuan ye ama ihyan profeta van ndata yahn vo nduhca che ndedecuan ye u, ne che cahma ihyan min ne, chemin che codinahn nchuhn." ³⁸ A Moisés che quendahn nan ye yahn ihyan naci3n yahn vo, Israel, min yahn nan che metah duhva, ne a ihyan min che nte ángel nduco ye min Cuete Sinai cava che cah ye ndudo min ihyan ndico yahn vo. A ihyan min che chihnevan ye ndudo yahn che ndedevahn Dendiohs ihyan iyehñse, chihco ye cavo vo.

³⁹ Ate ihyan ndico yahn vo ne, chacotahn ye yahn Moisés man, nahn ndaconan ye naci3n yahn Egipto man. ⁴⁰ Rahn ihyan chahn ri ye Aar3n: "Nahn nuhn che dendah ne ama o dendiohs che quendahn nan ye yahn vo, te Moisés, ihyan min che ndetendah ye uvo naci3n yahn Egipto ne, a hua renta ye, ne hua devano nuhn deh chi yahn ye." ⁴¹ Tuhme dendah ihyan chahn ama itenine lihn. Chihno ye ama o ite cava che co te vedino nan itenine me, ne ama chi yeno ye nduco dendiohs min yahn ye che dendah man ye. ⁴² Chemin che chihcoman Dendiohs ihyan chahn, ne cah yune ye che chitahno ye iyon che chenah nan ro, chivahn dendiohs yahn ye, nduhca che dirun ama cha ihyan profeta tuhca:

Nchuhn, ihyan naci3n yahn Israel, cuahn che chahtechica ne yahn nan che metah duhva chete che o raco nduyo ne,

ndotenan che cahno ne ite cava che co te vedino, ndeva ne yavenan ne,

⁴³ tahque ndah ne ne, quenda ne yaco nan che quenun Moloc man, iyon yahn Renfán man,

ndeva ne yavenan dendiohs chemin chan che dendah man ne.

Chemin che quenun cuma che dín castigo nchuhn, dechuh nchuhn nde tahque cana yahn naci3n yahn Babilonia.

⁴⁴ Min yahn nan che metah duhva ne, ihyan ndico yahn vo ne, chihnde tah ye yaco che chindah nduhca che nahma Dendiohs Moisés taça ya che dendah ye. A chete yaco min ne, chenun ndah tu rahno nan che ndirun ley yahn Dendiohs. ⁴⁵ Chan rine, chihnde tah ihyan chahn yaco me nde ro che nda ye nduco Josué, chetah ye yahn yahn ihyan tama naci3n che chehnevi Dendiohs nan ye. Tihca chihco cudado ye yaco me nde ro che quenun David. ⁴⁶ Dendiohs, ihyan min che ndeva Jacob yavenan ye ne,

din yahino ye rey David, ne nahn çahno rey me ama yaco yahn ye. ⁴⁷ Ate Salomón che chihno ye yaco yahn Dendiohs, ⁴⁸ andahre Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, hua rendotenan ye yaco che rihno ihyan. Tihça nduhça che dirun ihyan profeta me tuhça:

⁴⁹ Rahn Dihvo vo Dendiohs: “Rihquentiyón nde vahchetero man, nde numachahte iyehñse man.

¿Taca conún chete ama yaco che rihno ihyan?

¿Taca cuhndé ama cuan no?

⁵⁰ A man dendáh nducuahn dehtenduh che va.”

⁵¹ Quendi Esteban, ne rahn ye:

—Nchuhn ne, cheche chedave yahn ne. Dama ri ne nduco ihyan che hua ritahno ye Dendiohs, te hua redinahn ne. Numacuahn ro ne, rahcotahn ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. Nduhça ihyan ndico yahn ne ne, tihchan ne. ⁵² Nducoyaca ihyan profeta ne, din tan ihyan ndico yahn nchuhn nduco ye. Ihyan ndico yahn ne ne, chihno ye ihyan profeta chahn che dirun ye nde ro menañ che va che chi Daya Dendiohs, ne cuahn che nda ye ne, a man nchuhn hua chitahno ne ihyan, ne chihno ne ihyan. ⁵³ Nchuhn ne, nduco ángel dechuh Dendiohs ley yahn ye çava che dinahn ne, ate hua redinahn ne.

⁵⁴ Cuahn che chihnevan sahn ndinan chahn che tihça rahn Esteban ne, ama chi tan se, nde tuno reh dihyon se. ⁵⁵ Ate Esteban ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne chenihyon nan ye nan ro, ne ndihchero ye che ama yudo vederihquentiyon yahn Dendiohs man, che nti Dihvo vo Jesucristo lado tah cuaco ye man. ⁵⁶ Tuhme rahn ye:

—¡Condihche nchuhn! ¡Quendah vahchetero! ¡Nga Ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan, nti ye lado tah cuaco Dendiohs!

⁵⁷ Ate sahn chahn ne, necahde se iverevan se, nde tuno rah tan se, tumangan se Esteban. ⁵⁸ Quenda se ihyan cuahn chihto yan, ne min çah se tu ihyan. Ama sahn che duche se Saulo ne, din se cudado tino yahn sahn che chenan se ntiyon che çah se tu ihyan. ⁵⁹ Ura che recah se tu Esteban ne, covah ye tuhça:

—Dihvé Jesucristo, ndahcó chedave yahn tah ne.

⁶⁰ Tuhme chehtihya ye, ne rahn ye numa dito ye:

—Dihvé, cuenchahco ne yahn sahn sih che tihça redin se.

Chihno rahn ye chemin ne, chih ye.

8

Din tan Saulo nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Saulo ne, dama chi se nduco sahn chahn che chihno se Esteban.

A ro min no canañ ama redin tan se nduco ihyan yan Jerusalén che ritahno ye Dihvo vo. Van ihyan chahn ne, atenan ihyan apóstol che chahtenan ye min, te chihno chano nducoyaca ye, cuahn muhn cuahn min ye estado yahn Judea man, nación yahn Samaria man. ² Ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, ama chi ran ye çava Esteban, ne chahn ye chihche ye ihyan. ³ Saulo ne, quendi se redin tan se nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne renda se nduh vah nduh vah, retendah vah se ihyan. Nde ndahta, nde chahn ye, rihnda rudo se ihyan, riquenda se ihyan, rih se ihyan vacoyahn.

Rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs min nación yahn Samaria

⁴ Ihyan che chano chahn ne, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs nduh cuan yan nan che renda ye. ⁵ Ama cha ihyan chahn che duche ye Felipe ne, cuahn che nda ye ama cuan yan yahn Samaria ne, min rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, che a ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse. ⁶ Ama rendo dama ihyan, rihnevan ye numacuahn vedenevan che rahndudo Felipe man, rendihchero ye vederihno che redin ye man. ⁷ Ama yahn ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, rendihquendah vaco chahn, ama rah. Namin rendoyahn ama yahn ihyan che ndi cheche ye man, che neneva doh çah ye man, tah ye man. ⁸ Chemin che nducoyaca ihyan yan min ne, ama yeno ye.

⁹ Yan min ne, va ama sahn che duche se Simón, che cuah se. A rahn me ne, ama chihñchey se ihyan che vate ye numachahte nación yahn Samaria, rahn se te ametah nde ama ihyan nduhça sahn min. ¹⁰ Nducoyaca ihyan, nde ihyan ndico man, nde cheçahya man, renevahnevan se sahn, ne rahn ye:

—Sahnguh ne, quenana cuma se vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.

¹¹ Ama rahn chitahno ihyan chahn sahn, te nduco vedecuah yahn se ne, chihñchey se ihyan. ¹² Ate cuahn che chihnevan ihyan chahn che rahndudo Felipe yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs man, yahn che ndedevahn Dihvo vo Jesucristo ihyan man ne, nducoyaca ye, nde ndahta, nde chahn ye, chitahno ye Dihvo vo, ne chedenune ye. ¹³ Nde Simón cuah me ne, chitahno se, ne chedenune se. Chinduco se Felipe, ne ama rahn ino se yahn vederihno che rinahn.

¹⁴ Cuahn che ihyan apóstol che chenay ye yan Jerusalén checadino ye che nevahne-cun ihyan yahn yahn Samaria Ndudo yahn Dendiohs ne, dechuh ye Pedro nduco Juan. ¹⁵ Cuahn che ndā ihyan apóstol chahn ne, covah ye çava che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn. ¹⁶ Ametah conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nde ama ihyan chahn, te cade chedenune ye che nevahne-cun ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁷ Tuhme Pedro nduco Juan ne, nahn tãh ye ihyan chahn, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.

¹⁸ Cuahn che ndihchero Simón che renun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan che rehahn tãh ihyan apóstol chahn ne, nahn çah se tume ihyan, ¹⁹ ne rahn se:

—Cuedin nchuhn che namin nducó conan cumá vederihquentiyon tih, çava che adecoduhno ihyan che nahn tãh ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.

²⁰ Tuhme rahn Pedro ri ye sahn:

—A ndinda di nde nduco tume yehn, te rendedecadine te co cua nduco tume vederihquentiyon che reçah Dendiohs. ²¹ Di ne, nde hua co conen nan ntiyon cuh, te hua ndah chedave yehn nan Dendiohs. ²² Cuento ine yahn nunde yehn, ne cuique Dendiohs ndete che nchahco ye yehn che tihça rendedecadine, ²³ te ndero ndi che a ndinda di, nedin nunde yehn.

²⁴ Ndahconan Simón, ne rahn se ri se ihyan:

—Covah nchuhn çava che nchahco Dihvo vo Dendiohs nunde yahn, ne hua cuahno có nduhça che rahn ne.

²⁵ Cuahn che a nte ihyan apóstol chahn yahn vederihno che din Dendiohs man, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man ne, conahn ye yan Jerusalén, racotuhn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ama ndeh yan yahn Samaria nan che rechuh ye.

Felipe nduco sahn nación yahn Etiopía

²⁶ Chihno min ne, rahn ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs ri ye Felipe:

—Cuehn cuahn yune che rica yan Jerusalén, rahn cuahn yan Gaza.

Yune min che rechuh cuahn yahn nan che metah duhva. ²⁷ Tuhme cuahn Felipe, ne ura che a quenun yune ye ne, ntãca ye ama sahn ndinan, che tesorero yahn tãhn Candace, reina yahn nación yahn Etiopía. Ro min ne, a ndaconan se che chahn se yan Jerusalén, ndeva se yavenan Dendiohs. ²⁸ Conahn se yan vaco se, va se chete carro yahn se, ne rahndudo se libro che dirun ihyan profeta Isaías. ²⁹ Tuhme rahn Vaco Dendiohs nduco Felipe:

—Cuehn, cotone carro tih.

³⁰ Cuahn che tuno Felipe carro me ne, chihnevan ye che rahndudo sahn min libro che dirun Isaías, ne tumerune ye sahn:

—¿A renahn ne ndudo tih che rahndudo ne ne? ³¹ Ndahconan se yahn ye:

—Hua, te metah duh che te cuande u.

Tuhme yahve se ihyan che conda ye chete carro me, cuhnde ye dama nduco se. ³² Nan Ndudo yahn Dendiohs che rahndudo se ne, ndirun tuhça:

Nduhça che riquenda ihyan itecuche nan che çahno ye ite ne, tihça quenda ye ihyan.

Nduhça ama itecuche lihn che hua rah te che rendu ihyan ite ne, tihça ihyan min, te hua dehva çahma ye.

³³ Ndere çaca nunde se yahn ye, ne ametah deh che çahma ye, te hua ndaca duh che techecade yahn ye numa cuaco.

¿Duh co çahma yahn ndata yahn ihyan min?, te çahno se ihyan, ne ndaca ye iyehse cuh.

³⁴ Tumerune sahn min Felipe:

—Codin favor, ne cahme co u, ¿Duh yahn che tihça dirun ihyan profeta me? ¿A yahn man ye, o yahn tama ihyan?

³⁵ Tuhme canan Felipe nde nan che rahndudo se, çah cuande ye sahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ³⁶ Cuahn che ndā ihyan chahn ama cuan nan che va nune ne, rahn sahn ndinan me:

—Muhn va nune, ¿a hua co cuedenuné ne?

³⁷ Ndahconan Felipe yahn se:

—Ndete che ritahnó ne numacuahn chedave yahn ne ne, tãca hua, co cuedenune ne.

Tuhme rahn sahn min:

—Ritahnó te Jesucristo ne, ihyan min che Daya Dendiohs.

³⁸ Chihquentiyon se che chan carro me. Tuhme cochahn se nduco Felipe nan nune me, ne chehdenune ye sahn. ³⁹ Cuahn che ndiquendah ihyan chahn van nune ne, quenda Vaco Dihvo vo Dendiohs Felipe, ne chehnan se ihyan. Tuhme ndonun yune se, conahn se, ne ama yeno se. ⁴⁰ Felipe ne, adenan ndā ye yan Azoto, ne chuh ye nduh yan nduh yan, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs nde ndā ye yan Cesarea.

9

Nto ino Saulo nunde yahn se

¹ Numacuahn ro min ne, riquendi Saulo redin tan se nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, nahn çahno se ihyan. Chahn se nan chidocuyan che tahque ndinan. ² Chica se ama çaca, quenda se, çava che çahn se yaco yahn ihyan nación yahn Israel che vate ye yan Damasco, din se preso nde ndahta, nde chahn, ihyan che ritahno ye Dihvo vo, quenda se ihyan yan Jerusalén. ³ Ate cuahn che ndā nino se yan Damasco ne, adenan chiya ama dave che chica nan ro

nañ se. ⁴ Ndetahño chendah se ndiyahn, ne chihnevan se ama ndudo che rahñ:

—Saulo, Saulo, ¿dehco che redin tan nduco ihyan yáhn?

⁵ Tumerune se:

—Dihvé, ¿duh ndih ne?

Ndaconan ndudo me:

—U che Jesucristo che redin tan nducó. Nduhca itenine che renun yah man te ite, renun te yahn cuiyon che rahco nduco ihyan ite ne, tihca redin.

⁶ Saulo ne, ama dihya se chi, nde tuno rendoh se che vah se, ne rahñ se:

—Dihvé, ¿deh nahñ ne che dín ne?

Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Cuenequen, ne cuehn viyan. Min cahma ama ihyan co ye di deh va che din.

⁷ Namin sahn che nduco Saulo ne, ama dihya se chi, te chihnevan sahn chahn ndudo me, ate hua duhva ndihche se. ⁸ Tuhme necuan Saulo, ate cuahn che nahne se ndutinan se ne, ametah ro nañ se. Chemin che chetah sahn chahn tah se, ne quendan se sahn nde nda se yan Damasco. ⁹ Min quenan se ino ro, ne hua ro nañ se, nde hua cheh se, nde hua chih se.

¹⁰ Yan min va ama ihyan che duche ye Ananías che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ndihero ihyan min ama vederihno van yahnde yahn ye che nda Dihvo vo nañ ye, ne yahve ye ihyan:

—¡Ananías!

Ndahconan ye:

—Dihvé, cahma ne.

¹¹ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuehn cuahn yune che duche Yune Cuaco, ne min ndevaco Judas, cuiquerone cava ama sahn yan Tarso che duche se Saulo. Min quenun se, revah se. ¹² Sahn min ne, din Dendiohs che van yahnde yahn se ndihcho se di che nda, nahñ tah sahn cava che ndaconan co ro nañ se.

¹³ Cuahn che chihnevan Ananías che tihca ne, rahñ ye:

—Dihvé, ama yahn ihyan rente ye nducó yahn sahn min che ama redin tan se min yan Jerusalén nduco ihyan che ritahno ye ndih. ¹⁴ Man ne, nda se muhn, nda se ama cava che dendah chidocuyan che tahque ndinan cava che din se preso nducoyaca nuhn che ritahno nuhn ndih, quenda se nuhn.

¹⁵ Ate rahñ Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuehn, te man tendahnún sahn cava che cuahndudo se ndudo yáhn, cahnevan ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenahñ man, rey yahn ye man. ¹⁶ Cah cuandé sahn che va che ama chuhrihn se che cuande yáhn.

¹⁷ Tuhme cuahn Ananías, chenda ye vah nañ che quenun Saulo. Nahñ tah ye sahn, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Dihno Saulo, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihnde ro ye nan cuahn yune ne, dechuh ye u cava che ndaconan co ro nan man, cava che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs di man.

¹⁸ Ndetahño chera che deca ro yun ro che chenan ndutinan se, ne chi ro nañ se. Tuhme necuan se, ne chedenune se. ¹⁹ Chihno min ne, cheh se, ne ndeva fuerza sahn. Quenan se neve ro min yan Damasco nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

Cahndudo Saulo Ndudo yahn Dendiohs yan Damasco

²⁰ Chihno min ne, canan cahndudo Saulo nduh cuan chete yaco, ne rahñ ye te Jesucristo ne, ihyan min che Daya Dendiohs. ²¹ Nducoyaca ihyan che rihnevan ye ne, rahñ ino ye, ne retumarune vih ye:

—¿A ndiyu sahn tih che redin tan se yan Jerusalén nduco ihyan che ritahno ye Jesús? ¿A ndiyu sahn tih che nda se muhn cava che quenda se ihyan che ritahno ye ihyan min, necah se ihyan tah chidocuyan ndinan?

²² Ate Saulo ne, nde tahque numa ino se rahndudo se che cuaco te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse. Nde nañ che ametah deh che cahma ihyan nación yahn Israel che vate ye min yan Damasco.

Chano Saulo

²³ Chihno ndeh ro ne, ihyan nación yahn Israel chahn ne, ntuhno ye cava che cahno ye Saulo, ²⁴ ate checadino se. Nde ro nde rahñ rano ihyan chahn sahn nduh cuan chende chan yahn yan me cava che cahno ye sahn. ²⁵ Ate ama vino ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndedevah ye sahn chete ama cuachte chahte nañ chete che ndi chan yahn yan me, ne tihca chi che ndevahn se.

Nta Saulo yan Jerusalén

²⁶ Cuahn che nta Saulo yan Jerusalén ne, nahñ conduco se ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ate nducoyaca ihyan chahn ne, vah ye, te rahco ye te co hua cuaco che a ritahno se Dihvo vo. ²⁷ Ate Bernabé ne, quenda ye Saulo nañ ihyan apóstol chahn, ne necah cuande ye ihyan nduhca che chihnde ro Dihvo vo nañ se cuahn yune man, nduhca che yahve ye sahn man, nduhca che numa ino se cahndudo se yan Damasco vederihquention yahn Dihvo vo man. ²⁸ Tuhme chinduco Saulo ihyan apóstol chahn, ne quenan se min yan Jerusalén. ²⁹ Numa ino se rahndudo se vederihquention yahn Dihvo vo, riyahve se ihyan, ndata yahn Israel, che rente ye devaco griego. Ate ihyan chahn ne, rinuhn ino ye taça co cahno ye sahn. ³⁰ Cuahn che checadino ihyan che ritahno ye Dihvo vo

che tihca ne, quenda ye sahn yan Cesarea, ne ndedechuh ye sahn yan vaco se Tarso.

³¹ Tahn min ne, numachahte estado yahn Judea man, Galilea man, naci6n yahn Samaria man ne, nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, cheguan redin tan ihyan nduco ye, ne a ndevate tahn ye, rendeva ye yavenan Dihvo vo Dendiohs numacuahn vedenecon. Renecah yan Vaco Ndah yahn Dendiohs chedave yahn ihyan chahn, ne redin Dendiohs che ama yahn ihyan ritahno ye Dihvo vo, rinduco ye ihyan.

Ndoyahn Eneas

³² Cuahn che quechica Pedro, rahndudo ye van ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, chahn ye, chendihchero ye ihyan che vate ye yan Lida. ³³ Min ntaca ye ama sahn cah che duche se Eneas. A nine nduyo ndi cheche se, quendite se nan yundo. ³⁴ Rahn Pedro ri ye sahn:

—Eneas, Dihvo vo Jesucristo din ye che ndoyehn. Cuenecuen, condihte ndah yundo yehn.

Ndetahno ndoyahn Eneas, ne necuan se.

³⁵ Nducoyaca ihyan yan Lida man, yan Sar6n man, ndihchero ye che ndoyahn se, ne ama yahn ye chihcoman ye dehtenduh che ritahno ye ro menan, ne chitahno ye Dihvo vo Jesucristo.

Ntuche Dorcas

³⁶ Tahn min ne, chihnde ama ihyan ndahta yan Jope che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ihyan min ne, duche ye Tabita, ne che devaco griego ne, Dorcas. Ama ndah ihyan ye, ne ama yeno ye, rinan ye ihyan chevah. ³⁷ Chetah cah ihyan min, ne chih ye. Chihno nano ihyan tenahn me ne, chaudihte ndah ye ihyan chete cuarto che va nan o cuahto. ³⁸ Checadino ihyan che ritahno ye Dihvo vo che yan Lida quenan Pedro, ne nducote nino yan min ne, tahve ye o ihyan che cah ye, ngua ye ihyan, ne rahn ye:

—Cuhn vo nduco ne yan Jope tenun tenun no.

³⁹ Tuhme cuahn Pedro nduco ihyan chahn, ne cuahn che nda ye min ne, quenda ihyan chahn ihyan chete vah nan che quendite tenahn me. Min chenun nducoyaca ndahta vah, ama raco ye, ne nahme ye Pedro vestido man, coyano man, che ndahyon tenahn me ro che quenan ye iyehense. ⁴⁰ Chihquentiyon Pedro che ndiquendah vah nducoyaca ihyan chahn, ne chentihya ye, covah ye. Ndi chero ye tenahn me, ne rahn ye:

—Tabita, cuenecuen.

Ndetahno nahne ye ndutinan ye, ne ndihchero ye Pedro, ne necuan ye, va ye nan yundo. ⁴¹ Tuhme chetah Pedro tah ye, ne

ndedecuan ye ihyan. Cah ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man, ndahta vah chahn man, ne nahme ye ihyan ndahta me che a ntuche ye van tenahn. ⁴² Nducoyaca ihyan yan Jope ne, checadino ye yahn vederihno me, ne ama yahn ye chitahno ye Dihvo vo. ⁴³ Rahn quen nan Pedro min yan Jope, ndevaco Sim6n, ama sahn che redin dave se ima.

10

Chahn Pedro ndevaco Cornelio

¹ Min yan Cesarea chihnde ama capit6n che duche se Cornelio, che ndi cuande se compa6nia che duche Italiana. ² Sahn min nduco nducoyaca ihyan yahn se che chenun ye ndevaco se ne, rendeva se yavenan Dendiohs numacuahn vedenecon. Ama recah se tume che rinan se ihyan naci6n yahn Israel, ne revah se ro ro. ³ Ama ro, tenduh nan rahco ino a chino ne, chinahn ama vederihno nan se, ndihchero ndah se ama 6ngel yahn Dendiohs che chenda ye nan quenun se, ne yahve ye sahn:

—¡Cornelio!

⁴ Ama dihya se chi, ndihchero se 6ngel me, ne tumerune se ihyan:

—Dihvé, ¿deh nahn ne ne?

Ndahconan 6ngel me yahn se:

—Dendiohs, a chihnevan ye che revah, ne ndihchero ye che redin vedevahino nduco ihyan chevah. ⁵ Man ne, cuede choh ihyan che cah ye yan Jope, ngua ye Sim6n che namin duche ye Pedro. ⁶ Quenan ye ama vah che nti nino nuniyahn, vaco ama sahn redin dave ima che namin duche se Sim6n. Ihyan min cahma ye co ye di deh che va che din.

⁷ Cuahn che conahn 6ngel me ne, cah Cornelio o sahn decahya yahn se nduco ama sandado che quenan se ndevaco se che namin ritahno se Dendiohs. ⁸ Chihno necah cuande se sahn nducuahn ne, dechuh se sahn yan Jope.

⁹ Tama ro me ne, tenduh nan inguiyahn ne, cuahn che a cuahn nino sahn chahn yan Jope ne, cocha Pedro tin vah yuto nan che quenan ye, cava che covah ye. ¹⁰ Ama chi cuico ye, ne numanahn che rindah che cheh ye ne, chinahn ama vederihno nan ye. ¹¹ Ndi chero ye nan ro ama che deca ro ama tino chahte tihca ro che nechiche nduh che cun esquina yahn, ne cochahn cuahn ndiyahn nino nan ye. ¹² Min chete tino me chenun nducoyaca nan ite che cun cah te man, cu man, yahda man. ¹³ Tuhme chihnevan ye ama ndudo che rahn:

—Pedro, cuihne ite sih, cocheh ite.

¹⁴ Ate ndahconan Pedro:

—Dihvé, hua, te u ne, nde menahn metah chéh nde ama nan ite che chihnga te.

¹⁵ Ndaconan ndudo me:

—Cha che a nedin dave Dendiohs ne, hua quendi ndedecadine che chihnga.

¹⁶ Ino yune ndaonan ndihchero ye vederihno me. Tuhme condā tino me cuahn nan ro. ¹⁷ Nahmin che ama rendedecadino Pedro deh conahn vederihno me ne, sahn che dechuh Cornelio ne, a ndā se chendevah, retumerune se ti che vāco Simón. ¹⁸ Tuhme tumerune se a min quenān ama ihyan che duche ye Simón che namin duche ye Pedro. ¹⁹ Rendedecadino ca Pedro yahn vederihno me cuahn che yahve Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan:

—Ndā ino se, rinuhn se di. ²⁰ Cuenchehn, ne cuehn nduco se. Dehve rahque, te u dechuh sahn. ²¹ Tuhme cuenchahn Pedro cuahn nan che vatendi sahn che dechuh Cornelio, ne rahn ye ri ye sahn:

—U che rinuhn nchuhn. ¿Deh ntiyon cochi ne ne?

²² Ndahconan sahn chahn:

—Huāte, capitān Cornelio dechuh ye nuhn. Ihyan min ne, ama ndah ihyan ye, ne rendeva ye yavenān Dendiohs. Nducoyāca ihyan naciōn yahn Israel ne, yahino ye ihyan. Rahn ama ángel yahn Dendiohs ri ye ihyan che dechuh ye chehua ndih, cava che cahn ne ndevāco ye, cahnevan ye deh che va che cahma ne co ne ihyan.

²³ Tuhme rahn Pedro che condā sahn chahn chete vah, ne chahtenan se nduco ye. Nde tāma ro me cuahn ye nduco se, nduco neve ihyan yan Jope che ritahno ye Dihvo vo. ²⁴ Nan che chí o ro me ne, ndā ihyan chahn yan Cesarea, ne quenān rino Cornelio nduco nducoyāca ihyan yahn se mān, amigo yahn se mān, che ndiyahve se. ²⁵ Cuahn che ndā nino ihyan chahn vāco Cornelio ne, quendā se vah cava che nevahnecon se Pedro, ne chehtihya se nan ye, rendeva se yavenān ye. ²⁶ Ate ndedecuan Pedro sahn, ne rahn ye:

—Cuenecuen, cuandi. Hua ndahca che ndeva yavenān, te u ne, ihyan iyehne u nduhca di.

²⁷ Ca rahn ca rica ye, chendā ye chete vah, ne ndihche ye che ama yahn ihyan ndi dama ye min. ²⁸ Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, a devano ne te cahnda va yahn nuhn, ihyan naciōn yahn Israel, che cahn nuhn ndevāco ihyan tāma naciōn mān, che conduco nuhn ihyan chahn mān. Ate Dendiohs ne, te ye, checadinó te hua quendi ndedecadinó che hua ndahca che codāma nuhn nduco ihyan tāma naciōn. ²⁹ Chemin che cuahn che tahve nchuhn che chehua u ne, ndetahno cochí, hua chatāhn. Mān ne, nahn cadinó deh cuande che tahve ne che chehua u.

³⁰ Tuhme ndahconan Cornelio:

—A mān cun ro, co tenduh ura cuh ne, va yahté mān, revāh mān, muhn chete vācō, cuahn che chihnde ro ama ángel, quenun ye tino che tuno diyahn ro. ³¹ Rahn ye ri ye u: “Cornelio, chihnevan Dendiohs che revah, ne ndihchero ye che redin vedevāhino nduco ihyan chevah. ³² Mān ne, cuedechoh nde yan Jope che ngua Simón che namin duche ye Pedro. Quenan ye ama vah che nti nino nuniyahn, ndevāco ama sahn che redin dave ima, che namin Simón duche se.” ³³ Chemin che a ndetahno dechuh che chehua ndih. Ndahca din ne che cochi ne. Mān ne, nto dama nducoyāca nuhn muhn nan Dendiohs cava che cahnevan nuhn nducoyahn che chihquentiyon ye che cahma ne.

³⁴ Tuhme cahndudo Pedro:

—Mān ne, a chenāhn te Dendiohs che cuāco niyon ne, hua retendāh nun ye ihyan, ³⁵ te dama no yahino ye nducoyāca ihyan adecotino naciōn yahn ye, ndete che rendeva ye yavenān ye mān, redin ye che ndah mān. ³⁶ Dendiohs ne, dechuh ye Jesucristo, Dihve nducoyāca ihyan, van ihyan naciōn yahn Israel, cava che cuahndudo ye ndudo ndah yahn che ndo yan Dendiohs nduco ihyan iyehne. ³⁷ Nchuhn ne, a devano ndah ne yahn nducoyahn che comān chinahn numachahte naciōn yahn Israel, canān nde estado yahn Galilea, cuahn che a chuh che cahndudo Juan Bautista mān, chehdenune ye ihyan mān. ³⁸ A devano ne te Dendiohs ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye Jesucristo yahn yan Nazaret, ne ndahco ye vederihquentiyon chahte tah ye. Ihyan min ne, quechica ye, redin ye che ndah, ne rendevāh ye ihyan che rechuhrihn ye, redin chundah. Tihca redin ye, te quenān cuma ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. ³⁹ Nuhn racotuhn nuhn ndudo cuāco yahn nducoyahn che din Dihvo vo Jesucristo numachahte naciōn yahn Israel mān, yan Jerusalén mān. Ihyan min ne, nahn yah se ihyan nan ama cruz, chihno se ihyan. ⁴⁰ Ate chihno ino ro ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan, ne cahnecon ye che quechica ro ye van nuhn. ⁴¹ Hua quechica ro ye van nducoyāca ihyan yan, ate quechica ro ye van nuhn che a tendāh nun Dendiohs nuhn nde ro menān cava che cuacotuhn nuhn ndudo yahn che tihca chí. Cuahn che a ntuche ye van tenāhn ne, dama cheh nuhn, dama chih nuhn nduco ye. ⁴² Chihquentiyon ye che cuahndudo nuhn nan ihyan che ndahco Dendiohs vederihquentiyon tah ye cava che teche cade ye yahn nducoyāca ihyan che chenduche ye mān, che ndih ye mān. ⁴³ A yahn ihyan min che dirun nducoyāca ihyan profeta nde a rahn me. Dirun ye te nducoyāca ihyan che cotahno ye ihyan min ne, nchahco

Dendiohs nunde yahn ye che cuande yahn ihyan min.

⁴⁴ Nde metah cuihno cuahndudo Pedro cuahn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nducoyaca ihyan che rihnevan ye ndudo me. ⁴⁵ Ihyan nación yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo che nduco ye Pedro ne, ama cuahn ino ye chi yahn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nde ihyan tama nación. ⁴⁶ Devano cuaco ye te quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn, te rente ye tama te o nan devaco man, rendeva ye yavenan Dendiohs man. ⁴⁷ Chemin che rahn Pedro:

—¿A va duh che cahco tan che cuedenune ihyan chuhn?, te a quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan nduhca che quenun uvo.

⁴⁸ Tuhme chihquentiyon ye che cuedenune ihyan chahn, cuah ye Dihvo vo Jesucristo. Chihno min ne, chica ihyan chahn favor Pedro che conan ye neve ro nduco vih.

11

Necah cuande Pedro ihyan ndiyaco che vate ye yan Jerusalén

¹ Ihyan apóstol chahn nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye estado yahn Judea ne, checadino ye te nde ihyan tama nación a chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs. ² Cuahn che nta Pedro yan Jerusalén ne, ihyan nación yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo ne, rahva ye nduco ye. ³ Tumerune ihyan chahn:

—¿Dehco che chehn vaco ihyan tama nación, cheh dama nduco ye ne?

⁴ Tuhme necah cuande Pedro ihyan chahn nducuaahn che chi:

⁵ —Ama ro cuahn che quenán yan Jope ne, ura che revah ne, chinahn ama vederihno nan. Ndiheró ama che decá ro tino chahte tihca ro, ne nechiche nduh che cun esquina yahn, chica nan ro, cochahn cuaco nan che quenún. ⁶ Cuahn che chihco ndáh cudado deh chenun chete ne, ndihcheró ite che cun cah te man, ite chano man, cu man, yahda man, ⁷ ne chihneván ndudo che rahn: “Pedro, cuihne ite sih, cocheh ite.” ⁸ Ate ndahconán: “Dihvé, hua, te nde menahn metah chéh nde ama ite che chihnga te.” ⁹ Tuhme ndaconan ndudo me nde nan ro: “Cha che u, Dendiohs, a nedin davé ne, hua quendi ndedecadine che chihnga.” ¹⁰ Ino co ndaconan chinahn vederihno me nan, ne condá cuahn nan ro. ¹¹ A ura min no ndá ino se che rinuhn se u, che chica se nde yan Cesarea. ¹² Chihquentiyon Vaco Dendiohs che hua dehve rahcó, cahn nduco se. Namin an dino vo chuhn ne, chinduco ye u, chahn nuhn vaco ama sahn, ¹³ che nte cuande se nuhn che ndihchero se ama ángel che chandi ye, chihto nan se ndevaco se,

ne tuhca rahn ye ri ye sahn: “Cuedechoh che ngua Simón che namin duche ye Pedro, quenun ye yan Jope. ¹⁴ Ihyan min cahma ye co ye di nduco ihyan yehn deh va che din nchuhn cava che ndevahn ne.” ¹⁵ Cuahn che chihno nte sahn min ne, canan cahndudó. Ate numanahn che cahndudó ne, adenan quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn nduhca che quenun uvo ro menan me. ¹⁶ Tuhme necahcó che rahn Dihvo vo: “Juan ne, chehdenune ye ihyan, ate nchuhn ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nduhn.” ¹⁷ Nducote man Dendiohs din ye nduco ihyan chahn nduhca che din ye nduco uvo che chitahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ¿duh u cava che din vahché yahn Dendiohs?

¹⁸ Cuahn che chihnevan ihyan chahn ne, chahtedihn chende ye, ne ndeva ye yavenan Dendiohs, ne rahn ye: “Tuhme ne, rahnevan Dendiohs che nto ino ihyan tama nación nunde yahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.”

Ihyan yan Antioquia che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁹ Cuahn che chuh che chih Esteban ne, canan redin tan ihyan nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chano ihyan chahn. Nahn ye ne, cuahn ye nde nación yahn Fenicia man, Chipre man, yan Antioquia man. Min chacotuhn ye Ndudo yahn Dendiohs atenan van ihyan nación yahn Israel, te van ihyan tama nación ne, hua chacotuhn ye ndudo me. ²⁰ Ate neve ihyan nación yahn Chipre man, yan Cirene man, cuahn ye yan Antioquia, ne ihyan chahn chacotuhn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo nde van ihyan tama nación. ²¹ Nducote chenun cuma ihyan chahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, ama yahn ihyan chihcoman ye dehtenduh che ritahno ye ro menan me, ne chitahno ye Dihvo vo.

²² Cuahn che checadino ihyan che ritahno ye Dihvo vo che chenun ye yan Jerusalén ne, dechuh ye Bernabé nde yan Antioquia. ²³ Cuahn che ndá Bernabé min ne, ndihchero ye che ama va vedeyahino yahn Dendiohs van ihyan chahn, ne ama chi yeno ye. Yahve ye ihyan chahn che quendi ye numa ino ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo. ²⁴ Tihca din Bernabé, te ama ndah ihyan ye man, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, numa ino ye ritahno ye man. Yan min ne, ama yahn ihyan chitahno ye Dihvo vo.

²⁵ Chihno min ne, cuahn Bernabé yan Tarso, ngua ye Saulo. Cuahn che ntaça ye ihyan ne, ndaconan ye nduco vih yan Antioquia. ²⁶ Min chahtenan ye ama nduyo nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo, chicuahn ye ama yahn ihyan. Min yan

Antioquía cade canan ihyan rahn ye yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo te cristiãno ye.

²⁷ Tahn min ne, ama o ihyan che recadino ye yahn che va che co ne, chica ye yan Jerusalén, ne nda ye min yan Antioquía. ²⁸ Ama cha ihyan chahn che duche ye Agabo ne, din Vaco Dendiohs che checadino ye che ama cuhnde cuico numachahte iyehñse. Chandi ihyan min nan ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne rahn ye che tihca ye che co. Ndudo min ne, chinahn adive cuahn que quenan Claudio emperador. ²⁹ Tuhme ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye min yan Antioquía ne, nte cade ye nduco vih che nedin dama ye tume nduhva che tuno tah ye, dechuh ye yahn diho vo che vate ye estado yahn Judea cava che conan ye ihyan. ³⁰ Tihca din ihyan chahn, ne dechuh ye Bernabé nduco Saulo, quenda ye tume me, necah ye tah intiayah yaco che vate ye min.

12

Chihno se Jacobo man, chaconuhn se Pedro vacoyahn man

¹ Tahn min ne, redin tan rey Herodes nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ² Jacobo, diho Juan ne, chihquentiyon rey me che chihno se ihyan nduco espada, ³ ne nducote ndihchero se che quenano ino ihyan nacion yahn Israel ne, namin din se preso Pedro. Ro che tihca din se ne, ro vihco che reh ihyan pan che hua nduco ya yahn. ⁴ Cuahn che a din se preso Pedro ne, chaconuhn se ihyan vacoyahn, ne ntiyon ama sandado chahtenan se cudado ihyan, te chuh vihco me ne, nahn tendah se ihyan, techecade se yahn ye, ne cahno se ihyan nan ihyan yan. ⁵ Ama vateyan sandado che redin se cudado Pedro che quenun ye vacoyahn, ne ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, revah ye numa ino ye cava ye.

Din Dendiohs che ndiquendah Pedro vacoyahn

⁶ Vno che co dave tama ro me che nahn tendah Herodes Pedro nan ihyan yan ne, quiyado ye chete vacoyahn me mendahn yahn o sandado, nchiche ye nduco o cadena. Sandado chenhahn chahn ne, redin se cudado chende vacoyahn me. ⁷ Adenan chenda ama angel yahn Dihvo vo Dendiohs chete vacoyahn me, ne ama chiya dave. Denuhn nun angel me Pedro, ndedetuhche ye ihyan, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuenecuen tenun tenun no.

Ndetahno ntahte cadena che nchiche tah Pedro, ⁸ ne rahn angel me:

—Condahco chiche ima che renan chete, ne condonun cah ndaco yehn.

Cuahn che a va yan Pedro ne, ndaconan rahn angel me:

—Condonon tino tu yehn, ne cuiquendi u, cuhn vo.

⁹ Pedro ne, quendi ye angel me, nde hua devano ye a cuaco chemin, te riho ye che rahco ye. ¹⁰ Chuh ye o cuan nan che chenun sandado, redin se cudado, ne cuahn che nda ye chendevah cu che a renda nan calle ne, nane man chendevah me. Ndiquendah ye, chica ca ye tah, ne conahn angel me. ¹¹ Tuhme chenahn Pedro, ne ndedecadino ye:

—Man ne, a devano cuaco te Dendiohs tahve ye ama angel yahn ye cava che ndedevahn ye u tah Herodes man, yahn nducuan che chenano ino ihyan nacion yahn Israel che cuahn co man.

¹² Pedro ne, ca rendedecadino ye yahn che tihca chi, ca rica ye, cuahn ye ndevaco Maria, chaco Juan Marcos. Min ndi dama ama yahn ihyan, revah ye. ¹³ Cuahn che nda ye min ne, recah tah ye chendevah chahte man, riyahve ye man. Cuahn ama tahn dihn che duche te Rode, quendihchero te duh che riyahve. ¹⁴ Ate cuahn che ndonahn te ndudo Pedro ne, nducote ama yano te ne, nde hua nahne te chendevah me. Ndacunan te, rano te, ngu te ndudo che nti Pedro chendevah. ¹⁵ Ihyan chahn ne, rahn ye ri ye tahn:

—¡Luco ri di, tahn dihn!

Ate tahn min ne, rahn te te cuaco che ihyan min. Tuhme rahn ihyan chahn:

—Ndiyuh ihyan min. Co angel che redin cudado ihyan.

¹⁶ Numanahmin ne, quendi Pedro, recah tah ye chendevah. Cuahn ihyan chahn nahne ye chendevah me, ne cuahn che ndihchero ye Pedro ne, ama cuahn ino ye chi. ¹⁷ Ate din tah Pedro yahn ihyan chahn che cuahte dihn chende ye nahmin che necah cuande ye nduhca che ndetendah Dendiohs ihyan vacoyahn. Namin rahn ye:

—Cahma nchuhn co ne Jacobo man, diho vo chenhahn man, nduhca che chi.

Tuhme chica ye min, cuahn ye tama cuan.

¹⁸ Cuahn che chi dave tama ro me ne, a ri rite co luco sandado chahn, te hua devano se deh chi nduco Pedro. ¹⁹ Herodes ne, dechuh ye che chinuhn Pedro, ne nducote hua ntaca ihyan ne, chica ye sahn chahn che necah cuande se ihyan deh chi. Tuhme chihquentiyon ye sandado chenhahn che cahno se sahn. Chihno min ne, chica Herodes min estado yahn Judea, ne cuahn ye quenano yan Cesarea.

Chih Herodes

²⁰ Herodes ne, tan ye nduco ihyan yan Tiro man, ihyan yan Sidon man, ate ihyan chahn ne, ntuhno ye cava che cahno ye nan

Herodes. Yahve ye ama sahn ndinan yahn rey me che duche se Blasto, che cahma nan se ihyan, cava che ndoyan rey me nduco ye. Tihca din ihyan chahn, te nan yahn yahn rey me, rica dehtenduh che reh ye. ²¹ Herodes ne, chihco vih ye ama ro cava che ndo dama ihyan chahn, ne nda ro min ne, ndonun ye tino che renun ye ura che retechecade ye. Chihnde ye nan che rihquentiyon ye, ne cahndudo ye, chihnevan ihyan chahn. ²² Tuhme rendeva ihyan chahn yavenan rey me, ne rah ye:

—Ihyan tih che rahndudo ye ne, jndiyu ihyan iyehmse ye, te Dendiohs ye!

²³ A ura min no chiya ama angel yahn Dendiohs, ne din ye che chetah cah Herodes. Chine ndah ihyan, ne ama yah vederih chih ye, te cah yune ye che ndeva ihyan yavenan ye, nduhca ndete che ihyan min che Dendiohs.

²⁴ Tahn min ne, ama retuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ri yahn ihyan che ritahno ye.

²⁵ Cuahn che a dinahn Bernabé nduco Saulo ntiyon che chahn ye ne, ndaca ye yan Jerusalén, conahn ye yan Antioquia, quenda nduco ye Juan Marcos.

13

Bernabé nduco Saulo ne, canan chahtechica ye cahndudo ye

¹ Van ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che vate ye yan Antioquia ne, chenun van ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ihyan ricuahn man. Ihyan chahn ne, Bernabé man, Saulo man, Simón cuan man, Lucio yahn yan Cirene man, Manaén man, ihyan min che chihta ye dama nduco Herodes, gobernador yahn Galilea. ² Ama ro che vate ihyan chahn yahte man, revah ye man ne, rahn Vaco Ndah yahn Dendiohs nduco ye:

—Cuedechu nchuhn Bernabé nduco Saulo che cahñ se, din se ntiyon che a necah che din se.

³ Tuhme chahte tun ihyan chahn yahte, ne covah ye. Chihno min ne, nahn tah ye ihyan che o chahn cava che nuhnde tah ye ntiyon min, ne dechuh ye ihyan, cuahn ye.

Cahndudo ihyan apóstol yahn yahn Chipre

⁴ Bernabé nduco Saulo ne, cuahn ye yan Seleucia nduhca che chihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs. Min chahtenun ye ama barco, ne cuahn ye yahn yahn Chipre. ⁵ Cuahn che nda ihyan chahn yan Salamina ne, canan rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs chete yaco. Juan Marcos ne, nduco se ihyan chahn, rinan se ihyan. ⁶ Chahtechica ye numachahte yahn min, ne nda ye yan Pafos. Min ntaca ye ama sahn, ndata yahn

Israel, che duche se Barjesús. Sahn min ne, cuah se, ne redin ca se che Dendiohs rinan ye sahn. ⁷ Nduco se gobernador Sergio Paulo, ama ihyan che renahn ye. Ihyan min ne, tahve ye che chehua Bernabé nduco Saulo, te nahn cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. ⁸ Ate sahn cuah me, che namin duche se Elimas ne, redin vahche se yahn ihyan chahn, te hua nahn se che cotahno gobernador me. ⁹ Tuhme Saulo, che namin duche ye Pablo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Ndihche ro ndah ye sahn, ¹⁰ ne rahva ye nduco se:

—Di, ¡daya chundah! ¡Ama duhtuno ihyan di! ¡Ndere quechique, rihnech! ¡Hua renan ine nde ama dehtenduh che ndah! ¡Dehco che hua reguen, redetohnen vederihquentiyon yahn Dendiohs? ¹¹ Man ne, Dendiohs din ye castigo di. Co ve nan, ne hua co ro nan.

Ndetahno chiya man nan se, ametah chi ro nan se. Canan rinuhn tah se duh che quendanan sahn, te hua ro nan se. ¹² Cuahn che ndihchero gobernador me che tihca chi ne, chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, te ama rahn ino ye yahn ndudo yahn Dihvo vo che ricuahn ihyan chahn.

Pablo nduco Bernabé ne, nda ye yan Antioquia, yahn yahn Pisidia

¹³ Pablo nduco combiero yahn ye ne, chahtenun ye ama barco, ne chica ye yan Pafos, nda ye yan Perge, yahn yahn Panfilia. Juan Marcos ne, chihcoman se ihyan chahn, ne conahn se yan Jerusalén. ¹⁴ Ihyan chahn ne, quendi ye yune yahn ye, chica ye yan Perge, ne nda ye yan Antioquia, yahn yahn Pisidia. Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, chenda ye chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel, chahte ye. ¹⁵ Cuahn che a chihno cahndudo ihyan ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun profeta man ne, ihyan ndinan yahn yaco me ne, dechuh ye ndudo yahn ihyan chahn:

—Dihno nuhn, ndete che va ndudo che cahma ne nduco ihyan ne, co cahma ne meniyan.

¹⁶ Tuhme necuan Pablo, ne din tah ye che cuahtheyan ihyan chahn, ne cahndudo ye:

—Nchuhn, ndata yahn Israel, che rendeva ne yavenan Dendiohs, cuihnevan ne. ¹⁷ Dendiohs yahn nación yuhn vo Israel ne, tendahnun ye ihyan ndico yuhn vo. Cuahn che chenan ca ihyan chahn nación yahn Egipto ne, din ye che ama chi yahn ye, ne ndetendah ye ihyan numacuahn vederihquentiyon yahn ye. ¹⁸ Cuahn che chenan ihyan chahn yahn nan che metah duhva ne, din chahtino Dendiohs yahn ye tenduh o raco nduyo, ¹⁹ ne decuihno ye ndache nación min yahn yahn Canaan, ne cah ye yahn min ihyan chahn. ²⁰ Canan

nde ro min, chete che cun ciento que-
nan o raco ndiche nduyo, nde ro che que-
nan ihyan profeta Samuel ne, raconahn
Dendiohs juez che rihquentiyon ye ihyan
chahn. ²¹ Tuhme chica ihyan chahn ama
rey çava che çahcantiyon ye ihyan, ne çah-
necun Dendiohs. Chaconahn ye Saúl, daya
Cis, ndata yahn Benjamín, çava che co se rey
yahn ihyan chahn o raco nduyo. ²² Cuahn
che tuno ro ne, Dendiohs ne, chehnevi ye
Saúl. Çah ye vederihquentiyon me David,
ne rañn ye: “David, daya Isai ne, ama sañn
che renewahnecun se che náñn, ne dinahn
se nducuah che çahcantiyón.” ²³ Van
ndata yahn David ne, ndedecuan Dendiohs
Jesucristo, nduhça che a çah ye ndudo yahn
ye çava che ndedevahn ye ihyan nación
yahn Israel. ²⁴ Numanahn che metah nda
Jesucristo ne, nda Juán, cahndudo ye che
nto ino nducoyaca ihyan nación yahn Israel
nunde yahn ye, ne cuedenune ye. ²⁵ Cuahn
che a nino cuihno ntiyon yahn Juán ne,
rañn ye: “Co rañco nchuhn te u ne, ihyan
che chenán rino ne, ate ndiyu u, te adive
ne, cochi ama ihyan che ama yudo vederi-
hquentiyon yahn ye. U ne, nde hua rigonun
chihve u çava che co mozo yahn ihyan min,
ntahte correa yahn ndaco yahn ye.”

²⁶ Nchuhn dihnó, ndata yahn Abraham,
che redeva ne yavenan Dendiohs, a
dechuh ye ndudo cuh yahn ne çava che
ndevahn ne. ²⁷ Ihyan yan Jerusalén nduco
ihyan ndinan yahn ye ne, hua checadino
cuaco ye deh vederihquentiyon que nan
cuma Dihvo vo Jesucristo, nde hua chenahn
ye che dirun ihyan profeta, andahre ndate
ndate, ro che rahtetuhno ihyan, rihnevan
ye ndudo min, rahndudo ihyan chete
yaço. Chemin che chihco çade ye che
çahno se ihyan min, ne nduco chemin
chinahn nducuah che dirun ihyan profeta
chahn. ²⁸ Andahre metah nde ama nunde
yahn Dihvo vo, ate chica ihyan chahn che
çahcantiyon Pilato che çahno sandado
ihyan. ²⁹ Cuahn che a din ihyan chahn
nducuah che a va çade che cuahno Dihvo
vo co, nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn
Dendiohs ne, ndedevah ye ihyan nan cruz,
ne chacondihte ye ihyan chete ama yayan.
³⁰ Ate Dendiohs ne, ndedetuhche ye ihyan
van tenahn, ³¹ ne ama ndeh ro chinduco ye
ihyan che chica ye estado yahn Galilea, nda
ye nduco ye yan Jerusalén. Man ne, a ihyan
chahn che racotuhn ye ndudo yahn ihyan
min van nducoyaca ihyan.

³² Namin nuhn ne, rahndudo nuhn nan
nchuhn yahn ndudo ndah che çah Den-
diohs ihyan ndico yuhn vo. ³³ Man ne, a
dinahn Dendiohs ndudo min, te a ndede-
tuhche ye Dihvo vo Jesucristo çava uvo,
nduhça che a ndirun nan Salmo o tuhça: “Di
che Daya. Man ro cuh ne, a chihco ró di nan

nducoyaca ihyan, çava che codevano ye te
Daya man di.” ³⁴ Namin tama çuan nan
Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhça: “U,
Dendiohs, din yahinó nchuhn nduhça che a
çah ndudo yahn David.” Nduco ndudo cuh
ne, chihco ro ye che ndedetuhche ye Dihvo
vo Jesucristo van tenahn çava che hua çah
ye. ³⁵ Namin va tama ndudo che ndirun
nan tama Salmo tuhça: “Hua cuahnecun
ne che çah Daya ne.” ³⁶ Me David ne, a
devano vo che, nduhça che chihquentiyon
Dendiohs ne, chichihve ye nan ihyan che
vate ye ro che que nan ye iyehne. Tuno ro
yahn ye ne, namin chih ye nduhça ihyan
ndico yahn ye, ne çah ye. ³⁷ Ate ihyan min
che ndedetuhche Dendiohs ihyan ne, hua
çah ye. ³⁸ Nchuhn, dihnó, cuedevano ne te
che cuande yahn ihyan min ne, co ndaca ne
vederenchahco yahn nunde yahn ne. Chu
che rahndudo nuhn nan ne. ³⁹ Che cuande
yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nducoyaca
ihyan che ritahno ye ihyan ne, rendaca ye
vederenchahco yahn nunde yahn ye, che
hua ndaca ihyan ro che rihquentiyon ley
che dirun Moisés. ⁴⁰ Man ne, cuihco nchuhn
cudado che hua conahn nduco ne nduhça
che dirun ama cha ihyan profeta tuhça:

⁴¹ Nchuhn che duche rino ne, condihche ne.
Cuahn ino ne, ne cuih ne, te ro che vate ne

ne,
u, Dendiohs, din vederihno rahte, che
nde hua cotahno ne, andahre çahma
ihyan co ye nchuhn.

⁴² Cuahn che ndiquendah Pablo nduco
combiero yahn ye chete yaço me ne, ihyan
che hua ndata yahn Israel ne, chica ye che
ndaconan cuahndudo ye yahn dehtenduh
che tuhchan, ndate che tama, ro che rahte-
tuhno ihyan. ⁴³ Cuahn che a conahn ihyan
ne, ama yahn ihyan nación yahn Israel
man, ihyan tama nación man, che ritahno
ye numa ino ye nduco vih ne, cuahn ye
nduco Pablo nduco Bernabé. Ama riyahve
ye ihyan chahn che quendi ye numa ino ye,
cotahno ye, ne hua çahcoman ye Dendiohs,
ihyan min che redin yahino ye ihyan.

⁴⁴ Tama ndate me, ro che rahtetuhno
ihyan ne, ndo dama a nahn numa yan,
ihyan che nahn cahnevan ye Ndudo yahn
Dendiohs. ⁴⁵ Ate cuahn che ndihchero
ihyan nación yahn Israel chahn che ama
yahn ihyan ne, chi ve ye, ne canan ruhn
chende ye nduco Pablo man, rañn tan ye
man. ⁴⁶ Tuhme Pablo nduco Bernabé ne,
numa ino ye rañn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, a
çava nchuhn menan vihca che rahndudo
nuhn Ndudo yahn Dendiohs. Ate man
ne, nducote hua nahn nevahnecun nchuhn
man, rañco ne te dehve rendotenan ne man
ne, çahcoman nuhn nchuhn, ne cuahndudo
nuhn, cahnevan ihyan tama nación. ⁴⁷ Va

che dinahn nuhn nduhça che chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo nuhn tuhça:

Tendah nún di çava che cuahndode ndudo yahn van ihyan nducuahn nación.

Nde numachahte iyehñse, nducoyaca ihyan che nevahñecun ye ndudo yahn, ndevahn ye.

⁴⁸ Cuahn che chihnevan ihyan tama nación che chenun ye min che tihça rahñ ihyan chahn ne, ama chi yeno ye, ne nevahñecun ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Van ihyan chahn ne, chitahno nducoyaca ihyan che a va çade che cuahñenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁴⁹ Tihça chetuhn ndudo yahn Dihvo vo numachahte yahn min. ⁵⁰ Ate ihyan nación yahn Israel chahn ne, chinun ye ama o sahn rahñ nduco ama o taññ ndahta che ndah ihyan te, che renevahñecun ihyan yan taññ. Tihça ndedecuan ihyan chahn ihyan che chi taññ ye nduco Pablo nduco Bernabé nde cande che ndetendah ye ihyan yahn min. ⁵¹ Tuhme chihde ihyan chahn ndaço yahn ye, chihtera ye yuniyahn çava che nahma ye ihyan yan min te hua ndahça din ye che hua nevahñecun ye Ndudo yahn Dendiohs, ne cuahn ye yan Iconio. ⁵² Me ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama yeno ye, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.

14

Pablo nduco Bernabé ne, nda ye yan Iconio

¹ Cuahn che nda Pablo nduco Bernabé yan Iconio ne, chenda ye chete yaço, ne ama ndahça cahndudo ye. Chemin che ama yahn ihyan nación yahn Israel man, ihyan tama nación man, chitahno ye. ² Ate ihyan nación yahn Israel che hua chitahno ye ne, chinun ye ihyan tama nación che ametah cotahno ye, çava che ndihche taññ ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ³ Ama rahñ chahñenan ihyan chahn min, ne rahndudo ye numa ino ye, chenun ino ye Dendiohs. Dendiohs ne, redin ye che renahn ihyan te cuaço che yahino ye ihyan iyehñse nduhça che rahndudo ihyan chahn, te çah ye vederihquentiyon ihyan çava che din ye vederihno. ⁴ Ihyan yan min ne, o cuaññ ndi ye. Ama cuaññ ye ne, rinduco ye ihyan nación yahn Israel, ne tama cuaññ ye ne, rinduco ye ihyan apóstol chahn. ⁵ Tuhme ihyan nación yahn Israel chahn nduco ihyan tama nación ne, ntuhno ye nduco intiyahn çava che din taññ ye nduco ihyan apóstol chahn, çah ye tu ihyan. ⁶ Ate Pablo nduco Bernabé ne, checadino ye, ne chano ye, cuahn ye yahn yahn Licaonia, yan Listra man, yan Derbe man, nduh cuaññ nan che nino man.

⁷ Min chahtechica ye, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs.

Ihyan yan Listra ne, çah ye tu Pablo

⁸ Min yan Listra va ama sahn che nenevadoh çah se nde ro che chihñdeyan se, nde tah hua ri rica se. ⁹ Sahn min ne, va se, rihnevan se che rahndudo Pablo. Ndiñchero ndah ye sahn, ne checadino ye te ritahno se che co din Dendiohs che ndoyahn se. ¹⁰ Tuhme çah ye yahn se:

—Cueneñcuen, cuandi cuaque.

Ndetahno chandi cuaço se, ne canaññ rica se. ¹¹ Cuahn che ndiñchero ihyan yan vederihno che din Pablo ne, nduco devaço yahn man ye, devaço yahn Licaonia ne, rah ye:

—O dendiohs yuhn vo, ndaçonda ye ihyan, chiya ye iyehñse.

¹² Rahñ ihyan chahn te Bernabé ne, dendiohs yahn ye che duche ye Júpiter, ne Pablo ne, Mercurio, te ihyan min che rahndudo ye. ¹³ Chidocuyan yahn Júpiter che nti yaço yahn ye chihto yan me ne, nda ye, nda ye nanda man, itenine man, çava che çahno ye ite che co te vedino, ndeva ye nduco ihyan yan chahn yavenaññ Bernabé nduco Pablo. ¹⁴ Cuahn che checadino ihyan apóstol chahn che tihça ne, canaññ renñdeh ye tino yahn ye çava che nahma ye che hua tihça din ihyan chahn, ne chenda ye van nducoyaca ye, rah ye:

¹⁵ —¿Dehco che tihça redin nchuhn?, te nuhn ne, ihyan iyehñse nuhn nduhça nchuhn. A çava chemin che cochi nuhn, çahma nuhn nduco ne che çahcomaññ ne dehtenduh che tihchan che hua cochihve, ne cotahno ne Dendiohs, ihyan min che quenduche ye. A ihyan min che dendah ye nan ro man, iyehñse man, nuniyahn man, nducuahn che va man. ¹⁶ Ro menaññ me ne, çah yune ye che quendi ihyan yune yahn man ye. ¹⁷ Ate hua chihcomaññ ye ihyan, te din ye che ndah nduco ye, chihco ro ye vedeyahino yahn ye. A ihyan min che redin ye che ran co man, che ndah ri chenda man. Rihquechey ye uvo man, rencaññ yan ye chedave yuhn vo man.

¹⁸ Andahre tihça rahñ Pablo man, Bernabé man, ate aconunde cuahn chica de chica taññ ye che çahno ihyan yan chahn itenine che co te vedino, che ndeva ye yavenaññ ye.

¹⁹ Tuhme nda neve ihyan, ndata yahn Israel, che chica ye yan Antioquia man, yan Iconio man, chinun ye ihyan yan, ne çah ye tu Pablo. Chihno min ne, co a ndih Pablo rahco ihyan chahn, ne chihnda rudo ye ihyan nde cuahn chihto yan. ²⁰ Ate ura che ndi dama ihyan che ritahno ye Dihvo vo nan Pablo ne, necuan ye, ne conaññ ye viyan nduco vih. Tama ro me ne, chica ye min nduco Bernabé, nda ye yan Derbe.

²¹ Min cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne ama yahn ihyan chitahno ye Dihvo vo. Chihno min ne, ndaconan ye, nchuh ye yan Lистра man, yan Iconio man, nta ye yan Antioquia. ²² Queri ama yan nan che nchuh ye ne, renecah yan ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne riyahve ye ihyan che quendi cotahno ye numa ino ye. Rahn ye ri ye ihyan chahn te va che ama chuhrihn ye muhn iyehne, ate adiva ne, cuahtenan ye vahchetero. ²³ Namin tendah nun ye neve ihyan queri ama cuan cava che co ye intiyahn yaco. Covah ye man, chahte ye yahte man, ne ndahco ye nducoyaca ihyan chahn che ritahno ye Dihvo vo tah Dendiohs.

Pablo nduco Bernabé ne, conahn ye yan Antioquia, yahn yahn Siria

²⁴ Chihno min ne, nchuh ihyan chahn yahn yahn Pisidia, ne nda ye yahn yahn Panfilia. ²⁵ Cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs yan Perge, tuhme cuahn ye yan Atalia. ²⁶ Chahtenun ye ama barco, chica ye min, conahn ye yan Antioquia, a yan min che ndahco intiyahn yaco ihyan chahn tah Dendiohs che ama va vedeyahino yahn ye, cava che cahñ ye nan ntiyon che man ne, a dinahn ye. ²⁷ Cuahn che a nta ye ne, nedin dama ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne necah cuande ye ihyan chahn nducuahñ che din Dendiohs nduco ye man, nduhca che din Dendiohs che chitahno ihyan tama naciñ man. ²⁸ Pablo nduco Bernabé ne, ama rahn chahtenan ye yan min nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

15

Chi ama junta yan Jerusalén

¹ Tahñ min ne, ama o sahn che chica se estado yahn Judea, nda se yan Antioquia ne, min chicuahñ se ihyan che ritahno ye Dihvo vo te cava che co ndevahn ye ne, va che conan seña ihyan nduhca che chihquentiyon Moisés. ² Pablo nduco Bernabé ne, riyahve ye sahn chahn che ndiyu tihca, ate ama chahtecuhn chende se nduco ye. Nducote hua chi chihnde cade min ne, nte cade ihyan che ritahno ye Dihvo vo che dechuh ye ihyan chahn nduco tama te o ihyan yan Jerusalén cava che nte cade ye nduco ihyan apóstol man, intiyahn yaco man.

³ Chica ihyan chahn yan Antioquia, chuh ye naciñ yahn Fenicia man, Samaria man, renecah cuande ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo che vate ye min, nduhca che chihcoman ihyan tama naciñ dehtenduh che ritahno ye menan, ne chitahno ye Dendiohs. Nducoyaca ihyan che chihnevan ye ndudo me ne, ama chi yeno ye.

⁴ Cuahn che nda Pablo nduco Bernabé min yan Jerusalén ne, nducoyaca ihyan

ndiyaco man, ihyan apóstol man, intiyahn yaco man, nevahnecon te ihyan. Tuhme Pablo nduco Bernabé necah cuande ye ihyan chahn yahn nducuahñ che din Dendiohs nduco ye. ⁵ Ate ama o sahn fariseo che namin ritahno se Dihvo vo ne, chahtendi se, ne rahn se:

—Va che conan seña ihyan tama naciñ che ritahno ye Dihvo vo man, va che dinahn ye ley che dirun Moisés man.

⁶ Tuhme ndodama ihyan apóstol chahn nduco intiyahn yaco cava che nte cade ye yahn chemin. ⁷ Cuahn che a ama ndeh rente ihyan chahn ne, chandi Pedro, ne rahn ye:

—Dihno, a devano nchuhn te a rahn ne, van uvo ne, tendah nun Dendiohs u cava che cuahndudo Ndudo yahn ye, cahnevan ihyan tama naciñ, ne cotahno ye.

⁸ Dendiohs che rendihche ye chedave yahn nducoyaca ihyan ne, te ye, checadino vo che ndeva ye ihyan chahn, te din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye ihyan, nduhca che quenun uvo. ⁹ Dendiohs ne, dama no yahino ye uvo nduco ihyan chahn, te namin ihyan chahn ne, nchahco ye nunde yahn ye yahn che chitahno ye. ¹⁰ ¿Dehco che retumarande nchuhn Dendiohs?

Che tihca rihquentiyon ne ne, recah rihn ne ihyan tama naciñ che ritahno ye Dihvo vo, te nducuahñ che nahn ne che dinahn ye ne, nde ihyan ndico yuhn vo, nde man vo, hua chi dinahn vo.

¹¹ A devano vo te deman nduco vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo che ndevahn vo man, ihyan chahn man.

¹² Tuhme chahtediñ chende ihyan, ne chihcovan ye che necah cuande Pablo nduco Bernabé yahn vederihno che din Dendiohs nduco ye van ihyan tama naciñ.

¹³ Cuahn che chihno nte ihyan chahn ne, necuandi Jacobo, ne rahn ye:

—Dihno, cuihcovan nchuhn che cahma.

¹⁴ Simón Pedro ne, a neco ye uvo nduhca che din yahino Dendiohs ihyan tama naciñ, ne tendah nun ye van ihyan chahn, ihyan che co yahn ye. ¹⁵ Tihca va che co, te a tihca dirun ama cha ihyan profeta tuhca:

¹⁶ Rahn Dendiohs: “Cuihno min ne, ndaconán, ne ndahco cadé vederihquentiyon yahn David che va man.

Dín che ndaconan ndo chahte man, che cahcantiyon man man,

¹⁷ cava che ihyan yahn nducuahñ naciñ che a tendahnun ne, cotahno ye u che Dihve ye.”

¹⁸ Tihca rahn Dihvo vo Dendiohs, te ye, checadino vo dehtenduh che tuhchan nde a rahn me.

¹⁹ Chemin che rahn te hua ndahca che cah rihn vo ihyan naciñ chenahn che a chihcoman ye dehtenduh che ritahno ye ro menan me, ne chitahno ye Dendiohs.

²⁰ Tahque ndahca che dirun vo yahn ye

che hua cheh ye che rihco ihyan nan che rahñ ye dendiohs yahn ye man, che hua cheh ye yute yahn ite che hua ra yun yahn te man, che hua cheh ye yun man, che hua ndere cuahtenan ye nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn ye man. ²¹ Tihca din vo, te nducuahñ yan, nde a rahñ me, ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan ne, rahndudo ihyan ley che dirun Moisés, ne hua ndahca che din vo che co ndache ihyan che riquendi ye ley min.

²² Tuhme ihyan apóstol man, intiayhn yaco man, nducoyaca ihyan chenahn che ritahno ye Dihvo vo man ne, nte cade ye, ne tendahnun ye o ihyan cava che dechuh ye ihyan nduco Pablo man, Bernabé man, yan Antioquia. Quendañ yahn o ihyan che namin ndinan ye van ihyan che ritahno ye Dihvo vo. Ama ye ne, Judas, che namin duche ye Barsabás, ne tama ye ne, duche ye Silas. ²³ Nduco ihyan chahn ne, dechuh ye ama caca nan che dirun ye:

“Nuhn, ihyan apóstol man, intiayhn yaco man, nducoyaca ihyan chenahn che ritahno ye Dihvo vo man ne, rente nuhn Dendiohs nchuhn, dihno nuhn, ihyan nación chenahn che vate ne yan Antioquia man, yahn yahn Siria man, Cilicia man. ²⁴ Checardino nuhn te ama o ihyan che chica ye muhn, ne nda ye tan ne, redin vahche ye yahn nchuhn man, redetoh ye ino nchuhn man, che ndere ricuahñ ye che va che conan seña nchuhn man, dinahn ne ley che dirun Moisés man. Hua ndiyu nuhn che dechuh nuhn ihyan chahn. ²⁵ A nte cade nuhn, ne tendahnun nuhn o dihno vo van nuhn, dechuh nuhn ihyan tan, quendi chero ye nchuhn dama nduco dihno vo che ama yahino vo ihyan, Bernabé man, Pablo man. ²⁶ Ihyan chahn che ndihco mendahn ye ihyan, redin ye ntiyon yahn Dihvo vo. ²⁷ Me ihyan che o che dechuh nuhn ne, Judas man, Silas man. A ihyan chahn che nte cuande ye nchuhn yahn nducuahñ che nte cade nuhn. ²⁸ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs nte cade nuhn che hua cah rihn nuhn nchuhn nduco ama ndeh nan dehtenduh. Atenañ dehtenduh che tuhchan, va che dinahn ne. ²⁹ Hua cheh nchuhn yute che rihco ihyan che ri vedino nan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye man, hua cheh ne yun man, yute yahn ite che hua ra yun yahn te man, hua ndere cuahtenan ne nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn man ne man. Ndete che dinahn ne dehtenduh che tuhchan ne, ndahca din ne. Dendiohs conduco ye nchuhn.”

³⁰ Tuhme chica ye min, ne nda ye yan Antioquia. Nedin dama ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne necah ye caca

me. ³¹ Cuahn che cahndudo ihyan caca me, chihnevan ihyan chahn ne, ama necah yan ye chedave yahn ye, ne chi yeno ye. ³² Judas nduco Silas ne, namin quenán cuma ye vederihquentiyon che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne cuahn che cahndudo ye, chihnevan ihyan chahn ne, ama necah yan ye chedave yahn ye. ³³ Cuahn che a ndeh ro chahtenan ye min ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndedechuh ye ihyan numacuahn vedeyeno yan Jerusalén. ³⁴ Ate Silas ne, quenán ye min yan Antioquia. ³⁵ Namin Pablo man, Bernabé man, chahtenan ye min, ne nduco ama yahn ihyan ne, quendi ye, ricuahñ ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, rahndudo ye man.

Chahn Pablo tama yune cahndudo ye

³⁶ Adiva ne, rahñ Pablo ri ye Bernabé:

—Cuhn vo tama yune nduco ne, quendi chero vo nducoyaca dihno vo che vate ye nducuahñ yan nan che a chahtechico vo, cahndudo vo ndudo yahn Dihvo vo. Ndi chero vo taça chenay.

³⁷ Bernabé ne, nahn ye che cahn Juan Marcos, co nduco se ihyan. ³⁸ Ate Pablo ne, rahñ ye te hua ndahca che quenda ye sahn yahn che, cuahn che chahn ye menañ me ne, chihcomañ se ihyan yahn yahn Panfilia, conahn se, ne hua quendi se nduco ye nan ntiyon. ³⁹ Nducote hua chidama ndudo yahn ye nduco vih ne, chihcomañ vih ye. Bernabé ne, quenda ye Juan Marcos, ne chahtenun ye ama barco, ne cuahn ye yahn yahn Chipre. ⁴⁰ Me Pablo ne, quenán ino ye che conduco Silas ihyan. Covah ihyan che ritahno ye Dihvo vo cava che numacuahn vedeyahino conduco Dendiohs ihyan, ne cuahn ye. ⁴¹ Chuh ye yahn yahn Siria man, Cilicia man, renecah yan ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

16

Timoteo ne, chinduco se Pablo nduco Silas

¹ Pablo nduco Silas ne, chuh ye yan Derbe, ne nda ye yan Listra. Min va ama sahn che duche se Timoteo, che ritahno se Dihvo vo Jesucristo. Sahn min ne, daya ama ndahta nación yahn Israel che namin ritahno ye Dihvo vo. Chida se ne, ihyan nación yahn Grecia. ² Ihyan che vate ye yan Listra man, yan Iconio man, che ritahno ye Dihvo vo ne, rahñ ye yahn se che ndah ihyan se. ³ Pablo ne, nahn ye che conduco sahn min ihyan, ne nahn ye seña sahn cava che hua co yudo yahn ihyan nación yahn Israel che vate ye yahn min, te nducoyaca ye ne, devano ye te chida se ne, ihyan tama nación ye. ⁴ Nducuahñ yan nan che renda ye ne, recah cuande ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo nduhca che chihco cade ihyan apóstol

man, inti yahn vaco man, che vate ye yan Jerusalén. ⁵ Me nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, riquendi ritahno ye numa ino ye, ne ro ro ne, ihyan che ranan ritahno ye Dihvo vo ne, rinduco ye ihyan chahn, ne ri yahn ye.

Chinahn ama vederihno, ne ndihchero Pablo ama sahn yahn yahn Macedonia van yahnde yahn ye

⁶ Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua cah yune che cahñ ihyan chahn, cuahndudo ye yahn yahn Asia. Chemin che chahtechica ye yahn yahn Frigia man, Galacia man, ⁷ nde nda ye nan ri vah yahn yahn Misia. Cuahn che chenay ye min ne, nahn cahñ ye yahn yahn Bitinia, ate hua cah yune Vaco Dihvo vo Jesucristo che cahñ ye. ⁸ Tuhme chuh dama ye yahn yahn Misia, ne nda ye yan Troas. ⁹ Min chinahn ama vederihno, ne ndihchero Pablo van yahnde yahn ye che nti ama sahn yahn yahn Macedonia nan ye, ne rica se favor ihyan: “Cahn ne yan vaco, Macedonia, conan ne nuhn.” ¹⁰ Ndetahn che ndihchero ye vederihno me ne, chihco yan nuhn dehtenduh yahn nuhn cava che cahñ nuhn yahn yahn Macedonia, te a devano cuaco nuhn te nahn Dendiohs che cahñ nuhn, cuahndudo nuhn Ndudo yahn ye min.

Pablo nduco Silas ne, nda ye yan Filipos

¹¹ Min yan Troas chahtenun nuhn ama barco, ne cuahn cuaco nuhn yahn yahn Samotracia, ne tama ro me ne, nda nuhn yan Neápolis. ¹² Chica nuhn min, ne nda nuhn yan Filipos, yan che tahque chahte che co tama yan min yahn yahn Macedonia. Yan min ne, Roma ndi cuande. Min chahtenan nuhn neve ro. ¹³ Nda ro che rahte tuhno ihyan ne, cuahn nuhn cuahn chihto yan. Nda nuhn chendico nan che rahn ihyan, revah ye. Min chahte nuhn, ne cahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs, chihnevan neve ihyan ndahta che chi dama ye min. ¹⁴ Min nduco ama ndahta yahn yan Tiatora che duche ye Lidia. Ihyan min ne, ihyan rendihcue tino morado, ne ritahno ye Dendiohs. Rihnevan ye che rahndudo Pablo, ne din Dihvo vo che chenahn ye ndudo me. ¹⁵ Ihyan min nduco ihyan ndevaco ye ne, chedenune nducoyaca ye. Chihno min ne, chica ye favor nuhn:

—A ndihche nchuhn che a chitahnó Dihvo vo Jesucristo. Cuhn vo nduco ne ndevaco, cuahtenan ne.

Tuhme din ye fuerza nuhn che chahtenan nuhn.

¹⁶ Ama ro ne, ura che cuahn nuhn, covah nuhn ne, ndihchero nuhn ama tahn dihn che quenun vaco chihnga tahn, che recadino suerte yahn ihyan. Vate ama o dihve te, ne ama rendaca se tume nan ntiyon

min. ¹⁷ Tahn min ne, quendañ te nuhn, ne rah te:

—Ihyan chuhn ne, redin ye ntiyon yahn Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyan yahn ye, ne rahndudo ye ndudo nduhca che co ndevahn ihyan.

¹⁸ A ama nde ro che tihca redin te, nde nan che chi yudo yahn Pablo, ne chaconan ye, ndihchero ye tahn, ne rahñ ye ri ye vaco chihnga che quenun tahn:

—Numacuahn vederihquentiyan yahn Jesucristo, rahñ ri di, cuendiquendañ tahn tih.

A ndetahn ndiquendañ vaco me tahn.

¹⁹ Cuahn che checadino dihve te che a ndiquendañ vaco chihnga me tahn, che ametah ndaca se tume nan ntiyon min ne, chetañ se Pablo nduco Silas, ne quenda se ihyan ndevacoyan nan inti yahn. ²⁰ Chih nunde se yahn ye, ne rahñ se:

—Sahn chuhn ne, sahn nación yahn Israel, ne rendedecuan se ihyan yan vaco vo. ²¹ Ricuahn se costumbre che hua co nevahnecun vo, nde hua co quendi vo, te uvo ne, Roma ndi cuando vo.

²² Tuhme chi tan ihyan yan nduco ihyan chahn, ne chihquentiyan inti yahn che cahnevi se tino yahn ye, ne cuahn se ihyan nduco nducodi. ²³ Chihno che ama chahn se ihyan ne, chih se ihyan vacoyahn, ne chihquentiyan se sahn che redin cudado vacoyahn me che din ndah se cudado ihyan. ²⁴ Sahn che redin cudado vacoyahn me ne, chih se ihyan chahn chete ama cuarto che va nde cuahn candevah chete vacoyahn me, ne chih chiche se cah ye nduco ama nan vihto che duche cepo.

²⁵ Tenduh nan mahn yan me ne, revah Pablo nduco Silas, rita ye himno, rendeva ye yavenan Dendiohs, ne sahn preso che chenun se min ne, rihcovan se. ²⁶ A ura min no adenan ama nuhn yahn, nde name yahn vacoyahn me, ama chihde. Nane nducuahn chende vacoyahn me, ne chihno ntahte cadena che nechiche nducoyaca preso chahn. ²⁷ Sahn che redin cudado vacoyahn me ne, ntuche se, ne cuahn che ndihchero se che chendah chende vacoyahn me ne, tico se espada yahn se, nahn cahno man se sahn, te rahco se te co a chihno chano preso chahn. ²⁸ Ate cah Pablo yahn se:

—Hua te cahne man di, te muhn chenun nducoyaca nuhn.

²⁹ Tuhme chica se ama yahn, ne aderano se, chenda se nan che chenun preso chahn, nde tuno rendoh se che vah se, ne chehntihya se nan Pablo nduco Silas. ³⁰ Ndetahn ndetendañ se ihyan chahn, ne tumerune se ihyan:

—¿Deh va che din cava che ndevahn u ne?

³¹ Ndahconan ye yahn se:

—Cuitehne Dihvo vo Jesucristo, ne ndevahn di nduco ihyan ndevaue.

³² Tuhme cahndudo ihyan chahn ndudo yahn Dihvo vo, chihnevan se nduco nducoyaça ihyan ndevaço se. ³³ A ura min no chete rahñ, nano se ñan ntaça yah yahn ihyan chahn. Tuhme chedunene se nduco nducoyaça ihyan ndevaço se. ³⁴ Chihno min ne, ndiquenda se ihyan chahn ndevaço se, ne çah se, cheh ye. Ama yeno se che chitahno se Dendiohs, ne ihyan ndevaço se ne, namin ama yeno ye che chitahno ye.

³⁵ Cuahn che a chi dave me ne, dechuh intiyahn sahn policia che çahma se nduco sahn che redin cudado vacoyahn me, che ntahte se Pablo nduco Silas. ³⁶ Tuhme rahñ sahn che redin cudado vacoyahn me ri se Pablo:

—A chihquention intiyahn u che ntahte nchuhn. Man ne, co ndiquenda ne, hua dehve rahco ne.

³⁷ Rahñ Pablo ri ye sahn policia chahn:

—Ihyan che ndi cuande ye Roma ne, riqhention ley che hua co co ye castigo numanahn che metah cuhnde çade yahn ye. Nuhn ne, Roma ndi cuande nuhn, ate nchuhn ne, nde hua teche çade ne yahn nuhn, ne chahn ne nuhn ñan nducoyaça ihyan yan, chih ne nuhn vacoyahn. Man ne, ça riho nchuhn che ndetenda ne nuhn cuahn ndeh ne? Hua. Chi man intiyahn, ndetenda ye nuhn.

³⁸ Nta sahn policia chahn, ne neça checadino ye te ndi cuande ihyan chahn Roma ne, ama dihya ye chi, ³⁹ ne cuahn ye, ndaça ye che nchahconunde Pablo nduco Silas. Tuhme ndetenda ye ihyan chahn, ne chica ye favor ihyan che ndaça ye yan min. ⁴⁰ Cuahn che ndiquenda ye vacoyahn me ne, cuahn ye ndevaço Lidia, quendihchero ye ihyan chahn che ritahno ye Dihvo vo. Chihno yahve ye ihyan chahn ne, chica ye min, ne cuahn ye.

17

Ndo dama sahn yan Tesalónica, nahn cuahn se Pablo

¹ Pablo nduco Silas ne, chuh ye yan Anfipolis man, yan Apolonia man, ne nda ye yan Tesalónica, nan che nti ama yaco yahn ihyan nación yahn Israel. ² Pablo, nducote a ntiyon min nda ye ne, chahn ye yaco me, ne ino ndate, ro che rahte tuhno ihyan ne, rahndudo ye che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ihyan yan min. ³ Rahndudo ye nduhça che va che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo man, nduhça che chihno se ihyan man, nduhça che va che ntuche ye man. Namin rahñ ye:

—Dihvo vo Jesucristo che rahndudó yahn ye nan nchuhn ne, a ihyan min che a va çade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse.

⁴ Tuhme neve ihyan nación yahn Israel chahn ne, chitahno ye Dihvo vo, ne chinduco ye Pablo nduco Silas. Namin ama yahn ihyan nación yahn Grecia, che renevahñecun ye Dendiohs nde menañ, nduco ama yahn ndahta nchico ne, chitahno ye Dihvo vo. ⁵ Ate sahn nación yahn Israel che hua chitahno se ne, chi ve se, ne din dama se ama o sahn ñandde che duhtuno ihyan se, vatechica se viyan, ne chinun se sahn che ndedecuan se ihyan yan. Chahn se vaço ama ihyan che duche ye Jasón, rinuhn se Pablo nduco Silas çava che tendah vah se ihyan, neça se ihyan tah ihyan yan. ⁶ Nducote hua ntaça se ihyan chahn min ne, chihnda rudo se Jasón nduco ama o diho vo che chenani ye min, quenda se ihyan nan intiyahn, ne çah se:

—Sahn che rinun se ihyan, reñedecuan se ihyan numachahte iyehñse ne, man ne, nda se muhn. ⁷ Jasón tih ne, retuma ino se sahn ndevaço se. Nducoyaça sahn chahn ne, redetoh nan se ley yahn César, te rahñ se te va tama rey che duche ye Jesús.

⁸ Cuahn che chihnevan ihyan yan man, intiyahn man, che tihça ne, ama chi tan ye. ⁹ Ate Jasón nduco ihyan chenahn chahn ne, nedihve ye intiyahn, ne ntahte ye ihyan.

Pablo nduco Silas ne, nda ye yan Berea

¹⁰ Ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, a vino min no dechuh ye Pablo nduco Silas nde yan Berea. Cuahn che nda ye min ne, chenda ye chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel. ¹¹ Ihyan nación yahn Israel che vate ye min ne, tahque renahn ye che co ihyan che vate ye yan Tesalónica, te nevahñecun ye Ndudo yahn Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne ro ro rendihchenan ye Ndudo min çava che cadino ye a cuaco nduhça che rahndudo Pablo. ¹² Chemin che ama yahn ihyan chahn chitahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin van ihyan nación yahn Grecia, nde ndahta nchico man, nde chahn man, chitahno ye ihyan. ¹³ Cuahn che checadino sahn nación yahn Israel che vate se yan Tesalónica che quenani Pablo min yan Berea, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs ne, chahn se min, chinun se ihyan yan, ndedecuan se ihyan. ¹⁴ Ate ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndetahno dechuh ye Pablo cuahn chiho nuniyahn. A demani Silas nduco Timoteo chahtenan ye min yan Berea. ¹⁵ Me ihyan che chengu yune ye Pablo ne, chinduco ye ihyan nde yan Atenas. Ndetahno ndaconan ihyan chahn, nda ye ndudo yahn Pablo che çahn Silas nduco Timoteo, ntuno ye ihyan tenun tenun no.

Quenani Pablo yan Atenas

¹⁶ Numanahn che quenan rino Pablo che nda Silas nduco Timoteo min yan Atenas ne, ama rendedecadino ye yahn ihyan yan min, te ndihche ye te ama vate dehtenduh che redin vahn ye dendiohs yahn ye. ¹⁷ Chemin che ama rente ye chete yaco nduco ihyan naci6n yahn Israel man, ihyan tama naci6n che renevahnecon ye Dendiohs man. Namin rente ye ro ro nduco ihyan che chenun ye ndihve. ¹⁸ Ama o sahn che rahn se vededevano yahn Epicureo nduco tama te o se che rahn se vededevano yahn estoico ne, canan rente se nduco Pablo. Ama o se ne, tumerune se:

—¿Deh che rahn sahn tih che ama cahnda chende se?

Tama te o se ne, rahn se:

—Cane racotuhn se ndudo yahn tama te o dendiohs.

Tihca rahn sahn chahn, te rahndudo Pablo ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, yahn che va che ntuche tenahn man. ¹⁹ Tuhme quenda se ihyan ama cuete che duche Are6pago nan che rendo dama ihyan ndinan, rente cade ye, ne tumerune se ihyan:

—¿A nahn te cuande ne nuhn yahn ndudo ra che rahndudo ne ne?, ²⁰ te rente ne dehtenduh ndudo che hua nihnevan nuhn, ne nahn cadino nuhn deh conahn.

²¹ Tihca rahn se, te nducoyaca ihyan yan Atenas man, ihyan naci6n chenahn che vate ye min man ne, deman yahn dehtenduh che hua devano ye nahn nte ye man, nahn cahnevan ye man.

²² Tuhme chandi Pablo min Are6pago nan nducoyaca sahn chahn, ne cahndudo ye:

—Nchuhn ihyan yan Atenas, rendihché te ama ritahno ne dendiohs yahn ne, ²³ te cuahn che quechicá, rendihcheró yaco yahn nchuhn, ne namin ntacá ama nan ta nan che ndirun tuhca: “Nan ta yahn Dendiohs che hua rendihche ihyan.” Dendiohs min che rendeva nchuhn yavenan ye andahre hua rendihche ne ihyan ne, a ndudo yahn ye che rahndudó.

²⁴ A Dendiohs min che dendah ye iyehense nduco nducahn che va. A Dendiohs min che rihquentiyon ye numachahte iyehense, nde nan ro man, nde ndiyahn man. Hua renun ye chete yaco che rihno ihyan, ²⁵ nde hua rendotenan ye dehtenduh che co din ihyan cava ye, te man ye redin ye che chenun ico nducoyaco vo man, rete ye vedevihche yuhn vo man, nducahn dehtenduh che rendotenan vo man. ²⁶ A ihyan min dendah ye ama ndata no ihyan yahn nducahn naci6n, ne chihquentiyon ye che cuahte ye numachahte iyehense. Chihco cade ye ro che cuahte ye man, nan che cuahte ye man. ²⁷ Nahn Dendiohs che nuhn ihyan iyehense ihyan ndete che ndaca ye

ihyan, andahre cuaco te hua yahn quenan ye yahn queri ama vo. ²⁸ Hua yahn quenan ye, te a ihyan min che redin ye che chenun ico vo man, vatechico vo man, chenduche vo man. Namin rahn ama o ihyan devano yahn nchuhn ndudo cuh che dama: “Ndata yahn Dendiohs uvo.” ²⁹ Tuhme, nducote ndata yahn Dendiohs uvo ne, hua ndedecadino vo che Dendiohs ne, ama mieca che ndindah nduco diyahnguan man, o diyahngua man, o tu man, che redendah ihyan nduhca che nahn man ye. ³⁰ Ro menan me ne, din chahtino Dendiohs vedetundo yahn ihyan, ate man ne, rihquentiyon ye ihyan che vate ye numachahte iyehense che nto ino ye nunde yahn ye, ³¹ te a ndihco cade ye ro che techecade ye numa cuaco yahn nducoyaca ihyan iyehense. A tendah nun ye ama ihyan che techecade ye menun ye, ne ndedetuhche ye ihyan min van tenahn. Nduco chemin ne, cah ye, checadino nducoyaca ihyan che tihca va cade.

³² Cuahn che chihnevan sahn chahn yahn che ntuche tenahn ne, nahn se ne, rihyon nan se Pablo, ne nahn se ne, rahn se:

—Tahque ndah tama ro cuahndudo ne, cahnevan nuhn.

³³ Tuhme chica Pablo min, conahn ne. ³⁴ Ate van sahn chahn ne, chenun neve ihyan che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne chinduco ye Pablo. Ama ye ne, duche ye Dionisio. Ihyan min ne, ama intiyahn yahn junta Are6pago. Tama ye ne, ama ndahta che duche ye Dámaris. Namin te neve ihyan, chitahno ye Dihvo vo.

18

Nda Pablo yan Corinto

¹ Chihno min ne, chica Pablo yan Atenas, ne nda ye yan Corinto. ² Min ntaca ye ama sahn, ndata yahn Israel, che duche se Aquila. Yahn yahn Ponto chihta se. Adiva ne, chihnde se yahn yahn Italia. Nducote chihquentiyon emperador Claudio che ndaca nducoyaca ihyan, ndata yahn Israel, Roma, yahn yahn Italia ne, chica se min nduco ndahta yahn se che duche te Priscila. Pablo ne, cuahn ye, quendihchero ye ihyan chahn, ³ ne nducote dama ntiyon yahn ihyan chahn nduco ye, che rendahyon ye tino tu cava che co vah tino ne, quenun ye nduco ihyan chahn, din ye ntiyon nduco vih. ⁴ Ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan, rahn Pablo yaco. Min rahndudo ye, ne redin ye che renahn ihyan naci6n yahn Israel man, ihyan tama naci6n man.

⁵ Cuahn che ndá Silas nduco Timoteo che chica ye yahn yahn Macedonia ne, chihcomañ Pablo ntiyon che redin ye, ne rahndudo ye ro ro ñan ihyan nación yahn Israel. Rahndudo ye te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va çade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyeñse. ⁶ Ate ihyan chahn ne, chi ñan ye nduco Pablo, ne raññan ye nduco ye. Chemin che chihde ye ñino yahn ye, çah ye, checadino ihyan chahn che ndaçca ye min, cahcomañ ye ihyan. Raññan ye:

—A mañ nchuhn chendihco ne nunde che conda ne, te u ne, a yahvé nchuhn. Mañ ne, çahn, cuahndudó, cahnevan ihyan nación chenahñ.

⁷ Ndiquendah ye yaco min, ne cuahn ye yaco ama ihyan che duche ye Justo, che nti chihto yaco. Ihyan min ne, namin rendeva ye yavenañ Dendiohs. ⁸ Ama intiyahn yaco che duche ye Crispo nduco nducoyaça ihyan ndevaco ye ne, chitahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin cuahn che chihnevan ama yahn ihyan yahn Corinto Ndudo yahn Dendiohs ne, chitahno ye, ne chedenune ye. ⁹ Ama vino ne, chinahn ama vederihno ñan Pablo, ne chihnevan ye che raññan Dihvo vo nduco ye:

—Cuiquendi, cuahndode. Hua te vah. Hua ngüen, ¹⁰ te u ne, nducó di, ne nde ama ihyan hua co nahn ñah ye di çava che nuhn yah ye di. Cuiquendi, cuahndode, te muhn yahn cuh ne, vate ca ama yahn ihyan che cotahno ye u.

¹¹ Chemin che quenán Pablo min yahn Corinto ama nduyo quenán mañ, ricuahn ye Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ihyan chahn.

¹² Ate cuahn che quenán Galión gobernador yahn Acaya ne, ihyan nación yahn Israel ne, chi ñan ye nduco Pablo, ne ndo ñama ye, quenda ye ihyan ñan se. ¹³ Raññan ye ri ye saññ:

—Saññguh ne, rinun se ihyan che cotahno ye Dendiohs, ate hua nduhça che rihquentiyon ley.

¹⁴ Pablo ne, adeche cuaññan çahma ye cuahn che raññan Galión ri se ihyan chahn:

—Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, ndete che çava ama nunde chahte che nda ne saññ tih ñan ne, va vedeyenó che techecadé yahn se. ¹⁵ Ate nducote demañ ndudo mañ, che duche ihyan mañ, yahn ley yahn mañ nchuhn mañ ne, ñan condihche ne ñaca techecadé mañ ne, te u ne, nde hua nahn techecadé yahn dehtenduh che tihchan.

¹⁶ Chihno raññan se chemin ne, chihquentiyon se che ndiquendah vah ihyan chahn.

¹⁷ Tuhme nducoyaça saññ nación yahn Grecia che nduco se min ne, tumangan se ihyan ndinañ yahn yaco che duche ye Sóstenes, ne

a min no chahn se ihyan. Gobernador ne, ndihchero se, ate nde hua tumacah se.

Nta Pablo yahn Antioquia, ne ndaconan cuahn tun ye che co ino yune, cuahndudo ye

¹⁸ Pablo ne, ndeh ro ca quenán ye yahn min. Tuhme yahve ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chahtenun ye ama barco nduco Aquila nduco Priscila, ne cuahn ye nduco vih yahn yahn Siria. Min yahn Cencia, ura che ametah conun Pablo chete barco me ne, ndu rah tin ye çava che nahma ye che a tuno ro yahn ama ndudo che a necah ye Dendiohs ro menañ. ¹⁹ Cuahn che ndá ihyan chahn yahn Efeso ne, Pablo ne, chihcomañ ye Aquila nduco Priscila, ne cuahn ye yaco, nte ye nduco ihyan nación yahn Israel che rendo ñama ye min. ²⁰ Ihyan chahn ne, chica ye favor ihyan che conan ca ye min, ate hua cahnevan ye. ²¹ Tuhme yahve ye ihyan chahn:

—Va che çahn yahn Jerusalén çava che a min quenán ndá ro vihco. Ate ndete che nahn Dendiohs ne, ndaconan tún, ndihchero vih vo.

Tuhme ndonun ye barco me, ne chica ye yahn Efeso.

²² Cuahn che ndá Pablo yahn Cesarea ne, chahn ye yahn Jerusalén, necah ye Dendiohs ihyan ndiyaco. Tuhme conaññ ye yahn Antioquia. ²³ Cuahn che a chi raññan che nta ye min ne, cuahn tun ye nduh yahn nduh yahn, yahn yahn Galacia mañ, Frigia mañ, renecah yahn ye chedave yahn nducoyaça ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

Rahndudo Apolos yahn Efeso

²⁴ Ñañ min ne, ama ihyan, ndata yahn Israel, che duche ye Apolos ne, ndá ye yahn Efeso. Ihyan min ne, chihta ye yahn Alejandría. Ama devano ye Ndudo yahn Dendiohs, ne ama ndaçca rahndudo ye. ²⁵ Ndah nahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne numa cuaçco mañ, numa ino ye mañ, rahndudo ye yahn ye, andahre demañ yahn che chehdenuñe Juan Bautista devano ye. ²⁶ Min chete yaco ne, tihça cahndudo ye numa ino ye, ne cuahn che chihno cahndudo ye ne, Aquila nduco Priscila ne, quenda ye ihyan deva vih, ne çah cuande ndah ye ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ²⁷ Cuahn che nahn çahn Apolos yahn yahn Acaya ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, chinan ye ihyan, ne dirun ye ama çava yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo che vate ye yahn min çava che nevahnevan ye ihyan. Cuahn che ndá ye yahn min ne, ama chinan ye ihyan chahn che numacuahn vedeyahno yahn Dendiohs chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ²⁸ te rihco ro ye ñan nducoyaça ihyan te hua ndaçca che rendedecadino ihyan nación yahn Israel, nde ñan che çahma ye

metah. Nduco Ndudo yahn Dendiohs ne, reçah cuande ye ihyan chahn te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che va çade che ndedevahn ye ihyan iyehñse.

19

Ndaq Pablo yan Efeso

¹ Numanahn che quenan Apolos yan Corinto ne, chuh Pablo cuahn icoyahn, ne nda ye yan Efeso. Min ndihche ye neve se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo, ² ne tumerune ye sahn:

—¿A quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn cuahn che chitahno ne Jesucristo ne?

Ndahconan sahn chahn:

—Nde hua nihnevan nuhn yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

³ Tuhme ndaconan tumerune ye sahn chahn:

—¿Taça chedenune nchuhn tuhme ne?

Ndahconan se:

—Chedenune nuhn nduhça che chehdene Juan Bautista ihyan.

⁴ Rahn Pablo ri ye sahn:

—Juan ne, chehdene ye ihyan çava che co ro che a nto ino ihyan chahn nunde yahn ye. Namin rahn Juan ri ye ihyan te va che cotahno ye ama ihyan che cochi ye adiva. A ihyan min che Jesús che a va çade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse.

⁵ Cuahn che chihnevan sahn chahn che tihça ne, chedenune se, cah se Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Nahn tañ Pablo sahn, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn, din che nte se tama te o devaço man, cahndudo se Ndudo yahn Dendiohs man. ⁷ Van nducoyaça ne, ri se tenduh ndichio ihyan se.

⁸ Numanahn che quenan Pablo min ino iyo ne, rahn ye yaco, rahndudo ye numa ino ye, redin ye che renahn ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ⁹ Ate ama yahn ihyan ne, nducote cheche chedave yahn ye ne, hua chitahno ye, ne chihnga rahn ye yahn ndudo ndah yahn Dendiohs. Chemin che Pablo nduco nducoyaça ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, chihcoman ye ihyan chahn, ne cuahn ye, ndo dama ye chete escuela yahn ama ihyan che duche ye Tiranno. Min cahndudo ye ro ro. ¹⁰ Chete che o nduyo quendi ye, rahndudo ye min, ne ama yahn ihyan, ihyan naciòn yahn Israel man, ihyan naciòn chenahn man, che vate ye yahn yahn Asia ne, chihnevan ye ndudo yahn Dihvo vo. ¹¹ Dendiohs ne, cah ye vederihquentiyon, quenana cuma Pablo, ne rinahn vederihno rahte. ¹² Nde tino che retoh Pablo, o payon yahn ye ne, riquenda ihyan, renahn ye ihyan cah, ne rendoyahn

ye, renahn ye ihyan che chenun vaco chihnga ihyan, ne rendiquenda.

¹³ Ate ama o sahn naciòn yahn Israel che vatechica se, rendetenda se vaco chihnga che chenun ihyan ne, nahn ndetenda se vaco chihnga nduco vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Rahn se ri se vaco chahn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Jesucristo che rahndudo Pablo yahn ye ne, rihquentiyon nuhn nchuhn che ndiquenda ne.

¹⁴ Esceva, ama ihyan naciòn yahn Israel, che chidocuyan ndinan ye ne, vate ndache daya ye, ne nahn chahn ne, tihça redin se. ¹⁵ Ate ama yune cuahn che tihça rahn se nduco ama vaco chihnga ne, ndahconan vaco me yahn se:

—A rendihché Jesucristo. Namin a devanó duh che Pablo. Ate nchuhn ne, ¿duh nchuhn ne?

¹⁶ Tuhme sahn che quenun vaco chihnga me ne, tumangan se sahn chahn, ne chahn se sahn numacuahn vedetan, nde nan che din cuno se nducoyaça se. A devane sahn chahn man, ntaça yah se man, ndiquenda vah se, chano se. ¹⁷ Nducoyaça ihyan naciòn yahn Israel man, ihyan naciòn chenahn man, che vate ye min yan Efeso ne, checadino ye che tihça chi. Ama chahn ino ye, ne ndeva ye yavenan Dihvo vo Jesucristo.

¹⁸ Me ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ama yahn ye ne, ntuma ino ye nunde yahn ye che chitahno ye vedecuah ro menan me. ¹⁹ Namin ama yahn ihyan che quenana cuma ye vedecuah ro menan me ne, quenda ye libro yahn ye, chihquiyahn ye nan nducoyaça ihyan. Cuahn che tendah cuande ihyan tava chihve nducuahn libro chahn ne, rigonun o raco ndiche mil tume diyahngua. ²⁰ Nduco tihça ne, ama chetuhn ndudo yahn Dihvo vo, chihnde ro vederihquentiyon yahn ye.

²¹ Chihno min ne, chihco çade Pablo che çahn ye yahn yahn Macedonia man, Acaya man, quendihchero ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne quendi ye nde yan Jerusalén. Tuhme va che çahn ye yan Roma. ²² Dechuh ye o combiero yahn ye che rinan se ihyan, Timoteo nduco Erasto, che çahn se yahn yahn Macedonia numanahn che quenana ca ye yahn yahn Asia.

Ndo dama ihyan yan Efeso numacuahn vedetan

²³ Tañ min ne, ama chi tañ ihyan yahn che retuhn ndudo ndah yahn Dendiohs. ²⁴ Vedetan min ne, canan çava ama sahn vichedyahngua che duche se Demetrio. Sahn min ne, rendedevihne se diyahngua, redendah se yaco çahya nduhça yaco yahn

Diana, dendiohs che va ye yan yaco se. Yahn chihve ntiyon min, ne yahn sahn che redin se ntiyon nduco se. ²⁵ Din dama se sahn chahn man, nducoyaca ca sahn che rinan se sahn nan ntiyon min man, ne rahn se ri se sahn:

—Nchuhn ne, a devano ne te nan ntiyon cuh ama renda vo tume. ²⁶ A rendihche ne man, a rihnevan ne man, nduhca che ama racotuhn Pablo ndudo van nducoyaca ihyan yan Efeso man, van ihyan che vate ye numachahte yahn yahn Asia man. Hua renguan se, rahndudo se te dendiohs che redendah ihyan ne, ndiyu dendiohs, ne a ama yahn ihyan ritahno ye. ²⁷ Che redin se ne, cahnda yahn ntiyon che redin vo, te co cuihno, nde co cuhnde man yaco yahn dendiohs Diana, che ama yudo ye, che redeva nducoyaca ihyan yavenan ye, numachahte yahn yahn Asia man, numachahte iyehse man. Ndete che quendi tihca ne, nde ametah tumecah ihyan yahn vederihquentiyon yahn ye.

²⁸ Cuahn che chihnevan sahn chahn che tihca ne, ama chi tan se, ne canan cah se:

—¡Ama yudo vederihquentiyon yahn Diana, dihve ihyan yan Efeso!

²⁹ Nduco chemin ne, necuan ihyan yan numacuahn vedetan, chetah ye Gayo nduco Aristarco, o ihyan yahn yahn Macedonia che nduco ye Pablo, ne chihnda rudo ye ihyan chahn, quenda ye ihyan ndevacoyan. ³⁰ Pablo ne, nahn cahñ ye min, yahve ye ihyan yan chahn, ate ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, hua cahnevan ye. ³¹ Namin o ino ihyan ndinan che rihquentiyon ye yahn yahn Asia, che amigo yahn Pablo ne, tahve ye ndudo yahn ye che hua nahme nan ye min. ³² Numanahmin ne, vari chende ihyan yan chahn, chenun ye min. A vih rah ama, a vih rah tama ye, te a nahn nducoyaca ye nde hua devano ye deh cuande che nto dama ye. ³³ Ama o sahn che nduco se min ne, cah cuande se Alejandro deh che ri, ne chaconahn ihyan nacion yahn Israel sahn nan nducoyaca ihyan cava che cahma nan se ihyan. Din tah se che cuahte dihñ chende nducoyaca ihyan yan chahn cava che cuahndudo se. ³⁴ Ate cuahn che checadino ye te ndata yahn Israel sahn ne, cah ye tenduh o ura tuhca:

—¡Ama yudo vederihquentiyon yahn Diana, dihve ihyan yan Efeso!

³⁵ Tuhme nda sahn secretario, chihco dihñ se ihyan chahn, ne rahn se:

—Nchuhn, ihyan yan Efeso, numachahte iyehse ne, devano ihyan te redin ihyan yan Efeso cudado yaco yahn dendiohs Diana che chica ye nan ro. ³⁶ Nducote nducoyaca ihyan devano ye yahn chemin ne, cuahte dihñ nchuhn. Hua cuhma ne numanahn che metah ndedecadino ndah

ne, ³⁷ te sahn sih che nda ne muhn ne, hua chihnga rahn se yahn dendiohs yahn ne. ³⁸ Ndete che Demetrio nduco sahn che redin ntiyon nduco se vate canda se nduco adecoduhno ihyan ne, va vacoyan man, vate intiyan che retecheade ye man. Min cahñ queri ama se cuhnde cade yahn se. ³⁹ Ate ndete che tahque chahte canda yahn se ne, conan rino se, te va che ndo dama nducoyaca ihyan yan, ne ro min ne, co cuhnde cade yahn se. ⁴⁰ Nde cahnda yuhn vo che tihca rendo dama nchuhn, rah ne, te co caca nunde ihyan yuhn vo che rendedecuan vo canda. Ndete che cacarune ihyan ndinan ne, nde nan che cahma vo metah.

⁴¹ Chihno rahn ye chemin ne, ndedechuh ye ihyan yan chahn, conañ ye.

20

Ndaconan Pablo, nchuh ye yahn yahn Macedonia, nta ye yahn yahn Grecia

¹ Cuahn che a chahte dihñ ihyan yan chahn ne, nedin dama Pablo ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne yahve ye ihyan. Chihno min ne, chahtemahn vih ye, ne ndaca ye min, nda ye yahn yahn Macedonia. ² Quechica ye nduh yan nduh yan yahn Macedonia, yahve ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, nde nda ye yahn yahn Grecia. ³ Min quenian ye ino iyo, ne cuahn che a va yan yahn ye che conun ye ama barco, nahn ye yahn yahn Siria ne, checadino ye te ihyan nacion yahn Israel ne, nahn cahno ye ihyan. Chemin che ndonun yune ye, ndaconan ye yahn yahn Macedonia. ⁴ Sópater yahn yan Berea man, Aristarco nduco Segundo yahn yan Tesalónica man, Gayo yahn yan Derbe man, Timoteo man, Tiquico man, Trófilo yahn yahn yahn Asia man ne, cuahn ye nduco Pablo. ⁵ Quendah nan ihyan chahn yahn nuhn, ne chahtenan rino ye nuhn nde yan Troas. ⁶ Chuh ro yudo, vihco che reh ihyan pan che metah ya yahn ne, chahtenun nuhn ama barco, chica nuhn yan Filipos. Chihno uhn ro ne, ntuno nuhn ihyan chahn min yan Troas, ne min chahtenan nuhn nduco vih ndache ro.

Rahndudo Pablo yan Troas

⁷ Ro che ndeva ndate ne, ndo dama nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo cava che ndeh ye pan nduhca che a va cade, ne riyahve Pablo ihyan. Quendi ye rente ye nde chi mahñ yan, te tama ro me ne, va che ndaca ye min. ⁸⁻⁹ Nto dama ihyan chahn nde nan cuarto che tahque yaco, nan ino cuahto, ne ama chendihco lámpara, riche. Ama sahn yuno che duche se Eutico ne, va se nan ventana, ne nducote ama rahn quendi Pablo rahndudo ye ne, chetah

yahnđe sǎhn, ne cuahn che a ndah quiyádo se ne, ndacondá se min, chendǎh se nde ndiyáhn. Chahn ihyan chahn, ndedecuan ye sǎhn, ne a ndih se. ¹⁰ Tuhme cuenchahn Pablo, ne chahtemǎhn ye sǎhn. Rǎhn ye ri ye ihyan chahn:

—Huate dihya nchuhn co, te mǎn ne, quenduche se, a ndedetuhche Dendiohs sǎhn.

¹¹ Chihno min ne, condá Pablo, ne cheh ye nduco ihyan chahn. Quendi ye rahndudo ye nde chí dave, ne tuhme cuahn ye. ¹² Me sǎhn yuno me ne, ndiquenda ihyan chahn sǎhn ndeváco se, quenduche se, ne ama chí yeno nducoyáca ye.

Pablo nduco combiero yahn ye, chica ye yan Troas, cuahn ye yan Mileto

¹³ Chahtenun nuhn ama barco, quendǎh nan nuhn yahn Pablo, cuahn nuhn yan Asón. A nte cáde nuhn te min va che cuah-enan rino nuhn ihyan, te mǎn ye nahn cáca cáh ye nde min. ¹⁴ Cuahn che ntáca vih nuhn nduco ye min yan Asón ne, chendá ye chete barco nduco nuhn, ne ndá nuhn yan Mitilene. ¹⁵ Tama ro me ne, chica nuhn min, ne chuh nuhn yan Trogilio, ne nde tama ro me ne, ndá nuhn yan Mileto. ¹⁶ Tihca din nuhn, te nahn chuh dama Pablo yan Efeso cáva che hua condah ye yahn yahn Asia. Ndete che conun ne, nahn ntá nun ye yan Jerusalén, conan ye min ndá ro vihco Pentecostés.

Cahndudo Pablo nan inti yahn yáco che vate ye yan Efeso

¹⁷ Cuahn che a chenan nuhn yan Mileto ne, tahve Pablo che chehua inti yahn yáco nde yan Efeso. ¹⁸ Cuahn che ndá ihyan chahn min ne, cahndudo Pablo:

—Nchuhn ne, a devano ne nduhca che quechicá van nchuhn nde ro che ndá yahn yahn Asia. ¹⁹ Numacuahn ro che quenán nduco nchuhn ne, dín ntiyon yahn Dendiohs numacuahn vedenecon. Ama chuhrihn mǎn, chihtera nune ndutinán mǎn, yahn che ihyan nación yahn Israel ne, chenun ino ye vedetan nducó. ²⁰ Ate hua cheguán cahndudó nan nchuhn nducuahn che cochihve yahn ne. Chicuéhn nchuhn nan nducoyáca ihyan mǎn, queri ama ne ndeváco ne mǎn. ²¹ Ihyan nación yahn Israel mǎn, ihyan nación chengǎhn mǎn, chicuéhn nducoyáca ye che va che nto ino ye nunde yahn ye, ne cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ²² Mǎn ne, nahn Vaco Dendiohs che cáhn yan Jerusalén, nde hua devanó nducuahn che cuahno có min. ²³ Ate devanó te nduh cuǎn yan nan che rǎhn ne, rǎhn Vaco Ndah yahn Dendiohs ri u te va che conún vácoyahn mǎn, ama chuhrihn mǎn. ²⁴ Ate nde hua rendedecadinó yahn chemin, andahre cáhno ihyan u,

te nahn dináhn numacuahn vedeyeno ntiyon che te Dihvo vo Jesucristo u, che cuahndudó ndudo ndah yahn vedeyahino yahn Dendiohs.

²⁵ Mǎn ne, a devano cuácó te nde ama nchuhn che cahndudó ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs nan ne ne, ametah ndaconan ndihchero ne u. ²⁶ Chemin che cáhmá có nchuhn te ametah quendihcó nunde cáva nde ama ne, ²⁷ te a cahndudó nan ne nducuahn che ndihco cáde Dendiohs, nde tah hua chinán. ²⁸ Cuihco nchuhn cudádo mǎn ne. Namin codin ne cudádo nducoyáca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, te chaconahn Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn che din ne ntiyon min. Nunde yahn ihyan chahn ne, a nenevihve nduco yun yahn Dihvo vo. ²⁹ U devanó te cuahn che a conáhn ne, ndá sǎhn che conun se ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne dín se che cuihno cotuhn ye nduhca che retuhn itecuche cuahn che renda lobo. ³⁰ Van mǎn nchuhn ne, quendǎh sǎhn che detoh nan se ndudo cuáco, cahnceh se ihyan che a ritahno ye Dihvo vo, ne quenda se ihyan ládo yahn se. ³¹ Chemin che cuihco nchuhn cudádo, ne cuenecáhco ne te ino nduyo nde ro nde rǎhn, riyahvé queri ama ne, nde chihterá nune ndutinán cáva ne.

³² Dihno, mǎn ne, ndahcó nchuhn tah Dendiohs. Codinahn ne ndudo yahn vedeyahino yahn ye, te va vederihquentiyon yahn, ne co dín che quendi cotahno ne Dihvo vo Jesucristo numa ino ne. Namin nedin dama Dendiohs nchuhn nduco nducoyáca ihyan che a ndihco vih ye cáva che co ye ihyan yahn mǎn ye. ³³ Cáva mǎn ne, hua nahn yáhn nde ama dehtenduh yahn ihyan, nde tume, nde tino. ³⁴ Mǎn redín ntiyon cáva che ndáca che rechuhnún nduco ihyan che rinduco ye u. A mǎn nchuhn devano ne. ³⁵ Cuahn dama chicuéhn nchuhn che tihca va che din vo ntiyon, ne conan vo ihyan che metah yahn ye nduhca che rǎhn Dihvo vo Jesucristo: “Tahque ndah che cáh vo ihyan che co che cotǎh vo che te ye.”

³⁶ Cuahn che a chihno cahndudo Pablo ne, chehntihya ye, ne covah ye nduco nducoyáca ihyan chahn. ³⁷ Tuhme ama chaco nducoyáca ihyan chahn, chatemǎhn ye Pablo, ne tenan ye ihyan, ³⁸ te ama chí ran ye yahn che rǎhn Pablo te ametah ndaconan ndihche vih ye. Tuhme chengu yune ye Pablo nde nan che va barco.

21

Cuahn Pablo yan Jerusalén

¹ Chihco mǎn nuhn dihno vo chahn, chahtenun nuhn chete barco me, ne cuahn dama nuhn nde yahn yahn Cos. Tama ro

me ne, nda nuhn yahn yahn Rodas, ne chica nuhn min, cuahn nuhn yan Pátara. ² Min ndihche nuhn ama barco che cuahn cuahn yahn yahn Fenicia, ne chahtenun nuhn chete, cuahn nuhn. ³ Chuhnan nuhn yahn yahn Chipre, quenau cuahn lado tah cueh nuhn, ne cuahn dama nuhn nde yahn yahn Siria. Nducote barco min ne, yan Tiro chan cava che ndevah chede yahn ne, cuenchahn nuhn. ⁴ Min ntaca nuhn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chahtenan nuhn nduco ye ndache ro. Ihyan chahn ne, din Vaco Dendiohs che checadino ye deh che va che co, ne rahñ ye ri ye Pablo che hua cahñ ye yan Jerusalén. ⁵ Ate chihno ndate min ne, chica nuhn min, ne nducoyaca ihyan chahn, nde ndahta, nde chahn, nde chechaya yahn ye man, chengu yune ye nuhn nde chihno nuniyahn. Min chehntihya nducoyaca nuhn, covah nuhn. ⁶ Chihno yahve vih nuhn man, chahtemahn vih nuhn man, tuhme chahtenun nuhn barco me, ne ihyan chahn ne, conahn ye ndevaco ye.

⁷ Chica nuhn yan Tiro, nda nuhn yan Tolemaida. Min ntaca nuhn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chahtenan nuhn nduco ye ama ro. ⁸ Tama ro me ne, chica nuhn min, ne nda nuhn yan Cesarea. Chenda nuhn vaco dihno vo, Felipe evangelista, ama ihyan diacono che ndache chahn, ne min chahtenan nuhn nduco ye. ⁹ Ihyan min ne, vate cun tahn ntuco daya ye, che rahndudo te Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁰ A ndeh ro chenan nuhn min cuahn che nda ama ihyan che duche ye Agabo che chica ye estado yahn Judea. Ihyan min ne, recah Dendiohs che recadino ye deh che va che co. ¹¹ Nda ye nan che chenun nuhn, ne chetah ye payon chahno yahn Pablo. Dechiche ye cah ye man, tah ye man, ne rahñ ye:

—Rahn Vaco Ndah yahn Dendiohs te ihyan naci6n yahn Israel che vate ye yan Jerusalén ne, tuhca dechiche ye ihyan che yahn ye payon chahno cuh, ne recah ye ihyan tah sahn tama naci6n.

¹² Tuhme nuhn nduco dihno vo che vate ye yan Cesarea ne, ama ndeh rahñ nuhn nduco Pablo che hua cahñ ye yan Jerusalén. ¹³ Ndahconan ye, ne rahñ ye ri ye nuhn:

—¿Dehco che raco nchuhn, recah ran ne chedave yahn?, te u ne, a va yan ndiyu deman che dechiche ihyan u, ate a va yan andahre cahno ye u min yan Jerusalén yahn che rahndud6 ndudo yahn Dihvo vo.

¹⁴ Nducote hua chicha ndudo yahn nuhn ne, cheguan nuhn riyahve nuhn ihyan, ne rahñ nuhn:

—Co nduhca che nahn Dihvo vo Dendiohs.

¹⁵ Chihno min ne, chihco yan nuhn dehtenduh yahn nuhn, ne cuahn nuhn yan Jerusalén. ¹⁶ Yahn dihno vo che vate ye

min yan Cesarea ne, cuahn ye nduco nuhn. Namin cuahn ama dihno vo, yahn yahn Chipre, che duche ye Mnas6n. Ihyan min ne, a rahñ ritahno ye Dihvo vo, ne vaco ye va che cuahtenan nuhn min yan Jerusalen.

Chahn Pablo quendihchero ye Jacobo

¹⁷ Cuahn che nda nuhn yan Jerusalén ne, ihyan yan min che ritahno ye Dihvo vo ne, nte ye Dendiohs nuhn numacuahn vedeyeno. ¹⁸ Tama ro me ne, chahn nuhn nduco Pablo, chendihchero ye Jacobo, ne min nto dama nducoyaca intiyahn vaco. ¹⁹ Pablo ne, recah ye Dendiohs ihyan chahn, tuhme recah cuande ye ihyan queri ama vederihno che din Dendiohs yan ihyan naci6n chenhahn. ²⁰ Cuahn che chihnevan ihyan chahn ne, ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs. Tuhme rahñ ye ri ye Pablo:

—Dihno nuhn, ndahca nduhca che rahñ ne, ate rendihche ne te ama yahn ihyan naci6n yahn Israel, cade mil ye, ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne nducoyaca ye ne, nahn ye che quendi vo, dinahn vo ley che dirun Moisés. ²¹ Checadino ihyan chahn te ndih ne, ricuahn ne ihyan naci6n yahn Israel che vate ye naci6n chenhahn, che hua dinahn ye ley min man, hua nahn ye seña daya ye man, hua quendi ye costumbre ndico yuhn vo man. ²² Man ne, ¿deh din ye?, te ndo dama nducoyaca ye cuahn che cadino ye che a nda ne. ²³ Tahque ndah tuhca codin ne. Vate cun sahn dihno vo muhn che a nahn cuihno ro che vate se yahte yahn ndudo che cah se Dendiohs. ²⁴ Cuinduco ne sahn, ne cah ne tume sahn cava che cua se dehtenduh che co vedino ro min cuahn che va che ndu rah tin se. Tuhme cadino ihyan chahn te hua cuaco nduhca che rahñ ihyan nduco ye yahn ne, ne codevano ye te namin ndih ne, redinahn ne che rihquentiyon ley. ²⁵ Me ihyan tama naci6n che ritahno ye Dihvo vo ne, a dirun nuhn yahn ye che hua tumechah ye yahn nducuahn dehtenduh, atenan o ino che tuhchan. Hua cheh ye yute che ri vedino, rihco ihyan nan dehtenduh che redin vahñ ye dendiohs yahn ye man, hua cheh ye yun man, yute yahn ite che hua ra yun yahn te man, hua cuahtenan ye nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn ye man.

Din se preso Pablo chete yaco chahte

²⁶ Tuhme chinduco Pablo sahn che cun chahn, ne tama ro me ne, ndodave ye nduco se nduhca costumbre min, ne chenda ye chete yaco chahte cava che co ye chidocuyan ro che cuihno yahte yahn se man, cah queri ama se vedino yahn se man.

²⁷ Ate cuahn che a nahn tuno nduh che ndache ro che va che cah sahn chahn vedino yahn se ne, nda ino cun sahn naci6n

yahn Israel che chica se yahn yahn Asia, ne ndihchero se Pablo chete yaco me. Chinun se nducoyaca ihyan yan, ne tumangan se Pablo, ²⁸ cah se:

—Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, ¡cuiinan ne nuhn! Cotah vo sahnguh che quechica se nduh yan nduh yan, rinun se ihyan che hua dinahn ye che rihquentiyon nación yuhn vo man, yaco yuhn vo man, ley yuhn vo man. Avane ne, nda se ama o sahn tama nación muhn chete yaco, detoh nan se muhn nan che rendeva vo yavenan Dendiohs.

²⁹ Tihca rahn sahn chahn yahn che ndihchero se Pablo viyan me che nduco ye Tróximo, ama sahn yan Efeso, ne rahco se te co quenda ye sahn min chete yaco.

³⁰ A nahn nducoyaca ihyan yan, aderano ye, ndo dama ye, ne tumangan ye Pablo numacuahn vedetan. Chihnda rudo ye ihyan cuahn chevah, ne ndetahno necahde ye chende yaco. ³¹ Adeche cahno ihyan chahn Pablo cuahn che checadino ihyan ndinan yahn sandado che nducoyaca ihyan yan Jerusalén, a nto dama ye numacuahn vedetan. ³² Ndetahno quenda ihyan ndinan me sandado yahn ye man, capitán man, ne cuahn ye rano ye nan che nto dama ihyan yan chahn. Cuahn che ndihche ihyan yan chahn che nda ihyan ndinan me nduco sandado chahn ne, chenguan ye rahn ye Pablo. ³³ Chihquentiyon ihyan ndinan me che din sandado chahn preso Pablo, dechiche se ihyan nduco o cadena. Tuhme tumerune ye duh ihyan ye man, deh nedín ye man. ³⁴ Ihyan yan chahn ne, a vih rah ama, a vih rah tama ye, ne nducote hua chi chenahn ihyan ndinan me yahn che ama vari chende ye ne, chihquentiyon ye sandado che quenda se Pablo chete cuartel. ³⁵ Cuahn che nda sandado chahn nduco Pablo nan nda che renda chete cuartel ne, quenda yaco se ihyan, te ama canda chende ihyan yan chahn, ³⁶ ndito cahche ye, rah ye:
—¡Cuihno nchuhn sahn tih!

Cahndudo Pablo nan ihyan yan

³⁷ Cuahn che nda se nduco Pablo chende-vah cuartel ne, tumerune ye ihyan ndinan me:

—¿A te yune ne che cahma ama o ndudo ne?

Ndahconan ihyan ndinan me:

—¿A ri rente devaco griego? ³⁸ ¿A ndiyu di sahn nación yahn Egipto che ndedecuen canda a rahn me, quenda cun mil sahn rihno ihyan cuahn icoyahn?

³⁹ Tuhme ndahconan Pablo:

—U ne, ihyan nación yahn Israel u. Yan vacó ne, Tarso, ama yan chahte, yahn yahn Cilicia. Codin ne favor, ne te yune ne che cahma nduco ihyan sih.

⁴⁰ Cah yune ihyan ndinan me che cahma Pablo, ne chandi ye nan nda me, din tah ye cava che cuahte dihn chende ihyan yan chahn. Tuhme cahndudo ye devaco hebreo:

22

¹—Nducoyaca nchuhn, ihyan ndico man, dihnó man, cuihcovan ne che cahma, te hua dehva nedín yahn ne.

² Cuahn che chihnevan ihyan chahn che devaco hebreo rente ye ne, tahque chahte dihn chende ye, ne quendi ye rahn ye:

³—U ne, ndata yahn Israel u. Chihndeyán yan Tarso, yahn yahn Cilicia, ate muhn yan Jerusalén chihá. Muhn chahn ndáh, Gamaliel chicuahn ye u nducuahn ley che dinahn ihyan ndico yuhn vo. Numacuahn ro ne, redinahn numa inó nducuahn che rihquentiyon Dendiohs, nduhca che redin nchuhn man ro cuh. ⁴ Ro menan se, tihca redin tán nduco ihyan che ritahno ye Jesucristo, ne retendah vah nde ndahta, nde chahn ye, rih ihyan vacoyahn, nde nahn decuihnó ihyan. ⁵ Chidocuyan che tahque ndinan nduco intiyahn, a devano cuaco ye yahn chemin, te a ihyan chahn te ye cava u cava che cahn yan Damasco, ngua nducoyaca ihyan che ritahno ye ihyan min, din nuhn castigo ihyan muhn yan Jerusalén.

Cahndudo Pablo nduhca che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁶ Ate cuahn che cuahn ninó yan Damasco, tenduh nan inguiyahn ne, adenan chiya chihto nan ama dave che chica nan ro, ⁷ ne chendáh nde ndiyahn. Ura min no chihneván ama ndudo che rahn nducó: “Saulo, Saulo, ¿dehco che redin tan nduco ihyan yahn?” ⁸ Tuhme tumeruné: “Dihvé, ¿duh ndih ne?” Ndahconan ndudo me: “U che Jesucristo yahn yan Nazaret. A u che redin tan nducó.” ⁹ Sahn che nduco se u ne, ama dihya se chi, ndihche se dave me, ate hua chenahn se ndudo me. ¹⁰ Tuhme tumeruné: “Dihvé, ¿deh va che dín ne?” Rahn Dihvo vo ri ye u: “Cuenecuen, ne cuehn dame yan Damasco. Min cahma ihyan co ye di deh che va che dín.” ¹¹ Chi ve u, din dave me, ne a sahn combiero yahn chetah se táh, quenda nan se u nde nda nuhn viyan me.

¹² Min va ama ihyan che duche ye Ananías che redinahn ye ley che dirun Moisés, ne nducoyaca ihyan nación yahn Israel che vate ye yan min ne, ama renevahneucun ye ihyan. ¹³ Nda ihyan min nan che quenún, ne rahn ye: “Dihno Saulo, man ne, ndaconan co ro nan.” Ndetahno chi ro nan, ne ndihcheró ihyan. ¹⁴ Tuhme rahn ye ri ye u: “Dendiohs yahn ihyan ndico yuhn vo ne, a tendah nun ye di nde ro menan cava che coneñ deh che nahn ye man, cava che ndihche Daya Ndah yahn ye

man, çava che cahneven ndudo che çahma ye co ye di man. ¹⁵ Tihça din Dendiohs, te va che cuahndode ndudo yahn ye nan nducoyaça ihyan man, va che cuacotohn ndudo yahn nducahn dehtenduh che ndihchero man, chihneven man. ¹⁶ Man ne, çdehco che quenan rine? Cuenecuen, ne cuedenune di, cuah Dihvo vo Jesucristo çava che nchahco Dendiohs nunde yehn.”

Rahn Pablo nduhça che dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan, cuahndudo ye van ihyan nación chenahn

¹⁷ Cuahn che ndaconán muhn yan Jerusalén ne, çahn, coväh chete yaço chahte. Numanahn che reväh ne, chinahn ama vederihno nan. ¹⁸ Ndiheró Dihvo vo Jesucristo, ne rahn ye ri ye u: “Cuique muhn yan Jerusalén tenun tenun no, te muhn ne, hua tumacah ihyan che cuahndode ndudo yahn.” ¹⁹ Tuhme rahn ri ihyan: “Dihvé, nducoyaça ihyan sih ne, a devano ye te quechicá nduh yan nduh yan, rendá chete yaço, rehuá ihyan che ritahno ye ndih, ne rahn ihyan man, rih ihyan vaçoyahn man. ²⁰ Cuahn che nte çade intiyahn che va che coh Esteban, ihyan min che dinahn ye ndudo yahn ne man, cahndudo ye ndudo yahn ne man ne, namin nducó, chi dama ndudo yahn nduco ye, nde tuno din cudado tino yahn sahn che chihno se ihyan.” ²¹ Ate rahn Dihvo vo ri ye u: “Cuehn, te u dechuh di yahn yahn, cuahndode ndudo yahn van ihyan nación chenahn.”

Va Pablo tah ihyan ndinan yahn sandado

²² Nde ndudo min chihnevan ihyan yan chahn, tuhme canan rah ye:

—¡Cuihno nchuhn sahn tih! ¡Ametah nahn ndihchero nuhn sahn!

²³ Nducote quendi rah ihyan chahn numacuahn vedetan, ri yaço ye tino yahn ye man, ri yaço ye yuniyahn man, ²⁴ chihquentiyon ihyan ndinan me che quenda sandado chahn Pablo chete cuartel, ne cuahn se ihyan çava che çahma ye deh cuande che tihça rah ihyan yan chahn yahn ye. ²⁵ Ate cuahn che a dechiche sahn chahn Pablo che a cuanan cuahn se ihyan ne, tumerune ye sahn capitán che nti se min:

—¿A rihquentiyon ley che cuahn nchuhn ama ihyan che ndi cuande ye Roma numanahn che metah techecade ne yahn ye?

²⁶ Cuahn che chihnevan capitán chemin ne, chahn se, chengo se ihyan ndinan yahn se:

—Cuihco ne cudado deh che redin ne, te sahnghah ne, Roma ndi cuande se.

²⁷ Tuhme cuahn ihyan ndinan me nan Pablo, ne tumerune ye ihyan:

—¿A cuaco che Roma ndi cuande di ne?

Ndahconan Pablo yahn ye:

—Taça hua. Roma ndi cuandé.

²⁸ Tuhme rahn ihyan ndinan me ri ye ihyan:

—U ne, ama ndeh tume nedihvé çava che chi cuandé Roma.

Rahn Pablo:

—Ate u ne, dehve nedihvé che ndi cuandé min, te chidá ne, min ndi cuande ye.

²⁹ Nduco chemin ne, sandado che vatendi yan se che cuahn se Pablo ne, ndaça dame se, chihcoman se ihyan. Nde man ihyan ndinan me ne, nducote checadino ye che Roma ndi cuande Pablo ne, dihya nun ino ye chi yahn che chihquentiyon ye che chahyato ye.

Chahn Pablo nan nducoyaça sahn ndinan yahn nación yahn Israel

³⁰ Tama ro me ne, nducote nahn cadino ihyan ndinan me deh cuande che redin tan ihyan yan chahn nduco Pablo ne, chihquentiyon ye che ntahte sandado cadena che nchiche ihyan, ne cah ye nducoyaça sahn ndinan yahn nación yahn Israel, chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man. Tuhme tendah ye Pablo, ne nda ye ihyan nan sahn chahn.

23

¹ Ndihero Pablo nducoyaça sahn ndinan chahn, ne rahn ye:

—Nchuhn, dihnó, u ne, dave yavenán nan Dendiohs nde meniyon.

² Tuhme chidocuyan che tahque ndinan che duche ye Ananías ne, chihquentiyon ye sahn che vatendi se min che cuahn se chende Pablo. ³ Rahn Pablo ri ye ihyan min:

—O nan o chende ne, Dendiohs tihça cuahn ye ndih. ¿A ndiyu va ne tan che techecade ne yahn nduhça che rihquentiyon ley? ¿Me dehco che redin ne che hua rihquentiyon ley, chihquentiyon ne che cuahn sahn sih u?

⁴ Sahn che vatendi min ne, rahn se ri si Pablo:

—¿Dehco che rahn tan nduco chidocuyan che tahque ndinan?, te a Dendiohs che neçah ye vederihquentiyon ihyan.

⁵ Rahn Pablo:

—Dihno, a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs: “Hua cahme tan yahn ihyan ndinan yahn yan vaque.” Ate hua nta tin che ihyan tih che chidocuyan che tahque ndinan.

⁶ A devano Pablo te sahn ndinan chahn che nto dama se, retechecade se ne, o cuan ndi se. Ama cuan se ne, saduceo, ne tama cuan se ne, fariseo. Chemin che rahn ye numa dito ye:

—Dihno, u ne, fariseo u. Namin chidá ne, fariseo ye. Retechecade nchuhn yahn yahn che ritahno te va che ntu che tenahn.

⁷ Cuahn che tihça rahn ye ne, sahn fariseo chahn nduco sahn saduceo chahn ne, canan

rahteruhn chende se, ne hua chi dāma ndudo yahn se nduco vih, ⁸ te sahn fariseo ne, ritahno se te va che ntuche tenahn man, vate ángel man, vaco man. Ate sahn saduceo ne, hua ritahno se nde ama nan dehtenduh che tihchan. ⁹ Ama vari chende nducoyaça sahn chahn. Tuhme necuan neve sahn devano ley che dirun Moisés che ndi cuande se van fariseo, ne rañh nan se Pablo:

—Sahnguh ne, metah nunde yahn se. Ndete che ndiyahve ama vaco ndah, o ama ángel sahn ne, hua ndahca che din tan vo nduco se, te co din vahcho vo yahn Dendiohs.

¹⁰ Nducote ama rahteruhn chende sahn chahn ne, vah ihyan ndinan me che denan cahno se Pablo. Chemin che dechuh ye che chehua sandado çava che ndetendah se ihyan van sahn chahn, ndiquenda se ihyan nan cuartel.

¹¹ Vino min ne, chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan Pablo, ne rañh ye ri ye ihyan:

—Pablo, hua dehve rahque, te nduhca che cahndode ndudo yahn muhn yan Jerusalén ne, namin va che cuahndode min yan Roma.

Rinuhn ino sahn yan Jerusalén taça cahno se Pablo

¹² Tama ro me, ura che a chi dave ne, yahn sahn nación yahn Israel ntuhno se nduco vih che cahno se Pablo. Çah se ndudo yahn se numacuahn vedeyudo che nde hua cheh se nde hua cuh se numanahn che ametah dinahn se ndudo min. ¹³ Sahn che tihca ntuhno chahn ne, nchuh ca o raco ihyan se. ¹⁴ Chahn sahn chahn nan chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn yahn nación yahn Israel man, ne rañh se:

—Nuhn ne, ntuhno nuhn, ne çah nuhn ndudo yahn nuhn numacuahn vedeyudo che nde hua cheh nuhn nde hua cuh nuhn numanahn che ametah cahno nuhn Pablo. ¹⁵ Man ne, nchuhn nduco nducoyaça ihyan ndinan chenahn ne, cuedechuh ne ndudo yahn ihyan ndinan yahn sandado che checu ye Pablo caviyan muhn nan ne, din ca ne che nahn techecade ndah ne yahn se. Me nuhn ne, cuahtenan yan nuhn yune, ne ura che metah nda nino se ne, cahno nuhn sahn.

¹⁶ Ate sahn dihn dacua Pablo ne, checadino se che nahn cahno sahn chahn ihyan, ne chahn se nan cuartel, chengo se ihyan. ¹⁷ Tuhme cah Pablo ama sahn capitán, ne rañh ye ri ye sahn:

—Cuiquenda ne sahn dihn cuh nan ihyan ndinan yahn ne, te va ama ndudo che çahma se nduco ye.

¹⁸ Capitán min ne, quenda se sahn dihn me nan ihyan ndinan me, ne rañh se:

—Pablo che quenun ye vacoyahn ne, cah ye u, ne rañh ye ri ye u che checú sahn dihn cuh nan ne, te va ama ndudo che çahma se nduco ne.

¹⁹ Ihyan ndinan me ne, chetah ye tah sahn dihn me, quenda ye sahn ama lado, ne tumerune ye sahn:

—¿Deh che nahn cahme nducó ne?

²⁰ Tuhme rañh sahn dihn me ri se ihyan:

—Yahn sahn yan ne, ntuhno se nduco ihyan ndinan yahn nación yahn nuhn che çaca ye ndih che ngu ne Pablo nan ye caviyan, çava che techecade ndah ye yahn ye. ²¹ Ate hua cotahno ne che çahma ye, te nchuh ca o raco se chenun ndeh se, chenán rino se Pablo. Sahn chahn ne, a çah se ndudo yahn se numacuahn vedeyudo che nde hua cheh se nde hua cuh se numanahn che ametah cahno se ihyan. Man ne, a vateyan se, chenán rino se deh ndudo ndahconan ne.

²² Tuhme rañh ihyan ndinan me ri ye sahn dihn me che hua çahma se nduco nde ama ihyan che çah se, checadino ye yahn chemin, ne ndedechuh ye sahn.

Dechuh ye Pablo tah gobernador Félix

²³ Cah ihyan ndinan me o sahn capitán yahn ye, ne chihquentiyon ye sahn che çahcoyan se cun ciento quenán ino raco ndiche sandado, o ciento sahn che rica çah man, o ciento sahn che nda lanza man, ino raco ndiche sahn che ra yuhdo man. Cuahteyan se çava che çahn se yan Cesarea nan rahco nun vino. ²⁴ Namin chihquentiyon ye che çahcoyan se ama o caballo che ca Pablo man, din se cudado ihyan man, çava che ndahca nda ye nan gobernador Félix. ²⁵ Nduco sahn capitán chahn dechuh ye ama çaca nan che dirun ye tuhca:

²⁶ “Gobernador Félix che ama renevah-necún ndih, u, Claudio Lisias nté Dendiohs ndih. ²⁷ Ihyan nación yahn Israel ne, din ye preso sahguh, a nahn cahno ye sahn, ate cuahn che checadino che Roma ndi cuande se ne, chahn nduco sandado yahn, chehneví sahn tah ye. ²⁸ Nducote nahn cadino deh cuande che din ye preso sahn ne, quenda sahn nan sahn ndinan yahn ye. ²⁹ Min checadino te nahn techecade sahn chahn yahn se nduhca che rihquentiyon ley yahn man se. Ate nduhca che rihquentiyon ley yuhn vo ne, nde metah deh cuande che cahno ye sahn, nde hua ne che co se preso. ³⁰ Adiva checadino te ama yahn sahn yan ntuhno se che cahno se sahn. Chemin che man ne, dechuh sahn nan ne. A rañh rí sahn ndinan chahn che chi se nan ne, cuhnde çade yahn se nduco se. Caviyan tuhme.”

³¹ Dinahn sandado chahn che chihquentiyon ihyan ndinan me, ne quenda se Pablo vino min, nda se nde yan Antipatris. ³² Tama

ro me ne, a demañ sandado ra yuhdo cuahn se nduco Pablo, ne sahn chenahn chahn ne, ndaconan se nan cuartel. ³³ Cuahn che nda se yan Cesarea ne, necah se caça me tah gobernador. Namin necah se Pablo tah ye. ³⁴ Cuahn che chihno ndihchenan gobernador caça me ne, tumerune ye Pablo deh estado ndi cuande ye, ne cuahn che checadino ye che Cilicia ne, ³⁵ rahn ye ri ye ihyan:

—Techeçadé yehn cuahn che nda sahn che rica nunde se yehn.

Tuhme chihquentiyon ye sandado che din se cudado ihyan chete palacio yahn Herodes.

24

Pablo nan gobernador Félix

¹ Chihno uhn ro min ne, Ananías, chidocuyan che tahque ndinan nduco neve sahn intiyanh ne, nda se min yan Cesarea, nda se ama abogado che duche se Tértulo. Chahn sahn chahn nan gobernador çava che caça nunde se yahn Pablo. ² Cuahn che a chehua sandado Pablo ne, canan Tértulo, rica nunde se yahn ye:

—Gobernador, nundihve cuahn ndih yahn che numacuahn vededevano yahn ne, redin ne cudado numachahte yan vaco nuhn, ne ama dihn va man, ama ndahça chenah nuhn man. ³ Gobernador Félix, ama renevahnecun nuhn ndih, ne nte nuhn nundihve cuahn ndih yahn nducuahn che redin ne çava nuhn. ⁴ Man ne, çava che hua nduh tihyon nuhn ura yahn ne ne, codin chahtino ne, cuihnevan ne menan lihn che çahma nuhn. ⁵ Sahn tih ne, nduhça ama cah çava nuhn, tihça se, te quechica se numachahte yahn yahn Roma, rendedecuan se ihyan nación yahn Israel, rinun se ihyan che rahteruhn ye nduco vih. Namin ndinan se yahn partido yahn sahn yan Nazaret che duche se Jesús. ⁶ Nde nahn detoh nan se yaço chahte yahn nuhn. Chemin che chetah nuhn sahn, nahn techeçade nuhn yahn se nduhça che rihquentiyon ley yahn nuhn. ⁷ Ate Lisias, ihyan ndinan yahn sandado ne, chenda ye, ntico ye sahn numacuahn fuerza tah nuhn, ⁸ ne rahn ye te duh ihyan che nahn caça nunde ye yahn se ne, chi ye nan ne. Co çacarune man ne sahn, ne cadino ne te cuaço nducuahn che rica nunde nuhn yahn se.

⁹ Sahn nación yahn Israel che nduco se min ne, namin rahn se te cuaço nducuahn chemin. ¹⁰ Tuhme din tah gobernador çava che çahma Pablo, ne rahn ye:

—Ama yenó che ndih techeçade ne yáhn, te a devanó te a ndeh nduyo rihquentiyon ne yan vacó. ¹¹ Co cadino man ne te comañ ri ndichio ro che ndá yan Jerusalén

çava che ndevá yavenañ Dendiohs. ¹² Hua rente çandá nduco ihyan, hua rendedecuan ihyan, nde huane chete yaço chahte man, nde huane chete yaço çahya man, nde huane viyan man. ¹³ Sahn sih ne, hua co ndahco cuaço se nde ama dehtenduh che rica nunde se yáhn. ¹⁴ Çahma cuaçó có ndih te redináhn vederihquentiyon ra che ndahco çade Dendiohs yahn ihyan ndico yáhn. Sahn sih ne, rahn se te a deva vih vederihquentiyon min, ate hua, te ritahnó Dendiohs man, nducuahn ley yahn ye man, nducuahn vederihquentiyon yahn ye che dirun ihyan profeta man. ¹⁵ Nduhça che ritahno sahn sih ndudo yahn Dendiohs che va che ntuche nducoyaça tenahn, ihyan che ndah ye nan Dendiohs man, ihyan che hua ndah ye man ne, tihça ritahnó. ¹⁶ Chemin che ama rihcó cudado ro ro çava che dave yavenañ nan Dendiohs man, nan ihyan man.

¹⁷ Chihno ndeh nduyo che quechicá nan yahn yahn ne, ndaconán nación yáhn çava che necah tume che ndi vedevahino çava ihyan chevah man, çah vedino yáhn nan Dendiohs man. ¹⁸ Chihno che ndo davé nduhça costumbre yahn nuhn ne, ama o sahn nación yahn Israel che chica se yahn yahn Asia ne, ndihchero se u chete yaço chahte ura che recáh vedino yáhn. Hua redin çandá, nde hua yahn ihyan nducó. ¹⁹ A sahn chahn che va che chi se muhn, caça nunde se yáhn ndete che va dehca che nedín yahn se. ²⁰ Ndete che hua ne, sahn sih çahma se deh nunde ntäça se ro che ndo dama se, techeçade se yáhn. ²¹ Ametah nde ama nunde yáhn atenah che ama dito ráhn nan se tuhça: “Man ne, retecheçade nchuhn yahn che ritahnó che va che ntuche tenahn.”

²² Cuahn che chihnevan Félix che tihça ne, nducote a ndah devano ye nduhça che ritahno ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, chaconahn nan ye che retecheçade ye, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

—Cuahn che nda Lisias, ihyan ndinan yahn sandado ne, cadino ndáh yahn dehtenduh che rica nunde nchuhn.

²³ Tuhme chihquentiyon Félix capitán me che quendi se, din se cudado Pablo. Ate hua tihyon chiche se ihyan man, çah yune se che çahn ihyan yahn ye quendichero ye ihyan man, çah ye dehtenduh yahn ye man.

²⁴ Chihno neve ro me ne, chenda Félix nan che retecheçade ye, ne nduco ye ndahita yahn ye, Drusila, ama tahn nación yahn Israel. Dechuh tun ye che chehua Pablo çava che çahma ye nduhça che va che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo. ²⁵ Ate cuahn che rahn Pablo yahn che va che çahcomañ ihyan dehtenduh che ri yeno

man ye man, va che dinahn ye che rihquentiyon Dendiohs man, va che techecade Dendiohs yahn ihyan man ne, dihya Félix chi, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nduco chemin ne, a va. Tama ro cuahn che conun yahn ne, tahvé che ngua di.

²⁶ Namin quenan rino Félix che çah Pablo tume ihyan çava che ntahte ye ihyan, ne chemin che ama ndeh yune cah ye ihyan çava che nte ye nduco vih. ²⁷ Tihça chihno o nduyo, ne ndiquendah Félix che quenan ye gobernador, chenda Porcio Festo menun ye. Nducote Félix ne, nahn ye che quendi co yeno ihyan nación yahn Israel nduco ye ne, hua ntahte ye Pablo.

25

Pablo nan gobernador Festo

¹ Tuhme nda Festo çava che conan ye gobernador. Chihno ino ro min ne, chica ye min yan Cesarea, ne nda ye yan Jerusalén. ² Chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, neçah cuande se ihyan nduhça che a chica nunde se yahn Pablo. ³ Nducote a ntuhno sahn chahn che dechuh se sahn che çahno se Pablo cuahn yune ne, chica se ama favor chahte Festo che tahve ye che quengua Pablo yan Cesarea. ⁴ Ate ndahconan Festo te Pablo ne, a yan Cesarea quenan ye vacoyahn, ne cuihno neve ro ne, va che ndaconan man ye min nan che rihquentiyon ye. ⁵ Rahn ye ri ye sahn chahn:

—Co çahn nchuhn yan Cesarea nducó, ne min cuhnde çade yahn ne nduco sahn min ndete che va nunde chahte yahn se.

⁶ Atenan nun, o ndiche ro quenan Festo yan Jerusalén, tuhme conahn ye yan Cesarea. Tama ro me ne, chihnde ye nan che retechecade ye, ne tahve ye che chehua Pablo. ⁷ Cuahn che nda Pablo ne, ama yahn sahn ndinan yahn nación yahn Israel che chica se yan Jerusalén, nda se min ne, chahtendi se, chica nunde se yahn ye yahn ama nde nan nunde rahte, ate nde ama hua chi ndahco çuaco se. ⁸ Tuhme rahn Pablo, rendedevahn ye ihyan:

—U ne, hua quendiçó nde ama nunde. Hua chihnga rahn, nde huane yahn ley yahn ihyan nación yahn Israel, nde huane yahn yaco chahte yahn ne, nde huane yahn emperador che rihquentiyon ye Roma.

⁹ Ate nducote nahn Festo che co yeno ihyan nación yahn Israel nduco ye ne, tumerune ye Pablo:

—¿A nahn cahñ yan Jerusalén çava che min techecade yehn ne?

¹⁰ Ndahconan Pablo yahn ye:

—A nan intiyahn yahn emperador yahn Roma ntí meniyan. A muhn va che cuhnde çade yahn. A devano ndah ne te nde ama

nunde hua quendiçó yahn ihyan nación yahn Israel. ¹¹ Ndete che quendiçó ama nunde che va che cóh ne, cuihquentiyon ne che cóh. Ate ndete che hua çuaco nde ama nan dehtenduh che rica nunde sahn sih yahn ne, nde ama ihyan hua co neçah se u tah se. Man ne, ricá che man emperador teche çade ye yahn.

¹² Nte çade Festo nduco ihyan che rinan ye ihyan, tuhme rahn ye ri ye Pablo:

—Man ne, nducote a chique che techecade emperador yehn ne, nan emperador cahñ.

Pablo nan rey Agripa

¹³ Chihno neve ro min ne, rey Agripa nduco Berenice ne, chahn ye yan Cesarea che ndihchero ye Festo. ¹⁴ Ndeh ro chahtenan ihyan chahn min, ne ama ro ne, rente Festo nduco rey me yahn Pablo, ne rahn ye:

—Quenun ama preso vacoyahn che chahconahn Félix sahn. ¹⁵ Cuahn che chahn yan Jerusalén ne, chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, nte cuande se u yahn nunde che redечueh dame se sahn, ne chica se che coh se. ¹⁶ Ndahconán yahn sahn chahn te ihyan ndinan yahn Roma ne, hua rihquentiyon ye che coh ama ihyan numanahn che ametah cuhnde çade yahn ye nduco ihyan che rica nunde ye yahn ye. ¹⁷ Chemin che cuahn che nda sahn chahn muhn ne, hua chihco rinó ihyan. Tama ro me ne, chahn nan che retechecadé, ne tahvé che chehua sahn preso me. ¹⁸ U rahcó te co ama nunde chahte quendiçco se, ate sahn che rica nunde chahn ne, hua ri deh nunde che redечueh dame se sahn. ¹⁹ Deman yahn dehtenduh che ritahno se nduco yahn ama ihyan che duche ye Jesucristo che a ndih ye, ne sahn preso ne, rahn se te quenduche ye. A chemin no che rica nunde sahn chahn yahn se. ²⁰ Nducote u ne, hua devanó taça techecadé yahn dehtenduh che tihchan ne, tumerune sahn ndete che nahn çahn se yan Jerusalén, cuhnde çade yahn se. ²¹ Ate chica se che techecade emperador Augusto yahn se. Chemin che chihquentiyón che ndonun se vacoyahn nde ro che co dechuh sahn tah ye.

²² Tuhme rahn Agripa ri ye Festo:

—Namin u nahn cahneván che çahma se. Ndahconan Festo yahn ye:

—Caviyan cahnevan ne che çahma se.

²³ Tama ro me ne, Agripa nduco Berenice ne, chenda ye numacuanh vedeyudo chete palacio nduco ihyan ndinan yahn sandaço man, ihyan nahn che vate ye yan min man. Tuhme tahve Festo che chehua Pablo, ²⁴ ne rahn ye:

—Rey Agripa man, nchuhn che nto dama ne muhn man, nga sahnguh. Ama yahn

sahn ndinan yahn nación yahn Israel, nde chica nunde se yahn se cuahn che chahn min yan Jerusalén, nde nda se muhn, hua renguan se rica se u che cahcantiyón che coh se. ²⁵ Ate u ne, hua ntaca nde ama nunde yahn se cava che coh se, ne nducote man se chica se che techecade emperador Augusto yahn se ne, chihquinó che dechuh sahn nan ye. ²⁶ Ate nducote hua devanó deh nunde yahn se che dirún nan cava che dechuh yahn emperador yuhn vo ne, tahvé che chehua sahn. Nti se nan nducoyaca nchuhn, menan vihca nan ndih, rey Agripa, cava che tumacardino ne deh nunde quendi-hco se che co dirún nan cava che dechuh, ²⁷ te rahcó te din ama vedenine ndete che dechuh ama preso che nde hua dirún deh nunde quendi-hco se.

26

Chihnevan rey Agripa yahn Pablo

¹ Tuhme rahn Agripa ri ye Pablo:

—Co cahme.

Chenihyon Pablo tah ye, ne rahn ye:

² —Rey Agripa, ama ndah ro yahn che co cahma nan ne yahn nducuah che rica nunde sahn ndinan yahn nación yahn Israel yahn, ³ te ndih ne, a devano ne nducuah costumbre yahn nuhn, ihyan nación yahn Israel man, yahn che ndeh cuan ndi nuhn man. Chemin che ricá ndih che din chahtino ne yahn nducuah che cahma.

Nduhca che din Pablo ro che ametah co-tahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁴ Nducoyaca ihyan nación yahn Israel ne, ndihche ye nduhca che quechicá yan vacó man, yan Jerusalén man, nde ro che lihn u. ⁵ Ndete che nahn ye ne, co cahma ye te nde ro che chihntá ne, chinducó partido yahn fariseo, partido min che tahque yudo vederihquentiyon yahn. ⁶ Man ne, cuhnde cade yahn, te ritahnó che va che ndedetu-hche Dendiohs tenahn nduhca che a cah ye ndudo yahn ye ihyan ndico yahn nuhn. ⁷ Nducoyaca ihyan, nduh che ndichio ndata yahn Israel ne, ritahno ye che dinahn Dendiohs ndudo yahn ye, ne chemin che, nde ro nde rahn, redinahn ye che rihquentiyon ye man, rendeva ye yavenan ye numacuahn chedave yahn ye man. Rey Agripa, man ne, a yahn che tihca ritahnó che va che conahn ndudo min che rica nunde sahn chahn yahn. ⁸ Dehco che hua ritahno nchuhn che Dendiohs va che ndedetu-hche ye tenahn?

Nduhca che din tan Pablo ro menan me, nahn cahno ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁹ Ro menan me ne, ndedecadinó che va che din tan nduco ihyan che ritahno ye Jesucristo yahn yan Nazaret, ¹⁰ ne tihca din tan nduco ihyan chahn yan Jerusalén.

Chidocuyan ndinan ne, dirun ye ama cava, te ye u cava che cuh ihyan vacoyahn, ne chih ama yahn ihyan che ritahno ye Jesucristo. Cuahn che rihno ye ama cha ihyan chahn ne, namin nducó ri dama ndudo yahn nduco ye. ¹¹ Ama ndeh yune cah rihn ihyan chahn cava che cahcoman ye che ritahno ye Jesucristo. Tihca redin nduh yan nduh yan chete yaco, te ama din tan nduco ihyan chahn che nde tama nación rahn, rinuhn ihyan.

Rente Pablo nduhca che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹² A ntiyon min chahn yan Damasco, ndá cava che te chidocuyan ndinan chahn u. ¹³ Ndihi rey, cuihcovan ndah ne. Nan inguiyahn, cuahn che quenun yuné, cuahn ne, u nduco sahn che nducó, ndihchero nuhn ama dave che chica nan ro, che tahque yudo ro che co yahn che quendi-hco nan ro, ne chiya chihto nan nuhn. ¹⁴ Chera nducoyaca nuhn ndiyahn, ne chihnevan ama ndudo devaco yahn man, che rahn: “Saulo, Saulo, ¿dehco che redin tan nduco ihyan yahn? Che tihca redin ne, nduhca redin itenine che renun yah man te ite, renun te yahn cuiyon che rahco nduco ihyan ite.” ¹⁵ Tuhme tumeruné: “Dihvé, ¿duh ndih ne?” Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye u: “A u che Jesucristo che redin tan nducó. ¹⁶ Cuenequen, te chihnde ró nan cava che din ntiyon yahn. A tendahnún di cava che cuacotohn ndudo yahn che ndihchero u man ro cuh. Man va ca che ndihchero u, ne tihca cuacotohn ndudo yahn chemin. ¹⁷ Ndedevahn di tah ihyan nación yahn Israel man, tah ihyan nación chenahn man, te van ihyan chahn dechuh di, ¹⁸ cava che cacuehn ihyan, ne hua quendi ye vedetundo yahn ye man, hua quendi ye, dinahn ye che rihquentiyon chundah man. Ate quendi ye vededevano man, dinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs man. Namin cotahno ye u, ne nduco chemin ne, ndaca ye vederenchahco yahn nunde yahn ye, ne cuahtenan ye dama nduco ihyan yahn Dendiohs.”

Dinahn Pablo ndudo che chihnevan ye

¹⁹ Rey Agripa, hua chacotahn ndudo che chica vahchetero, chihneván, ²⁰ te cahndudó ndudo min nan ihyan yan Damasco man, nan ihyan yan Jerusalén man, nan ihyan che vate ye numachahte estado yahn Judea man, nan ihyan che vate ye nación chenahn man. Riyahvé ihyan chahn che nto ino ye nunde yahn ye man, che cuah ye Dendiohs man, che ndahca cuahtenan ye cava che cahco ro ye che a nto ino ye man. ²¹ Yahn che tihca redin ne, sahn nación yahn Israel ne, tumangan se u min chete yaco chahte, nahn cahno se u. ²² Ate rihan Dendiohs u, ne nde meniyan riquendi

rahndudó ndudo yahn ye nan nducoyaca ihyan, ihyan nahn man, ihyan chevah man. Ndudo che din Dendiohs che dirun ihyan profeta man, Moisés man, yahn che va che co ne, a ndudo min no che rahndudó.²³ Rahndudó che a va che chuhrihn ihyan min che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense, ne cuihno che coh ye ne, ihyan min menan vihca va che ntuche ye van tenahn, cah ye ndudo ihyan nación yahn nuhn man, ihyan nación chenahn man, che ndevahn nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan.

Nahn Pablo che cotahno rey Agripa

²⁴ Cuahn che tihca rahn Pablo, che rendevahn ye ihyan ne, cah Festo:

—Pablo, iluco ri di!, yahn che ama rehn.

²⁵ Ate ndahconan Pablo:

—Festo, che ama renewahnechun ndih, hua dehve luco u, te che renté, rihnevan nchuhn ne, deman ndudo cuaco.²⁶ Nga rey Agripa, a devano ndah ye dehtenduh che tuhchan. Chemin che nde hua rá cudado, renté nan ye. A devano cuaco te namin ihyan cuh ne, a devano ye nducuahn dehtenduh che tuhchan, te nan nducoyaca ihyan chinahn.²⁷ Rey Agripa, ¿a ritahno ne ndudo che din Dendiohs che dirun ihyan profeta ne? U devanó te ritahno ne.

²⁸ Rahn Agripa ri ye Pablo:

—Nduco tah cuahn ne, din che cotahnó Jesucristo.

²⁹ Tuhme rahn Pablo:

—Nduco tah o nduco ndeh ama ndahca ndete che cuahnevan Dendiohs che ndih nduco nducoyaca ihyan che vate ye muhn, rihnevan ye che rahn, cotahno nchuhn Jesucristo nduhca che ritahnó. Namin ama ndahca ndete che hua cuahnevan Dendiohs che co nchuhn preso nduhca u.

³⁰ Chihno rahn Pablo chemin ne, rey me man, Berenice man, gobernador man, nducoyaca ihyan che vate ye min man ne, necuan ye,³¹ cuahn ye ama lado, ne rente ye yahn Pablo van man ye nduco vih:

—Sahn tih ne, dehve quendihco se nde ama nunde cava che coh se, nde huane cava che conun se vacoyahn.

³² Agripa ne, rahn ye ri ye Festo:

—Ndete che hua chica se che techecade emperador yahn se ne, co ntahte vo sahn.

27

Dechuh ye Pablo yan Roma

¹ Cuahn che a chihnde cade che dechuh ye Pablo yahn yahn Italia ne, chinuco nuhn ihyan. Ama capitán che duche se Julio, che ndi cuande se batallón che duche Augusto, ndonda tah se Pablo nduco te neve preso che va che cahñ se.² Chahtenun nducoyaca nuhn ama barco yahn yan Adramitio che

a va yan che nahn yahn yahn Asia, ne chica nuhn min. Namin Aristarco yahn yan Tesalónica, yahn yahn Macedonia ne, chinuco ye nuhn.³ Tama ro me ne, nda nuhn yan Sidón, ne nducote Julio ne, renewahnevan se Pablo ne, cah yune se che chahn ye, chendihchero ye amigo yahn ye man, che conan ihyan chahn ihyan man.⁴ Cuahn che chica nuhn yan Sidón ne, chuhnan nuhn yahn yahn Chipre, quenan lado tah cueh nuhn, te cuahn nan che cuahn nuhn rechi yuhne.⁵ Chuh dama nuhn yahn yahn Cilicia man, Panfilia man, ne nda nuhn yan Mira, yahn yahn Licia.

⁶ Min ndaca capitán me ama barco yahn yan Alejandria che cuahn yahn yahn Italia, ne chihquentiyon se che chahtenun nuhn chete, quendi nuhn cuahn nuhn.⁷ Chihno ndeh ro ne, a conunde nda nino barco me yan Gnido, te ama rino cuahn. Nducote ama rechi yuhne cuahn nan cuahn ne, tahque ndah che chuh nino yan Salmón, ne chaconduto nan yahn yahn Creta.⁸ Ama conunde chuh barco me numacuahn chihito nuniyahn nde nda ama cuan nino yan Lasea nan che duche Buenos Puertos.

⁹ Ama ndeh ro chinda, ne ama cahnda che cuahtechica ca barco nan nuniyahn, te a cochi nino ro iche. Chemin che yahve Pablo nducoyaca ihyan che chenun ye min,¹⁰ ne rahn ye:

—Nchuhn combiero, devanó te ama cahnda ndete che quendi vo cuhn vo, te denda vo barco cuh nduco chede che nda. Nde man vo ne, cahnda yuhn vo.

¹¹ Ate capitán me ne, tahque tumacah ca ye yahn sahn che yahn se barco me man, sahn ndinan che ricahca man, che co che rahn Pablo.¹² Nducote yan min ne, hua ndahca che cuahtenan ihyan ro iche ne, nducoyaca ihyan chahn ne, nahn ye che ndaca nuhn min, ndete che co nda nuhn Fenice, ama yan, yahn yahn Creta che rendihche cuaco cuahn nan Africa, cava che min cuahtenan nuhn ro iche.

Ama ri yudo nan nuniyahn

¹³ Ama ro ne, canan quendihco yuhne cuto che hua dito rano, ne chihco dama ino ihyan chahn, ne cuahn nuhn numacuahn chihito yahn yahn Creta.¹⁴ Ate huane rahn me ne, canan ama dito rano yuhne tan, rahn nan barco me.¹⁵ Nducote hua recah yune yuhne tan me che cahñ barco cuahn nan che nahn nuhn ne, tahque ndah chihcoman nuhn che quenda cuahn nan che nahn.¹⁶ Chuh nuhn nino nan ama yahn lihn che duche Claudia nan che ametah nduh dito rano yuhne, ne a conunde chi ndo tah ihyan chahn indu lihn che renda barco,¹⁷ ndeterun ye chete. Tuhme chahcotuma ye ihyo barco me cava che hua condan.

Nino min va *ama cuan nan* che duche Sirte, nan che hua *yano* nune, ne *vah* ye che min cuan *barco* me. Chemin che *ndedevah* ye tino tu che *quendihco nan yahn yahn barco* me *cava* che hua *cahn* min. ¹⁸ Tama ro me ne, *quendi* ca rano *yuhne tan* me, ne *chihtera* ye *chede* che *nda barco* me *van nuniyahn*. ¹⁹ Chihno ino ro min ne, *chihtera* ye *nde ama ndeh nan dehtenduh yahn barco* me. ²⁰ A *ama ndeh ro* che *nde yahn nde iyon hua rendihchero* nuhn, ne a min *cuihno coh nuhn* che *rahco* nuhn, te *ama riquendi* ri yudo.

²¹ Chihno *ndeh ro* che hua *reh nuhn* ne, *chandi Pablo mendahn*, ne *rahn* ye:

—Combiro, *ndete* che *dinahn nchuhn* che *rahn ro* che *chenan vo yahn yahn Creta* ne, hua *chica vo min*, *ndere chinda dehtenduh*. ²² Man ne, hua *dehve rahco* *nchuhn*, te *andahre conda barco*, *ate nde ama vo* ne, hua *dehva co yuhn vo*. ²³ U ne, *devano* *chemin*, te *icuiño* ne, *Dendiohs yahn* che *redin ntiyon yahn* ye ne, *dechuh ye ama angel yahn* ye, ²⁴ ne *rahn* ye ri ye u: “Pablo, hua *dehve rahque*, te va che *nda nan emperador yahn Roma*, ne *cava di* ne, *ndedevahn Dendiohs nducoyaca ihyan* che *chenun ye ndoque chete barco*.” ²⁵ Combiro, *cah yan nchuhn chedave yahn* ne, te u ne, *devano cuaco* te *Dendiohs* ne, *redinahn* ye *ndudo yahn* ye, ne *conahn nduhca* che *rahn angel* me. ²⁶ Ate *barco* ne, va che *cahn nan yava*.

²⁷ Riquenda *muhn riquenda* min *yuhne barco* me, ne *chihno o ndate* ne, *rechuh ama cuan nan* che duche *Adria*. *Nan mahñ yan* ne, *checadino sahn* che *recahca barco* me che a *nino va yahn cuma*. ²⁸ Decade se *van nune* me a *yano ca*, ne ri *ndico ntihyon ama metro*. *Tah cuahn cana nan* ne, *decade tun* se, ne ri *ndico ndache metro*. ²⁹ Nducote *vah* se che *cahn nan barco* me *nan yava* ne, *ndedevah* se *nduco ihyo cun cu* che duche *ancla cuahn cah barco* me, *cava* che *ametah co cahñ ca*, ne *chahtenan rino* se, *ama rendedecadino* se *nde chi dave*. ³⁰ Numanahmin ne, *sañh* che *ricañca barco* me ne, *nahn cano* se, *ndedevahn* se *sañh*. *Chemin* che *canan ndedevah* se *indu* me, *redin ca* se che *nahn ndedevah* se *tama* te o *cu cuahn tin barco* me. ³¹ Ate *rahn Pablo* ri ye *capitan* me *nduco sandado chahn*:

—Ndete che *cano sañh chuhn* ne, *nchuhn* ne, hua *co ndevahn* ne.

³² Tuhme *chihca sandado chahn ihyo* che *nechiche* *indu* me ne, *chendañ nun van nune*.

³³ Cuahn che a *nahn co dave* ne, *rañh Pablo* ri ye *nducoyaca sañh chahn*:

—Ndañca che *cheh nchuhn*, te a o *ndate* che *nde hua reh* ne *nde hua rahteyado* ne. ³⁴ Cocheh *nchuhn mare* *tah cava* che *cocha*

ne, *cañca* ne *nune*. Hua *dehve rahco* ne, te hua *dehva co yahn* ne.

³⁵ Chihno *rahn* ye *chemin* ne, *chetah* ye *pan*, ne *necah* ye *nundihve cuahn Dendiohs nan nducoyaca sañh chahn*, ne *ndeh* ye *canan reh* ye. ³⁶ Tuhme *chavi tah vederan yahn sañh chahn*, ne *namin cheh* se. ³⁷ Van *nducoyaca nuhn* che *chenun nuhn chete barco* me ne, ri *nuhn o ciento quenan ino raco ntihyon ama ihyan*. ³⁸ Chihno che *cheh sañh chahn tah* ne, *chihtera* ca se *trigo cava* che *ndañ cah nduh barco* me.

Chehchenun barco van nuniyahn

³⁹ Cuahn che a *chi dave* me ne, hua *nchanan sañh ricañca barco chahn* ti *man* che *chenun* se. Ate *chinan* se *ama reche nuniyahn* che a *ro yahn dute numa chihto*. Tuhme *chihquino* se che *cañca* se *barco* me, *ndete* che *co nda min*. ⁴⁰ Chihca se *ihyo yahn ancla chahn*, *nuhnde cava barco* me. *Ndañco cava* se *indu* che *ricañca barco*, ne *cuahn* che *ndedeca yaco* se *tino tu* che *rendihco tin yahn yahn barco* ne, *canan rica*, *cuahn cuahn nan va reche nuniyahn*. ⁴¹ Ate *nda barco* me *ama cuan nan* che *rentahn nun vih nune*, ne *cañnan nan yava*. *Min chihnde chiche*, ne *nducote ama rahñ nune cuahn vedame* ne, *chihno chendan*. ⁴² Tuhme *ntuhno sandado chahn* che *cañno* se *sañh preso cava* che hua *cano nde ama* se. ⁴³ Ate *capitan* min ne, *nducote hua nahn* se che *coh Pablo* ne, hua *cañ yune* se che *tihca din* se. *Chihquentiyon* se che *nducoyaca sañh* che *ri* se *nune* ne, *cañca* se *nune*, *cañh* se *nan yahn cuma*, ⁴⁴ ne *sañh chenahn* ne, *nan irahn* *man*, *cheyahn barco man*, *cañh nduco* se. *Nduco tihca* ne, *ndevahn nducoyaca nuhn*.

28

Quenan Pablo yahn yahn Malta

¹ Cuahn che a *nda nuhn yahn* min ne, *checadino nuhn* che *Malta duche*. ² Ihyan che *vate* ye min ne, *ama nevahne* *chun* ye *nuhn*, ne *chihco* ye *ama vacoyahn chahte cava* che *necah ihno nuhn*, te *ama iche man*, *ama ran co man*. ³ Pablo ne, *renedin dama* ye *duniyahn cuma*, ne *cuahn* che *rih* ye *vacoyahn* ne, *quendañ ama cu tan yahn ihno yahn vacoyahn*, ne *cañ* te *tah* ye. ⁴ Cuahn che *ndihche ro ihyan yahn* min che *quendihco raco* co me *tah Pablo* ne, *rahn* ye *van man* ye *nduco vih*:

—Sahn *tih* ne, *co sañh rihno ihyan* se, ne *andahre ndevahn* se *van nuniyahn*, *ate tah Dendiohs* ne, hua *ndevahn* se.

⁵ Ate *chihde Pablo tah* ye, ne *chendañnun* *cu me vacoyahn*, ne hua *dehva chi yahn* ye.

⁶ Nducoyaca *ihyan chahn* ne, *chenan rino* ye che *condito Pablo*, o *adenan no condah* ye, *coh* ye. Ate *cuahn* che a *chi ndeh ura*

che chenan rino ye ne, a hua dehva chi, ne ndahcorun ye che rendedecadino ye, ne rahn ye te Pablo ne, Dendiohs ye.

⁷ Nino min va yahn yahn ama ihyan che duche ye Pulio. Ihyan min ne, ndinan ye yahn ihyan chahn. Ama nevahneacun ye nuhn numacuahn vedeyeno, ne chahtenan nuhn vaco ye ino ro. ⁸ Chida Pulio ne, quendite ye, ndi ye cah ihno man, cah yun man. Chahn Pablo, chendihchero ye ihyan, ne chihno covah ye ne, nahn tah ye ihyan min, ne ndo yahn ye. ⁹ Checadino ihyan yahn chemin, ne ndo dama ihyan cah che vate ye yahn min, ne namin ndoyahn ye. ¹⁰ Ama nevahneacun ihyan yahn min nuhn, ne te ye nducuahh dehtenduh che cochihve yahn nuhn cuahn che ndaca nuhn min.

Nda Pablo yan Roma

¹¹ Chihno ino iyo ne, chahtenan nuhn chete tama barco yahn yan Alejandria che quenan min ro iche. Barco min ne, nda ama bandera nan che nentava se Castor nduco Pólux, che rivahn dendiohs yahn sahn che ricahca barco. ¹² Nda nuhn yan Siracusa, ne min chahtenan nuhn ino ro. ¹³ Chica nuhn min, quendi nuhn numa chihto nuniyahn nde nda nuhn yan Regio. Tama ro me ne, rano yuhniyahn, ne chihno o ro ne, nda nuhn yan Puteoli. ¹⁴ Min ntaca nuhn yahn dihno vo, ne rahn ye nduco nuhn che cuahtenan nuhn nduco ye. Chahtenan nuhn ama ndate, tuhme cuahn nuhn yan Roma. ¹⁵ Dihno vo che vate ye yan Roma ne, checadino ye che nda nino nuhn, ne nda ye, chendi yune ye nuhn ama cuan nan che duche Tres Tabernas. Nahn ye ne, nda dama ye nde ndihve che duche Foro de Apio. Cuahn che ndihchero Pablo ihyan chahn ne, cah yan ye chedave yahn ye, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. ¹⁶ Cuahn che nda nuhn yan Roma ne, necah capitán me preso chahn tah ihyan ndinan yahn sandado che redin cudado min. Me Pablo ne, cah yune ye che nuhn ye ama vah nan che conun ye, ne nduco ye ama sandado che redin se cudado ihyan.

Rahndudo Pablo Ndudo yahn Dendiohs yan Roma

¹⁷ Chihno ino ro che nda nuhn ne, din dama Pablo nducoyaca ihyan nahn, ndata yahn Israel, che vate ye min yan Roma, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn dihnó, u ne, nde ama nunde hua quendihcó nan ihyan nación yuhn vo Israel, nde hua rahcotáhn costumbre che chihco ihyan ndico yuhn vo. Ate andahre che tihca ne, din ye preso u min yan Jerusalén, ne necah ye u tah ihyan ndinan yahn Roma. ¹⁸ Ihyan ndinan chahn ne, techecade ye yahn, ne nducote ametah nde ama nunde yahn cava che cahcantiyon

ye che cóh ne, nahn ntahte ye u. ¹⁹ Ate ihyan nación yuhn vo ne, hua cahneacun ye. Chemin che a cade chicá che techecade emperador yahn, andahre metah nde ama nunde che cah ihyan nación yuhn vo. ²⁰ Man ne, din damá nchuhn cava che ndihche vih vo man, cava che nte cuandé nchuhn dehco che nchiche cadena cuh u man. Nchiche cadena cuh u, te ritahnó che va che conahn ndudo che te Dendiohs, checadino uvo, ihyan nación yahn Israel.

²¹ Tuhme rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Nde ama caca che dirun ihyan estado yahn Judea yahn dehtenduh che redin ne, ametah nda tah nuhn. Namin nde ama dihno vo che rica ye min, renda ye muhn ne, hua chihnga rahn ye yahn ne. ²² Ate nahn cahnevan nuhn deh cahma ne, te a numacuahn no ne, tan ihyan yahn vederihquentiyon ra che ritahno nchuhn.

²³ Tuhme chihco ye ama ro, ne ama yahn ye ndo dama ye vah nan che quenun Pablo, ne numa ro cahndudo ye yahn vederihquentiyon che ndahco cade Dendiohs. Rahndudo ye ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun profeta man, ne nahn ye che conahn ihyan chahn yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁴ Nahn ihyan chahn ne, chitahno ye, ne nahn ye ne, hua chitahno ye. ²⁵ Nducote nahn ye ne, hua quenan ino ye ne, necuan ye che nahn nahn ye. Tuhme rahn Pablo ri ye ihyan chahn:

—A ndahca ndudo che cah Vaco Ndah yahn Dendiohs, cahndudo ihyan profeta Isaías, chihnevan ihyan ndico yuhn vo:

²⁶ Cuehn, cuahndode nan ihyan sih tuhca: “Cuahn dama rihnevan nchuhn, ate hua renahn ne.

Cuahn dama rendihche ro ne, ate hua renchanan ne,

²⁷ te nedin cheche man ne chedave yahn ne. Hua redinahn ne man, hua rihcovan ne man,

hua renahn ne man, hua rento ino ne nunde yahn ne man.

Chemin che hua renchahco Dendiohs cava ne.”

²⁸ Man ne, cadino nchuhn te cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Jesucristo van ihyan nación chenahn. Ihyan chahn che cuaco ne, cahcovan ye, ne ndedevahn Dendiohs ihyan.

²⁹ Cuahn che chihno rahn Pablo tihca ne, conahn ihyan chahn, quenan ama ndeh rente ye nduco vih, te chi tan ye yahn ndudo min.

³⁰ Pablo ne, quenan ye min o nduyo, quenun ye vah nan che tumanan ye, ne nevahneacun ye nducoyaca ihyan che rahn ye, rendihchero ye ihyan. ³¹ Rahndudo ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs

mān, ricuahn ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo mān, ne nde ama ihyan ne, hua din vahche ye yahn ye.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN ROMA

¹ U Pablo, che tendahnun Dendiohs u, che dín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man, che co apóstol man, che cuahndudó ndudo ndah yahn ye man ne, dirún çaça cuh yahn ne.

² Yahn ndudo ndah min ne, a chihco çade Dendiohs nan Ndudo ndah yahn ye nde a rahn me, dirun ihyan profeta yahn ye. ³ Ndudo ndah min ne, rahn yahn Daya ye, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihndeyan ye van ndaťa yahn David. ⁴ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ntuche ye van tenahn, ne nduco chemin chihnde ro che Daya Dendiohs ihyan. ⁵ Che cuande yahn ihyan min ne, din yahino Dendiohs nuhn, ne a tendahnun ye nuhn che co nuhn apóstol, cuahndudo nuhn Ndudo yahn ye van ihyan nducuahn nación, çaça che nevahnecon ye, ne cotahno ye. ⁶ Van ihyan chahn ne, nchuhn che a nedin yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, ne nduco ne ndi cuande ne, te a tendahnun Dendiohs nchuhn.

⁷ Nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che yahino ye nchuhn, vate ne yan Roma ne, dechuh çaça cuh yahn ne. Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

Pablo ne, nahn çahn ye yan Roma

⁸ Numachahte iyehñse ne, a chetuhn ndudo yahn nchuhn, nduhça che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Chemin che menañ vihca che cuande yahn ihyan min ne, reneçah nundihve cuahn Dendiohs çaça ne. ⁹ Dendiohs, ihyan min che redín ntiyon yahn ye numa inó, rahndudó ndudo ndah yahn Daya ye ne, devano ye che cuahn ðama reváh çaça nchuhn. ¹⁰ Ricá ihyan che atañoca nduh ne, cuahnecon ye che chí quendihcheró nchuhn, ¹¹ te ama nahn chí quendihcheró nchuhn, çaça che dín che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ne tahque numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo. ¹² Avane ne, nahn che neçah yan ama taño vo chedave yahn vih, yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

¹³ Dihno, rahn rí nchuhn te ama ndeh yune nahn chí quendihcheró nchuhn, ne cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, nduhça che redín van ihyan nación chenahn, çaça che din Dendiohs che

co yahn ihyan, cotahno ye ðama nduco nchuhn. Ate nde meniyan ne, hua ri che chí. ¹⁴ A chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo u che cuahndudó ndudo ndah yahn ye van ihyan yahn nducuahn nación, van ihyan devano man, van ihyan tundo man. ¹⁵ Chemin che quenán inó che a nun cuahn chí van nchuhn che vate ne yan Roma, cuahndudó ndudo ndah yahn ye, cahnevan ne.

Vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo

¹⁶ Hua ri cuihnán yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, te chemin che vederihquentiyon yahn Dendiohs, çaça che nde devahn ye nducoyaca ihyan che ritahno ye, menañ vihca ihyan nación yahn Israel, namin ihyan nación chenahn. ¹⁷ Ndudo ndah min ne, a vederihquentiyon yahn Dendiohs, te a nan ndudo min rihco ro ye che reneñin yahn ye nducoyaca ihyan che ritahno ye, nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca: "Ihyan che ritahno ye ne, ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan, ndevahn ye."

Nunde yahn ihyan

¹⁸ Nahn che cotahno vo, te a devano vo che Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, din ye castigo yah nducoyaca ihyan nunde che rahcotahn ye yahn Ndudo yahn ye. ¹⁹ Hua ndahça che tihça rahcotahn ye, te a devano cuaco ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, yahn che a man Dendiohs çah ye, checadino ye. ²⁰ Nde ro che dendah Dendiohs iyehñse ne, a devano ihyan te ihyan min che Dendiohs, ne quenán cuma ye vederihquentiyon cuahn ðama, te tumacadino ye duh ihyan min, yahn dehtenduh che dendah ye. Chemin che nde metah deh che çahma ye, çaça che nde devahn ye ihyan. ²¹ Andahre a devano ye che va Dendiohs, ate hua rendeva ye yavenañ ye, nde hua reneçah ye nundihve cuahn ihyan. Tahque ndah ye ne, rededecadino ye yahn dehtenduh che nde hua richihve, nto ye ihyan tundo. ²² Andahre ama devano ye, che rahco ye, ate nde hua renahn ye. ²³ Ndotenan che ndeva ye yavenañ Dendiohs, ihyan min che va ye cuahn ðama man, che ama chahte vederihquentiyon yahn ye man ne, rendeva ye yavenañ dehtenduh che redendah man ye, rentave ye ihyan iyehñse man, ite che chenán cun çah te man, yahda man, cu man.

²⁴ Chemin che chacondah vedame Dendiohs ihyan chahn, çaça che quendi ye yune chihngá yahn ye, cahtera ye vedecuihno yahn ye van man ye nduco vih. ²⁵ Ndotenan che quendi ye yune cuaco, ndeva ye yavenañ Dendiohs, ihyan

min che dendah ye iyehñse mañ, redeva nducoyaço vo yavenañ ye cuahn ðama mañ ne, quendi ye vederihñcheh, redeva ye yavenañ dehtenduh che mañ Dendiohs dendah ye.

²⁶ Chemin che chacondah vedame Dendiohs ihyan çaça che quendi ye nunde yahn ye nduco vih, cahtera ye vedecuihno yahn ye. Ihyan ndahta ne, ndotenan che cahnevaco ye, cuahtenan ye nduco inchahn ye ne, rahtenan ye vañ mañ ye nduco vih, rahtendihco ye nunde. ²⁷ A namin no tun ihyan chahn. Ndotenan che nuhn ye ndahta yahn ye ne, rihtera ye vedecuihno yahn ye, rahtenan ye vañ mañ ye nduco vih, ne nduco chemin recañ rihñ mañ ye ihyan, rihco yañ mañ ye castigo che va che co ye.

²⁸ Nducote hua chihco ye chedave yahn ye che nevahñecun ye Dendiohs ne, chacondah vedame Dendiohs ihyan çaça che quendi ye vederinedecadino chihnga yahn ye, cuahtendihco ye nunde. ²⁹ A ndedecuihta mañ ye nducuahn nañ nunde, chendihco ye. Ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye mañ, ndere rahtechica ye mañ, chenah cuma ye vede idihya mañ, vedeve mañ, vedetan mañ, vederihñcheh mañ. Cuahnde chende ye mañ, vate canda ye nduco vih mañ, rihno ye vih mañ. ³⁰ Chihnga raññ ye yahn vih mañ, rahcotahn ye yahn Dendiohs mañ, hua renevahñecun ye nde ama ihyan mañ, redin yađe ye mañ, redin cun ye mañ, rededecadino ye demañ yahn dehtenduh che chihnga mañ, hua renevahñecun ye indihñe yahn ye mañ, ³¹ hua renahn ye mañ, hua redinahñ ye ndudo yahn ye mañ, hua renah vañno ye vih mañ, hua devano nchahco ye yahn vih mañ. ³² Andahre devano ndah ye vederihñquentiyon yahn Dendiohs che ihyan nunde ne, va che co ye castigo yahn nunde yahn ye, ate riquendi ye rahtendihco ye nunde, nde tuno rendonan ye combiero yahn ye che ðama ri ye nduco vih.

2

Dendiohs ne, techecađe ye numa cuaco

¹ Nducote a devano nducoyaça ihyan che va che co ihyan nunde castigo ne, adecoduhno ihyan che rendañchenan ye ihyan chenahn ne, nde nañ che cañma ye metah, te a ðama ri ye nduco vih, rahtendihco ye nunde. ² A devano vo che ðama no redin Dendiohs castigo ihyan che rendañchenan ye. ³ Nchuhn che rendañchenan ne ihyan nunde chenahn, ate ðama ri ne nduco ye ne, hua rañco ne che ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs. ⁴ Hua ducherino ne vedechahñino yahn Dendiohs mañ, vedeyahino chahte yahn ye mañ. A devano ne che quenan cuma Dendiohs vedeyahino

nduco ne, te nahn ye che nto ino ne nunde yahn ne. ⁵⁻⁶ Ate nducote redin cheche ne chedave yahn ne, hua nahn nto ino ne ne, rededecuihta ne nunde yahn ne. Mañ ne vedin ne, te techecađe Dendiohs yahn ne numa cuaco, ne va che co ne castigo. Nda ro min ne, techecađe ye yahn nducoyaça ihyan, tunoca che nedin ye ndahtenan ye iyehñse. ⁷ Ihyan che chahtino ye, redin ye che ndah mañ, chenah ino ye che quendañ yavenañ ye mañ, che ndeva Dendiohs ihyan mañ ne, a ihyan chahn che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁸ Ate ihyan che canda tin ye mañ, che rahcotahn ye yahn ndudo cuaco mañ, che riquendi ye yune chihnga yahn ye mañ ne, quenan cuma che din Dendiohs castigo yah ihyan. ⁹ Nducuyaça ihyan nunde yahn nducuahn nación, menañ vihca ihyan nación yahn Israel ne, chuhrihñ ye, din Dendiohs castigo ihyan. ¹⁰ Me ihyan nducuahn nación che din ye che ndah, menañ vihca ihyan nación yahn Israel ne, ama ndah ro yahn ye mañ, ndeva Dendiohs ihyan mañ, din ye che ndahca cuahtenan ye mañ.

¹¹ Tihca, te Dendiohs ne, quendihñconahn retechecađe ye. ¹² Nducuyaça ihyan che chendihco ye nunde, che nde hua devano ye ley che dirun Moisés ne, ndiyu ley min che cahcantiyon castigo che co ye, ate va che co ye castigo. Namin nducoyaça ihyan che a devano ye ley min, ate chendihco ye nunde ne, va che co ye castigo nduhca che rihñquentiyon ley min. ¹³ Tihca, te atenañ ihyan che redinahñ ye ley min, che ndo yañ Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan, ndiyu ihyan che ndere rihñevan ye. ¹⁴ Cuahn che ihyan nación chenaññ, che nde hua devano ye ley min, redin ye nduhca che rihñquentiyon ne, a ndero ndi che redinahñ ye vederihñquentiyon yahn Dendiohs, andahre hua devano ye ley min. ¹⁵ Nañ nducuahn che redin ye ne, rihco ro ye che anduhñeca ndete che renevahñecun ye ley min. Nañ cuañ ne, renda yahn ye che cuahtendihco ye nunde, ne va che co ye castigo. Nañ cuañ ne, renda yahn ye che hua co ye castigo, yahn che rañco ye che hua chahte nunde yahn ye. ¹⁶ Nda ro yahn ne, quenan cuma che cahcantiyon Dendiohs che techecađe Dihvo vo Jesucristo nunde yahn nducoyaça ihyan, nde nducuahn nunde che chahtendihco ye cuahn ndeh.

Nunde yahn ihyan nación yahn Israel

¹⁷ Nchuhn ihyan nación yahn Israel, hua dehva co yahn ne, che rañco ne, te ndichahtino ne ley che dirun Moisés. Redin yađe ne, rañco ne che yahn Dendiohs nchuhn. ¹⁸ A devano ne deh che nahn ye che dinahn ne che rañco ne, ne nducote chahn ne ley min ne, rañco ne che devano

tendañnun ne cha che ndah van dehtenduh che redin ne. ¹⁹ Numacuahn vedeyade chenan ino ne che devano cacuahn ne ihyan tundo. Rahco ne che ama devano cah cuande ne ihyan taça co tuno ye nan Dendiohs. ²⁰ Rahco ne che ama devano cacuahn ne nde ihyan che hua renahn ye man, nde checahya man, te a nchuhn che va tah ne vededeveno man, ndudo cuaco man, nan ley che dirun Moisés. ²¹ Tuhme nducote ama devano cacuahn ne, che rahco ne, çme dehra cuande che hua redinahn man ne? Nducote rahndudo ne che hua din duco ihyan, çme dehra cuande che reduco man ne? ²² Nducote rahndudo ne che hua din duche yahn ihyan che a nihnevaco ye, çme dehra cuande che redin duche yahn man ne che a nihnevaco ne? Nducote rahndudo ne che hua ndeva ihyan yavenan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye, çme dehra cuande che reduco ne dehtenduh che rigonun chihve che va chete yaco yahn ihyan chahn? ²³ Nducote ama redin yade ne che devano ne ley yahn Dendiohs, çme dehra cuande che duce rino ne ihyan, hua redinahn ne che rihquentiyon ye? ²⁴ Nduco che tihça redin ne ne, a tan renun cah nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: "Ihyan nación chenañn ne, a çava che duhtuno ihyan nchuhn che chihnga rahn ye yahn Dendiohs."

²⁵ Che chenan seña nchuhn ne, taça hua, richihve yahn ne ndete che redinahn ne ley che dirun Moisés. Ate nducote hua redinahn ne ne, a ndere chenan seña me nchuhn. ²⁶ Me ihyan nación chenañn ne, ndete che redinahn ye che rihquentiyon ley min ne, redin yahn Dendiohs ihyan, andahre hua chenan seña ihyan. ²⁷ Ihyan che redinahn ye ley min, andahre hua chenan seña ihyan ne, ndaço ndiya ye nchuhn che nde chenan seña nchuhn man, nde devano ne ley min man, ate hua redinahn ne. ²⁸ Ndiyu che ndaça yahn Israel nchuhn man, che chenan seña nchuhn man, che cochihve yahn ne çava che nedin yahn Dendiohs nchuhn, ²⁹ te atenan ihyan che numacuahn chedave yahn ye renevahne-cun ye che rihquentiyon Dendiohs man, redinahn ye man, rene-din yahn Dendiohs ihyan. Che cochihve yahn ne ne, che nedin yahn Dendiohs nchuhn, ndiyu che nevahne-cun ihyan iyehñse nchuhn.

3

¹ Nducote tihça ne, co vate nchuhn che rahco ne che tahque ndah ro yahn ihyan nación chenañn, che co nchuhn che ndaça yahn Israel nchuhn man, che chenan seña nchuhn man. ² Ate tahque ndah ro yahn nchuhn, te a tah ihyan ndico yahn ne, chico Dendiohs Ndudo yahn ye. ³⁻⁴ Andahre

ama yahn ihyan chahn hua dinahn ye yahn Ndudo min, ate ndiyu çava chemin che ndaça dama Dendiohs yahn ndudo yahn ye che cah ye, te ihyan min ne, redinahn ye ndudo yahn ye, andahre nducoyaca ihyan hua redinahn ye. Tihça ye, nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhça: Nducuahn che redin Dendiohs ne, ndah. Chemin che nde hua co cahma nunde ihyan yahn ye.

⁵ Co vate nchuhn che rahco ne te nan nunde yahn ne rihnde ro che ama ndah Dendiohs, ne hua redin yahn che din ye castigo nchuhn çava nunde yahn ne. ⁶ Ate hua, te Dendiohs ne, a numa çandah ihyan ye. Ndete che hua tihça ne, nde hua co techecađe ye yahn ihyan nunde.

⁷ Ndete che nan nunde yahn vo tahque ndah cuhnde ro che ama ndah Dendiohs ne, nde hua quenam cuma che techecađe ye yahn vo. ⁸ Ndete che tihça ne, tahque ndah quendi vo nunde yahn vo, te chemin che cochihve. Vate nañn ihyan che ndere rahn ye che tihça rahndudo nuhn. Ihyan chahn ne, redin yahn che din Dendiohs castigo ihyan.

Nducoyaca ihyan ne, chendihco ye nunde

⁹ Co vate nchuhn che rahco ne che uvo, ihyan nación yahn Israel che tahque ndah ihyan uvo van nducoyaca ihyan iyehñse. Ate hua cuaco chemin, te nducoyaca ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenañn man ne, quendihconahn chendihco ye nunde nduhça che a ndirun yahn ye, ¹⁰ nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Metah nde ama ihyan che ndah ihyan ye.

¹¹ Metah nde ama ihyan che renahn ye.

Metah nde ama ihyan che renecañco ye Dendiohs.

¹² Nducoyaca ye ne, chacondah vedame ye Dendiohs, quendi ye yune chihnga.

Metah nde ama ihyan che runecađe ye.

¹³ Demañ ndudo chihnga man, ndudo rihñche man, ndudo rendih man, rente ye.

¹⁴ Demañ che rahva ye man, rahn tan ye man.

¹⁵ Nduco hua no rihñ deh ne, rihno ye vih.

¹⁶ Nduh cuan nan che vatechica ye ne, re-detohnan ye man, rihco ye vedeyah man.

¹⁷ Nde hua renda yahn ye che ndaça cuah-tenan ye nduco vih.

¹⁸ Nde hua renda yahn ye che nevahne-cun ye Dendiohs.

¹⁹ A devano vo te nducuañn che ndirun nan ley che dirun Moisés ne, a ndirun çava che, nducoyaca ihyan che rihquentiyon ley min ihyan ne, tumacadino ye yahn nunde yahn ye, nde metah deh che cahma ye ro

che techecade Dendiohs yahn ye. ²⁰ Ley min ne, nducote a chihnde atenan cava che co devano ihyan che va nunde yahn ye ne, chemin che nde ama ihyan hua co cahma ye che ndah ihyan ye nan Dendiohs, andahre rahn ye che redinahn ye.

Cava che ndevahn vo ne, va che cotahno vo

²¹ Ate man ne, a devano vo te ndiyu che quendi vo ley min che ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo, te a man ye te ye, checadino vo taça che din ye, ne chemin ne, a ndirun nan ley min man, nan ndudo che dirun ihyan profeta man. ²² Nducoyaco vo ne, cava che ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo ne, va che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo. Tihça, te dama no rendihche ye nducoyaco vo. ²³ Nducoyaco vo ne, chendihco vo nunde, nde hua co cahmo vo che ndah ihyan uvo nan Dendiohs. ²⁴ Andahre hua co cahmo vo che ndah ihyan uvo nan ye, ate numacuahn vedeyahino ndo yan ye nduco vo, nedin yahn ye uvo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye uvo. Man ne, a ndo yan ye nduco vo. ²⁵ Dechuh ye ihyan, chih ye, chera yun yahn ye cava nunde yuhn vo, ne che cotahno vo ihyan ne, ndaço vo vederenchahco. Che tihça din Dendiohs ne, chihco ro ye che numa cuaco din chahtino ye yahn nunde che chahtendihco ihyan ndico nde ro menan. ²⁶ Namin chihco ro ye man ro cuh, che numa cuaco rendo yan ye nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, rene din yahn ye ihyan.

²⁷ Man ne, ametah din yade nchuhn che redinahn ne yahn ley min, te atenan che cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndo yan Dendiohs nduco ne, nedin yahn ye nchuhn. ²⁸ Tihça, te rahn ri nchuhn te andahre hua nedinahn ihyan ley min, ate nduco che cotahno ye ihyan min ne, ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan.

²⁹ Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyaca ihyan iyehense, ihyan naciön yahn Israel man, ihyan naciön chenahn man, ndiyu deman yahn ihyan naciön yahn Israel. ³⁰ Tihça, te ama no Dendiohs, ne ihyan min ne, rendo yan ye nduco ihyan naciön yahn Israel man, ihyan naciön chenahn man, rene din yahn ye ihyan nduco che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ³¹ Che ritahno vo ihyan min ne, ndotenan che rendahco ndiyo vo ley min ne, recah dito vo.

4

Nduhça che chitahno Abraham

¹ A devano vo nduhça che din ihyan ndico yuhn vo Abraham. ² Co rahco ihyan che nedin yahn Dendiohs ihyan min yahn

che runecade quenan ye iyehense. Ate hua tihça, ³ te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, ndirun tuhça: “Abraham ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che din yahino Dendiohs ihyan, nedin yahn ye ihyan.”

⁴ Che rene din yahn vo mozo yuhn vo ne, ndiyu vedevahino chemin, te quendihco vo yahn ye. ⁵ Ate che rendo yan Dendiohs nduco ihyan nunde che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, rene din yahn ye ihyan ne, chemin che cuaco ne, vedevahino, ndiyu che quendihco ye. ⁶ Atihnocano tun che dirun David yahn ihyan che redin Dendiohs vedevahino nduco ye, rendo yan ye nduco ye, rene din yahn ye ihyan. ⁷ Dirun ye tuhça: Ama ndah ro yahn ihyan che rendaca ye vederenchahco cava nunde yahn ye.

⁸ Dihvo Dendiohs ne, hua redin ye castigo ihyan chahn.

⁹ Cuedevano nchuhn te vedeyahino yahn Dendiohs ne, ndiyu deman cava ihyan che chen an seña ihyan, te namin cava ihyan che hua chen an seña ihyan. A rahn vo che Abraham ne, nducote chitahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan. ¹⁰ Ro che nedin yahn Dendiohs ihyan ne, nde metah conan seña ihyan. ¹¹ Dinoca chitahno Abraham, tuhme nedin yahn Dendiohs ihyan, chihquentiyon ye che conan seña ihyan, cava che cuhnde ro che a nedin yahn ye ihyan. Nduco tihça ne, tihyon yune Abraham nde ihyan che hua chen an seña ihyan, che cotahno ye Dendiohs, cava che ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan. ¹² Namin tihyon yune ye ihyan che chen an seña ihyan, che hua cochahtino ye che chen an seña ihyan, te tahque ndah ye ne, cotahno ye Dendiohs nduhça che chitahno man ye, ro che nde metah conan seña ihyan.

Rendedevahn Dendiohs ihyan che ritahno ye

¹³ Dendiohs ne, cah ye ndudo yahn ye Abraham che co yahn ndata yahn ye iyehense, yahn che chitahno ye ihyan, ndiyu yahn che dinahn ye ley che dirun Moisés. ¹⁴ Ndete che atenan ihyan che redinahn ye ley min che rene din yahn Dendiohs ihyan ne, tuhme nde metah deh cuande che cotahno vo ihyan, nde huane che cah ye ndudo yahn ye. ¹⁵ Ate hua tihça, te ley min ne, ndotenan che cahco ro che nedin yahn Dendiohs ihyan ne, tahque ndah ne, rihco ro che din ye castigo ihyan nunde. Me ndete che metah ley min ne, nde hua tumacadino vo che va nunde yahn ihyan.

¹⁶ Chemin che, che ritahno vo Dendiohs ne, numacuahn vedeyahino rene din yahn ye uvo. Andahre hua ndi cuande vo van ihyan che va tah ye ley min, hua dehve din yahn, te nduco che ritahno vo ihyan nduhça che chitahno Abraham ne, rene din

yahn ye nducoyaço vo. Nduco tiħça ne, riquendi vo yune yahn Abraham,¹⁷ nduhça che a ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Ama yahn ihyan quendi ye yune yehn, cotahno ye u.” Quendi vo yune yahn ye nduhça che nahñ Dendiohs, ihyan min che rendedetuhche ye ihyan che a ndih ye mañ, riħco çade ye dehtenduh che nahñ ye, ne rinahn mañ.

¹⁸ Abraham ne, andahre ametah vedechahtino che ndaça ndahta yahn ye, ate numacuahn vedechahtino chitahno ye che raññ Dendiohs nduco ye, che ama co yahn ndahta yahn ye. ¹⁹ Ro min ne, ametah vedechahtino yahn ye, te a ri ye tenduh ama ciento nduyo, ne ihyan ndahta yahn ye Sara ne, namin a indihche ye. Avane ne, a numaçã hua rendaça daya ye. Ate nde nduco nduh ne, a chitahno ye ndudo che çah Dendiohs ihyan. ²⁰ Ndotenan che o vederendecadino yahn ye ne, chitahno ye numa ino ye ndudo che çah Dendiohs ihyan, ne ndeva ye yavenañ ye. ²¹ Chichahtino ye numacuahn chedave yahn ye che Dendiohs ne, va vederihquantiyon yahn ye che redinahn ye nducuahn ndudo yahn ye che reçaħ ye. ²² Chemin che nducote tiħça chitahno ye Dendiohs ne, nedin yahn Dendiohs ihyan.

²³ Che nedin yahn Dendiohs ihyan min ne, a ndirun ñan Ndudo yahn ye, ndiyu demañ çava ihyan min, ²⁴ te namin çava uvo, çava che tumacadino vo che nduco che cotahno vo Dendiohs ne, ndo yan ye nduco vo, nedin yahn ye uvo. A ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo van tenahn. ²⁵ Che chihno ihyan iyehñse Dihvo vo ne, a çava nunde yuhn vo, ne che ntuche ye ne, a çava che ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo.

5

Nduhça che ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo

¹ Nducote tiħça ne, nedin yahn Dendiohs uvo mañ, ndo yan ye nduco vo mañ, yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ² A çava Dihvo vo Jesucristo che din yahino Dendiohs uvo, nedin yahn ye uvo. Mañ ne, numacuahn vedeyeno chenano ino vo che cuahtenan vo ñan ye vahchetero. ³ Ndiyu demañ yahn chemin che ri yeno vo, te namin ri yeno vo yahn che rechuhrihn vo. A devano vo te cuahn che rechuhrihn vo ne, rendaço vo vedechahtino mañ, ⁴ cuahn che chenano cumo vo vedechahtino ne, riquendaħ ndah vo mañ, cuahn che riquendaħ ndah vo ne, chenano ino vo Dendiohs mañ, ⁵ cuahn che chenano ino vo Dendiohs ne, hua dehve raħco vo mañ. Hua dehve raħco vo, te Dendiohs ne, riħco ro ye

vedeyahino chahte yahn ye nduco vo, din ye che quenun Vaco Ndaħ yahn ye uvo.

⁶ Cuahn che ametah vedechahtino che ndaça ihyan vederenchahco çava nunde yahn ye ne, ro min niyon chih Dihvo vo Jesucristo çava nducoyaça ihyan nunde, nduhça che a chihco çade Dendiohs. ⁷ Hua ndere ndaça ama ihyan che çahquino ye çahco mendahn ye ihyan coh ye çava tama ca ihyan, andahre ndah ihyan ye. ⁸ Ate Dendiohs che cuaco, andahre ama chendihco vo nunde, chihco ro ye che ama yahino ye uvo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, chih ye çava che ndedevahn ye uvo. ⁹ Mañ ne, nducote a nedin yahn Dendiohs uvo, yahn che a chih ihyan min, chera yun yahn ye çava nunde yuhn vo ne, a devano cuaco vo te a ndedevahn ihyan min uvo, ametah che co vo castigo ro che techecađe Dendiohs yahn ihyan nunde. ¹⁰ Tiħça, te ro menañ cuahn che ri yudo yahn Dendiohs nduco vo, çava nunde yuhn vo ne, ndo yan ye nduco vo yahn che chih Daya ye, nedihve ye nunde yuhn vo. Mañ che a ntuche ihyan min mañ, che yan Dendiohs nduco vo mañ ne, tahque nun ndevahn vo. ¹¹ Ama yeno vo che ndo yan Dendiohs nduco vo, din Dihvo vo Jesucristo.

Ejemplo yahn Adán

¹² Çava Adán ne, chihnde nunde muhn iyehñse cuh, ne çava nunde min ne, chihnde çade che coh nducoyaça ihyan, te nducoyaça ye ne, chendihco ye nunde. ¹³ Nde ro che metah cuhnde ley che dirun Moisés ne, ihyan iyehñse ne, a ihyan nunde ye. Ate ñan che metah ley ne, nde hua duhva ra cuande nunde yahn ihyan. ¹⁴ Andahre hua dama nunde yahn ihyan nduhça nunde che चाहcotahn Adán yahn Dendiohs, ate quendi chih ye, canañ nde ro min, nde nda ro che quenano Moisés iyehñse. Çava Adán ne, nducoyaça ihyan iyehñse ne, chendihco ye nunde. Ate çava Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che nda ye iyehñse adiva ne, co ndevahn nducoyaça ye.

¹⁵ Çava nunde yahn Adán ne, chendihco nducoyaça ihyan nunde. Ate hua tiħça vedevahino yahn Dendiohs, te dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ne numacuahn vedeyahino, ndiyu demañ ndedevahn ye ama yahn ihyan çava che hua co ye castigo, ate namin din ye che co cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹⁶ Çava nunde yahn Adán ne, va che co nducoyaça ihyan castigo. Ate hua tiħça vedevahino yahn Dendiohs, te andahre ama chendihco ihyan nunde, ate ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan. ¹⁷ Çava nunde yahn Adán ne, va che coh nducoyaça ihyan. Ate hua tiħça vedevahino yahn Dendiohs, te çava Dihvo vo Jesucristo ne, nducoyaça

ihyan che ndo van Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan ne, ama ndah ro yahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

¹⁸Tuhme nducote quendihco Adán nunde ne, va che co nducoyaça ihyan castigo. Ate nducote ndahça din Dihvo vo Jesucristo, chih ye çava ihyan nunde ne, ndo van Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan. ¹⁹Tihça, te yahn che chahcotahn Adán yahn Dendiohs ne, nducoyaça nducondi ihyan ne, chihndanán ihyan. Ate yahn che dinahn Dihvo vo Jesucristo yahn Dendiohs ne, ama yahn ihyan, nedin yahn Dendiohs ihyan.

²⁰Ley che dirun Moisés ne, chihnde çava che tahque cuhnde ro nunde yahn ihyan che co ro menan, ne ama chihnde ro che chendihco ye nunde. Ate nde nduco nduh ne, tahque quenán cuma Dendiohs vedeyahino, ²¹ne andahre redin nunde yahn ihyan che co ye castigo, ate numacuahn vedeyahino ndo van Dendiohs nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, nedin yahn ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

6

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ametah che cuahtendihco ye nunde

¹Nducote tihça ne, nde hua ndedecadino vo che quendi vo cuahtendihco vo nunde çava che tahque cuhnde ro vedeyahino yahn Dendiohs nduco vo. ²Ndiyu tihça che va che din vo, te a chihcoman vo nunde yuhn vo, ne hua ndahça che quendi vo. ³Cuedevano nchuhn te che chedene vo, cah vo Dihvo vo Jesucristo ne, nguahco yuhn vo che chih ye, chi cuande vo van ihyan yahn ye. ⁴Tihça, çava che nduhça che numacuahn vederihquentiyon ndedetuhche Dendiohs Chida ihyan min van tenahn ne, namin uvo che a ndi i vo, nedin nunde yuhn vo ne, din ye che ndo vo ihyan ra, cuahtechico vo runecade.

⁵Tihça, te nducote nguahco yuhn vo che chih Dihvo vo, chi cuande vo van ihyan yahn ye ne, namin din Dendiohs che ndo vo ihyan ra, cuahtechico vo runecade nduhça che ndedetuhche ye ihyan min van tenahn.

⁶Din vo cuande che anduhneça ndete che a chenan yah vo nduco Dihvo vo, çava che çahcoman vo nducuañ nunde che chah-tendihco vo ro menan, ne hua quendi vo cuahtendihco vo. ⁷Nduco tihça ne, anduhneça ndete che a chih vo, ne ama yune no chihcoman vo nunde yuhn vo. ⁸Me nducote anduhneça ndete che a chih vo ðama nduco Dihvo vo Jesucristo ne, a chenan ino vo che conduco vo ihyan, ⁹te a devano vo che a ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn, ametah ndaconan coh ye. Çava ye ne, ametah vederih. ¹⁰Me yahn che chih ye

ne, ama yune no chih ye çava nunde yuhn vo. Ate ntuche ye, ne conahn ye vahchetero. Man ne, va ye nan Dendiohs. ¹¹Nduco tihça ne, din vo cuande, ne çahcoman vo nunde yuhn vo, runecade cuahtechico vo nduhça che nahn Dendiohs, cohahtino vo Dihvo vo Jesucristo.

¹²Chemin che hua quendi vo cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo, cuahtendihco vo nunde. ¹³Hua çahco vo chedave yuhn vo, cuahtendihco vo nunde, te tahque ndah ne, nduhça ihyan ra ne, va che çahco vo chedave yuhn vo tah Dendiohs çava che runecade cuahtechico vo nduhça che nahn ye. ¹⁴A ndevahn vo, ametah che cuahtendihco vo nunde, te ndotenan che çahcantiyon ley che dirun Moisés uvo ne, a rihquentiyon Dendiohs uvo, redin yahino ye uvo.

¹⁵Co vate ihyan che çahco ye che nducote yahino Dendiohs uvo man, hua rihquentiyon ley che dirun Moisés uvo man ne, a vateman vo, co cuahtendihco vo nunde. Ate hua tihça. ¹⁶A devano vo te ndete che cuanán din vo ntiyon nduco ama patrón ne, va che dinahn vo che çahcantiyon ye. A namin no tun ndete che çahco vo chedave yuhn vo tah Dendiohs ne, va che runecade cuahtechico vo nduhça che nahn ye. Me ndete che çahco vo chedave yuhn vo che quendi vo yune yahn man vo ne, va che co vo castigo. ¹⁷Nundihve cuahn Dendiohs, te nchuhn ne, andahre chahtechica ne vedeyeno yahn man ne ro menan, chah-tendihco ne nunde, ametah tama nan che co din ne ne, ate chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihco ne chedave yahn ne tah ye. ¹⁸A ndevahn ne, a chihcoman ne yune chihnga yahn ne, çava che runecade cuahtechica ne. ¹⁹Dirún ejemplo chemin çan çava che co conahn ne. Ro menan me ne, chihco ne chedave yahn ne che quendi ne yune chihnga, ne ca cuahn ca cuahn nde tahque chihnga redin ne. Ate man ne, nahn che çahco ne chedave yahn ne tah Dendiohs, çava che tahque runecade cuahtechica ne ro ro.

²⁰Ro menan cuahn che quendi ne yune chihnga, chahtendihco ne nunde ne, va man ino ne, nde hua renda yahn ne che runecade cuahtechica ne. ²¹Nducuañ dehtenduh che chihnga din ne ro min ne, hua chichihve yahn ne, nde ri cuhnan ne yahn. Avane ne, a vate ne che co ne castigo. ²²Ate man che ndedevahn Dendiohs nchuhn, nchahco ye nunde yahn ne ne, chihco ne chedave yahn ne tah ye. Ama cochihve yahn ne, te runecade cuahtechica ne, ne cuhno min ne, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. ²³Ihyan che rahtendihco ye nunde ne, va che co ye castigo, din nunde yahn ye. Ate ihyan che ndichahtino ye Dihvo vo Jesucristo

ne, numacuahn vedevahino, ndeva Dendiohs ihyan, cuahntenan ye vahchetero numacuahn ro.

7

Nduhca che rihquentiyon ley che dirun Moisés

¹ Dihno, nducote a devano nchuhn ley che dirun Moisés ne, a tumacadino ne te rihquentiyon ihyan atenan ro che vate ye iyehse. ² Condihe ne. Ama ndahta ne, rihquentiyon ley min che hua co tehche te inchahn te, cahnevaco te nduco tama chahn. Ate ndete che coh inchahn te ne, nuhdeman te yahn vederihquentiyon min. ³ Chemin che ndete che cuhnde te nduco tama chahn numanahn che va inchahn te ne, din duche yahn te che a nihnevaco te, condihco te nunde. Ate ndete che coh inchahn te ne, nuhdeman te yahn vederihquentiyon min, ne co ndaconan cahnevaco te, ametah condihco te nunde.

⁴ Dihno, nduhca ndahta che a ndih inchahn te ne, tihchan vo nan ley che dirun Moisés, te nducote a chitahno vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye ndedevahn ye uvo ne, a chihno vederihquentiyon yahn ley min cavo vo. Man ne, a ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn, ne a ihyan min che rihquentiyon ye uvo, nahn ye che cochihvo vo nan ntiyon yahn Dendiohs. ⁵ Ro menan cuahn che chahtechico vo vedeyeno yahn man vo ne, andahre chihco ro ley min che chendihco vo nunde, ne va che co vo castigo, ate quendi vo chah-tendihco vo nunde. ⁶ Ate ley ndico me ne, chihno vederihquentiyon yahn cavo vo. Man ne, redin vo ntiyon yahn Dendiohs numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye.

Rahn Pablo yahn nunde yahn ye

⁷ Andahre tihca, ate hua co cahmo vo che cava ley min che rahtendihco vo nunde. U ne, ndete che hua cava ley min ne, nde hua chidevanó cha che nunde. Nduhca vede idihya ne, a che a ndirun yahn nan ley min che chidevanó che nunde chemin. ⁸ A cava ley min che tumacadinó che ama quendihco nunde yahn vede idihya, ate quendi nduco vede idihya. Ndete hua cava ley min ne, nde hua tumacadino vo che va nunde yuhn vo. ⁹ Ro menan cuahn che nde hua devanó ley min ne, va man inó. Ate cuahn che chidevanó ley min ne, tumacadinó che quendihco nunde, ne ama chi ndaché cava. ¹⁰ Ley min ne, a chihnde cava che tihyon yune ihyan che runecađe chahtechica ye, ne quenán inó che ndahca conán. Ate ndotenan che tihca ne, chihco ro che ama va nunde yahn, ne ama chi ndaché. ¹¹ Quenan inó che ndahca conán, ate chihnceh man u, te hua

chichá dináhn nduhca che rihquentiyon ley min. Ama chi ndaché, te cuahn dama redín dehtenduh che rihco yudo ley min yahn.

¹² Chemin che a devano vo te ley min ne, ndah. ¹³ Din che chi ndaché, ate hua co cahma nundé yahn, te ley min ne, ndah, ne atenan che din ne, che chihco ro che chihnga dehtenduh che din. Andahre tihca, ate chahcotáhn che rihquentiyon, ne a nunde yahn man din che ama chi ndaché.

¹⁴ A devano vo te ley min ne, a Dendiohs che chihco ye, ate u ne, ihyan nunde u, a ndihco chedave yahn che condihco nunde. ¹⁵ Nde man hua retumacadinó nduhca che redín, te ndotenan che din dehtenduh che ndah che renan inó ne, redín dehtenduh che hua ndah che hua renan inó. ¹⁶ Nducote redín dehtenduh che chihnga, che nde man hua renan inó ne, retumacadinó te ley min ne, ndah, yahn che rihco yudo yahn dehtenduh che chihnga. ¹⁷ Andahre hua nahn din dehtenduh chemin chan, ate hua richá, ne redín, rendihco nunde. ¹⁸ Tihca, te vedeyeno yahn man ne, hua ndahca. Nahn din dehtenduh che ndah, ate hua richá che din. ¹⁹ Ndotenan che din dehtenduh che ndah che renan inó ne, redín dehtenduh che chihnga che hua renan inó. ²⁰ Nducote redín deman dehtenduh che hua renan inó, rendihco nunde ne, a ndero ndi che hua ndahca vedeyeno yahn.

²¹ Tihca rahno ri. Cuahn che ndedecadinó che nahn din che ndah ne, tahque nun renda yahn che din dehtenduh che chihnga. ²² Andahre nahn dináhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ²³ ate hua richa yahn, te tahque nun renda yahn che riquendi vedeyeno yahn man, rendihco nunde.

²⁴ ¡Ama vedín! ¿A va ihyan che co ndedevahn ye u yahn che ama quendihco nunde ne? ²⁵ Atenan Dendiohs, te dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye u. ¡Nundihve cuahn ihyan! Nduhca che a rahn ne, nahn dináhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ate hua richa yahn, te tahque nun renda yahn che riquendi vedeyeno yahn man, rendihco nunde.

8

Nduhca che rahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Nducote a chih Dihvo vo Jesucristo cava nunde yahn ihyan iyehse ne, nducoyaca ihyan che ritahno ye ihyan, chihcoman ye che rahtendihco ye nunde, redinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ihyan chahn ne, a nchahco Dendiohs nunde yahn ye, ametah co ye castigo. ² Tihca, te uvo che ritahno vo Dihvo vo ne, rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo, redin che rendo vo ihyan ra, ne ametah rahtendihco vo nunde man, ndevahn vo

yahn castigo che va che co ihyan nunde man. ³ Nducote ama nahn cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo ne, hua chicha vo dinahn vo ley che dirun Moisés. Ate Dendiohs ne, ndedevahn ye uvo, dechuh ye Daya ye, ndo ye nduhca ama ihyan iyehmse. Ihyan min ne, andahre hua quendihco ye nunde, ate chih ye, nedihve ye nunde yuhn vo. ⁴ Tihca din ye cava che, uvo che a chih-coman vo vedeyeno yahn man vo, runecade vatechico vo nduhca che nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, co dinahn vo che rihquentiyon ley min.

⁵ Ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, rendedecadino ye dehtenduh che chihnga. Me ihyan che vatechica ye nduhca che nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rendedecadino ye yahn vederihquentiyon yahn. ⁶ Ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rendo ye ihyan ra, ne ndahca rahtechica ye. Ate ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, quenan cuma che din Dendiohs castigo ihyan. ⁷ Ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, rahcotahn ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, nde hua ri che dinahn ye. ⁸ Che tihca redin ihyan chahn ne, hua rechah yune ye che ndo yan Dendiohs nduco ye.

⁹ Ate nchuhn ne, ndete che cuaco che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn ne, hua vatechica ne vedeyeno yahn man ne, te redinahn ne che rihquentiyon. Me duh che metah nedin yahn Dihvo vo Jesucristo ne, hua quenun Vaco ye. ¹⁰ Ndete che quenun Vaco ye nchuhn ne, andahre ama chendihco ne nunde, ate ndo yan ye nduco ne, nedin yahn ye nchuhn. ¹¹ Ndete che Vaco Ndah yahn Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo van tenahn, quenun nchuhn ne, numacuahn vederihquentiyon min ndedetuhche ye nchuhn nda ro yahn.

¹² Dihno, chemin che quenan cumo vo che cahcoman vo vedeyeno yahn man vo, ¹³ te ndete che cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo, cuahtendihco vo nunde ne, va che co vo castigo. Ate ndete che cochahtino vo Vaco Ndah yahn Dendiohs, din che cahcoman vo vedeyeno yahn man vo ne, tuhme runecade cuahtechico vo.

¹⁴ Nducoyaco vo che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo ne, a yahn ye uvo. ¹⁵ Che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo ne, ndiyu cava che din vah vo ihyan nduhca che din vo ro menan, te cava che nedin daya ye uvo. Che rahn vo yahn Dendiohs: "Ndi, Chida nuhn" ne, ¹⁶ a man Vaco ye rete che recadino vo che daya ye uvo. ¹⁷ Me nducote a daya ye uvo ne, ndeva ye uvo,

cuahtenan vo dama nduco Dihvo vo Jesucristo vahchetero. Ndete che rechuhrihn vo man ro cuh nduhca che chuhrihn Dihvo vo ne, quenan cuma che cuahtenan vo dama nduco ye vahchetero.

¹⁸ A devano vo te che rechuhrihn vo man ro cuh ne, tah ra chemin, te ama ndahca cuahno vo cuahn che ndeva Dendiohs uvo, cuahtenan vo vahchetero. ¹⁹ Man ro cuh ne, nducuahn che va iyehmse ne, ama ndache chenan, ate nda ro che ndeva Dendiohs ihyan yahn ye ne, nde nducuahn dehtenduh chemin chan ne, ama ndahca cuahno. ²⁰ Tihca, te nducuahn dehtenduh ne, a din dine Dendiohs, andahre metah nunde yahn. Ate nda ro yahn ne, ²¹ ndahco cade ye nducuahn, ne ama ndahca cuahno nduhca che cuahno ihyan yahn ye, te man ye cahcantiyon ye nducuahn. ²² A devano vo te nde meniyon ne, nducuahn che va iyehmse ne, ama ndache chenan. ²³ Namin uvo che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo ne, ama ri ndache ino vo, chenan rino vo che ndedetuhche Dendiohs uvo, ndeva ye uvo. ²⁴ A ndedevahn Dendiohs uvo, ne chenan ino vo che ndeva ye uvo. Dehtenduh che a chinahn ne, ametah chenan ino vo che coman va che conahn, te a chinahn. Tihca, te nde ama ihyan ne, hua quenan ino ye che coman va che conahn dehtenduh che a chinahn. ²⁵ Uvo ne, numacuahn vedechahtino chenan ino vo dehtenduh che coman va che conahn.

²⁶ Namin Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rinan uvo van dehtenduh che rechuhrihn vo. Andahre hua devano covah vo nduhca che redin yahn, ate rinan Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo, rahn nan uvo numa dito, nde hua tuno vederendecadino yuhn vo deh cahmo vo yahn. ²⁷ Dendiohs, ihyan min che devano ye deh che rendedecadino vo ne, renahn ye deh che rica Vaco Ndah yahn ye, te rahn nan ihyan yahn ye nduhca che nahn man ye.

Ihyan yahn Dendiohs ne, ametah deh cuande che dihya nun ino ye co

²⁸ A devano vo te uvo che yahino vo Dendiohs, che man ye tendahnun ye uvo ne, nducuahn che rahno ri vo ne, a cava che ndah yuhn vo. ²⁹ Tihca, te a tendahnun Dendiohs uvo, ne chihco cade ye nde ro menan che cotahno vo ihyan, cava che ama yahn vo co vo nduhca Daya ye, ihyan min che conan ye yuhn vo. ³⁰ Uvo che a tendahnun Dendiohs uvo ne, din ye che chitahno vo. Ndo yan ye nduco vo, nedin yahn ye uvo, ne quenan cuma che ndeva ye uvo vahchetero.

³¹ A devano cuaco vo te nducote a man Dendiohs yahino ye uvo ne, ametah duh che co cahnevi uvo tah ye. ³² Ihyan min ne, andahre ama yahino ye Daya ye, ate

chihco mendahn ye ihyan, chih ye çava nducoyaco vo. Nducote tihça din ye çavo vo ne, nde tahque nun din ye dehtenduh chenahn çavo vo. ³³ Uvo che a tendahnun Dendiohs uvo ne, nde hua cochihve yahn ihyan che cuih nunde ye yuhn vo, te a man Dendiohs nedin yahn ye uvo. ³⁴ Hua cochihve yahn ihyan che cuih nunde ye yuhn vo, te Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye, ne ntuche ye van tenahn ne, va ye laço tah cuaco Dendiohs, ne a ihyan min che rahñ nan ye uvo. ³⁵ Ametah deh che co din che to ino Dihvo vo Jesucristo nduco vo. Andahre chuhrihn vo man, andahre din tan ihyan nduco vo man, andahre nde metah che chuh vo man, andahre nde metah tino yuhn vo man, andahre çahnđa yuhn vo che vato vo tah vederih man, andahre çahnno ihyan uvo man, ate Dihvo vo Jesucristo ne, yahino ye uvo. ³⁶ Tihça rahno ri vo, nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Dihve nuhn, yahn che ritahno nuhn ndih, rihno ihyan combiero yahn nuhn cuahn ðama.

Rihno ye nuhn nduhça che rihno ye ite-cuche che va che çahnno ye ite.

³⁷ Ate nde nduco nduh ne, hua dehva co yuhn vo, te Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che yahino ye uvo ne, redin ye cudado uvo. ³⁸ Chemin che a devano cuaco vo te nde huane vederih, nde huane vedevihche, nde huane ángel, nde huane vaco chihnga, nde huane dehtenduh che ri, nde huane dehtenduh che va che co, ³⁹ nde huane nan yaco, nde huane nan yano, nde ama nan dehtenduh chemin chan, hua co din che to ino Dendiohs nduco vo, te ihyan min ne, yahino ye uvo che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo.

9

A tendahnun Dendiohs ihyan nación yahn Israel

¹ Nduhça che ritahnó Dihvo vo Jesucristo man, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man ne, cuaco rahñ rí nchuhn ²⁻³ te ama yah rí çava ihyan nación yahn man, ama remdedecadinó çava ye man, nde tuno náhn che co dine man nan Dihvo vo Jesucristo, ndete che nduco chemin co ndevahn ihyan chahn. ⁴ Ihyan chahn ne, ndata yahn Israel ihyan, a nedin ðaya Dendiohs ihyan, ne numacuahn vederihquentiyon chinduco ye ihyan man, çah ye ndudo yahn ye ihyan man, chihco ye ley yahn ye tah ye man, chicuahn ye ihyan taça ndeva ye yavenan ye man. ⁵ Ihyan chahn ne, ndata yahn ihyan ndico ihyan. A nan ndata yahn ye quendañ Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Dendiohs ye. ¡AMA

chahte vederihquentiyon yahn ye, ndeva vo yavenan ye cuahn ðama!

⁶ Che chi dine ama yahn ihyan chahn ne, hua co din vo nunde yahn Dendiohs, te ndudo yahn ye ne, rinahn. Che cuaco ne, andahre nducoyaca ye ndata yahn Israel ihyan, ate hua nducoyaca ye chitahno ye. ⁷ Andahre ndata yahn Abraham ihyan, ate hua nducoyaca ye chitahno ye nduhça che chitahno ihyan min. Nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhça: “Atenan van ðaye Isaac din cuandé ndata yehn.” ⁸ Nduco tihça ne, tumacadino vo che hua nducoyaca ihyan che ndata yahn Abraham nedin yahn Dendiohs ihyan, te atenan ihyan che a necah ye ndudo yahn ye che nedin yahn ye ihyan. ⁹ Ndudo yahn Dendiohs che çah ye Abraham ne, tuhça: “Nða ro yahn ne, ðin vederihno, ne Sara ne, ndaça ama ðaya te.”

¹⁰ A namin no tun nduh che o sahn ðaya ihyan ndico yuhn vo Isaac, nduco ndahta yahn ye Rebeca. ¹¹ Sahn chahn ne, andahre nde metah cuahteyan se, andahre nde metah din se che ndah, nde huane che chihnga, ate Dendiohs ne, tendahnun ye ama cha sahn chahn, chihco ro ye che retendahnun ye ihyan che ri yeno man ye, atanochan ye. ¹² Rahñ ye ri ye chaco se: “Sahn che ive me ne, conan se yahn ðihno se che menan.” ¹³ Tihça chinahn nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Tahque ðin yahinó Jacobo che co Esau.”

¹⁴ Nde hua co çahma vo che hua ndahça che tihça redin Dendiohs, ¹⁵ te a ndirun nan Ndudo yahn ye che rahñ ye nduco Moisés tuhça: “Conan vahinó adecoduhno ihyan che ri yeno man.” ¹⁶ Nducote tihça ne, ihyan che ndevahn ye ne, ndiyu yahn ntiyon che redin ye, nde huane yahn che redin nun ino ye, te atenan che conan vahino Dendiohs ihyan. ¹⁷ Namin a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nduhça che rahñ ye nduco rey yahn Egipto tuhça: “A u che te yuné che quenen rey, ne redin vederihno nan, rihco ró che ama quenan cumá vederihquentiyon, cadino ihyan numachahte iyeñse.” ¹⁸ Nduco tihça ne, a ndero ndi che ðuh che nahn conan vahino Dendiohs ne, renan vahino ye, ne ðuh che nahn ðin cheche ye chedave yahn ne, redin ye.

¹⁹ Co vate ihyan che rahco ye che nducote tihça ne, hua ndahça che ðin Dendiohs castigo ihyan nunde, te man ye redin cheche ye chedave yahn ihyan chahn. ²⁰ Ate nde ama ihyan hua co çahma nunde ye yahn Dendiohs. A Dendiohs che ðendah ye ihyan iyeñse, ne nde ama ihyan hua co çahma nunde ye yahn ihyan min yahn dehtenduh che redin ye. ²¹ Ihyan che redendah ye chite yahn ne, co ðendah ye che ndahchan man, co ðendah ye che ndere man, atanoca che ri yeno man ye.

²² Atihnocá Dendiohs. Co din ye adecodehno che ri yeno man ye, ne nde ama ihyan hua co cahma nunde ye yahn ye. Cuahn che nahn ye ne, co din ye castigo ihyan nunde, cahco ro ye vederihquentiyon yahn ye. Andahre quenán cuma che din ye castigo ihyan chahn, ate redin chahtino ye yahn ye. ²³ Namin numacuahn vederihquentiyon yahn ye rihco ro ye che ama chahte vedevahino yahn ye nduco ihyan che a tendahnun ye nde ro menán. Ihyan chahn ne, ndeva ye ihyan vahchetero. ²⁴ Uvo van ihyan nación yahn Israel man, van ihyan nación chenhán man ne, a tendahnun ye uvo, ²⁵ nduhca che dirun ihyan profeta Oseas tuhca:

Rahn Dendiohs: "Ihyan che hua ihyan yáhn ne, nedin yáhn ihyan.

Ihyan che hua din yahinó ne, din yahinó ihyan."

²⁶ Namin rahn ye: "Ihyan nación chenhán che ndiyu ihyan yáhn ne, nedin dayá ihyan,

cahma nducoyaca ihyan che ihyan chahn ne, daya Dendiohs ihyan."

²⁷ Me ihyan nación yahn Israel ne, rahn Dendiohs yahn ye, dirun ihyan profeta Isaías tuhca: "Andahre ama yahn ihyan nación yahn Israel nduhca che ndeh yahndute che chetave cuahn chito nuniyahán ne, neve ra ye che ndevahn ye, ²⁸ te Dihvo vo Dendiohs ne, nduco nun no din ye castigo ihyan." ²⁹ Namin dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

Ndete che Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, hua ndedevahn ye neve ihyan nación yuhn vo ne,

ametah nde ama vo; a chihno chih vo, nduhca che chihno chih ihyan yan Sodoma man, ihyan yan Gomorra man.

³⁰ Nducote tihca ne, a tumacadino vo che ihyan nación chenhán che nde hua yahn Dendiohs ihyan ne, nducote a chitahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan. ³¹ Me ihyan nación yahn Israel ne, renevahnecun ye ley che dirun Moisés, chenan ino ye che ndevahn ye, ate nducote hua dinahn ye ne, hua nedin yahn Dendiohs ihyan. ³² Hua nedin yahn ye ihyan, te ndotenan che cotahno ye ne, tahque ndah ye ne, ndedecadino ye che dinahn ye ley min, ndevahn ye. Ate hua ndevahn ye, te va deh cuande che denda ye, ³³ nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Cuihcovan nchuhn. Dechúh ama ihyan nación yahn ne.

Ihyan min ne, nduhca ama tu che conda cah ihyan.

Ihyan che hua cotahno ye ihyan min ne, conda ye.

Ate ihyan che cotahno ye ihyan ne, ndevahn ye.

10

¹ Dihno, numacuahn chedave yáhn ricá Dendiohs che ndedevahn ye ihyan nación yahn Israel. ² U ne, rahn te ihyan chahn ne, rahco ye te ama redinahn ye che rihquenityon Dendiohs, ate nde hua renahn ye vederihquentiyon yahn ye. ³ Tihca, te nducote nde hua devano ye vederihquentiyon yahn Dendiohs che ndo yan ye nduco ihyan, nedin yahn ye ihyan ne, rahcotahn ye yahn vederihquentiyon min, riquendi ye vededevano yahn man ye. ⁴ Dendiohs ne, rene dinahn ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. A cava ihyan min che chihno vederihquentiyon yahn ley che dirun Moisés.

⁵ Moisés ne, dirun ye te ihyan che dinahn ye che rihquentiyon ley min ne, nedin yahn Dendiohs ihyan. ⁶ Me che nedin yahn Dendiohs ihyan che ritahno ye ne, co vate ihyan che duche rino ye, ne tuhca rahn ye: "¿Duhra chahn vahchetero, ndihchero che min chica ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnese? ⁷ ¿Duhra chahn van tenahn, ndihchero che ntuche ihyan min?" Ama vedetundo che tihca rahn ihyan, ⁸ te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhca: "Ndudo cuaco ne, a va tah nchuhn." Ndudo min ne, a ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rahndudo nuhn. ⁹ Cava che ndevahn nchuhn ne, nahn che cotahno ne numacuahn chedave yahn ne, che Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn, ne cahma ne che a ihyan min che Dihve ne, renevahnecun ne ihyan. ¹⁰ Tihca, te ihyan che numacuahn chedave yahn ye ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne rahn ye che ihyan min che renevahnecun ye ne, ndevahn ye, ne rendo yan Dendiohs nduco ye, rene dinahn ye ihyan.

¹¹ Nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhca: "Adecoduhno ihyan che ritahno ye ihyan min ne, hua conda ye." ¹² Tihca, te nducoyaca ihyan, ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenhán man, a ihyan min che Dihve ye, ne yahino ye nducoyaca ihyan che ritahno ye ihyan, rendeva ye yavenan ye. ¹³ Namin a ndirun tuhca: "Nducoyaca ihyan che cuah ye Dihvo vo ne, ndevahn ye." ¹⁴ Ate ndete che hua ritahno ye Dihvo vo ne, nde hua cuah ye ihyan. Ndete che hua nihnevan ye ndudo yahn ye ne, nde hua cotahno ye ihyan. Ndete che metah duh che cuahndudo ne, nde hua cahnevan ye ndudo yahn ye. ¹⁵ Ndete che hua dechuh Dendiohs ihyan che cuahndudo ye ne, nde metah duh che cuahndudo. A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

“jama ndah ro yuhn vo!, che renda ihyan rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs, din che ndahca cuahtenan vo.”

¹⁶ Ate hua nducoyaca ihyan redinahne ye yahn ndudo min nduhca che dirun ihyan profeta Isaias tuhca: “Dihvé, neve ra ihyan che ritahno ye ndudo yahn ne che rahndudo nuhn.” ¹⁷ Cava che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, va che cahnevan ye ndudo yahn ye.

¹⁸ Nde hua co cahma ihyan che hua chihnevan ye ndudo min, te nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhca:

Ndudo yahn ye ne, a chetuhn numachahte iyehkse.

A chihnevan nducoyaca ihyan.

¹⁹ Me ihyan nación yahn Israel ne, a chenahn ye ndudo min, te Moisés menan vihca dirun ye tuhca:

Rahn Dendiohs: “U ne, nedin yahn ihyan nación chenahn che rahco nchuhn che ndere ihyan ye,

dín che co ve ne man, co tan ne man.”

²⁰ Nde tahque numa dirun ihyan profeta Isaias tuhca:

Rahn Dendiohs: “Ihyan nación chenahn che nde hua tumacah ye u ro menan ne, cahco ró vederihquentiyon yahn van ye, ne cotahno ye u.”

²¹ Me yahn ihyan nación yahn Israel ne, dirun ye ndudo che rahn Dendiohs yahn ye tuhca: “Cuahn dama riyahvé nchuhn, ate rahcotahn ne yahn.”

11

Ihyan nación yahn Israel che ndevahn ye

¹ Co vate ihyan che rahco ye, che a ama yune no chacondah vedame Dendiohs ihyan yahn ye, ihyan nación yahn Israel. Ate hua tihca. A devano cuaco, te u ne, ihyan nación yahn Israel u. Abraham man, Benjamín man, che ihyan ndico yahn.

² Dendiohs ne, hua chacondah vedame ye ihyan che a tendahnun ye nde a rahn me. A devano nchuhn nduhca che covah ihyan profeta Elías, ndirun yahn nan Ndudo yahn Dendiohs. Cahn nunde ye yahn ihyan nación yahn Israel tuhca: ³ “Dihvé, ihyan sih ne, a chihno chihno ye ihyan profeta yahn ne, a chihno ndahtera ye nducuahn nan ta yahn ne. A deman u che ametah cahno ye, ne rinuhn ye u che cahno ye u.”

⁴ Ate a devano ne nduhca che ndaconan Dendiohs yahn ye. Rahn ye: “Vate ca te ndache mil ihyan yahn che metah ndeva ye yavenan Baal che redin ihyan sih dendiohs yahn ye.” ⁵ Atihnocá man ro cuh, te yahn ihyan nación yahn Israel che tendahnun Dendiohs ihyan numacuahn vedeyahino yahn ye. ⁶ Nducote yahn che yahino ye ihyan chahn che tendahnun ye ihyan ne, a

ndero ndi che ndiyu cava che dinahn ihyan chahn ley che dirun Moisés. Ndete che yahn che dinahn ye ley min che tendahnun Dendiohs ihyan ne, tuhme nde hua rendotenan ye vedeyahino yahn Dendiohs cava che ndevahn ye.

⁷ Hua nducoyaca ihyan nación yahn Israel chi ndevahn ye nduhca che ndedecadino ye. Atenan ihyan che tendahnun Dendiohs che ndevahn ye. Me ihyan chenahn ne, din cheche Dendiohs chedave yahn ye, ⁸ nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Din Dendiohs che anduhneca che a ndih chedave yahn ye.

Nde meniyon ne, rendihchero no ye, ate hua renchanan ye,

rihnevan no ye, ate hua renahn ye.

⁹ Namin dirun David tuhca:

Dihvé, codin ne che dehtenduh vihco che redin ihyan sih din che denda ye.

¹⁰ Cuacondah vedame ne ihyan cuahn dama, codin ne castigo ihyan.

¹¹ Co rahco ihyan che din cheche Dendiohs chedave yahn ihyan nación yahn Israel cava che ama yune no conda ye. Ate hua tihca, te che chahcotahn ihyan chahn yahn Dendiohs, chahtendihco ye nunde ne, ndaca yune che ndevahn ihyan nación chenahn. Ndihchero ye che rendevahn ihyan nación chenahn ne, din nun ino ye, ndonun yune ye nevahnevan ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹² Nducote cava nunde yahn ihyan nación yahn Israel ama ndahca chahno ihyan nación chenahn, ndevahn ye ne, nde tahque ndahca yahn ye cuahn che ndeva Dendiohs nducoyaca ihyan nación yahn Israel.

¹³ Nchuhn ihyan nación chenahn, u ne, a tendahnun Dendiohs u che co apóstol, cuahndudó ndudo yahn ye van nchuhn. Redín ntiyon yahn ye numacuahn chedave yahn, ¹⁴ te nahh che ndihchero ihyan nación yahn nduhca che rendevahn Dendiohs nchuhn. A huane din nun ino neve ye, codama ye nduco ne, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye. ¹⁵ A cava che chacondah vedame Dendiohs ihyan nación yahn Israel che ndahca chahno ihyan nación chenahn, ndo yan Dendiohs nduco ye. Che ndeva ye nducoyaca ihyan nación yahn Israel ne, nde tahque ndahca yahn ihyan nación chenahn, anduhneca ndete che a ndih ye, ne ntuche ye van tenahn. ¹⁶ Cuahn che renevahnevan Dendiohs ama vedino ne, renevahnevan ye nducuahn. Atihnocano tun ihyan ndico che chihco ndata ye ihyan nación yahn Israel. Nducote a ndeva Dendiohs ihyan chahn ne, namin ndeva ye nducoyaca ndata yahn ye.

¹⁷ Che chacondah vedame Dendiohs ama yahn ihyan nación yahn Israel ne, anduh-neca ndete che chindudo ye dune ama yahn olivo ndah. Che ndeva ye nchuhn, ihyan nación chenahn ne, anduhneca ndete che chetah ye dune yahn olivo chano, ndahco menun ye nan che chica ye dune yahn olivo ndah me, cava che a nan duto yahn olivo ndah me cuhnde cue yahn. ¹⁸ Ate hua din yade nchuhn cava chemin. Cuenecahco ne te a ihyan ndico yahn ihyan chahn che tihyon yune ye nchuhn che chitahno ne, ndeva Dendiohs nchuhn.

¹⁹ Co rahco nchuhn te yahn che tahque ndah ihyan ne che co ihyan chahn che ndeva Dendiohs nchuhn menun ye, chacondah vedame ye ihyan. ²⁰ Cuaco che ndeva Dendiohs nchuhn menun ye, ate hua din yade ne cava chemin. Tahque ndah ne, cuhco ne cudado. Cuenecahco ne te a yahn che hua chitahno ihyan chahn che chacondah vedame Dendiohs ihyan. Namin cuacondah vedame ye nchuhn, ndete che cuahcotahn ne yahn ye. ²¹ Tihca, te nducote chacondah vedame Dendiohs ihyan chahn, andahre ihyan yahn ye, nde tahque nun cuacondah vedame ye nchuhn, ndete che cuahcotahn ne yahn ye. ²² Condihe nchuhn. Dendiohs ne, nduhca che ndah ye ne, tihca cahnda ye. Chi tan ye nduco ihyan chahn che chahcotahn ye yahn ye, ne din yahino ye nchuhn che dinahn ne yahn ye. Ndete che quendi ne dinahn ne yahn ye ne, quendi ye din yahino ye nchuhn. Ndete che hua ne, namin cuacondah vedame ye nchuhn. ²³ Ihyan chahn ne, ndete che nto ino ye che chahcotahn ye, ndaconan cotahno ye ne, ndeva Dendiohs ihyan, te quenana cuma ye vederihquentiyon che ndeva ye ihyan. ²⁴ Tihca, te nducote ndeva Dendiohs nchuhn, andahre hua ihyan yahn ye nchuhn, nde tahque nun ndeva ye ihyan chahn, te ihyan yahn ye ihyan.

Va che ndevahn nducoyaca ihyan nación yahn Israel

²⁵ Dihno, cava che hua din yade ne, duche rino ne ihyan nación yahn Israel ne, te cuandé nchuhn ama ndudo che nde hua devano ihyan ro menan. Ihyan chahn ne, yahn ye din cheche Dendiohs chedave yahn ye, nde conan cotahno ihyan nación chenahn che a va cade che cotahno ye. ²⁶ Cuihno min ne, ndedevahn Dendiohs nducoyaca ihyan nación yahn Israel nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Nchuhn ihyan nación yahn Israel, ndata yahn Jacobo, tendahnun ama ihyan nación yahn ne, ndedevahn ye nchuhn,
din ye che nto ino ne nunde yahn ne.

²⁷ Tuhme nchahco nunde yahn ne, conahn trato che a chihco cade nduco ne.

²⁸ Ihyan nación yahn Israel ne, hua dinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, chahcotahn ye yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Nduco chemin ne, ndaca yune che ndevahn ihyan nación chenahn. Ate Dendiohs ne, a tendahnun ye ihyan ndico yahn ihyan chahn, ne chemin che yahino ca ye ihyan. ²⁹ Tihca, te Dendiohs ne, nducuahn che rihco cade ye ne, redinahn ye. Vederihquentiyon che recah ye ihyan ne, hua renevih ye. Ihyan che renevih yahn ye ne, hua racondah vedame ye ihyan. ³⁰ Nchuhn ihyan nación chenahn ne, chahcotahn ne yahn Dendiohs ro menan, ate man ne, quenana vahino ye nchuhn yahn che rahcotahn ihyan nación yahn Israel yahn ye. ³¹ Rahcotahn ye yahn Dendiohs man ro cuh, ate nduhca che quenana vahino Dendiohs nchuhn ne, namin conan vahino ye ihyan chahn. ³² Tihca, te Dendiohs ne, din cheche ye chedave yahn nducoyaca ihyan iyehne, cava che cuahtendihco nducoyaca ye nunde, ndaca yune che conan vahino ye ihyan.

³³ ¡Ama devano Dendiohs! ¡Ama ndahca vederendecadino yahn ye! ¡Nde hua renan retumacadino vo nducuahn che rihco cade ye man, che redin ye man! ³⁴ Nde ama ihyan hua retumacadino ye che rendedecadino Dendiohs. Nde ama ihyan hua tuno vededevano yahn ye. ¿Dehra che cacuahn ye Dendiohs? ³⁵ Nde ama ihyan ametah dehva yahn ye che cah ye Dendiohs. Ndiyu che quendihco Dendiohs yahn ihyan che redin ye che ndah nduco ye, te che renan vahino ye ihyan. ³⁶ Tihca, te nducuahn dehtenduh che va ne, a yahn Dendiohs, a man ye dendah ye. Ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihca co.

12

Nduhca che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihno, nducote quenana vahino Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn ne, ricá nchuhn che numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye ndahco ne chedave yahn ne tah ye nduhca ama vedino ndah che conan ino ye. ² Hua quendi nchuhn vedeyeno yahn man ne. Tahque ndah ne ne, conahcorun ne vederendecadino yahn ne cava che runecade cuahtechica ne nduhca che nahn Dendiohs.

³ Nducote yahino Dendiohs u, te ye vederihquentiyon u ne, riyahvé nchuhn che hua ndedecadino ne che ama devano ne, chuhnan ne vederihquentiyon che chenana

cuma ne. Tahque ndah ne, runecade ndedecadino ne, ne codin chahtino ne Dendiohs, codinahne ne tunoca vederihquentiyon che nte ye queri ama ne. ⁴ Ihyan ne, tah ye man, cah ye man, ndutinan ye man ne, a vih vih ntiyon che redin queri ama. ⁵ Atihnoca uvo. Andahre ama yahn uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ate ama cuan no ndi vo nduco vih. Ate va te va ntiyon che redin queri ama vo man, rendotenan vo vih man.

⁶ Dendiohs ne, te ye ama ama nan vederihquentiyon queri ama vo, ne nahn che runecade dinahn vo. Duh ihyan che quenana cuma ye vederihquentiyon che cuahndudo ye ndudo che te Dendiohs ne, cuahndudo ye anduhneva che cah Dendiohs, hua thidenan ye che cahma ye. ⁷ Duh ihyan che quenana cuma ye vederihquentiyon chete yaco ne, runecade dinahn ye. Me ihyan che quenana cuma ye vederihquentiyon che cacuahne ye Ndudo yahn Dendiohs ne, runecade cacuahne ye. ⁸ Me ihyan che quenana cuma ye vederihquentiyon che yahve ye ihyan chenhane, yahve ye ihyan nduco ndah. Me ihyan che cah ye vedino ne, cah ye numacuahn chedave yahn ye. Me ihyan che ndinan ye chete yaco ne, cahcantiyon ye nduco cudado. Me ihyan che din ye vedevahino ne, din ye numacuahn chedave yahn ye.

⁹ Cuahtenan cuma nchuhn vedevahino numacuahn chedave yahn ne. Hua din ne dehtenduh che chihnga; codin ne che ndah. ¹⁰ Codin ne cuande anduhneca ndete che dihno ne vih. Codin yahino ne vih, cuenevahnecon ne vih.

¹¹ Codin ne ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne, hua din dahnde ne.

¹² Numacuahn vedeyeno cuahtenan ino ne che dinahn Dendiohs ndudo yahn ye nduco ne. Codin chahtino ne cuahn che chuhrihn ne. Covah ne cuahn dama.

¹³ Cuenan ne dihno vo che va vederetahn yahn ye. Cuenevahnecon ne ihyan che nda ye ndevaco ne.

¹⁴ Ihyan che redin tan ye nduco ne ne, ndotenan che cahva ne nduco ye ne, cuica ne Dendiohs che din ye che ndah nduco ye.

¹⁵ Cuinduco ne ihyan che yeno ye man, ihyan che ri ndache ye man, cuenecah yan ne chedave yahn ye.

¹⁶ Ndahca cuahtenan ne nduco vih. Co dama ne nduco ihyan che necun ye. Hua din yade ne man, hua din cun ne man.

¹⁷ Hua dama co ne nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Runecade cuahtenan ne nan nducoyaca ihyan. ¹⁸ Cuihco nchuhn cudado nan nducuahn, cava che hua ndaca yune che co tan ihyan nduco ne. ¹⁹ Dihno che yahino nchuhn, hua cuahtenan ino ne vedetan nduco vih. Tahque ndah ne

ne, condahco ne tah Dendiohs cava che techecade ye, te a ihyan min che va che techecade ye nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye: "U quenana cuma che din castigo ihyan nunde. Undahco menun yahn ye." ²⁰ Namin a ndirun: "Hua cuahtenan ino nchuhn vedetan nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Tahque ndah ne ne, codin ne che ndah nduco ye. Ndete che cuico ye ne, cah ne che cheh ye, ndete che yaca ye ne, cah ne che cuh ye, te nduco chemin ne, din ne che co cuihnan ye, ne nto ino ye." ²¹ Hua cuahnecon ne che denda ne, din vedetan yahn ne. Tahque ndah ne ne, codin ne che ndah cava che hua denda ne.

13

¹ Nducoyaca nchuhn ne, codinahne yahn ihyan ndinan man, intiyahn yahn yan vaco ne man, te nducoyaca intiyahn ne, a Dendiohs necah ye vederihquentiyon ihyan, chaconahne ye ihyan nan ntiyon. ² Chemin che ihyan che cuahcotahn ye yahn intiyahn ne, va che co ye castigo, te nde yahn Dendiohs rahcotahn ye, yahn che ihyan min raconahne ye ihyan chahn nan ntiyon. ³ Ihyan che runecade vatechica ye ne, ametah deh cuande che din vah ye intiyahn. Ate ihyan che chendihco ye nunde ne, ihyan chahn che vah ye intiyahn. Ndete che hua nahn cuahtenan ndeh ne yahn intiyahn ne, runecade cuahtechica ne. Tuhme co yeno ye nduco ne, ⁴ te raconahn Dendiohs ihyan nan ntiyon cava che ndah yahn ne. Ate ndete che rahcotahn ne yahn intiyahn ne, tuhme che cuaco, din vah ne ihyan, te a man Dendiohs cah ye vederihquentiyon ihyan, cava che din ye castigo ihyan che chendihco ye nunde. ⁵ Va che dinahn vo yahn intiyahn, ndiyu yahn che vah vo che co vo castigo, ate yahn che a devano vo che te tihca nahn Dendiohs. ⁶ Nducote renevahnecon ne Dendiohs ne, va che nedihve ne cade iyo yahn ne che rica intiyahn. Tihca, te a man Dendiohs raconahne ye ihyan chahn nan ntiyon, ne a min chenan ye ro ro.

⁷ Nducoyaca intiyahn che cava ye cade iyo yahn ne ne, cuenedihve ne. Nducoyaca ihyan ndinan man, intiyahn man ne, cuenevahnecon ne ihyan man, codin yahino ne ihyan man. ⁸ Cuenedihve ne nducuahn che chendihco ne yahn ihyan. Codin yahino ne nducoyaca ihyan, te ihyan che redin yahino ye ne, redinahne ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ⁹ che ndirun tuhca: "Hua din duche yehn che a nihnevaque. Hua cahne ihyan. Hua doque. Hua ndere cacueh dame nunde ihyan. Hua din idihye nduco dehtenduh yahn ihyan." Nducuahne vederihquentiyon che tuhchan ne, rendo dama nan vederihquentiyon chuh:

“Codin yahine nducoyaça ihyan nduhça che yahine man di.”¹⁰ Ihyan che yahino ye ihyan chenahn ne, hua ndere redin ye nduco ye. Chemin che cuahn che yahino vih vo ne, redinahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹¹ Avane ne, a devano nchuhn te cahnda ro che vato vo. Cuahteyan ne, te a cochi nino ro che ndedevahn Dendiohs uvo. ¹² A nun cuihno ro cuh che ndere vededin ihyan, a nun ndeva Dendiohs uvo. Chemin che nahn che hua din vo dehtenduh che chihnga. Nahn che cuahteyan vo nduhça sandado che a vateyan se, nda se dehtenduh che ndedevahn nduco se sahn. ¹³ Nahn che ama runecade cuahtechico vo nduhça che rahtechica ihyan che renahn ye. Hua cocoh vo man, hua cuahto vo vihco vedecoh man, hua ndere cuahtechico vo, cuahtendiho vo nunde man, hua cuahte canda vo man, hua din ve vo yahn vih man. ¹⁴ Ndotenan che cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo ne, cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, runecade cuahtechico vo nduhça che nahn ye.

14

Hua ndahça che ndahchenan vo vih

¹ Me dihno vo che metah conahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuenevahnecon ne ihyan. Hua cuhma chende ne nduco ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che hua dama renahn ne nduco vih. ² Vate dihno vo che ritahno ye che ndiyu nunde che cheh ye nducuahn nan dehtenduh. Namin vate dihno vo che metah conahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne rahco ye che cuahtendiho ye nunde ndete che cheh ye yute. ³ Dihno vo che hua dehve rahco ye, reh ye nducuahn nan dehtenduh ne, hua ndahça che ndahchenan ye dihno vo che vahino ye cheh ye yute. Namin dihno vo che hua reh ye yute ne, hua ndahça che ndahchenan ye dihno vo che reh ye nducuahn nan dehtenduh, te a nedin yahn Dendiohs ihyan chahn. ⁴ Hua ndahça che cuih nunde ne yahn mozo yahn tama ihyan, te ndete che ndahça quenah mezo me nduco dihve ye, o hua ne, chemin ne, a man dihve ye rano cuande yahn ye. A namin no tun ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te a man Dihvo vo nda cuande yahn ye ihyan.

⁵ Namin vate dihno vo che ndihco vih ye ro che tahque renevahnecon ye. Vate tun dihno vo che rahn ye che a dama no nducuahn ro. Queri ama ihyan ne, va che ndedecadino ndah ye cha che ndahça din ye ça va che cuhndeman ino ye nan Dendiohs. ⁶ Ihyan che renevahnecon ye ama ro ne, reneva ye yavenan Dihvo vo Jesucristo.

Atihnocá ihyan chenahn, te andahre hua renevahnecon ye ro min ne, ate namin nduco ye reneva ye yavenan Dihvo vo. A namin no tun ihyan che hua vahino ye reh ye nducuahn nan dehtenduh, te nducote reneçah ye nundihve cuahn Dendiohs ça va ne, reneva ye yavenan Dihvo vo. Atihnocá ihyan che rahco ye che hua ndahça che cheh ye ama o nan dehtenduh, te nducote reneçah ye nundihve cuahn Dendiohs ça va dehtenduh che reh ye ne, namin nduco ye reneva ye yavenan Dihvo vo.

⁷ Ndiyu chenahn man vo che vato vo, nde huane chenahn man vo che coh vo. ⁸ Che vato vo ne, a Dihvo vo Jesucristo che rihquentiyon ye uvo, ne che coh vo ne, a ihyan min che ndeva ye uvo. Chemin che a vato vo, o coh vo, a yahn ye uvo, ⁹ te a chih ye, ne ndaconan ntuche ye ça va che co yahn ye nducoyaço vo, a chenduche vo, o a ndih vo.

¹⁰ Hua ndahça che cua cuando vo dihno vo, ndahchenan vo ihyan, te Dihvo vo Jesucristo ne, va che techecade ye yahn nducoyaço vo, ¹¹ nduhça che a ndiran nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Rahn Dihvo vo Dendiohs: “Numacuahn vederihquentiyon yahn rahn ri nchuhn te va che nevahnecon nducoyaça ihyan u, ndeva ye yavenan.”

¹² Nduco tuhça ne, a devano vo che queri ama vo ne, va che necah cuando vo Dendiohs yahn dehtenduh che redin vo.

Hua din vo che co ndache dihno vo

¹³ Nducote a Dendiohs nda cuande yahn ye uvo ne, hua redin yahn che quendi vo cahma nunde vo yahn vih. Tahque ndah ne, ndedecadino vo, te hua ndahça che ça va dehtenduh che redin vo, ndaca yune che co ndache dihno vo, cuahtendiho ye nunde. ¹⁴ Nduhça che ritahnó Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuacó te ametah nde ama nan dehtenduh che reh ihyan che din che cuahtendiho ye nunde. Ate ndete che vate ihyan che vahino ye cheh ye ama o nan dehtenduh ne, tahque ndah hua cheh ye, te ndete che cheh ye ne, chihnga co ino ye, ne nduco chemin condihco ye nunde. ¹⁵ Ndete che ça va dehtenduh che reh nchuhn rendaça yune che to ino dihno ne ne, rihco ro ne che hua chenah cuma ne vedeyahino. Cuihco ne cudado nan nducuahn che reh ne. Hua ndahça che ça va chemin ndaca yune che to ino dihno ne, condihco ye nunde, te namin ça va ihyan min che chih Dihvo vo Jesucristo. ¹⁶ Cuihcoman ne queri ama dehtenduh che redin ne, andahre devano ne che ndah, ndete che ça va chemin che ndaca yune che chihnga co ino ihyan chenahn.

17 Tihça, te che nguahco yuhn vo nan Dendiohs ne, ndiyu yahn dehtenduh che reh vo man, rih vo man. Che tahque nahn ye ne, che numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, runecade cuahtenan vo man, ndahça cuahtenan vo nduco vih man, cuahtenan cumo vo vedeyeno man. 18 Nducoyaco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nahn ye che tihça dinahn vo. Ndete che tihça dinahn vo ne, nedin yahn Dendiohs uvo man, nevahne-cun nducoyaca ihyan uvo man.

19 Din vo cuande, ne din nun ino vo çaça che ndahça cuahtenan vo nduco vih man, conan vih vo man, cotahno vo numa ino vo Dihvo vo Jesucristo man. 20 Cuihco nchuhn cudado nan nducuahn che reh ne, çaça che hua ndaçayune che to ino dihno vo che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Cuacho che nducuahn dehtenduh che reh vo ne, hua redin che rahtendihco vo nunde. Ate nahn che cahco vo cudado che hua çaça chemin to ino dihno vo, te ndete che tihça ne, cuah-tendihco vo nunde. 21 Ama nunde ndete che yahn che reh vo yute, o rih vo vino, o redin vo tamã nan dehtenduh, ndaçayune che co ndaçhe dihno vo, to ino ye. 22 Uvo che devano cuacho vo che nducuahn dehtenduh che reh vo ne, hua redin che rahtendihco vo nunde ne, hua nahn che cuacotuhn vo ndudo yahn chemin van dihno vo chenahn, te denan chihnga co ino ye. Nahn che man no vo devano vo. Namin Dendiohs ne, a devano ye. ¡Ama ndah ro yahn ihyan che a devano cuacho ye che hua rahtendihco ye nunde çaça dehtenduh che reh ye! 23 Me ihyan che ritahno ye che hua ndahça che cheh ye ama nan dehtenduh, ne reh ye ne, rahtendihco ye nunde yahn che man ye chihnga ri ino ye. Tihça, te nducuahn dehtenduh che redin vo che o rendedecadino vo ne, rahtendihco vo nunde.

15

Cuahtenan cumo vo vedechahtino çaça ihyan chenahn

1 Uvo che a renahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nahn che din chahtino vo yahn dihno vo che ametah conahn ndah ye, te hua ndahça che din vo dehtenduh che ri yeno man vo, ndete che çaça chemin co ran ye. 2 Queri ama vo che a renahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nahn che din vo nducuahn çaça che ndah yahn dihno vo che hua ndah renahn ye, nahn che conan vo ihyan çaça che conahn ndah ye. 3 Tihça, te Dihvo vo Jesucristo ne, hua nuhn ye che ndah yahn man ye, nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Vedetã yahn ihyan che hua ri rendihche ye ndih ne, andahre ndiyu çaça

che ndah yahn man, ate u ntuma chihvé nducuahn.” 4 Nducuahn che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nde a ran me ne, a ndirun çaça che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, necaã yan vo chedave yuhn vo, ne cuahtenan ino vo che ndeva ye uvo. 5-6 Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye che rahtenan cumo vo vedechahtino, renecaã yan ye chedave yuhn vo ne, din ye che ndahça cuahtenan nchuhn nduco vih, nduhça che nahn Dihvo vo, çaça che dama ndeva nducoyaco vo yavenan ye.

Chetuhn ndudo ndahyahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan nación chenahn

7 Nduhça che nevahne-cun Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, tihça cuenevahne-cun ama tama ne vih, çaça che cua cuande ihyan chenahn che tihça redin ne, ne ndeva ye yavenan Dendiohs. 8 Cuenecaãco nchuhn te Dihvo vo Jesucristo ne, chinan ye ihyan nación yahn Israel, chihco ro ye che dinahn Dendiohs ndudo yahn ye che cah ye ihyan ndico yahn ihyan chahn. 9 Namin tihyon yune ye ihyan nación chenahn che ndeva ye yavenan Dendiohs yahn che quenã vahino ye ihyan. Nducote Dihvo vo Jesucristo ne, chinan ye ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenahn man ne, a ndero ndi che nahn che nevahne-cun ihyan chahn vih. A devano vo te ihyan nación chenahn ne, va che co cuande ye van ihyan yahn Dendiohs, te chemin ne, a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Ndevã yavenan ne van ihyan nación chenahn,
catã himno, ndonãñ ndih.

10 Namin ndirun:

Nchuhn ihyan nación chenahn, cuando dama ne nduco ihyan yahn Dendiohs, cuende va ne nduco vih yavenan ye.

11 Namin ndirun:

Nchuhn ihyan nación chenahn, cuende va nducoyaca ne yavenan Dihvo vo Dendiohs.

12 Namin dirun ihyan profeta Isaías:

Nan ndata yahn Isai quendaã ama ihyan che cahcantiyon ye nación chenahn, cochahtino ihyan chahn ihyan.

13 Dendiohs, ihyan min che redin ye che chenã ino vo ihyan ne, din ye che cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, co yeno ne, ne ndahça cuahtenan ne, çaça che numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye cochahtino ne ihyan.

14 Dihno, retumacadinó te ama ndah ihyan nchuhn man, ama chenã cuma ne vededevano man, nde devano cacuahn ne vih. 15 Andahre tihça ne, dirun yahn ne

çava che ntihton yán yahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, nde ama dito yahvé nchuhn yahn ama o nan. Tihça dín, te numacuahn vedeyahino tendahnun Dendiohs u, ¹⁶ che dín ntihton yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan nación chenahn, cuahndudó ndudo ndah yahn ye, çava che co-tahno ihyan chahn, ne ndeva ye ihyan, cahco vih Vaco Ndah yahn ye ihyan.

¹⁷ Ama yenó che ama ndahça rinahn ntihton yahn Dendiohs che redín, yahn che rinan Dihvo vo Jesucristo u. ¹⁸ Nde hua cahquinó cahmá che a mån che redín ntihton min, te a Dihvo vo Jesucristo che redín ye. A ihyan min che redín ye che rinahn ntihton che redín, ritahno ihyan nación chenahn. Nan nducuahn che rahndudó man, che redín man ne, a man ye retihyon yune ye u. A yahn chemin no che te cuandé nchuhn. ¹⁹ A ihyan min che redín ye vederihno man, redín ye che quenan cumá vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man. Chemin che numachahte, nde yan Jerusalén, nde yahn yahn Ilirico, chacotúhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ Nduco tihça ne, dín nun inó che quechicá rahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan che ametah cahnevan ye nde ama yune, çava che hua condá mendáhn, cuahndudó nan che a nedín tama ca ihyan ntihton. ²¹ Tihça dín, çava che conahn nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Ihyan che hua devano ye ne, cahnevan ye ndudo yahn ihyan min che a va çade che dechuh Dendiohs, ne conahn ye.

Pablo ne, nahn çahn ye yan Roma

²² Nducote rahndudó ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan che metah cahnevan ye ne, chemin che nde meniyon ametah co chí quendihcheró nchuhn. ²³ Ate nducote ama chacotúhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numachahte yahn cuahnguh man, nducote a ama ndeh nduyo nahn chí quendihcheró nchuhn man ne, ²⁴ chemin che quenan inó che conán neve ro nduco nchuhn yan vaho ne, ne cuahn che çahn yahn yahn España ne, conan ne u, ndaca che chuhnún yune. ²⁵⁻²⁶ Numanahn min ne, çahn yan Jerusalén, te dihno vo che vate ye yahn yahn Macedonia man, Acaya man ne, a nedín çama ye ama vedino çava dihno vo che metah dehva yahn ye che vate ye yan min, ne va che ngú yahn ye. ²⁷ Dihno vo ihyan nación chenahn chahn ne, ama yeno ye, dín çama ye vedino min. Tihça redín yahn che dín ye, te a çava ihyan nación yahn Israel che ndaca yune che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye, ne ndahça che conan ye ihyan chevah van ihyan nación yahn Israel che vate ye yan

Jerusalén. ²⁸ Cuahn che a dináhn ntihton min, necáh vedino me tah ihyan chahn ne, va che chüh yan vaho nchuhn, çahn yahn yahn España. ²⁹ A devano cuacó te cuahn che ndá tan ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo cuahndudó ndudo yahn ye, ne ama cochihve yahn ne.

³⁰ Dihno, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man, numacuahn vedeyahino yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man, ricá nchuhn che conan ne u, covah ne numa ino ne, ³¹ çava che ndedevahn Dendiohs u tah ihyan che hua ritahno ye che vate ye estaço yahn Judea. Namin çava che, dihno vo che vate ye yan Jerusalén ne, nevahnevan ye vedino che quendá. ³² Namin çava che cuahnevan ye che numacuahn vedeyano ndá yan vaho ne, necáh yan ne chedave yahn. ³³ Dendiohs, ihyan min che redín ye che ndahça rahtenan vo, conduco ye nducoyaca nchuhn. Tihça co.

16

Renecah Pablo Dendiohs dihno vo

¹ Ricá nchuhn çava cahvo vo Febe, ihyan min che ndi cuande ye van intiyan yaho che vate ye yan Crecea, ² che nevahnevan ne ihyan nduhça che nahn Dihvo vo Jesucristo che nevahnevan vo ihyan yahn ye. Cuenan ne ihyan nan adecodehno vederetahn yahn ye che va, te man ye ne, ndinan ye ama yahn ihyan. Namin chinan ye u.

³ Che cuande yahn ne, cuenecah ne Dendiohs Aquila nduco ihyan ndahta yahn ye Priscila. Ihyan chahn ne, combiero yahn nan ntihton yahn Dihvo vo Jesucristo, ⁴ nde chihco mendahn ye ihyan çava che ndedevahn ye u. U man, nducoyaca dihno vo nación chenahn man ne, renecah nuhn nundihve cuahn ihyan chahn. ⁵ Namin cuenecah ne Dendiohs nducoyaca dihno vo che rendo çama ye ndevaco ihyan chahn, rendeva ye yavenan Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecah ne Dendiohs Epeneto, amigo yahn che yahinó. Ihyan min che menan ndita chitahno ye Dihvo vo Jesucristo van ihyan che vate ye yahn yahn Acaya. ⁶ Namin cuenecah ne Dendiohs Maria, ihyan min che ama nedín ye ntihton yahn Dihvo vo Jesucristo van nchuhn. ⁷ Namin cuenecah ne Dendiohs ihyan yahn, Andrónico man, Junias man, ihyan chahn che çama chahtenun ye vacyahn nducó. Ihyan chahn ne, tahque menan chitahno ye Dihvo vo Jesucristo che co u, ne van ihyan apóstol ne, ama yahinó dihno vo ihyan.

⁸ Namin cuenecah ne Dendiohs dihno vo Amplias che yahinó ihyan. ⁹ Namin cuenecah ne Dendiohs Urbano, ihyan min

che nduco ye rinan ye nuhn ñan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecah ne Dendiohs Estaquis che yahinó ihyan. ¹⁰ Namin cuenecah ne Dendiohs Apeles, ihyan min che ndiquendah ndah ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecah ne Dendiohs ihyan ndevaco Aristóbulo. ¹¹ Namin cuenecah ne Dendiohs Herodión, ihyan ñan vacó. Namin cuenecah ne Dendiohs ihyan ndevaco Narciso che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹² Namin cuenecah ne Dendiohs Trifena man, Trifosa man, ihyan chahn che namin redin ye ntiyon yahn Dihvo vo. Namin cuenecah ne Dendiohs cahvo vo Pérsida che yahino vo ihyan. Ihyan min ne, ama nedin ye ntiyon yahn Dihvo vo. ¹³ Namin cuenecah ne Dendiohs dihno vo Rufo che ama ndah redin ye ntiyon yahn Dihvo vo. Namin cuenecah ne Dendiohs chaco ye, ihyan min che rihno ihyan nduhca chaco. ¹⁴ Cuenecah ne Dendiohs Asíncrito man, Flegonte man, Hermas man, Patrobas man, Hermes man, dihno vo chenahn che nduco ye ihyan chahn man. ¹⁵ Namin cuenecah ne Dendiohs Filólogo man, Julia man, Nereo nduco cahve ye man, Olimpás man, dihno vo chenahn che nduco ye ihyan chahn man.

¹⁶ Nduco vedino vedeneceñ cuenecah ne Dendiohs vih che cuande yáhn. Cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo che vate ye nducuahn ñan.

¹⁷ Dihno, ricá nchuhn che cahco ne cudado ihyan che redin ye che ndeh cuan ri dihno vo man, che redin ye che rahtendihco ye nunde man, te rahcotahn ihyan chahn yahn Ndudo yahn Dendiohs che a chahn nchuhn. Cuihcoman ne ihyan chahn, ¹⁸ te ndotenan che redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, riquendi ye vedeyeno yahn man ye, rihnceh ye ihyan che necun ye nduco ndudo yade. ¹⁹ Yenó cava nchuhn, te ama va ndudo yahn ne che redinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nahn che cuahteyan ne cava che din ne dehtenduh che ndah, ne cahcoman ne dehtenduh che hua ndah. ²⁰ Dendiohs, ihyan min che redin ye che ndahca rahtenan vo ne, nun din ye che ndahco ndiya nchuhn vederihquentiyon yahn chundah. Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nchuhn.

²¹ Cuendeva nchuhn Dendiohs yahn Timoteo, sahn min che rinduco se u ñan ntiyon yahn Dendiohs. Namin cuendeva ne Dendiohs yahn ihyan yáhn, Lucio man, Jasón man, Sosípater man.

²² U Tercio, che dirún caca cuh che cuande yahn Pablo ne, namin nté Dendiohs nchuhn numacuahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo.

²³ Cuendeva nchuhn Dendiohs yahn Gayo, ihyan min che renevahneceñ ye u nduco nducoyaca dihno vo ndevaco ye. Namin cuendeva ne Dendiohs yahn Erasto, tesorero yahn ñan. Namin cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo Cuarto.

²⁴ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

Ndeva Pablo yavenan Dendiohs

²⁵ Man ne, ndeva nducoyaco vo yavenan Dendiohs, ihyan min che co din ye che cotahno nchuhn numa ino ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rahndudó. Ndudo ndah min ne, hua devano ihyan a rahn me, ²⁶ te Dendiohs che va ye cuahn dama, chihquentiyon ye ihyan profeta che dirun ye nde a rahn me, ne cade cah ye, checadino nducoyaca ihyan iyehñse cava che cotahno ye.

²⁷ Nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn dama ndeva vo yavenan ama no Dendiohs, ihyan min che ama devano ye. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO MENAN, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN CORINTO

¹ U Pablo, che tendahnun Dendiohs u che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, nduco dihno vo Sóstenes, ² dirun nuhn çaça cuh, dechuh nuhn yahn nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, vate ne yan Corinto. A tendahnun Dendiohs nchuhn che co ne ihyan ndah yahn ye, ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Numachahte iyehense ne, a tendahnun ye uvo man, nducoyaça dihno vo man, che redeva vo nduco ye yavenan Dihvo vo Jesucristo. ³ Chida vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

Yahino Dendiohs ihyan yahn ye che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo

⁴ Cuahn dama renecah nundihve cuahn Dendiohs çaça nchuhn yahn che yahino ye nchuhn che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Yahino ye nchuhn, ne te ndahva ye vederihquentiyon che cuahndudo ne ndudo yahn ye man, vededevano che chenan cuma ne man. ⁶ Tihça chinahn nduco ne, te a chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁷ Nchuhn nduco nducoyaça ihyan yahn Dendiohs, quendihconahn te ye vederihquentiyon yahn ye nchuhn. A chenan rino ne ro che ndaconan nda tun Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Dendiohs ne, din ye che cohahtino ne, quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, hua cuahtendihco ne nunde nde ro che ndaconan nda tun ye. ⁹ Dendiohs ne, redinahn ye ndudo yahn ye, ne man ye tendahnun ye nchuhn çaça che cotahno ne Daya ye Jesucristo, ihyan min che Dihvo vo.

Ihyan che rendo dama ye yaco ne, o ino cuan ndi ye

¹⁰ Dihno, nducote renevahnecon nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ri nchuhn che ndo yan ne nduco vih, ama cuan co no ne man, ama no vederendedecadino cuahtenan cuma ne man. ¹¹ Dihno, nahn che tihça din nchuhn, te rahn ihyan ndevaco cahvo vo Cloé ri ye u che vate çanda ne nduco vih yahn che a vih rahn ama, a vih rahn tama ne. ¹² Nahn ne ne, rahn ne che riquendi ne ndudo che ricuahn Pablo, nahn ne ne, che ricuahn Apolos, nahn ne ne, che ricuahn Pedro, nahn ne ne, che chicuahn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Ama vedetundo che tihça redin ne. Dihvo vo Jesucristo ne, ama no ye. Ndiyu Pablo che quenan yah ye

nan cruz çaça che ndedevahn ye nchuhn. Ndiyu Pablo cah nchuhn cuahn che chedenune ne. ¹⁴ Nundihve cuahn Dendiohs che neve ra nchuhn, chehdenuné nchuhn. Atenan Crispo man, Gayo man, chehdenuné sahn. ¹⁵ Nde hua co çahma ne che u cah ne cuahn che chedenune ne. ¹⁶ Namin chehdenuné ihyan ndevaco Estéfanos. Co atenan ihyan chahn no che chehdenuné, ¹⁷ te dechuh Dihvo vo Jesucristo u, ndiyu che cuehdenuné ihyan, ate che cuahndudó ndudo ndah yahn ye. Rahndudó ndudo min numa çaço. Hua retihdenan vededevano yahn man, çaça che tihça ne, codevano ndah ihyan nduhça che chih Dihvo vo Jesucristo, quenan yah ye nan cruz.

Ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che vederihquentiyon yahn Dendiohs man, vededevano yahn ye man

¹⁸ Ihyan che va che conda ye, din nunde yahn ye ne, rahco ye te ama vedetundo che ritahno vo che yahn che chih Dihvo vo Jesucristo, quenan yah ye nan cruz, co ndevahn vo. Ate uvo che ndedevahn Dendiohs uvo ne, a devano vo te chemin ne, ama vederihquentiyon chahte yahn ye, ¹⁹ nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhça:

Çahco ró che hua richihve vederendedecadino yahn ihyan,

decuahnó vededevano yahn ye.

²⁰ Anduhneça ndete che hua richihve ndudo yahn sahn devano man, sahn che nda cuande se dehtenduh che ri iyehense cuh man, te Dendiohs ne, a chihco ro ye che vededevano yahn se ne, ama vedetundo. ²¹ Tihça din ye, te numacuahn vededevano yahn ye chihco çade ye che ihyan iyehense ne, hua tuno vededevano yahn man ye che cotahno ye ihyan. Tahque ndah ne, chihco çade ye che, nduco ndudo yahn man ye che rahndudo vo, ndedevahn ye ihyan yahn ye, andahre rahco ihyan chenahn te chemin ne, ama vedetundo.

²² Ihyan nación yahn Israel ne, dinoca nahn ndihchero ye vederihno çaça che cotahno ye. Ihyan nación chenahn ne, atenan vededevano che dama nduco vededevano yahn man ye ritahno ye. ²³ Ate uvo, ihyan yahn Dendiohs ne, rahndudo vo che, çaça che ndevahn ihyan ne, va che cotahno ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenan yah ye nan cruz. Ihyan nación yahn Israel ne, rahcotahn ye yahn ndudo min, rahtendihco ye nunde. Ihyan nación chenahn ne, rahco ye te ndudo min ne, ama vedetundo. ²⁴ Uvo che a tendahnun Dendiohs van ihyan nación yahn Israel man, van ihyan nación chenahn man ne, a devano vo che ndudo

yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a vederihquentiyon yahn Dendiohs man, vededevano yahn ye man. ²⁵ Vededevano yahn Dendiohs man, vederihquentiyon yahn ye man ne, tahque chahte che co nducuahñ vededevano yahn ihyan iyeñse, andahre rahco ye te ama vedetundo, nde hua richihve. ²⁶ Dihno, cuenecahco ne nduhchan ihyan ne ro menan. Atenan neve ne che ihyan devano ne van combiero yahn ne man, neve ne che chenan cuma ne vederihquentiyon man, neve ne che ndata yahn ihyan nahn man, ²⁷ ate a tendahnun Dendiohs nchuhn. Ihyan iyeñse ne, rahco ye che tundo ne man, che hua rigonun chihve ne man, ate a tendahnun Dendiohs nchuhn caña che ndahco ndiya ye vededevano yahn ihyan chahn man, vederihquentiyon yahn ye man. ²⁸ Yade ihyan chahn, ne rahco ye che ndere ihyan nchuhn, nde hua redin cuande ye nchuhn. Ate a tendahnun Dendiohs nchuhn, chihco ro ye che nde hua richihve vederendecadino yahn ihyan chahn. ²⁹ Tihca din ye caña che nde ama ihyan, hua co din yade ye. ³⁰ A Dendiohs che din ye che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. A caña ihyan min che din ye che chenan cuma vo vededevano man, nchahco ye nunde yuhn vo man, nedin yahn ye uvo man, ndedevahn ye uvo man. ³¹ Che nahn ne, che dinahn ihyan nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Hua ndahca che ndeva man ihyan yavenan ye. Tahque ndah ne, ndeva ye yavenan Dihvo vo Dendiohs."

2

Ndudo yahn che quenah yah Dihvo vo Jesucristo nan cruz

¹ Dihno, cuahn che nda cahndudo ndudo yahn Dendiohs, chihnevan ne ne, hua din yade, te cahndudo numacuahn vedeneñun. ² Chihco cudado che cahndudo deman ndudo yahn che quenah yah Dihvo vo Jesucristo nan cruz, ndedevahn ye uvo. ³ Numacuahn ro che quenah yan vaco nchuhn ne, quechica numacuahn vedineñun. Ama vahino man, ama ndedecadino man, yahn ntiyon cahnda che quenah. ⁴ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, nte man, cahndudo man, van nchuhn. Nde tah hua chihchetahn vededevano yahn man, ⁵ caña che a vederihquentiyon yahn Dendiohs din che cotahno ne, ndiyu vededevano yahn man.

Redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che reñahn vo vederihquentiyon yahn ye

⁶ Nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs van nchuhn che a renahn ndah ne man, van ihyan chenhah man ne, hua

rahndudo nuhn vededevano yahn man nuhn, te rahndudo nuhn deman vededevano yahn Dendiohs. Vededevano min ne, yahn Dendiohs, ndiyu yahn ihyan iyeñse. Ndiyu yahn sahn devano man, sahn ndinan man, che vate se man ro cuh. Sahn chahn ne, va che cuhno se. ⁷ Tahque ndah ne, rahndudo nuhn vededevano yahn Dendiohs che cade te ye, checadino vo, che nde hua devano ihyan ro menan. Nde cuahn che ametah dendah ye iyeñse ne, chihco cade ye vededevano min nduhca che ndedevahn ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ⁸ Nde ama sahn che rihquentiyon se iyeñse cuh ne, hua tumacadino se yahn vededevano min. Chemin che nahn yah se Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon quenah cuma ye. Ndete che tumacadino se ne, hua tihca din se. ⁹ Andahre tihca din sahn chahn, ate a chinahn nduhca che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Dendiohs ne, a chihco cade ye che conan cuma ye vedeyahino nduco ihyan che yahino ye.

Ama chahte vedeyahino yahn ye, che nde hua co tumacadino ihyan nunde.

¹⁰ Ate uvo, ihyan yahn ye ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, tumacadino vo yahn vedeyahino yahn ye. Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, devano ndah nducuahñ che ri, nde nducuahñ che redin ye. ¹¹ Van ihyan iyeñse ne, queri ama ye ne, atenan man ye devano ye che rendedecadino ye. Namin nde ama ihyan hua devano ye che rendedecadino Dendiohs. Atenan Vaco Ndah yahn ye devano. ¹² Nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs ne, ndiyu vededevano yahn ihyan iyeñse che te Dendiohs, chenan cuma nuhn. Tahque ndah ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn, din che tumacadino nuhn yahn vedeyahino yahn ye caña nducoyaco vo. ¹³ Ndiyu nduco vededevano che chahn nuhn yahn ihyan, che rahndudo nuhn ndudo yahn vedeyahino yahn Dendiohs. Tahque ndah ne, a Vaco Ndah yahn ye che rete vededevano nuhn che rahndudo nuhn. Tihca rinah Vaco ye nuhn che rahndudo nuhn ndudo che nahn che cadino ihyan.

¹⁴ Ihyan iyeñse ne, hua renevahneñun ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, te rahco ye te chemin ne, ama vedetundo. Nde hua retumacadino ye yahn, te atenan ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan co tumacadino ye. ¹⁵ Ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, retumacadino ye yahn nducuahñ dehtenduh, ne nde ama ihyan hua ndahca che ndahchenah ye ihyan. ¹⁶ A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Ametah nde ama ihyan iyeñse che co

tumacadino ye yahn vederendedecadino yahn Dihvo vo Dendiohs. Ametah nde ama ye che tuno vededevano yahn ye che cacuahn ye ihyan.” Ate uvo che nedin yahn Dendiohs uvo ne, ama no vederendedecadino yuhn vo nduco Dihvo vo Jesucristo.

3

Ihyan che redin ye ntiyon yahn Dendiohs

¹Dihnó, cuahn che quenán nduco nchuhn ne, anduhneça ihyan che hua conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, anduhneça ihyan nunde man, anduhneça checahya che quemán rico man, tihchan ne, te metah conahn ndah ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Chemin che hua chi chicuáhn nchuhn nduhça che redin yahn che cacuáhn ihyan che renahn ndah ye. ²Nduhça che redin ihyan nduco decuah yuno, ricuh ye deman leche yahn che hua ri che çahcachel ye dehtenduh, tihça dín nduco nchuhn ro min, te metah tumacadino ndah ne, ne hua chi chicuahn ndáh nchuhn. A devanó te nde meniyan ne, ametah tumacadino ndah ne, ³te ðama ri ne nduco ihyan nunde. Redin ve ne yahn vih man, vate çanda ne nduco vih man, o ino cuan ndi ne man. Che tihça redin ne ne, rihco ro ne che ðama vederendedecadino yahn ne nduco ihyan nunde. ⁴A ndero ndi che o ino cuan ndi ne, te nahñ ne ne, rahñ ne che riquendi ne che ricuahn Pablo, nahñ ne ne, rahñ ne che riquendi ne che ricuahn Apolos. Vatechica ne nduhça ihyan nunde.

⁵U nduco Apolos, atenan ntiyon yahn Dihvo vo Dendiohs redin nuhn. Nða nuhn yan vaco nchuhn, cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne. Queri ama nuhn ne, redin nuhn nduhneva ntiyon che chihco ye tah nuhn. ⁶Nuhn ne, ihyan redin ntiyon yahn ye nuhn. U, ne anduhneça ndete che tuhdó ndute ndata, te u menan ndita cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ne, ne Apolos ne, anduhneça ndete che chi se nune van chendata, te quendi ye chicuahn ye nchuhn. Ate a Dendiohs che din ye che chitahno ne. ⁷Ntiyon yahn nuhn ne, nduhça ntiyon che redin ihyan viyata. Nahñ cuan ne, riquendañ yahn ama ihyan che retuhdo ye ndute ndata, ne riquendañ yahn tama ye che ri ye nune van. Ate a Dendiohs che redin ye che rihta. Nducote tihça ne, tumacadino vo che anduhneça ndete che hua rigonun chihve ntiyon yahn ama tama ye, che retuhdo ye ndute ndata man, che ri ye nune van man, te atenan Dendiohs che redin ye che rihta. ⁸Ihyan che retuhdo ye ndute ndata man, ihyan che ri ye nune van man, ama cuan ndi no ntiyon yahn ye nduco vih. Tihça ntiyon che redin nuhn

nduco vih. Ate a devano vo te Dendiohs ne, ndahco menun ye yahn queri ama vo tunoca ntiyon che a nedin vo. ⁹Nuhn ne, ðama redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs nduco vih, ne nchuhn ne, anduhneça ndete che chendata yahn ye.

Atihneça co çahma vo che nchuhn ne, anduhneça ndete che ama vah che rihno Dendiohs. ¹⁰Numacuahn vedeyahino yahn ye ne, ndahco ye ntiyon tah che co anduhneça sahn vihcherahto ndah che chihco name yahn ama vah, ne tama ye ne, riquendi ye rahto ye. Ate nahñ che queri ama ye ne, çahco ye cudado nduhça che rahto ye. ¹¹Name min ne, anduhneça ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo che nde ama ihyan, hua co ndahcorun ye. ¹²Ate anduhneça ndete che ama ndeh nan che co cuahto nduco ye. Anduhneça ndete che co cuahto ye nduco dehtenduh che cocha nduhça diyahnguan man, diyahngua man, tu diyahn man. Namin anduhneça ndete che co dendah ye nduco dehtenduh che hua cocha nduhça irahno man, nduco man, yata cuma man. ¹³Ate ntiyon yahn queri ama ye ne, va che co ro ndete che quendañ ndah, te nda ro che techeca Dendiohs ne, anduhneça ndete che ndihchenan ye nduco ruchiyahn. ¹⁴Duh ihyan che quendañ ndah ntiyon yahn ye, anduhneça ndete che ndahto ye nduco dehtenduh che hua cuco ne, ihyan min ne, ndahco menun Dendiohs yahn ye. ¹⁵Duh ihyan che hua quendañ ndah ntiyon yahn ye ne, andahre ndevahn man ye, anduhneça ama ihyan che ndevahn ye van ruchiyahn ne, ate va che conda ntiyon che nedin ye.

¹⁶A devano ne te nchuhn ne, anduhneça ndete che ama yaco yahn Dendiohs nan che quenun Vaco Ndah yahn ye. ¹⁷Duh ihyan che detoh ye ino ihyan yahn Dendiohs ne, din Dendiohs castigo ihyan, te ihyan yahn ye ne, a ndihco vih ye çava ye.

¹⁸Nde ama nchuhn ne, hua cahnceh man ne nchuhn. Duh nchuhn che ama quenán cuma ne vededevano yahn ihyan iyehñse che rahco ne ne, cuihcoman ne vededevano min, cuiquendi ne vededevano yahn Dendiohs, ¹⁹te vededevano yahn ihyan iyehñse ne, ama vedetundo nan Dendiohs nduhça che ndirun nan Ndudo yahn ye tuhça: “Rahnecon Dendiohs che rinda ihyan, redin vederendedecadino yahn man ye.” ²⁰Namin a ndirun: “Nan Dihvo vo Dendiohs ne, nde hua richihve vederendedecadino yahn ihyan devano.” ²¹Chemin che hua din yade nchuhn, tendahnun ne che ricuahn queri ama nuhn, quendi ne, te nducuahn vederihquentiyan yahn Dendiohs ne, a chihnde çava che ndah yahn ne. ²²A Dendiohs che dechuh ye Pablo man, Apolos man, Pedro man. A ihyan min che

dendah ye iyehñse man, rete ye vedevihche yahn nchuhn man, rihquentiyon ye vederih man, ro cuh man, ro che cochi man. Nducuahñ ne, a çava che ndah yahn ne che chihco çade ye. ²³ Avane ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, ne ihyan min ne, a Daya Dendiohs ihyan.

4

Ntiyon che chenán cuma ihyan apóstol

¹ Hua din yade nchuhn çava nde ama nuhn. Cuedevano ne te queri ama nuhn ne, a ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo redin nuhn, rahndudo nuhn ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che cade te ye, checadino vo. ² Nducote tihça ne, nahn che queri ama ihyan che va tañ ye ntiyon yahn Dendiohs ne, dinahn ye ntiyon min numa cuaco. ³ Che lado yahn ne, nde hua retumacah, a nchuhn, o intiyañ, deh raññ ne yahn nduhça che redin ntiyon yahn ye. Nde man, hua co çahmá ndete che ndahça, o hua ndahça redin, ⁴ te andahre dave yavenan ne, ate nde man hua devano ndete che ndah redinan. Atenañ Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che nda cuande ye ntiyon che redin. ⁵ Chemin che conan rino nchuhn, hua ndahchenan ne tachan redin ihyan ntiyon yahn Dendiohs nde nda ro yahn. Ndá ro min ne, a Dihvo vo Jesucristo techaçade ye yahn queri ama vo tunoca vederendecadino yuhn vo cuahn che chahtenan vo iyehñse, çahco ro ye ndete che numa cuaco nedin vo ntiyon che chihnde tañ vo. Tuhme ndahco menun Dendiohs yuhn vo tunoca ntiyon che nedin vo.

⁶ Dihno, a çava che ndah yahn ne che tihça riyahvé nchuhn. Andahre ndudo che ricuahñ ihyan chenahñ che redin che o ino cuañ ndi nchuhn nduco vih, ate a dirún yahn ne anduhneça ndete che u nduco Apolos chendihco nuhn nunde nan ndudo yahn nuhn. Tihça dirún yahn ne çava che tumacadino ne che vederihquentiyon che chenán cuma nuhn ne, hua tahque chahte che co che a ndirun yahn nan Ndudo yahn Dendiohs. Namin çava che hua din yade ne çava ntiyon yahn ama, ndahchenan ne ntiyon yahn tama. ⁷ Nde ama ihyan hua rendihche ye nchuhn che tahque ndah ihyan ne che co ihyan chenahñ. A Dendiohs che te ye nducuahñ che va yahn ne. Nducote a ihyan min che te ye ne, hua redin yahn che din yade ne nduhça ndete che nan vedevano yahn man ne rendaçca ne dehtenduh che va yahn ne.

⁸ A ama chenán cuma ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, che rañco ne, a va

tañ ne ndendi ndendita, che rañco ne. Chacandah vedame ne nuhn, ne vate ne, rihquentiyon ne, che rañco ne. ¡Ama ndahça ndete che cuaco niyon che rihquentiyon ne!, çava che nde nuhn ne, ndo dama nuhn nduco ne, çahcantiyon vo nduco vih. ⁹ Ama ndahça ndete che cuaco, te nuhn ihyan apóstol ne, hua tihça vate nuhn. Tahque ndah ne, cane rañco che rahne-cun Dendiohs che rechuhriñ nuhn nduhça ihyan che nde hua rigonun chihve ye man, nduhça ihyan che ndindah çaca nunde yahn ye çava che coh ye man. Cane rañco che ndihco mendahñ Dendiohs nuhn nan nducoyaca ihyan iyehñse man, nan ángel man, çava che çahn ino ye ndihchero ye nuhn. ¹⁰ Ihyan nunde ne, rendihchero ye nuhn nduhça ihyan tundo che rahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Me nchuhn ne, ama devano ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, che rañco ne. Nuhn ne, ndi nuhn nduhça ihyan che nde hua rigonun chihve ye. Me nchuhn ne, ama ndinan ne, che rañco ne. Nuhn ne, nde hua retumacah ihyan nuhn. Me nchuhn ne, ama rendeva ihyan yavenañ ne. ¹¹ Nde meniyan ne, ama redin tañ ihyan nduco nuhn. Ama rechuhriñ nuhn, rih cuico nuhn man, rih yaca nuhn man, metah tino yahn nuhn man, metah vaço nuhn man. ¹² A ndi cuno nuhn che redin man nuhn tama nan ntiyon çava che rendaçca che rechuhnun nuhn. Rañva ihyan nduco nuhn, ate numacuahn vedeneññ rendahconan nuhn yahn ye. Chenán nan ye nuhn, redin tañ ye nduco nuhn, ate hua rihcomañ nuhn ntiyon che chenán cuma nuhn. ¹³ Rendahchenan ye nuhn, ate riyahve nuhn ihyan nduco ndah. Cuahn dama rendihche ye nuhn nduhça dehtenduh che tahque chihnga.

¹⁴ Tihça dirún yahn nchuhn, ndiyu çava che cahterá vedecuihno yahn ne, ate çava che riyahvé nchuhn nduhça dayá che yahinó. ¹⁵ Tihça dirún, te andahre ndiche mil ihyan che ricuahñ ye nchuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ate hua yahino ye nchuhn nduhça che yahinó nchuhn. U ne, anduhneça indihite yahn ne, te a u che tihyon yuné nchuhn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo. ¹⁶ Chemin che, numacuahn chedave yahn, riyahvé nchuhn che quendi ne yune yahn.

¹⁷ Çava che co dinahn nchuhn ne, dechuh Timoteo che conan se nchuhn. Ama yahinó saññ. Anduhneça daya man, te u tihyon yuné saññ che chitahno se Dihvo vo Jesucristo. Nde meniyan riquendi se, ndah redin se ntiyon yahn ye. Saññ min ne, nduhça che reçañ cuande man dihno vo nduh cuañ yaco nan che quechicá, tihça te cuande se nchuhn çava che neçañco ne nduhça che ritahnó Dihvo vo Jesucristo,

redinahn ndudo yahn ye. ¹⁸ Ama o nchuhn ne, ama redin yade ne, rahco ne che ametah ndaconan chí quendihcheró nchuhn. ¹⁹ Ate ndete che nahn Dihvo vo Jesucristo ne, chí nún quendihcheró nchuhn. Tuhme ndihcheró ndete che cuacho che rahñ ihyan yade chahn che vatechica ye numa cuacho, chenah cuma ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ Tihca nahn che dín, te ndiyu ndudo che rahñ ihyan rihco ro che rihquentiyon Dendiohs ihyan, te nan ntiyon che redin ye ne, min ndero ndi ndete che cuacho che chenah cuma ye vederihquentiyon. ²¹ Man ne, cuetendahnun nchuhn cha che ri yeno ne. ¿A nahn ne che chí numacuahn vedeyahino man, vedenechun man, conán nchuhn? ¿O nahn ne che chí numacuahn vedetan, dín castigo nchuhn?

5

Techecade Pablo ama nunde chihnga

¹ Numachahte va ndudo che ama se van nchuhn ne, quenah se nduco checuma se. Nunde min ne, ama chihnga. Nde van ihyan che hua devano ye che va Dendiohs ne, hua tihca redin ye. ² Ate nde nduco nduh ne, ama redin yade nchuhn. Tahque ndah ne ne, cuahte ran ne. Sahn chemin ca me ne, ametah cuahnechun nchuhn che conduco ca se van ne. ³ Andahre hua quenán nduco nchuhn tan ne, yah ri chedave yahn cava ne. A techecade yahn se anduhneca ndete che quenún van nchuhn. ⁴ Ro che ndo dama nchuhn, ndeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca ndete che nduco nchuhn. Ro min ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye ne, ⁵ condahco ne sahn tah chundah cava che co se castigo, andahre ndevahn se ro che nda Dihvo vo.

⁶ Hua ndahca che rahnechun ne che rinduco ca se van ne. A devano ne te nduco tah sihn ya ne, ri ya numacuahn yache. Tihca redin nunde yahn sahn min, te redetohnan vederihquentiyon che chenah cuma nducoya ca ne. ⁷ Nduhca che rihtera ihyan ya ndico, redendah ye pan che hua nduco ya yahn ne, tihca cuihcoman nchuhn nunde che chenah cuma ne ro menan, cuihco ro ne che a ndi vih ne cava Dendiohs. Tihca din ne, te nduhca ama itecuche lihn che chih te, chi te vedino ro yudo ne, tihca chih Dihvo vo Jesucristo, ndevavahn ye uvo. ⁸ Nduhca che rihcoman ihyan pan che ndindah nduco ya yahn ne, tihca nahn che cahcoman vo nducuahn nunde yuhn vo, ne runecade cuahtechico vo man, runecade ndedecadino vo man, nduhca che nahn Dendiohs. ⁹ Nan caca che dechuh yahn ne menan ne, a dirun che hua conduco ne ihyan nunde che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye. ¹⁰ Ate

hua dirun che ama yune no cahcoman ne nducoya ca ihyan chahn man, combiero yahn ye che idihya ye man, che reduco ye man, che rendeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, te cava che metah ndihchero ne ihyan chahn ne, atenan che ndaca ne iyehnese cuh. ¹¹ Che tihca dirun ne, che hua conduco ne diho vo ndete che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ndete che idihya ye man, ndete che rendeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, ndete che rahva ye man, ndete che ricoh ye man, ndete che reduco ye man. Nduco diho vo che tihchan ye ne, nde hua cheh ne dama nduco ye. ¹²⁻¹³ U ne, hua cuande yahn che techecade yahn ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. A man Dendiohs techecade ye yahn ye. Me nchuhn ne, a diho vo che rinduco ye nchuhn, va che techecade ne yahn ye. Chemin che ametah cuahnechun ne che conduco ca sahn nunde me nchuhn.

6

Hua ndahca che cahn diho vo, cuhnde cade yahn ye nduco vih nan intiyan yan

¹ Cuahn che va canda yahn nchuhn nduco vih ne, ndotenan che cahn ne yaco, cuhnde cade yahn ne ne, rahñ ne nan intiyan yan che nde hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¿Taca che ama tundo ne? ² Redin nchuhn anduhneca ndete che hua devano ne te nda ro yahn ne, nduco nchuhn ihyan yahn Dendiohs, techecade ne yahn ihyan nunde. Nducote tihca va cade ne, tahque nun co techecade ne canda yahn ne che nde hua vahche. ³ Redin ne anduhneca ndete che hua devano ne che nde angel va che techecade ne yahn ye. Tahque nun techecade ne yahn dehtenduh che rahno ri ne man ro cuh. ⁴ Tuhme ne, cuahn che va che cuhnde cade yahn ne nduco vih ne, ndotenan che cahn ne nan intiyan yan che nde hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, cahn ne nan diho vo, andahre tundo ye, ne techecade ye yahn ne. ⁵ Tihca dirun yahn ne cava che co cuihnan ne. ¿Ametah nde ama ihyan van nchuhn che renahn ye mare tah, che co techecade ye yahn ne nduco vih? ⁶ Rihtera ne vedecuihno yahn ne che rahñ ne, rica nunde ne yahn vih nan intiyan yan che nde hua ritahno ye Dihvo vo.

⁷ Che rahte canda ne nduco vih ne, nduco chemin no, ama yahn redenda ne. Tahque ndah che codin chahtino ama tama ne yahn vih, nchahco ne nunde yahn vih. ⁸ Ate hua tihca redin ne, te tahque ndah ne ne, duche rihco ne nde van man ne nduco vih, rahtendihco ne nunde.

⁹⁻¹⁰ A devano ne te ihyan nunde ne, hua cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. Cuedevano ne te ihyan che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ihyan che redin duche yahn ye che a nihnevaco ye man, ihyan che hua numa cuaco ye, che man ndahta man chahn ye, che rahtenan ye van man nduco vih man, ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, ihyan che reduco ye man, ihyan che idihya ye man, ihyan che richo ye man, ihyan che rahva ye man ne, nde ama ihyan che tihchan ye ne, hua conan ye vahchetero. ¹¹ Nahn nchuhn ne, tihchan ne ro menan. Ate man ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, a nchahco ye nunde yahn ne che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. A chedunne ne man, a nedin yahn ye nchuhn man.

Nahn che hua cuahtendihco vo nunde

¹² Va ama ndudo che tuhca: "A dehno che nahn vo ne, co din vo." Cuaco ndudo min, ate hua redin yahn che tihca din vo. Hua ndahca che quendi vo nunde yahn vo. ¹³ Va tama ndudo che tuhca: "Dehtenduh che va ne, chihnde cava che chuh vo." Cuaco ndudo min, ate nda ro yahn ne, ndahco cade Dendiohs nducuahn, nde metah rendotenan che chuh vo cava che cuahtenun ico vo. Dendah Dendiohs uvo, ate ndiyu cava che cuahtenan vo nduco ihyan che hua nihnevaco nduco vo, te dendah ye uvo cava che co yahn ye uvo. ¹⁴ Numacuahn vederihquentiyon ndedetuhche Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, ne namin tihca ndedetuhche ye uvo.

¹⁵ A devano nchuhn te queri ama vo ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo. Nducote a yahn ye uvo ne, hua ndahca che cuahtenan vo nduco tahn che ndere vatechica te. ¹⁶ A devano ne te ihyan che conan ye nduco ndahta che ndere vatechica te ne, co ye nduco te anduhneca ama no ihyan nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Ihyan che conan cuma ye ama ndahta ne, co ye nduco te anduhneca ama no ihyan." ¹⁷ Me ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndo ye nduco vih anduhneca ama no ihyan, chenan cuma ye nduco vih vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

¹⁸ Nducote tihca ne, condi nchuhn cuahtenan ne nduco ndahta che ndere vatechica te. Adecodheho nunde yahn ihyan ne, rahtendihco ye. Ate che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye ne, rahtendihco ye nunde, nde redetoh man ye ihyan. ¹⁹ A devano vo te a din Dendiohs che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, a ndi vih vo anduhneca ama yaco nan che

quenun. Hua rihquentiyon man vo uvo, ²⁰ te a yahn Dendiohs uvo. Nde hua tuno vederendedecadino yuhn vo nduhva che yahino ye uvo, ndedevahn ye uvo cava man ye. Chemin che nahn che hua detoh man vo uvo man, ndeva vo numacuahn chedave yuhn vo yavenan ye man.

7

Cah cuande Pablo nduhca che cuahtenan cuma ihyan ndahta yahn ye

¹ Man ne, ndahconan yahn ne che dirun ne yahn. Rahco te ndahca cava ihyan che cuahteman ye. ² Ate cava che hua cuahtendihco ye nunde, ndere cuahtechica ye nduco vih ne, tahque ndah che cahnevaco ye. ³ Nchuhn che a nihnevaco ne ne, cuahtenan cuma ne vih nduhca che redin yahn cava che hua ndaca yune che ndere cuahtechica ama tama ne. ⁴ Nchuhn, ihyan ndahta ne, yahn ne inchahn ne. Nchuhn, ihyan chahn ne, yahn ne ihyan ndahta yahn ne. Chemin che nahn che dinahn ama tama ne yahn vih. ⁵ Hua cuahcotahn ne yahn vih, atenan che nte cade ne che hua cuahtenan ne nduco vih ama o ro cava che covah ne. Cuihno min ne, ndo dama ne nduco vih, te adenan hua cocha ama cha ne che rahn cuhdeman ne, ne conan ne nduco tama ihyan, condihco ne nunde, dinahn ne che nahn chundah.

⁶ Rahn ri nchuhn che recah yune Dendiohs che cahnevaco ihyan che nahn ye. Ate ihyan che cocha ye, cuahteman ye ne, co cuahteman ye. ⁷ Che lado yahn ne, ndahca che cuahteman ihyan nduhca u. Ate hua nducoyaca ye cocha ye. Dendiohs ne, hua dama vederihquentiyon necah ye chenan cuma queri ama ihyan.

⁸ Nchuhn, sahn decahya man, ndahta vah man ne, rahco te ama ndahca ndete che cuahteman ne nduhca u. ⁹ Ate ndete che hua chenan cuma ne vederihquentiyon che cocha ne cuahteman ne ne, tahque ndah che cahnevaco ne, yodemica che chuhrihn ne, ndedecadino ne che nahn cahnevaco ne.

¹⁰ Me nchuhn che nihnevaco ne ne, rete cuandé nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che hua tehche vih ne. ¹¹ Ihyan ndahta ne, hua co tehche ye inchahn ye. Ndete che denan tehche ye inchahn ye ne, atenan che cuhdeman ye, o ndo nduco ye inchahn ye. Hua co cahnevaco ye nduco tama ca ihyan. Namin ihyan chahn ne, hua co tehche ye ndahta yahn ye.

¹² Man ne, te cuandé tama vederihquentiyon che hua ntihyon yan Dihvo vo Jesucristo. Dihno vo che nihnevaco ye nduco

ndahta che hua ritahno te Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu çava chemin che tehche ye tahn ndete che va te vedeyeno che quendi te nduco ye. ¹³ Namin cahvo vo che nihnevaco ye nduco chahn che hua ritahno se ne, ndiyu çava chemin che tehche ye sahn ndete che va se vedeyeno che quendi se nduco ye. ¹⁴ Ihyan chahn che hua ritahno ye ne, redin chahtino Dendiohs yahn ye che cuande yahn ihyan ndahta yahn ye che ritahno ye. Ihyan ndahta che hua ritahno ye ne, redin chahtino Dendiohs yahn ye che cuande yahn inçahn ye che ritahno ye. Ndete che hua tihaç ne, daya ihyan chahn ne, anduhneça daya ihyan che hua ritahno ye. Ate redin chahtino Dendiohs, rendihche ye daya ihyan chahn anduhneça daya ihyan che ritahno nduh che o ye. ¹⁵ Ndete che ama cha ihyan che hua ritahno ye, nahn tehche ye ihyan che nihnevaco nduco ye che ritahno ye ne, a tehche no man ye vih, nde hua cahnda yahn ihyan che ritahno ye, te Dendiohs ne, hua nahn ye che cuahte çanda ihyan chahn nduco vih. ¹⁶ Ndete che tihaç nahn ihyan che hua ritahno ye ne, hua redin yahn che cuahcotahn ihyan che ritahno ye, te nchuhn ihyan ndahta ne, nde hua devano ne, ndete che çava ne cotahno inçahn ne, ndevahn ye. Namin nchuhn ihyan chahn ne, nde hua devano ne ndete çava ne cotahno ihyan ndahta yahn ne, ndevahn ye.

¹⁷ Andahre hua cocha ndudo yahn nchuhn che cotahno ye, ate va che cuahtenan ne vedeyeno nduhça che ndihco çade Dihvo vo Dendiohs yahn ne man, nduhça che chenan ne ro che ndedevahn ye nchuhn man. Tihaç rihquentiyon nduh cuan yaco. ¹⁸ Nchuhn che chenan seña nchuhn ro min ne, hua dehve rahco ne, quendi ne. Me nchuhn che hua chenan seña nchuhn ro min ne, hua cuahneçun ne che conan seña nchuhn. ¹⁹ A chenan, o hua chenan seña uvo ne, hua dehve din yahn chemin, te che nahn ne, che dinahn vo che rihquentiyon Dendiohs. ²⁰ Atanochan uvo ro che ndedevahn ye uvo ne, cuahtenan vo vedeyeno, quendi vo tihaç. ²¹ Nchuhn che chenan cuma ne dihve ne, chenan ne vaço ye ro min ne, hua dehve rahco ne, quendi ne, din ne ntiyon yahn ye. Ndete che adenan te yune ye che ndaça ne ne, condaça ne. ²² Cuahn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, nde ro min ne, a ndedevahn ye nchuhn çava man ye. Me nchuhn che rihquentiyon ne nan ntiyon yahn man ne ro che chitahno ne Dihvo vo ne, a ndo ne anduhneça ihyan redin ntiyon yahn ye. ²³ Ama chahte vedeyahino quenan cuma Dendiohs çava nchuhn, ndedevahn ye nchuhn. Çava nchuhn ne, tahque rigonun chihve vederihquentiyon yahn

ye che co vederihquentiyon yahn ihyan. ²⁴ Dihno, nducote tihaç ne, quendi nchuhn cuahtenan ne nan Dendiohs nduhça che chenan ne ro che ndedevahn ye nchuhn.

²⁵ Me nchuhn ihyan deçahya ne, hua te Dihvo vo Jesucristo, checadino nde ama vederihquentiyon çava ne. Ate u ne, numacuahn vedeyahino ndedevahn Dihvo vo u, ne redin ntiyon yahn ye numa cuaço. Chemin che rahco te cochihve che te cuande nchuhn taça cuahtenan ne. ²⁶ Che laço yahn ne, ndahça che cuahteman nchuhn, hua cahnevaco ne, te ro cuh che vato vo ne, çahnda. ²⁷ Nchuhn che a nihnevaco ne ne, hua tehche ne ndahta yahn ne. Me nchuhn che metah cahnevaco ne ne, hua nuhn ne ndahta. ²⁸ Nchuhn, sahn deçahya che cahnevaco ne ne, hua dehve rahco ne, hua nunde chemin. Me nchuhn, tahn deçahya che cahnevaco ne ne, hua nunde chemin. Ate adecoduhno nchuhn che cahnevaco ne ne, acadeno che yah cuahno ne. Rahn ri nchuhn çava che ndah yahn ne che tahque ndahça yahn ne che hua cahnevaco ne.

²⁹ Dihno, rahn ri nchuhn te caviyan deman ne, conahn che ndihco çade Dendiohs. Man ne, nchuhn che nihnevaco ne ne, hua deman çava ndahta yahn ne ndedecadino ne. Menan vihca conedecadino ne nan ntiyon yahn Dendiohs. ³⁰ Nchuhn che ran ne ne, hua deman vederan cuahte ne. Nchuhn che yeno ne ne, hua deman vedeyeno cuahte ne. Nchuhn che ra ne dehtenduh ne, hua çahco ne vedechahtino yahn ne nan dehtenduh chemin chan. Codin ne cuande anduhneça ndete che metah dehva yahn ne. ³¹ Nchuhn che ndah rahno ne, chenan ne iyehñse ne, nde hua co yeno ne çava chemin, te nducuahn che va iyehñse cuh ne, a nihnde çade yahn che va che cuihno.

³² Nahn che hua denduh ino nchuhn. Sahn che metah cahnevaco se ne, va man ino se, redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, nahn se che co yeno ye. ³³ Ate sahn che quenan cuma se ndahta yahn se ne, rendedecadino se yahn vederetahn yahn se, nahn se che co yeno ndahta yahn se. ³⁴ Atihnoça rahno ri tahn ndahta. Tahn che hua quenan cuma te inçahn te ne, va man ino te, redin te ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino te, ndi vih te çava Dendiohs. Ate tahn che quenan cuma te inçahn te ne, rendedecadino te yahn ntiyon yahn te vaço te, nahn te che co yeno inçahn te.

³⁵ Tihaç dirun yahn nchuhn çava che ndah yahn ne, ndiyu che rihca tan che cahnevaco ne. Nahn che runeçade cuahtenan ne iyehñse, va man ino ne, din ne ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

³⁶ Che laço yahn ne, rahco che tahque ndah che cuahteman ihyan deçahya. Ate

nchuhn che vate tahn çahya yahn ne ne, ndete che rahco ne che tahque ndah che cahnevaco nun te che co che cuahtenan te, co ndico te ne, co decahnevaco ne tahn, hua nunde chemin. ³⁷ Me nchuhn che a ndedecadino ne, a chihco ne chedave yahn ne che tahque ndah che hua decahnevaco ne tahn daya ne ne, hua dehve rahco ne, te namin ndahca che tihca din ne. ³⁸ Nducote tihca ne, ihyan che redecahnevaco ye daya ye ne, ndahca redin ye, ne ihyan che hua redecahnevaco ye daya ye ne, nde tahque ndahca redin ye.

³⁹ Ihyan ndahta che nihnevaco ye ne, a ndihco çade Dendiohs che hua tehche ye inçahn ye nde nda ro che coh ye. Ndete che coh inçahn ye ne, co ndaconan cahnevaco ye nduco adecoduhno ihyan che namin ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ⁴⁰ Ate che lada yahn ne, rahco che tahque ndahca çava ye ndete che metah ndaconan cahnevaco ye. Tihca dirun, te co tihca nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

8

Vedino che rihco ihyan nan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye

¹ Man ne, te cuandé nchuhn yahn vedino che rihco ihyan nan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye. Nducoyaco vo ne, devano tumacadino vo yahn dehtenduh. Chemin ne, co din che din yade vo, ate hua co din che ndahca cuahtenan vo nduco vih nan Dendiohs, te atenan che chenan cumo vo vedeyahino nduco vih che ndahca cuahtenan vo nan ye. ² Adecoduhno vo che ama devano vo, che rahco vo ne, rihnceh man vo uvo, te nde hua devano vo nduhca che redin yahn. ³ Ate ndete che yahino vo Dendiohs ne, nda cuande ye uvo.

⁴ Me yahn che chuh vo dehtenduh che rihco ihyan nan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye ne, hua çahnda. A devano vo te dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye ne, metah vederihquentiyon yahn, anduhneca ndete che hua dehva. Va ama no Dendiohs. ⁵ Tihca, te andahre ama va dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye man, dihve ye man, chenan nan ro man, ndiyahn man, ⁶ ate çava uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, va ama no Dendiohs. A ihyan min che Chido vo. A man ye dendah ye nducuahn dehtenduh che va. Dendah ye uvo çava ye. Namin va ama no Dihvo vo Jesucristo. Nduco ye Chida ye dendah ye uvo man, nducuahn dehtenduh che va man.

⁷ Ate hua nducoyaca dihno vo retumacadino ye che metah vederihquentiyon yahn dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. Neve ye ne, nducote

nevahnecun ye dehtenduh chemin chan ro menan ne, chenun ca vedevah min ihyan. Chemin che nde meniyan ndete che adenan cheh ye dehtenduh che ndi vedino nan dehtenduh chemin chan ne, cuahtendihco ye nunde, che rahco ye, te metah tumacadino ye te vedino chemin chan hua dehva niyahn. ⁸ Ndete che chuh vo vedino chemin chan ne, ndiyu chemin din che tahque co chihvo no nan Dendiohs, nde huane che hua chuh vo din che detohnan vo. Devano vo te ndiyu che reh vo redin che renan ino Dendiohs uvo. ⁹ Nchuhn che a devano ne che hua dehva niyahn vedino chemin chan ne, cuihco ne cudado çava dihno ne che metah conahn ndah ye yahn. Hua ndahca che çava ne, detohnan ye chedave yahn ye, cuahtendihco ye nunde. ¹⁰ Ndete che adenan ndihchero ye nchuhn che vate ne yaco nan che vate dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye, reh ne ne, nduco ye çahquino ye cheh ye che ndi vedino nan dendiohs chemin chan, ¹¹ ne detohnan ye chedave yahn ye, cuahtendihco ye nunde. Nduco tihca ne, çava nchuhn che devano ne che hua çahnda che cheh ne ne, ndaca yune che tohnan chedave yahn dihno ne che metah conahn ndah ye. Cueneçahco ne te namin çava ihyan min chih Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye ihyan. ¹² Ndete che hua çahco nchuhn cudado ne, denan tihyon yune ne dihno ne çava che detohnan ye chedave yahn ye, ne man ne cuahtendihco ne nunde nan Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Nducote tihca ne, nahn che din vo cudado. Ndete che va dehtenduh che rahco dihno vo che çahnda che cheh ye ne, tahque ndah che hua chuh vo dehtenduh chemin chan, çava che hua ndaca yune che detohnan ye chedave yahn ye, cuahtendihco ye nunde.

9

Vederihquentiyon che chenan cuma ihyan apóstol

¹ A çitahnó Dihvo vo Jesucristo, ndevahn. Quenan cuma vederihquentiyon, ndi apóstol yahn ye. Man ndihcheró Dihvo vo. A u tihyon yuné nchuhn che çitahno ne ihyan. ² Andahre vate ihyan che hua renevahnecun ye u nduhca apóstol, ate nchuhn che çuaco ne, a devano ne che ndi apóstol, te a u che cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, çitahno ne, ne nduco chemin ndero ndi che quenan cuma vederihquentiyon yahn ye.

³ Tuhca rendahconán yahn ihyan che rendahchenan ye ntiyon che redin. ⁴ Nuhn ne, chenan cuma nuhn vederihquentiyon, ndi nuhn apóstol, ne quenan cuma che te

ihyan ndiyaco che chuhnun nuhn. ⁵ Namin co cahnevaço nuhn nduco ama cahvo vo, conduco ye nuhn nan che vatechica nuhn nduhca che redin dihno Dihvo vo Jesucristo man, Pedro man, ihyan apóstol chenañn man. ⁶ U nduco Bernabé ne, namin chenana cuma nuhn vederihquentiyon min, nde hua redin fuerza che din nuhn tama nan ntiyon cava che ndaca che chuhnun nuhn. ⁷ A devano nchuhn te nducoyaça sandado ne, ndiyu nan ntiyon yahn man se riquendañ che rechuhnun se. Namin ihyan che richa ye dihuvo uva ne, reh ye ndute yahn. Athnoçano tun ihyan che redin ye cudado chivato, te rih ye leche yahn te. ⁸⁻⁹ Hua rahco nchuhn che che nahn man che tihca dirun yahn ne, te yahn chemin ne, a tihyon yan Moisés ama vederihquentiyon, dirun ye tuhca: “Hua dechiche duto itenine che redendeñ te trigo cava che tiviyato, te ri yahn te nahn cheh te.” Chihquentiyon Dendiohs che tihca, dirun Moisés, ndiyu demañ yahn che redin ye cudado ite, ¹⁰ te nduco ejemplo min cah ye, checadino ihyan che nducoyaça ihyan che redin ye ntiyon yahn ye ne, a nan ntiyon min quendañ che cheh ye. Tihca, te ihyan che ruhn yahn man, ihyan che reneñ dave ye trigo man ne, redin ye ntiyon min, chenana ino ye che ndeva ye ndute ndata. ¹¹ Namin nuhn che redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs, cahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne ne, redin yahn che te ne che chuhnun nuhn. ¹² Ihyan chenañn ne, nducote recañ nchuhn nduhca che redin yahn che rechuhnun ye ne, tahque ca nuhn, va che te ne, chuhnun nuhn.

Andahre quenana cuma che conan ne nuhn, te ne che chuhnun nuhn, ate nde hua chica nuhn nchuhn. Tahque ndah ne, din chahtino nuhn, te hua nahn denduh nuhn nchuhn cava che hua co vahche yahn ne che cotahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ A devano nchuhn te ihyan che redin ye ntiyon chete yaco man, chiducuyan che chéñun ye nan ta man ne, a nan ntiyon min va che quendañ che chuhnun ye. ¹⁴ Namin tihca chihco çade Dihvo vo Jesucristo che ihyan che rahndudo ye ndudo ndah yahn ye ne, a nan ntiyon min quendañ che chuhnun ye. ¹⁵ Andahre redin yahn che nan ntiyon min quendañ che chuhnun ne, ate nde hua retumacah yahn chemin, nde huane cava che conan nchuhn u che tihca dirun. Ndihcó che nde ro che cóh ne, nde ama ihyan hua cahnevi ye vedeyeno yahn che hua nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo quendañ che chuhnun.

¹⁶ Ndiyu yahn che nahn din yadé che rahndudo ndudo ndah yahn ye, te a chemin va che din. Tihca, te ama vedin ndete che hua dinahn yahn ye. ¹⁷ Chemin che rahndudo

numacuahn vedeyeno yahn man, ne nuhnde menun yahn. Ate ndete che rahndudo andahre hua nahn ne, atanoca nduh rihco ró che ndihco Dendiohs ntiyon min tah. ¹⁸ Vedeyeno yahn ne, che cuahndudo ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, din tama nan ntiyon cava che ndaca che chuhnun, te hua nahn che nan ntiyon yahn ye quendañ che chuhnun andahre tihca va çade.

¹⁹ Andahre hua va che cochica nduhca che nahn ama o ihyan, ate tihca redin cava che ndaca yune che tahque co yahn ihyan, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ Cuahn che renun van ihyan nación yahn Israel, ihyan chahn che renevahneñun ye ley che dirun Moisés ne, ri dama ndudo nduco ye, redinahn dama nduco ye ley min andahre ametah va che dinahn. Tihca redin cava che co yeno ye, ne cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ²¹ Namin no tun cuahn che renun van ihyan nación chenañn, che hua renevahneñun ye ley min, ndiyu che hua redinahn vederihquentiyon yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, ate ri dama ndudo nduco ihyan chahn cava che co yeno ye, cotahno ye. ²² Cuahn che renun van dihno vo che hua renahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, redin chahtino yahn ye cava che te yune ye che cah cuande ndah ihyan. Tihca redin nduco nducoyaça ihyan. Hua rendañchenañ nde ama nan che redin ye cava che co yahn ye, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ²³ Ama rihco cudado nduhca che quechica van nducoyaça ihyan, te nahn che co yahn ye, cotahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ndevahn dama nduco ye.

²⁴ A devano nchuhn nduhca che rano ihyan çade. Yahn ye rano ye nduco vih, ate ama no ye richa ye, ndonda tah ye premio yahn ye. Nduhca ihyan che tahque dito chano ye ne, tihca cuiquendi nchuhn numa ino ne, dinahn ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nde nda ro che ndahco menun Dendiohs yahn ne. ²⁵ Nducoyaça sañn che reduce se ne, redin se cudado sañn yahn nducuañ dehtenduh che co din che denda se, te nahn se che cocha se cava che ndonda tah se premio yahn se. Premio chemin chan ne, nun rihno. Ate uvo ne, che ndahco menun Dendiohs yahn vo ne, hua cuihno. ²⁶ Nduhca sañn che rano se numa ino se man, nduhca sañn che reduce se numa ino se man ne, tihca redin. ²⁷ Nduhca che ama redin sañn chahn cudado sañn cava che hua denda se ne, tihca ama rihco cudado nan nducuañ che redin, te cuihno che ama riyahvé ihyan chenañn che cahco ye cudado ne, hua nahn che denan denda man.

10

Yahve Pablo uvo che hua nevahnecon vo dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye

¹ Dihno, nahn che cadino ne che nducoyaca ihyan ndico yuhn vo ne, chahtechica ye nduco vih man man che quendihco nan ro me. Namin chuh ye dama nduco vih mendahn reche Nuniyahñ Cuah. ² Tihca chinduco nducoyaca ye Moisés, chahtechica ye nduco vih man man me, ne chuh ye nduco vih mendahn nuniyahñ me, anduhneca ndete che dama chedenune ye nduco vih. ³ Dama cheh ye nduco vih che cah Dendiohs. ⁴ Namin adecotino che chahtechica ye nduco vih ne, chih ye nune che quendahn nan yava me che cah Dendiohs ihyan. Yava min ne, anduhneca Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Andahre ama din Dendiohs vederihno nduco ye ne, ate a nahn nducoyaca ye chahcotahn ye yahn ye, ne chemin che din Dendiohs castigo ihyan, chih ye yahn nan che metah duhva.

⁶ Nducuahn che chahno chi ihyan chahn ne, cochihve yuhn vo ndete che cua cuande vo yahn cava che hua cuahcotahn vo yahn vedeyahino yahn Dendiohs nduhca che din ye. ⁷ Hua quendi nchuhn yune yahn ihyan chahn, te ama yahn ye ne, nevahnecon ye dehtenduh ndere din ye dendiohs yahn ye. A devano vo che tihca din ye, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Ndo dama ye nan chemin ca che ndere din ye dendiohs yahn ye, cheh ye man, chih ye man, chahte vihco ye man." ⁸ Hua cuahtenan nchuhn nduco ihyan che hua nihnevacu nduco ne nduhca che din ama yahn ihyan chahn, ndere chahtechica ye. Din Dendiohs castigo ihyan chahn, chih tenduh ndico ino mil ye che ama ro no. ⁹ Hua cuahcotahn nchuhn yahn Dihvo vo Dendiohs, din ne che co doh ino ye nduco ne nduhca che din ama yahn ihyan chahn. Din Dendiohs castigo ihyan, ne cah cu ihyan, chih ye. ¹⁰ Hua cahma nunde nchuhn yahn Dendiohs nduhca che cahñ nunde ihyan chahn. Din Dendiohs castigo ihyan, dechuh ye ama angel, cah ye cah ihyan, chih ye.

¹¹ Nducuahn dehtenduh che tihchan chahno chi ihyan ndico yuhn vo ne, chihquentiyon Dendiohs che quenan cava cava che, uvo che vato vo man ro cuh che a nun cuihno iyehñse ne, cua cuando vo, ne hua ndere din vo. ¹² Nducote cahnda yuhn vo ne, duh nchuhn che hua dehva co yahn ne, che rahco ne ne, cuihco ne cudado che hua denan condihco ne nunde. ¹³ Nchuhn ne, retumarande chundah nchuhn nahñ cuañ, rechuhrihn ne nduhca che rechuhrihn ihyan chenahn. Ate Dendiohs ne, redinahñ ye ndudo yahn

ye, ne hua cuahnecon ye che chuhan chuhrihn ne. Tahque ndah ye ne, conan ye nchuhn ura che retumarande sahn min nchuhn cava che cocha ne.

¹⁴ Dihno che yahino nchuhn, nducote cahnda Dendiohs yuhn vo ne, cuihco ne cudado. Hua ndeva ne yavenañ dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. ¹⁵ Nchuhn ne, ihyan renahn ne, ne a devano che conahn ne te cuaco ndudo che tihca dirun. ¹⁶ Cuahn che rendo damo vo nduco vih nduhca che chihco cade Dihvo vo Jesucristo ne, recah vo nundihve cuahn Dendiohs cava vino, rih vo. Nduco chemin ne, rihco ro vo che ama no vederendecadino yuhn vo, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo che chera yun yahn ye, quenan yah ye nan cruz cava vo. Namin no tun, ura che rendeh vo pan, reh vo ne, rihco ro vo che ama no vederendecadino yuhn vo, ritahno vo ihyan min che chihco mendahn ye ihyan, chih ye cava vo. ¹⁷ Andahre yahn ri vo, ate nducote ama no pan reh vo nduco vih ne, ndero ndi che a nto vo nduco vih anduhneca ama no ihyan. ¹⁸ Cuihco nchuhn cudado nduhca che ri van ihyan naciñon yahn Israel. Nduco che reh ye nduco vih dehtenduh che ndi vedino nan ta ne, rihnde ro che ama no vederendecadino yahn ye. ¹⁹ Me dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye ne, cuedevano nchuhn te metah nde ama vederihquentiyon yahn. Atihnoqa dehtenduh che rihco ye nan, ri vedino ne, hua cahnda, te hua dehva ri yahn. ²⁰ Ate rahñ ri nchuhn che hua nahn che dama co ne nduco ye, te che tihca redin ye ne, a vaco chihnga che rinduco ihyan, ndiyu Dendiohs. ²¹ Nchuhn che renevahnecon ne Dihvo vo Jesucristo, reh ne pan man, rih ne vino man, nduhca che chihco cade ye ne, hua ndahca che dama co ne nduco ihyan che rahte vihco ye, reh ye man, rih ye man, che rendeva ye yavenañ vaco chihnga. ²² A devano nchuhn te Dihvo vo Jesucristo ne, ama cahnda ye, ne hua ndahca che cahñ ne vedecahva ihyan. Ama vedin ne ndete che din ye castigo nchuhn.

Nduhca che nahn che cuahtenan cumo vo vedeyahino nduco vih

²³ Cuaco che nducuahn che nahn vo ne, co din vo. Ate hua nducuahn redin yahn che din vo. Hua nducuahn co conan dihno vo che tahque cochahtino ye Dihvo vo Jesucristo. ²⁴ Ndotenan che din vo dehtenduh che ri yeno man vo, tahque ndah ne, din vo dehtenduh che cochihve yahn ihyan chenahn. ²⁵ Adecodheho che nahn cheh nchuhn ne, co cua ne ndihve. Nde hua ndedecadino ne yahn, nde hua tumerune ne ihyan yahn dehtenduh, a ndi vedino o

hua, ²⁶ te iyehne nduco nducuahñ che va ne, a Dihvo vo Dendiohs chihco ye.

²⁷ Namin ndete che ama ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo yahve ye nchuhn che çahn ne, cheh ne nduco ye ne, co çahn ne ndete che nahn ne. Cocheh ne adecodehno che cheh ye nduco ne, ne çava che hua chihnga co ino ye ne, nde hua tumerune ne a ndi vedino dehtenduh chemin çan o hua. ²⁸ Atenañ che man ye quendah chende ye, çahma ye co ye nchuhn che dehtenduh che chihco ye nan ne ne, a ndi vedino yahn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye, tuhme che cuaco ne, çava che hua ndedecadino ye ne, hua cheh ne. ²⁹ Hua cheh ne, ndiyu yahn che çahnda yahn ne che cheh ne, ate çava che hua ndedecadino ihyan min.

Ama o nchuhn ne, co rendedecadino ne che co cheh ne adecodehno che nahn ne, ne rahco ne che nde hua nahn che din ne cudado, andahre chihnga co ino ihyan çenahn. ³⁰ Rahco ne che nde hua redin yahn che ndahçhenañ ye yahn dehtenduh che reh ne, te renegah ne nundihve cuahn Dendiohs çava chemin. ³¹ Hua ndahça ndete che tihça ndedecadino ne. Tahque ndah ne, cuihco nchuhn cudado nan nducuahñ dehtenduh che redin ne man, nan reh ne man, nan rih ne man, çava che ndaçca yune che ndeva ihyan yavenañ Dendiohs. ³² Hua çah yune ne che çava dehtenduh che redin ne conda nde ama ihyan, ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación çenahn man, ihyan yahn Dendiohs che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man. ³³ Me u ne, a chihco inó che din, ndiyu dehtenduh che ri yeno man, ate dehtenduh che conan ino ihyan çenahn çava che ndaçca yune che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye.

11

¹ Nduhça che riquendi yune yahn Dihvo vo Jesucristo ne, tihça cuiquendi nchuhn yune yahn.

Nduhça che va che nevahñecun ihyan ndahta chete yaco

² Dihno, ama yenó che cuahn dama renegahco nchuhn u, ne redinahñ ne nducuahñ che chihcuahn nchuhn. ³ Namin nahn te cuandé nchuhn tama te o ndudo che nahn che cadino ne. Dendiohs Chida ne, ihyan min che rihquentiyon ye Dihvo vo Jesucristo. Jesucristo ne, ihyan min che rihquentiyon ye ihyan çahn. Ihyan çahn ne, ihyan çahn che rihquentiyon ye ihyan ndahta yahn ye. ⁴ Ihyan çahn ne, cahtera ye vedecuino yahn ye ndete che cuahco ye payon tin ye ura che covah ye o cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. ⁵ Me ihyan ndahta ne, cahtera ye vedecuino yahn ye

ndete che hua cuahco ye payon tin ye ura che covah ye o cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, te ndete che tihça ne, anduhñeca ndete che ndu rah ye tin ye. ⁶ Ndete che hua cuahco ye tin ye ne, tahque ndah che ndu rah ye. Atenañ che chihnga ye ndu rah ye ne, tuhme va che cuahco ye payon. ⁷ Ihyan çahn ne, hua redin yahn che cuahco ye tin ye, te dendah Dendiohs ihyan çava che co ro taça man ye man, taça vederihquentiyon yahn ye man. Me ihyan ndahta ne, dendah Dendiohs ihyan çava che çahco ro ye vederihquentiyon yahn inçahn ye. ⁸ Tihça, te dinoca dendah Dendiohs ihyan çahn, ne adiva dendah ye ihyan ndahta. ⁹ A çava ihyan çahn che dendah ye ihyan ndahta. Ndiyu çava ihyan ndahta quenan cuma che dendah ye ihyan çahn. ¹⁰ Chemin che va che cuahco ihyan ndahta payon tin ye çava che çahco ro ye nan ihyan man, nan ángel man, che nevahñecun ye vederihquentiyon yahn inçahn ye. ¹¹ Andahre tihça ne, ate van uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nde ndahta, nde çahn, rigonun chihve. ¹² Andahre çava ihyan çahn che dendah Dendiohs ihyan ndahta, ate nde ro min ne, a ihyan ndahta che racoyahn ye ihyan çahn.

A Dendiohs che chihco çade ye nducuahñ

¹³ A devano man nchuhn te hua ndahça che hua cuahco ihyan ndahta payon tin ye ura che covah ye. ¹⁴ A namin no tun ama vedecuinho che cuahñecun ihyan çahn che co rahno yudo tin ye. ¹⁵ Ate ihyan ndahta che cuaco ne, redin yahn che cuahñecun cuma ye yudo tin ye che rahno, te richihve çava che chendih tin ye. ¹⁶ Me ihyan che çanda tin ye che hua conan ino ye che tihça te cuandé ne, codevano ye te nuhn man, ihyan yahn Dendiohs yahn nducuahñ yaco man, hua çenan cuma nuhn costum-bre che cuhna chende nuhn.

Ihyan ndiyaco ne, renevih Pablo nunde yahn ye vaçonañ ye

¹⁷ Man ne, dirún yahn nchuhn yahn ama nan che hua ndahça redin ne, ne yahn chemin ne, hua co ndevá yavenañ ne. Cane cuahn che rendo dama ne ne, ndotenan che cochihve yahn ne ne, deredinda ne, ¹⁸ te rahn ihyan ri ye u te cuahn che rendo dama ne yaco ne, ri ro che ndeh çan ndi ne. Tah ne, ritahnó, ne tah ne, hua ritahnó, ate rahco te co cuaco nan ndudo che rahn ye. ¹⁹ Va che ndeh çan co ne, te min co ro cha nchuhn che ritahno ne numa cuaco Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ Cuahn che rendo dama ne, rih ne vino man, reh ne pan man, nduhça che chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo ne, nducote ndeh çan ndi ne ne, ndero ndi che hua numacuahn chedave yahn ne, ²¹ te ndere vihco no che redin ne. Nahn nchuhn ne, reh nduh ne dehtenduh che riquenda

ne. Nahn ne ne, hua rendaça reh ne. Nahn ne ne, nde ricoh ne. ²² ¡A chuñnan cuahn che tihça redin nchuhn! ¿Ametah ndevaco ne, che cuahtenun ne, cheh ne man, cuh ne man? ¿Dehco che redin duche yahn ne ihyan yahn Dendiohs? ¿Taca rahco ne che rihtera ne vedecuihno yahn dihno vo che metah dehva yahn ye? Cua nchuhn tah vedecuihno. Che tihça redin ne ne, hua co ndevá yavenan ne.

Nduhça che chihco çade Dihvo vo Jesucristo che cheh ihyan pan man, cuh ye vino man

²³ Hua tihça chicuahn nchuhn vederihquentiyon che ndahco Dihvo vo Jesucristo tah. Tuhça vederihquentiyon min: Vino che va che necah ndeh se Dihvo vo Jesucristo, co ye preso ne, ura che cheh vino ye ne, chetah ye pan, ²⁴ necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, ne rahñ ye: “Cocheh nchuhn. Chu ne, yute yahn. Va che nuhn yah ihyan u çava nchuhn. Tuhça codin ne, cuenecaçco ne u.” ²⁵ Chihno cheh vino ye ne, namin chetah ye ama vaso vino, ne rahñ ye: “Vino cuh ne, yun yahn che cora çava che conahn trato ra che ndahco çade Dendiohs. Queri ama yune che tihça cuh ne ne, çahco ro ne che reneçaçco ne u.” ²⁶ Rahñ ri nchuhn te nduco tihça ne, çahco ro ne che reneçaçco ne Dihvo vo Jesucristo, te nde ro che ndaconan chi tun ye ne, queri ama yune che cheh ne pan man, cuh ne vino man, nduhça che chihco çade ye ne, çahco ro ne che reneçaçco ne nduhça che chih ye.

²⁷ Nducote çahnda vederihquentiyon min ne, adeducuhno ihyan che cheh ye pan man, cuh ye vino man, ate hua nduhça che chihco çade Dihvo vo Jesucristo ne, condihco ye nunde che din duche yahn ye che chih Dihvo vo man, che chera yun yahn ye man. ²⁸ Chemin che nahn che dinoca ndedecadino ihyan tachan ihyan ye, tuhme nduco vedino vedeneçun cheh ye pan man, cuh ye vino man, nduhça che chihco çade Dihvo vo. ²⁹ Tihça va che din ye cudado, te ihyan che ndere cheh ye, ndere cuh ye, che nde hua ndedecadino ye deh cuande ne, rihoç yan man ye castigo che co ye yahn che duche rino ye Dihvo vo Jesucristo. ³⁰ A yahn nunde min che nahn dihno vo van nchuhn ne, ndi ye cah cuno, ne nahn ye ne, ndi ye tama te o nan cah, ne nahn ye ne, a chih ye. ³¹ Ate ndete che çahco vo cudado yahn vederihquentiyon min ne, hua conan cuma Dihvo vo Dendiohs che din ye castigo uvo. ³² Ate che redin ye castigo uvo man ro cuh ne, che nahn ye che nto ino vo nunde yuhn vo çava che hua conda vo dama nduco ihyan nunde.

³³ Dihno, chemin che cuahn che ndo dama nchuhn, cheh ne pan man, cuh ne

vino man, nduhça che chihco çade Dihvo vo Jesucristo ne, cuahtenan rino ne vih. ³⁴ Ndete che cuico ne ne, tahque ndah che cuahte ne, cheh ne ndevaco ne che co che çahn ne ndiyaco, ndere cheh ne, ne conan cuma Dendiohs che din ye castigo nchuhn. Me yahn dehtenduh chenahn ne, nte çade vo nduco nchuhn cuahn che chí quendi-hcheró nchuhn.

12

Vederihquentiyon che reçaç Vaco Ndah yahn Dendiohs queri ama ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihno, nahn che codevano nchuhn yahn ndeh nan vederihquentiyon che rete Vaco Ndah yahn Dendiohs, chenano vo. ² A devano nchuhn te cuahn che metah cotahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ne yavenan dehtenduh che nde hua ri rahñ, che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. ³ Nducote nahn che codevano ndah nchuhn ne, chemin che rete cuandé nchuhn che adeducuhno ihyan che çahva ye yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu Vaco Ndah yahn Dendiohs che rihquentiyon ihyan. A namin no tun, adeducuhno ihyan che çahma ye che Jesucristo che Dihve ye ne, a Vaco Ndah yahn Dendiohs che rihquentiyon ihyan.

⁴ Van nducoçaco vo ne, ama ndeh nan vederihquentiyon che chenano vo, ate a ama no Vaco Ndah yahn Dendiohs che rete. ⁵ Ama ndeh nan ntiyon che redin nducoçaco vo, ate a ama no Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Ama ndeh nan ntiyon chenano vo, ate ama no Dendiohs che redin ye che rinahn nducahñ. ⁷ Queri ama vo ne, rete Dendiohs vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, chenano vo çava che ndah yahn nducoçaco vo. ⁸ Nahn vo ne, redin Vaco Ndah yahn ye che rihnde tah vo vederihquentiyon che co çahmo vo numacuahn vededevano. ⁹ Nahn vo ne, che cotahno vo. Nahn vo ne, che din vo che ndoyahn ihyan cah. ¹⁰ Nahn vo ne, che din vo vederihno. Nahn vo ne, che cuahndudo vo ndudo che te Dendiohs. Nahn vo ne, che tumacadino vo cha ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne cha ye che quenun vaco chihnga ihyan. Nahn vo ne, che cuahndudo vo tama te o nan devaco. Nahn vo ne, che co çah cuande vo deh conahn ndudo che cuahndudo ihyan devaco chemin chan. ¹¹ Andahre ama ndeh nan vederihquentiyon chemin chan, ate a ama no Vaco Ndah yahn Dendiohs che rete queri ama vo tunoca che nahn man.

Nducoçaco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndi vo anduhneçç ama no ihyan

¹² Hua ndeh cuan ndi vo nduco vih, te andahre ama yahn ri vo, ate ndi vo anduhneçç

ama no ihyan, ndi cuande vo yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Tihça, te andahre ihyan nación yahn Israel, o ihyan tãma nación uvo, andahre chenano cumo vo dihvo vo, o rihquentiyon man vo uvo ne, ate a ama no Vaco Ndah yahn Dendiohs nedin ðama uvo, din che ndo vo anduhneçã ama no ihyan, quenun queri ama vo.

¹⁴ Ihyan ne, chenano çah ye man, chenano tañ ye man, chenano nducuañ dehtenduh yahn ye man. ¹⁵ Andahre che çahma çah ama ihyan: “U ne, hua tañ ye u, ne chemin che hua ndi cuandé yahn ye”, ate ndiyu çava chemin che co din vih. ¹⁶ Andahre çahma revan ama ihyan: “U ne, hua ndutinañ ye u, ne chemin che hua ndi cuandé yahn ye”, ate ndiyu çava chemin che co din vih. ¹⁷ Ndete che ndutinañ no ihyan chenano ne, ametah deh nduco che cahnevan ye. Ndete che revan no ihyan chenano ne, ametah deh nduco che tañno ye. ¹⁸ Ate hua tihça, te Dendiohs ne, numa dendah ye ihyan nduhça che nahn man ye. ¹⁹ Ndete che demañ çah ihyan ne, nde hua cochihve ye. ²⁰ Ate che cuaco ne, andahre ama ndeh nañ dehtenduh yahn ihyan, ate ama no ye.

²¹ Hua redin yahn che çahma ndutinañ ihyan co tañ ye: “Hua rendotenán nchuhn.” Namin hua redin yahn che çahma tin ye co çah ye: “Hua rendotenán nchuhn.” ²² Hua redin yahn che tihça, te queri ama ne, rendoteno vih. Nde dehtenduh che rivahn che hua nduh richihve ne, chemin che nde tahque richihve. ²³ Dehtenduh che hua nduh rigonun chihve, che rañco vo ne, chemin che tahque ndah redin vo cuðado. Namin dehtenduh che hua redin yahn che co ro ne, chemin ne, tahque nduco cuðado chenano cumo vo ²⁴ che co dehtenduh chenahñ. Tihça chihco çade Dendiohs che tahque din vo cuðado dehtenduh yahn vo che hua nduh rigonun chihve, che rañco vo, ²⁵ çava che, ndoteno che devaviñ co ne, ama cuañ no co, conan vih. ²⁶ Ndete che rechuhriñ ama nañ dehtenduh yahn vo ne, rechuhriñ numachahto vo. Namin ndete che yan ama nañ dehtenduh yahn vo ne, yan numachahto vo.

²⁷ Namin van nducoyaço vo ne, chenano cumo vo ndeh nañ vederihquentiyon, ndi vo anduhneçã ama no ihyan, ndi cuando vo yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁸ Dendiohs ne, te ye vederihquentiyon yahn queri ama vo. Nañ vo ne, te ye vederihquentiyon che tahque chahte che co vo apóstol. Nañ vo ne, che cuahndudo vo ndudo che te ye. Nañ vo ne, che cacuañ vo Ndudo yahn ye. Namin te ye tãma te o nañ vederihquentiyon nañ vo che hua nduh quenun yan. Nañ vo ne, che co din vo vederihno. Nañ vo ne, che co din vo che ndoyahn

ihyano çah. Nañ vo ne, che conano vo chete yaço. Nañ vo ne, che çahcantiyon vo chete yaço. Nañ vo ne, che cuahndudo vo tãma te o nañ devaço. ²⁹ Hua nducoyaço vo va tañ vo vederihquentiyon yahn apóstol. Hua nducoyaço vo va tañ vo vederihquentiyon che cuahndudo vo ndudo che rete Dendiohs. Hua nducoyaço vo va tañ vo vederihquentiyon che cacuañ vo ndudo yahn ye. Hua nducoyaço vo va tañ vo vederihquentiyon che din vo vederihno. ³⁰ Hua nducoyaço vo va tañ vo vederihquentiyon che co din vo che ndoyahn ihyano çah. Hua nducoyaço vo va tañ vo vederihquentiyon che cuahndudo vo tãma te o nañ devaço. Hua nducoyaço vo va tañ vo vederihquentiyon che çah cuande vo deh conañ devaço chemin chan. ³¹ Ndete che ama nahn cuahtenan cuma nchuhn ama vederihquentiyon chemin chan ne, codin nun ino ne che co cuñde tañ ne vederihquentiyon che tahque cochihve. Ate te cuandé nchuhn tãma nañ che nde tahque nahn che cuahtenan cumo vo.

13

Nahn che cuahtenan cumo vo vedeyahino

¹ Andahre co cuahndudo vo tãma te o nañ devaço, andahre devaço yahn ángel, ate ndete che hua chenano cumo vo vedeyahino ne, ndi vo anduhneçã tambu man, cu ðañ che ndere rañco man. ² Namin andahre rahndudo vo ndudo che rete Dendiohs uvo, andahre ama chenano cumo vo vededevano che nde hua devano ihyano, andahre ama ritahno vo Dendiohs che nde cocha vederihquentiyon che chenano cumo vo che ndacorun ama icoyañ, cuñde tãma cuañ, ate ndete che hua chenano cumo vo vedeyahino ne, nde hua cochihvo vo. ³ Andahre cuihno ndihco vo nducuañ dehtenduh che va yuhn vo, conano vo ihyano chevah, andahre çahco mendahñ vo uvo, cuihno cuco vo, ate ndete che hua chenano cumo vo vedeyahino ne, nde hua cochihve yuhn vo. ⁴ Ndete che chenano cumo vo vedeyahino ne, chahtino vo man, cuno ino vo man, hua din ve vo man, hua din yađe vo man, hua din cono vo man, ⁵ hua ndere din vo man, hua din idihya vo man, hua ndere co tañ vo man, hua cuahtenun ino vo vedecha va man, ⁶ hua co yeno vo yahn ihyano che rendihco ye nunde man. Tahque ndah ne, cuahtenan cumo vo vedeyahino. Tuhme co yeno vo yahn ndudo cuaco, ⁷ ne yahn nducuañ dehtenduh ne, nevahnecon vo man, din chahtino vo man, cuahtenan ino vo man.

⁸ Nda ro che cuihno vederihquentiyon che cuahndudo vo ndudo che rete Dendiohs man, che cuahndudo vo tãma te o nañ devaço man, che cuahtenan cumo vo

vededevano man, ate vedeyahino ne, hua cuihno. ⁹ Va che cuihno nducuahñ vederihquentiyon chemin chan, te hua numa. Hua numa vededevano che chenan cumo vo man, hua numa rahndudo vo ndudo che rete Dendiohs man. ¹⁰ Ate cuahn che ndahco çade Dendiohs vederihquentiyon che numa ne, cuihno che hua numa.

¹¹ Cuahn che çahya uvo ne, rente vo man, rendedecadino vo man, renahn vo man, nduhça cheçahya. Ate cuahn che chi ndico vo ne, chihcoman vo nduhça che redin cheçahya. ¹² Tihça, te man ro cuh ne, anduhneça ndete che ama cheh ro dehtenduh man, hua ndah renahn vo man. Ate nda ro min ne, nduhça che rendihche ndah Dendiohs uvo ne, tihça conahn ndah vo yahn nducuahñ dehtenduh. ¹³ Nducote tihça ne, va che quendi vo ino nan vederihquentiyon. Ama ne, che cotahno vo. Tama ne, che cuahtenan ino vo. Tama ne, che cuahtenan cumo vo vedeyahino. Me che cuahtenan cumo vo vedeyahino ne, chemin che tahque rignonun chihve che co vederihquentiyon chenahn.

14

Vederihquentiyon che co cuahndudo vo tama te o nan devaço

¹ Codin nun ino nchuhn che cuahtenan cuma ne vedeyahino, namin che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, menañ yihca che cuahndudo ne ndudo che rete ye. ² Chemin che tahque nahn, te cuahn che redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che rahndudo ihyan tama te o nan devaço ne, atenan Dendiohs renahn ye. ³ Ate che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, richihve yahn nducoyaço vo, redin che tahque numa ino vo ritahno vo Dihvo vo Jesucristo man, necah yan chedave yuhn vo man. ⁴ Che rahndudo ihyan tama te o nan devaço che hua renahn vo ne, atenan çava man ye richihve. Ate che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, richihve çava nducoyaço vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Ama ndahça ndete che nducoyaça nchuhn cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne tama te o nan devaço. Ate tahque ndahça ndete che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne ndudo che rete Dendiohs, te vederihquentiyon min ne, tahque rignonun chihve che co vederihquentiyon che rahndudo ihyan tama te o nan devaço, atenan ndete che vate ihyan che te cuande ye uvo deh conahn devaço chemin chan. ⁶ Dihno, nducote tihça ne, hua cochihve yahn nchuhn ndete che chi cuahndudó tama te o nan devaço che hua conahn ne. Atenañ che cuahndudó ndudo

che te Dendiohs, o cacuahñ nchuhn Ndudo yahn ye, tuhme cochihve yahn ne.

⁷ Anduhneça cu retive man, arpa man, che ihyan va che tive ye man, cuh ye man ne, ndete che a ndere cuah cuaço, o a ndere cuahco che hua nduco yuhno ne, nde hua cochihve. ⁸ A namin no tun van çanda ne, ndete che a ndere cuah cuaço corneta ne, hua conahn sandaço yuhno yahn, ne nde ama se hua cuahteyan se che cuhma se. ⁹ A chemin no cuahn co nchuhn ndete che cuahndudo ne demañ devaço che hua conahn ne. A ndere cuahndudo ne devañ yuhne. ¹⁰ Cuaco te ama ndeh nan devaço va iyehñse, ne ihyan che rente ye devaço chemin chan ne, renahn ye yahn vih. ¹¹ Ndete che çahmo vo devaço yuhn vo nduco ihyan tama naciñ ne, hua conahn ye. Namin ndete che çahma ye devaço yahn ye nduco vo ne, hua conahn vo. ¹² Tihça hua cochihve yuhn vo che çahmo vo ndudo che hua conahn vo. Ama ndahça che ama nahn cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ate codin nun ino ne che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che din che nducoyaça nchuhn, ihyan ndiyaço ne, tahque numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo.

¹³ Dihno vo che cuahndudo ye tama nan devaço che hua conahn nchuhn ne, nahn che çaca ye Dendiohs che conahn ye, ne co te cuande ye nchuhn yahn ndudo che cuahndudo ye. ¹⁴ Tihça, te ndete che covah vo nduco tama nan devaço che hua renahn vo ne, anduhneça ndete che vaco vo che revah, ate man vo hua renahn vo. ¹⁵ Nducote tihça ne, nahn che covah vo nduco devaço che hua renahn vo, ate namin nahn che covah vo nduco devaço che renahn vo. Nahn che çato vo nduco devaço che hua renahn vo, ate namin nahn che çato vo nduco devaço che renahn vo. ¹⁶ Ndete che necah vo nundihve cuahn Dendiohs nduco tama nan devaço che hua renahn ihyan che nduco ye uvo ne, hua necah ihyan chahn nundihve cuahn Dendiohs dama nduco vo, te hua devano ye deh che revah vo. ¹⁷ Cuaco te numa ino vo co necah vo nundihve cuahn Dendiohs nduco tama nan devaço. Ate nducote hua conahn dihno vo che nduco ye uvo ne, hua co din che tahque numa ino ye quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁸ Nchuhn ne, chenan cuma ne vederihquentiyon che rahndudo ne tama te o nan devaço. Namin u ne, quenan cumá vederihquentiyon min, ne reneçah nundihve cuahn Dendiohs che tahque yudo vederihquentiyon min yahn che co yahn nducoyaça nchuhn. ¹⁹ Ate cuahn che quenun chete yaço van dihno vo ne, tahque nahn che cuahndudó mare

uhn ndudo che co conahn ye che co che cuahndudó ndiche mil ndudo ama devaço che hua conahn ye.

²⁰ Dihno, hua co nchuhn nduhca checahya nan vederendedecadino yahn ne. Co ne nduhca checahya nan dehtenduh che chihnga, hua cuahntendihco ne nunde. Ate nan vederendedecadino yahn ne ne, co ne nduhca ihyan ndico. ²¹ Nan Ndudo yahn Dihvo vo Dendiohs ne, ndirun tuhca: "Dechuh ihyan tama naci6n, cuahndudo ye ndudo yahn nduco devaço yahn man ye, cahnevan ihyan naci6n cuh. Ate nde nduco nduh ne, hua nevahnecon ye u." ²² Nducote tihca ne, devano vo te vederihquentiyon che cuahndudo ihyan tama nan devaço ne, a cava ihyan che hua ritahno ye che chihco cade Dendiohs, ndiyu cava ihyan che ritahno ye. Ate vederihquentiyon che rahndudo ihyan ndudo che rete Dendiohs ne, a cava ihyan che ritahno ye che chihco cade ye, ndiyu cava ihyan che hua ritahno ye. ²³ Chemin che ndete che ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo nda ye chete yaco, ne ura min vari ne rahndudo nducoyaca ne damandahn tama te o nan devaço ne, ndedecadino ye che luco ne. ²⁴ Ate ndete che ura che nda ye rahndudo ne ndudo che rete Dendiohs ne, conahn ye, ne ndo ino ye, ²⁵ tumacadino ye che quendihco ye nunde nan Dendiohs. Tuhme numacuahn vedenecon nto ino ye nunde yahn ye, ndeva ye yavenan Dendiohs. Cuacotuhn ye ndudo che cuaco niyon che quenun Dendiohs van nchuhn. ²⁶ Dihno, tuhme ne, cuahn che ndo dama nchuhn yaco ne, codinahne ne adecochano vederihquentiyon che nte Dendiohs nchuhn, a che cata ne salmo, a che cacuahn ne Ndudo yahn ye, a che cuahndudo ne ndudo che rete ye, a che cuahndudo ne tama te o nan devaço, a che cah cuande ne deh conahn devaço chemin chan. Ate codin ne cuande che nan nducuahn dehtenduh che din ne ne, cochihve yahn nducoyaca ne cava che tahque numa ino ne quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo. ²⁷ Cuahn che cuahndudo nchuhn tama te o nan devaço ne, hua damandahn cuahndudo nducoyaca ne, te ca ama ca ama ne cuahndudo ne. Avane ne, queri ama yune che ndo dama ne ne, co cuahndudo ama o ne, atenan cuahn ne, ino ne. Ate va che cah cuande ama cha nchuhn deh conahn devaço chemin chan. ²⁸ Ate ndete che ametah duh che te cuande ne, tahque ndah che cahma queri ama nchuhn chete chedave yahn ne, cahnevan Dendiohs, che co che cuahndudo ne van ihyan. ²⁹ Namin ihyan che chenan cuma ye vederihquentiyon che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, queri ama

yune che ndo dama ye ne, atenan o ino ye co cuahndudo ye, ne combiero yahn ye ne, va che cahcovan ye, din ye cudado vederihquentiyon min. ³⁰ Ndete che denan cah Dendiohs ndudo che cuahndudo tama ye ne, ihyan che a quendihco mendahn rahndudo ye ne, nguan ye cuahndudo ye, cuahnecon ye che cuahndudo combiero yahn ye. ³¹ Hua redin yahn che damandahn cuahndudo nchuhn, te co cuahtenan rino vih ne, cuahndudo ca ama ca ama ne cava che co conahn nducoyaca ihyan ndiyaco, ne cuahtenan ino ye. ³² Co cuahtenan rino vih ne, te andahre vederihquentiyon che chenan cuma ne redin che rahndudo ne, ate co cahcantiyon man ne, ne cuahndudo ne ura che redin yahn. ³³ Tihca, te Dendiohs ne, runecade ye, ne runecade nducuahn vederihquentiyon yahn ye.

Nduhca che va cade nduh cuan yaco nan che rendo dama ihyan yahn Dendiohs ne, ³⁴ hua redin yahn che cuahndudo ihyan ndahta. Tahque ndah ye ne, nevahnecon ye nduhca che rihquentiyon ley che dirun Moisés. ³⁵ Ndete che va deh che tumerune ye ne, ndevaço ye tumerune ye inchan ye, te hua redin yahn che tumerune ye chete yaco.

³⁶ Cuedevano nchuhn, te Ndudo yahn Dendiohs ne, ndiyu nduco nchuhn canan, nde ndiyu deman cava nchuhn che va. ³⁷ Adecochano nchuhn che rahco ne che quenan cuma ne vederihquentiyon che rahndudo ne ndudo che rete Dendiohs, o tama nan vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye ne, ndete che cuaco ne, conahn ne che a Dihvo vo Jesucristo chihquentiyon ye che tihca dirun. ³⁸ Ate adecoduhno ihyan che hua nevahnecon ye ne, hua nevahnecon nchuhn ihyan.

³⁹ Dihno, man ne, codin nun ino nchuhn che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne ndudo che rete Dendiohs. Namin hua cahca tan ne yahn vederihquentiyon che chenan cuma diho vo che rahndudo ye tama te o nan devaço. ⁴⁰ Nahn che runecade ne nan nducuahn che redin ne. Ca ama ca ama ne cuahndudo ne.

15

Dihvo vo Jesucristo ne, ntuche ye van tenahn

¹ Dihno, namin nahn che ndedecadino nchuhn yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cahndudó, chihnevan ne. Nevahnecon ne ndudo min, ne nde meniyan riquendi ne ritahno ne ihyan. ² Ndete che numa cuaco chitahno ne nduhca che cahndudó man, quendi ne dinahn ne man ne, din ndudo min che ndevahn ne. ³ Dendiohs ne, te ye checadinó

vederihquentiyon yahn ye che tahque menañ vihca, ne cahndudó, chihnevan nchuhn. Vederihquentiyon min ne, che chih Dihvo vo Jesucristo ça va nunde yuhn vo nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. ⁴ Chihno ino ro che cheche ye ne, ntuche ye nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. ⁵ Cuahn che a ntuche ye ne, chihnde ro ye nan Pedro. Chihno min ne, chihnde ro ye nan nduh che ndichiamia apóstol yahn ye. ⁶ Adiva ne, nchuh ca uhn ciento diho vo che ndi dama ye ne, ndihchero ye ihyan. Nahn ihyan chahn ne, a chih ye, ne nahn ye ne, vate ca ye nde meniyon. ⁷ Tah cuahn adiva ne, ndihchero Jacobo ihyan. Chihno min ne, ndihchero nducoyaca ihyan apóstol ihyan.

⁸ Nde nan che chihnonan yahn ne, chihnde ro ye nan. U che nde hua redin yahn che din yahn ye u ne, namin ndihchero ihyan. ⁹ Van nducoyaca ihyan apóstol ne, u che tahque hua rignon chihvé. Nde hua redin yahn che có apóstol, te din tán nduco ihyan yahn Dendiohs che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁰ Ate din yahino Dendiohs u, ne ndedevahn ye u, te ye vederihquentiyon quenana cumá. Ama chichihve che din yahino ye u, te u che tahque din ntiyon yahn ye che co nducoyaca ihyan apóstol chenahn. Ate ndiyu nduco vededevano yahn man che din ntiyon yahn ye, te numacuahn vedeyahino chinan man ye u. ¹¹ Nducote a ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn ne, u man, ihyan apóstol chenahn man, a ndudo min che rahndudo nducoyaca nuhn. Me nchuhn ne, a chihnevan ne ndudo min, chitahno ne.

Tenahn ne, va che ntuche ye

¹² Nducote a ntuche Dihvo vo Jesucristo, chacotuh nuhn ndudo yahn ne, hua ndahça redin ama o ihyan van nchuhn che vatechica ye rahndudo ye che tenahn ne, hua ntuche ye. ¹³ Ndere rahn ye chemin, te Dihvo vo Jesucristo ne, cuaco niyon che ntuche ye. ¹⁴ Andahre tihça rahn ihyan chahn, ate richihve ndudo che rahndudo nuhn, namin cochihve yahn nchuhn che chitahno ne, te Dihvo vo Jesucristo ne, a ntuche ye. ¹⁵ Numa cuaco rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo. Me ihyan chahn che rahn ye che hua ntuche tenahn ne, nahn conahn che nde Dihvo vo Jesucristo ne, hua ntuche ye. ¹⁶ Ate Dihvo vo Jesucristo ne, cuaco niyon che ntuche ye. Namin quenana cuma che ntuche tenahn. ¹⁷ Che rahn ihyan chahn che metah vederihquentiyon che ntuche tenahn ne, nahn conahn che hua ntuche Dihvo vo Jesucristo man, hua chichihve yahn ne che chitahno ne ihyan man, nde hua ndaça ne vederenchahco

ça va nunde yahn ne man. ¹⁸ Che lado yahn ihyan chahn ne, tenahn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama yune no chihnonan yahn ye. ¹⁹ Van nducoyaca ihyan ne, uvo che tahque ndah ro yuhn vo, te ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne quenana cuma che ntuche vo.

²⁰ Menañ vihca ne, ndedetuhche Dendiohs Dihvo vo Jesucristo. Namin quenana cuma che ndedetuhche ye nducoyaca tenahn che chitahno ye ihyan, ²¹ te nduhça che ça va ama ihyan chihnde vederih ne, tihça ça va tama ihyan ne, chihnde cade che ntuche tenahn. ²² Tihça, te che chih Adán ne, quenana cuma che coh nducoyaca ihyan. Namin che ntuche Dihvo vo Jesucristo ne, quenana cuma che ntuche nducoyaca ihyan yahn ye. ²³ Ihyan ne, a va cade ro che ntuche ye. Menañ vihca ntuche Dihvo vo Jesucristo, ne cuahn che ndaconan chi tun ye ne, tuhme ntuche nducoyaca ihyan yahn ye. ²⁴ Chihno min ne, va che nto iyehense, decuihno Dihvo vo Jesucristo nducuahn vederihquentiyon che rahcotahn yahn ye, ne ndahco ye vederihquentiyon yahn ye tah Dendiohs Chida. ²⁵ Tihça, te Dihvo vo Jesucristo ne, va che quendi ye cahcantiyon ye nde conan ndahco ndiya Dendiohs nducoyaca ihyan che hua ri rendihche ye ihyan ça va che nevahnecun ihyan chahn ihyan. ²⁶ Nde nan che cuhnonan yahn ne, decuihno Dihvo vo Jesucristo vederih. ²⁷ Tihça va che co, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs che ndahco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon tah ye. Che tihça ndirun che ndahco Dendiohs vederihquentiyon tah Dihvo vo Jesucristo ne, nahn conahn che man ye ndinan ye, hua chuhnan Dihvo vo ihyan. ²⁸ Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs ne, nuhnde tah ye nducuahn vederihquentiyon, ne nevahnecun ye Chida ye Dendiohs. Cahco ro man ye che ihyan min che ndahco ye vederihquentiyon tah ye man, ihyan min che ndinan ye man. ²⁹ Me ihyan che redunne ye ça va tenahn yahn ye ne, ¿a ndiyu che chenana ino ye che ntuche ihyan chahn che tihça redin ye? Ndete che hua quenana cuma che ntuche tenahn ne, co nde hua tihça din ye.

³⁰ Ndete che hua va che ntuche tenahn ne, nde hua redin yahn che cahco mendahn nuhn nuhn, din tán ihyan nduco nuhn. ³¹ Dihno, nduhça che cuaco che ama yenó che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, tihça ndudo cuaco che ndihco mendahn u, redin tán ihyan nduco. ³² Muhn yan Efeso ne, anduhneça ndete che van ite tán quenán. Ndete che hua cuaco che va che ntuche tenahn ne, nde hua cahquinó cahco mendahn u tihça. Tahque ndah ne, cochicá vedeyeno yahn man, ché man, cùh man,

te caviyan deman ne, va che cóh. ³³ Hua cahnceh man ne nchuhn, ndedecadino ne che hua dehva co yahn ne che dama co ne nduco ihyan nunde, te co nino ne, ne quendi ne yune yahn ye. ³⁴ Condedecadino nchuhn, ne runecade cuahtenan ne, hua cuahtendihco ne nunde. Redin yahn che tihca yahvé nchuhn, te nde van nchuhn ne, vate ca ihyan che hua renahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne chemin ne, ama vedecuihno cava ne.

Nduhca che va che nutuche tenahn

³⁵ Co vate ama o nchuhn che tumerune ne, ztaça ntuche tenahn? zTaca ndo numa ye ne? ³⁶ Ama tundo ihyan che tihca tumerune ye. A devano ye te cuahn che rihcho vo ama ndute ndata ne, riquendañ yan, ne rihta, ate man ndute ndata ne, rechá. ³⁷ Che rihcho vo trigo, o tama nan ndute ndata ne, cuahn che riquendañ ne, ametah dama nduco ndute ndata che chihcho vo. ³⁸ Redin Dendiohs che rihta tunoca ndata yahn nduhca che a ndihco cade ye. ³⁹ Nducuahn che dendah Dendiohs ne, hua dama nduco vih. Vate ihyan man, vate ite che cun cah te man, vate yahda man, vate yahca man, ne queri ama ne, a vih vih chan. ⁴⁰ Namin che chenan nan ro nduco che va ndiyahn ne, hua dama nduco vih. Ndagchan nduh che o nan, ate queri ama ne, a vih vih chan. ⁴¹ Dave yahn yahn man, dave yahn iyo man, dave yahn iyon man ne, hua dama. Nde iyon ne, hua dama dave yahn nduco vih. ⁴² Athinoca vederihquentiyon che ntuche tenahn, te cuahn che ntuche ye ne, a ntacorun ye, ametah dama ye nduhchan ye cuahn che chahtenan ye iyhense. Che rehche ihyan ne, ndih ye, ate che ntuche ye ne, ametah ndaconan coh ye. ⁴³ Che rehche ye ne, ndih ye, ate che ntuche ye ne, ama ndagchan ye. Che rehche ye ne, ndih ye, ate che ntuche ye ne, detino ye. ⁴⁴ Che rehche ye ne, ihyan iyehense ye, ate che ntuche ye ne, ndacorun ye, co ye ihyan yahn vahchetero, cuahtenan cuma ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. Vate ihyan iyehense; namin vate ihyan yahn vahchetero.

⁴⁵ Tihca, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Van ihyan iyehense ne, menan vihca dendah Dendiohs Adán.” Adiva yahn ihyan min ne, nda tama ihyan ndinan che a nahn dama nduhca ihyan min, chica ye vahchetero, chihco ye vederihquentiyon che va che ntuche ihyan yahn ye. ⁴⁶ Man ro cuh ne, ihyan iyehense uvo, ate caviyan deman ne, ndacondá vo ihyan yahn vahchetero. ⁴⁷ Adán me ne, ihyan iyehense ye, dendah Dendiohs ihyan nduco yuniyahn. Adiva yahn ihyan min ne, nda Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chica ye vahchetero. ⁴⁸⁻⁴⁹ Nduhca che dama vo

nduco ihyan che dendah Dendiohs nduco yuniyahn me ne, tihca dama co vo nduco ihyan che chica ye vahchetero me.

⁵⁰ Dihno, ráhn rí nchuhn te numahn che metah ndacorun ihyan iyehense ne, hua co cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. Hua co ye min nduhchan ye man ro cuh. Ihyan che va che coh ye ne, hua co cuahtenan ye min nan che ametah ndaconan coh ihyan. ⁵¹ Namin nte cuandé nchuhn ama ndudo che cade te Dendiohs checadino vo. Hua nducoyaco vo va che coh vo, ate nducoyaco vo ne, va che ndacorun vo ⁵² venchahteno nduhca che riya cuah. Tihca va che co ro min cuahn che cuah corneta nan cuihnonan yahn. Ura che cuah corneta me ne, ntuche tenahn, metah ndaconan coh ye, ne ihyan che vate ca ye ro min ne, ndacorun ye. ⁵³ Va che ndacorun ye, te ihyan ne, hua rengu ye, ne quenán cuma che ndacondá ye ihyan che ngu ye cuahn dama. Namin ihyan ne, rih ye, ne quenán cuma che ndacondá ye ihyan che metah ndaconan coh ye. ⁵⁴ Cuahn che a ndo vo ihyan che rengu ye, che metah ndaconan coh ye ne, tuhme conahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Vederih ne, cuihno. Ametah ndaconan coh ihyan.” ⁵⁵ Vederihquentiyon min ne, cuihno. Ametah deh cuande che vah vo. Ametah dehva co yuhn vo. ⁵⁶ Che numacuahn vedeyah rih ihyan ne, chihnde cava nunde yahn ye. A ley yahn Dendiohs che dito yahn vederihquentiyon min. ⁵⁷ Nundihve cuahn Dendiohs che dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye uvo tah vederih.

⁵⁸ Dihno che yahinó nchuhn ne, nducote va che ntuche vo ne, chemin che cuiquendi ne numa ino ne codin ne ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. A devano ne te ntiyon che redin ne yahn ye ne, cochihve.

16

Vedino che chi dama cava ihyan yahn Dendiohs che vate ye yan Jerusalén

¹ Me yahn vedino che co dama cava ihyan yahn Dendiohs ne, codin dama nchuhn anduhca che chihquentiyón nduh cuan yaco, yahn yahn Galacia. ² Ndate ndate domingo ne, cuihco vih queri ama nchuhn tume nduhva che tuno tah ne, cava che hua nde ro che ndá, nedin dama ne vedino min. ³ Cuahn che ndá ne, ihyan che tendahnun nchuhn ne, dechúh ihyan yan Jerusalén. Dirún caça, quenda ye nduco vedino yahn ne, necah ye dihno vo che vate ye min. ⁴ Ndete che va che cahñ man ne, cahñ nuhn dama nduco vih.

Nte cade Pablo ti nduh nan che va che cahñ ye

⁵ Dinoca cāhn quendihcheró dihno vo che vate ye yahn yahn Macedonia, tuhme chí quendihcheró nchuhn. ⁶ Ndete che co ne, conán nduco nchuhn ama o iyo, o ndete che co ne, conán numacuahn ro iche. Tuhme co conan nchuhn u adecotino che va che cāhn. ⁷ Tihcā, te hua náhn che atenan ama o ro no conán nduco nchuhn. Ndete che te yune Dendiohs ne, náhn che rāhn conán nduco ne. ⁸ Ate conan cá muhn yan Efeso nde ndā vihco yahn Pentecostés, ⁹ te ama va ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che redín man, ama yahn ihyan che rahcotāhn ye man.

¹⁰ Cuahn che ndā Timoteo ne, cuenevah-necun nchuhn sahn cava che conan se numacuahn vedeyeno, te sahn min ne, redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nduhcā u. ¹¹ Hua ducherino ne, ndihchero ne sahn. Tahque ndah ne, conan ne sahn cava che va man ino se ndāca che chuhnun se che conun yune se, te quenan rinó sahn nduco dihno vo chenāhn.

¹² Me dihno vo Apolos ne, ama chica favor sahn che chi se nduco dihno vo chenāhn, quendihchero se nchuhn, ate hua cahnecun se. Atenan cuahn che conun yahn se, chi se.

Renecāh Pablo Dendiohs dihno vo che vate ye yan Corinto

¹³ Cuiquendi nchuhn numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo man, cuahteyan ne man, cuan dito ne man. ¹⁴ Nducuahn che din ne ne, codin ne numacuahn vedeyahino.

¹⁵ Dihno, a devano nchuhn te van ihyan che vate ye yahn yahn Acaya ne, Estéfanos nduco ihyan ndevāco ye menan ndita chitahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin a devano ne te redinahnh ihyan chahn vederihquentiyon che rinan ye ihyan yahn Dendiohs. ¹⁶ Cuiquendi nchuhn yune yahn ihyan chahn, codinahn ne nduhcā che redinahnh nducoyāca ihyan che redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man, rinan ye ihyan yahn ye man. ¹⁷ Ama yenó che ndā Estéfanos man, Fortunato man, Acaico man, te anduh-necā ndete che nchuhn ndā ne. ¹⁸ Necāh yan ye chedave yāhn man, nchuhn man. Nahn che ntumanecun ne nducoyāca ihyan che nduhcā ihyan chahn. ¹⁹ Numacuahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo cuendeva nchuhn Dendiohs yahn nducoyāca dihno vo che vate ye yahn yahn Asia, Aquila man, Priscila man, nduco nducoyāca dihno vo che rendo dama ye vāco ye. ²⁰ Cuendeva ne Dendiohs yahn nducoyāca dihno vo che vate ye muhn. Numacuahn vedino vedene-cun cuenecāh ne Dendiohs vih.

²¹ U Pablo, dirun man ama o ndudo yahn ne, renté Dendiohs nchuhn.

²² Cochi Dihvo vo Jesucristo. Adecoduhno ihyan che hua din yahino ye ihyan min ne, conda ye, co ye castigo yahn Dendiohs.

²³ Ihyan min ne, din yahino ye nchuhn. ²⁴ Me u ne, ama yahino nducoyāca nchuhn che ritahno ne ihyan. Tihcā co.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO ADIVE, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN CORINTO

¹ U Pablo, che tendahnun Dendiohs u che ndi apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo ne, dirún caca cuh nduco dihno vo Timoteo, dechuh nuhn yahn nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che vate ne yan Corinto man, numachahte yahn yahn Acaya man. ² Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

Nduhca che chuhrihn Pablo

³ Ndeva vo yavenan Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che yahino ye uvo man, renecah yan ye chedave yuhn vo man. ⁴ Cuahn che yah rahno nuhn ne, a ihyan min che renecah yan ye chedave yahn nuhn. Tihca redin ye, cava che, nduhca che renecah yan ye chedave yahn nuhn ne, tihca co necah yan nuhn chedave yahn ihyan che yah rahno ye. ⁵ Co necah yan nuhn chedave yahn ye, te nduhca che ama rechuhrihn man nuhn nahn cuan, yahn che ritahno nuhn Dihvo vo Jesucristo ne, tihca rete ndahva ye vedechahtino yahn nuhn, rethiyon yune ye nuhn che necah nuhn vedechahtino ihyan chenahn. ⁶ Nan rechuhrihn nuhn man, nan rendaca nuhn vedechahtino man, chemin ne, cava che ndaca yune che necah yan ne chedave yahn ne, ndevahn ne. Cuahn che chuhrihn ne nduhca che rechuhrihn nuhn ne, co ndaca ne vedechahtino, cocha ne. ⁷ Hua dehve rahco nuhn, te a devano nuhn te cuahn che rechuhrihn nchuhn nduhca che rechuhrihn nuhn ne, namin rendaca ne vedechahtino nduhca nuhn.

⁸ Dihno nuhn, man ne, nahn nuhn che cadino nchuhn nduhca che ama chuhrihn nuhn min yahn yahn Asia. Ama yah chahno nuhn nde a dihya nun ino nuhn chi. Co ametah ndevahn nuhn, che rahco nuhn. ⁹ A chihco dama ino nuhn nduhca che rihco dama ino ihyan che a devano ye che va che coh ye. Ate chichihve yahn nuhn cava che ndotenan che cochahtino nuhn man nuhn ne, cochahtino nuhn Dendiohs, ihyan min che rendedetuhche ye tenahn. ¹⁰ A ihyan min che ndedevahn ye nuhn ro min che a vate nuhn tah vederih. Riquendi ye rendedevahn ye nuhn nde meniyon, ne chenah ino nuhn ihyan che ndedevahn ye nuhn caviyan deman. ¹¹ Nahn che covah nchuhn man, covah ama yahn dihno vo man, cava

che conan Dendiohs nuhn. Tuhme tumacadino ama yahn ihyan che yahino Dendiohs nuhn, ne necah ye nundihve cuahn ihyan.

Rahn Pablo deh cuande che hua nda nun ye yan Corinto

¹² Yeno nuhn che hua o nan o chende nuhn man, che runecade chahtechica nuhn nan ihyan nunde man, menan vihca nan nchuhn man. Chi chahtechica nuhn tihca, te chinan Dendiohs nuhn. Ndiyu nduco vededevano yahn man nuhn che tihca din nuhn, te a Dendiohs che chinan ye nuhn. ¹³⁻¹⁴ Hua o nan o chende nuhn, te nducuahn che redirun nuhn yahn ne ne, numa cuaco, ne a man ne conahn ne ura che ndihchenan ne. Nduhca che a renahn ne tah ne, chenah ino nuhn che conan conahn ndah ne, cava che cuahn che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo ne, co yeno nuhn cava nchuhn, ne namin nchuhn ne, co yeno ne cava nuhn.

¹⁵⁻¹⁶ Nducote a devano che renevahnecon nchuhn u ne, chihco cade che cuahn che cahn yahn yahn Macedonia ne, dinoca nchuhn, chuh quendihcheró nchuhn, cava che cuahn che ndaconan ne, co o yune quendihcheró nchuhn. Tuhme conan nchuhn u che cahn yahn yahn Judea. ¹⁷ Andahre hua chi nduhca che chihco cade, ate hua co cahma nchuhn che ndudo din, nde huane che ndi ninó costumbre min. ¹⁸ A devano cuaco Dendiohs te nuhn ne, hua o ndudo redin nuhn nan nchuhn, ¹⁹ te u man, Silas man, Timoteo man, cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs. Ihyan min ne, ama ndudo redin no ye, riquendah cuaco nducuahn che rahn ye. ²⁰ Cuaco ndudo yahn ye, te redin ye che rinahn nducuahn ndudo che chihco cade Dendiohs. Chemin che cuahn che rendeva vo yavenan Dendiohs che cuande yahn vederihquentiyon yahn ihyan min ne, rihco ro vo che yeno vo che ndahca redinahn ye. ²¹ A Dendiohs che tendahnun ye uvo, ne redin ye che riquendi vo numa ino vo ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ²² Man ye chihco vih ye uvo, nedin yahn ye uvo. Namin din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, chihco ro ye che ndeva ye uvo.

²³ Yahn che renah vahino nchuhn ne, chemin che quenah rino cá che metah chí yan vaco ne. Nde muhn nde nan Dendiohs ne, cuaco che rahh. ²⁴ Nuhn ne, ndiyu che nahn cahcantiyon nuhn nchuhn nan che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, te a ritahno ne ihyan numa ino ne. Che redin nuhn ne, che rinah nuhn nchuhn cava che tahque co yeno ne.

2

¹ Chihco dama inó che hua chi nún yan vaco nchuhn, te a devano te ndete che chi nún ne, va che din castigo nchuhn, co ran ne. ² Ndete che din che co ran ne, nducote a nchuhn che va che din ne che co yenó ne, hua codin ne, yahn che ran ne. ³ Chemin che tahque ndah ne, dirun nó yahn nchuhn cava che, ndotenan che din ne che co ran ne, din ne che co yenó, te a devano cuaco te ndete che co yenó, namin nchuhn ne, co yeno ne. ⁴ Hua náhn che co ran ne, ne chemin che cuahn che dirún yahn ne ne, ama chi ndaché che ndedecadinó cava ne, nde chacó, te náhn che tumacadinó ne che ama yahinó nchuhn.

Nchahco Pablo yahn ama sahn che nto ino se nunde yahn se

⁵ Me sahn che quendihco nunde me ne, din se che chi ran vo. Ate che lado yahn ne, anduhneca ndete che nde hua chi ran. A nchuhn no che chi ran ne tah. Tihca rahn, te hua náhn che a ama yune decuihta nduh vo nunde yahn se. ⁶ A ndo dama nducoyaca nchuhn, din ne castigo sahn, ne nduco chemin ne, a va. ⁷ Man ne, tahque ndah che nchahco nchuhn yahn se, necah yan ne chedave yahn se, che co che cuacandah vedame ne sahn, cava che hua chuhnan cuahn co ndache se. ⁸ Chemin che ricá favor nchuhn che ndaconan ne ndo yan ne nduco se, din yahino ne sahn. ⁹ Dirún yahn nchuhn menan cava che techecade ne yahn sahn min, te nahn ndihchenán nchuhn ndete che renevahnecon ne che rihquentiyón. ¹⁰ Adecoduhno ihyan che nchahco nchuhn yahn ye ne, namin u ne, nchahco yahn ye. Me sahn min ne, ndiyu che ama quendihco se nunde nan, ate cava che ndah yahn nchuhn, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a nchahco yahn se. ¹¹ Tihca va che din vo, te a devano vo te ama mayon chundah, quechica se rihnech se, ne hua ndahca che cah yune vo che din duche yahn se uvo.

Ama ndedecadinó Pablo, nda ye yan Troas

¹² Cuahn che nda yan Troas cava che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, andahre ama ndahca cava che din ntiyon yahn ye min, ¹³ ate nducote hua ntaca dihno vo Tito ne, hua chihndeman inó. Chemin che chihcomán dihno vo che vate ye min, ne cuahn yahn yahn Macedonia.

Dendiohs ne, renecah yan ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁴ Ndeva vo yavenan Dendiohs, ihyan min che cuahn dama renecah yan ye chedave yuhn vo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne retihyon yune ye uvo che racotuhn vo ndudo ndah yahn ye numachahte. ¹⁵ Nuhn ne, rahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Ntiyon min ne, anduhneca yade yahn nanda che ama ndah ran. Ama quen ino Dendiohs, ne retuhn yan ihyan che ndevahn ye man, van ihyan che conda ye man. ¹⁶ Ihyan che ritahno ye ndudo min ne, retumacadinó ye che ndevahn ye, ne ihyan che hua ritahno ye ne, retumacadinó ye che va che conda ye. ¿A devano nchuhn duh che quendah ndah nan ntiyon min ne? ¹⁷ Quendah ndah nuhn, te hua retihdenan nuhn vededevano yahn man nuhn nan ndudo yahn Dendiohs, nduhca che redin ama yahn ihyan. A Dendiohs che tendahnun ye nuhn, ne rahndudo nuhn ndudo yahn ye numa cuaco, redinahnuhn che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo.

3

Ndudo ndah yahn Dendiohs che ndahco cade ye, ndahco ye tah Dihvo vo Jesucristo

¹ Che tihca dirún ne, co riquendi nchuhn rendedecadinó ne che rendeva man yavenan nuhn, ate hua. Hua rendotenan nuhn che dechuh ihyan cava yahn nchuhn cava che conan ne nuhn, nde huane che dechuh man ne cava yahn ihyan cava che conan ye nuhn, andahre tihca va che din nahn ihyan, ndotenan ye ama cava che cahma nan ihyan cava che ndaca ntiyon din ye. ² Nchuhn ne, anduhneca ama cava che chenana cuma nuhn cava che cahma nan nuhn. Che rendihchero ihyan nchuhn man, che recadino ye yahn ne man ne, retumacadinó nducoyaca ye che a Dendiohs che te ye ntiyon che redin nuhn. ³ A ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, chitahno ne ndudo ndah yahn ye che cahndudo nuhn. Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye ndedevahn ye nchuhn, ne vederihquentiyon che ndevahn ne ne, tahque chahte che co vederihquentiyon yahn ley che ndirun nan tu rahno, che ndahco Dendiohs tah Moisés.

⁴ Nduhca che chenana ino nuhn Dendiohs numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuaco nuhn che conan ntiyon che redin nuhn yahn ye. ⁵ Ndiyu vededevano yahn man nuhn richahtino nuhn, cava che co din nuhn ntiyon yahn ye, te richahtino nuhn che a man ye rinan ye nuhn. ⁶ Tihca, te a ihyan min che rete ye vededevano yahn ye nuhn,

çava che co cunhde taḥ nuhn vederihquentiyon ra yahn ye, cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Ndiyu ley che a ndirun che dito yahn vederihquentiyon min, te Vaco Ndah yahn Dendiohs che dito yahn. Ley che a ndirun ne, atenan che rihco ro che va che conda ihyan nunde, ate Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, redin che cuahntenan ihyan vahchetero numacuahn ro.

⁷ Ley che ndirun nan tu rahno, che rihco ro che va che conda ihyan nunde ne, chihco çade Dendiohs che cuihno vederihquentiyon yahn, hua quendi cuahn ðama. Andahre ama yudo vederihquentiyon yahn ley min, che nde nan Moisés ama diyahn ro, nde hua ri che ndihchero ihyan nación yahn Israel, ⁸ ate nde tahque yudo vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. ⁹ Vederihquentiyon yahn ley min, che rihco ro che va che conda ihyan nunde ne, ama yudo, ate tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, che rendedevahn ihyan. ¹⁰ Nducote tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneça ndete che a chihno vederihquentiyon yahn ley min. ¹¹ Tihça, te ley min che va che cuihno vederihquentiyon yahn ne, andahre ama yudo, ate tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, che hua nda ro che cuihno.

¹² Nducote a devano nuhn che tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che rahndudo nuhn numa ino nuhn. ¹³ Ametah nde ama nan che tihyon ndeh nuhn nduhça che din Moisés, che chendih ye ama tino nan ye, çava che hua ndihchero ihyan nación yahn Israel nduhça che rino rino ravi che diyahn ro nan ye. ¹⁴ Rahndudo nuhn ndudo yahn Dendiohs nduco cudado, çava che conahn ihyan. Ate ihyan nación yahn Israel ne, nde meniyon hua renahn ye yahn vederihquentiyon ndico, anduhneça ndete che va che redin vaḥche yahn ye, te atenan che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, tuhme conahn ye. ¹⁵ Namin nde meniyon cuahn che rahndudo ihyan ndudo che dirun Moisés ne, anduhneça ndete che va che redin vaḥche yahn ye, hua renahn ye. ¹⁶ Ate cuahn che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, tuhme conahn ye, cuavi che redin vaḥche yahn ye. ¹⁷ Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneça Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, dihn va chedave yahn ye nan ley che dirun Moisés. ¹⁸ Chemin che nducoyaco vo che ritahno vo ihyan min ne, nducote ametah deh che redin vaḥche yahn vo ne, rihco ro vo che

ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Ro ro ne, rendo vo nduhça man ye, redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che tahque rahtenan cumo vo vederihquentiyon yahn ye.

4

¹ Nducote man Dendiohs yahino ye nuhn, ne chihco ye vederihquentiyon taḥ nuhn che cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che riquendi nuhn numa ino nuhn redinahn nuhn. ² Hua chihnga redin nuhn man, hua rihtera nuhn vedecuihno yahn nuhn man, hua rihnceh nuhn man, hua retihdenan nuhn vededevano yahn man nuhn nan Nduo yahn Dendiohs man. Tahque ndah ne, rahndudo nuhn deman ndudo cuaco, ne nduco tihça rihco ro nuhn che runeçade nuhn nan Dendiohs. ³ Ate ihyan che va che conda ye ne, a ihyan chahn che hua renahn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rahndudo nuhn. ⁴ Hua ritahno ye, te a chihnceh chundah ihyan, din se che hua co conahn ye vederihquentiyon chahte yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndihchero ihyan iyehñse ihyan, tumacadino ye taça Dendiohs. ⁵ Hua rahndudo nuhn çava che nevahnecun ihyan nuhn, te rahndudo nuhn çava che nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo. Redin nuhn cuande anduhneça ndete che mozo yahn nchuhn nuhn, yahn che yahino vo Dihvo vo nduco vih. ⁶ Tihça rahndudo nuhn, te Dendiohs, ihyan min che chihquentiyon ye che chiya dave ne, namin din ye che chenahn nuhn yahn vederihquentiyon yahn ye che ndihco ye taḥ Dihvo vo Jesucristo.

Nduhça che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁷ Vederihquentiyon chahte che va taḥ nuhn, che rahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin ne, nduhça ama vedecuihca, ate man nuhn ne, nde hua rignonun chihve nuhn. Tihça, çava che co ro che vederihquentiyon min ne, yahn Dendiohs, ndiyu yahn nuhn. ⁸ Rechuhrihn nuhn, ate hua ri doh ino nuhn. Ama rededecadino nuhn, ate hua retehche ino nuhn. ⁹ Ama redin tan ihyan nduco nuhn, ate hua rihcoman Dendiohs nuhn. Vate nuhn taḥ vederih, ate rendedevahn ye nuhn. ¹⁰ Nduh cuan nan che vatechica nuhn ne, ama rechuhrihn nuhn nduhça che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, çava che co ro che quenduche ye, rinduco ye nuhn. ¹¹ Numanahn che chenah nuhn iyehñse ne, ama çahnda yahn nuhn, che nahn çahno ihyan nuhn, yahn che ritahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, ne nduco chemin ne, rihnde ro che va ye çava nuhn. ¹² Cuahn ðama

vate nuhn tãh vederih, ate cochihve yahn nchuhn çava che ndevahn ne.

¹³ Nan Ndudo yahn Dendiohs ne, ndirun nduhça che rahn ama ihyan: “Chitahnó Dendiohs, ne chemin che cahndudó ndudo yahn ye.” Riquendi nuhn yune yahn ihyan min, ritahno nuhn Dendiohs. Namin rahndudo nuhn ndudo yahn Dendiohs, ¹⁴ te a devano cuäco nuhn che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo van tenahn, ne çava Dihvo vo quenan cuma che ndedetuhche ye uvo, nedin ðama ye uvo nan ye. ¹⁵ Nducuahn che rahno ri nuhn ne, a çava che ndah yahn nchuhn, çava che cuhnde ro vedeyahino yahn Dendiohs nduco nuhn, ne ama yahn ihyan necah ye nundihve cuahn ihyan man, ndeva ye yavenan ye man.

¹⁶ Chemin che hua ri doh ino nuhn. Andahre ama ri cuno nuhn nan ntiyon yahn Dendiohs, ate man ye reneçah dito ye chedave yahn nuhn ro ro. ¹⁷ Hua ri doh ino nuhn, te che rechuhrihn nuhn man ro cuh ne, hua ngu cuahn ðama. Tah ra chemin, te tahque ndahça cuahno nuhn cuahn che cuahtenan nuhn vahchetero numacuahn ro. ¹⁸ Nducote tihça ne, hua retumacah nuhn dehtenduh che va iyehhse cuh, te hua rengu. Tahque ndah ne, retumacah nuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te chemin ne, hua nda ro che cuihno.

5

¹ Hua reçah cuädo uvo che rechuh rihv vo man ro cuh, te a devano cuäco vo che cuahn che ndaço vo iyehhse cuh ne, ndeva Dendiohs uvo vahchetero nan che cuahtenan vo cuahn ðama. ² Chemin che, numanahn che vato vo iyehhse ne, rahcoran vo che nahn cuahtenan vo vahchetero. ³ Cuahn che ndaço vo iyehhse cuh ne, a va yan nan che cuahtenan vo. ⁴ Numanahn che chenav vo iyehhse cuh ne, rahcoran vo, ndiyu che nahn vo che coh vo, ate che nahn vo che ndacorun vo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ⁵ Yahn che cuahtenan vo vahchetero ne, man Dendiohs tihyon yune ye uvo, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, rihco ro ye che ndeva ye uvo.

⁶ Chemin che richahtino vo cuahn ðama. A devano vo te, numanahn che chenav vo iyehhse ne, hua rendihchero vo Dihvo vo Jesucristo. ⁷ Ate ritahno vo ihyan, riquendi vo yune yahn ye, andahre hua rendihchero vo ihyan. ⁸ Ndichahtino vo ihyan, nde tuno nahn ndaço vo iyehhse çava che cuahtenan vo nan ye. ⁹ Chemin che a cuahtenan ca vo iyehhse, o hua, redin nun ino vo runecade vatechico vo çava che yeno ye nduco vo. ¹⁰ Tihça, te va che ndo ðama nducoyoço vo, techecade Dihvo vo Jesucristo yuhn vo. Ro min ndahco menun ye yahn queri amo vo,

a ndah, o hua ndah, din vo, chahtenan vo iyehhse.

Vederihquentiyon che ndevahn ihyan

¹¹ Nducote renevahnecun nuhn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che redin nun ino nuhn riyahve nuhn ihyan nunde, çava che cotahno ye ihyan. Dendiohs ne, a devano ndah ye che runecade vatechica nuhn, ne rahcó te namin nchuhn ne, a devano ne. ¹² Che dirún tihça ne, co riquendi nchuhn rendedecadino ne che rendeva man yavenan nuhn nduhça che rahn ihyan yahn nuhn, ate hua. Che nahn ne, che co yeno nchuhn che runecade vatechica nuhn çava che hua co cuihnan ne, ndahconan ne yahn ihyan che ndere redin yade ye, redin ca ye che runecade ye. ¹³ Nahn cuan ne, co rendedecadino ihyan che luco nuhn, ne nahn cuan ne, rendedecadino ye che runecade nuhn, ate hua dehve din yahn chemin, te redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs, çava che ndah yahn nchuhn. ¹⁴ Tihça, te nducote yahino Dihvo vo Jesucristo nuhn ne, chemin che renevahnecun nuhn che rihquentiyon ye. A devano nuhn te, nducote chih ye çava nducoyoça ihyan ne, nducoyoço vo ne, anduhneça ndete che chih vo ðama nduco ye. ¹⁵ Tihça chih ye çava che, uvo che ndevahn ye uvo ne, hua cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo. A ihyan min che chih ye, ne ntuche ye çavo vo, ne redin yahn che dinavn vo yahn ye. ¹⁶ Chemin che nuhn ne, hua rendahchenan nuhn nde ama ihyan, tãchan ihyan ye. Andahre ro menan ndahchenan nuhn Dihvo vo Jesucristo, ate man ne, ametah tihça redin nuhn. ¹⁷ Tihça, te nducoyoço vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, a ndahcorun Dendiohs uvo, a ndo vo anduhneça ihyan ra. Nducuahn vederendecadino chihnga che chenav cumo vo ro menan ne, a chihcoman vo. Man ne, a ndacorun vederendecadino yuhn vo.

¹⁸ A Dendiohs che din ye nducuahn chemin, ndo yan ye nduco vo che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. Avane ne, te ye ntiyon nuhn che çah nuhn, cadino ihyan che a ndo yan ye nduco ye. ¹⁹ Dendiohs ne, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ne che cuande yahn ihyan min ndevahn ye ihyan iyehhse, nchahco ye nunde yahn ye. Ndaconan rahn che te ye ntiyon nuhn che çah nuhn, cadino ihyan che ndo yan ye, nchahco ye nunde yahn ye.

²⁰ Dechuh Dihvo vo Jesucristo nuhn, cahndudo nuhn van nchuhn menun Dendiohs, anduhneça ndete che a man ye riyahve ye nchuhn. Chemin che riyahve nuhn nchuhn che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo, che ndaça ne che nchahco nunde Dendiohs, ndo yan ye nduco ne. ²¹ Dihvo vo Jesucristo

ne, hua quendihco ye nde ama nunde, ate din Dendiohs che nedihve ye nunde yuhn vo, anduhneca ndete che man ye quendihco ye nunde. Tihca din ye cava che, nduco che cotahno vo Dihvo vo ne, ndaco vo vederenchahco, ne runecade cuahtenan vo nduhca che nahn ye.

6

¹ Nducote redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs ne, riyahve nuhn nchuhn che hua duche rino ne vedeyahino yahn ye cava ne, ² te nan Ndudo yahn ye ne, rahn ye ri ye ihyan ndico yuhn vo tuhca:

Cuahh che nda ro ndah yahn nchuhn ne, chinan nchuhn, ndedevahn nchuhn. Namin nchuhn ne, a ro cuh che ro ndah yahn ne, a ro cuh che ndevahn ne.

³ Nuhn ne, runecade vatechica nuhn, cava che hua ndaca yune che ndahchenan ihyan ntiyon che redin nuhn. ⁴ Nan nducuahh che redin nuhn ne, rihco ro nuhn che numa cuaco redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs. Ama redin chahtino nuhn yahn nducuahh che rechuhrihn nuhn man, ⁵ rahn ihyan nuhn man, rih ye nuhn vacoyahn man, rendo dama ye, redin canda ye nduco nuhn man, ama rechuhrihn nuhn che redin nuhn ntiyon man, hua ri che cuahteyado nuhn man, rih cuico nuhn man. Ate van nducuahh dehtenduh chemin chan ne, rihco ro nuhn che redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs. ⁶ Namin rihco ro nuhn che redin nuhn ntiyon yahn ye, yahn che runecade vatechica nuhn man, renahn nuhn ndudo yahn ye man, ama redin chahtino nuhn man, chenan cuma nuhn vedevahino man, quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn man, numa cuaco redin yahino nuhn ihyan man, ⁷ chenan cuma nuhn vederihquentiyon yahn ye man, rahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo man. Nduhca sandado che va che ruhn nduco se man, va che rendedevahn nduco se sahn man ne, tihca nuhn, te a ndo yan Dendiohs nduco nuhn, nedin yahn ye nuhn, ne hua dehva rinda yahn nuhn. ⁸ Nahn ihyan ne, rendeva ye yavenan nuhn, ne nahn ye ne, rendahchenan ye nuhn. Nahn ihyan ne, ndah rahn ye yahn nuhn, ne nahn ye ne, chihnga rahn ye yahn nuhn. Nahn ihyan ne, rahn ye che rente nuhn ndudo cuaco, ne nahn ye ne, rahn ye che rih-ncheh nuhn. ⁹ Nahn ihyan ne, yahino ye nuhn, ne nahn ye ne, nde hua retumacah ye nuhn. Nahn cuan ne, vate nuhn tah vederih man, redin tan ihyan nduco nuhn man, ate rendedevahn Dendiohs nuhn. ¹⁰ Andahre ran nuhn nahn cuan, ate hua dehve rahco nuhn. Andahre chevah nuhn, ate anduhneca ndete che redin cuihca nuhn ihyan, ricuahh nuhn Ndudo yahn Dendiohs ihyan.

Andahre metah dehva yahn nuhn nuhn iyhense cuh, ate rinan Dendiohs nuhn, ne hua dehva rinda yahn nuhn.

¹¹ Nchuhn dihno nuhn che vate ne yan Corinto, numacuahn chedave yahn nuhn yahve nuhn nchuhn, hua chihco ndeh nuhn nde ama ndudo. ¹² Nuhn ne, yahino nuhn nchuhn, ate man nchuhn ne, ti nan ti ino ne rendihche ne nuhn. ¹³ Nduhca che riyahve ihyan daya ye ne, tihca riyahve nchuhn, cava che din yahino ne nuhn nduhca che yahino man nuhn nchuhn.

Uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ihyan yahn Dendiohs uvo

¹⁴ Hua dama co nchuhn nduco ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te hua redin yahn che ihyan che ndah ihyan ye ne, dama co ye nduco ihyan che duhtuno ihyan ye. Namin hua redin yahn che ihyan che a ntah ndutinan ye, renevahnecun ye Ndudo yahn Dendiohs ne, dama co ye nduco ihyan che hua renevahnecun ye. ¹⁵ Dihvo vo Jesucristo ne, hua ri dama ndudo yahn ye nduco chundah. Namin ihyan che ritahno ye ihyan ne, hua ri dama ndudo yahn ye nduco ihyan che hua ritahno ye. ¹⁶ Ihyan che rendeva ye yavenan Dendiohs ne, nde hua redin yahn che dama co ye nduco ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che ndiyu Dendiohs. Dendiohs ne, quenduche ye, ne uvo ihyan yahn ye ne, anduhneca ndete che yaco yahn ye, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Conun van ihyan yahn.

U che Dendiohs yahn ye.

¹⁷⁻¹⁸ Namin ndirun:

Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che quenun cuma ye nducuahh vederihquentiyon ne, rahn ye:

“Co din vi nchuhn yahn ihyan nunde, cuihcoman ne ihyan.

Hua din ne dehtenduh che chihnga, cuahtendihco ne nunde.

Tuhme ndeva nchuhn, din yahn nchuhn, ndo ne daya.”

7

¹ Dihno che yahino nchuhn, nducote tihca nte Dendiohs ndudo yahn ye ne, nahn che cahcoman vo nunde yuhn vo, ne runecade cuahtechico vo, nevahnecun vo ihyan.

Nto ino ihyan ndiyaco nunde yahn ye

² Cuenevahnecun nchuhn nuhn. Hua nedin tan nuhn nduco nde ama ne. Hua nihncheh nuhn nchuhn. Nde ama nchuhn, hua ndinda ne cava nuhn. ³ Che dirun tihca ne, ndiyu che rahn nunde yahn nchuhn, te yahino nuhn nchuhn nduhca che a rahn ri nchuhn menan, andahre va che coh nuhn cava ne. ⁴ Ama rendaca vedechahntino man, ama yeno man, ama renechah yan chedave

yáhn man, çava ne. Andahre rechuhrihn nuhn, ate ama yenó.

⁵ Numacuahn ro che chahtechica nuhn yahn yahn Macedonia ne, nde tah hua chahtetuhno nuhn, te din tan ihyan nduco nuhn. Chuhrihn nuhn, ne ama ndedecadino nuhn nan ntiyon che redin nuhn. ⁶ Ate Dendiohs, ihyan min che reneçah yan ye chedave yahn ihyan che ran ye ne, neçah yan ye chedave yahn nuhn, yahn che ntá Tito. ⁷ Avane ne, nte cuande se nuhn nduhça che nevahnecon nchuhn sahn man, neçah yan ne chedave yahn se man, ama chi ran ne çava nunde yahn ne man, ama rendedecadino ne çavá man, ne çava nducuahn chemin ne, nde tahque chi yenó.

⁸ Cuahn che dirún yahn ne menan, din che chi ran ne ne, nde man nto inó che tihça din, ate man ne, yenó, te checadinó che chichihve yahn ne, nto ino ne nunde yahn ne. ⁹ Man ne, yenó, ndiyu yahn che din che chi ran ne, ate yahn che chichihve vederan yahn ne, din che nto ino ne nunde yahn ne. Hua ndere çah ríhn nchuhn nduco che tihça dirún, te nto ino ne nunde yahn ne numacuahn vederan, nduhça che nahn Dendiohs. ¹⁰ Chichihve yahn ne, te cuahn che numacuahn vederan rento ino vo nunde yahn vo ne, rendedevahn Dendiohs uvo. Ate vederan che ametah co quendi vo vedeyeno yahn man vo, cuahntendihco vo nunde ne, nde hua cochihve. ¹¹ Condihe nchuhn nduhça che chichihve che nto ino ne nunde yahn ne nduhça che nahn Dendiohs. Chi yudo yahn ne yahn nunde yahn sahn min, nde dihya ne chi. Runecađe tumacañ ne yahn, ne ndaça ne che nchahco nunde che hua tumacañ ne yahn menan. Namin neçahco ne u çava che conán nchuhn. Din ne castigo sahn, ne nan nducuahn chemin ne, chihnde ro yahn ne che dave yavenan ne yahn nunde min. ¹² Che dirún yahn nchuhn menan ne, che nahn che tumacadino ne nan Dendiohs nduhça che nevahnecon ne nuhn. Che dirún yahn ne ne, menan vihca a çava nchuhn che ndedecadinó, ndiyu deman yahn sahn min che quendihco se nunde, nde huane yahn ihyan che din duche yahn se ihyan. ¹³ Nducote nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, chemin che chi yeno nuhn.

Avane ne, nducote ndihchero nuhn che ama yeno Tito yahn che neçah yan nducoyaça nchuhn chedave yahn se ne, chemin che nde tahque chi yeno nuhn. ¹⁴ Hua quendañ cuihno u che ráhn rí sahn che ndah ihyan nchuhn. Nduhça che riquendañ cuaco nducuahn che renté nduco ne ne, tihça quendañ cuaco nducuahn che ráhn rí sahn yahn ne. ¹⁵ Me Tito ne, nde tahque yahino se nchuhn man

ro cuh, che co ro che quenan se yan vaço ne, te reneçahco se nduhça che nevahnecon ne sahn nduco vedino vedenecon, dinahn ne che chihquentiyon se. ¹⁶ Me u ne, ama yenó, te a devanó che renevahnecon nchuhn nducuahn che rihquentiyón.

8

Nduhça che nahn che çah vo vedino

¹ Dihno nuhn, man ne, nte cuande nuhn nchuhn nduhça che din yahino Dendiohs ihyan yahn ye che vate ye yahn yahn Macedonia, chinan ye ihyan çava che tuno tah ye che çah ye vedino. ² Ihyan chahn ne, andahre ama rechuhrihn ye che redin tan ihyan nduco ye man, ama chevah ye man, ate ama yeno ye, ne numacuahn chedave yahn ye çah ndahva ye vedino. ³ Man ndihcheró che numacuahn vedeyeno çah ye nde tahque ndahva ca che co che retumacadino vo che co çah ye. ⁴ Ama chita ye favor nuhn, che çah yune nuhn che conda van nduco ye, conan ye dihno vo. ⁵ Nde hua ndedecadino nuhn che tihça din ye, ate nde tahque quendañnan ye, te che tahque ndah ne, chihco ye chedave yahn ye nduhça che nahn Dendiohs, çava che dinahn ye nducuahn che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo man, çava che nevahnecon ye nuhn man. ⁶ Nducote tihça din ihyan chahn ne, chemin che çah cuande nuhn Tito che ndaconan se yan vaço nchuhn, quendi se din dama se vedino min. ⁷ Nducote ama chenan cuma ne vederihquentiyon che cotahno ne man, che cuahndudo ne man, che devano ne man, checo checunde chenan ne nan ntiyon yahn Dendiohs man, yahino ne nuhn man ne, chemin che ndahça che din nun ino ne, cuahtenan cuma ne vedevahino.

⁸ Ndiyu che rihquentiyón nchuhn, ate ráhn nduco ne çava che cadino ne nduhça che chenan cuma dihno vo chenhahn vedevahino man, çava che cuhnde ro ndete che numa cuaco chenan cuma ne vedevahino man. ⁹ A devano nchuhn nduhça che ama yahino Dihvo vo Jesucristo uvo, ne nahn che quendi ne yune yahn ye. Nduhça ama ihyan cuihca che ndo chevah ye, yahn che din ye vedevahino ne, tihça ihyan min, te andahre ama yudo vederihquentiyon yahn ye, ate nducote yahino ye uvo ne, chihcoman ye nducuahn, nda ye muhn iyehñse cuh çava che ndedevahn ye uvo.

¹⁰ Tihça riyahvé nchuhn çava che ndah yahn ne, te a man nchuhn chihndeyan chedave yahn ne nde nduyo chuh me, canan reçañ ne vedino min. ¹¹ Man ne, nduhça che nduco vedeyeno canan çah ne, tihça nahn che quendi ne dinahn ne tunoca che tuno tah ne, nde conan çah ne. ¹² Tihça, te

vedino che recah vo ne, a devano Dendiohs nduhva che co cah vo. Cuahn che recah vo numacuahn chedave yuhn vo ne, renevah-necun ye.

¹³ Che cah nchuhn vedino min dihno vo ne, ndiyu che cah ne nde ndo chevah man ne. ¹⁴ Che nahn ne, che conan ne ihyan cava che ndaca che chuhnun ye man ro cuh. Nda ro che va vederetahn yahn man ne ne, tihca conan ihyan chahn nchuhn. Nduco tihca ne, ndaca che chuhnun ama tama ne cuahn dama. ¹⁵ Va ama ejemplo yahn chemin che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Ihyan che ndeh din dama ye ne, hua ngava yahn ye, ne ihyan che doh din dama ye ne, hua chicuah nan yahn ye."

Tito nduco combiero yahn se ne, ndacan se yan Corinto

¹⁶ Nundihve cuahn Dendiohs che cah nun ye chete chedave yahn Tito, che namin rendedecadino se cava che ndah yahn nchuhn nduhca che rendedecadinó. ¹⁷ Ndetahnó nevah-necun se che yahve sahn che chi se. Avane ne, nducote a man se ndihco se che chi se ne, cochi se quendihchero se nchuhn numacuahn vedeyeno.

¹⁸ Dechuh nuhn dama nduco se ama dihno vo che ama ndah rahn ihyan yahn ye nduh cuan yaco, yahn che ama quendañ ndah ye che rahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁹ Avane ne, a tendahnun ihyan ndiyaco dihno vo min, che conduco ye nuhn nan che vatechica nuhn. Quenan conan ye nuhn, din dama nuhn vedino che a ndanan redin dama nuhn, cava che ndeva ihyan yavenan Dihvo vo man, cava che cahco ro nuhn vedeyahino yahn nchuhn man. ²⁰ Nducote hua nahn nuhn che ndere cahma nde ama ihyan che toh man nuhn vedino min ne, chemin che yahve nuhn ihyan ndiyaco che tendahnun ye ama cha dihno vo, cava che conduco ye nuhn. ²¹ Tihca, te nahn nuhn che dave yavenan nuhn nan Dendiohs man, nan nducoyaca ihyan man.

²² Avane ne, dechuh nuhn tama dihno vo nduco Tito. Dihno vo min ne, a rendihche nuhn ihyan che runecañde ye cuahn dama nan nducuahn ntiyon yahn Dendiohs. Ihyan min ne, quenan ino ye che conahn ntiyon che chi ye, te a rendihche ndah ye nchuhn. ²³ Te cuandé nchuhn te Tito ne, rinduco se u nan ntiyon che quenán, cochi se, conan se nchuhn menún. Me dihno vo chenahn ne, ihyan ndiyaco dechuh ye ihyan. Ihyan chahn ne, nducote runecañde ye ne, cuhnde ro che ama yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁴ Man ne, cuinan nchuhn ihyan chahn, cava che cadino ihyan ndiyaco

chenahn nduhca che chenahn cuma ne vedeyahino man, cava che hua co cuihnan nuhn che rendeva nuhn yavenan ne man.

9

Vedino cava dihno vo

¹ Yahn vedino che redin dama nuhn cava dihno vo ne, rahco che nde hua rendotenan che dirun yahn ne, ² te a rendihché nchuhn che ama cuno ino ne. Chemin che hua cuihnán renté nduco dihno vo che vate ye yahn yahn Macedonia, yahn nchuhn che vate ne yahn yahn Acaya, che a vateyan ne nde nduyo chuh cava che conan ne. Nducote checadino ye che redin nun ino ne recah ne vedino min ne, a nahn nducoyaca ye ama cah yeno ino ye, canan recah ye. ³ Andahre tihca ne, dechuh dihno vo chahn tan, cava che cuahteyan niyon nchuhn nduhca che a renté yahn ne, ne hua quendañ cuihnó che rendonán nchuhn. ⁴ Tihca din, te cuahn che chí ne, denan conduco ama o dihno vo che vate ye yahn yahn Macedonia u, ne nahn che a vateyan nchuhn. Nde te hua ne, quendañ cuihno nchuhn. Namin quendañ cuihno nuhn che ama rendonan nuhn nchuhn. ⁵ Nducote hua nahn che quendañ cuihno uvo ne, yahve dihno vo chahn che chi ye, conan ye nchuhn, din dama nduh ne vedino min che a ndihco ne chedave yahn ne che cah ne. Nduco tihca ne, cuahn che nda nuhn ne, hua quenan cuma nuhn che coman cava nuhn nchuhn.

⁶ A devano nchuhn te cuahn che ndahva ndute ndata rihno vo ne, ndahva renevahn vo, ne cuahn che doh rihno vo ne, doh renevahn vo. ⁷ Atnocano che recah vo vedino. Nahn che cah vo nduhva che ndihco vo che cah vo. Nahn che cah vo numacuahn chedave yuhn vo, hua nduco fuerza, te Dendiohs ne, yahino ye ihyan che nduco vedeyeno recah ye. ⁸ Dendiohs ne, va vederihquentiyon yahn ye che conan ye nchuhn nan nducuahn, cava che hua dehva conda yahn man ne man, cava che va ndahva yahn ne che conan ne ihyan chenahn man. ⁹ Tihca, te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhca:

Ihyan che redin ye vedeyahino nduco ihyan chevah ne,

rinan Dendiohs ihyan cuahn dama, ne hua ri doh dehtenduh yahn ye.

¹⁰ A Dendiohs che recah ye ndute ndata che rihno ihyan man, rihquechey ye ihyan man. A ihyan min che din ye che co ndeh ndute ndata yahn nchuhn man, tihtenan ye vedeyahino yahn ne man, ¹¹ cava che co chahte nducuahn ntiyon yahn ne, conan ne ihyan chevah numacuahn chedave yahn ne. Nduco tihca ne, ndeva ihyan yavenan Dendiohs yahn ntiyon che redin nuhn van

nchuhn. ¹² Tihça, te vedino che vatechica nuhn redin ñama nuhn ne, din che ndaça che chuñun diho vo man, nde din che ndeva ihyan yavenan Dendiohs man. ¹³ Ihyan che ndonda ñah ye vedino min ne, ndeva ye yavenan Dendiohs, ndiyu deman yahn che ama rinan nchuhn ihyan man, ihyan chenahn man, ate yahn che renevah-necun ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁴ Namin covah ye çava nchuhn numacuahn chedave yahn ye yahn che tihyon yune Dendiohs nchuhn che din ne vedevahino nduco ye. ¹⁵ Nundihve cuahn Dendiohs che ama chahte vedevahino yahn ye çavo vo, che nde hua retumacadino man vo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye uvo.

10

Vederihquentiyon che quenan cuma Pablo

¹ U Pablo, riyahvé nchuhn numacuahn vedino vedenecon nduhça che nahn Dihvo vo Jesucristo. Nahn nchuhn ne, ñahn ne yahn che ama ñan cuahn che yahn quenán, ne cuahn che quenún van nchuhn ne, ama necún. ² Ate riyahvé nchuhn che hua din ne che ndaça yune che ñin castigo nchuhn cuahn che ndá, te va inó che ñin castigo ihyan che ñahn ye che vatechica nuhn vedeyeno yahn man nuhn. ³ Cuaco te ihyan iyeñse nuhn, ate redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs nduhça che nahn ye, ndiyu nduhça che nahn man nuhn. ⁴ Nduhça sandado che chenán cuma se dehtenduh che richihve yahn se ñan che ruhn se ne, tihça chenán cuma nuhn vederihquentiyon chahte. Vederihquentiyon min ne, ndiyu yahn ihyan iyeñse, te yahn Dendiohs, ne co ndaño ndiya ihyan che duhtono ihyan ye. ⁵ Namin ndaño ndiya nuhn ihyan, che numacuahn vedevade man, vededevano yahn man ye man, rahcotahn ye yahn Dendiohs, ne ndaño nuhn ihyan ñah Dihvo vo Jesucristo, çava che dinahn ye yahn ye. ⁶ Cuahn che a ndaño redinahn nchuhn ne, nuhn ne, vate nuhn çava che din nuhn castigo ihyan che rahcotahn ye.

⁷ Nchuhn ne, rihco ne cudado nde ñan ran nde ñan rica nuhn, ate hua rendihche ne taça chedave yahn nuhn. Ndete che devano cuaco ne che a yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, cuedevano ne te namin nuhn ne, a yahn ye nuhn. ⁸ Te Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon nuhn, ndiyu çava che din nuhn che conda nchuhn, ate çava che conan nuhn nchuhn che cotahno ne ihyan numa ino ne. Chemin che, andahre ama rendonán vederihquentiyon min ne, hua ri cuiñán. ⁹ Tihça ñahn rí nchuhn çava che hua ndedecadino ne che ndere renahn

dihya nchuhn nduco çava che redechuh yahn ne. ¹⁰ Hua ñahn che namin nchuhn tihça ndedecadino ne, te ñahn ihyan ne, ñahn ye te ama renan inó che çayá ihyan ñan çava che redechuh yahn ye, ate cuahn che quenún van ye ne, hua dito ñan nde hua ndahchan ndudo yahn. ¹¹ Ihyan che tihça ñahn ye ne, codevano ye te nduhça che yudo rihquentiyon nuhn cuahn che yahn chenán nuhn, redirun nuhn yahn ne ne, atihnoça yudo çahcantiyon nuhn cuahn che ndá nuhn van ne.

¹² Hua rendeva man nuhn yavenan nuhn nduhça che redin ñahn ihyan che rendonán man ye ihyan, te ama vedetundo che redin ye, rendeva man ye yavenan ye, ñahco ye che tahque rigonun chihve ye che co ihyan chenahn. ¹³ Nuhn ne, hua redin yade nuhn, rechuhnan nuhn vederihquentiyon che te Dendiohs nuhn, che din nuhn ntiyon yahn ye van nchuhn. ¹⁴ Nuhn che nda nuhn menan ndita, cahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan nchuhn, ne chemin che redin yahn che quendi nuhn çahcantiyon nuhn nchuhn. Che tihça redin nuhn ne, hua rechuhnan nuhn vederihquentiyon che chenán cuma nuhn. ¹⁵ Hua redin yade nuhn, rihquentiyon nuhn ñan che nedin ñama ca ihyan ntiyon. Che cuaco ne, chenán ino nuhn che cotahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne, çava che co chahte ntiyon che redin nuhn van nchuhn, ne quendi nuhn nduhça che a cochi nuhn rihquentiyon nuhn. ¹⁶ Tuhme quendi nuhn cuacotuh nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo yan chenán, ate hua cahnevi nuhn ntiyon che nedin ñama ca ihyan.

¹⁷ Duh nchuhn che nahn ndonán man ne nchuhn ne, tahque ndah che ndonán ne Dihvo vo Jesucristo, ¹⁸ te ihyan che rendonán man ye ihyan ne, hua cohivve yahn ye che tihça redin ye. Me ihyan che rendonán Dihvo vo Jesucristo ihyan ne, atenán ihyan chahn che rendeva Dendiohs ihyan.

11

Sahn che redin ca se che apóstol se

¹ Ama ndaño ndete che din चाहतोन nchuhn che ndonán vederihquentiyon che quenán cumá. Co ñahco ne che ama vedetundo che tihça redin. ² Ate hua, te ama yahinó nchuhn nduhça che nahn Dendiohs, cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne, ne ñahn che dave chedave yahn ne, nda ne ñan ye. ³ Nducote chundah ne, ama mayon se ne, ndo se cu, chihñcheh se Eva. Namin nchuhn ne, vahinó çava ne, te denán hua numa ino ne ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne çah yune ne che cahñcheh se nchuhn, cuacondah

vedame ne ihyan. ⁴ Vahinó çava nchuhn, te denan ndá sahn che cacuahn se tama ndudo menun ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, cuahndudo se tama ndudo, redin vahn se che ndudo ndah yahn Dendiohs man, conun se nchuhn che nevahne-cun ne tama vaco menun Vaco Ndah yahn Dendiohs man, ne a ndah no ino ne co-tahno ne nducuahn. ⁵ Ricá nchuhn che din chahtino ne yáhn, nan sahn chahn che redin vahn ne apóstol ndah, te nde tah hua rinda nan yahn vederihquentiyon che quenan cumá nan vederihquentiyon yahn se. ⁶ Andahre hua ndahchan ndudo yáhn nan che rahndudó, ate nan vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a devano ndendi ndendita nduhça che a rendihche man nchuhn.

⁷ Hua dehve ama nunde che din man ntiyon, ndaça che chuhnún cuahn che cahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs, chih-nevan nchuhn. Tahque ndah ne, quendañ vedechahtinó chuhríhn çava che ndah yahn ne. ⁸ Cuahn che quenán van nchuhn, dín ntiyon yahn Dendiohs çava che ndah yahn ne ne, diño vo che vate ye tama yan chinan ye u çava che ndaça che chuhnún, ate anduhneça che ndere chehneví yahn ye, te ndiyu ihyan chahn va che conan ye u ro min. ⁹ Cuahn che chicuah nan yáhn ne, nde ama nchuhn hua dendúh nchuhn. Tahque ndah ne, ama o diño vo che chica ye yahn yahn Macedonia, chinan ye u. Nduco tihça ne, hua dendúh nchuhn ro min. Atihnoça hua dendúh nchuhn caviyan deman. ¹⁰ Nde muhn nde nan Dihvo vo Jesucristo, cuaco ráhn rí nchuhn chemin. Numachahte yahn yahn Acaya, hua quendañ cuihnó nan nde ama ihyan, yahn che tihça ráhn. ¹¹ Ndiyu che hua yahinó nchuhn che hua náhn che conan ne u. A man Dendiohs devano ye che ama yahinó nchuhn.

¹² Quendí dín tihça çava che co cuihnan sahn yade chahn che vatechica se redin ça se che apóstol se, redin ça se che redin se ntiyon nduhça che redin nuhn. ¹³ Sahn chahn ne, ndere vatechica se, rihneche se ihyan, redin ça se che apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo sahn. ¹⁴ Hua çahn ino nchuhn che redin ça se che apóstol se, te a devano vo te namin chundah ne, rendedeche se sahn, co ndacondá se nde ama ángel diyahn ndete che nahn se. ¹⁵ Chemin che nde hua çahn ino nchuhn, ndihchero ne sahn chahn che redin se ntiyon yahn se, redin ça se che ndudo ndah yahn Dendiohs che rahndudo se. Yahn nducuahn che redin se ne, va che din Dendiohs castigo sahn, nedihve se nunde yahn se.

Nduhça che rechuhrihn Pablo nan ntiyon yahn Dendiohs

¹⁶ Ndaconan ráhn rí nchuhn che hua nde-edecadino ne che ama vedetundo che náhn ndeva man yavenán. Ndete che tihça nde-edecadino ne ne, codin chahtino ne yáhn. ¹⁷ Che ráhn rí nchuhn che náhn ndeva man yavenán ne, ndiyu Dihvo vo Jesucristo che tihça rihquentiyon ye, te chemin ne, vedetundo yahn man. ¹⁸ Nducote ama yahn sahn che redin yade se che ama ndah ihyan se ne, namin u ne, ndeva man yavenán. ¹⁹ Tihça dín, te nchuhn ne, ama devano ne che rahco ne, nde hua ri cuihnan ne, a ndah no ino ne retuma ino ne sahn che rendeva man se yavenán se. ²⁰ Andahre redin se deçahya yahn se nchuhn man, rendinun rendinahno se nchuhn man, redin yahn se dehtenduh yahn ne man, rinan se yahn nchuhn man, rahn se vacoan ne man, ate a ndah no ino ne. ²¹ Anduhneça ndete che ama vedecuihno chemin çavá, te nuhn ne, hua rihquino nuhn che ndere din nuhn nduco nchuhn.

Andahre ama vedetundo, ate namin u ne, co din yadé nduhça che redin sahn chahn. ²² Ndete che redin yade se che sahn nación yahn Israel sahn ne, namin u ne, ihyan nación yahn Israel u. Ndete yahn che rente se devaco hebreo ne, namin u ne, renté devaco min. Ndete yahn che ndaça yahn Abraham sahn ne, namin u ne, ndaça yahn ye u. ²³ Ndete nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nahn din yade se ne, namin u co dín ama vedetundo, ndo yadé, te tahque ndichihve u nan ntiyon yahn ye man, tahque nedín ntiyon yahn ye man, tahque ndeh yune nenún vacoyahn man. Ama ndeh yune nahn ihyan u man, ama ndeh yune adeche çahn ihyan u man. ²⁴ Sahn nación yahn Israel ne, uhn yune dín se castigo u, chahn se ndico ntiyon cun cuarta u. ²⁵ Ino yune chahn se yahn u. Ama yune ndo dama ihyan, çah ye tu u nde a chihno ye u, che rahco ye. Numacuahn ro che quechicá nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ino yune cheche nun barco nan che quenún, ama ro ama yan quenún van nuniyahn. ²⁶ Ama chuhríhn nduh cuan nan che quechicá yahn ntiyon che quenán. Ama ndeh yune adeche quenda ico u. Nduh cuan nan che quechicá ne, ama çahnda, yahn che ama vate sahn duco. Ama ndeh yune cuahno dín tan ihyan nación yahn man, ihyan nación chenahn man, nducó, adeche çahno ye u. Adecotino che quechicá, viyan man, viyata man, nuniyahn man, ama chuhríhn, adeche cóh nahn cuan. Me sahn che redin ça se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn dama chenun ino se vedetan, nahn çahno se u. ²⁷ Ama chi cunó nan ntiyon man, ama quenduché man, ama chih cuicó man, chih yacá man. Nahn cuan ne, adeche coh iché, quechicá van ngo, nde

tino yáhn metah.

²⁸ Aváne yáhn nducuahñ chemin chan ne, ama rendedecadinó ro ro, çaña nducoyáça ihyan che ritahño ye Dihvo vo Jesucristo, te u che redín cudadó ihyan. ²⁹ Nducoyáça dihño vo che hua ndah richahtino ye Dihvo vo ne, ama rendedecadinó çaña ye. Namin nducoyáça dihño vo che redín ihyan che rahtendihco ye nunde ne, ama ri rán çaña ye. ³⁰ Ndete che nahn co yenó ne, tahque ndah che co yenó yáhn dehtenduh che rihco ro che hua rigonun chihvé. ³¹ Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che rendeva vo yavenán ye cuahn dama ne, devano ye te cuáço che ráhn. ³² Cuahn che quenán yan Damasco ne, gobernador che rinan se rey Aretas, va se yan min, ne chih se sandadó yune che nahn dín se preso u. ³³ Ate ndedevah ihyan u chete ama cuahte cuahn vedáme chete che ndacoriya chihto yan me, ne nduco tihça cáhn.

12

Ama vederihño che çah Dihvo vo Jesucristo, ndihchero Pablo

¹ Hua redín yáhn che ndeva mán yavenán, ate va che có nchuhn yáhn ama vederihño che te Dihvo vo Jesucristo, ndihcheró. ²⁻³ A ndeh nduyo che ritahño Dihvo vo Jesucristo, ne mán adive ne, a ri ndiche cun nduyo ne, quenda ye u vahchetero. Hua devanó, a mán, o vacó, atenan Dendiohs devano ye. Ate tanocá nduh ne, quenda ye u vahchetero. ⁴ Min chihneván ama ndeh ndudo che nde hua rentaquinó deh che çahmá yáhn. Aváne ne, çahná va che çahmá. ⁵ Vederihño min che cuáço, redín yáhn che ndonán. Ate çaña mán ne, nde hua redín yáhn che ndo yadé. Atenan yáhn che nde hua rigonun chihvé, atenan yáhn chemin che co co yenó. ⁶ Ndete che nahn ndo yadé ne, dehve ndere ndo yadé, te ndudo cuáço che çahmá. Ate tahque ndah che nde hua çahmá yáhn, çaña che hua çaña chemin nevahneñ ihyan u, te atenan che çahnevan ye che renté mán, çahco ye cudadó nduhça che quechicá mán.

⁷ Çaña che hua ama dín yadé che ndihcheró vederihño min ne, çah yune Dendiohs che dechuh chundah ama çah tan, chetañ u, redín che rechuhríhn cuahn dama. ⁸ A ino yune ama chicá favor Dihvo vo Jesucristo che çahnevi ye çah min, ⁹ ate ráhn ye ri ye u te nduco che yahino ye u, a va, te tahque rihco ro ye vederihquentiyon yáhn ye nduco ihyan che nde hua rigonun chihve ye. Chemin che ama yenó che rechuhríhn, redín çah, te nduco tihça ne, tahque rihco ro Dihvo vo vederihquentiyon yáhn ye nducó. ¹⁰ Ri yenó yáhn nducuahñ che rechuhríhn nan ntiyon yáhn Dihvo vo,

che ndere riya ihyan u mán, che redin tan ye nducó mán, che hua rendaça che rechuhnún mán, che yah rahnó mán, te cuahn che rendó nde ndiyáhn ne, tahque rihco ro Dihvo vo vederihquentiyon yáhn ye nducó.

Pablo ne, ama rendedecadino ye çaña ihyan yáhn Dendiohs che vate ye yan Corinto

¹¹ Ama vedetundo che ráhn yadé nduco nchuhn, ate nducote retuma ino ne sahn che rihñcheh se nchuhn ne, quenán cuma che tihça dín. Nchuhn che redin yáhn che ndeva ne yavenán, ndiyu mán, te andahre lado yáhn nde hua rigonun chihvé, ate hua dehva rinda nan yáhn nan sahn apóstol chemin chan, che rahco ne che ama ndah se. ¹² Cuahn che quenán van nchuhn ne, nduco rino nduco ndah dín vederihño, chihnde ro che apóstol numa cuáço u. ¹³ Nchuhn ne, dama no dín yahinó nchuhn nduco dihño vo che vate ye tama yan. Ate ndete che rahco ne che quendihcó nunde yáhn che hua dendúh nchuhn che ndaçá che chuhnún ne, codín chahtino ne yáhn.

¹⁴ Ráhn rí nchuhn te a rihcoyan yáhn che ndaconan chí quendihcheró nchuhn co ino yune. Nde hua dendúh nchuhn, te rechí çaña che ndah yáhn ne, ndiyu çaña che nahn co yáhn dehtenduh che va yáhn ne. Tihça, te redín nduhça che redin ihyan che rihcaceh ye daya ye. Ndiyu mán ye çenan ino ye che çahcaceh daya ye ihyan. ¹⁵ Andahre cuahn che tahque yahinó nchuhn, ra tin ne, ne ti nan ti ino ne rendihchero ne u, ate nde nduco nduh ne, vá vedeyeno che quendí conán nchuhn, nde vá vedeyeno che çahco mendáhn u çaña che ndah yáhn ne.

¹⁶ Andahre devano cuáço nducoyáça nchuhn che hua dendúh nchuhn çaña che ndaçá che chuhnún, ate nde nduco nduh ama o ne ne, renuhn ino ne, ráhn ne che nducote ama mayon u ne, chihñchéh nchuhn. ¹⁷ Namin a devano nchuhn che ndiyu che chihñchéh nchuhn che dechúh ama o dihño vo, chendihchero ye nchuhn. ¹⁸ A dechúh Tito nduco tama dihño vo, chendihchero se nchuhn, ne a devano ne te hua chihñcheh se nchuhn. Namin a devano ne te nde ama nuhn hua nihñcheh nuhn nchuhn, te dama vederendecadino yáhn nuhn mán, runecađe vatechica nuhn mán.

¹⁹ Dihnó che yahinó nchuhn, che tihça dirún yáhn ne ne, co rahco ne che ráhn nán mán nuhn. Ate hua, te nde muhn nde nan Dendiohs, nducuahñ che redin nuhn ne, redin nuhn numacuahn vederihquentiyon yáhn Dihvo vo Jesucristo, çaña che tahque numa ino ne cotahno ne ihyan. ²⁰ Tihça dín, te nahn che runecađe çenan nchuhn cuahn che ndá, çaña che co yenó çaña ne, ne

hua ndaca yune che dín castigo nchuhn, co rân. Vahinó çava nchuhn, te denan yahn che ndá, ntacá nchuhn che vate çanda ne man, redin ve ne yahn vih man, tan ne nduco vih man, redin yade ne man, redin vi ne man, retumacah ne cuendo nduco vih man, rih nunde ama tama ne yahn vih man, ndeh cuan ndi ne nduco vih man. ²¹ Namin vahinó, te denan cuahn che dechuh tun Dendiohs u van nchuhn ne, co cuihnán çava ne. Co nde va che cuacó çava ama yahn nchuhn che metah nto ino ne nunde che chenar cuma ne nde ro menan, metah cahcoman ne che chihnga redin ne man, che ndere rahtenan ne nduco ihyan che hua nihneçaco ne nduco ye man, che ama idihya ne man.

13

Rahn Pablo che çahn tun ye yan Corinto

¹ Man co ino yune che ndaconan chí quendiheró nchuhn. Nducoyaca ne che va nunde yahn ne ne, dinoca ndahco cuaco o ino ihyan, tuhme co ne castigo. ² Cuahn che ndá chí o yune ne, a rahn nduco nchuhn te cuahn che chí tama yune ne, dín castigo nducoyaca nchuhn che a chendihco ne nunde nde a rahn me, nde nducoyaca nchuhn che cade rahtendihco ne nunde. Man ndaconan dirún yahn ne che a rahn çava che hua conan ne. ³ Nducote nahn nchuhn che çahco ró che quenán nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn che ndá tan ne, tumacadino ne. Dihvo vo Jesucristo ne, hua dehve vah ye nchuhn, te yudo vederihquentiyon yahn ye. ⁴ Andahre quenar yah ye nan cruz, chih ye nduhça ama ihyan che nde hua rigonun chihve ye, ate ndedetuhche Dendiohs ihyan, ndahco ye vederihquentiyon tah ye. Atihnoca nuhn, andahre rahco ihyan che nde hua rigonun chihve nuhn, ate ritahno nuhn ihyan min, ne chemin che te Dendiohs vederihquentiyon, chenar cuma nuhn çava che ndah yahn ne.

⁵ Cuendedecadino nchuhn çava man ne, a ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, o hua. Ndete che numa cuaco ritahno ne ihyan ne, quenun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, ne ndete che hua ne, hua. ⁶ Quenar inó che codevano nchuhn te nuhn ne, ritahno nuhn ihyan min numa cuaco, quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn. ⁷ Rica nuhn Dendiohs çava nchuhn che hua cuahtendihco ne nunde, ne hua conan cuma che din nuhn castigo nchuhn, cuhnde ro che quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn. Andahre ndahchenan ihyan nuhn, çahma ye che hua quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn, ate tihça redin nuhn, te tahque nahn nuhn che runecade cuahtechica ne, che co che

quendaçh yavenan nuhn. ⁸ Tihça, te nuhn ne, ndotenan che çahca tan nuhn yahn ihyan che redinahne ye Ndudo yahn Dendiohs ne, va che ndeva nuhn yavenan ye. ⁹ Vedeyeno yahn nuhn ne, che cotahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne. Dehve din yahn che ndahchenan ihyan nuhn. Namin revah nuhn çava ne, che nde tahque numa ino ne cotahno ne ihyan. ¹⁰ Chemin che numanahn che ametah chí ne, dirún çaca cuh, dechúh yahn ne, çava che nto ino ne nunde yahn ne, ne hua conan cuma che dín castigo nchuhn cuahn che ndá tan. Tihça, te hua náhn che vederihquentiyon che te Dihvo vo Jesucristo u, cochihve deman çava che dín castigo nchuhn. Tahque ndah ne, náhn che cochihve çava che quendi cotahno ne ihyan numa ino ne.

¹¹ Dihno, man ne, Dendiohs conduco ye nchuhn. Runecade cuahtenan ne man, cuenecah yan ama tama ne chedave yahn vih man, ama no ndudo codin ne nduco vih man, ndahça cuahtenan ne nduco vih man, ne Dendiohs, ihyan min che yahino ye uvo man, redin ye che rahte dihne chedave yahn vo man ne, conduco ye nchuhn. ¹² Cuenecah ama tama ne Dendiohs vih numacuahn vedino vedenecon. ¹³ Cuendeva ne Dendiohs yahn nducoyaca dihno vo che vate ye muhn.

¹⁴ Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn. Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn. Tihça co.

CAÇA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN GALACIA

¹ U Pablo ne, ndiyu ihyan iyehñse che chihco ye vederihquentiyon tãh che co apóstol, te a Dihvo vo Jesucristo man, Dendiohs Chida, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo van tenahn man. ² Nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, che vate ne yahn yahn Galacia, u nduco nducoyaça dihno vo che chenay ye muhn nducó, dirún nuhn caça cuh, dechuh nuhn yahn ne.

³ Dendiohs Chida man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne. ⁴ A Dihvo vo Jesucristo che chihco mendahn ye ihyan chíh ye çava nunde yuhn vo, ndedevahn ye uvo van ihyan nunde nduhça che nahn Chido vo Dendiohs, ⁵ ihyan min che va che ndeva nducoyaça ihyan yavenan ye numacuahn ro. Tihça co.

Va ama nan no ndudo çava che ndevahn ihyan

⁶ Ama rahñ inó che nduco nun racondah vedame nchuhn Dendiohs, ihyan min che tendahnun ye uvo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo che yahino ye uvo. Man ne, riquendi ne tama nan ndudo. ⁷ Ndiyu che va tama nan ndudo ndah, ate che tahque ri ne, vate ihyan che redetohnan ye ino nchuhn, nahn ndacorun ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Adecoduhno ihyan che cuahndudo ye tama nan ndudo che ndiyu ndudo che rahndudo nuhn, riñnevan nchuhn ne, ihyan min ne, va che conda ye, andahre u o ama ángel che çava ye vahchetero. ⁹ Nduhça che chicuáhn nchuhn ro menan ne, man ne, ndaconan ntihyon yan tama yune. Adecoduhno ihyan che cuahndudo ye tama nan ndudo che ndiyu ndudo che a chitahno nchuhn ne, ihyan min ne, va che conda ye.

¹⁰ U ne, hua rinúhn che co yeno ihyan iyehñse nducó, te che rinúhn ne, che co yeno Dendiohs. Ndete che núhn che co yeno ihyan iyehñse nducó ne, nde hua co conán nan ntihyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹¹ Dihno, nahn che codevano nchuhn te ndudo ndah che cahndudó, chihnevan ne ne, ndiyu vededevano yahn ihyan iyehñse, ¹² te nde ama ihyan iyehñse ne, hua chicuahn ye u. Che rahndudó ne, man Dihvo vo Jesucristo te ye, checadinó.

¹³ A checadino nchuhn nduhça ihyan u ro menan cuahn che chitahnó ðama nduco ihyan nación yahn Israel. Din tán nduco

ihyan yahn Dendiohs, rihcó che decuihnó ihyan. ¹⁴ Nduhça che ritahno ihyan nación yahn Israel ne, u che tahque quendahnán che co nducoyaça combiero yahn, te numa inó quendi costumbre yahn ihyan ndico yahn. ¹⁵ Ate Dendiohs ne, tendahnun ye u numacuahn vedeyahino yahn ye, ne chihco vih ye u nde ro che metah cuhndeyán. ¹⁶ Ndá ro che nahn ye ne, dechuh ye Daya ye nan, te cuande ye ndudo yahn ye u çava che cuahndudó van ihyan nación chenahn. Cuahn che tihça chí ne, hua cháhn chiqueruné nde ama ihyan, ¹⁷ nde hua cháhn yan Jerusalén chendihcheró ihyan che tahque menan ndi ye apóstol che co u. Tahque ndah ne, cháhn yahn yahn Arabia. Chihno min ne, ndaconán yan Damasco.

¹⁸ Nde chíhno ino nduyo ne, tuhme cháhn yan Jerusalén che ndihcheró Pedro, ne quenán nduco ye ntihyon ro. ¹⁹ Atenan ihyan min nduco Jacobo, dihno Dihvo vo Jesucristo, ndihcheró ihyan. Hua ndihcheró ihyan apóstol chenahn. ²⁰ Nde nan Dendiohs ne, ndudo cuaco che dirún yahn nchuhn.

²¹ Adiva ne, cháhn yahn yahn Siria man, yahn yahn Cilicia man. ²² Tahn min ne, dihno vo che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che vate ye estado yahn Judea ne, hua rendihche ye u. ²³ Che devano ye yahn ne, atenan che rente ihyan che a u che ðin tán ro menan me nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo man, che rahndudó ndudo che rihcó che decuihnó ro menan me man, ²⁴ ne rendeva ye yavenan Dendiohs çavá.

2

Pablo ne, nevahnecun ihyan apóstol chenahn ihyan

¹ Chihno ndichecun nduyo ne, cháhn tama yune yan Jerusalén nduco Bernabé, ne quendá Tito. ² Cháhn, te checadinó te tihça nahn Dendiohs. Min ndo ðama demañ ihyan che ndinan ye yahn yaço, ne neçah cuandé ihyan yahn ndudo ndah che rahndudó van ihyan nación chenahn. Tihça ðin, te nahn cadinó deh çahma ye yahn ntiyon yahn, a cochihve o hua. ³ Nde Tito che nduco se u, andahre sahn tama nación se, ate hua ðin ye fuerza che conan seña sahn. ⁴ Ama o sahn che redin ça se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn ndeh chendá se min, rano se nuhn, nahn cua cuande se nuhn dehco che vatemañ ino nuhn, ritahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, te nahn se che ndaconan quendi nuhn ley che dirun Moisés, ðin che denduh ino nuhn. ⁵ Ate nde tah hua tumacah nuhn yahn sahn chahn, te rendedecadino nuhn çava nchuhn, ne hua çah yune nuhn che tihdenan se costumbre

ndico nan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Me ihyan ndinan chahn ne, a ndinan ye o hua, chemin ne, nde hua cuande yahn, te Dendiohs ne, dama no rendihche ye nducoyaca ihyan. Ihyan chahn ne, metah nde ama nan ndudo che quendudonan devano ye che va che cacuahn ye u. ⁷ Tahque ndah ne, tumacadino ye che man Dendiohs nahn ye ntiyon u che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan nación chenahn nduhca che nahn ye Pedro che cuahndudo ye van ihyan nación yahn Israel. ⁸ Nduhca che cah dito Dendiohs Pedro nan ntiyon van ihyan nación yahn Israel ne, tihca cah dito ye u nan ntiyon van ihyan nación chenahn. ⁹ Jacobo man, Pedro man, Juan man, ihyan chahn che ndinan ye, nducote tumacadino ye te numacuahn vedeyahino nte Dendiohs vederihquentiyon u ne, nevahnecon ye nuhn, u nduco Bernabé, ne nte cade ye che quendi nuhn cuahndudo nuhn van ihyan nación chenahn, ne man ye ne, quendi ye cuahndudo ye van ihyan nación yahn Israel. ¹⁰ Atenah che chica ye nuhn ne, che din nuhn cuande cava ihyan chevah che vate ye min. Chemin ne, numacuahn vedeyeno dinahn.

Pablo ne, yahve ye Pedro min yan Antioquia

¹¹ Adiva cuahn che chahn Pedro yan Antioquia ne, tumacadinó che hua runecade ye, ne quenah cuma che yahvé ihyan. ¹² A menah ne, reh ye dama nduco ihyan nación chenahn. Ate cuahn che nda ama o sahn che dechuh Jacobo ne, din vih ye, ametah cheh ye dama nduco ihyan chahn, te vah ye ihyan che riquendi ye redinahn ye ley che dirun Moisés. ¹³ Nduco chemin ne, chihco ro ye che o nan o chende ye, ne nducoyaca ihyan nación yahn Israel che rendo dama ye min, nde Bernabé ne, dama chi ye nduco ye. ¹⁴ Che tihca din ye ne, chihnde ro yahn ye che hua runecade riquendi ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Chemin che rahn ri Pedro nan nducoyaca ihyan ndiyaco: “Di, che sahn nación yahn Israel di, a metah ro che dama ri nduco dihno vo ihyan nación chenahn, chihcoman costumbre yahn ihyan nación yehn. Man ne, ztaca che nahn din fuerza dihno vo ihyan nación chenahn che dinahn ye costumbre yahn ihyan nación yehn?”

Ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenahn man, che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndevahn ye

¹⁵ Nuhn ne, ihyan nación yahn Israel nuhn, ndiyu ihyan nunde nuhn nduhca ihyan nación chenahn. ¹⁶ Ate devano nuhn

che atenah che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo che ndeva Dendiohs uvo, ndiyu che dinahn vo ley che dirun Moisés. Chemin che nahn nuhn ne, cava che ndeva Dendiohs nuhn ne, ndotenan che dinahn nuhn che rihquentiyon ley min ne, chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo. Tihca din nuhn, te andahre dinahn ihyan che rihquentiyon ley min, ate hua cava chemin ndeva Dendiohs ihyan.

¹⁷ Man che a chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, che nahn nuhn che ndeva Dendiohs nuhn ne, ndete che quenda ro yahn nuhn che ihyan nunde nuhn nduhca ihyan nación chenahn ne, za cahquino vo cahmo vo che Dihvo vo quendihco ye nunde ne? Hua. ¹⁸ Ama te a chihcoman nuhn ley che dirun Moisés ne, ndete che ndaconan nuhn dinahn nuhn che rihquentiyon ne, nduco chemin cahco ro nuhn che ihyan nunde nuhn. ¹⁹ Cuaco che tihca, te u ne, a nan ley min tumacadinó che hua ndaca vederenchahco che dinahn vederihquentiyon yahn man, che tahque ndah cohahtinó Dendiohs man. ²⁰ Anduhneca ndete che quenah yah dama nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs. A ihyan min che rihquentiyon ye u, ndiyu man. A yahino ye u, ne chihco mendahn ye ihyan chih ye cava. Man ne, nducuahn che redin ne, a yahn che ritahnó ihyan. ²¹ Ndiyu che duche rinó vedeyahino yahn Dendiohs, ate hua co ndeva ye ihyan cuande yahn che dinahn ye ley che dirun Moisés, ne chemin che quenah cuma che chih Dihvo vo Jesucristo.

3

Che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua redotenan vo ley che dirun Moisés

¹ Nchuhn dihno che vate ne yan Galacia, a te cuande ndah nuhn nchuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenah yah ye. Ate man ne, ama tundo ndaconda ne, chitahno ne yahn ihyan che chihncheh ye nchuhn, chihcoman ne che redinahn ne ndudo cuaco. ² Nahn che cuahte nchuhn ndedecadino ne. ¿A te Dendiohs Vaco Ndah yahn ye nchuhn yahn che dinahn ne ley che dirun Moisés, o te ye yahn che chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo? ³ Hua co nchuhn chevah ca tundo. A quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn yahn che chitahno ne, ne hua ndahca che ndevanah ne richahtino ne ley min. ⁴ Ndete che cahcoman nchuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nde ama nan dehtenduh che a din Dendiohs nduco ne, hua cochihve yahn ne. Ate quenah inó che cochihve yahn nchuhn. ⁵ Cuahn che redin Dendiohs che renun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, rinahn vederihno van ne ne, ndiyu

çava che redinahn ne ley che dirun Moisés, te çava che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Cua cuande ne nduhça che chinahn nduco Abraham. Ihyan min ne, chitahno ye Dendiohs, ne çava chemin no che nedin yahn Dendiohs ihyan. ⁷ Cuedevano nchuhn te nducoyaca ihyan che ritahno ye Dendiohs ne, riquendi ye yune yahn Abraham. ⁸ Nde a rahn me ne, a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs te ihyan nación chenahn che cotahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan. Ndudo ndah min ne, a ndudo che çah Dendiohs Abraham, rahn ye tuhça: “Vedeyahino che quenan cumá ndoque ne, a namin che ndah yahn ihyan nducuahn nación.” ⁹ Nducote tihça ne, nducoyaca ihyan che ritahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan nduhça che nedin yahn ye Abraham yahn che chitahno ye.

¹⁰ Me nducoyaca ihyan che richahtino ye che ndevahn ye nduco che dinahn ye ley che dirun Moisés ne, va che conda ye, te nde ama ihyan hua cocha ye dinahn ye ley min. Va che conda ye, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Nducoyaca ihyan che hua dinahn ye nducuahn che ndirun nan ley ne, va che conda ye.” ¹¹ Nducote tihça ne, a ndero ndi che nde ama ihyan hua tuno ye nan Dendiohs nduco che dinahn ye ley min. A namin no tun ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “A ihyan che ritahno ye che ndedevahn Dendiohs ihyan, ndeva ye ihyan.” ¹² Ate hua tihça ley che dirun Moisés, te chemin ne, rihquentiyon che dinahn ihyan ndiyu che cotahno ye. Chemin ne, a ndirun nan ley min tuhça: “Ihyan che dinahn ye nducuahn che rihquentiyon ley cuh ne, ndevahn ye.”

¹³ Dihvo vo Jesucristo ne, a ndedevahn ye uvo, metah che conda vo nduhça che rihquentiyon ley min. Man ye chuhrihn ye menun vo, chi ye ye castigo che va che co vo. Chinahn nduco ye nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Nducoyaca ihyan che a ndinda ye ne, renan yah ye.” ¹⁴ Nduco tihça ndedevahn ye uvo çava che din ye che conahn ndudo che necah Dendiohs Abraham çava che ndah yahn ihyan nación chenahn. Namin nduco tihça ne, nducoyaco vo che ritahno vo ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo nduhça che a çah ye ndudo yahn ye.

¹⁵ Dihno, cua cuande nchuhn ejemplo cuh che ntihyon yan: Cuahn che redendah ihyan ama çaca, redin ye firma, rihco ye ne, nde ama ihyan hua co çahca tan ye yahn, nde hua co ndedendah ye nduhça che nahn ye. ¹⁶ Me ndudo yahn Dendiohs che çah ye Abraham nduco ndata yahn ye ne, che ndirun che ndata yahn ye ne, conahn che ama no ihyan nan ndata yahn ye, ndiyu

nducoyaca ye. Ihyan min ne, a Dihvo vo Jesucristo. ¹⁷ Cuedevano nchuhn te Dendiohs ne, çah ye ndudo yahn ye Abraham, ne çah dito ye. Me ley che dirun Moisés chihno cun ciento ndico ndiche nduyo adive ne, hua co che çahca tan yahn ndudo min. ¹⁸ Che çah Dendiohs ndudo yahn ye Abraham che din ye che ndah nduco nducoyaca ihyan ne, conahn nduco ye yahn che tihça chi yeno Dendiohs ndiyu yahn che dinahn ye ley min.

¹⁹ Nducote tihça ne, co vate ihyan che ndedecadino ye: “¿Dehra cochihve ley che dirun Moisés tuhme ne?” Cuedevano nchuhn te chihnde adive atenah çava che chihco ro nunde yahn ihyan nde nda ro che nan ndata yahn Abraham quendah ihyan min che a nente çade Dendiohs nduco Abraham yahn ye. Dechuh Dendiohs ángel, ndahco ye ley min tah Moisés çava ihyan yan. ²⁰ A ndero ndi che chichihve Moisés yahn Dendiohs man, çava ihyan yan man. Namin a ndero ndi che Dendiohs che çah ye ndudo yahn ye Abraham ne, a ihyan min no tun che ndahco ye ley yahn ye tah Moisés. ²¹ Andahre tihça, ate ley yahn ye che ndahco ye tah Moisés ne, ndiyu che rendahco çade ye ndudo che çah ye Abraham, te hua nedin yahn ye ihyan, ndevahn ye nduco che dinahn ye ley min. ²² Tahque ndah ne, rihco ro ley min che va che conda nducoyaca ihyan, din nunde yahn ye. Tihça rihco ro ley min çava che ihyan che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva Dendiohs ihyan, nduhça che a necah ye ndudo yahn ye.

²³ Numanahn che metah nda Dihvo vo Jesucristo, cotahno vo ihyan ne, chihco rino ley min uvo. ²⁴ Anduhneca ndete che din ley min cudado uvo, tihyon yune uvo çava che cotahno vo ihyan min, nedin yahn Dendiohs uvo. ²⁵⁻²⁶ Ate man che a nedin daya Dendiohs uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ametah rendotenan vo ley min. ²⁷ Nducoyaco vo che chedenune vo, nevahnecun vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndo vo ihyan yahn ye. ²⁸ Man ne, nde hua redin yahn che ndahchenan vih vo. Dehve din yahn atanochan ihyan yahn ye, a ihyan nación yahn Israel ye, o ihyan tama nación ye, a redin ye ntiyon yahn ihyan, o redin ye ntiyon yahn man ye, a ndahta ye, o çahn ye. Hua dehve din yahn taçhan vo, te che ndichahtino vo Dihvo vo Jesucristo ne, a dama no nducoyaco vo. ²⁹ Nducote a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo ne, riquendi vo yune yahn Abraham, ne ndeva Dendiohs uvo nduhça che a necah ye ndudo yahn ye.

4

¹ Cua cuande nchuhn tama ejemplo: Ama sahn dihn che va che ndonda tah se vede-

cuihca yahn chida se ne, numanahn che lihn ca se ne, rendihche ihyan sahn anduhneca mozo, andahre sahn min co yahn se nducuah. ² Va ihyan che redin ye cudado sahn man, rendihche ye cava se man, nde nda ro che ndahco chida se dehtenduh yahn ye tah se. ³ Atihnocá uvo, te ro che metah cotahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca checáhya uvo, riquendi vo costumbre yahn ihyan ndico yuhn vo. ⁴ Ate cuahn che tuno ro che a ndihco cade Dendiohs ne, dechuh ye Daya ye. Ihyan min ne, ndo ye ihyan iyehnsé, chihndeyan ye, ne dinahn ye ley che dirun Moisés, ⁵ cava che nduco tihca ndedevahn ye uvo yahn vederihquentiyon yahn ley min, ne nedin daya Dendiohs uvo. ⁶ Man che a nedin daya Dendiohs uvo ne, dechuh ye Vaco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya ye, conun chete chedave yuhn vo, ne covah tuhca: “Ndih che Chidá.” ⁷ Nducote tihca ne, a ntero ndi che ndiyu ihyan vane uvo. A ndevahn vo, nedin daya Dendiohs uvo, ne ndeva ye uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

Pablo ne, rendedecadino ye cava ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁸ Ro menan me ne, vatechica vane nchuhn nan Dendiohs, nde hua devano ne che va ye, rendeva ne yavenan dehtenduh che ndere redin ne dendiohs yahn ne. ⁹ Ate man che a nevahnecun ne Dendiohs, nedin yahn ye nchuhn ne, ¿taca che ndaconan ne dinahn ne costumbre chemin chan che nde hua cochihve? ¹⁰ Nchuhn ne, renevahnecun ne dehtenduh vihco man, rihco vih ne iyo man, nduyo man, che rahco ne che cahnda. ¹¹ Rendedecadino che a chinda ntiyon che din van ne, chicuáhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn.

¹² Dihno, nducote dama chi vo nduco vih ro menan me ne, ricá nchuhn che quendi ne yune yáhn, cahcoman ne costumbre ndico nduhca che a chihcoman. Quenan ino che dinahn ne che ricá nduhca che din ne ro menan me. ¹³ A devano nchuhn te yahn che chi cáh, che quenán yan vaco ne, ne chemin che ndaca yune che cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ne. ¹⁴ Andahre ndaca yune che ndahchenan nchuhn u yahn che cáh, ate hua din ne, nde hua chacondah vedame ne u. Tahque ndah ne, nevahnecun ne u, ndihche ne u anduhneca ndete che ama ángel yahn Dendiohs u man, anduhneca man Dihvo vo Jesucristo u man. ¹⁵ ¿A chinan nchuhn vedeyahino che chahtenan cuma ne nducó ro menan me ne? Ama ndedecadino ne yahn cah che quenán ndutinán, nde a rino ne che tico ne ndutinán ne, te ne u. ¹⁶ Man ne, ¿a racondah vedame nchuhn u yahn che

riyahvé nchuhn che cuahtechica ne nduhca che nahn Dendiohs ne?

¹⁷ Sahn che tihca rinun se nchuhn ne, ndiyu che yahino se nchuhn, te yahn che nahn se che cuacondah vedame ne nuhn, nevahnecun ne sahn. ¹⁸ Codin nun ino nchuhn, codin ne che ndah cuahn dama, ndiyu deman cuahn che quenán van ne. ¹⁹ Dayá che yahino nchuhn, ama rechuhríhn che rendedecadino cava nchuhn, ne quendi chuhríhn nde nda ro che conan dinahn ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo nduhca che redin yahn. ²⁰ Ama náhn ndete che a quenán van nchuhn, ne cacuáhn nchuhn nduco rino nduco ndah cava che conahn ne, te ama rendedecadino cava ne.

Ejemplo yahn Agar nduco Sara

²¹ Nchuhn che nahn nevahnecun ne ley che dirun Moisés, ¿a renahn ne nducuah che rihquentiyon ne? ²² Nan ley min ne, ndirun che Abraham ne, ndaca o daya ye. Ama se ne, chacoyahn tahn decáhya yahn ye che ndere quenán ye nduco te, ne tama se ne, chacoyahn ihyan ndahta yahn ye. ²³ Tahn decáhya yahn ye ne, ndaca daya te yahn che din chihyo ye tahn. Ate ihyan ndahta yahn ye ne, ndaca daya ye yahn che a tihca necah Dendiohs ndudo yahn ye. ²⁴⁻²⁵ Che tihca chi ne, covahn ama ejemplo che tuhca conahn: Nduh che o ihyan ndahta chahn ne, anduhneca o ndudo che chihco Dendiohs. Agar, tahn decáhya che ndere quenán te nduco Abraham ne, anduhneca ley che cah Dendiohs Moisés min Cuete Siná, nación yahn Arabia. Ihyan yan Jerusalén man, ihyan chenahn man, che renevahnecun ca ley min ne, anduhneca sahn decuáh deman che chacoyahn tahn min, che rihquentiyon ihyan sahn. ²⁶ Ate uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua tihchan vo, te quenán cuma che cuah-tenan vo vahchetero. ²⁷ Tihca, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Di che hua rendaca daye, che nde hua de-
vene deh che renan yah chete ndahta
che racoyahn ye,
co yene, nde tuno cuah yene,
te tahque yahn daya ndahta deman
che co ndahta che va inchahn ye.

²⁸ Dihno, uvo ne, anduhneca Isaac, daya Sara, ihyan min che a necah Dendiohs ndudo yahn ye che va che cuhndeyan ye. ²⁹ Cuedevano ne te ro menan me ne, sahn che chacoyahn tahn decáhya che ndere quenán te nduco Abraham ne, din tán se nduco sahn daya Sara, sahn min che cah Vaco Ndah yahn Dendiohs fuerza chaco se che ndaca ye sahn. Atihnocá man ro cuh, te ihyan che renevahnecun ca ye ley che dirun Moisés ne, redin tán ye nduco uvo

che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ³⁰ Ate dehve din yahn chemin, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuacondah vedame tahn decahya me nduco sahn daya te.” Atihnocah ihyan che renevahnecon ca ye ley che dirun Moisés, te hua co cuande ye van ihyan yahn Dendiohs. ³¹ Dihno, nducote tihca ne, cuedevano ne te uvo ne, anduhneca daya Sara, ndiyu nduhca daya tahn decahya me.

5

¹ Dihvo vo Jesucristo ne, a ndedevahn ye uvo. Man ne, ametah nahn che cah rihn man vo uvo, quendi vo costumbre ndico che nevahnecon vo ro menan.

² U Pablo ne, riyahvé nchuhn. Cuihco-van ne che cahma. Ndete che cuahnecon ne che conan seña nchuhn ne, nde hua cochihve yahn ne che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo. ³ Namin rahn ri nchuhn tama yune te ihyan che cuahnecon ye che conan seña ihyan ne, quenan cuma che dinahn ye nducuahn che rihquentiyon ley che dirun Moisés. ⁴ Duh nchuhn che rahco ne che ndeva Dendiohs nchuhn yahn che redinahn ne ley min ne, a chacondah vedame ne Dihvo vo Jesucristo man, a denda ne, te metah yahino Dendiohs nchuhn man. ⁵ Uvo, nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo man, nducote quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo man ne, chenah ino vo che ndeva Dendiohs uvo. ⁶ Che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua rigonun chihve a chenah seña uvo, o hua. Che rigonun chihve ne, che cotahno vo ihyan min man, cuahntenan cumo vo vedeyahino man.

⁷ Ro menan me ne, ama ndahca dinahn nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Man ne, ¿duh rinun nchuhn che cuacotahn ne? ⁸ Dendiohs, ihyan min che tendahnun ye nchuhn ne, a ndero ndi che ndiyu ihyan min din ye che ndacorune vederendedecadino yahn ne. ⁹ Cuedevano nchuhn te ndudo yahn sahn min che rinun se nchuhn ne, anduhneca tahsihn ya che rendih van nducuahn yache. ¹⁰ U ne, quenan ino Dihvo vo Jesucristo che din ye che quendi nchuhn ndudo che chicuahn nchuhn. Me adecoduhno sahn min che rinun se nchuhn ne, va che din Dendiohs castigo sahn.

¹¹ Dihno, u ne, hua rihquentiyon ihyan che conan seña ihyan, quendi ye ley che dirun Moisés, te ndete che tihca redin ne, ihyan naci6n yahn nde hua din tan ye nduco man, nde hua co tan ye che rahndud6 che quenah yah Dihvo vo Jesucristo nan cruz cava nducoyaca vo man. ¹² Sahn che vatechica se rinun se nchuhn che conan seña nchuhn ne, tahque ndahca che ama yune no cahca nduh se sahn.

¹³ Me nchuhn dihn6 ne, a din Dihvo vo Jesucristo che vatem6n ino ne. Ametah va che cah rihn ne nchuhn, dinahn ne che rihquentiyon ley ndico me. Ate hua ndedecadino ne che nducote a vatem6n ino ne ne, co cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendiho ne nunde. Tahque ndah ne, numacuahn vedeyahino cuinan ama tama ne vih, ¹⁴ te vederihquentiyon yahn Dendiohs che menan vihca ne, tuhca: “Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahine man di.” ¹⁵ Ate ndete che van man nchuhn condinun condinahn6 ne vih ne, cuihco ne cudado, te denan co ndache nducoyaca ne, ne din vi ama tama ne yahn vih.

Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rihca tan che quendi vo vedeyeno yahn man vo

¹⁶ Rahn ri nchuhn che dinahn ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs cava che hua ndaca yune che cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendiho ne nunde, ¹⁷ te nduco chemin ne, recah ndache ne Vaco Ndah yahn Dendiohs. Chemin che hua ndahca che cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendiho ne nunde. ¹⁸ Ndete che recah yune ne che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn ne, ametah quenah cuma che dinahn ne vederihquentiyon yahn ley che dirun Moisés.

¹⁹ A ndero ndi ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendiho ne nunde, te ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevac6 nduco ye man, redin ye dehtenduh che chihnga man, metah vedecuihno nan ye man, ²⁰ rendeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, redin cuah ye man, rendihche tan ye vih man, rahte canda ye nduco vih man, redin dihta ye man, ri tan ye man, redin cheche chedave yahn ye nduco ihyan chenahn man, rihco canda ye van ihyan man, ²¹ redin ve ye man, rihno ye vih man, rahtechica coh ye man, a cudado che reh no ye vate ye man, a ndeh nan ca nunde chemin chan rahtendiho ye man. Ndaconan riyahvé nchuhn te nducoyaca ihyan chemin chan ne, hua nedin yahn Dendiohs ihyan.

²² Ate ihyan che recah yune ye che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, tuhchan ye: Chenan cuma ye vedeyahino man, vedeyeno man, ndahca chenah ye nduco ihyan chenahn man, chahtino ye man, ndah ihyan ye man, redinahn ye ndudo yahn ye man, ²³ necun ye man, hua riquendi ye vedeyeno yahn man ye, rahtendiho ye nunde man. Ihyan chahn ne, rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne ametah quenah cuma

che dinahn ye ley che dirun Moisés. ²⁴ Ihyan chahn ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo ihyan, ne ametah riquendi ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde. ²⁵ Nducote a ndacorun Vaco Ndah yahn Dendiohs vederendecadino yuhn vo, ndo vo anduhneca ihyan ra ne, nahn che nan nducuah che redin vo ne, din vo nduhca che nahn. ²⁶ Hua din yahn che din cun vo man, din ve vo man, ndaca yune che co tan ama tama vo nduco vih.

6

Nduhca che nahn che cuahtechico vo

¹ Dihno, ndete che ama cha ihyan van nchuhn denan condihco ye nunde ne, nchuhn che redinahn ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, coyahve ne ihyan nduco rino nduco ndah cava che nto ino ye nunde min, ndaca ye vederenchahco. Nahn che ama ndah cahco ama tama ne cudado, te denan nduco ne condihco ne nunde. ² Cuinan ama tama ne vih, te tihca rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo. ³ Ndete che rahco ama cha nchuhn che ama rignonun chihve ne cuahn che hua cuaco ne, rihncheh man ne nchuhn. ⁴ Quenan cuma che ndedecadino queri ama ne yahn dehtenduh che redin ne, hua rendotenan che cua cuande ne ihyan chenahn. Me ndete che runecade ne ne, va deh cuande che co yeno ne. ⁵ Tihca, te queri ama ihyan ne, cah rihn man nunde yahn ye ihyan.

⁶ Ihyan che rahn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che dama co ye nduco ihyan ricuahn yahn ye, din ye dehtenduh che runecade.

⁷ Hua co nchuhn chevah ca tundo, ndedecadino ne che co cahnceh ne Dendiohs, te tuno ca nunde yahn ihyan ne, a tihca va che nedihve ye. ⁸ Ndete che cuahtechica ye vedeyeno yahn man ye, cuahtendihco ye nunde ne, va che conda ye. Ate ndete che dinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁹⁻¹⁰ Chemin che quenán cuma che numacuahn chedave yuhn vo din vo che ndah nduco nducoyaca ihyan, menan vihca nduco ihyan che dama ritahno vo nduco ye Dihvo vo Jesucristo, te ndete che tihca din vo cuahn dama ne, ndeva Dendiohs uvo.

¹¹ Condihche nchuhn nduhca che a ndero ndi che ama rahte letra redirun man yahn ne. ¹² Sahn che redin se fuerza nchuhn che conan seña nchuhn ne, tihca redin se, te nahn se che quendah yavenan se nan ihyan naci6n yahn Israel man, hua nahn se che din tan ye nduco se yahn che rahndudo se che quenán yah Dihvo vo Jesucristo cavo vo man. ¹³ Sahn chahn ne, chenán seña

sahn, ate hua redinahn se nducuah che rihquentiyon ley che dirun Moisés. Che nahn se che conan seña nchuhn ne, atenan cava che din yade se che sahn chahn chihquentiyon se che conan seña nchuhn. A chemin che vedeyeno yahn se. ¹⁴ Ate u ne, atenan che chih Dihvo vo Jesucristo, quenán yah ye nan cruz, ndedevahn ye u ne, a chemin no che vedeyeno yahn, te nduco chemin chihcomán che quechicá vedeyeno yahn man, quendihco nunde. ¹⁵ Uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua de hve din yahn a chenán seña uvo, o hua. Che rignonun chihve ne, che ndacorun vo vederendecadino yuhn vo, ndo vo anduhneca ihyan ra. ¹⁶ Nducoyaca ihyan che redinahn ye vederihquentiyon cuh man, ihyan chenahn che namín ndi cuande ye van ihyan yahn Dendiohs man ne, ricá Dendiohs che din yahino ye ihyan, din ye che ndahca cuahtenan ye.

¹⁷ Che cuahn ca ne, ametah nahn che denduh nde ama nchuhn u nduco vedetundo yahn ne che ritahno ne yahn sahn chahn. Cuedevano nchuhn te che chenán muhn chenán min yato u ne, a yahn che redin ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹⁸ Dihno, Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN EFESO

¹ U Pablo, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo che tendahnun Dendiohs u, dirún çaça cuh, dechúh yahn nchuhn ihyan yahn Dendiohs che vate ne yan Efeso, ritahno ne numa ino ne Dihvo vo. ² Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

Redin Dendiohs che ndah nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

³ Ndeva vo yavenan Dendiohs yuhn vo, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che din ye nducuahn che ndah çaça chedave yuhn vo. Din ye che ritahno vo Dihvo vo, ne man ne, anduhneca ndete che vate vo vahchetero. ⁴ Nde ro che ametah cuhnde iyehñse ne, a tendahnun ye uvo çaça che co vo ihyan yahn ye man, çaça che hua cuah-tendiho vo nde ama nunde nan ye man. ⁵ Numacuahn vedeyahino chihco çade ye che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo, nedin daya ye uvo nduhça che nahn man ye. ⁶ Tihça din ye çaça che ndeva vo yavenan ye yahn vedeyahino chahte yahn ye. Nedin yahn ye uvo, te ama yahino ye uvo che cuande yahn Daya ye che yahino ye, ⁷ ihyan min che chera yun yahn ye çaça che ndevahn vo. Man ne, a nchahco Dendiohs nunde yuhn vo, te ama yahino ye uvo. ⁸ Te ndahva ye vededevano chahte uvo, ⁹ din ye che chenahn vo taça che nahn man ye, che nde hua tumacadino ihyan ro menan. Tihça din ye nduhça che a chihco çade man ye. ¹⁰ Nducote ndedevahn Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn ye ne, chihco çade Dendiohs che ndo dama nducoyaca nducondi ihyan chahn. Nda ro yahn ne, a vahchetero, o muhn iyehñse cuh, adecotino che chenah ye, va che ndo dama ye.

¹¹ Dendiohs che redin ye nducuahn ataneca che nahn man ye ne, a tendahnun ye nuhn çaça che cotahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, ndevahn nuhn. ¹² Tihça din ye, te nahn ye che ndeva ihyan yavenan ye che cuande yahn nuhn che tahque menan chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Namin nchuhn che chihcovan ne ndudo ndah, ndudo cuaco che rendedevahn ihyan, a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ne. A chitahno ne ihyan, ne chemin che Vaco Ndah yahn Dendiohs che necah ye ndudo yahn ye che va che chi muhn iyehñse cuh ne, a chihco vih nchuhn. ¹⁴ Quenun Vaco Ndah yahn ye queri ama vo çaça

che co devano vo che va che conahn che ndevahn vo. Chemin che ndeva vo yavenan Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.

Chica Pablo che din Dendiohs che conahn ndah ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Nducote tihça va che co man, nducote a checadino che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man, redin yahino ne nducoyaca ihyan yahn ye man, ¹⁶ riquendi renecah nundihve cuahn Dendiohs çaça ne queri ama yune che revah. ¹⁷ Ricá Dendiohs yahn Dihvo vo Jesucristo, Dendiohs Chida che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, che din ye che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, din che cuahtenan cuma ne vededevano, conahn ne ndudo ndah yahn ye. ¹⁸ Ricá ihyan che din ye che codevano ne che tendahnun ye nchuhn çaça che ndeva ye nchuhn man, nduhça che, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, ndedevahn ye ihyan yahn ye man, ¹⁹ rendahcorun ye vederendecadino yuhn vo, redin ye che rendo vo anduhneca ihyan ra man. A numacuahn vederihquentiyon min, ²⁰ ndedetuhche ye Dihvo Jesucristo van tenah, chihco ndah ye ihyan lado tah cuaco ye vahchetero, ²¹ çaça che cahcantiyon ye nducoyaca ihyan che chenah cuma ye vederihquentiyon man, nde nducoyaca angel man. Cahcantiyon ye cuahn dama, ro cuh man, ro che cochi man. ²² Ndahco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon tah ye, ne chaconahn ye ihyan che conan ye yahn nducoyaca ihyan yahn ye. ²³ Van nducoyaca ihyan chahn ne, anduhneca ndete che ri numa man ye. Ihyan min ne, rihquentiyon ye numachahte.

2

Ndedevahn Dendiohs ihyan yahn ye

¹ Ro menan me ne, anduhneca ndete che a ndih vo, nedin nunde yuhn vo. Ate man ne, ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo. ² Ro min ne, din vo nducuahn che hua ndah, dinahn vo nduhça che nahn chundah, sahn min che nde meniyon rihquentiyon se vaco chihnga man, ihyan che rahcotahn ye yahn Dendiohs man. ³ Anduhnecan ihyan chahn, tihchan nducoyaco vo ro menan, te chahtechico vo vedeyeno yahn man vo, chahtendiho vo nunde. Chemin che a vate mendahn vo ro min che co vo castigo yah yahn Dendiohs. ⁴ Ate Dendiohs, nducote ama chahte vedevahino quenah cuma ye ne, ama yahino ye uvo. ⁵ Andahre anduhneca ndete che a ndih vo, din nunde yuhn vo, ate nducote chitahno vo Dihvo

vo Jesucristo ne, ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo. Man ne, anduhneca ndete che a ndedetuhche ye uvo, ametah rahtechico vo vedeyeno yahn man vo, rahtendihco vo nunde. A ndedevahn ye uvo numacuahn vedeyahino yahn ye. ⁶Ndedetuhche ye Dihvo vo, chihco ndah ye ihyan vahchetero, ne anduhneca ndete che tihca din ye nduco vo, nedin dama ye uvo nduco ye. ⁷Tihca din ye cava che cahco ro ye numacuahn ro che ama yahino ye uvo che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁸Din ye che chitahno vo ihyan min, ndedevahn ye uvo numacuahn vedeyahino yahn ye. A yahn vedeyahino yahn man ye din ye che chitahno vo, ndiyu yahn vederendecadino yahn man vo man, ⁹ndiyu yahn che rigonun chihve dehtenduh che nedin vo man. A tihca va cade cava che hua din yade nde ama ihyan. ¹⁰A Dendiohs che chihco cade ye tachan ihyan uvo. Nde ro che ametah cotahno vo, a ndihco cade ye yune che quendi vo. A ihyan min che din ye che chitahno vo Dihvo vo Jesucristo.

Ndo yan Dendiohs nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹¹Nducote tihca din Dendiohs nduco vo ne, cuahtenun ino nchuhn te ro menan me ne, vatechica vane ne, hua ndi cuande ne van ihyan naci6n yahn Israel che chenan sefia che raconahn man ye ihyan. ¹²Ro min ne, anduhneca ndete che ametah Dihvo vo Jesucristo cava nchuhn man, hua ndi cuande ne van ihyan naci6n yahn Israel man, nde hua cava ne che nente cade Dendiohs ndudo yahn ye man. A ndere vate ne iyehanse, nde hua devano ne yahn che rendedevahn Dendiohs ihyan, nde hua devano ne che va ye. ¹³Ro min ne, ama yahn chenan ne che cotahno ne Dendiohs. Ate man che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chera yun yahn ye cavo vo ne, nedin yahn Dendiohs nchuhn, ¹⁴te din Dihvo vo che ndo yan ye nduco vo. Avane ne, nuhn ihyan naci6n yahn Israel man, nchuhn ihyan tama naci6n man, din ye che ndo yan vo nduco vih, ¹⁵chihnovi ye vedetan yuhn vo. Chihco mendahn ye ihyan, chih ye, ne nduco chemin ne, chihnovi ye vederihquentiyon yahn ley che dirun Mois6s, nedin ye ama cuan no uvo nduco vih. ¹⁶Quenan yah ye nan cruz, ne nduco chemin ne, chihnovi ye vedetan yuhn vo, nedin dama ye uvo nduco vih. Din ye che ndo yan Dendiohs nduco vo.

¹⁷Tihca nda Dihvo vo Jesucristo, cahndudo ye ndudo ndah che ndo yan Dendiohs nduco vo, nuhn ihyan naci6n yahn Israel che a nedin yahn Dendiohs nuhn man, nchuhn ihyan tama naci6n che metah nedin yahn ye nchuhn man. ¹⁸Nducote ritahno

nducoyaco vo ihyan min ne, a ihyan naci6n yahn Israel uvo, o ihyan tama naci6n, dehve din yahn, te a ndo yan Dendiohs Chida nduco vo, din Vaco Ndah yahn ye. ¹⁹Chemin che andahre ihyan tama naci6n nchuhn, ate a ndi cuande ne van ihyan yahn Dendiohs, a nedin daya ye nchuhn. ²⁰Nchuhn ne, anduhneca ama yaco che nti nan ama name che chihco ihyan profeta man, ihyan ap6stol man. Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca tu che tahque richihve yahn. ²¹Tunoca che ritahno ihyan Dihvo vo ne, anduhneca queri ama tu che ndahto che ndi ama yaco che ndi vih cava Dendiohs. ²²Namin nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, ndo dama ne nduco ihyan yahn ye, ndi ne anduhneca ama yaco yahn Dendiohs nan che quenun Vaco Ndah yahn ye.

3

Cah Dendiohs ntiyon Pablo che cuahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan naci6n chenahn

¹A ndi cuande nchuhn van ihyan yahn Dendiohs. Chemin che, u Pablo, che quenun vacoyahn yahn che rahndudo ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, rihnevan nchuhn, ric6 Dendiohs cava ne. ²Co a devano nchuhn che chihco Dendiohs tah ntiyon che cuahndud6 ndudo nduhca che yahino ye nchuhn. ³Dendiohs ne, din ye che checadin6 ama ndudo ra, dirun tah yahn nchuhn. ⁴Cuahn che ndihchenan ne ne, tumacadino ne te a chenahn ndudo ra yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁵Ndudo min ne, hua cah Dendiohs, checadino ihyan che chahte ye a rahn me. Ate man ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, recah ye, recadino ihyan ap6stol yahn ye man, ihyan che rahndudo ye ndudo yahn ye man. ⁶Ndudo min ne, tuhca conahn: Che ihyan naci6n yahn Israel man, ihyan naci6n chenahn man, ndevahn ye dama nduco vih. Cotahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ne ndedevahn Dendiohs ihyan nduhca che a nente cade ye. ⁷Yahino Dendiohs u, ne numacuahn vederihquentiyon yahn ye, tendahnun ye u che co ap6stol yahn ye, ndahco ye ndudo ndah min tah cava che cuahndud6. ⁸Andahre van nducoyaca ihyan yahn ye, u che tahque hua rigonun chihve, ate ndahco ye ntiyon ndah cuh tah cava che cuahndud6 van ihyan naci6n chenahn nduhca che ama chahte vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo cava ye, che nde hua renan retumacadino vo. ⁹Chihquentiyon Dendiohs che cah cuand6 nducoyaca ihyan nduhca che rendedevahn ye ihyan. A ihyan min che dendah ye nducuah che va, ne nde a rahn me, atenan

man ye devano ye nduhça che redin ye.¹⁰ Ate man ne, ndahco ye ndudo yahn vedevano chahte yahn ye tah ihyan yahn ye çava che cuahndudo ye, cadino nde ángel che vate ye vahchetero.¹¹ Nde ro che ametah cuhnde iyehse ne, a tihça ndihco çade Dendiohs che dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye ihyan che nevahnecon ye ihyan. Man ne, a chinahn.¹² Nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ndi cuande vo van ihyan yahn ye ne, co nda vo nan Dendiohs, hua dehve rahco vo.¹³ Chemin che nahn che quendi nchuhn cotahno ne numa ino ne, hua dihya nun ino ne co che rechuhrihn che cuande yahn ne. Tahque ndah ne, co yeno ne che tihça rahno ri çava ne.

Nduhça che yahino Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn ye

¹⁴ Yahn che a ndevahn nchuhn ne, chemin che reváh nan Dendiohs Chida Dihvo vo Jesucristo,¹⁵ ihyan min che nedin daya ye nducoyaça ihyan yahn ye che chenah ye vahchetero man, muhn iyehse cuh man.¹⁶ A ihyan min che Chido vo. Ricá ihyan che numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye, din ye che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, cotahno ne numa ino ne.¹⁷ Ricá che conan Dihvo vo Jesucristo nduco ne, tunoca che ritahno ne. Namin ricá che quendi nchuhn numa ino ne, cuahtenan cuma ne vedeyahino,¹⁸ çava che co conahn ndah ne nduco nducoyaça ihyan yahn Dendiohs nduhça che ama yahino Dihvo vo Jesucristo uvo.¹⁹ Nahn che tumacadio ne vedeyahino chahte yahn ye che nde metah conan conahn vo. Nduco tihça ne, numa ino ne ndahco ne chedave yahn ne tah Dendiohs.

²⁰ Man ne, ndeva vo yavenan Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, ihyan min che ri redin ye nde tahque ndeh ca che co che rico vo man, che rendecadino vo man. A vederihquentiyon yahn ye che chenah cumo vo, ne chemin che redin che rinahn.²¹ Nducoyaça ihyan che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nducote ritahno ye ihyan ne, ndahça che ndeva ye yavenan Dendiohs numacuahn ro. Tihça co.

4

Din Vaco Ndah yahn Dendiohs che ama ndudo ndi no vo, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

¹ Nducote a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, chemin che u Pablo, che quenún vacoyahn yahn che rahndudó ndudo yahn ye, nahn che cuahtechica ne nduhça che redin yahn che cuahtechica ihyan che tendah nun

Dendiohs.² Cuahtechica ne nduco vedino vedenecon, codin chahtino ne yahn vih numacuahn vedeyahino.³ A Vaco Ndah yahn Dendiohs din che ama no ndudo ri nchuhn nduco vih. Man ne, codin nun ino ne, cuiquendi ne ndahça cuahtenan ne nduco vih.⁴ Ama no ndudo ndi vo nduco vih, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. A ama no Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun queri ama vo. A tendahnun Dendiohs nducoyaço vo. Dama ndichahtino vo ihyan che ndedevahn ye uvo.⁵ A ama no Dihvo vo Jesucristo. Dama ritahno nducoyaço vo ihyan. A ihyan min no cah vo ihyan, che chedenune vo.⁶ Va ama no Dendiohs, Chida nducoyaço vo. A ihyan min che rihquentiyon ye nducoyaço vo. Va ye çavo vo. Rinduco ye uvo.

⁷ Andahre dama ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ate a vih vih vederihquentiyon che chenah cuma queri amo vo, te numacuahn vedeyahino te ye vederihquentiyon yahn ye uvo tunoca che nahn man ye.⁸ Che tihça co ne, a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Cuahn che conahn ye vahchetero ne, quenda ye ama yahn ihyan che ndedevahn ye ihyan man, çah ye vederihquentiyon, cuahtenan cuma ihyan yahn ye man.

⁹ Yahn che ndirun che conahn ye vahchetero ne, conahn vo che dinoca nda ye muhn iyehse cuh, tuhme ndaca ye.¹⁰ Ihyan che nda ye muhn iyehse cuh ne, a ihyan min no che conahn ye vahchetero, nuhnde tah ye vederihquentiyon çava che çahcantiyon ye numachahte.¹¹ A man ye çah ye ntiyon che din queri ama ihyan yahn ye. Nahn ye ne, ndonda tah ye ntiyon che co ye apóstol. Nahn ye ne, che çah ye, checadino ihyan vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nahn ye ne, che cuahtechica ye cuahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Nahn ye ne, che din ye cudado ihyan yahn Dendiohs. Nahn ye ne, che cacuahn ye Ndudo yahn Dendiohs.¹² Tihça chaconahn Dihvo vo Jesucristo ihyan ndinan yahn yaco çava che conah ye uvo che dinahn vo ntiyon che va tah vo man, conahn ndah vo Ndudo yahn Dendiohs man,¹³ nde cande cotahno nducoyaço vo ihyan min che Daya Dendiohs, conan conahn vo ndudo yahn ye. Nduhça cheçahya che rahh, ri numa vedevano yahn ne, tihça nahn che quendi vo cuahn vo ndudo yahn ye, nde conan conahn vo yahn.¹⁴ Hua co vo nduhça cheçahya che ritahno adecodehno che rente ihyan. Hua co vo nduhça yaça cuma che riquenda yuhne adecotino che nahn. Hua cotahno vo adecodehno ndudo che rente ihyan che cochi ye nahn cahnceh ye uvo.

¹⁵ Tahque ndah ne, quendi vo numacuahn vedeyahino, cotahno vo ndudo cuaco yahn Dendiohs. Nduco tihca ne, ca rino ca rino co vo nduhca Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinan ye yuhn vo, ndi ye tin yahn nducoyaca ihyan yahn ye. ¹⁶ Nduhca che rihquentiyon tin vo numacuahn vo ne, tihca rihquentiyon ye deh che din queri ama vo. Cuahn che redinahn vo yahn ye ne, rinan ama tama vo vih cava che tahque ndahca conahn ntiyon che redin queri amo vo man, tahque chenano cumo vo vedeyahino nduco vih man.

¹⁷ Man ne, nduhca che nahn Dihvo vo Jesucristo, rahn ri nchuhn che ametah quendi ne cuahtechica ne nduhca che vatechica ihyan che hua ritahno ye Dendiohs, rendedecadino ye dehtenduh che hua cochihve. ¹⁸ Ihyan chahn ne, hua ndahca vederendecadino yahn ye, nde hua devano ye che rendedevahn Dendiohs ihyan, te redin vedetundo yahn ye che cheche chedave yahn ye. ¹⁹ Ihyan chahn ne, ametah devano ye deh che vedecuihno, ne ndihco mendahn ye ihyan, redin ye numa ino ye nducuahn dehtenduh che chihnga. ²⁰⁻²¹ Ndete che cuaco che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, chahn ne ndudo cuaco yahn ye ne, tuhme a devano ne te hua tihca chihco cade ye. ²² Man ne, cuihcoman nchuhn vedeyeno yahn man ne che quendi ne ro menan. Chemin ne, numacuahn vederihncheh din che rinda ne. ²³ Condahcorun ne vederendecadino yahn ne. ²⁴ Co ne anduhneca ihyan ra che redin ye nducuahn che ndah nduhca che redin Dendiohs.

²⁵ Nducote nahn Dendiohs che co vo ihyan ndah nduhca man ye man, dama ritahno vo Dihvo vo Jesucristo man, chemin che cuente nchuhn deman ndudo cuaco nduco nducoyaca ihyan, ametah cahma ne ndudo cuahnde.

²⁶ Condi ne ndere co tan ne, cuahtendihco ne nunde. Ndete che va deh che din che co tan ne ne, codin nun ino ne, condo yan ne cava che hua tan ne numa ro. ²⁷ Hua cuahnecun ne che ndaca yune che cahnech chundah nchuhn.

²⁸ Ndete che vate ama o nchuhn che duco ne ro menan ne, tahque ndah cuihcoman ne vededuco, ne codin ne ntiyon che runecade cava che co conan ne ihyan chevah.

²⁹ Hua nte ne ndudo chihnga. Tahque ndah ne, cuente ne deman ndudo ndah nduhca che redin yahn cava che conahn ihyan yahn vedeyahino yahn Dendiohs, necah yan chedave yahn ye. ³⁰ Hua cah yune ne che din ndudo yahn ne che co ran Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun nchuhn, rihco ro che a nchuhn che ndedevahn ye nda ro yahn.

³¹ Hua cuahtenun ino ne vedetan. Hua chihnga cahma ne. Hua cuah canda ne nduco ihyan. ³² Tahque ndah codin yahino ne vih. Ndete che va dehca che redinda ne ne, cuenchaoco ama tama ne yahn vih nduhca che nchahco Dendiohs yahn ne che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo.

5

Nduhca che va che cuahtechica ihyan yahn Dendiohs

¹ Nducote yahino Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn ne, codin nun ino ne che co ne nduhca man ye. ² Cuahtenan cuma ne vedeyahino nduhca che quenano cuma Dihvo vo Jesucristo nduco vo. Nduhca ama itecuche lihn che chihno ihyan ite, chi te vedino nan Dendiohs, din che quenano ino ye ne, tihca ihyan min, te chihco mendahn ye ihyan, chih ye cavo vo. ³ Nducote ihyan yahn Dendiohs nchuhn ne, hua ndere cuahtenan nchuhn nduco ihyan che hua nihnevaco ne nduco ye. Hua cuahtendihco ne nde ama nunde chemin chan. Hua cuahtenan cuma ne vede idihya, ndere din yahn ne dehtenduh. ⁴ Hua nte ne ndudo nine man, nde ama ndudo che din che co cuihnan ne man, te hua ndahca. Tahque ndah cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs. ⁵ Ihyan che idihya ye ne, dama ri ye nduco ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye. Codevano cuaco ne te ihyan chahn man, ihyan che ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ihyan che rahtendihco ye adecochano nunde chemin chan man, nde Dihvo vo Jesucristo, nde Dendiohs, hua nda cuande ye ihyan.

⁶ Cuihco nchuhn cudado che hua cahnech nde ama ihyan nchuhn nduco ndudo tundo yahn ye, conun ye nchuhn che cuahtendihco ne nunde chemin chan, te din Dendiohs castigo yah nducoyaca ihyan che rahcotahn ye ndudo yahn ye, rahtendihco ye nunde. ⁷ Hua dama co nchuhn nduco ye, ⁸ te ro menan me ne, tundo nchuhn, ate man ne, a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndonun cuaco vederendecadino yahn ne. Cuahtechica ne nduhca che vatechica ihyan devano, ⁹ te ihyan devano ne, runecade ye, ne redin ye nducuahn dehtenduh che ndah man, riquendi ye nducuahn dehtenduh che cuaco man. ¹⁰ Codin nun ino ne, codin ne dehtenduh che nahn Dihvo vo Jesucristo. ¹¹ Hua dama co nchuhn nduco ihyan tundo che ndere chenano ye iyehense, nde hua devano ye che va Dendiohs. Tahque ndah ne, coyahve ne ihyan che hua ndahca che ndere vatechica ye, rahtendihco ye nunde. ¹² Tihca va che yahve ne ihyan. Andahre nde tuno ri cuihnan vo yahn dehtenduh che

chihnga che redin ye cuahn ndeh, ¹³ ate quenan cuma che yahvo vo ihyan. Cah cuande vo Ndudo yahn Dendiohs ihyan, te co din che nto ino ye nunde yahn ye, nchahco Dendiohs yahn ye. ¹⁴ A tihca va che co, te va ama ndudo che tuhca:

Nchuhn che ndih i ne, nedin nunde yahn ne nduhca ihyan che quiyado ye, o ndih ye,

cuentuche ne, cuah ne Dihvo vo Jesucristo, ne ndedevahn ye nchuhn.

¹⁵ Nducote hua ndahca che dama co nchuhn nduco ihyan nunde ne, cuihco ne cudado, ne runecade cuahtechica ne. Hua ndaconda ne ihyan tundo. Tahque ndah ne, cuahtechica ne nduhca ihyan che renahn ye Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁶ Codin ne ntiyon yahn Dendiohs numa ino ne, hua denda ne ura yahn ne, te ro che vato vo ne, cahnda. ¹⁷ Chemin che nahn che conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, hua co ne nduhca ihyan tundo. ¹⁸ Hua cocoh nchuhn, te ihyan coh ne, redin ye dehtenduh che chihnga. Tahque ndah ne, cah yune ne che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn. ¹⁹ Cuendo dama nchuhn nduco vih, cuihte ne ama o salmo man, himno man, cuendeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ne. ²⁰ Cuahn dama cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs Chida yahn nducuahn dehtenduh che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo.

Nduhca che va che din yahino vih ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

²¹ Nducote renevahnecun nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, cuenevahnecon ama tama ne vih, codinahn ne yahn vih. ²² Nchuhn ihyan ndahta ne, codinahn ne yahn inchahn ne, te tihca nahn Dihvo vo. ²³ Tihca, te ihyan chahn ne, inchahn ne che rihquentiyon ye nchuhn nduhca che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn ye che ndedevahn ye ihyan. ²⁴ Nduhca che redinahn ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo che rihquentiyon ye ne, tihca va che dinahn nchuhn nducuahn che rihquentiyon inchahn ne.

²⁵ Nchuhn ihyan chahn ne, codin yahino ne ihyan ndahta yahn ne nduhca che yahino Dihvo vo Jesucristo uvo ihyan yahn ye, chihco mendahn ye ihyan, chih ye ²⁶ cava che nchahco Dendiohs yuhn vo. Tihca din ye cava che ndo dave chedave yuhn vo man, chedenune vo nduhca che va cade nan Ndudo yahn Dendiohs man, ²⁷ co vo ihyan ndah yahn ye man, hua cuahtendihco vo nde ama nunde, nda vo numacuahn vederihquentiyon yahn ye nan ye man. ²⁸ Tihca va che din yahino nchuhn ihyan ndahta yahn ne. Codin

yahino ne ihyan anduhneca man ne. Cuahn che redin yahino ne ihyan ne, anduhneca ndete che yahino man ne nchuhn. ²⁹ A tihca, te nde ama ihyan ne, hua rendihche tan man ye ihyan. Tahque ndah ne, redin man ye cudado ihyan, yahino ye ihyan nduhca che redin Dihvo vo Jesucristo nduco uvo ihyan yahn ye. ³⁰ Redin ye cudado uvo man, yahino ye uvo man, anduhneca ndete che uvo che yute yahn ye man, ine yahn ye man. ³¹ Cuaco che tihca dirun, te atihnoca ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs: "Ihyan chahn che rihnevaco ye ne, va che cahcoman ye chida ye man, chaco ye man, cava che conan cuma ye ihyan ndahta yahn ye, ne van nduh che o ye ne, anduhneca ndete che ama no ye." ³² Che tihca ndirun ne, ama ejemplo nduhca che Dihvo vo Jesucristo nduco ihyan yahn ye ndo ye anduhneca ndete che ama no ihyan. Chemin ne, ama vededevano chahte yahn Dendiohs che cade te ye, checadino vo. ³³ Man ne, ndaconan rihquentiyon nchuhn che din yahino ne ihyan ndahta yahn ne nduhca che yahino man ne nchuhn. Me nchuhn, ihyan ndahta ne, cuenevahnecon ne inchahn ne.

6

¹ Me nchuhn decayha ne, codinahn ne yahn indihite yahn ne, te tihca che ndahca man, tihca nahn Dihvo vo Jesucristo man. ² Dendiohs ne, cah ye ndudo yahn ye che din ye che ndah nduco ihyan che dinahn ye vederihquentiyon yahn ye che tahque yudo. Vederihquentiyon min ne, tuhca: "Cuendeva yavenan chide man, cheque man, ³ cava che rahn conen iyehanse man, ndahca conen man."

⁴ Me nchuhn che vate daya ne ne, hua din tan ne nduco, din ne che co tan. Tahque ndah ne, cotave ne nduco cudado, cuicuahn ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo.

⁵ Nchuhn che vate dihve ne, codinahn ne yahn ye numacuahn chedave yahn ne man, numacuahn vedenecon man, te tihca nahn Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Codin ne ntiyon yahn ye numa ino ne, cuahn che chenan ye nan ne man, cuahn che ametah ye man. Nducote rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, codinahn ne numacuahn chedave yahn ne nducuahn che nahn Dendiohs. ⁷ Numacuahn vedeyeno codin ne ntiyon yahn ye. Codin ne cuande anduhneca ndete che ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo redin ne. ⁸ A devano man nchuhn te nducoyaco vo, a vate dihvo vo, o ametah ye, ndahco menun Dihvo vo Jesucristo yuhn vo tunoca ntiyon ndah che din vo, chahtenan vo iyehanse.

⁹ Nchuhn che chenan cuma ne ihyan redin ntiyon ne, namin codin ne che ndah

nduco ye. Hua çahcantiyon ne ihyan nduco vedetan, te a devano man ne te ama no Dihve ne Jesucristo, va ye vahchetero, chenan cuma ne nduco vih. Ihyan min ne, dama yahino ye nducoyaço vo.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che chenan cuma ihyan yahn ye

¹⁰ Dihno, man ne, cuenecahto dito ne chedave yahn ne numacuahn vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹¹ Nduhca sandado che nda se deh che ndedevahn nduco se sahn, tihca cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs çava che quendi ne numa ino ne, hua dinahn ne che cahnceh chundah nchuhn. ¹² A sahn min che rinun se uvo, ndiyu ihyan iyejnse. A sahn min nduco nducoyaço vaco chihnga che vatechica van yuhne, rihquentiyon se ihyan nunde muhn iyejnse. ¹³ Chemin che cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs çava che cocha ne ro che tumarande se nchuhn, ne quendi ne cotahno ne numa ino ne. ¹⁴ Nduhca sahn redin ntiyon che necah chiche se chete se nduco ima man, nduhca sandado che chenun ticua se coraza che rendedevahn nduco se sahn man, tihca cuahteyan nchuhn. Quendi ne cotahno ne ndudo cuaco yahn Dihvo vo Jesucristo man, runecahte cuahtechica ne nduhca che nahn Dendiohs man. ¹⁵ Nduhca sandado che chenun cah zapato yahn se, vatendi yan se ne, tihca cuahteyan nchuhn çava che çahn ne, cuahndudo ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rendedevahn ihyan, redin che ndahca rahtenan ye. ¹⁶ Nduhca che quenan cuma che quenda sandado escudo che ndedevahn nduco se sahn ne, tihca quenan cuma che quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, çava che cocha ne çahco vane ne nducuahn vederihncheh yahn chundah che rinun se nchuhn. ¹⁷ Nduhca sandado che rahtenun tin se çasco man, nda se espada man, tihca quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye nchuhn. Namin cuenevahnecon ne Ndudo yahn Dendiohs che redin Vaco Ndah yahn ye che renahn ne. ¹⁸ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs covah nchuhn cuahn dama. Cuiquendi ne cuahteyan ne. Covah ne çava nducoyaço ihyan yahn Dendiohs. ¹⁹ Namin covah ne çava u. Cuica ne Dendiohs che din ye che cuahndudo numa ino ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cade te ye, checadino vo. ²⁰ A dechuh ye u che cuahndudo ndudo ndah min, ne chemin che quenun vacoyahn. Covah nchuhn çava che conan ye u che cuahndudo numa ino ndudo min nduhca che redin yahn.

Chica Pablo che conan Dendiohs ihyan yahn ye

²¹ Dihno vo Tiquico che yahino vo sahn, che rinan se nuhn numa ino se nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a chihco çadé, ne a dechuh sahn, quendihchero se nchuhn. Quenan nte cuande se nchuhn yahn ntiyon che redin man, nduhca che quenán man. ²² Dechuh sahn çava che checadino ne taça chenan nuhn man, çava che necah yan se chedave yahn ne man.

²³ Dihno che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, din Dendiohs Chida man, Dihvo vo Jesucristo man, che ndahca cuahtenan ne, cuahtenan cuma ne vedeyahino nduco vih. ²⁴ Dendiohs din yahino ye nducoyaço nchuhn che yahino ne Dihvo vo Jesucristo cuahn dama. Tihca co.

CAÇA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN FILIPOS

¹ Nducoyaca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, nedin yahn Dendiohs nchuhn, nduco ihyan ndinan yahn yaco man, ihyan che redin ye ntiyon ndiyaco man, che vate ne yan Filipos ne, u Pablo nduco Timoteo, che redin nuhn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, dirun nuhn caça cuh, dechuh nuhn yahn ne. ² Chida vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

Revah Pablo çava ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

³ Queri ama yune che reneçahcô nchuhn ne, reneçah nundihve cuahn Dendiohs. ⁴ Cuahn che revah ne, numacuahn vedeyeno ricá Dendiohs çava ne, ⁵ te, nde ro menan nde meniyan, ama rinan ne u che quechicá rahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁶ A devano cuacó te Dendiohs, ihyan min che din ye che ndo ne ihyan ra ne, quendi ye conan ye nchuhn nde nda ro che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo. ⁷ Redin yahn che ntiyon yan nducoyaca nchuhn cuahn che revah, te ama yahinó nchuhn yahn che rinduco ne u nan nducuahn che numacuahn vedeyahino rete yune Dendiohs che rahno rí. Rinduco ne u cuahn che renún vaçoyahn man, cuahn che rahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo man, cuahn che ráhn nan intiyan, ráhn nan ndudo min man. ⁸ A man Dendiohs devano ye che nduhça che ama yahino Dihvo vo Jesucristo nducoyaco vo ne, tihça ama yahinó nducoyaca nchuhn. ⁹ Ricá Dendiohs che din ye che numacuahn vededevano man, numacuahn vederendecadino che ndahça man, tahque quendi ne cuahtenan cuma ne vedeyahino, ¹⁰ çava che tumacadino ne quendi ne dehtenduh che tahque ndah, ne dave yavenan ne, hua chendihco ne nunde cuahn che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo. ¹¹ Nduco tihça ne, conan Dihvo vo Jesucristo nchuhn che runecade cuahtenan ne cuahn dama, ne çava nchuhn ne, ndeva ihyan chenahn yavenan Dendiohs.

Rahn Pablo te vedeyeno yahn ye che quen ye iyehñse ne, che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹² Dihnó, cuedevano ne te nducuahn che rahno rí ne, ndotenan che to nan nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, redin

che tahque retuhn ndudo ndah yahn ye. ¹³ Nducoyaca sandado che redin se cudado palacio yahn emperador, nde nducoyaca ihyan chenahn ne, a devano ye che quenún vaçoyahn, yahn che redin ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁴ Namin a yahn che quenún vaçoyahn ne, a nahn nducoyaca dihno vo ne, ndotenan che dihya nun ino ye co ne, nde tahque richahtino ye Dihvo vo Jesucristo, rahndudo ye numa ino ye Ndudo yahn Dendiohs.

¹⁵ A devano nchuhn te nahn dihno vo ne, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, te nahn ye che cotuhn. Me nahn se ne, ve se man, çanda tin se man, ¹⁶ ne rahndudo se te nahn se che conahn vederendecadino yahn man se. Sahñ chahn ne, o nan o chende se, ne rendedecuan se çanda, te nahn se che tahque chuhríhn, ndedecadinó man che quenún vaçoyahn. ¹⁷ Ate dihno vo chenahn ne, rahndudo ye, te yahino ye u, ne retumacadino ye che cheneñ Dendiohs che quenún vaçoyahn çava che çahma nan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁸ Sahñ chahn ne, andahre o nan o chende se, ate hua dehve din yahn, te nducote rahndudo se ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ri yenó.

Nde tahque co yeno cá, ¹⁹ te nducote revah nchuhn çava man, rinan Vaco Dihvo vo Jesucristo u man ne, a devanó te ndedevahn Dendiohs u van nducuahn che rechuhríhn. ²⁰ Tihça, te quenán inó che hua co cuihnán, ne cuahn dama quendi cuahndudó ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numa inó. A conan cá iyehñse, o çahno ihyan u, ate nahn quendi çahco ró che ama yudo vederihquention yahn ye. ²¹ Che lado yahn, numanahn che quenán iyehñse ne, che ritahno Dihvo vo Jesucristo, chemin che vedeyeno yahn. Me ndete che çahno ihyan u ne, tahque ndah ro yahn. ²² Ndete che conan cá iyehñse ne, co quendi cochihvé nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nde hua devanó cha che tahque ndah che cacá Dendiohs. ²³ Nde hua rentaquinó cha che tahque ndah. Che lado yahn ne, tahque ndah che cóh, te tuhme ndeva Dihvo vo Jesucristo u. ²⁴ Ate che lado yahn nchuhn ne, tahque nahn che conan cá iyehñse, te tuhme co quendi conán nchuhn. ²⁵ Nducote a devanó te chemin che tahque nahn ne, vá vedeyeno che quendi conán çava che conán nchuhn, ne numacuahn vedeyeno quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo. ²⁶ Ndaconán chí quendihcheró nchuhn, ne ama ndeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo che ndedevahn ye u.

²⁷ Codin nchuhn cuande, ne runecade cuahtenan ne, te nducote ritahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, tihça redin yahn che din ne. Nduco tihça ne,

a chí quendihcheró nchuhn, o hua, ate náhn che, adecotino che quenán ne, cadinó che ama cuan ndi no ne, ama ndudo ri no ne, riquendi ne numa ino ne rahndudo ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁸ Hua din vah ne sahn che rendihche tan se nchuhn nan ntiyon min, te nduco chemin ne, rihnde ro te sahn chahn ne, conda se, ne nchuhn ne, ndevavahn Dendiohs nchuhn. ²⁹ Tihca, te ama ndah ro yahn nchuhn, rete yune Dendiohs che ndiyu deman che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ate namin che rechuhrihn ne cava ye. ³⁰ Uvo ne, dama ri vo nduco vih, numa ino vo redin vo ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nchuhn ne, a ndihche ne nduhca che chuhrihn nan ntiyon yahn ye ro menan. Man ne, a devano ne nduhca che riquendi rechuhrihn.

2

Dihvo vo Jesucristo ne, chica ye vahchetero, ndo ye nduhca ihyan iyehhse

¹ Ndete che ndichahtino nchuhn Dihvo vo Jesucristo man, ndete che numacuahn vedeyahino renecah yan ye chedave yahn ne man, ndete che quenun Vaco ye nchuhn man, ndete che chenun cuma ne vedeyahino man, vedevahino man ne, ² tuhme codin nun ino ne, ndahca cuahtenan ama tama ne man, ama no vederendecadino cuahtenan cuma ne nduco vih man, ama no ndudo co ne nduco vih man, codin yahino ama tama ne vih man, cava che nde tahque co yeno cava ne. ³ Nan nducuahn che redin nchuhn ne, hua din yade ne man, hua din ne nde ama nan dehtenduh cava vedeyeno yahn man ne man. Tahque ndah ne ne, cuenevahneacun ama tama ne vih, hua ndahco ndiya ne vih. ⁴ Ndoten che din vi ne ne, cuinan ama tama ne vih.

⁵ Cua cuande nchuhn yahn Dihvo vo Jesucristo, cuiquendi ne yune yahn ye. ⁶ Ihyan min ne, dama ye nduco Dendiohs. Ate hua quendahn nan ye, chinan ye nduhca che ndinan Dendiohs. ⁷ Tahque ndah ne, ndahco ndiya man ye ihyan, ndo ye nduhca ama mozo, chihndeyan ye nduhca che rahteyan ihyan iyehhse. ⁸ Numacuahn ro che quenun ye iyehhse ne, ama necun ye man, ama dinahn ye man, nde chihco mendahn ye ihyan, chih ye nan cruz nduhca che rih sahn che chendihco nunde rahte. ⁹ Chemin che chihco ndah Dendiohs ihyan lado tah cuaco ye, ne cah ye vederihquentiyon che tahque yudo ihyan, ¹⁰ cava che nducoyaca nducondi ihyan, ihyan che chenun ye vahchetero man, ihyan che vate ye numachahte iyehhse man ne, ndeva ye yavenan ye. ¹¹ Namin ndeva nducoyaca

ihyan yavenan Dendiohs Chida, nevahne-cun ye Dihvo vo Jesucristo, ne cahma ye che a ihyan min che Dihve ye.

Ihyan nunde ne, ra cuande ye nduhca che runecade vatechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹² Dihno che yahino nchuhn, nduhca che dinahn nchuhn che chihquentiyon numacuahn ro che quenun yan vaco ne ne, tahque nahn che dinahn ne man che yahn quenun. Numacuahn vedino vedeneacun quendi ne codinahn ne vederihquentiyon ndah yahn Dendiohs nde nda ro che ndeva ye nchuhn. ¹³ A ihyan min che redin ye che devano nchuhn dehtenduh che ndah che nahn ye che din ne, ne rinan ye nchuhn che redinahn ne.

¹⁴ Nducahn che redin ne ne, codin ne numacuahn vedeyeno, hua quenun ca cahma nunde ne, ¹⁵ cava che dave yavenan ne nan nducoyaca ihyan, te daya Dendiohs nchuhn, ne nahn che runecade cuahtechica ne, cua cuande ihyan nunde. Nduhca iyon che chenun nan ro che diyahn ro nan che ama man ne, tihchan nchuhn van ihyan nunde, ¹⁶ te numa ino ne riquendi ne ritahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che din che ndevahn ihyan. Nduco tihca ne, co yeno cava nchuhn cuahn che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo, te a devano che hua chinda ntiyon che din che cahndudo ndudo yahn ye. ¹⁷ Andahre va che coh nan ntiyon min, ate hua dehve din yahn, te a tihyon yuné nchuhn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne ama co yeno. ¹⁸ Namin nchuhn ne, conduco ne u, co yeno ne.

Timoteo nduco Epafrodito

¹⁹ Ndete che nahn Dihvo vo Jesucristo ne, nun dechuh Timoteo, quendihchero se nchuhn, te nahn cadino taca chenun ne cava che co yeno. ²⁰ Dechuh sahn min, te metah nde tama se che ndedecadino se nduhca che rendedecadino, cuahcoran se cava nchuhn, ²¹ te nducoyaca sahn chenahn ne, rendedecadino se cava che ndah yahn man se, nde hua rahcoran se cava ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ²² Nchuhn ne, a devano ne nduhca che richihve Timoteo, rinan se u nan ntiyon che rahndudo ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Rinan se u nduhca che rinan ihyan indihthe yahn ye. ²³ Chemin che va ino che dechuh sahn ndetahno cadino taca cuhnde cade yahn. ²⁴ Quenan ino Dihvo vo Jesucristo che cuahneacun ye che namin u ne, nun chí quendihcheró nchuhn.

²⁵ Rahco te namin va che dechuh dihno vo Epafrodito che rinduco se u, rinan se u nan ntiyon. Sahn min ne, a man nchuhn dechuh ne sahn che rinan se u nan vederetahn

yáhn. ²⁶ Ama nahn nahn se, conan se nduco nchuhn. Ama nahn nahn se, te devano se che checadino nchuhn che chi cah se, ne hua nahn se che co ran ne çava se. ²⁷ Cuaço che ama chi cah se, a ura che coh se. Ate quenán vahino Dendiohs sahn man, quenán vahino ye u man, din ye che ndoyahn se çava che hua nde tahque co ran. ²⁸ Çava che metah ndedecadino nchuhn çava se ne, chemin che tahque náhn che nahn se, ne co yeno ne, ndaconan ndihchero ne sahn. Nduco tihça ne, nuhnde man inó, co yenó. ²⁹ Nducote dama ritahno vo nduco se Dihvo vo Jesucristo ne, cuenevahnecon sahn numacuahn vedeyeno. Codin yahino ne nducoyaça ihyan che rihco mendahn ye ihyan, redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nduhça che redin se. ³⁰ Sahn min ne, a ura che coh se nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, chihco mendahn se sahn che rinan se u, redinahn se ntiyon che dechuh ne sahn.

3

Nahn che runecade cuahtechico vo

¹ Dihno, cuahte ne vedeyeno che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. U ne, hua renduh inó andahre a dirún yahn ne ama nan no, te cochihve yahn ne. ² Cuihco nchuhn cudádo, te ama yahn se vatechica se, redetohnan se nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Sahn chahn ne, a nduhça yahna tihchan se. Ndere reçañ rihñ se ihyan, rihquentiyon se che conan seña ihyan, ricuahn se che nduco chemin ndevahn ye. ³ Cuihco nchuhn cudádo, te a uvo che a nedin yahn Dendiohs uvo, ndiyu sahn chahn. A uvo che rendeva vo yavenañ ye numa ino vo. Yeno vo che a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo, ne hua ndichahtino vo che ndedevahn man vo uvo. ⁴ Ndete che çava dehtenduh che redin vo man, taçhan ihyan uvo man, che ndevahn vo ne, tuhme u che tahque menañ vihca cochahtinó che ndeváhn, ndiyu sahn chahn. ⁵ Chihno nine ro che chihndeyán ne, chaconahn ihyan seña u. U ne, ihyan nación yahn Israel, ndata yahn Benjamín. Ihyan devaço hebreo u nduhça indihthe yáhn. Nan vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, fariseo u. ⁶ Ama din cudádo vederihquentiyon min. Ro menañ ne, ama din tán nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ama dináhn vederihquentiyon min, nde ama ihyan hua co çahma nunde ye yáhn. ⁷ Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, ama rigonun chihve che lado yáhn che rañcó ro menañ, ate chihcomán nducuahn, chitahnó Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Van nducuahn dehtenduh che co nguahco yáhn ne, tahque rigonun chihve che ritahnó Dihvo vo Jesucristo. A chihco vané nducuahn

dehtenduh, redin cuandé anduhneça ndete che iyáça, çava che quendí yune yahn Dihvo vo Jesucristo, ⁹ ne nedin yahn ye u. Hua richahtinó che ndeváhn nduco che dináhn ley che dirun Moisés, te man ne, nduco che ritahnó Dihvo vo Jesucristo ne, nedin yahn Dendiohs u nduhça che redin yahn ye nducoyaça ihyan che ritahno ye. ¹⁰ Ama yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che ntuche ye van tenáhn. Nahn quendí yune yahn ye, conan cumá vederihquentiyon min. Nahn chuhrihn nduhça che chuhrihn ye, nde coh nduhça che chih ye. ¹¹ Quenan inó che quendí dináhn yahn ye çava che ndedetuhche ye u van tenáhn.

Nahn che quendi vo numa ino vo cotahno vo Dihvo vo Jesucristo

¹² Hua ráhn che a va táh nducuahn, nde huane che ama runecade u, ate riquendí yune yahn Dihvo vo Jesucristo, quenán inó che conahn nducuahn, te a nedin yahn ye u. ¹³ Dihno, nduhça che a ráhn rí nchuhn ne, metah tuno táh nducuahn. Nde metah retumacáh yahn dehtenduh che a chihcomán çava che quendí numa inó yune yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁴ Nduhça sahn che rano se çade ne, tihca riquendí yune yahn Dihvo vo Jesucristo che ritahnó ihyan, nde nda ro che ndeva Dendiohs u, conán vahchetero.

¹⁵ Nducoyaço vo che a ndah renahn vo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, tihça nahn che ndedecadino vo. Ndete che hua tihça rendedecadino nchuhn ne, din Dendiohs che conahn ne nduhça che nahn. ¹⁶ Atañoça nduh, a renahn vo nduhça che redin yahn, o hua, ate nahn che quendí vo numa ino vo yune yahn Dihvo vo Jesucristo, hua çahcomañ vo.

¹⁷ Dihno, cuiquendi nchuhn yune yáhn. Namin cua cuande ne yahn dihno vo che runecade vatechica ye nduhça che chihuahn nuhn nchuhn. ¹⁸ A ama ndeh yune rete cudádo nchuhn yahn sahn che vatechica se rihñcheh se. Riquendí riyahvé nchuhn, nde ama ri ndaché, te ama yahn se che rendihche tan se Dihvo vo Jesucristo, redetohnan se vederihquentiyon yahn ye che chih ye nan cruz. ¹⁹ Sahn chahn ne, ndere vatechica se vedeyeno yahn man se a chemin che rivahn dendiohs yahn se. Ndotenan che co cuihñañ se ne, numacuahn vedeyade vatechica se, rahtendihco se nunde. Ate nda ro yahn ne, decuihno Dendiohs sahn. ²⁰ Me uvo ne, ndi cuande vo vahchetero, ne chenan rino vo che min çaca Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo, ndaconan chi ye. ²¹ Uvo ne, ihyan vederih uvo, ate ihyan min ne, rihquentiyon ye nducuahn dehtenduh, ne numacuahn vederihquentiyon yudo

yahn ye, ndacorun ye uvo, ndo vo nduhça man ye.

4

Cuahte yeno vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihno che yahino nchuhn, ama yeno çava ne, ne ama nahn chi quendihcheró nchuhn. A çava nchuhn che quendah yavenan nan Dendiohs. Nducote chenano rino vo che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo ne, cuiquendi nchuhn numa ino ne cochahino ne ihyan.

² Evodia nduco Síntique, nducote ritahno te Dihvo vo Jesucristo ne, riyahvé tahn che nchahco te yahn vih, nedin ndah te ndudo nduco vih. ³ Me ndih dihnó che ama ndah rinan ne u nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, nahn che conan ne cahvo vo chahn çava che nedin ndah te ndudo nduco vih, te chinan te u, chacotuhn nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin Clemente man, yahn ca diho vo man, chinan ye u nan ntiyon min. Nducoyaca ihyan chahn ne, a ndaconahn çava Dendiohs ihyan çava che cuahtenan ye vahchetero.

⁴ Cuañ dama cuahte yeno nchuhn yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Codin yahino ne nducoyaca ihyan, cua cuande ye che chenano cuma ne vedeyahino. A devano ne te a nun ndahconan chi tun Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Hua co ran ne yahn dehtenduh che rahno ne. Cuica ne Dendiohs che conan ye nchuhn nan nducaahn. Namin cuañ che covah ne ne, cuenecañ ne nundihve cuañ ihyan. ⁷ Ndete che tihça din ne ne, din Dendiohs che ama cuahteman ino ne. Andahre nde ama ihyan hua conan conahn ye yahn, ate din ye che ama cuahteman ino ne. Cuahteman chedave yahn ne man, vederedecadino yahn ne man, cochahino ne Dihvo vo Jesucristo.

Ndedecadino vo yahn dehtenduh che ndah

⁸ Dihno, cuenedecadino nchuhn yahn dehtenduh che ndah man, che runecade man, dehtenduh che cuahtenan ino ihyan, ne ndah çahma ye yahn man, dehtenduh che din che ndeva ihyan yavenan Dendiohs man.

⁹ Cuiquendi ne nducaahn che chichuahn nchuhn man, nducaahn che ca cuande ne nan renté man, dehtenduh che din man. Ndete che tihça din ne ne, conduco Dendiohs nchuhn, din ye che cuahteman ino ne nan ye.

Ihyan yan Filipos ne, dechuh ye vedino yahn Pablo

¹⁰ Nducote ritahnó Dihvo vo Jesucristo ne, ama ri yeno che rentá tin nchuhn u.

A devano che hua ndinan nchuhn u, ate yahn che yahn chenano ne ne, hua chi che chinano ne u. ¹¹ Ndiyu che rahn nundé che ama va vederetahn yahn che tihça rahn, te a ndi ninó che renan vedeyeno nduco adecodehno che rendacá. ¹² A devano yahn vedechevah, te a nchuhriñ man. Namin a devano taça cuañ che ama va dehtenduh, te nahn cuañ ne, va yahn. Chemin che hua ra cudado u, a va, o metah yahn, andahre nde metah deh che ché. ¹³ Nan nducaahn che rahno ri ne, nde hua ra cudado u, te a Dihvo vo Jesucristo che rinan ye u, rete ye vedechahtino yahn. ¹⁴ Andahre hua nduh rendotenan ne, ama ndahça din nchuhn che chinano ne u man che rechuhriñ.

¹⁵ Nchuhn ihyan yan Filipos, a devano ne te ro menan cuañ che ndacá nación yahn ne Macedonia, che canan chahn cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, atenan nchuhn che chinano ne u, dechuh ne vedino yahn, yahn che yeno ne che chinano nchuhn, chitahno ne Dihvo vo Jesucristo. ¹⁶ Avane ne, cuañ che metah ndacá nación yahn ne, numanahn che quenano cá yan Tesalónica ne, a nde ro min canan ne, dechuh ne o ino yune vedino yahn, chinano ne u. ¹⁷ Ndiyu deman che condá tahn vedino yahn nchuhn che tihça dirún yahn ne. Che tahque nahn ne, che din ne che ndah çava che ndahco menun Dendiohs yahn ne. ¹⁸ Nduco vedino che dechuh nchuhn nduco diho vo Epafrodito ne, nde rengava ca yahn. Dendiohs ne, ama renano ino ye che tihça din ne, te anduhneça ndete che çah ne ama vedino ndah ihyan. ¹⁹ Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyo chahte yahn ye, conan ye nchuhn nan nducaahn vederetahn yahn ne, te ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ ¡Ndeva vo yavenan Chido vo Dendiohs cuañ dama! Tihça co.

²¹ Numacuahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo, cuenecañ nchuhn Dendiohs nducoyaca ihyan yahn Dendiohs che vate ye tan. Cuendeva ne Dendiohs yahn diho vo che chenano ye muhn nducó. ²² Cuendeva ne Dendiohs yahn nducoyaca ihyan yahn ye che chenano ye muhn, menan vihca ihyan che chenano ye ndevaco emperador.

²³ Din yahino Dihvo vo Jesucristo nducoyaca nchuhn. Tihça co.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN COLOSAS

¹ U Pablo, che chaconahn Dendiohs u che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, nduco dihno vo Timoteo, ² dirun nuhn caca cuh, dechuh nuhn yahn nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che ritahno ne numa ino ne Dihvo vo Jesucristo. Chido vo Dendiohs din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuah-tenan ne.

Revah Pablo cava ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

³ Cuahn dama che revah nuhn ne, renecah nuhn nundihve cuahn Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, cava nchuhn, ⁴ te recadino nuhn nduhca che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man, nduhca che redin yahino ne nducoyaca ihyan yahn Dendiohs man, ⁵ nduhca che chenan ino ne che ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne vahchetero man. Nchuhn ne, a chichahtino ne che cuahtenan ne vahchetero nde ro che chihnevan ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Ndudo min ne, chetuhn van nchuhn, ne retuhn numachahte iyehanse. Ama ri yahn ihyan che ritahno ye, ne redin ndudo me che ndah nduco ye, nduhca che din nduco nchuhn nde ro che chihnevan ne, ne chenhahn ndah ne yahn vedeyahino yahn Dendiohs. ⁷ Ndudo min ne, a dihno vo Epafras che yahino vo sahn, chicuahn se nchuhn. Sahn min ne, combiero yahn nuhn nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne numacuahn chedave yahn se rahndudo se ndudo yahn Dihvo vo van nchuhn. ⁸ A sahn min nte cuande se nuhn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn, chenan cuma ne vedeyahino.

⁹⁻¹⁰ Chemin che nde ro che checadino nuhn ne, hua reguan nuhn rica nuhn Dendiohs che conan ye nchuhn, din ye che conahn ndah ne vederihquentiyon yahn ye man, vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye man. Rica nuhn ihyan che din ye che runecade cuahtechica ne nduhca che redin yahn che cuahtechica ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, din ne nducuahn che ndah nduhca che renan ino ye. ¹¹ Namin rica nuhn ihyan che numacuahn vederihquentiyon yudo yahn ye din ye che numacuahn vedeyeno cochahtino ne ihyan, quendah ne vedechahtino nan nducuahn. ¹² A Chido vo Dendiohs che nedin yahn ye uvo cava che cuahtenan vo vahchetero dama nduco ihyan yahn ye, ne nahn che

cuenechah ne nundihve cuahn ihyan, ¹³ te ndedevahn ye uvo tah chundah, ne ndahco ye uvo tah Daya ye, ihyan min che ama yahino ye cava che dinahn vo che rihquentiyon ye. ¹⁴ A Daya ye che chihco mendahn ye ihyan, chera yun yahn ye, chih ye cava che ndaco vo vederenchahco.

Vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhnde iyehanse, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che hua ro ye. ¹⁶ Nduco ye Dendiohs dendah ye nducuahn dehtenduh che va vahchetero man, iyehanse man, dehtenduh che ro man, che hua ro man, angel man, vaco chihnga man. A cava man ye dendah ye nducuahn. ¹⁷ Ihyan min ne, va ye nde ro che metah cuhnde iyehanse, ne nducuahn dehtenduh ne, hua dehva ri yahn, te a man ye redin ye cudado. ¹⁸ Avane ne, a ihyan min che quenan cuma ye vederihquentiyon che tahque chahte, ne ntuche ye menah vih van tenahn cava che conan ye nan nducuahn. ¹⁹ Tihca, te numacuahn vedeyeno ndahco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon yahn ye tah ihyan min. ²⁰ Cava Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihco mendahn ye ihyan, chera yun yahn ye, chih ye nan cruz ne, ndo ino Dendiohs nduco nducuahn dehtenduh che va iyehanse man, vahchetero man.

²¹ Ro menah me ne, ama yahn chenan nchuhn nan Dendiohs, chahcotahn ne vederihquentiyon yahn ye, chahtechica ne vedeyeno yahn man ne, chahtendihco ne nunde. ²² Ate man che ndo Dihvo vo Jesucristo nduhca ihyan iyehanse, chih ye ne, ndo van Dendiohs nduco ne, nchahco ye yahn ne, nedin yahn ye nchuhn. ²³ Ate nahn che quendi ne cotahno ne numa ino ne. Hua o ndedecadino ne. Ama cuiquendi no ne cochahtino ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che chihnevan ne. Ndudo min ne, rahndudo ihyan, retuhn numachahte iyehanse, ne namin u Pablo rinducó ihyan rahndudó.

Pablo ne, nda cuande yahn ye redin ye cudado ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

²⁴ Man ne, ama yenó che riquendí redin ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, rechuhrihn cava che ndah yahn nchuhn, ihyan yahn ye. ²⁵ A chaconahn Dendiohs u nan ntiyon che cuahndudó ndendi ndendita ndudo yahn ye van nducoyaca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ²⁶ te cuandé nchuhn ndudo yahn ye che chihnde nde a rahn me. Ndudo min ne, nde hua devano ihyan yahn, ate man ne, cade cah ye, checadino ihyan yahn

ye. ²⁷ Quenan cuma ye vedeyeno che çah ye, checadino ihyan chahn. Ama yudo ndudo min, ne retuhn van ihyan naci3n chenahn. Ndudo min ne, che rinduco Dihvo vo Jesucristo nchuhn, ihyan yahn ye, ne cochahtino ne ihyan, ndevahn ne. ²⁸ Rahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo, ne numacuahn vededevano riyahve nuhn man, ricuahn nuhn man, nducoyaca ihyan, çava che cotahno ye Dihvo vo, conahn ndah ye Ndudo yahn Dendiohs, ne ndeva ye ihyan. ²⁹ Numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che te ye u ne, redin ntiyon min numacuahn chedave yahn çava che conahn.

2

¹ Nahn che codevano nchuhn te ama rendedecadin3 çava ne man, çava dihno vo che vate ye van Laodicea man, çava ama yahn ca dihno vo che metah ndihchero ye u man. ² Nahn che nchuhn man, ihyan chahn man, necah yan ne chedave yahn ne, ama ndudo co no ne, din yahino ne vih. Ndudo che cade te Dendiohs, checadino vo ne, a ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne nahn che conahn ndah ne, cochahtino ne ihyan, ³ te vededevano yahn Dendiohs ne, ama yudo, ne a ihyan min che quenan cuma ye nducuahn. ⁴ Tihça dirin yahn nchuhn çava che tumacadino ne, ne hua co cah-ncheh nde ama ihyan nchuhn nduco ndudo yade yahn ye, ⁵ te andahre yahn quenán yahn nchuhn, ate rendedecadin3 çava ne, ne ama yen3 che riquendi ne numa ino ne nduhça che redin yahn, ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Nducote chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che quendi ne yune yahn ye, cochahtino ne ihyan. ⁷ Numacuahn chedave yahn ne cochahtino ne Dihvo vo, hua cahcoman ne ihyan. Yahn chemin ne, a chahn nchuhn, ne nahn che quendi ne dinahn ne. Namin nahn che necah ne nundihve cuahn Dendiohs cuahn dama.

Rendacorun vederendedecadin3 yahn ihyan cuahn che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁸ Cuihco nchuhn cudado yahn sahn che vatechica se ricuahn se vededevano yahn man se. Condi ne cuahnecun ne che cah-ncheh se nchuhn, te sahn chahn ne, ndotenan che cacuahn se ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ricuahn se costumbre yahn ihyan iyehanse man, vededevano yahn se man.

⁹ Hua cahcovan nchuhn che ricuahn sahn chahn, te a Dihvo vo Jesucristo che quenan cuma ye nducuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ¹⁰ ne nducote ritahno ne ihyan ne, hua rendotenan ne tama nan

vederihquentiyon. Tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon yahn nducoyaca ángel man, vaco chihnga man. ¹¹ Cuahn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, chacondah vedame ne costumbre che renan seña ihyan. Namin chihcoman ne vedeyeno yahn man ne, ne chichahtino ne Dihvo vo, nedin yahn ye nchuhn. ¹² Cuahn che chedenune nchuhn, nevahnecon ne Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca ndete che chih ne dama nduco ye, chihcoman ne che rahtendihco ne nunde. Man ne, nduhça che numacuahn vederihquentiyon chahte ndedetuhche Dendiohs Dihvo vo van tenahn ne, tihça ndahcorun ye nchuhn, ndo ne ihyan ra yahn che chitahno ne ihyan. ¹³ Ro menan me ne, ama yahn chenan nchuhn nan Dendiohs, nedin nunde yahn ne. Avane ne, ihyan tama naci3n nchuhn, hua ndi cuande ne van ihyan yahn ye. Ate man ne, a ndedevahn ye nchuhn, chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, nchahco ye nunde yahn ne. ¹⁴ Nchahco ye nducuahn nunde yahn ne che chahtendihco ne, chahcotahn ne vederihquentiyon yahn ye. Ndedevahn ye nchuhn, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, quenan yah ye nan cruz, nedihve ye nunde yahn ne. ¹⁵ Dihvo vo Jesucristo ne, chih ye nan cruz, ne nduco chemin ne, ndahco ndiya ye vaco chihnga nan nducoyaca ihyan, chehnevi ye vederihquentiyon yahn.

Nahn che ndedecadin3 vo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs

¹⁶ Chemin che hua ndahça che ndahchenan ihyan nchuhn nan che reh ne man, nan che rih ne man, yahn che hua rahte vihco ne cuahn che renuhnde iyo man, yahn che hua redin ne dehtenduh vihco man, yahn che hua rahtetuhno ne ro sabado man. ¹⁷ Hua nduh rigonun chihve dehtenduh chemin chan che riquendi ihyan. Vederihquentiyon che tahque rigonun chihve ne, che ndedevahn Dendiohs uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ¹⁸ Hua cuahnecun ne che cah-ncheh ihyan nchuhn, conun ye nchuhn che quendi ne yune yahn ye, din ca ne che necun ne, te ihyan chahn ne, rendeva ye yavenan ángel man, rente ye deman yahn dehtenduh che nde hua rendihche ye man, redin yade ye, ndere rendonan man ye ihyan che ama devano ye man, ¹⁹ hua riquendi ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinan ye yuhn vo man. A Dihvo vo Jesucristo che ndi ye tin yahn nducoyaco vo che yahn Dendiohs uvo, ne redin ye che ama cuan no ndi vo nduco vih, rinan ye uvo che cotahno ndah vo nduhça che nahn Dendiohs.

²⁰ Nducote anduhneca ndete che a chih nchuhn nduco Dihvo vo Jesucristo, chihcoman ne vededevano yahn ihyan iyehense ne, ²¹ hua redin yahn che dinahn ne che rahn sahn chahn tuhca: "Hua toh ne chu, hua toh ne cha, hua cheh ne chu, hua cheh ne cha, te cahnda." ²² Nducuahndehntenduh chemin chan che rihco yudo se yahn ne, deman vederihquentiyon yahn ihyan, nde hua regu. ²³ Vederihquentiyon che tihca rihco yudo se ne, rivahn che ama devano se, rinan se ihyan chenahn cava che tahque cotahno ye Dendiohs man, cava che tahque cuahtenan cuma ye vedenecun man, cava che tahque cah rihn man ye ihyan man, ate hua richihve cava che cahco tan che cuahtechica ye vedeyeno yahn man ye, cuahtendihco ye nunde.

3

¹ Man che a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, anduhneca ndete che a ntuche ne nduco ye van tenahn. Chemin che nahn che codin nun ino ne cava che co cuahtenan ne vahchetero nan che va ye lado tah cuaco Dendiohs. ² Ndotenan che ndedecadino ne, nahn yahn ne dehtenduh che va muhn iyehense ne, codin nun ino ne cava che co cuahtenan ne vahchetero. ³ Cuenecahco ne te anduhneca ndete che a chih ne dama nduco Dihvo vo, ne man che ritahno ne ihyan ne, nedin yahn Dendiohs nchuhn. ⁴ A yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo che va che cuahtenan vo vahchetero, ne cuahn che ndaconan chi tun ye numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye ne, nedin dama ye uvo nan ye.

Nduhca che nahn che cuahtechico vo

⁵ Nducote tihca ne, cuihcoman nchuhn che rahtechica ne vedeyeno yahn man ne, rahtendihco ne nunde. Hua ndere cuahtenan ne nduco ihyan che hua nihnevaco ne nduco ye man, hua din ne dehtenduh che chihnga man, nde hua din yahino ne tume, te nunde min ne, a dama nduco nunde che rendeva ihyan yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye. ⁶ Ihyan che rahcotahn ye yahn Dendiohs, rahtendihco ye nunde che tuhchan ne, va che din Dendiohs castigo yah ihyan. ⁷ Ro menan me ne, namin nduco nchuhn chahtendihco ne nducuahn nunde che tuhchan. ⁸ Ate man ne, nahn che cahcoman ne. Namin nahn che cahcoman ne che ri tan ne man, che rahtenun ino ne vedetan man, che redin tan ne man, che ra ne canda ihyan man, che rahn ne nduco chihnga man. ⁹ Hua cahncheh ne vih, te nchuhn ne, a chihcoman ne vedeyeno yahn man ne che chahtechica ne ro menan, chahtendihco ne nunde. ¹⁰ Man ne, a ndedevahn Dendiohs

nchuhn, ndahcorun ye vederendecadino yahn ne, din ye che ndo ne anduhneca ihyan ra. Ro ro rinan ye nchuhn cava che nde tahque runecade cuahtechica ne, nde conan conahn ne vederihquentiyon yahn ye, ndo ne ihyan nduhca che nahn ye. ¹¹ Dehve din yahn, a ihyan naci6n yahn Israel uvo, o ihyan tama naci6n, a chenah seña uvo, o hua, a redin vo ntiyon yahn ihyan, o redin vo ntiyon yahn man vo, te che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, a dama no nducoyaco vo. Che richihve yahn vo ne, che ritahno vo ihyan min, ndi cuando vo van ihyan yahn ye.

¹² Numacuahn vedeyahino tendahnun Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn. Chemin che nahn che cuahtenan cuma ne vedeyahino man, vedevahino man, vedenecun man, vedechahtino man. ¹³ Codin chahtino ama tama ne yahn vih, ne ndete che din tan ama cha nchuhn nduco vih ne, cuenchahco ne yahn vih. Dihvo vo Jesucristo ne, a nchahco ye yahn nchuhn, ne nahn che quendi ne yune yahn ye, nchahco ne yahn vih. ¹⁴ Nan nducuahn ne, codin yahino ne vih cava che ndahca cuahtenan ne nduco vih, ne ama no ndudo co nducoyaca ne. ¹⁵ Dendiohs din ye che cuahteman chedave yahn ne, te a cava chemin che tendahnun ye nchuhn, ama cuan co no ne nduco vih. Nahn che necah ne nundihve cuahn ihyan yahn nducuahn che din ye nduco ne. ¹⁶ Cuahtenun ino ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo cuahn dama, hua cahcoman ne. Numacuahn vededevano cuicuahn vih ne man, cuenecah ne vedechahtino vih ne man, cuahndudo ne salmo man, cuita ne himno man, cuah ne Dendiohs chete chedave yahn ne, cuenecah ne nundihve cuahn ihyan man. ¹⁷ Nan nducuahn che redin ne man, che rente ne man, cuenecahco ne te va Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs che cuande yahn ihyan min.

¹⁸ Nchuhn ihyan ndahta, codinahn ne yahn inchahn ne, te nducote ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, quenah cuma che tihca din ne. ¹⁹ Nchuhn ihyan chahn, codinahn ne ihyan ndahta yahn ne, hua co tan ne nduco ye. ²⁰ Nchuhn decayha, codinahn ne nducuahn che rihquentiyon indihthe yahn ne, te chemin che renan ino Dihvo vo. ²¹ Nchuhn che vate daya ne, hua ndere din tan ne nduco daya ne cava che hua co ndache. ²² Nchuhn che redin ne ntiyon yahn ihyan, codinahn ne yahn patron yahn ne numacuahn chedave yahn ne. Ndahca codin ne ntiyon yahn ye cuahn dama, ndiyu deman cuahn che rendihchero ye nchuhn, te nducote ritahno ne Dendiohs ne, tihca nahn che din ne. ²³ Nducuahndehntenduh chemin chan che rihco yudo se yahn ne, deman vederihquentiyon yahn ihyan, nde hua regu. ²⁴ Vederihquentiyon che tihca rihco yudo se ne, rivahn che ama devano se, rinan se ihyan chenahn cava che tahque cotahno ye Dendiohs man, cava che tahque cuahtenan cuma ye vedenecun man, cava che tahque cah rihn man ye ihyan man, ate hua richihve cava che cahco tan che cuahtechica ye vedeyeno yahn man ye, cuahtendihco ye nunde.

cueneçahco ne te va Dihvo vo Jesucristo. ²⁴ Cuedevano ne te ndete che tiħca dinahn ne ne, redinahn ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne mañ ye ndahco menun ye yahn ne, ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne vahchetero. ²⁵ Namin cuedevano ne te ihyan che duhtuno ihyan ye ne, va che co ye castigo yahn nunde yahn ye. Ndahco menun Dendiohs yahn ye tunoca che nedin ye. Hua dehve rahco ne, te Dendiohs ne, dama no rendihche ye nducoyaça ihyan.

4

¹ Nchuhn che chenah cuma ne mozo yahn ne, cuihquentiyon ne ihyan nduhca che redin yahn, hua din tañ ne nduco ye. Cueneçahco ne te namin nchuhn ne, va Dihve ne Jesucristo vahchetero.

² Nducoyaça nchuhn ne, cuahteyan ne cuahn dama, covah ne mañ, cueneçah ne nundihve cuahn Dendiohs mañ. ³ Cuica ne Dendiohs che din ye che ndaca yune che cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ndudo min che hua devano ihyan ro menañ. A yahn che rahndudó ndudo min che quenún vacoyahn. ⁴ Cuica ne Dendiohs che conan ye u che cuahndudó nduhca che redin yahn çava che conahn ihyan.

⁵ Nañ nducuahn che redin nchuhn vañ ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che nduco rino nduco ndah çava che ndaca yune che yahve ne ihyan, ne cotahno ye. ⁶ Nañ ndudo yahn ne ne, nahn che runecađe ne. Namin nahn che devano ne taça ndahconan ne yahn dehtenduh che tumerune queri ama ihyan.

Renecaħ Pablo Dendiohs ihyan

⁷ Dihno vo Tiquico che yahino vo saħn ne, ama ndah redinahn se, rinan se u nañ ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Saħn min nte cuande se nchuhn nduhca che quenán muhn. ⁸ Dechúh saħn tañ çava che nte cuande se nchuhn nduhca che chenah nuhn muhn mañ, çava che necaħ yañ se chedave yahn ne mañ. ⁹ Dihno vo Onésimo, saħn yañ vaço ne, che yahino vo saħn mañ, che ndahca redinahn se nañ ntiyon yahn Dihvo vo mañ ne, namin nduco se cuenchi se tañ. Saħn sih nte cuande se nchuhn yahn dehtenduh che ri muhn.

¹⁰ Aristarco che dama quenun se vacoyahn nducó ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Namin Marcos saħn viħ Bernabé ne, dechuh se Dendiohs yahn ne. Saħn min ne, a nté nduco nchuhn yahn se. Cuenevahneceun ne saħn ndete che denaħ chi se tañ. ¹¹ Namin Jesús che namin duce se Justo ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Vañ ihyan nación yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, atenañ

saħn chahn che rinan se u nañ ntiyon yahn Dendiohs, rendaca vedeçahntino chahte. ¹² Epafraç, tama saħn yañ vaço ne, che redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Saħn min ne, cuahn dama ama rica se Dendiohs che din ye che quendi nchuhn cotahno ne numa ino ne mañ, dinahn ne nducuahn vederihquentiyon yahn ye mañ. ¹³ U devano cuaco nduhca che ama rendedecadino se çava nchuhn mañ, diħno vo che vate ye yañ Laodicea mañ, yañ Hierápolis mañ. ¹⁴ Doctor Lucas che yahino vo ihyan mañ, Demas mañ ne, dechuh ye Dendiohs yahn ne.

¹⁵ Cueneçaħ nchuhn Dendiohs diħno vo che vate ye yañ Laodicea mañ, Ninfas mañ, diħno vo che rendo dama ye vaço ye, rendeva ye yavenañ Dendiohs mañ. ¹⁶ Cuiħno ndihchenan nchuhn çaca cuħ tañ ne, cuedechuh ne yañ Laodicea, ndihchenan diħvo vo che vate ye min. Namin condihchenan ne çaca che dechúh yahn ihyan chahn. ¹⁷ Çahma ne co ne Arquipo che ndahca dinahn ye ntiyon che ndihco Dihvo vo Jesucristo taħ ye.

¹⁸ Nañ che rente nuhn Dendiohs nchuhn nañ çaca cuħ ne, mañ dirún. Cueneçahco ne te u ne, vacoyahn quenún. Dendiohs din yahino ye nchuhn. Tiħca co.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO MENAN, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN TESALONICA

¹ Nchuhn, ihyan yahn Dendiohs Chida man, yahn Dihvo vo Jesucristo man, che vate ne yan Tesalónica, u Pablo nduco Silas nduco Timoteo, dirun nuhn yahn ne. Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

Nduhca che chitahno ihyan yan Tesalónica

² Cuahn dama renecah nuhn nundihve cuahn Dendiohs cava nducoyaca nchuhn, revah nuhn cava ne. ³ Cuahn dama rentihyon yan nuhn nan Chido vo Dendiohs yahn ntiyon che redin nchuhn man, nduhca che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, yahino ne ihyan man, nduhca che rechuhrihn ne numacuahn vedenecon, ndichahtino ne ihyan man. ⁴ Dihno nuhn, Dendiohs ne, yahino ye nchuhn. Devano nuhn te man ye tendahnun ye nchuhn. ⁵ Cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino nuhn, chihnevan nchuhn, ne numacuahn vederihquentiyon din Vaco Ndah yahn Dendiohs che chitahno ne. A devano nchuhn nduhca che chahtechica nuhn van ne cava che ndah yahn ne.

⁶ Quendi nchuhn nduhca che chicuahn Dihvo vo Jesucristo man, nduhca che chicuahn nuhn man. Andahre ama chuhrihn ne, ate din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecun ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numacuahn vedeyeno. ⁷ Ama yahn ihyan, yahn yahn Macedonia man, Acaya man, chihco ye cudado nduhca che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ne namin chitahno ye ihyan. ⁸ Tihca chi che chetuhn ndudo yahn Dihvo vo van nchuhn. Ndiyu deman yahn yahn Macedonia man, Acaya man, te numachahte devano ihyan nduhca che redinahn nchuhn ndudo yahn Dendiohs. Nde nuhn, metah deh cuande che cahma nuhn, ⁹ te nde man ihyan chahn rente cuande ye nuhn nduhca che nevahnecun nchuhn nuhn, chihcoman ne dehtenduh che redin ihyan dendiohs yahn ye, ne chitahno ne Dendiohs, ihyan min che quenduche ye, ndeva ne yavenan ye. ¹⁰ Rente ye yahn Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn, ihyan min che ndedevahn ye uvo yahn castigo yah che va che cuahno co ihyan nunde. Namin rente

ye nduhca che chenan rino nchuhn che caca ye vahchetero, ndaconan chi tun ye.

2

Nduhca che cahndudo Pablo Ndudo yahn Dendiohs

¹ Dihno nuhn, a man nchuhn devano ne te chichihve ntiyon che din nuhn van ne. ² Andahre ama chuhrihn nuhn ro menan, din tan ihyan yan Filipos nduco nuhn, ate Dendiohs ne, chinan ye nuhn, ne numa ino nuhn cahndudo nuhn ndudo ndah yahn ye van nchuhn. ³ A devano cuaco nuhn te ndudo ndah che rahndudo nuhn. Hua ndere rahndudo nuhn dehtenduh ndudo cava che cahnceh nuhn ihyan. ⁴ Tendahnun Dendiohs nuhn, ne chihquentiyon ye che cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn ye. Nducuahn chemin che rahndudo nuhn. Hua retumacah nuhn andahre hua renan ino ihyan, te Dendiohs ne, tihca nahn ye. A ihyan min che rendihche ye chedave yahn nuhn. ⁵ Hua nte yade nuhn nduco nchuhn cava che te ne tume nuhn. A devano man nchuhn chemin, nde Dendiohs ne, a devano ye. ⁶ Andahre nuhn ne, nduhca intiyahn che dechuh Dihvo vo Jesucristo, ate hua renuhn nuhn che ndeva ihyan yavenan nuhn. ⁷ Tahque ndah ne, chahtechica nuhn numacuahn vedenecon. Chahtenan nuhn van nchuhn, din yahino nuhn nchuhn nduhca che yahino ihyan ndahta daya ye che retave ye nduco cudado. ⁸ Ama yahino nuhn nchuhn. Chemin che chicuahn nuhn ndudo ndah yahn Dendiohs nchuhn, nde man nuhn, chihco mendahn nuhn cava ne. ⁹ Dihno nuhn, namin a devano nchuhn nduhca che chuhrihn nuhn, din nuhn ntiyon nde ro nde rahn cava che ndaca che chuhnun nuhn. Tihca din nuhn numacuahn ro che chahtenan nuhn yan vaco nchuhn, cahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dendiohs, te hua nahn denduh nuhn nde ama cha nchuhn.

¹⁰ Nduco cudado chahtenan nuhn van nchuhn, nde ama nunde hua chahtendihco nuhn. A man nchuhn a devano ne, nde Dendiohs ne, a devano ye. ¹¹ Namin a devano nchuhn te necah yan nuhn chedave yahn ne nduhca che renecah yan ihyan chedave yahn daya ye. ¹² Tihca din nuhn, chicuahn nuhn nchuhn nduhca che va che cuahtechica nchuhn nduco cudado, te nchuhn ne, ihyan yahn Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.

¹³ Cuahn che cahndudo nuhn ndudo yahn Dendiohs, chihnevan nchuhn ne, nevahnecun ne, te chenahn ne che chemin che vederihquentiyon yahn Dendiohs, ndiyu yahn ihyan iyehense. A ndudo min che

redin che ndah nduco nchuhn che chitahno ne. Chemin che cuahn dāma renecah nuhn nundihve cuahn Dendiohs. ¹⁴ Dihno, nduhca che redin ihyan naciōn yahn Israel che rechuhrihn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye eṣtado yahn Judea, tiḥca rechuhrihn nchuhn, redin ihyan yaṅ vaço ne. ¹⁵ A ihyan naciōn yahn Israel chahn che chihno ye Dihvo vo Jesucristo. A ihyan ndico yahn ihyan chahn che chihno ye ihyan profeta a raḥn me. Maṅ ne, a ihyan chahn tun che redecaño ye nuhn. Hua redinahn ye che rihquentiyon Dendiohs. Nde aṃa ihyan hua ri rendihche ye. ¹⁶ Rihca taṅ ye che cuahndudo nuhn, cahnevan ihyan naciōn chenahn caṃa che ndedevahn Dendiohs ihyan nduhca che ndedevahn ye uvo. Nduco tiḥca din chahte nduh ye nunde yahn ye. Ate maṅ che cuāco ne, a vate ye vedeyah, ri ye castigo yah yahn Dendiohs.

Nahn caḥn Pablo taṃa yune, quendi-chero ye ihyan yaṅ Tesalónica

¹⁷ Dihno, cuahn che ndāca nuhn vaṅ nchuhn ne, aṃa chi raṅ nuhn. Andahre yahn chenah nuhn, ate aṃa renecaḥco nuhn nchuhn, aṃa nahn ndaconan chi nuhn quendihchero nuhn nchuhn. ¹⁸ U Pablo ne, aṃa ndeh yune nahn chí maṅ, aṃa náhn che chí nuhn maṅ. Ate queri aṃa yune ne, din vaḥche chundah. ¹⁹ Aṃa yeno nuhn che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo. Cuahn che naconan chi tun ye ne, aṃa co yeno nuhn, te ro min ne, co ro ntiyon che din nuhn vaṅ nchuhn. ²⁰ A caṃa nchuhn che aṃa yeno nuhn.

3

¹ Ro che aṃa ndedecadino nuhn caṃa nchuhn ne, chihco dāma ino nuhn che cuahtenan nuhn demaṅ nuhn yaṅ Atenas, ² ne dechuh nuhn dihn vo Timoteo caṃa che necaḥ yaṅ se chedave yahn nchuhn. Saḥn min ne, nduco se nuhn, redin se ntiyon yahn Dendiohs, rahndudo se ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ³ Dechuh nuhn saḥn, te hua nahn nuhn che co raṅ nchuhn yahn dehtenduh che rechuhrihn ne. A devano maṅ ne te va che chuhrihn vo. ⁴ Cuahn che chenah ca nuhn nduco nchuhn ne, a rente nuhn nduco ne te va che chuhrihn vo. Maṅ ne, a chinahn ndudo min. A rendihche ne. ⁵ Nducote ametah chichá che rendedecadino caṃa nchuhn ne, dechúh che tumeruné ndete che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Ndedecadino te co a detohnan chundah ntiyon che din nuhn, din se che chihcomān ne che chitahno ne.

⁶ Ate maṅ ne, a ndaconan Timoteo, ne nte cuande se nuhn nduhca che riquendi

nchuhn ritahno ne maṅ, nduhca che chenah cuma ne vedeyahino maṅ. Namin nte cuande se nuhn che renecaḥco nchuhn nuhn numacuahn vedeyahino, nahn ndihchero ne nuhn nduhca che nahn ndihchero maṅ nuhn nchuhn. ⁷ Dihno, chemin che andahre aṃa rechuhrihn nuhn, ate aṃa yeno nuhn maṅ che checadino nuhn nduhca che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Aṃa vedechahino caṃa nuhn che tiḥca riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo. ⁹ Nde hua rentaḥquino nuhn taḥca necaḥ nuhn nundihve cuahn Dendiohs yahn vo che aṃa yeno nuhn caṃa nchuhn. ¹⁰ Nde ro nde raḥn revaḥ nuhn che nahn ndihchero nuhn nchuhn, cacuahn ca nuhn nchuhn che quendi ne cotahno ne numa ino ne.

¹¹ Aṃa nahn nuhn che maṅ Chido vo Dendiohs maṅ, Dihvo vo Jesucristo maṅ, te yune ye che chí nuhn quendihchero nuhn nchuhn. ¹² Nahn nuhn che din Dihvo vo che conahn ndah ne vederihquentiyon yahn ye, din yahino vih ne maṅ, din yahino ne nducoyaḥca ihyan maṅ, nduhca che yahino maṅ nuhn nchuhn. ¹³ Namin nahn nuhn che din ye che quendi nchuhn cotahno ne ihyan numa ino ne, caṃa che ndā ro che ndā ye nduco ihyan yahn ye ne, dave yavenaṅ ne naṅ Chido vo Dendiohs.

4

Nduhca che nahn Dendiohs che cuahtenan ihyan

¹ Dihno, maṅ ne, va aṃa naṅ che rihquentiyon nuhn nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nchuhn ne, a ca cuande ne yahn nuhn nduhca che nahn Dendiohs che cuahtenan vo iyehne, ne tiḥca chenah ne nduco vih. Ate nahn nuhn che nde tahque ndaḥca cuahtenan ne.

² A devano nchuhn nduhca che chicuahn nuhn nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ³ Nahn Dendiohs che dave yavenaṅ nchuhn naṅ ye. Hua ndere cuahtenan ne nduco ihyan che hua nihnevaco ne nduco ye. ⁴ Queri aṃa nchuhn, cuahtenan cuma ne ndahta yahn ne nduco vedino vedenecon. ⁵ Hua ndere cuahtehica nchuhn vedeyeno yahn maṅ ne, nduhca che vatechica ihyan che nde hua devano ye che va Dendiohs. ⁶ Hua tiḥca cuahtehica nchuhn, cuahtendihco ne nunde naṅ ihyan, te Dihvo vo Dendiohs ne, din ye castigo ihyan yahn nunde che tuhchan, nduhca che a te cuande nuhn nchuhn. ⁷ Dendiohs ne, a tendahnun ye uvo, ne nahn ye che dave yavenaṅ vo naṅ ye. Hua nahn ye che ndere cuahtehico vo. ⁸ Adecoduhno ihyan che hua redinahn ye

che tihça rihquentiyon nuhn ne, hua rahcotahn ye vederihquentiyon yahn ndere ihyan, te rahcotahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che rete ye Vaco Ndah yahn ye uvo. ⁹ Me nduhça che va che din yahino nchuhn vih ne, nde hua redin fuerza che dirun nuhn yahn ne, te a man Dendiohs chicuahn ye nchuhn che din yahino vih ne. ¹⁰ Dihno, a redin yahino nchuhn nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye yahn yahn Macedonia, ne ama nahn nuhn che tihça quendi ne. ¹¹ Ndahça cuahtenan nchuhn. Hua conda mendahn ne nan dehtenduh che redin ihyan. Codin ne ntiyon nduhça che a te cuande nuhn nchuhn, ¹² çava che ndahça chuhnun ne, ne nevahnecon nducoyaca ihyan nchuhn. Va che nda tun Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Dihno, nahn nuhn che codevano nchuhn yahn dihno vo che rendaça ye iyehne cuh. Hua co ran nchuhn çava ye, nduhça che redin ihyan che hua devano ye che va che ntuche tenahn, ne cuahn che rih ama ihyan yahn ye ne, rahco ye te ama yune no chihnonan yahn ye. ¹⁴ Uvo ne, a devano vo te chih Dihvo vo Jesucristo, ne ntuche ye. Namin a devano vo te nducoyaca tenahn che chitahno ye ihyan cuahn che chahte ye iyehne ne, va che ndedetuhche Dendiohs ihyan.

¹⁵ Chemin che numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo rete cuande nuhn nchuhn, te ro che nda tun ye ne, nducoyaco vo che chenan ca vo iyehne, hua quendahnahn vo yahn dihno vo che a ndih ye. ¹⁶ Nda ro min ne, man Dihvo vo Jesucristo çava ye vahchetero. Ura min ne, cuah ama ndudo nan ro numacuahn vederihquentiyon. Namin cuah ama angel ndinan. Namin cuah corneta yahn Dendiohs. Tuhme menahn vihca va che ntuche nducoyaca tenahn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁷ Cuihno min ne, nducoyaco vo che chenan ca vo iyehne, ndedecuan Dendiohs uvo dama nduco ihyan chahn van man, ne ntahn nun vih vo nduco Dihvo vo Jesucristo nan ro. Tuhme cuahtenan vo nduco Dihvo vo numacuahn ro. ¹⁸ Nducote a tihça va çade che va che conahn ne, cuente nchuhn yahn chemin nduco vih, cueneçah yan ne chedave yahn ama tama ne.

5

¹ Dihno, hua co co nuhn nchuhn deh ro, o deh nduyo che tihça conahn, ² te a devano cuaco man nchuhn te adenahn techecaçe Dendiohs yahn ihyan, nde hua duh devano deh ura. ³ Cuahn che tahque ndahça vate ihyan, che nde tah hua rendedecadino ye ne, a denahn nda venecuino min nan ye nduhça che ra yah chete ndahta che a nda ura che cuacoyahn ye, ne hua co ndevahn

ye yahn vedeyah min. ⁴ Ate nchuhn dihno, nducote a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, a vateyan ne adecodehno ura che conahn. ⁵ Uvo ne, a ndedevahn Dendiohs uvo. Ate ihyan chenahn ne, çahnda yahn ye. ⁶ Chemin che nahn che cuahtenan vo çava che hua co man vo nduhça ihyan chahn. ⁷ Nahn ye ne, vateyado ye, ne nahn ye vatechica coh ye. ⁸ Ate uvo ne, a chitahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne nahn che runecaçe cuahtechico vo. Nduhça sandado che va deh nduco che ndedevahn se sahn ne, tihça uvo, te ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne cuahtenan cumo vo vedeyahno, ndichahtino vo che ndedevahn ye uvo. ⁹ Dendiohs ne, tendahnun ye uvo, din ye che chitahno vo Dihvo vo Jesucristo çava che ndedevahn ye uvo yahn castigo yah che va che co ihyan nunde. ¹⁰ A çava uvo che chih Dihvo vo, ne ro che nda ye ne, a ndih vo, o chenduche vo, va che cuahtenan vo dama nduco ye. ¹¹ Chemin che cuiquendi nchuhn cueneçah yan ne chedave yahn ama tama ne.

Riyahve Pablo ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹² Dihno, nahn nuhn che nevahnecon nchuhn ihyan che rahndudo ye nduco yahn Dihvo vo Jesucristo, riyahve ye nchuhn, te ihyan chahn ne, chenan cuma ye vederihquentiyon. ¹³ Va che din yahino ne ihyan çava ntiyon che redin ye.

Ndahça cuahtenan ama tama ne nduco vih. ¹⁴ Dihno, nahn nuhn che yahve nchuhn dihno vo che hua nahn din ye ntiyon man, cueneçah yan ne chedave yahn ihyan che ran ye man, cuenan ne ihyan che hua ndah ritahno ye man, codin chahtino ne yahn nducoyaca ye man.

¹⁵ Cuihco nchuhn cudado. Hua dama co ne nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Tahque ndah ne, codin nun ino ne, codin ne che ndah nduco vih man, nduco nducoyaca ihyan man.

¹⁶⁻¹⁷ Cuahn dama cueneçah yan nchuhn chedave yahn ne man, covah ne man. ¹⁸ Adehno che cuahno co nchuhn ne, cueneçah ne nundihve cuahn Dendiohs. Tihça nahn Dendiohs che dinahn nchuhn. Chemin che dechuh ye Daya ye Jesucristo.

¹⁹ Hua cuahcotahn nchuhn vederihquentiyon yahn Vaco Dendiohs. ²⁰ Cuenevahnecon ne ndudo che reçaç Dendiohs che rente ihyan nduco ne. ²¹ Cuihco nchuhn cudado yahn ndudo che rihnevan ne. Cha che ndah ne, codinahn ne. ²² Hua nevahnecon ne nde ama nan dehtenduh che chihnga.

²³ Dendiohs, ihyan min che redin ye che rahte dihn chedave yahn ihyan, man ye nchahco ye nunde yahn nchuhn, nedin

dave ye chedave yahn ne. Ndā ro che ndā
 Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ye nchuhn.
²⁴ A ihyan min che tendahnun ye nchuhn.
 Va che dinahn ye nducuahn, te redinahn ye
 ndudo yahn ye.

²⁵ Dihnó, covah nchuhn çava nuhn.

²⁶ Cuenecah nchuhn Dendiohs
 nducoyaca dihno vo numacuahn vedene-
 cun.

²⁷ Numacuahn vederihquentiyon yahn
 Dihvo vo Jesucristo rihquentiyón che
 cuahndudo nchuhn çaca cuh, cahnevan
 nducoyaca dihno vo.

²⁸ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye
 nchuhn. Tihça co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO ADIVE, DEHCUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN TESALONICA

¹ Nchuhn, ihyan yahn Chido vo Dendiohs man, yahn Dihvo vo Jesucristo man, che vate ne yan Tesalónica, u Pablo nduco Silas nduco Timoteo, dirun nuhn yahn ne.

² Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

Va che techecade Dendiohs yahn nducoyaca ihyan nunde

³ Dihno, numacuahn ro renecah nuhn nundihve cuahn Dendiohs cava nchuhn. A tihca va che necah nuhn nundihve cuahn ihyan, te queri ama ro ne, nde tahque ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man, nde tahque yahino vih ne man. ⁴ Chemin che adecotino che renda nuhn van ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, rente nuhn numacuahn vedeyeno nduhca che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo numacuahn chedave yahn ne, andahre ama ndeh nan dehtenduh che rahno ri ne man, rechuhrihn ne man. ⁵ Hua cua ne cudado, te Dendiohs yuhn vo retechecade ye numa cuaco. Cuahn che cuihno techecade ye ne, ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne nan che rihquentiyon ye. A va che cuahtenan ne min, te yahn chemin che rechuhrihn ne.

⁶ Va che din Dendiohs castigo ihyan che redin ye che rechuhrihn nchuhn. ⁷ Cuahn che caça Dihvo vo Jesucristo vahchetero nduco angel yahn ye, cuhnde ro ye numacuahn vederihquentiyon yahn ye van ruchiyahn che caça nan ro ne, cahnevi Dendiohs nducuahn che rechuhrihn vo. ⁸ Nda ro min ne, nducoyaca ihyan che hua chitahno ye Dendiohs, hua dinahn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, din Dihvo vo castigo ihyan. ⁹ ¡Ama chahte vederihquentiyon yahn Dihvo vo! ¡Ama yudo nan va ye! Ihyan che ndinda ye ne, ama yahn nan va Dihvo vo, min va che cuahtenan ye, co ye castigo numacuahn ro. ¹⁰ Cuahn che ndaconan chi Dihvo vo ne, ndeva ihyan yahn ye yavenan ye, ne ama ndah ro yahn ye, te a chitahno ye ihyan. Namin ama ndah ro yahn nchuhn, te a chitahno ne ndudo yahn ye che cahndudo nuhn.

¹¹ Yahn che tihca va che conahn ne, chemin che revah nuhn cava nchuhn ro ro, rica nuhn Dendiohs yuhn vo cava che ndahca quendi nchuhn, ne hua nto ino ye che a tendahnun ye nchuhn. Namin rica

nuhn ihyan che numacuahn vederihquentiyon yahn ye din ye che conahn nduco nchuhn nducuahn che ndah man, conahn nducuahn ntiyon che nahn din ne yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man. ¹² Nduco tihca ne, ndeva ihyan yavenan Dihvo vo. Namin ndeva ye yavenan nchuhn yahn che Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, yahino ye nchuhn.

2

Va che nda ama sahn ndinda

¹ Dihno, nducote va che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo, nedin dama ye nducoyaco vo, conduco vo ihyan ne, va ama ndudo che co nuhn nchuhn. ² Hua cuahnecon nchuhn che cahnceh nde ama ihyan nchuhn. Andahre cahma ama vaco che a nda Dihvo vo Jesucristo man, andahre cuahndudo ihyan che a nda ye man, andahre dechuh ihyan ndudo yahn ne che a nda ye man, din ca ye che nuhn dirun nuhn yahn ne, ate nde hua cotahno ne, nde hua dihya ne co. ³ Hua tumecah ne yahn nde ama ihyan che tihca nahn cahnceh ye nchuhn. Numanahn che metah nda ro min ne, va che necuan ihyan, co tan ye nduco Dendiohs. Namin va che nda ama sahn ndinda. ⁴ Sahn min ne, co tan se nduco nducuahn che rendeva ihyan yavenan, redin yahn ye Dendiohs. Nde conda se chete yaco chahte yahn Dendiohs, ndere cuahndudo se che sahn min che Dendiohs.

⁵ Cuenechaco nchuhn. Ro menan me cuahn che quenán nduco nchuhn ne, a rahn ri nchuhn che tihca va che co. ⁶ A devano nchuhn duh che redin vahche yahn sahn min man ro cuh, cava che hua co chi se nde nda ro yahn se. ⁷ Vederihquentiyon chihnga che va cuahn ndeh ne, a va ieyhse cuh. Man ne, adeche cuavi cha che redin vahche yahn, ⁸ tuhme nda sahn ndinda me. Ate cuahn che nda Dihvo vo Jesucristo ne, decuihno ye sahn. ⁹ Sahn ndinda me ne, quenán cuma se vederihquentiyon chahte yahn chundah, ne ama ndeh nan vederihno din se numacuahn vederihnceh. ¹⁰ Cahnceh se nducoyaca ihyan che va che conda ye, che hua chitahno ye ndudo cuaco cava che ndevahn ye. ¹¹ Chemin che cuahnecon Dendiohs che cotahno ye vederihnceh min. ¹² Tihca va che conda nducoyaca ye, te hua nahn cotahno ye ndudo cuaco, ne tahque ndah ye ne, riquendi ye dehtenduh che chihnga.

Tendahnun Dendiohs ihyan che ndeva ye

¹³ Me nchuhn dihno, yahino Dihvo vo Jesucristo nchuhn. Chemin che renecah nuhn nundihve cuahn Dendiohs cava ne, te nde ro menan ne, tendahnun ye nchuhn cava che ndedevahn ye nchuhn. Nedin

dave ye chedave yahn ne numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, din ye che chitahno ne ndudo cuāco. ¹⁴ Te yune Dendiohs che chitahno nchuhn ndudo che cahndudo nuhn, te a tendahnun ye nchuhn çava che ndedevahn ye nchuhn, ne cuah-tenan cuma nduco ne vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹⁵ Dihno, quendi nchuhn cotahno ne numacuahn chedave yahn ne che chicuahn nuhn nchuhn man, che dirun nuhn yahn ne man. ¹⁶ A Dendiohs che yahino ye uvo, ne neneçah yan ye chedave yuhn vo numacuahn ro, redin ye che chenano vo ihyan. ¹⁷ Dihvo vo Jesucristo man, Chido vo Dendiohs man, neçah yan ye chedave yahn nchuhn, din ye che cotahno ne numa ino ne, çava che runeçade nducuahn nan ndudo che rente ne man, nan ntiyon che redin ne man.

3

Nahn Pablo che covah ihyan

¹ Dihno, covah nchuhn çava nuhn. Cuihca ne Dendiohs che din ye che nun cotuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numachahte, ne nevahnecun ihyan nduhça che nevahnecun ne. ² Nducote vate ihyan che duhtuno ihyan ye, che hua ritahno ye Dihvo vo ne, cuihca ne Dendiohs che hua cuahnecun ye che din tan ye nduco nuhn. ³ Dihvo vo Dendiohs ne, redinahno ye ndudo yahn ye. Din ye che quendi nchuhn, cotahno ne numa ino ne. Din ye cudado nchuhn çava che hua dehva cuahno co ne. ⁴ Ndichahtino nuhn Dihvo vo Dendiohs che quendi nchuhn dinahn ne nducuahn che te cuande nuhn nchuhn. ⁵ Dihvo vo Jesucristo din ye che quendi nchuhn cotahno ne ihyan numacuahn chedave yahn ne man, din ye che tumacadino ne che yahino Dendiohs nchuhn man.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che din ye ntiyon

⁶ Dihno, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, rihquentiyon nuhn che cahcoman nchuhn dihno vo che hua nahn din ye ntiyon man, che hua nahn dinahn ye nduhça che chicuahn nuhn nchuhn man. ⁷ A man nchuhn devano ne te va che quendi ne nduhça che din nuhn cuahn che chahtenan nuhn nduco nchuhn, din nuhn ntiyon. ⁸ Hua ndere cheh nuhn yahn nchuhn. Nde ro nde rahn ama chuhrihn nuhn din nuhn ntiyon çava che hua denduh nuhn nde ama cha nchuhn. ⁹ Andahre nchuhn va che te ne che cheh nuhn, ate din man nuhn ntiyon, ndaçca che chuhnun nuhn, te nahn nuhn che cua cuande nchuhn, ne tihça quendi ne din ne ntiyon. ¹⁰ Ro min ne, tuhça chicuahn nuhn

nchuhn: “Duh che hua nahn din ntiyon ne, hua ndahça che cheh.” ¹¹ A checadino nuhn te van nchuhn ne, vate ama o ihyan che hua nahn din ye ntiyon. Ndere vatechica ihyan chahn rendahchenan ye dehtenduh che redin ihyan. ¹² Numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo rihquentiyon nuhn che cuahnte tahn ihyan chahn, din ye ntiyon, ndaçca che chuhnun ye.

¹³ Dihno, cuiquendi ne codin ne che ndah; hua cua dahno ne. ¹⁴ Nde te che vate ihyan che hua nahn dinahn ye che rihquentiyon nuhn ne, cuihco nchuhn cudado cha ihyan che tihça redin ye, ne cuihcoman ne ihyan çava che co cuihnan ye. ¹⁵ Hua ndihche tan nchuhn ihyan. Cuiyahve ne ihyan nduco ndah, te dihno ne ihyan.

¹⁶ Man ne, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye che rahte dihn chedave yahn ihyan, man ye din ye che ndahça cuahtenan nducoyaca nchuhn, conduco ye nchuhn numacuahn ro.

¹⁷ U Pablo, dirun çava cuh, dechuh yahn nchuhn, nté Dendiohs nchuhn. Cuihco nchuhn cudado. Tuhça rahconahn che duché nan nducuahn çava che redechuh. ¹⁸ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihça co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO MENAN, DECHUH YE YAHN TIMOTEO

¹ Dendiohs, ihyan min che ndedevahn ye uvo ne, tendahnun ye u Pablo, che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndichahtino vo ihyan. ² Timoteo, dechúh çaça cuh yehn. Di ne, nduhça daya mán di, te riquendi u, ritehne numa cuäco Dihvo vo Jesucristo. Chido vo Dendiohs nduco Dihvo vo Jesucristo, din yahino ye di, din ye che nduhça conen.

Recqh Pablo cudqdo Timoteo

³ Cuahn che metah cahn yahn yahn Macedonia ne, ráhn ndoque che conen yan Efeso çaça che cahcantiyen che nguan ihyan cacuah ye dehtenduh che hua cuäco, ⁴ cahcoman ye che ricuah ye ndame nan cuento man, taça cochi ndata yahn ye man, te dehtenduh chemin chan ne, deman che rahteruhn chende ihyan, ate hua cochihve yuhn vo çaça che cotahno vo Dendiohs man, cuahtenan vo nduhça che nahn ye man.

⁵ Nducote dave yavenan vo man, redinah vo ndudo yahn Dendiohs man, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yuhn vo man, chemin che nahn Dendiohs che cuahtenan cumo vo vedeyahino. ⁶ Ate vate sahn che hua redinah se, ne a ndere dera derahn se. ⁷ Ama ráhn ama ri no se ricuah ye ley che dirun Moisés, ate nde che rente man se, hua renahn se.

⁸ Devano vo te ley min ne, ndah, ne va nan che cochihve. ⁹ Chihnde ndiyu çaça ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs, ate çaça sahn nunde man, sahn che duhtuno ihyan se man, sahn che hua renevahnecun se Dendiohs man, sah rihno ihyan man, sahn che rihno se chida se man, sahn che rihno se chaco se man, ¹⁰ sahn che ndere rahtenan se nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn se man, sahn che ndere rahtenan se van man se nduco vih man, sahn che reduco se ihyan man, sahn rihnceh man, sahn che ndere recqh se ndudo yahn se che hua cuäco man, sahn che rahtendihco se ndeh nan ca nunde man. ¹¹ Dendiohs, ihyan min che rendeva vo yavenan ye, a ndudo ndah yahn ye che rihco yudo yahn nducuahn nunde chemin chan. A ndudo min che va tah che rahn-dudó.

Renecqh Pablo nundihve cuahn Dihvo vo Jesucristo

¹² Renecqh nundihve cuahn Dihvo vo Jesucristo, te nde a ráhn me a devano ye che dinahn, ne chaconahn ye u nan ntiyon yahn

ye man, rinan ye u man. ¹³ Tihça din ye nducó, andahre ro menan ne, din duche yahn vederihquentiyon yahn ye, ne chi tán nduco ye, din tán nduco ihyan che ritahno ye ihyan. Ro min ne, van vedetundo yahn che tihça din, te metah cotahnó ihyan. Ate quenan vahino Dendiohs u, ¹⁴ ne andahre ama chahte vedetan yahn, ate nde tahque chahte vedeyahino yahn ye, din che chitahnó Dihvo vo Jesucristo.

¹⁵ Ndahça che cotahno nducoyaca ihyan ndudo cuäco cuh yahn Dihvo vo Jesucristo, nduhça che nda ye muhn iyehnse cuh çaça che ndedevahn ye ihyan nunde. Van ihyan chahn ne, u che tahque quendihcó nunde. ¹⁶ Ate quenan vahino Dendiohs u, ne nchahco Dihvo vo Jesucristo nunde yahn, chihco ro ye che ama chahtino ye. Tihça din ye çaça che cua cuande ihyan nunde chenahn, ne namin cotahno ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹⁷ Va ama no Dendiohs. Ihyan min ne, hua ro ye. Hua nda ro che coh ye. Ama va vededevano yahn ye. Ndahça che ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihça co.

¹⁸ Dayá Timoteo, nduhça che ráhn ama o diho vo numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, namin rihquentiyón di che nduhça sandado che yahino se ntiyon che nda se, ruhn se numa ino se, tihça quendi dinehn ntiyon che va tah. ¹⁹ Cotehne Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yehn. Codinehn Ndudo yahn Dendiohs. Chenun van ama o se che hua nahn dinahn se, ne chihcoman se che ritahno se. ²⁰ Tihça din Himeneo man, Alejandro man. Sahn chahn ne, a ndahcó sahn tah chundah çaça che tuma cuahn se.

2

Nduhça che va che covqh ihyan

¹ Menan vihca rihquentiyón che covqh nchuhn çaça nducoyaca ihyan iyehnse, cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs çaça ye. ² Covqh ne çaça nducoyaca ihyan ndinan man, intiyanh man, çaça che cahco dihn ye numachahte, ne ndahça cuahtenan vo nan Dendiohs man, nan ihyan man. ³ Dendiohs, ihyan min che rendedevahn ye uvo ne, renan ino ye che tihça din vo. ⁴ Ihyan min ne, nahn ye che codevano nducoyaca ihyan ndudo cuäco, ne ndevahn ye. ⁵ Va ama no Dendiohs. Namin va ama no ihyan che ráhn nan ye ihyan iyehnse nan ye. Ihyan min che Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Dihvo vo ne, cahnecon ye che chihno ihyan nunde ihyan. Nduco tihça ne, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehnse. Nda ro che nahn Dendiohs ne, din ye che chetuhn ndudo yahn che tihça chi. ⁷ Chemin che tendahnun ye u çaça che co apóstol, cuahtudó ndudo cuäco min, cacuahn ihyan

nación chenahn, ne cotahno ye. Nducote ritahnó Dihvo vo Jesucristo, cuäco che ráhn.

⁸ Nahn che numachahte covah ihyan chahn numacuahn chedave yahn ye, cuahtenan cuma ye vedeyahino nduco vih. ⁹ Namin ihyan ndahta ne, nahn che runecade cuahtenun ye tino yahn ye. Hua ndedecuco ye tin ye. Hua ndedecuco ye ihyan nduco tu diyahn, o diyahnguan. Hua cuahtenun ye tino diyahn. ¹⁰ Tahque ndahca che runecade cuahtenan ye, din ye ntiyon che cochihve nduhca che redin ndahta che ritahno ye Dendiohs numa cuäco. ¹¹ Ihyan ndahta ne, va che cahcovan ye Ndudo yahn Dendiohs numacuahn vedenecon. ¹² Rihquentiyón che dihn cuahte chende ye. Hua cacuahn ye, nde hua cahcantiyon ye ihyan chahn. ¹³ Tihca chihco cade Dendiohs. Menan ne, dendah ye Adán. Adiva ne, dendah ye Eva. ¹⁴ Ndiyu Adán menan vihca quendiho ye nunde, te dinoca ihyan ndahta min, yahn che cah yune ye che chihncheh chundah ihyan. ¹⁵ Chemin che cahnda va yahn nducoyaca ihyan ndahta, nda ro che cuacoyahn ye. Ate ndete che quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, din yahino ye ihyan man, dave yavenan ye nan Dendiohs man, runecade cuahtechica ye man ne, hua dehva co yahn ye.

3

Nduhca che va che cuahtechica ihyan ndinan yahn yaco

¹ Cuäco te ihyan che conan ye ntiyon ndinan ne, conan ye ntiyon ndah. ² Chemin che ihyan che conan ye yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che ama no ndahta conan cuma ye, nahn che runecade conan ye cava che nde ama ihyan hua cahma nunde ye yahn ye man, hua ricoh ye man, conan ye numacuahn vedino vedenecon man, nevahnecon ye nducoyaca ihyan man, ndahca cacuahn ye Ndudo yahn Dendiohs man. ³ Ntiyon cuh ne, hua co conan nde ama sahngoh, nde ama sahn che doh ino se man, nde ama sahn che ndichahtino se tume man. Atenan ihyan che necun ye man, chahtino ye man, co conan ye ntiyon cuh. ⁴ Nahn ama ihyan che ndahca rihquentiyon ye vaco ye man, redinahn daya ye yahn ye man, renevahnecon ihyan man. ⁵ Nahn ama ihyan che tihca ye, te ndete che hua devano ye cahcantiyon ye vaco man ye ne, hua co cahcantiyon ye ihyan yahn Dendiohs. ⁶ Nahn ama ihyan che a rahn ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te ndete ama ihyan che cade canan ritahno ye ne, denan din yade ye, ne co ye castigo yahn Dendiohs nduhca che chahno chi chundah. ⁷ Namin nahn ama ihyan che, nde ihyan che

hua ritahno ye, nevahnecon ye ihyan cava che hua cora nde ama nan vedecuihno yahn ye, din chundah.

Nduhca che va che cuahtechica ihyan che cuahtenan ye ntiyon yahn yaco

⁸ Tihca ihyan che cuahtenan ye ntiyon yahn yaco, nahn che runecade ye, che hua o nan o chende ye man, che hua ricoh ye man, che hua ndichahtino ye tume man. ⁹ Nahn ihyan che riquendi ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ye. ¹⁰ Nahn che a rendihche ndah ihyan ndiyaco ihyan. Ndete che ametah deh che redin vahche yahn ye ne, tuhme co cuahtenan ye ntiyon cuh. ¹¹ Ndahta yahn ihyan chahn ne, namin nahn che runecade ye man, redinahn ye ndudo yahn ye man, hua ricoh ye man, hua nte ye cuendo man. ¹² Ama ihyan che conan ye ntiyon yahn yaco ne, nahn che ama no ndahta conan cuma ye man, ndahca rihquentiyon ye vaco ye man, daya ye man. ¹³ Ihyan che ndahca quenda ye ntiyon yahn yaco ne, rendeva ihyan yavenan ye man, nde tahque richahtino ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man.

Nduhca che va che cuahtenan ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁴ Rendecadinó che a nun chí quendihcheró di. Numanahmin ne, dechuh caca cuh yehn, ¹⁵ te ndete che denan hua co chi nún ne, cochihve yehn cava che codevene nduhca che va che cuahtechico vo nan ihyan yahn Dendiohs, ihyan min che quenduche ye. Ihyan chahn ne, nduhca yaco yahn Dendiohs tihchan ye, te Dendiohs ne, nduco ye ihyan. Ihyan chahn che va tah ye Ndudo yahn Dendiohs, redin ye cudado. ¹⁶ Cuäco niyon te ndudo che ritahno vo, che cade te Dendiohs, checadino vo ne, ama yudo. Tuhca conahn ndudo min: Dendiohs ne, nda ye muhn iyehne cuh, ndacondá ye ihyan. Chihco ro Vaco Ndah yahn ye che metah nde ama nunde yahn ye. Cuäco ndudo cuh, te nde ángel ndihchero ye ihyan. Chetuhn ndudo yahn ye numachahte iyehne, ne ihyan yahn nducuahn nación, chitahno ye ihyan. Chihno min ne, numacuahn vederihquentiyon conahn ye vahchetero.

4

Ihyan che cahcoman ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Vaco Dendiohs ne, rete cuande numa cuäco te adiva ne, cuahte dihno vo che cahcoman ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, quendi ye vaco che rihncheh man, che ricuahn chundah man. ² Cahcovan ye ndudo yahn ihyan cuendo che o nan o

chende ye, che metah vederendecadino yahn ye anduhneca ndete che a ndih chedave yahn ye, nedin ama cu che nto ruchiyahn. ³ Ihyan chemin chan chahn ne, ndere cacha tan ye che cahnevaco ihyan man, cahco cahnda ye che cheh ihyan ama o nan dehtenduh man, andahre man Dendiohs chihco ye nducuahn cava che ihyan che ritahno ye ihyan man, che quendi ye ndudo cuaco yahn ye man, necah ye nundihve cuahn ihyan, ne cheh ye. ⁴ Cuaco te nducuahn dehtenduh che chihco Dendiohs ne, ndah, ne ndotenan che ndahchenan vo ne, tahque ndah che necah vo nundihve cuahn ihyan, ne chuh vo, ⁵ te nducuahn dehtenduh che reh vo ne, ri vihco nduco ndudo yahn Dendiohs man, nduco ndudo che revah vo man.

Ama sahn che ndahca redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

⁶ Ndete che tihca cacuehn dihno vo ne, ndahca din ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne cochahtine ndudo ndah che chehn. ⁷ Hua tumecah yahn dehtenduh cuando che rente ihyan, te chemin ne, anduhneca cuando yahn ndahta. Tahque ndah che quendi nevahnecon Dendiohs. ⁸ Richihve che rahh ihyan che ndo cane ye cava che ndahca duche ye. Ate nde tahque richihve che cuahn ye nevahnecon ye Dendiohs, te chemin che cochihve yahn ye numanahn che chenah ye iyehhse, nde cochihve yahn ye cava che tuno ye vahchetero. ⁹ A chu che vedechahtino yuhn vo. Nahn che cotahno nducoyaca ihyan. ¹⁰ A cava chu che redin vo ntiyon man, che rechuhrihn vo vedetan yahn ihyan man, ndihco vo vedechahtino yuhn vo tah Dendiohs, ihyan min che quenduche ye. A ihyan min che rendedevahn ye nducoyaca ihyan, manan vihca ihyan che ritahno ye ihyan.

¹¹ Cuihquentiyen man, cuicuehn man, dehtenduh che tuhchan. ¹² Andahre sahn yuno di, ate cochique nduco ndah cava che nevahnecon nducoyaca ihyan di. Cuihque cudado nan ndudo yehn man, nan nducuahn che redin man. Codin yahine nducoyaca ihyan man, cuitehne Dendiohs numa ine man, ndahca conen nan Dendiohs man. Nduco tihca ne, cah yeno ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne quendi ye yune yehn. ¹³ Numanahn che nda ne, cuahndode ndudo yahn Dendiohs cuahn dama, cuenecah yan chedave yahn dihno vo, cuicuehn ihyan. ¹⁴ Hua cahcoman vederihquentiyon che te Dendiohs di ro che din ye che checadino intiyahn yaco ntiyon che conen. Ihyan chahn ne, nahn tah ye di, chica ye Dendiohs cave. ¹⁵ Cuiquenda ntiyon yehn numa ine

cava che ndihchero nducoyaca ihyan che ndahca redinehn. ¹⁶ Cuihque man cudado di. Namin cuihque cudado che ricuehn. Cuiquendi numa ine nducuahn che rahh ndoque. Ndete che tihca din ne, ndevahn di man, ihyan che rihnevan ye che rahndode man.

5

Nduhca che va che cuahtechico vo van ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Hua cahve nduco nde ama ihyan ndico. Tahque ndah ne, coyahve ihyan nduhca che riyahve chide. Sahn decahya ne, coyahve sahn nduhca che riyahve dihne. ² Indihte ndahta ne, coyahve ihyan nduhca che riyahve cheque. Tahh decahya ne, coyahve tahh nduhca che riyahve quehve, cuenevahnecon tahh.

³ Ihyan ndiyaco ne, va che conan ye ihyan ndahta vah che metah duhva yahn ye. ⁴ Ihyan ndahta vah che vate daya ye man, daya ino ye man ne, a ihyan chahn yahn ye va che ndihche ye cava ye, te a chuhrihn ye tave ye ihyan. Tihca renan ino Dendiohs che din ihyan. ⁵ Ihyan ndahta vah che metah duhva yahn ye ne, a Dendiohs che vedechahtino yahn ye, ne hua renguan ye revah ye nde ro nde rahh. ⁶ Ate ihyan ndahta vah che vatechica ye vedeyeno yahn man ye ne, anduhneca ndete che a ndih ye nan Dendiohs. ⁷ Cuicuehn ihyan nducuahn dehtenduh che tuhchan cava che hua ndaca yune che cahma nunde ihyan yahn ye. ⁸ Ndete che vate ihyan che hua rinan ye ihyan yahn ye che chenun vaco ye man, ihyan chenhah man ne, redetohnan ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne nde tahque duhtuno ihyan rendaconda ye che co ihyan che hua ritahno ye.

⁹ Ndahta vah che ama no inchahn ye nenan cuma ye man, ndahta vah che a ri ye ino raco nduyo, o tahque a ndico ye man, atenan ihyan chahn co co cuande ye van ndahta vah che redin ye ntiyon yahn yaco. ¹⁰ Avane ne, nahn che runecade ndahte ye man, ntave ye daya ye man, nenevahnecon ye ihyan vaco ye man, ndinan ye ihyan yahn Dendiohs numacuahn vedenecon man, nedin yahino ye ihyan che rechuhrihn ye man, nedin ye nducuahn che ndah man. ¹¹ Ate hua co cuande ndahta vah che decahya te, te denan nda ro che nahn cahnevaco tun te, ne cahcoman te ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che quenah te, ¹² denda te ndudo yahn te, condihco te nunde. ¹³ Avane ne, ndete che cuahtechica te nduh vah nduh vah co te nduhca ihyan che metah ntiyon yahn ye, ne cuanan nte te cuando man, condah van te nduh cuan nan che hua ra cuande yahn te man, cahma te

dehtenduh che hua ndahca man. ¹⁴ Chemin che nahn che cahnevaco tun tahn ndahta vah che decahya te, ndaca daya te man, din te cudado vaco te man, cava che hua ndaca yune che chihnga cahma ihyan. ¹⁵ Tihca rahn ndoque, te ama o ndahta vah ne, a chihcoman te che ritahno te Dihvo vo Jesucristo, ne redinahn te che rihquentiyon chundah.

¹⁶ Dihno vo man, cahvo vo man, che chenan nda ndahta vah ndevaco ye ne, va che conan ye ihyan cava che hua ndaca yune che ihyan ndiyaco conan ye ihyan. Nduco tihca ne, tuno yahn ihyan ndiyaco che conan ye ndahta vah che metah duhva yahn ye.

¹⁷ Intiyahn yaco che ndahca rihquentiyon ye, menan vihca ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ricuahn ye man ne, va che ndahva conan ihyan ndiyaco ihyan. ¹⁸ Tihca va che co, te ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Hua dechiche duto itenine che redendeht te trigo cava che tiviyato, te ri yahn te, nahn cheh te." Namin ndirun tama cuan: "Ihyan redin ntiyon ne, va che nevihve yahn ye."

¹⁹ Hua tumacah yahn ihyan che caca nunde ye yahn intiyahn yaco cuahn che metah o ino ihyan che cahma ye che cuaco. ²⁰ Ate ndete che va ama ihyan chahn che quendihco ye nunde, tuhme coyahve ihyan nan nducoyaca diho vo cava che dihya nun ino combiero yahn ye co, ne cahco ye cudado. ²¹ Nan Dendiohs man, nan Dihvo vo Jesucristo man, nan angel yahn ye man, rihquentiyon di che dinehn nducuahn dehtenduh che tuhchan quendihconahn, hua cuacandih nunde yahn nde ama ihyan. ²² Hua aderene nehn ntiyon yahn yaco adecoduhno ihyan cuahn che metah ndihche ndah ihyan, te denan ndere din ye, ne nde di condihque nunde che cuande yahn ye. Cuihque cudado cava che dave yavenan nan Dendiohs.

²³ Hua deman cuahn nune iche coh. Cuih tah vino cava vacochendereh yehn yahn che cuahn dama ri cah.

²⁴ Van ihyan che rahque che co cuahtenan ye ntiyon yahn yaco ne, nahn ye ne, nde metah cuhnde cade yahn ye, ne a metah ndi che chendihco ye nunde. Nahn tun ye ne, hua duh devano che chendihco ye nunde, ate va ro che cuhnde ro nunde yahn ye. ²⁵ A namin no tun, ndete che ndah redin ihyan chahn ne, a ndero ndi. Me ndete che chihnga redin ye ne, andahre hua devano ihyan ne, ate va ro che cadino ye.

6

¹ Queri ama diho vo che va dihve ye ne, nahn che ama nevahnecon ye ihyan cava che hua chihnga cahma ihyan yahn

Dendiohs man, yahn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man. ² Me ndete che dihve diho vo chahn ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che nde tahque nevahnecon ye ihyan man, tahque ndah din ye ntiyon yahn ye man, te ntiyon che redin ye ne, cochihve yahn diho ye che yahino ye. Vederihquentiyon cuh cacuehn man, coyahve ihyan che dinahn ye man.

Nahn che cuahte vo vedeyeno nduco che rete Dendiohs uvo

³ Ndete che vate ihyan che hua ricuahn ye tihca man, che hua ricuahn ye ndudo cuaco man, che hua renan ino ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che ritahno vo man ne, ⁴ ihyan chahn ne, cun ye man, yade ye man, nde tah hua renahn ye. Ama ruhn chende ye nduco ihyan yahn dehtenduh che nde hua redin yahn che cuhma chende ye. A chemin no che vedeyeno yahn ye. Nduco tihca ama rendedecuan ye canda man, vedeve man, redin ye che retahn nan ihyan vih man, recah ye nunde vih man, ⁵ rahtenun ino ye vedetan nduco vih man. Ihyan che ametah va cuaco vederendecadino yahn ye man, che hua devano ye ndudo cuaco man, che rahco ye che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo cava che ndaca vo vedecuihca man, atenan ihyan chahn che dama ri ye nduco vih. Nahn che din vi vo yahn ihyan chemin chan. ⁶ Cuaco te che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che tahque richihve yuhn vo ndete che vato vo vedeyeno nduco che rete Dendiohs uvo. ⁷ Nduhca che hua dehva nda vo che nda vo muhn iyehanse cuh ne, tihca hua dehva ndiquenda vo che ndaco vo muhn. ⁸ Nduco che ndaca che chuh vo man, tino che cuahtenun vo man, a nduco chemin cuahtenan vo vedeyeno. ⁹ Ate ihyan che nahn cuahtenan cuma ye vedecuihca ne, renda cava yune che retumarande chundah ihyan man, riya ye muhn min nan che cahnda yahn ye man. Van vedetundo yahn ye rih ye vederahn ihyan, renuhn ye ama ndeh nan dehtenduh che redin che rechuhrihn ye man, rinda ye man. ¹⁰ Tihca, te vedeyahino cava tume ne, chemin che redin che rihquino ihyan redin ye nducuahn dehtenduh che chihnga. A chemin tun redin nduco nahn diho vo che rihcoman ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, renuhn man ye vedeyah cava chedave yahn ye.

Nduhca che va che quendi vo Dihvo vo Jesucristo

¹¹ Me di che redin ntiyon yahn Dendiohs ne, codin vih yahn nducuahn dehtenduh che chemin chan, codin nducuahn che ndah. Cuiquendi cuenevahnecon Dendiohs man, cuitehne Dihvo vo Jesucristo man, codin yahine ihyan man,

conan come vedechahtino man, vedenecon man. ¹² Nduhca che ruhn sandado numa ino se che hua nahn denda se ne, tihca cuitehne Dihvo vo Jesucristo numa ine, te chemin che cochihve yehn cava che hua denda che conen vahchetero numacuahn ro. A cava chemin che tendahnun Dendiohs di, ne cahndode nduhca che ritehne Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ama yahn ihyan. ¹³ Man ne, nan Dendiohs, ihyan min che dendah ye iyehense man, che va tah ye nducuahn dehtenduh man, nan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che cah ye ndudo cuaco yahn ye numa ino ye nan Poncio Pilato man, rihquentiyon di ¹⁴ che dinehn nduco cudado ntiyon che va tah. Condiccate detohnen nde tah. Cuiquendi nde nda Dihvo vo Jesucristo, ¹⁵ te nda ro che ndihco cade Dendiohs ne, dechuh ye ihyan. ¡Ama yudo vederihquentiyon yahn Dendiohs, ametah nde tama nduhca ye! ¡Ama nahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ye! A ihyan min rihquentiyon ye nducoyaca ihyan ndinan man, nducoyaca rey man. ¹⁶ Ama no ihyan min che hua nda ro che cuihno ye. Ama yudo nan va ye, nde ama ihyan hua co cahndah nda ye. Nde ama ihyan hua ntihchero ye ihyan, nde hua co ndihchero ye ihyan. Ama yudo vederihquentiyon yahn ye; hua nda ro che cuihno. Va che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ye. Tihca co.

¹⁷ Cah cuende dihno vo che cuihca ye che hua din cun ye man, che hua din yade ye man, che hua cochahtino ye vedecuihca yahn ye man, te chemin ne, hua rengu numacuahn ro. Tahque ndah ne, cochahtino ye Dendiohs, ihyan min che quenduche ye man, che rete ndahva ye nducuahn dehtenduh che rendotenan vo man. ¹⁸ Cah cuende ihyan che din ye che ndah man, din ye vedevahino man, ¹⁹ te chemin che cochihve yahn ye nan Dendiohs anduhneca ama vedecuihca che cuhnde ndah yahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Pablo ne, chihno yahve ye Timoteo

²⁰ Timoteo, condihche. Codin cudado ntiyon che ndihco Dendiohs tah. Hua tumecah yahn ndudo ndeh che rente ihyan che hua renevahnecun ye Dendiohs man, vederihquentiyon che hua cochihve, che redin vahche nan Ndudo yahn Dendiohs man. ²¹ Vate ihyan che riquendi ye dehtenduh chemin chan, ne a ndihcoman ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

Chu che dirun yehn. Dendiohs din yahino ye di. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO ADIVE, DECHUH YE YAHN TIMOTEO

¹ Dendiohs ne, tendahnun ye u Pablo che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, ne chihco ye ntiyon tãh che cuahndudó ndudo yahn ye che çah ye nde ro menã. Ndudo min che vedevihche yahn chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ² Timoteo, dayá che yahnó, dirun çaça cuh, dechuh yehn. Dendiohs Chida man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye di, din ye che ndahça conen.

Rente Pablo yahn Dihvo vo Jesucristo

³ Dendiohs che rendevá yavenan ye numa inó nduhça che din ihyan ndico yahn, nde ro nde rãhn reváh, recãh nundihve cuahn ihyan cave. ⁴ Renecãhcó che ama chi ran ro che chihcoman vih vo, ne chemin che nahn chí ndihcheró di çaça che co yeno chedave yahn. ⁵ Quenun inó che ritehne Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yehn nduhça che chitahno checohn Loida nduco cheque Eunice.

⁶ Man ne, rihquentiyón di che quendi numa ine vederihquentiyon che te Dendiohs di ro che nahn tãh di, covãh cave. ⁷ Vaco Ndah yahn Dendiohs che te ye uvo ne, redin che cuahtenan cuma vo vederihquentiyon man, vedeyahino man, runecãde cuahtechica vo man, hua vah vo man. ⁸ Chemin che condi cocuihnan che rahndode ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin hua cocuihnan che rindoque u che quenun vacoyahn çaça ndudo yahn ye. Tahque ndah çah ine chuhrihn çaça ndudo ndah yahn ye, codin chahtine Dendiohs che rinan ye uvo. ⁹ A ihyan min che ndedevahn ye uvo, ne tendahnun ye uvo çaça che din dave ye chedave yuhn vo. Tihça din ye, ndiyu yahn che ndah ihyan uvo, ate din ye yahn che tihça nahn man ye. Nde cuahn che metah dendah ye iyehanse, a nde ro min yahino ye uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ¹⁰ Chihco ro ye vedeyahino min cuahn che ndã Dihvo vo Jesucristo, decuihno ye vederihquentiyon yahn vederih, ndedevahn ye ihyan che ritahno ye ndudo ndah yahn ye.

¹¹ Chaconahn Dendiohs u che co apóstol çaça che cahndudó man, cacuáhn man, ndudo cuh van ihyan nación chenãhn. ¹² Chemin che rechuhrihn. Ate hua ricuihnãn, te ritahnó Dihvo vo Jesucristo, ne a devano cuacó te va vederihquentiyon yahn ye che din ye cudãdo chedave yahn che a ndihcó tãh ye nde ndã ro che a ndihco çade Dendiohs.

¹³ Conun ine ndudo ndah che chicuáhn di. Quendi cotehne Dihvo vo Jesucristo, codin yahine ihyan. ¹⁴ Nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun queri amo vo, ndahça cuiquenda vederihquentiyon che ndihco Dendiohs tah.

¹⁵ A devene che ama yahn ihyan yahn yahn Asia, chihcoman ye u. Van ihyan chahn ne, nduco Figelo man, Hermógenes man. ¹⁶ Dihvo vo Dendiohs din yahino ye Onesíforo nduco ihyan ndevãço ye, te hua chicuihnãn ye çavá, ne tahque ndah ne, ama ndeh yune chinan ye u cuahn che quenun vacoyahn. ¹⁷ Cuahn che quenãn yan Roma ne, chahn ye chinuhñ ye u nde nan che ntãça ye u. ¹⁸ Namin a devene che ama chinan ye uvo min van Efeso. Dihvo vo Dendiohs din yahino ye ihyan ndã ro che chihco çade ye.

2

Nduhça che va che din ihyan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Di dayá, cochahtine vedeyahino yahn Dendiohs che rete ye uvo che ritahno Dihvo vo Jesucristo. ² Ndudo che chicuáhn di nan ama yahn ihyan, cuihquentiyen ihyan che redinah ye che co cacuahn ye ihyan chenãhn.

³ Nduhça ama sandãdo ndah che hua dehve rahco se che rechuhrihn se ne, tihça quendi nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁴ Nde ama sandãdo hua redin se tama nan ntiyon, te nahn che conan van se deh che cahcantiyon sahn ndinan yahn se. ⁵ Namin sahn reduce. Hua co din se ganar ndete che hua dinahn se. ⁶ Namin tun ihyan redin ntiyon yahn viyata. Redin yahn che nevãhn ye ndute ndata yahn ye, te a din ye ntiyon. ⁷ Cuihque cudãdo che rãhn ndoque, ne Dihvo vo Dendiohs te ye vededevano yehn, conahn nducuahn.

⁸ Cuenechahque Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ntuche ye van tenãhn, ihyan min che ndata yahn rey David. A yahn ihyan min ndudo ndah ché rahndudó. ⁹ A çaça che racotúhn ndudo min che rechuhrihn, quenun vacoyahn, nde nchiche cadena u nduhça che rechiche ama sahn rihno ihyan. Ate ndudo yahn Dendiohs ne, hua co çahça tan ihyan, te riquendi retuhn. ¹⁰ Chemin che andahre redin tan ihyan nducó, ate richá rechuhrihn nducuahn çaça che, ihyan che a ndetendahnun Dendiohs ne, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne numacuahn ro cuahtenan ye vahchetero nan che ama yudo.

¹¹ Va ama ndudo che tuhça ndirun che cochahtino vo: Andahre çahno ihyan uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ate hua

dehve din yahn, te cuahtenan vo vahchetero nduco ye.

¹² Andahre chuhrihn vo, ate hua dehve din yahn, te cahcantiyon vo nduco ye.

Ndete che cocuihnān vo çava ye ne, namin cocuihnān ye çavo vo.

¹³ Andahre çahcomān vo ihyān, ate mān ye hua çahcomān ye uvo, te redinahñ ye ndudo yahn ye.

¹⁴ Cahme nduco ihyān ndiyaço çava che nta tin ye ndudo cuh. Cuihquentiyen ihyān nān Dihvo vo Dendiohs che nguan ye cuahtecuhma chende ye nduco vih. Chemin ne, hua deh cuahno cochihve, te tahque ndah ne, redin che reto ino ihyān che rihnevan ye. ¹⁵ Nduhçā āma sahn che ndah redin se ntiyon, che metah deh cuande che cocuihnān se ne, tihcā numa cuāço mān, numa ine mān, cacuehn ndudo cuāço çava che nevahnecon Dendiohs ntiyon che redin. ¹⁶ Hua tumacah yahn ndudo ndeh che hua cochihve, te ihyān che ndere rente ye ndudo chemin chan ne, nde tahque redescuihta ye nunde yahn ye. ¹⁷ Nduhçā āma cah che nun rendih, tihchan ndudo yahn ihyān chahn, te nun retuhn. Tihçā redin Himeneo mān, Fileto mān, ¹⁸ te a chihcomān se ndudo cuāço. Rahndudo se te a chuh yahn che rentuche ihyān vān tenāhn, redin se che reto ino ihyān che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁹ Ate hua dehve raħco vo, te ndudo che ndihco çade Dendiohs ne, hua ndā ro che cuihno. Mān ye redinahñ ye ndudo min nduhçā che a ndirun: “Dihvo vo Dendiohs ne, a rendihche ye ihyān yahn ye, ne ihyān che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che çahcomān ye nducuahn nunde.”

²⁰ Āma vah chahte ne, vān dehtenduh che retoh ihyān ne, va dehtenduh che ndahchan che ndinah nduco diyahnguan mān, diyahngua mān. Namin va dehtenduh che ndere cuahn che ndindah nduco yahn mān, yahn mān. Dehtenduh che ndahchan me ne, retoh ye nān ntiyon ndah, ne dehtenduh che chihngā chan me ne, retoh ye nān ntiyon ndere. ²¹ Nduhçā dehtenduh che ndahchan me che retoh ye nān ntiyon ndah ne, tihcā uvo ndete che çahcomān vo nducuahn nunde, te Dihvo vo Jesucristo ne, çahco vih ye uvo çava che cochivo vo nān ntiyon yahn ye.

²² Chemin che cuihcomān nducuahn nunde che rendedecadino sahn yuno, ne quendi conen runecāde nān Dendiohs mān, cuitheñe Dihvo vo Jesucristo mān, codin yahine ihyān mān, ndahçā conen vān ihyān mān, nduhçā ihyān che rah ye Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ye, renevahnecon ye ihyān. ²³ Hua tumecah yahn ndudo ndeh che rente ihyān che nine ye, te a devene che chemin che redin che

redin tān ye nduco vih. ²⁴ Ihyān che redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, hua ndahçā che cuhma chende ye nduco ihyān. Tahque ndah ne, ndahçā cuahtenan ye nduco nducoyaça ihyān mān, ndahçā cacuahn ye Ndudo yahn Dendiohs mān, din chahtino ye yahn ihyān mān, ²⁵ nduco ndah yahve ye ihyān che hua nahn nevahnecon ye mān. Ā huane çah yune Dendiohs che nto ino ihyān chahn nunde yahn ye, ne cotahno ye ndudo cuāço?, ²⁶ çava che nāne ndutinan ye, ne ndevahn ye tah chundah che ndico chiche se ihyān, redinahñ ye che nahn se.

3

Nduhçā che cuahtechica ihyān caviyan deman

¹ Codevene te caviyan deman, cuahn che ndā nino ro che nto iyehñse ne, ihyān che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, yah cuahno ye, ² te ihyān che hua ritahno ye ne, āma duhtuno ihyān ndācondā ye. Yahino mān ye ihyān mān, yahino ye tume mān, yađe ye mān, cun ye mān, hua nevahnecon ye indihthe yahn ye mān, hua ntumanecun ye mān, ducherino ye Dendiohs mān, chihngā chan chedave yahn ye mān, ³ hua cuahtenan cuma ye vedeyahino mān, vedevahino mān, cuahnde chende ye mān, hua cocha ye çahcomān ye nunde yahn ye mān, cuahtenan cuma ye vedetan mān, hua din ye nde āma nān che ndah mān, ⁴ o nān o chende ye mān, doh ino ye mān, ndedecadino ye che metah nde tāma ihyān nduh chan ye mān. Ndotenan che necahco ye Dendiohs ne, tahque ndah ye quendi ye vedeyeno yahn mān ye. ⁵ Din çā ye che nevahnecon ye Dendiohs, ate nduco che chihngā redin ye ne, co ro che nde hua cuāço. Cuihque cudādo nduco ihyān chahn. ⁶ Vān ihyān chahn ne, nduco sahn che rendā se vāco ihyān numacuahn vederihñcheh, rinun se ihyān ndahta che cuno ino ye mān, che ri luco ino ye yahn nducuahn nunde yahn ye mān, che āma ndeh nān dehtenduh nahn ye mān, ne quenda se ihyān lađo yahn se. ⁷ Ndahta chahn ne, cuahn dāma nahn cuahn ye, ate hua ndā ro che conahn ye ndudo cuāço. ⁸ Nduhçā che chahcotāhn sahn cuah Janes mān, Jambres mān, yahn Moisés ne, tihchan sahn chahn, te cuahcotāhn se yahn ndudo cuāço. Avāne ne, hua va cuāço vederendecadino yahn se, redin çā se che ritahno se Dendiohs. ⁹ Ate nduhçā che hua chicha vedecuah yahn sahn che o chahn che chahcotāhn se yahn Moisés ne, tihcā hua ngu vededevano yahn sahn chahn, te cadino ihyān che hua cochihve, ne çahcomān ye.

Pablo ne, chihno yahve ye Timoteo

¹⁰ Me di ne, a devene ndah ndudo che ricuáhn man, nduhca che quechicá man, ntiyon che nahn che conahn man, nduhca che ritahnó man, nduhca che ndichahtinó man, nduhca che redin yahinó man, nduhca che din chahtinó ¹¹ che din tan ihyan nducó man, chuhrihn man, min yan Antioquia man, Iconio man, Listra man. Namin a devene nduhca che ndedevahn Dihvo vo Dendiohs u yahn nducuahh che chahnó chí. ¹² A devano cuaco vo che nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che nahn quendi ye vederihquentiyon yahn ye numa cuaco ne, din tan ihyan nduco ye. ¹³ Sahn nunde man, sahn rihneh man, nde tahque duhtuno ihyan ndacondá se, quendi se cahneh se ihyan man, cuahnecon se cahneh ihyan sahn man.

¹⁴ Me di ne, cuiquendi numa ine ndudo che chehn man, che nevahnecon man. Cuenechahque taça ihyan che chicuahn ye di. ¹⁵ Namin cuenechahque te nde ro che lihn di chehn Ndudo yahn Dendiohs, ndudo min che redin che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne ndevahn vo. ¹⁶⁻¹⁷ Ndudo min ne, a man Dendiohs chihco ye, ne cochihve cava che cacuahh vo ihyan yahn ye man, yahvo vo ihyan man. Nduco tihca ne, ndahca cuahtenan ye nan Dendiohs, ne ndaca ye vederihquentiyon, din ye nducuahh che ndah.

4

¹ Nan Dendiohs man, nan Dihvo vo Jesucristo man, ihyan min che chi ye numacuahn vederihquentiyon yahn ye techecade ye yahn nducoyaca ihyan, ihyan che chenduche ye man, ihyan che ndih ye man, rihquentiyón di ² che cuahndode ndudo yahn Dendiohs cuahn dama. Andahre hua nahn cahnevan ihyan o nahn cahnevan ye, ate di ne, cuiquendi cuahndode numa ine. Numacuahn vedechahtino yehn cuicuehn ihyan, codin che conahn ye Ndudo yahn Dendiohs. Coyahve ihyan che cotahno ye man, hua ndere din ye man. ³ Tihca codin, te cochi ro cuahn che metah quendañ ino ihyan, cahnevan ye ndudo ndah. Tahque ndah ye ne, nuhn ye ama yahn sahn che cacuahh se ihyan ndudo che ri yeno man. ⁴ Cuacondah vedame ye ndudo cuaco, ne cotahno ye dehtenduh cuento. ⁵ Me di ne, cuiquendi numa ine, codin chahtine che rechuhrihn. Cuahndode ndudo yahn Dendiohs, codinehn ntiyon che quenen.

⁶ Tihca riyahvé di, te u ne, a nun va che cahno ihyan u, ndaca muhn iyehhse cuh. ⁷ Nduhca ama sandado che cuhn se nde chihahn ntiyon ndah che nda se, nduhca ama

sahn reduceche che chano se nde din se ganar, tihca quendi numa ino chitahnó Dihvo vo Jesucristo, ⁸ ihyan min che retechecade ye numa cuaco. Man ne, a nihneva ndah ye vedino cuande yahn che dave chedave yahn, ne te ye u ro che techecade ye. Namin cah ye nducoyaca ihyan che ndichahtino ye che ndaconan chi tun ye.

⁹ Codin nun ine, chi ndihchero u, ¹⁰ te Crescente ne, riquendi se nan ntiyon yahn Dendiohs, cuahn se yan Galacia, ne Tito ne, cuahn se yan Dalmacia. Me Demas ne, tahque renan ino se cochica se vedeyeno yahn man se, ne chihcoman se u, cuahn se yan Tesalónica. ¹¹ A deman Lucas quenan ye nducó. Cuahn che chi ne, cuiquenda Juan Marcos. Nahn sahn, te richihve se nan ntiyon. ¹² Tiquico ne, dechuh sahn yan Efeso. ¹³ Cuahn che choh yan Troas ne, cuiquenda cuyano tu che rendiché che chaconahn ndevaco Carpo. Namin cuiquenda libro chahn, menah vihca caca che ndirun. ¹⁴ Alejandro, sahn vihchecu me ne, ama din tan se nducó. Man Dihvo vo Jesucristo techecade ye yahn se yahn che tihca din se. ¹⁵ Cuihque cudado sahn, te ama rihca tan se ndudo che rahndudo vo.

¹⁶ Cuahn che chahn menan, ndedevahn u nan ihyan ndinan ne, nde ama dihno vo hua chinan ye u, te chihcoman nducoyaca ye u. Dendiohs nchahco ye cava ye che tihca din ye. ¹⁷ Andahre chihcoman ihyan chahn u, ate Dihvo vo Jesucristo chinduco ye u, ne chinan ye u nde chihno dinahn cahndudó ndudo yahn ye, chihnevan ama yahn ihyan naciön chenahn. Tihca ndedevahn ye u tah vederih. ¹⁸ A devanó che quendi ye ndedevahn ye u nduh cuan nan che cahnda cava, nde ndeva ye u, conan vahchetero nan che rihquentiyon ye. ¡Ndeva vo yavenan ye cuahn dama! Tihca co.

¹⁹ Cuenech Dendiohs Priscila nduco Aquila man, ihyan ndevaco Onesiforo man, che cuande yahn. ²⁰ Erasto ne, quenan se yan Corinto, ne Tróximo ne, chi cah se, ne chaconahn sahn yan Mileto. ²¹ Codin nun ine cochi numanahn che metah cuanan ro iche. Eubulo man, Pudente man, Lino man, Claudia man, nducoyaca dihno vo chenahn man, dechuh ye Dendiohs yehn.

²² Dihvo vo Jesucristo conduco ye di, din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN TITO

¹ U Pablo, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chaconahn Dendiohs u nan ntiyon yahn ye che cacuáhn ihyan che tendahnun ye, çava che cotahno ndah ye Dihvo vo man, conahn ye ndudo çuaco che redin che runecade rahtechico vo man, ² cochahtino ye che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro man. Dendiohs ne, hua rihneh ye, ne nde ro che metah cuhnde iyehne ne, çah ye ndudo yahn ye che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ³ A ihyan min che ndedevahn ye uvo, ne man che nda ro yahn ne, chihco ye ntiyon tah che cuahndudó ndudo yahn ye. ⁴ Tito, di ne, anduhneca daya man, te chitehne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo che chicuáhn di. Dirún çaça cuh, dechúh yehn, ne quenán inó che Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo man, din yahino ye di, din ye che ndahça conen.

Ntiyon che din Tito yahn yahn Creta

⁵ Chaconáhn di yahn yahn Creta çava che çahcoyan dehtenduh che renda ca, cuaconehn intiyañ yaco nducuahn yan nduhça che chihquentiyón di. ⁶ A devene te ihyan che cuahtenan ye ntiyon min ne, nahn che runecade ye man, che ama no ndahta quenán cuma ye man. Me daya ye ne, nahn che ritahno man, che runecade man, che redinahn man, che metah deh che çahma nunde ihyan yahn man. ⁷ Tihça, te ihyan che conan ye ndiyaço ne, nducote ihyan chahn che cuhnde tah ye ntiyon yahn Dendiohs ne, hua co conan nde ama ihyan che yade ye man, cun ye man, che doh ino ye man, che ricoh ye man, che çanda tin ye man, che idihya ye çava tume man. ⁸ Ihyan che ndah ihyan ye man, runecade ye man, dave yavenan ye man, chahtino ye man, che renevahnecun ye ihyan vaço ye man, atenan ihyan che tihchan ye co cuahtenan ye. ⁹ Namin nahn che ndahça quendi ye ndudo çuaco che chahn ye, çava che quenán yahn ye cacuahn ye man, ndahco ndiya ye ihyan che rahcotahn ye man.

¹⁰ Tihça, te ama vate sahn che rahcotahn se man, rente se ndudo nine man, rihneh se ihyan man. Van sahn chahn ne, sahn nación yahn Israel che tahque redenduh se. ¹¹ A sahn chahn va che ndahco ndiya nchuhn, te çava che ndaça se tume ne, rihneh se ama yahn diño vo nduco nducoyaça ihyan ndevaço ye, ricuahn se ndudo che hua redin yahn che cacuahn se.

¹² Ama sahn devano van sahn chahn ne, rahn se tuhça: “Ihyan che vate ye yahn yahn Creta ne, cuahnde chende ye man, ite ye man, cane chete ye man, dahnde ye man.” ¹³ Nducuahn chemin ne, cuaco, ne chemin che hua nahn nda chende coyahve ihyan, çava che numa cuaco cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ¹⁴ ne çahcoman ye dehtenduh cuento che dera derahn ihyan nación yahn Israel man, ndudo che rihquentiyon sahn che rahcotahn se ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man. ¹⁵ Ihyan che ndahça vederendedecadino yahn ye ne, hua rendahchenan ye nde ama nan dehtenduh. Ate ihyan nunde che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, rendahchenan ye nducuahn dehtenduh che ndah, te chihnga ihyan ye man, chihnga vederendedecadino yahn ye man. ¹⁶ Redin ça ye che ritahno ye Dendiohs, ate hua cuaco. Chihnga ihyan ye man, chihnga redin ye man, rahcotahn ye yahn Dendiohs man, nde hua renda yahn ye che din ye dehtenduh che ndah man.

2

Ndudo ndah che va che cacuahn vo

¹ Me di ne, cuihque cudado nan ndudo yehn çava che hua detohnen ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ² Coyahve ihyan chahn che runecade cuahtenan ye man, che ndahça ndedecadino ye man, che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo numa cuaco man, che cuahtenan cuma ye vedeyahino man, vedechahtino man.

³ Indihite ndahta ne, coyahve ihyan che runecade cuahtenan ye man, che hua cuahtechica ye nte ye cuendo man, che hua cocoh ye man. Va che çah cuande ye nducuahn che ndah, ⁴ tihyon yune ye tahn deçahya, çava che din yahino te inçahn te man, daya te man, ⁵ ndahça ndedecadino te man, runecade cuahtenan te man, cuahtenan tahn te vaço te, din te cudado man, cuahtenan te numacuahn vedino vedeneñ man, dinahn te yahn inçahn te man. Nduco tihça ne, hua ndaça yune che chihnga çahma ihyan yahn Ndudo yahn Dendiohs.

⁶ Namin sahn deçahya ne, coyahve sahn che runecade cuahtechica se. ⁷ Runecade cochique man çava che cua cuande ihyan yahn nducuahn che redin, ne quendi ye yune yehn. Runecade cuicueñ man, numa cuaco man. ⁸ Nahn che nduco ndah çahme çava che nde ama ihyan, hua ndaça yune che chihnga çahma ye yuhn vo. Nduco tihça ne, co cuihnan adecoduhno ihyan che hua ri rendihche ye uvo, ne hua conan yahn ye che çahma nunde ye yuhn vo.

⁹ Coyahve ihyan che chenán ye vaço dihve ye che nevahnecun ye ihyan man, che

hua cuahcotahn ye yahn ye man, che hua cahma tahn ye nduco ye man, ¹⁰ che hua duco ye man. Nahn che runecade ye nan nducuah, cava che cua cuande ihyan, ne tumacadino ye che Ndudo yahn Dendiohs, ihyan min che ndedevahn ye uvo ne, ndah.

¹¹ Tihca nahn che din ye, te Dendiohs ne, chihco ro ye che yahino ye nducoaca ihyan iyehense, ndedevahn ye ihyan. ¹² Tihyon yune ye uvo cava che ametah cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo, cuahtendihco vo nunde man, che runecade cuahtechico vo nduhca che nahn ye man. ¹³ Namin te cuande ye uvo che cochahino vo nde nda ro che conahn ndudo yahn ye che te ye uvo, ne ama co yeno vo. Ro min ne, numacuahn vederihquentiyon yudo nda Dendiohs yuhn vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo. ¹⁴ A ihyan min che chihco mendahn ye ihyan chih ye, cava che ndedevahn ye uvo, nchahco ye nunde yuhn vo. Nedin yahn ye uvo, tihyon yune ye uvo cava che numa ino vo din vo che ndah.

¹⁵ Numacuahn vederihquentiyon cuicuehn ndudo che tuhchan, coyahve ihyan cava che dinahn ye. Hua ndahca che ndahco ndiya nde ama ihyan di.

3

Nduhca che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Coyahve ihyan che nevahnecon ye intiyahn man, ihyan ndinan man, dinahn ye man, din ye dehtenduh che ndah man, ² hua chihnga cahma ye yahn nde ama ihyan man, hua canda tin ye man, cuahtenan cuma ye vedeyahino man, vedenecun man, nduco nducoyaca ihyan. ³ Tihca nahn che dinahn ye, te hua ndahca che quendi ye nduhca che chahtechico vo ro menan me. Tahn min ne, nine vederendecadino yuhn vo man, chahcotahn vo man, vatechica vane vo yahn Dendiohs man, chi luco ino vo chahtechico vo vedeyeno yahn man vo man, chihnga din vo man, chahtenan cumo vo vedeve man, ndihche tan ihyan uvo man, ndihche tan man vo ihyan man. ⁴⁻⁵ Ate chihco ro Dendiohs che yahino ye ihyan iyehense, ne ndedevahn ye uvo. Andahre hua din vo nde ama nan dehtenduh che ndah, ate nducote man ye quenah vahnino ye uvo ne, ndedevahn ye uvo, din ye che ndahcorun Vaco Ndah yahn ye vederendecadino yuhn vo, ndo vo ihyan ra. ⁶ Numacuahn vedeyahino din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo numacuahn vederihquentiyon che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo. ⁷ Numacuahn vedeyahino nedin yahn ye uvo cava che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro nduhca che ndichahino vo.

⁸ Ndudo che tuhchan ne, cuaco man, ndah man, ne cochihve yahn nducoyaca ihyan. Nahn che numa ine cah cuande ihyan che ritahno ye Dendiohs, cava che din ye che ndah. ⁹ Coyahve ihyan che nine ye; hua cuahnecon che cuahtecuhma chende ye nduco vih yahn taca cochi ndata yahn ye man, yahn ley che dirun Moisés man, te che tihca redin ye ne, nde tah hua cochihve yahn ye.

¹⁰ Ihyan che conun ye ihyan ndiyaco che o cuan co ye ne, coyahve ihyan ama o yune. Me ndete che hua cahcovan ye che cahme ne, ametah cuahnecon che conduco ye nchuhn. ¹¹ A devene te ihyan che tihca redin ye ne, a ndinda ye, nedin nunde yahn ye.

¹² Cuahn che dechuh Artemas o Tiquico tan ne, codin nun ine cahn yan Nicópolis, ndihchero u, te a chihco che min conan ro iche. ¹³ Cuinen nduhva che tuno tah abogado Zenas man, Apolos man, cah ndahva nducuah che cochihve yahn se che cuahtenun yune se cava che hua cacuahnahn yahn se. ¹⁴ Namin cah cuande dihno vo che din ye che ndah, conan ye ihyan che va vederetahn yahn ye, cahco ro ye che richihve ye.

¹⁵ Nducoyaca dihno vo che chenan ye muhn nduco ne, dechuh ye Dendiohs yehn. Nducoyaca dihno vo man, cahvo vo man, che chenan ye tan ne, cuenecah Dendiohs ihyan che cuande yahn nuhn. Dendiohs din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN FILEMON

¹ Filemón, dihno nuhn che yahino nuhn ndih, che namin redin ne ntiyon yahn Dendioh, u Pablo che quenún vacoyahn yahn che redín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man, dihno vo Timoteo man ne, dirun nuhn çaça cuh, dechuh nuhn yahn nchuhn, ndih man, ² cahve nuhn Apia che yahino nuhn ihyan man, Arquipo che rinduco se nuhn nan ntiyon yahn Dihvo vo man, nducoyaca dihno vo man, cahvo vo man, che rendo dama ye ndevaco ne. ³ Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

⁴ Cuahn dama reváh çaça ne, reneçah nundihve cuahn Dendiohs yuhn vo, ⁵ te checadinó che numacuahn vedeyahino ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man, redin yahino ne nducoyaca ihyan yahn ye man. ⁶ Namin reváh çaça ihyan che quendi ye yune yahn ne, chitahno ye, çaça che conahn ndah ye nduhça che redin yahino Dendiohs uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ⁷ Dihno, ama yenó man, rendaça vedechahtino man, yahn che ama quenan cuma ne vedeyahino. A çaça ndih che reneçah yan ihyan yahn Dendiohs chedave yahn ye.

⁸ Chemin che, andahre apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo u man, andahre quenan cumá vederihquentiyon che çahcantiyón ndih man ne, ⁹ ate tahque ndah che numacuahn vedeyahino ricá favor ndih. Condihche ne. U Pablo ne, a indihthe u. Avane ne, quenún vacoyahn yahn che ritahno Dihvo vo Jesucristo. ¹⁰ Onésimo ne, a nduhça dayá rihno sahn yahn che ama richihve se yahn muhn vacoyahn. Man ne, ricá favor ndih che nchahco ne yahn se.

¹¹ A rahñ me ne, hua ndahça din se chihcoman se ntiyon yahn ne, ate man ne, ama richihve se yahn, ne namin cochihve se nan ne. ¹² Andahre ama yahinó sahn, ate ndedechuh sahn ndevaco ne. Cuendeva ne sahn, codin ne cuande anduhneça ndete che u ndeva ne. ¹³ Numanahn che quenún vacoyahn çaça ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che conan se nducó muhn çaça che cochihve se yahn menun ne. ¹⁴ Ate nducote metah çahmá nduco ne ne, hua chaconahn sahn muhn. Tahque ndahça che man ne çahma ne che conan se, te nahn che nducuahn favor che din ne nducó ne, a nan vedeyeno yahn man ne. ¹⁵ Rahcó te co chica se ndevaco ne çaça che cuahn che ndaconan se ne, conan se cuahn

dama, ¹⁶ ne nevahnecon ne sahn nduhça ama dihno ne che yahino ne, ndiyu demañ nduhça ama sahn deçahya yahn ne. U ne, ama yahinó sahn, ate rahcó te ndih ne, nde tahque yahino ne sahn yahn che ndah ihyan se man, yahn che ritahno se Dihvo vo Jesucristo man.

¹⁷ Chemin che ndete che rihno ne u nduhça combiero yahn ne ne, cuenevahnecon ne sahn, codin ne cuande anduhneça ndete che u nevahnecon ne. ¹⁸ Ndete che va deh che nedinda se yahn ne o quendihco se ne, conahn çaça ne cuande yahn. ¹⁹ U Pablo dirún çaça cuh. U nedihvé yahn ne, andahre man ne quendihco ne yahn yahn che tihyon yuné ndih che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ne. ²⁰ Tihça dihno. Çaça Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ritahno vo ihyan ne, redin yahn che dinahn ne che ricá ndih, neçah yan ne chedave yahn.

²¹ Dirún yahn ne, te quenán inó ndih che dinahn ne ndiyu demañ favor che ricá, te nde tahque chuhnan ca din ne favor nducó. ²² Namin ricá ndih che çahcoyan ne nan che conán, te quenán inó che cuahnecon Dendiohs che chí quendihcheró nchuhn nduhça che rica ne ihyan.

²³ Dihno vo Epafraças che nduco se u quenun se vacoyahn yahn che ritahno se Dihvo vo Jesucristo ne, dechuh se Dendiohs yahn ne. ²⁴ Me Marcos man, Aristarco man, Demas man, Lucas man, ihyan chuhn che rinan ye u nan ntiyon yahn Dihvo vo ne, namin dechuh ye Dendiohs yahn ne.

²⁵ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nchuhn. Tihça co.

CACA CHE NDONDA TAH IHYAN CHE RENTĒ YĒ DĒVACO HEBREO

Dechuh Dendiohs Daya ye, cah ye, checadino ihyan iyehñse ndudo yahn ye

¹ Ro menañ me ne, ama ndeh yune man, ama nuhn ino Dendiohs man, cah cuande ye ndudo yahn ye ihyan profeta cava che cuahndudo ye, cahnevan ihyan ndico yuhn vo. ² Man adiva ne, dechuh ye Daya ye, ndahco ye nducuahn dehtenduh tah ye. A nduco ihyan min dendah ye iyehñse. Dechuh ye ihyan, te nduco ihyan min te ye ndudo yahn ye, checadino vo. ³ Nduhca yahn che rendihco dave yahn ne, tihca ri-hco ro ihyan min vederihquentiyon yahn Chida ye. Ihyan min nduco Chida ye ne, dama no ye. Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, redin ye cudado iyehñse. A ihyan min che nedihve ye yahn nunde yuhn vo, ndaco vo vederenchahco. Tuhme chihnde ye vahchetero lado tah cuaco Dendiohs.

Daya Dendiohs ne, tahque ndinan ye che co nducoyaca angel

⁴ Daya Dendiohs ne, tahque ndinan ye che co nducoyaca angel, te tahque yudo vederihquentiyon ndahco Dendiohs tah ye. ⁵ Tihca, te Dendiohs ne, nde menahn hua rahn ye ri ye nde ama angel:

Di che Dayá.

Man ro cuh chihco ró che Dayá di.

Nde hua rahn ye yahn nde ama angel:

Dayá ihyan.

U che Chida ye.

⁶ Ate cuahn che dechuh ye Daya ye che menañ iyehñse ne, rahn ye:

Nchuhn, nducoyaca angel yahn, cuendeve ne yavenañ ye.

⁷ Me yahn angel ne, tuhca rahn ye:

Dín che co nchuhn nduhca vaco man, ruchi yahn man.

⁸ Ate yahn Daya ye ne, rahn ye:

Di Dendiohs, vederihquentiyon yehn ne, hua nda ro che cuihno.

Numa cuaco rihquentiyon.

⁹ Renan ine nducuahn che ndah, ne racondah vedame nducuahn che chihnga.

Chemin che u Dendiohs yehn, redín che tahque ri yene che co nducoyaca combiero yehn.

¹⁰ Namin rahn ye:

Di Dihve ihyan iyehñse, nde ro menañ me ne, dendah iyehñse man, nan ro man.

¹¹ Chemin ne, va che cuihno, ate di ne, co-ne cuahn dama.

Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, va che co ndico nduhca che ri ndico tino.

¹² Din anduhca che nehn nduco dehtenduh chemin chan, cahnevi anduhneca ndete che ama tino, ne ndacorun.

Ate man di, hua nda ro che ndacoron, nde hua nda ro che coh.

¹³ Nde menahn hua rahn Dendiohs ri ye nde ama angel:

Cuihnde lado tah cuaco numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di, cava che nevahñecun ye di.

¹⁴ Nducoyaca angel ne, vaco che redin ye ntiyon yahn Dendiohs. Redechuh ye ihyan cava che conan ye ihyan iyehñse che quenacuma che ndevahn ye.

2

Hua ndahca che cahcomañ vo Ndudo yahn Dendiohs

¹ Nduco te tahque yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che co angel ne, chemin che quenacuma che cuahtenun ino vo ndudo che a chihnevan vo cava che hua cahcomañ vo. ² Tihca, te nducote a chinahn ndudo yahn Dendiohs che dechuh ye nduco angel a rahn me, ne ihyan che chahcotahn ye yahn ndudo min, chendihco ye nunde, a chi ye castigo che redin yahn che co ye ne, ³ namin uvo ne, hua co ndevahn vo ndete che hua tumacah vo yahn ndudo ndah yahn vederenchahco che rete Dendiohs uvo. Ndudo min ne, a Dihvo vo Jesucristo menañ vih cahndudo ye, ne nuhn che chihnevan nuhn ndudo min ne, tumacadino nuhn che cuaco. ⁴ Avane ne, ama ndeh nan vederihno din Dendiohs, chihco ro ye che cuaco, nde din ye che chenacuma vo vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye tunoca che nahn man ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye muhn iyehñse cuh, ndacondaye ihyan

⁵ Vederihquentiyon cuh che rendahconun yan che va che cuhnde ne, hua chihco Dendiohs tah angel. ⁶ Hua, te ama cuan nan Ndudo yahn ye dirun ama ihyan tuhca:

Dendiohs, nde hua rignonun chihve ihyan iyehñse cava che necahco ne ihyan.

Nde hua rignonun chihve ye cava che din ne cudado ihyan.

⁷ Numanahn min ne, tahque doh vederihquentiyon cah ne ihyan che co angel.

Van nducuahn dehtenduh che dendah ne ne, tahque cah ne vededevano ihyan.

Cah ne vederihquentiyon ihyan cava che cahcantiyon ye nducuahn dehtenduh che dendah ne.

⁸ Ndahco ne nducuahn dehtenduh tah ye.

Nducote ndahco Dendiohs nducuahñ dehtenduh tãh ihyan ne, nducuahñ va che cahcantiyon ye. Mãn ro cuh ne, ametah nevahñecun nducuahñ dehtenduh ihyan.⁹ Ate Dihvo vo Jesucristo che cuãco ne, nducote chih ye ne, renevahñecun nducuahñ dehtenduh ihyan, rendeva yavenãn ye. Numacuahn vedeyahino cahñecun Dendiohs che chih ye çava nducoyaça ihyan iyehñse.

¹⁰ Nducuahñ dehtenduh ne, yahn Dendiohs. Mãn ye dendah ye, ne nahn ndeva ye nducoyaça daya ye vahçetero. Chemin che quenãn cuma che çah yune ye che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, dinahn ye nducuahñ, ndedevahn ye ihyan yahn ye.¹¹ Ihyan che rendevahn ye mãn, ihyan min che rendedevahn ye ihyan mãn ne, daya Dendiohs nducoyaça ye. Chemin che Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs ne, hua ri cuihñan ye che redin dihno ye ihyan,¹² nduhça che a ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: Nté yahn ne nduco dihnó.

Çatã himno, ndevã yavenãn ne vãn nducoyaça ihyan yahn ne.

¹³ Namin ndirun:

U ne, richahtinó Dendiohs.

Namin ndirun:

Muhn quenún nduco dayã che te Dendiohs u.

¹⁴ Nducoyaça ihyan che dihno ye vih ne, ðama ndãta yahn ye. Chemin che Dihvo vo Jesucristo ne, ndo ye nduhça ihyan iyehñse çava che chi chih ye, ndahco ndiya ye chundah, sahn min che redin se che rinda ihyan,¹⁵ ne ndedevahn ye nducoyaça ihyan che hua va mãn chedave yahn ye cuahn ðama, vah ye vederih.¹⁶ A devano vo te Dihvo vo Jesucristo ne, ndã ye çava che ndedevahn ye ihyan che ndãta yahn Abraham, ndiyu çava che ndedevahn ye ángel.¹⁷ Chemin che quenãn cuma che ndo ye ðama nduhça ihyan iyehñse, tumacadino mãn ye nducuahñ vederihñ çava che tahque conan cuma ye vedevahino nduco vo, ne cochahtino vo ihyan. Redin ye cudãdo uvo, raññ nan ye uvo ñan Dendiohs, nde chiico mendahn ye ihyan, chih ye çava che nchahco ye nunde yuhn vo.¹⁸ Nducote chuhrihn mãn ye, tumarande chundah ihyan ne, tahque nun rendedevahn ye ihyan che retumarande se ihyan.

3

Vederihquentiyon che quenãn cuma Dihvo vo Jesucristo ne, tahque yudo che co vederihquentiyon che quenãn cuma Moisés

¹ Dihnó che a tendahnun Dendiohs nchuhn, nducote a nedin yahn ye nchuhn ne, cuiquendi ne yune yahn Dihvo vo

Jesucristo, ihyan min che dechuh ye ihyan çava che din ye cudãdo uvo, tihyon yune ye uvo che cotahno vo ihyan.² Nduhça che dinahn Moisés yahn Dendiohs vãn nducoyaça ihyan yahn ye ne, tihça dinahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndahco Dendiohs vederihquentiyon tãh ye.³ Dihvo vo Jesucristo ne, redin yahn che tahque rendeva vo yavenãn ye che co Moisés. Tihça, te ihyan che rihno ye ama vah ne, ihyan min che ndeva vo yavenãn ye, ndiyu vah me.⁴ Queri ama vah ne, va ihyan che dendah ye. Namin nducuahñ che va iyehñse ne, a Dendiohs che dendah ye.⁵ Cuãco te Moisés ne, din ye ntiyon yahn Dendiohs, dinahn ye vãn nducoyaça ihyan yahn ye. Ntiyon che quenãn cuma ye ne, che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs tunoca che recah ye ihyan.⁶ Namin Dihvo vo Jesucristo ne, dinahn ye, ate nde tahque yudo vederihquentiyon quenãn cuma ye, te nducote ihyan min che Daya Dendiohs ne, ndinãn ye vãn nducoyaça ihyan yahn ye. Uvo ne, a ihyan yahn Dendiohs uvo, ndete che quendi vo numacuahn vedeyeno cochahtino vo ihyan nde ndã ro che ndeva ye uvo.

Ihyan che cuahtenan ye ñan Dendiohs

⁷ Nducote tihça ne, ndahça che dinahn vo ndudo che, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, a ndirun tuhça:

Mãn che cahnevan nchuhn ndudo yáhn,

⁸ hua din cheche ne chedave yahn ne nduhça che din ihyan ndico yahn ne che chahcotahn ye yáhn,

ducherino ye u cuahn che chahtechica ye yáhn ñan che metah duhva.

⁹ Ihyan ndico yahn nchuhn ne, hua chitahn ye u,

andahre ndihçero ye vederihno che ðin nduco ye chete o raco nduyo.

¹⁰ Chemin che chi tãñ nduco ye,

ne ndedecadinó: "Ihyan sihñ ne, hua richahtino ye u numacuahn chedave yahn ye,

nde hua redinahn ye che rihquentiyón."

¹¹ Chemin che chi tãñ nduco ye, ne numacuahn vedeyudo chihco ðama inó che hua ndã ro che ndevã ihyan, cuahtenan ye nducó.

¹² Dihnó, cuihco nducoyaça nchuhn cudãdo. Hua ðin cheche ne chedave yahn ne, cahcomãn ne che ritahno ne Dendiohs, ihyan min che va ye vahçetero.¹³ Tahque ndah ne, coyahve ama tãma ne vih ro ro, numanahn che chenãn ne iyehñse, çava che nde ama ne hua cahñcheh mãn ne nchuhn, ðin cheche ne chedave yahn ne, cuahtendihco ne nunde.¹⁴ Tihça, te ndã ro che chi Dihvo vo Jesucristo ne,

ndeva ye uvo ndete che quendi vo numa ino vo cochahtino vo ihyan, nduhça che richahtino vo ihyan nde ro che canan chitahno vo ihyan.

¹⁵ Nahn che cahcovan vo nduhça che yahve Dendiohs uvo tuhça:

Mān che cahnevan nchuhn ndudo yāhn, hua din cheche ne chedave yahn ne nduhça che din ihyan ndico yahn ne che chahcotāhn ye yāhn.

¹⁶ Nducoyāca ihyan che ndetendāh Moisés nación yahn Egipto ne, a ihyan chahn che chihnevan ye ndudo yahn Dendiohs, ne chahcotāhn ye. ¹⁷ Ihyan che chahtendihco ye nunde, ne chih ye yahn nān che metah duhva ne, a ihyan chahn che chi tān Dendiohs nduco ye. ¹⁸ Ihyan che hua dinahn ye yahn Dendiohs ne, a ihyan chahn che, numacuahn vedeyudo, chihco dāma ino Dendiohs che hua ndā ro che ndeva ye ihyan, cuahtenan ye nduco ye. ¹⁹ A devano vo te hua chi tuno ihyan chahn nān Dendiohs, yahn che hua chitahno ye ihyan.

4

¹ Chemin che numanahn che rete ca Dendiohs ndudo yahn ye che ndeva ye uvo ne, nahn che cahco vo cudādo, denān vate āma o vo che hua tuno vo nān ye. ² Cah Dendiohs ndudo ndāh yahn ye ihyan ndico chahn, ne namin te ye uvo. Ate ihyan chahn ne, nde hua chichihve che chihnevan ye, yahn che hua chitahno ye. ³ A uvo che chitahno vo che ndeva Dendiohs uvo, cuahtenan vo nduco ye, te rāhn ye yahn ihyan chahn tuhça:

Chemin che chi tān nduco ihyan sih, ne numacuahn vedeyudo chihco dāma inó che hua ndā ro che ndevá ihyan, cuahtenan ye nducó.

Cuahn che chihno ntiyon yahn Dendiohs che dendah ye iyehñse ne, a va yān ye che ndeva ye ihyan çava che cuahtenan ye nduco ye. ⁴ Cuāco chemin, te āma cuān nān Ndudo yahn ye ndirun yahn ro sάbado tuhça:

Ro sάbado ne, nducote a nihno ntiyon yahn Dendiohs che dendah ye iyehñse ne, chihñde tuhno ye.

⁵ Namin tāma cuān nān Ndudo yahn ye ndirun tuhça:

Hua ndā ro che ndevá ihyan sih, cuahtenan ye nducó.

⁶ Nducote tihça ne, a ndero ndi che a va yān Dendiohs che ndeva ye tāma te o ihyan, cuahtenan ye nduco ye. Ihyan chahn che chihnevan ye ndudo ndāh yahn Dendiohs menān ne, hua tuno ye nān ye yahn che chahcotāhn ye. ⁷ Chemin che chihno āma ndeh nduyo ne, ndaconan yahve Dendiohs ihyan tāma yune. Yahn chemin ne, a dirūn. Din ye che dirun David tuhça:

Mān che cahnevan nchuhn ndudo yahn Dendiohs ne,

hua din cheche ne chedave yahn ne.

⁸ Nān che ndeva Dendiohs ihyan, cuahtenan ye nduco vih ne, ndiyu yahn nān che ndā Josué nduco ihyan ndico chahn, te ndete che a min ne, ametah ndaconan rāhn Dendiohs che ndeva ye ihyan. ⁹ Devano vo te comān va che ndeva Dendiohs ihyan yahn ye, ¹⁰ te ihyan che ndeva ye ne, cuahte tuhno ye nduhça che chihñde tuhno mān ye ro che chihno ntiyon yahn ye che dendah ye iyehñse. ¹¹ Chemin che nahn che din nun ino vo çava che ndeva Dendiohs uvo. Condi dāma co āma o vo nduco ihyan ndico chahn che hua chitahno ye.

¹² Tihça, te Ndudo yahn Dendiohs ne, yudo vederihquentiyon yahn, redin che rendā ihyan nān ye. Tahque nun ca rendā chete chedave yahn ihyan che co āma espāda che o can yahn, ne rihco ro vederendecadino yahn ye. ¹³ A Dendiohs che techecāde ye yahn ihyan. A ihyan min che dendah ye nducuahn, ne metah nde āma nān dehtenduh che co conun ndeh nān ye. A nān ye va nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, nda cuande ye ihyan yahn ye

¹⁴ A Dihvo vo Jesucristo Daya Dendiohs, che nda cuande ye uvo. Ihyan min ne, conāhn ye vahchetero, rāhn nān ye uvo nān Dendiohs. Chemin che nahn che quendi vo numa ino vo cotahno vo ihyan. ¹⁵ Dihvo vo Jesucristo ne, tumarande chundah ihyan nān nducuahn, ate hua quendihco ye nde āma nunde. Chemin che, nducote mān ye chuhrihn ye ne, a devano ye nduhça che rechuhrihn vo, ne renan vahino ye uvo. ¹⁶ Mān ne, nahn che dehve rāhco vo, covāh vo nān Dendiohs yuhn vo, ihyan min che yahino ye uvo, çava che numacuahn vedeyahino mān, vedevahino mān, conan ye uvo cuahn che yah rahno vo.

5

¹ Queri āma chidocuyan ndinan ne, retendāhnun Dendiohs ihyan vān ihyan iyehñse çava che çahma nān ye ihyan nān Dendiohs mān, rihno ye ite che co te vedino çava nunde yahn ye mān. ² Chidocuyan chahn ne, nducote ihyan nunde ye nduhça ihyan chenāhn ne, chemin che riquendāh ye vedeçahhtino çava ihyan tundo mān, ihyan che redinda ye mān. ³ Va che çahno ye ite che co te vedino çava nunde yahn ihyan yān, ne nducote namin ihyan nunde ye ne, quenan cuma che çahno ye ite che co te vedino çava nunde yahn mān ye.

⁴ Nde āma ihyan ne, hua co tendāhnun mān ye vederihquentiyon min, conan cuma ye. Atenān mān Dendiohs retendāhnun

ye ihyan che reçaḥ ye vederihquentiyon min nduhça che çah ye Aarón. ⁵ Atihnoça Dihvo vo Jesucristo. Hua tendahnun man ye vederihquentiyon min, quenan cuma ye. Tahque ndah ne, a man Dendiohs tendahnun ye ihyan. Rahn ye ri ye ihyan: Di che Dayá.

Man ro cuh chihco ró che Dayá di.

⁶ Namin rahn ye ri ye ihyan nduhça che ndirun nan Ndudo yahn ye tuhça:

A tendahnun di che co chidocuyan ndinan, cuhnde tah vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec,

ne hua ndá ro che cuhno vederihquentiyon yehn.

⁷ Cuahn che quechica Dihvo vo Jesucristo muhn iyehñse ne, covah ye numa ino ye, nde chaco ye, ne Dendiohs, ihyan min che va vederihquentiyon yahn ye che ndedevahn ye ihyan tah vederih ne, chihcovan ye yahn che ndeva Dihvo vo yavenan ye.

⁸ Andahre Daya Dendiohs ihyan ne, ate chi nino ye dinahn ye van nducuahn che chuhrihn ye. ⁹ Cuahn che chenán dinahn ye nducuahn ne, chihco mendahn ye ihyan, chih ye çava che, nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹⁰ Tihça, te a tendahnun Dendiohs ihyan che co ye chidocuyan ndinan, cuhnde tah ye vederihquentiyon nduhça che quenán cuma Melquisedec.

Çahnda che çahcoman vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

¹¹ Ama va ca dehtenduh che nahn te cuandé nchuhn, ate ama vahche che din che conahn ne yahn che hua rihco ne che conahn ne. ¹²⁻¹³ Ametah ro che ritahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ate ndotenan che man ne cacuahn ne ne, rendotenan ne che ndaconan cacuahn ihyan nchuhn dehtenduh che nde hua vahche nan vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduhça deçah yuno che hua ri che cheh dehtenduh, te deman leche rih ne, tihchan nchuhn. Hua renahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, nde hua retumacadino ne taça che cuahtechica ne runecađe. ¹⁴ Ihyan che ndah renahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a ihyan chahn che devano tendahnun ye dehtenduh. Riquendi ye cha che ndah, ne rihcoman ye cha che hua ndah.

6

¹ Nducote tihça ne, quendi vo cuahn ndah vo vederihquentiyon yahn Dendiohs çava che conahn ndah vo. Dehtenduh che chahn vo cuahn che cade chitahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu dechemin dechemin

cuahn vo cuahn dama, te ama va ca vederihquentiyon yahn ye che nahn che cuahn vo. Hua deman yahn nduhça che rento ino ihyan nunde yahn ye che redin che rinda ye man, nduhça che ritahno ihyan Dendiohs man, ² nduhça che redene ihyan man, nduhça che renahn tah ye ihyan, revah ye çava ye man, nduhça che ntuche tenahn man, nduhça che techecađe Dendiohs yahn ihyan nunde, din ye castigo ihyan cuahn dama man. Hua deman dehtenduh chemin chan che va che cuahn vo, ³ te ama va ca vederihquentiyon yahn Dendiohs che cacuahn nchuhn ndete che cuahnecon ye.

⁴⁻⁶ Ihyan che a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs man, ndudo ndah yahn ye man ne, tumacadino ye vedeyahino yahn ye man, vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye man, vederihquentiyon che cuahtenan ihyan vahchetero man. Ndete che cuacondah vedame ye Dendiohs ne, ama yune denda ye, te anduhneça che ndaconan nahn yah ye Dihvo vo Jesucristo, din duche yahn ye ihyan nan nducoyaca ihyan. ⁷ Nduhça ama yahn nan che ndahça ran co ne, ndete che ndah ri chendata yahn ihyan ne, nedín yahn Dendiohs yahn min. ⁸ Ate ndete che deman chano yan ri ne, din dine ye, nde cahco vih ye çava che cuco.

Richahtino vo Dihvo vo Jesucristo cuahn dama

⁹ Dihno che yahinó nchuhn, a dirun yahn ne nduhça che rahno ihyan che racondah vedame ye Dendiohs, ate a devano cuaco che a ndedevahn ye nchuhn, redin ye che runecađe vatechica ne. ¹⁰ Dendiohs ne, ndah ye, ne ra cuande ye nduhça che din yahino ne ihyan yahn ye, chinan ne ihyan, nde rinan ca ne ihyan. ¹¹ Nahn che quendi nchuhn numa ino ne nduhça che a cochi ne, nde ndá ro che chenán ino vo cuahn che ndeva Dendiohs nchuhn. ¹² Hua nahn che din dahnde nchuhn. Tahque ndah ne ne, cuiquendi ne yune yahn ihyan che chitahno ye Dendiohs, ndichahtino ye che ndedevahn ye ihyan nduhça che a necah ye ndudo yahn ye.

¹³ Cuahn che çah Dendiohs ndudo yahn ye Abraham ne, çah ye numacuahn vederihquentiyon yahn man ye, te ametah tama ca ihyan che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co man ye. ¹⁴ Rahn ye ri ye Abraham: “Cuaco rahn ri di che ama din che ndah ndoque, ama din che co yahn ndata yehn.” ¹⁵ Abraham ne, quenán rino ye numacuahn vedechahtino nde chinahn ndudo che çah Dendiohs ihyan. ¹⁶ Ihyan iyehñse ne, cuahn che çah ye ndudo yahn ye ne, rendaḥconun yan ye Dendiohs, te

ihyan min che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye. Cuahn che tihça çah ye ndudo yahn ye ne, nde nan che çahma ye, metah. ¹⁷ Namin Dendiohs, cuahn che çah ye ndudo yahn ye Abraham ne, çah ye numacuahn vederihquentiyon yahn man ye, chihco ro ye çava ihyan yahn ye che dinahn ye. ¹⁸ Tihça çah Dendiohs ndudo yahn ye numacuahn vedeyudo, ne co cochahino vo ihyan, te redinahn ye ndudo yahn ye. Nducoyaco vo che a ndahco vo chedave yuhn vo tah ye che ndedevahn ye uvo ne, hua dehve rahco vo, te ndedevahn ye uvo nduhça che a neçah ye ndudo yahn ye. ¹⁹⁻²⁰ Quenan cuma che ndevahn chedave yuhn vo, ametah che ndedecadino vo. A chitahno vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che va ye vahçetero, rahñ nan ye uvo nan Dendiohs çava che co condã vo min. Ihyan min ne, anduhneça ama chidocuyan ndinan che va tah ye vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec che hua ndã ro che cuihno.

7

Va tah Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec

¹ Melquisedec ne, rey yahn yan Salem, namin chi ye ama chidocuyan ndinan yahn Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Cuahn che ndaconan Abraham che çahn ye, cuhn ye nduco ino cun rey çahn, decuihno ye ihyan ne, çahn Melquisedec, chendi yune ye ihyan, ne chica ye che conan Dendiohs ihyan. ² Me Abraham ne, ndahco ye neve dehtenduh che ndaça ye van çanda me tah ihyan min. Nan che ndiche dehtenduh ne, çah ye ama ihyan. Che duche rey min, Melquisedec ne, tuhça conahn: "Rey ndah." Namin dihn va nan che chihquentiyon ye, te yan yahn ye, Salem ne, tuhça conahn: "Yan nan che dihn va." ³ Ihyan min ne, anduhneça ndete che co man ye, te hua duh devano duh che çaco ye man, duh che chida ye man, nde hua duh devano ti chica ndata yahn ye. Hua duh devano ticuahn chihndeyan ye man, ticuahn chih ye man, ndete che chihno vederihquentiyon yahn ye man. Atihnoça Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs, te ndi ye anduhneça chidocuyan ndinan, ne hua cuihno vederihquentiyon yahn ye.

⁴ A ndero ndi te ama yudo vederihquentiyon quenan cuma Melquisedec, te nde ihyan ndico yuhn vo Abraham nevahne-cun ye ihyan, ne ndeh nan dehtenduh che chihnevi ye yahn rey çahn, ndahco ye tah ye. ⁵ Nduhça che rihquentiyon ley che dirun Moisés ne, va che çah ihyan nación yahn Israel ama dehtenduh nan che ndiche queri ama nan dehtenduh yahn ye

che va, ndonda tah chidocuyan che ndata yahn Leví. Tihça va che din ye, te ndata yahn Abraham ihyan nduco vih. ⁶ Ate Melquisedec ne, andahre hua ndata yahn Leví ihyan ne, ndonda tah ye dehtenduh che çah Abraham, ihyan min che çah Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. A Melquisedec che chica ye che conan Dendiohs Abraham, ⁷ ne a devano vo te ihyan che rica ye Dendiohs çava ihyan çenahn ne, tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. ⁸ A ndero ndi che tahque yudo vederihquentiyon che quenan cuma Melquisedec che co vederihquentiyon che chahtenan cuma chidocuyan che ndata yahn Leví. Ihyan çahn ne, chihno chih ye, ate Melquisedec ne, a ndirun yahn ye nan Ndudo yahn Dendiohs anduhneça ndete che va ca ye. ⁹⁻¹⁰ Leví nduco nducoyaca chidocuyan che ndata yahn ye ne, anduhneça ndete che nduco ye Abraham, ndeva ye yavenan Melquisedec, te andahre ametah ye ro min, ate Abraham che chihco ndata ye ihyan.

¹¹ Chidocuyan che ndata yahn Leví, che namin ndata yahn Aarón ne, ihyan çahn che chihnde tah ye ley che dirun Moisés, chicuahn ye ihyan nación yahn Israel. Ate nducote hua ndevahn ihyan nduco vederihquentiyon che chahtenan cuma chidocuyan che ndata yahn Leví ne, quenan cuma che dechuh Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, nuhnde tah ye vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec. ¹² Che ndacorun Dendiohs vederihquentiyon yahn chidocuyan ne, nde ley yahn ye va che ndahco çade ye. ¹³ Tihça, te Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu ndata yahn chidocuyan ihyan. ¹⁴ A devano cuaco vo te nan ndata yahn Judá cochi ndata yahn ye. Namin a devano vo nduhça che chihquentiyon Moisés che atenan nan ndata yahn Leví quendah chidocuyan.

¹⁵ Nducote nuhnde tah Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec ne, a ndero ndi che a ndahco çade Dendiohs ley che dirun Moisés, ¹⁶ te nuhnde tah ye vederihquentiyon min, ndiyu yahn che ndata yahn chidocuyan ihyan, ate yahn che quenan cuma ye vederihquentiyon che hua ndã ro che cuihno. ¹⁷ Tihça, te a yahn ihyan min che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

A tendahnún di che co chidocuyan ndinan, cuhnde tah vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec,

ne hua ndã ro che cuihno vederihquentiyon yehn.

¹⁸ Nduco tihça, ndahco çade Dendiohs ley che dirun Moisés, te hua cochihve ¹⁹ çava che ndedevahn ihyan. Menun ley min ne, ndã Dihvo vo Jesucristo che tahque

ndah vederihquentiyon yahn ye. Ihyan min cohahtino vo ihyan çava che tuno vo nan Dendiohs.

²⁰ Avane ne, cuahn che dechuh Dendiohs Dihvo vo Jesucristo ne, numacuahn vedeyudo çah ye ndudo yahn ye che co ye nduhça chidocuyan ndinan. ²¹ Yahn chidocuyan chenahn chahn ne, hua tihça çah ye ndudo yahn ye. Cuahn che ndahco ye vederihquentiyon min tah Dihvo vo ne, çah ye ndudo yahn ye che ndirun tuhça:

Dihvo vo Dendiohs ne, numacuahn vedeyudo çah ye ndudo yahn ye, ne va che conahn.

Rahn ye ri ye Daya ye: “A tendahnún di che co chidocuyan ndinan, cuhnde tah vederihquentiyon nduhça che quenana cuma Melquisedec,

ne hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yehn.”

²² Nducote a Dihvo vo Jesucristo che nuhnde tah ye vederihquentiyon min ne, conahn ndudo che chihco çade Dendiohs çavo vo. Ndudo min ne, tahque ndah che co ley che chihnde a rahn me. ²³ Chidocuyan chahn ne, yahn ye chahtenan ye nan ntiyon, te nducote ihyan iyehñse ye ne, ca rih ye ca rendacorun ye. ²⁴ Ate Dihvo vo Jesucristo ne, cuhnde tah ye vederihquentiyon min cuahn dama, te hua nda ro che coh ye. ²⁵ Chemin che ihyan che tuno ye nan Dendiohs çava ye ne, ndedevahn ye ihyan, ne ametah conda ye, te va ye cuahn dama, rahn nan ye ihyan nan Dendiohs.

²⁶ Ama chidocuyan nduhça ihyan min che rendotenan vo. Ihyan min ne, ndah ye, ne metah nde ama nunde yahn ye. Hua dama ri ye nduco ihyan nunde. Ndeva Dendiohs yavenan ye, ndeva ye ihyan vahchetero.

²⁷ Chidocuyan ndinan chenahn chahn ne, rendotenan ye che çahno ye ite cuahn dama, co te vedino çava nunde yahn man ye man, nunde yahn ihyan man. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendahn ye ihyan, chih ye, ne nduco chemin ama yune no nedihve ye nunde yahn ihyan iyehñse. ²⁸ Chidocuyan ndinan chenahn chahn che chihnde tah ye ley che dirun Moisés ne, ihyan nunde ye. Ate cuahn che ndahco çade Dendiohs ley min ne, numacuahn vedeyudo ndahco ye vederihquentiyon tah Daya ye, ihyan min che hua nda ro che condihco ye nunde.

8

Nuhnde tah Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon ra che ndahco çade Dendiohs

¹ Dihvo vo Jesucristo ne, ndi ye nduhça ama chidocuyan che tahque ndinan, rahn nan ye uvo, va ye vahchetero lãdo tah çuaco

Dendiohs. Ndudo cuh che tahque menañ hica van nducuahn che a dirún nan çaca cuh.

² Chidocuyan che tahque ndinan che chahte ye iyehñse ne, chahtenan ye chete yaco che dendah ihyan. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, va ye vahchetero. Min ne, ndiyu ihyan iyehñse dendah ye. ³ Chidocuyan chahn ne, chenana cuma ye ntiyon che rihco ye ndeh nan vedino nan ta. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendahn ye ihyan, chi ye vedino çavo vo. ⁴ Ndete che muhn iyehñse quenana Dihvo vo ne, nde hua conan ye nan ntiyon che redin chidocuyan che rihco ye vedino nan ta nduhça che rihquentiyon ley che dirun Moisés, te a ihyan chahn che nda cuande yahn ye ntiyon min. ⁵ Ihyan chahn ne, redin ye ntiyon chete yaco che ndedendah ihyan menun vahchetero nan che va Dendiohs. Devano vo che menun, te cuahn che canan Moisés dendah ye yaco me ne, rahn Dendiohs, ri ye ihyan: “Cuihque cudado, ne cuendandah nducuahn nduhça che nahme di tingüete me.” ⁶ Chidocuyan chahn ne, muhn iyehñse cuh che va ntiyon yahn ye. Ate Dihvo vo Jesucristo che ndi ye anduhñeca chidocuyan che rahn nan ye uvo nan Dendiohs ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon yahn ihyan chahn, te tahque ndah vederihquentiyon che ndahco çade Dendiohs che co vederihquentiyon ndico me man, tahque ndah ndudo che te ye uvo che co ndudo che çah ye ihyan ndico yuhn vo man.

⁷ Vederihquentiyon ndico me ne, hua quendah ndah, ne chemin che ndaconan ndahco çade ye. ⁸ Nducote ndihchero Dihvo vo Dendiohs che hua redinahn ihyan vederihquentiyon ndico me ne, rahn ye:

Caviyan deman ne, ndahco çadé ndudo yahn nduco ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación yahn Judá man.

⁹ Ndahco çadé ndudo che çah ihyan ndico yahn ye cuahn che chinán ihyan, ndetendáh ihyan nación yahn Egipto.

Ihyan chahn ne, hua dinahn ye vederihquentiyon che çah ihyan, ne chemin che chacondah vedamé ihyan.

¹⁰ Nda ro yahn ne, ndahco çadé ndudo yahn nduco ihyan nación yahn Israel.

Dín che conahn ye vederihquentiyon yahn, ne hua conan ye.

Tuhme nedin yahn ihyan, ne ndeva ye yavenán.

¹¹ Nda ro min ne, hua rendotenan che cacuahn vih ye van dihno ye man, van combiero yahn ye man, çava che tumacadino ye vederihquentiyon yahn,

te tumacadino nducoyaca ihyan, nde ihyan ndico man, nde cheçahya man.

¹² Nchahcó yahn ye, ne ametah ndaconan conun inó nunde yahn ye.

¹³ Nducote rahñ Dendiohs che a ndahco çade ye vederihquentiyon yahn ye ne, a devano vo che a chuh ro yahn vederihquentiyon ndico me, a chihcomañ ye.

9

¹ Ihyan ndico yuhn vo ne, chihnde tah ye vederihquentiyon ndico nan che ndihco çade Dendiohs nduhça che quenan cuma che ndeva ihyan yavenañ ye. Namin chihnde tah ye ama yaço che dendah ye. ² Nan derenda chete yaço me ne, duche Nan Ta Yudo. Min va candelero man, mesa nan che retave pan che ri vedino man. ³ Mendahn chete yaço ne, quendihco ama tino chahte numa chahno. Cuañ candevah vedame tino me ne, duche Nan Ta Che Tahque Yudo.

⁴ Min va ama nan ta diyahnguan nan che riche cuhn. Namin va ama yave che ndacotuma diyahnguan. Chete ne, chenun tu rahno nan che ndirun vederihquentiyon yahn Dendiohs man, quenun ama jarro che ndinda nduco diyahnguan nan che chenun pan che duche manañ. Namin quenun nducodi che neve, che quenan cuma Aaron.

⁵ Menañ yave me ne, a min che nan ta nan che rihnde vedino çava nunde yahn ihyan. Min vatendi o ángel che ndindah ye, ne chendah reche ye. Ama quendihco yudo min, te min riya Dendiohs. Conahn nan vo muhn che rente vo yahn nan ta me. ⁶ Tihça va yan nducuahñ chete yaco me, ne chidocuyan chahn ne, renda ye cuahn çama nan ta nan derenda me, redinahñ ye ntiyon che chenah cuma ye. ⁷ Ate Nan Ta che Tahque Yudo me ne, atañ chidocuyan che tahque ndinan me renda ye ama yune no che ama nduyo. Queri ama yune che conda ye ne, va che quenda ye yun yahn ite çava che co vedino yahn nunde yahn man ye man, nunde yahn nducoyaca ihyan man.

⁸ Nduco chemin ne, rete Vaco Ndah yahn Dendiohs, recadino vo te numanahñ che va ca vederihquentiyon ndico me ne, nduhça che quendihco tino mendahn chete yaço, ne hua co conda adecoduhno ihyan Nan Ta Che Tahque Yudo me ne, tihça hua co tuno ihyan vahchetero. ⁹ Yahn tino che quendihco chete yaço ne, a ndero ndi che rihco vih ihyan nan Dendiohs ro min cuahn che va ca vederihquentiyon ndico me. Nde ama nan dehtenduh vedino che reçañ ihyan Dendiohs ro min ne, hua co din che cuahteman ino ye. ¹⁰ Vederihquentiyon min ne, chihnde çava che co devano ihyan dehtenduh che co cheh ye man, cuh ye man, taça che nano ye tah ye man, dehtenduh yahn ye man, ne chengu nde dechuh Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, ndahco çade ye. ¹¹ Cuahn che nda Dihvo vo ne, ndi ye nduhça ama

chidocuyan che tahque ndinan, nda ye vederihquentiyon ra che tahque ndah. Chihno min ne, conahn ye vahchetero. Chidocuyan che tahque ndinan chahn che chihnde tah ye vederihquentiyon ndico me ne, din ye ntiyon chete yaço che ihyan dendah ye. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, vahchetero va Ye.

¹² Chidocuyan che tahque ndinan chahn ne, nduyo nduyo rendotenan ye yun yahn chivato man, itenine çahya man, çava che co vedino yahn nunde yahn ihyan. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendahn ye ihyan, ne nduco yun yahn man ye nedihve ye nunde yuhn vo. Ama yune no ndedevahn ye uvo, conahn ye vahchetero nan Dendiohs. ¹³ Nan vederihquentiyon ndico me ne, richihve yun yahn chivato man, itenine man iya yahn itenine che ndihquiyahn ye ite man, çava che co vedino, ne cuhndeman ino ihyan che çahnda yahn ye che conda ye chete yaço. ¹⁴ Ate nde tahque richihve yun yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che metah nde ama nunde yahn ye. Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, chihco mendahn ye ihyan, chih ye çava che ndaço vo vederenchahco yahn nunde yuhn vo, ndevahn vo. Man ne, hua dehve rahco vo, redinahñ vo vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

¹⁵ Nducote chih Dihvo vo Jesucristo, chera yun yahn ye ne, va tah ye vederihquentiyon ra, rahñ nan ye uvo nan Dendiohs. Chemin che ihyan che a tendahnun Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro nduhça che çah Dendiohs ndudo yahn ye. Nducote chih Dihvo vo ne, ndedevahn ye uvo, te çava ihyan min nchahco Dendiohs nunde yuhn vo che hua dinahn vo vederihquentiyon yahn ye che chihnde ro menañ. ¹⁶ Testamento che rihco ihyan ne, ndete che nuhnde cuaco che a chih ye ne, conahn. ¹⁷ Ate ndete che va ca ye ne, hua co conahn. ¹⁸ Vederihquentiyon che rihco çade Dendiohs ne, va che cora yun çava che conahn. ¹⁹ Chemin che cuahn che chihno cahndudo Moisés vederihquentiyon che çah Dendiohs ihyan, chihnevan nducoyaca ihyan yan ne, chetañ ye ama thive yudo yahn ite-cuche che necah cuah nduco ama ticua yata che duche hisopo, ne deçahnda ye nduco yun yahn itenine çahya man, yun yahn chivato man, che ndihchetahn nduco nune. Tuhme çahnan ye yun me nan libro che ndirun vederihquentiyon min man, chinun ye van nducoyaca ihyan man, ²⁰ ne rahñ ye: “Nduco yun cuh, conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che te ye uvo.” ²¹ Namin çahnan ye yun me chete yaço man, nan dehtenduh che va min man. ²² Nan vederihquentiyon yahn Dendiohs che dirun

Moisés ne, a nahn nducuahn dehtenduh va che co vihco nduco yun yahn ite. Namin va che coh ite, cora yun yahn te çava che nchahco Dendiohs nunde yahn ihyan.

Chih Dihvo vo Jesucristo çava nunde yuhn vo

²³ Yäco nan che chihnde vederihquentiyon ndico min ne, chihnde menun vahchetero. Ndeucuahn dehtenduh che va chete yäco min ne, rendotenan yun yahn ite çava che co vihco. Ate çava che tuno vo vahchetero nan va Dendiohs ne, hua cochihve yun yahn ite. ²⁴ Chidocuyan ndinan chahn ne, atenan chete yäco min chihnde vederihquentiyon yahn ye. Ate tahque yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, te vahchetero va ye, rañh van ye uvo nan Dendiohs. ²⁵ Chidocuyan chahn ne, nduyo nduyo renda ye Nan Ta Che Tahque Yudo, ne rendotenan ye yun yahn ite çava che co vedino. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, ama yune no chih ye, chera yun yahn ye çava nunde yuhn vo. ²⁶ Nde nan canan iyehñse ne, ama yahn ite quenan cuma che chihno ihyan ndico yuhn vo, chi te vedino. Ate ndä ro che ndahco çade Dendiohs vederihquentiyon yahn ye ne, ndä Dihvo vo Jesucristo, chihco mendahn ye ihyan, chih ye ama yune no, çava che nchahco Dendiohs nunde yuhn vo. ²⁷ Nducoyaca ihyan iyehñse ne, a nihnde çade che va che coh ye. Adiva ne, va che techaçade Dendiohs yahn ye. ²⁸ Dihvo vo Jesucristo ne, chih ye ama yune no, nedihve ye nunde yahn ama yahn ihyan. Ndä ro yahn ne, ndaconan chi tun ye, ndiyu çava che coh ye tama yune çava nunde, ate çava che ndeva ye ihyan che numa ino ye chenan rino ye ihyan.

10

¹ Vederihquentiyon che ndahco çade Dendiohs ne, tahque ndah che co vederihquentiyon che chihnde tah Moisés. Nan vederihquentiyon ndico me ne, hua tuno ihyan nan Dendiohs, andahre nduyo nduyo recah ye vedino çava nunde yahn ye. ² Ndete che ndaca ihyan chahn vederenchahco çava nunde yahn ye ama yune no ne, ametah rendotenan che ndaconan çah ye vedino. Ate hua nchahco Dendiohs nunde yahn ye ama yune no, ne chemin che hua rihndeman ino ye, redin nunde yahn ye. ³ Nduyo nduyo che recah ye vedino ne, reneçahco ye che chendihco ye nunde, ⁴ te yun yahn itenine man, yun yahn chivato man ne, hua co din che ama yune no ndaca ihyan vederenchahco çava nunde yahn ye.

⁵ Chemin che cuahn che ndä Dihvo vo Jesucristo iyehñse ne, rañh ye ri ye Dendiohs:

Hua renan ino ne che rihno ihyan ite, ri te vedino nan ne.

Tahque ndah ne ne, din ne che ndó nduhça ama ihyan iyehñse, çahco mendahn u cóh, nedihvé nunde yahn ihyan.

⁶ Hua renan ino ne che rihno ye ite, rihquiyahn ye ite, ri te vedino çava che nchahco ne nunde yahn ye.

⁷ Dendiohs yahn, nducote hua renan ino ne dehtenduh vedino chemin chan ne, a ndä muhn iyehñse çava che dinahn che rihquentiyon ne nduhça che a ndirun yahn nan Ndudo yahn ne.

⁸ Dinoca rañh Dihvo vo Jesucristo che hua renan ino Dendiohs dehtenduh vedino che recah ihyan çava nunde yahn ye andahre nan vederihquentiyon ndico a nihnde çade che va che çah ye. ⁹ Tuhme rañh ye: “A ndä muhn iyehñse çava che dinahn che rihquentiyon ne.” Nduco che tihça rañh ye ne, chihco ro ye che a nuhnde çade vederihquentiyon ndico me, te chihco mendahn ye ihyan menun vedino che recah ihyan ro menan. ¹⁰ Nan vederihquentiyon che ndahco çade Dendiohs ne, nchahco ye nunde yuhn vo yahn che chihco mendahn Dihvo vo Jesucristo ihyan, chih ye ama yune no, ndedevahn ye uvo.

¹¹ Nan vederihquentiyon ndico me ne, va che çahco chidocuyan chahn vedino ro ro, ate vedino chemin chan ne, hua redin che ndaca ihyan vederenchahco çava nunde yahn ye ama yune no. ¹² Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chih ye, nedihve ye nunde yuhn vo ama yune no. Chihno min ne, conahn ye vahchetero, chihnde ye lado tah cuaço Dendiohs. ¹³ Min quenan rino ye nde ndä ro che ndahco ndiya Dendiohs ihyan che hua ri rendihche ye ihyan, nevahñecun ye ihyan. ¹⁴ Ihyan min ne, ama yune no ndedevahn ye ihyan yahn ye, chihco mendahn ye ihyan, chih ye çava ye. ¹⁵ Cuaço chemin, te namin din Vaco Ndah yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta tuhça:

¹⁶ Rañh Dihvo vo Dendiohs: “Ndä ro yahn ne, ndahco çadé ndudo yahn nduco ihyan yahn.

Dín che conahn ye vederihquentiyon yahn, ne hua conan ye.”

¹⁷ Namin rañh ye:

Nchahcó yahn ye, ne ametah ndaconan conun inó nunde yahn ye.

¹⁸ Cuahn che a nchahco Dendiohs nunde yahn ihyan ne, ametah rendotenan che çah ca ye vedino.

Nahn che cochahtino vo Dendiohs

¹⁹ Dihno, nan vederihquentiyon ndico me ne, nde ama ihyan yan hua co ndä ye Nan Ta Che Tahque Yudo. Ate nan vederihquentiyon ra ne, nducote a chih Dihvo vo Jesucristo, chera yun yahn ye, nedihve ye nunde

yuhn vo ne, hua dehve rahco vo, co tuno vo vahchetero nan Dendiohs. ²⁰ Nan vederihquentiyon ndico me ne, quendihco tino me chete yaco cava che hua chuh ihyan, nda ye Nan Ta Che Tahque Yudo me. Ate nan vederihquentiyon ra che va tah Dihvo vo Jesucristo ne, co tuno vo vahchetero nan Dendiohs, te chihco mendahn ye ihyan, chih ye cavo vo. ²¹ Nducote ndi Dihvo vo Jesucristo nduhca ama chidocuyan che tahque ndinan, rahn nan ye uvo ihyan yahn Dendiohs ne, ²² chemin che ndahco vo chedave yuhn vo tah Dendiohs. Hua dehve rahco vo, te ritahno vo Dihvo vo Jesucristo numa ino vo. A ndaco vo vederenchahco cava nunde yuhn vo. A chedenune vo, ne man ne, anduhneca ndete che a ndo dave vo nduco nune dave. ²³ Quendi vo numa ino vo cochahtino vo che ndeva Dendiohs uvo, te dinahn ye ndudo yahn ye che te ye uvo. ²⁴ Nahn che necah yan ama tamo vo chedave yahn vih cava che quendi vo din yahino vih vo man, din vo che ndah man. ²⁵ Hua cahcoman vo che rendo damo vo nduco vih nduhca che redin rahn diho vo che rihcoman ye. Tahque ndah ne, quendi vo nde tahque numa ino vo necah yan ama tamo vo chedave yahn vih, te a cochi nino ro che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo.

²⁶ Ndete che a chenahn vo ndudo ndah yahn Dendiohs, ne cuahcotahn vo ne, tuhme ametah nchahco ye yuhn vo. Ndete che cuahcotahn vo ne, metah nguahco yuhn vo che chih Dihvo vo Jesucristo. ²⁷ Hua co cuahteman ino vo, te va che cuhnde cade yuhn vo, co vo castigo yah van ruchiyanh dama nduco ihyan che hua ri rendihche ye Dendiohs. ²⁸ Nducoyaca ihyan che rahcotahn ye yahn vederihquentiyon che dirun Moisés ne, ndete che ndahco cuaco o ino ihyan nunde yahn ye ne, va che cahno ihyan yan ihyan, ametah vederenchahco cava ye. ²⁹ Ihyan che a chenahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne, ndete che cuacondah vedame ye Daya Dendiohs man, ndete che duche rino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs che chih Daya ye, chera yun yahn ye cava che ndedevahn ye ihyan iyehhse man, ndete che cuahcotahn ye yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ihyan min che yahino ye ihyan man ne, tuhme tahque chahte castigo va che co ye che co ihyan chahn. ³⁰ Ihyan che tihca redin ye ne, hua co ndevahn ye, te rahn Dendiohs: “U din castigo ihyan nunde, ndahco menun yahn ye.” Namin rahn ye: “Ihyan yahn ne, u che Dihve ye. U techacadé yahn ye.” ³¹ ¡Ama cahnda yuhn vo che cuahtendihco vo nunde nan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero!

³² Cuenechahco nchuhn cuahn che cade chihnevan ne ndudo ndah yahn Dihvo

vo Jesucristo, chitahno ne ihyan. Ama quendah ne vedechahtino che ama din tan ihyan nduco ne. ³³ Nahn cuan ne, din duche yahn ye nchuhn, chahn ye nchuhn nan nducoyaca ihyan. Nahn cuan ne, ama chi ran ne che chahn ihyan combiero yahn ne che nduco ne man, ³⁴ din ne vedevahino nduco combiero yahn ne che chahtenun ye vacoyahn man. Din chahtino ne, nde hua chi ran ne yahn che chehnevinan ihyan dehtenduh yahn ne, te a devano ne che nuhnde menun yahn ne vahchetero dehtenduh che nde tahque ndah, che ngu cuahn dama. ³⁵ Chemin che nahn che quendi ne cochahtino ne. A devano ne che ndahco menun ndahva Dendiohs yahn ne. ³⁶ Nahn che cuahtenan cuma ne vedechahtino cava che dinahn ne vederihquentiyon yahn ye, ne ndeva ye nchuhn nduhca che te ye ndudo yahn ye. ³⁷ Nan Ndudo yahn ye ne, a ndirun tuhca:

A nun cuahn nda ihyan min che a va cade che chi ye. Ametah condah ye.

³⁸ Ihyan che ritahno ye u ne, nedin yahn ihyan.

Va che quendi ye cochahtino ye u, te ndete che cahcoman ye u ne, cuacondah vedame ihyan.

³⁹ Uvo ne, ritahno vo Dendiohs, ne chemin che ndichahtino vo che ndeva ye uvo. Hua dama co vo nduco ihyan che racondah vedame ye Dendiohs, ne rinda ye.

11

Nduhca che ritahno ihyan Dendiohs

¹ Che ritahno vo che ndeva Dendiohs uvo ne, chenahn ino vo che va che conahn. Andahre condah conahn, ate nducote ritahno vo ihyan ne, a devano vo te va che conahn. ² Tihca, te ihyan ndico yuhn vo ne, nedin yahn Dendiohs ihyan yahn che chitahno ye ihyan.

³ Nducote ritahno vo Dendiohs ne, a devano vo te man ye dendah ye iyehhse. Andahre metah dehva ro menan, ate chihquentiyon no ye, ne chihnde ro.

⁴ Abel ne, chitahno se Dendiohs, ne chemin che cah se ihyan ama vedino che tahque ndah che co che cah Cain. Nducote chitahno se ihyan ne, nedin yahn ye sahn, nevahnecon ye vedino yahn se. Sahn min ne, a ndih se, ate nducote chitahno se Dendiohs ne, nde meniyan rethiyon yune se uvo che cotahno vo Dendiohs nduhca che chitahno se.

⁵ Enoc ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che ndeva ye ihyan vahchetero dequenduche ye. Ametah ndaca ndihchero ihyan iyehhse ihyan. Nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun yahn Enoc, che cuahn che quenah ye iyehhse ne, ndahca quenah

ye ñan Dendiohs, ne nedin yahn Dendiohs ihyan. ⁶ Çava che tuno vo ñan Dendiohs ne, va che cotahno vo ihyan, te ihyan che ritahno ye che va ye man, che rah ye ihyan man ne, atenan ihyan chahn che rendeva ye ihyan.

⁷ Noé ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che dinahn ye, dendah ye arca me cuahn che çahn Dendiohs chi ye ihyan che va che ndedetoh ye iyehñse. Chete arca me quenun ye nduco ihyan yahn ye, ndevahn ye. Nducote chitahno ye ndudo min yahn dehtenduh che comañ cochi che co ne, chihco ro ye che ihyan nunde ne, a ndinda ye yahn che hua chitahno ye. Namin nducote chitahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan.

⁸ Abraham ne, nducote chitahno ye Dendiohs ne, dinahn ye cuahn che yahve ye ihyan che çahn ye yahn yahn ñan che çah ye ihyan. Andahre nde hua devano ye ti quenda Dendiohs ihyan, ate chihcomañ ye yan vaço ye, cuahn ye. ⁹ Nducote chitahno ye Dendiohs ne, quenun ye yahn min, andahre tama nación. Quenun ye vah tino nduhça ihyan chenun ye yune. Tihça quendi Isaac man, Jacobo man, che namin nduco ye çah Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. ¹⁰ Tihça din Abraham, te quenun rino ye che ndeva Dendiohs ihyan vahchetero, ñan che ama ndahça, ñan che man Dendiohs dendah ye.

¹¹ Namin ihyan ndahta yahn ye Sara ne, chitahno ye Dendiohs, ne andahre indihthe cuahn ye, ate chichahtino ye che conahn ndudo yahn Dendiohs, ne chemin che ndaça ama daya ye nduhça che çah Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. ¹² Min quendinan che ama chi yahn ndata yahn Abraham, andahre a indihthe cuahn ye ro min. Nduhça che ndeh iyon che chenun ñan ro man, nduhça che ndeh yahndute che chetave chihto nuniyahn man, che nde hua cocha vo din ducho vo ne, tihça ama chi yahn ndata yahn ye.

¹³ Nducoyaça ihyan ndico chahn ne, chih ye. Numanahn che chahtenan ca ye iyehñse ne, hua chenun chinahn nduco ye nducuañ dehtenduh che çah Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. Ate chichahtino ye che va che conahn nducuañ, ne chi yeno ye, te a devano ye te ndiyu iyehñse cuh va che cuahtenan ye cuahn ðama. Redin ye cuande che anduhneça ihyan chenun yune ye, te a devano ye che neve ro no cuahtenan ye iyehñse, tuhme ndeva Dendiohs ihyan. ¹⁴ Nducote redin ye cuande che anduhneça ihyan chenun yune ye ne, rihco ro ye che chenun ino ye che cuahtenan ye vahchetero. ¹⁵ Ndete che ndedecadino ye yahn yan vaço ye che chihcomañ ye ne, a ndaconan ca ye. ¹⁶ Ate hua tihça din ye, te

tahque ndah ye ne, chahtenan ino ye che nda ye vahchetero. Chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan numan ino ye, ne chihco yan ye vahchetero çava ye.

¹⁷⁻¹⁸ Cuahn che ndihchenan Dendiohs Abraham ne, nducote chitahno Abraham ihyan ne, dinahn ye yahn ye, ne quenda ye daya ye Isaac çava che çahno ye sahn, co se vedino nduhça che chihquentiyon ye. Ama ndiyahn ra sahn min yahn ye, ate a chihquino ye che çahno ye sahn, andahre a necah Dendiohs ndudo yahn ye ihyan che a sahn min çahco ndata se ndata yahn ye. ¹⁹ A devano ye te Dendiohs ne, nde tenahn ri rendedetuhche ye. Che laço yahn Abraham ne, anduhneça ndete che ntuche se van tenahn, te a va che coh se che rahco ye.

²⁰ Isaac ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che chica ye ihyan che conan ye daya ye Jacob man, Esaú man, din ye che ndahça cuahtenan se. ²¹ Jacob ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che a nda nino ro che coh ye ne, chica ye ihyan che conan ye queri ama daya José, din ye che ndahça cuahtenan se. Chihno min ne, quendi ndudo ye indahco yahn ye, ndeva ye yavenan Dendiohs. ²² José ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che, cuahn che nda nino ro che coh ye ne, rahñ ye ri ye ihyan nación yahn ye Israel, che adive ne, va che ndaça ye nación yahn Egipto. Namin chihquentiyon ye ihyan chahn che nda ro min ne, ndiquenda ye ine yahn ye.

²³ Indihthe yahn Moisés ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che chihndeyan Moisés ne, tihyon ndeh ye sahn ino iyo. Chichahtino ye Dendiohs che ndedevahn ye sahn çava che hua çahno sandaço sahn nduhça che ndihquentiyon rey yahn Egipto, te ndihchero ye che ama ndahça se. ²⁴ Moisés ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che a chi maññ ihyan ye ne, tehche ino ye tahn daya rey me che din daya te ihyan. ²⁵ Ndotenan che quendi ye vedeyeno yahn man ye numanahn che quenun ye iyehñse, condihco ye nunde ne, quenun ino ye, ndo nduco ye ihyan yahn Dendiohs, chuhrihn ye nduco vih. ²⁶ Tahque ndah ye ne, chihcomañ ye nducuañ vedecuihca che va nación yahn Egipto, ne numacuahn vedeyeno chuhrihn ye, din tan ihyan nduco ye nduhça che din tan ihyan nduco Dihvo ye Jesucristo. Tihça din ye, te chichahtino ye Dendiohs che ndahco menun ye yahn ye. ²⁷ Nducote chitahno ye Dendiohs ne, andahre ama tan rey me, ate nde hua din vah ye ihyan, chica ye nación yahn Egipto. Tihça din ye, te din chahtino ye Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

²⁸ Nducote chitahno ye Dendiohs ne, din ye vihco ro yudo, ne chihquentiyon ye

ihyan nación yahn Israel che cahnan ye yun yahn itecuche cahya nan yahn yahn chende vah vāco ye, cava che, cuahn che dechuh Dendiohs ángel me ne, ndihchero ye, ne hua cahno ye daya ye che menān. ²⁹ Ihyan nación yahn Israel ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che chi chuh ye mendahn Nuniyahñ Cuah anduhneca che chuh ye nan yahn cuma. Ate cuahn che chuh sandādo yahn Egipto che ndah se ihyan chahn ne, chendih nune sahn, chanorine se.

³⁰ Adiva ne, nducote chitahno ihyan chahn Dendiohs ne, chihno ndache ro che chacondutonan ye chete yahn yan Jericó ne, ndora. ³¹ Rahab, ama ndahta che ndere quechica te ro menān ne, chitahno te Dendiohs, ne nevahnecun te sandādo yahn nación yahn Israel che vatechica se rendihchero ndudo se. Chemin che ndevahn te, hua chih te dāma nduco ihyan che chahcotāhn ye yahn Dendiohs.

³² Ama yahn ca ihyan che chitahno ye Dendiohs, co nte vo yahn ye. Ate cava che hua nduh condah yuhn vo ne, atenan tāmā te o ye ntihyon yān ihyan, nduhcā Gedeón mān, Barac mān, Sansón mān, Jefté mān, David mān, Samuel mān, ihyan profeta chenañn mān. ³³ Ihyan chahn ne, nducote chitahno ye Dendiohs ne, nahñ ye ne, ndahco ndiya ye ndeh nación. Nahñ ye ne, ndahcā chihquentiyon ye. Nahñ ye ne, chinan Dendiohs ihyan nduhcā che cah ye ndudo yahn ye ihyan. Nahñ ye ne, cuahn che tahn nun ye león ne, ndedevahn Dendiohs ihyan, hua cheh te ihyan. ³⁴ Nahñ ye ne, ndedevahn Dendiohs ihyan van ruchiyahn, ne hua chiche ye. Nahñ ye ne, ndedevahn Dendiohs ihyan tin espāda, ne hua dehva chi yahn ye. Nahñ ye ne, andahre hua dito ye, cahñ dito Dendiohs ihyan. Nahñ ye ne, chinan Dendiohs ihyan van cānda, ne ndahco ndiya ye sahn che ruhn se nduco ye. ³⁵ Namin nahñ ihyan ndahta, ndedetuhche Dendiohs tenāñ yahn ye.

Nahñ ye, andahre cah riñ sahn nunde ihyan, chihno se ihyan, ate hua chacondah vedāme ye Dendiohs, te chenan ino ye che ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero. ³⁶ Nahñ ye ne, din duche yahn se ihyan mān, chahn se ihyan mān, chiquiyahto se cadena ihyan mān, chih se ihyan vācoyahñ mān. ³⁷ Nahñ ye ne, chihno se ihyan nduco tu. Nahñ ye ne, chihca māhn se ihyan. Nahñ ye ne, tumarande se ihyan. Nahñ ye ne, chihno se ihyan nduco espāda. Nahñ ye ne, chahtechica muhn chahtechica min ye, atenan dima itecuche mān, chivato mān, chahtenun ye. Chahtechica ye vedevah vedecheh, din tan ihyan nduco ye. ³⁸ Rahtenan muhn rahtenan min ye, yahn nan che metah duhva

mān, van icoyahn mān, iveyava mān, dutiyahn mān. Nducoyaca ihyan chahn ne, che cava ihyan nunde ne, nde hua redin yahn che tihcā chuhrihn ye, chahtechica ye. ³⁹ Nducoyaca ihyan chahn ne, andahre nedin yahn Dendiohs ihyan yahn che chitahno ye ihyan, ate metah conan conahn nduco ye nducuahn che necah ye ndudo yahn ye ihyan, ⁴⁰ te a ndihco cade ye che cuahtenan rino ihyan chahn nde ndā ro che dāma ndeva ye uvo nduco ye vahchetero.

12

Cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo

¹ Nducote ama yahn ihyan chahn chitahno ye Dendiohs, chihco ro ye van vo nduhcā che chitahno ye ne, chemin che nahn che nuhn ino vo, cahcomān vo che rahtechico vo vedeyeno yahn mān vo, rahtendihco vo nunde, ne nduhcā sahn che numa ino se rano se cade, nde nan che quendañnan se, tuno se nan yahn cade ne, tihcā quendi vo numacuahn vedechahtino, dinahñ vo che nahn Dendiohs. ² Nahñ che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che tihyon yune ye uvo che chitahno vo Dendiohs mān, din ye che tuno vo nan ye mān. Ihyan min ne, chihco mendahn ye ihyan, quenān yah ye nan cruz. Hua tumacah ye andahre ama chuhrihn ye, ne numacuahn vedecuihno chih ye, te a devano ye te cuihno min ne, ama co yeno ye. Mān ne, va ye vahchetero, lado tah cuāco Dendiohs.

³ Condedecadino nchuhn nduhcā che ama chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, din tan ihyan nunde nduco ye cava che quendi ne yune yahn ye, ne hua co doh ino ne mān, cava che hua cahcomān ne mān. ⁴ Dehve rahco ne, andahre ama rechuhrihn ne, redin tan ihyan nunde nduco ne, ate vate ca dihn vo che nde tahque rechuhrihn ye, nde riho ihyan nunde ihyan. ⁵ A devano ne nduhcā che rahñ Dendiohs, ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Dayá, u che Dihve nchuhn, redín castigo nchuhn cava che ndah yahn ne.

Cuenevahñecun ne. Hua co ndache ne.

⁶ A devano ne te ihyan che a nedin dayá ihyan, che yahinó ihyan ne, a ihyan chahn che redín castigo ihyan cava che ndah yahn ye.

⁷ Codin chahtino ne yahn che redin Dendiohs castigo nchuhn, te rendihche ye nchuhn nduhcā daya ye, ne a cava che ndah yahn ne che tihcā redin ye. A devano vo te nducoyaca ihyan redin ye castigo daya ye cava che ndah yahn. ⁸ Ihyan che hua redin Dendiohs castigo ihyan nduhcā che redin ye castigo nducoyaca daya ye cava che ndah yahn ne, ihyan chahn che hua redin yahn

ye ihyan. ⁹ Cuahn che tave indihthe yuhn vo uvo ne, din ye castigo uvo çava che ndah yuhn vo. Nducote nevahneacun vo ihyan ne, nde tahque redin yahn che nevahneacun vo Chido vo che va ye vahchetero, che redin ye castigo uvo çava che ndahça cuahtenan vo. ¹⁰ Cuahn che checähya uvo ne, din indihthe yuhn vo castigo uvo çava che ndah yuhn vo anduhneva che tuno vederendecadino yahn ye. Ate tahque ndah ro yuhn vo che redin Dendiohs castigo uvo, te nahn ye che ndah ihyan co vo nduhça che ndah man ye. ¹¹ Cuahn che redin Dendiohs castigo uvo ne, hua renan ino vo, te ama rechuhrihn vo. Ate cuahn che tuma cuahn vo castigo yahn ye ne, ama cochihve yuhn vo çava che runecade cuahtechico vo, cuahte dihn chedave yuhn vo.

Ama çahnda che cuahcotahn vo yahn Nduo yahn Dendiohs

¹² Nducote ama richihve castigo che redin Dendiohs uvo ne, chemin che cuenecah yan nchuhn chedave yahn ne, hua co ran ne. ¹³ Codin ne cuande, ne numa ino ne runecade cuahtechica ne çava che cua cuande ihyan che ndache ino ye, ne necah yan ye chedave yahn ye, quendi ye yune yahn ne.

¹⁴ Codin nchuhn cuande, ne runecade cuahtechica ne, hua cuahte çanda ne nduco ihyan. Tihça, te ihyan che hua runecade ye ne, hua tuno ye nan Dihvo vo Dendiohs. ¹⁵ Nducoyaca nchuhn ne, cuihco ne cudado çava che quendi Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua ndihche tan ne vih, detohnan ne chedave yahn man ne man, ihyan chenahn man. ¹⁶ Hua cuahtenan nde ama nchuhn nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ne. Nde hua tehche tah ne che ndah yahn ne, nduhça che din Esaü, che nduco tahsihn comida chahcorun se ndudo ndah che va che çahco chida se çava se yahn che sahn menan se. ¹⁷ A devano ne te cuahn che nda ro che çahco chida se ndudo ndah çava se ne, hua ndaca se andahre ama chaco se, te a ntihcue se.

¹⁸ Ihyan ndico yuhn vo ne, ndere chuhrihn ye, chahn ye tingüete me, quenan ye canedihya. Min ne, ama chiche man, ama chi man man, ama chi yudo man. ¹⁹ Chihnevan ye che tive corneta man, che nte Dendiohs nduco ye man, ne nducote ama yudo ndudo yahn ye ne, chica ye favor ihyan che metah quendi ye çahma ye. ²⁰ Dihya ihyan chahn chi yahn che ama chihco yudo Dendiohs tingüete me, te chihquentiyon ye che andahre ama ite che çahn nda te min ne, va che çahno ihyan ite nduco tu, o nduco lanza. ²¹ Ama yudo chi min, che nde man Moisés ne, ama dihya ye chi, nde tuno rendoh ye che vah ye.

²² Ate uvo ne, tahque ndah ro yuhn vo, te ndotenan che cuhn vo tingüete me ne, tuno vo vahchetero nan va Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Min chenacade mil ángel, rendeva ye yavenan ye numacuahn vedeyeno. ²³ Uvo ne, a ndi cuande vo vahchetero, ne va che ndo damo vo nduco nducoyaca ihyan yahn Dendiohs che vate ye min. Uvo ne, ndichahtino vo Dendiohs, ihyan min che techecade ye yahn nducoyaca ihyan nunde. ²⁴ Namin ndichahtino vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va tah ye vederihquentiyon ra, rahn nan ye uvo nan Dendiohs. Ihyan min ne, chihco mendahn ye ihyan, chera yun yahn ye çava che nchahco Dendiohs nunde yuhn vo. A devano vo te namin chera yun yahn Abel, ate hua chichihve çava nde ama ihyan.

²⁵ Cuihco nchuhn cudado, ne hua cuahcotahn ne yahn Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, che riyahve ye nchuhn. Nducote hua ndevahn ihyan ndico yuhn vo che chahcotahn ye yahn ye ro che yahve ye ihyan tingüete me ne, tahque uvo ne, hua ndevahn vo ndete che cuacondah vedamo vo ihyan. ²⁶ Ro min che yahve ye ihyan chahn ne, nde yahn nuhn. Tahque man ne, nde tahque yudo, te rahn ye: “Tama yune ne, ndiyu deman yahn din che nuhn, te namin nde nducuahn che chenacade nan ro din che nuhn.” ²⁷ Nducote rahn ye che “tama yune” ne, a devano vo te ndedetoh ye nducuahn dehtenduh che va che cuihno, ne nuhnde deman dehtenduh che a nihnde çade che hua cuihno. ²⁸ Chemin che necah vo nundihve cuahn Dendiohs, te vederihquentiyon che te ye uvo ne, hua nda ro che cuihno. Ndeva vo yavenan ye numacuahn chedave yuhn vo nduhça che renan ino ye. ²⁹ Tihça, te Dendiohs yuhn vo ne, ama yudo vederihquentiyon yahn ye nduhça yahn che redin che rendo iya dehtenduh.

13

Nduhça che nahn Dendiohs che cuahtechico vo

¹ Cuiquendi nchuhn din yahino ne ama tama ne vih. ² Cuenevahneacun ne ihyan chenun yune che nda ye ndevaco ne, te van ihyan che renevahneacun ye ihyan chenun yune ndevaco ye ne, chahte ihyan che nevahneacun ye nde ángel andahre nde hua tumacadino ye.

³ Conan vahino ne ihyan che chenun ye vacoyahn anduhneca ndete che man ne chenun ne vacoyahn. Conan vahino ne ihyan che rechuhrihn ye, redin tan ihyan nduco ye, te namin nchuhn ne, iyehne vate ne.

⁴ Nducoyāca nchuhn che nihnevāco ne ne, hua ndere cuahtechica ne nduco ihyan che hua nihnevāco nduco ne, te Dendiohs ne, din ye castigo nducoyāca ihyan che ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevāco nduco ye mān, nducoyāca ihyan che redin duche yahn ye che a nihnevāco ye mān.

⁵ Hua cuahcorān nchuhn cāva tume. Cuahtenan ne vedeyeno nduco che a va yahn ne, te rāhn Dendiohs: “Hua caḥcomān nchuhn, nde hua cuācondāh vedamē nchuhn.” ⁶ Chemin che nahn che cochahitino vo ihyan nduhcā che chichahitino ihyan ndico yuhn vo che dirun ye tuhca:

Dihvé Dendiohs ne, a ihyan min che rinan ye u.

Chemin che hua dehve rāhcó, andahre din tān ihyan nducó.

⁷ Condiḥche ne ihyan ndinān yahn ne che cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, chihnevan ne. Cuihco nchuhn cudādo nduhcā che vatechica ye, ne cuiquendi ne yune yahn ye, cuitahno ne Dihvo vo Jesucristo nduhcā che ritahno ye.

⁸ Dihvo vo Jesucristo ne, āma no vederihquentiyon yahn ye. Numacuahn ro, nde nān che canān, nde meniyan, nde ro che cochē ne, hua ndacorun. ⁹ Hua quendi nchuhn dehtenduh costumbre che ricuahn ihyan. Tahque ndah che cochahitino ne Dendiohs, ihyan min che yahino ye nchuhn, che co che quendi ne āma ndeh nān costumbre nān dehtenduh che reh ne, te costumbre chemin chan ne, hua richihve nde cāva mān ihyan che riquendi ye. ¹⁰ Nān vederihquentiyon ndico me ne, rihco chidocuyan chahn vedino nān ta, ne nān ntiyan min riquendāh che reh ye. Ate mān che ndāhco cāde Dendiohs vederihquentiyon min ne, tahque ndah ro yuhn vo che co ihyan chahn, te Dihvo vo Jesucristo ne, chi ye nduhcā āma vedino nān Dendiohs, chih ye cāva nunde yuhn vo. ¹¹ Nān vederihquentiyon ndico me ne, rendā chidocuyan che tahque ndinān Nān Ta che Tahque Yudo, nda ye yun yahn ite che ri vedino cāva che nchahco Dendiohs nunde yahn ihyan. Me yute yahn te ne, riquiyahn ye āma lādo, cuahn chihito yān. ¹² Namin Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn chihito yān nahn yāh sandādo ihyan, chih ye. Min chera yun yahn ye cāva che nchahco Dendiohs nunde yuhn vo, nedin yahn ye uvo. ¹³ Chemin che cochahitino vo Dihvo vo Jesucristo, quendi vo yune yahn ye, andahre ndāhchenān ihyan uvo, nduhcā che chahno mān ye. ¹⁴ A devano vo te ndiyu muhn iyehanse cuahtenan vo cuahn dāma, te chenān ino vo che ndeva Dendioh uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ¹⁵ Nducotē tihcā ne, cochahitino vo Dihvo

vo Jesucristo, ndeva vo yavenān Dendiohs cuahn dāma, cahnevan ihyan chenāh. Chemin ne, anduhneca āma vedino che caḥ vo Dendiohs. ¹⁶ Codin nchuhn che ndāh mān, codin ne vedevāhino nduco ihyan che va vederetāhn yahn ye mān, te chemin che renan ino Dendiohs.

¹⁷ Cuenevahnecon nchuhn ihyan ndinān yahn yāco, codinahn ne yahn ye, te ihyan chahn che nda cuande ye nchuhn, ne va che necāh cuande ye Dendiohs cāva ne. Runecāde cuahtenan nchuhn cāva che hua cuih ne vederān ihyan chahn, ne co yeno ye cāva ne, te ndete che hua runecāde cuahtenan ne ne, nde hua cochihve che redin ne.

¹⁸ Covāh nchuhn cāva nuhn. A devano nuhn te runecāde vatechica nuhn, ne nahn quendi nuhn din nuhn che ndah. ¹⁹ Nde tahque nahn che covāh nchuhn cāva che cuahnecon Dendiohs che hua condah ndaconān chí quendiheró nchuhn.

²⁰ A Dendiohs che redin ye che rahte dihn chedave yuhn vo mān, che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo mān, ihyan min che ndah redin ye cudādo uvo nduhcā che redin ihyan cudādo itecuche yahn ye. Dihvo vo ne, chihco mendāhn ye ihyan, chih ye, chera yun yahn ye, din ye che chinahn vederihquentiyon ra che hua ndā ro che cuihno. ²¹ Chemin che din Dendiohs che cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo cāva che runecāde cuahtenan ne, din ne che ndah nduhcā che nahn ye. Ndeva vo yavenān Dihvo vo cuahn dāma. Tihcā co.

²² Dihno, dirūn tah yahn ne, ne ricā nchuhn che din chahitino ne che riyāhvē nchuhn. ²³ Reté, checadino nchuhn te dihno vo Timoteo ne, a ndiquendāh se vacoyāh. Ndete che ndā nun se muhn ne, quendā sāhn cuahn che chí quendiheró nchuhn. ²⁴ Cuenechāh ne Dendiohs nducoyāca ihyan ndinān yahn yāco mān, nducoyāca dihno vo chenāh mān. Cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo che vate ye nación yahn Italia.

²⁵ Dendiohs din yahino ye nducoyāca nchuhn. Tihcā co.

ÇAÇA CHE DIRUN SANTIAGO

¹ U Santiago che redín ntiyon yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, renté Dendiohs nducoyaça nchuhn, nduh che ndichio ndata yahn Israel, che chetuhn ne numachahte iyehanse.

Vededeveno che rete Dendiohs

²⁻³ Dihno, cuahn che chuhrih nchuhn adecodehno yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, ndahça che co yeno ne, te a devano ne te cochihve yahn ne çaça che nde tahque cuahtenan cuma ne vedechahtino. ⁴ Codin ne cuande, ne hua ndeh ndedecadino ne çaça che conahn ndah ne, ne runecađe cuahtenan ne.

⁵ Nchuhn che metah conahn ne ne, cuica ne Dendiohs che din ye che conahn ne, ne din ye che conahn ndah ne, te ihyan min ne, ama chahtino ye, ne numa ino ye redinah ye, recah ndahva ye adecodehno che rica ihyan. ⁶ Ate nahn che cochahtino ne che te Dendiohs vededeveno che çaça ne. Hua o ndedecadino ne, te ihyan che o rendedecadino ye ne, nduhça yan yahn nune che riguenda yuhne muhn min ne, tihchan ye. ⁷⁻⁸ Cuedeveno nchuhn te ndete che tihchan ne ne, hua te Dihvo vo Dendiohs nde ama nan dehtenduh che çaça ne.

⁹ Nchuhn dihnó che chevah ne, cuahte ne vedeyeno yahn che ndedevahn Dendiohs nchuhn. ¹⁰⁻¹¹ Namin nchuhn che cuihca ne ne, cuahte ne vedeyeno che a devano ne che hua co cochahtino ne vedecuihca yahn ne çaça che ndevahn ne. Condiheche ne nanda. Andahre ama ndahchan, ate cuahn che riguendah yahn ne, rih di, ne retih. Atihnoça ihyan cuihca, te namin va che coh ye, cahcoman ye ntiyon yahn ye.

Vederendecadino yahn ihyan che hua ndahça

¹² Ama ndah ro yahn ihyan che yahino ye Dendiohs, che redin chahtino ye cuahn che rendedecadino ye che din ye dehtenduh che hua ndah, cuahtendihco ye nunde, te adive ne, nduhça che cah Dendiohs ndudo yahn ye ne, ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero. ¹³ Cuedeveno nchuhn te cuahn che rendedecadino ne che din ne dehtenduh che hua ndah, cuahtendihco ne nunde ne, ndiyu Dendiohs che retumarande ye nchuhn, te ihyan min ne, nde hua renda yahn ye che din ye dehtenduh che hua ndah, nde huane che tumarande ye nde ama ihyan, tihyon yune ye ihyan che cuahtendihco ye nunde. ¹⁴ Che cuaco ne, cuahn che renda yahn ihyan che din ye dehtenduh che hua ndah ne, a man ye rendedecadino

ye chemin. ¹⁵ Tuhme ndete che dinahn ye, cuahtendihco ye nunde ne, va che co ye castigo nda ro yahn.

¹⁶ Dihno che yahino nchuhn, hua cah-ncheh man ne nchuhn. ¹⁷ Cuedeveno ne te a Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, che dendah ye yahn man, iyo man, iyon man ne, redin ye nducuahn che ndah nduco vo, rete ye nducuahn che ndah che rendonda tah vo. Numacuahn ro ne, redin ye che ndah. Hua nda ro che din ye che hua ndah. ¹⁸ Nducote chitahno vo Ndudo ndah yahn ye ne, menan vihca nedin yahn ye uvo nduhça che nahn man ye, chihco ro ye che ndeva ca ye ama yahn ihyan.

Nduhça che redin yahn che cotahno vo Dendiohs

¹⁹ Dihno che yahino nchuhn, nducote tihca ne, nahn che ndah cua cuande queri ama ne ndudo yahn ye che rihnevan ne. Hua ndere conda mendahn ne, nte ne man, nde hua ndere co tan ne man, ²⁰ te cuahn che ri tan ihyan ne, hua redin ye dehtenduh che ndahça nan Dendiohs. ²¹ Chemin che hua nahn che quendi nchuhn dehtenduh che chihnga che redin a nahn nducoyaça ihyan, rahtendihco ye nunde. Tahque ndah ne ne, numacuahn vedino vedenecon cuiquendi ne Ndudo yahn Dendiohs che a chitahno ne çaça che ndevahn ne.

²² Cuihcovan ne Ndudo yahn Dendiohs, ne codinah ne, te ndete che hua ne, cah-ncheh man ne nchuhn. ²³ Tihça, te ihyan che rihnevan ye, ne hua redinah ye ne, ihyan chahn ne, nduhça ihyan che rendihchenun ye yavenan ye nan tuyuno. ²⁴ ne ndetahno che ravi ye ne, a rinan no ye taça yavenan ye. ²⁵ Ate ihyan che riquendi ye rihnevan ye nduco cudado, ne redinah ye ne, redin Dendiohs che yeno ye nan nducuahn che redin ye. Tihça, te Ndudo yahn ye ne, ndah, ne redin che ihyan che redinah ye ne, vatemán ino ye nan ye.

²⁶ Ihyan che rahco ye che ritahno ye Dendiohs, ate hua rihco ye cudado nan che rente ye ne, rihncheh man ye ihyan. ²⁷ Ihyan che rendihche Chido vo Dendiohs che numa cuaco ritahno ye ihyan ne, redin ye vedevahino nduco checahya devah man, ndahta vah man, nan vederetahn yahn ye, ne hua ndere rahtechica ye nduhça che redin ihyan nunde.

2

Nahn che dama no nevahnecon vo nducoyaça ihyan

¹ Dihno, nducote ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, hua ndahça che ndahchenan ne nde ama ihyan. ²⁻³ Dama no cuendevahnecon ne nducoyaça ihyan che

renda ye van ne. Cuahn che nda ama ihyan che quenun ye tino ndah man, chenun tah chinetah diyahnguan man ne, cuendevah-necun ne ihyan, dechuh ne ihyan, cuhnde ye dama nduco ihyan chenahn. Namin cuahn che nda ama ihyan chevah ne, cuendevah-necun ne ihyan, dechuh ne ihyan, cuhnde ye dama nduco ihyan chenahn, ⁴ te ndete che ti nan ti ino ne, dechuh ne ihyan, cuandi ye cuahn chihco, o cuhn-de ye ndiyahn yahn che chevah ye ne, tuhme a rendahchenan ne ihyan. Ndete che tahque rendevah-necun ne ihyan cuihca che co ihyan chevah ne, hua ndahca vederendecadino yahn ne.

⁵ Dihno che yahino nchuhn, cuedevano ne te namin van ihyan chevah ne, a tendahnun Dendiohs ihyan cava che ndahca cuahno ye, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo man, cava che nedin yahn ye ihyan, ndeva ye ihyan vahchetero nduhca che cah ye ndudo yahn ye man. Min cuahtenan ye nduco ihyan che yahino ye Dendiohs. ⁶ Ate ndete che ndahchenan nchuhn ihyan chevah ne, din ne che co cuihnan ye. Cuedevano ne te nde hua redin yahn che tahque nevah-necun ne ihyan cuihca che co ihyan chevah, te a ihyan cuihca che rendinun rendinahn ye nchuhn, ne cuahn che rahtendiho ne yahn ye ne, rica nunde ye yahn ne nan inti-yahn. ⁷ Namin a ihyan chahn che rendahchenan ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che renevah-necun ne ihyan, ritahno ne ihyan.

⁸ Ama ndahca che numa cuaco dinahn queri ama nchuhn vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs. Ama nan vederihquentiyon min ne, ndirun tuhca: "Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahino man di." ⁹ Ate ndete che rendahchenan ne ihyan ne, rahcotahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, rahtendiho ne nunde nan ye. ¹⁰ Cuedevano ne te adecoduhno ihyan che redinahn ye a nahn nducuah vederihquentiyon yahn Dendiohs ate nduco ama nan no che cuahcotahn ye ne, condihco ye nunde nan nducuah. ¹¹ Tihca, te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a man ye chihco cade ye nducuah. Chihquentiyon ye che hua din duche yahn ihyan che a nihnevaco ye man, che hua cahno ye vih man. Chemin che andahre hua din duche yahn ihyan che a nihnevaco ye, ate ndete che cahno ye vih ne, cuahtendiho ye nunde anduhneca ndete che chahcotahn ye nducuah. ¹² A Ndudo yahn Dendiohs che redin che vatemah ino vo nan ye. Nducote quenah cuma che techecade ye yuhn vo nduhca che a ndihco cade ye nan Ndudo min ne, chemin che cuihco nchuhn cudado nan ndudo yahn ne man, nan nducuah che

redin ne man. ¹³ Runecade cuahtenan nchuhn. Cuedevano ne te ihyan che hua devano conan vahino ye ne, techecade Dendiohs yahn ye, ne co ye castigo yahn queri ama nunde yahn ye. Ate ihyan che va vedevahino nan ye ne, ametah che ndedecadino ye ro che cuhn-de cade yahn ye. ¹⁴ Dihno, cuendecadino ne yahn nahn ihyan che rahn ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ate hua redin ye dehtenduh che ndah. ¿A co ndevahn ye nduhca che tihca dendudo no rahn ye che ritahno ye? ¹⁵ Cuahn che tahn nun nchuhn ama dihno vo, o ama cahvo vo che metah tino yahn ye man, metah deh che cheh ye man ne, ¹⁶ nahn che conan ne ihyan. Co cahma ne co ne ihyan: "Dendiohs conduco ye ndih. Codin ne cudado ndih yahn iche man, ndah coheh ne man." Ate ndete che hua conan ne ihyan ne, nde hua cochihve yahn ne, te dendudo no che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. ¹⁷ Adecoduhno ihyan che rahn ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ate metah vedevahino nan ye ne, nde hua cuaco che rahn ye.

¹⁸ Co vate nchuhn che rahn ne ri ne vih: "Di ne, rahn che ritehne, ne u ne, ritahno man, redin dehtenduh che ndah man. Cuihco ro taca che ritehne, te hua ro che redin dehtenduh che ndah. U ne, rihco ro che ritahno, te redin dehtenduh che ndah. ¹⁹ Di ne, ritehne che va ama no Dendiohs. Ndahca chemin, ate ndete che dendudo no ne, nde hua cochihve yehn. Namin chundah ne, devano se che va Dendiohs, nde tuno rendoh se che vah se." ²⁰ Duh nchuhn che tihca dendudo no che rahn ne che ritahno ne ne, hua renahn ne. Cuedevano ne te ihyan che rahn ye che ritahno ye, ne hua redin ye dehtenduh che ndah ne, nde hua cuaco che rahn ye. ²¹ Ihyan ndico yahn vo Abraham ne, hua dendudo no che chitahno ye, te dinahn ye cuahn che chihquentiyon Dendiohs che cahno ye daya ye Isaac, co se vedino, ne chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan. ²² Cua cuande nchuhn nduhca che ndiyu dendudo no chitahno Abraham, te dinahn ye, ne nduco chemin chihco ro ye che numa cuaco chitahno ye. ²³ Nduco che tihca din ye ne, chihco ro ye che cuaco che ndirun yahn ye nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Abraham ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan." A ihyan min che din Dendiohs amigo yahn ye ihyan.

²⁴ Tuhme ne, cuedevano nchuhn te ihyan che numa cuaco ritahno ye, redin ye dehtenduh che ndah ne, a ihyan chahn che rene-din yahn Dendiohs ihyan. ²⁵ Rahab, tahn che ndere quechica ro menah me ne, chihco ro te che tihca numa cuaco chitahno te, te chinan te sandado che vatechica se

rendihchero ndudo se, chih ndeh te sahn ndevaco te numanahn che ndedechuh te sahn cuahn ndeh, ne chemin che nedin yahn Dendiohs tahn. ²⁶ Ihyan che hua che-nun ico ye ne, a ndih ye. Atihnocā ihyan che dendudo rahn ye che ritahno ye Dendiohs ate hua redin ye dehtenduh che ndah, te anduhneca ndete a ndih ye.

3

Nahn che cahco vo cudado nan nducuah che rente vo

¹ Dihno, hua ndahca che ama yahn nchuhn tendahnun man ne ntiyon che cacuah ne Ndudo yahn Dendiohs, te a devano ne che cahnda ntiyon min, ne nuhn che ricuah nuhn ne, tahque va che ndacarune Dendiohs nuhn che co ihyan chenahn. ² Nducoyaco vo ne, a cade no che ama redinda vo. Ndete che va ama ihyan che renahn nda chende ye ne, ihyan min ne, runecade ye nan nducuah che rente ye man, nan nducuah che redin ye man. ³ Cuahn che tihyon vo freno chende caballo ne, dinahn te yuhn vo, cahñ te cuahn nan che nahn vo. ⁴ A namin no tun barco. Andahre ama rahte man, ama dito yuhne che raconda man, ate nduco indu lihn che quenah cuahn dahn barco me ne, co ndahconduto sahn che ricahca se adecotino cuahn che nahn se. ⁵ Atihnocā ihyan nan che rente ye, te nduco ndudo yahn ye ne, ama ndeh nan dehtenduh co detohnan ye. Nduco ama cuhdiyahn lihn ne, co cua yahn icyahn rahte, ne cuihno cuco. ⁶ Atihnocā ihyan che hua renahn nda chende ye nan che rente ye. Ndudo yahn ye ne, anduhca man ruchiyahn yahn inferno, te numacuahn ro che chenah ye iyehkse redetohnan ye ama ndeh nan dehtenduh, nde redinda man ye ihyan. ⁷ Ihyan ne, ri rihquentiyon ye nducoyaca nan ite chano man, ite che chenun te nuniyahn man, yahda man, cu man, ⁸ ate hua ri rihquentiyon man ye ihyan nan che rente ye, te hua renahn nda chende ye. Ndudo yahn ye ne, anduhneca vehde cu. ⁹ Vate dihno vo che rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenah Chido vo Dendiohs, ate cuahn che ri tan ye ne, rahva yah ye yahn adecoduhno ihyan, nde hua renda tin ye che a Dendiohs che dendah ye nducoyaca ihyan nduhca man ye. ¹⁰ Ihyan chahn ne, hua ama no vederendedecadino yahn ye. Cuahn che nahn ye ne, revah ye cava ihyan, ne cuahn che nahn ye ne, rahva yah ye yahn ihyan. Dihno, a condi nchuhn dama co ne nduco ihyan che tihchan ye, te hua ndahca che tihca redin ye. ¹¹ ¿Ti rendihche nchuhn che dama riquendañ nune ndah nduco nune dine ne? ¹² Dihno, a devano nchuhn

te ndiyu nan yahn higo che ri ndute yahn yahn olivo. Namin a devano ne te ndiyu nan dihyo uva che ri ndute yahn yahn higo. A namin no tun hua dama riquendañ nune dine nduco nune ndah.

Vededeveno che cochihve

¹³ Nchuhn che devano ne man, che renahn ne man ne, nahn che runecade cuahtechica ne man, nahn che cuahtenan cuma ne vedenecon man, te ihyan che richihve vededeveno yahn ye ne, chenah cuma ye vedenecon. ¹⁴ Me nchuhn che redin ve ne yahn vih man, rahcoran ne cava man no ne man ne, nde hua cochihve che din yade ne yahn che devano ne, te ducherino ne ndudo ndah yahn Dendiohs. ¹⁵ Vededeveno yahn ihyan che tihchan ye ne, ndiyu Dendiohs che recañ ye, te chemin ne, vededeveno yahn ihyan nunde che recañ chundah. ¹⁶ Tihca, te ihyan che redin ve ye yahn vih man, rahcoran ye cava man no ye man ne, ama canda tin ye, rahtendihco nducuah nan nunde. ¹⁷ Ate hua tihchan ihyan che chenah cuma ye vededeveno che recañ Dendiohs, te ihyan chahn ne, runecade vate ye man, dihñ nan ye man, cuno ino ye man, renahn ye man, chenah cuma ye vedeyahno man, redin ye dehtenduh che ndah man, ama no vederendedecadino yahn ye man, hua rihñcheh ye man. ¹⁸ Cuedeveno nchuhn te ihyan che nduco ndah riyahve ye che ndo yan ihyan nduco vih ne, retihyon yune ye ihyan chahn che runecade cuahtenan ye nduco vih.

4

Hua ndahca che dama co vo nduco ihyan nunde

¹ Nducote rahtechica nchuhn vedeyeno yahn man ne, rahtendihco ne nunde ne, chemin che rahte canda ne nduco vih. ² Ama redin ve ne, nahn yahn ne dehtenduh che va yahn ihyan, ne cuahn che hua renda ne nduco ndah ne, ruhn ne nduco ye, nde rihno ne ihyan. Ama nahn yahn ne dehtenduh, ate hua renda ne, te hua rica ne Dendiohs. ³ Me ndete che rica ne ne, nde hua rete Dendiohs, te ndotenan che caca ne che cochihve yahn ne ne, rica ne dehtenduh cava che cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendihco ne nunde. ⁴ Nchuhn che ducherino ne Dendiohs, cuedeveno ne te che cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo ne, racondañ vedamo vo Dendiohs. Adecoduhno ihyan che nahn cochica ye vedeyeno yahn man ye ne, racondañ vedame ye Dendiohs. ⁵ Ndiyu ndere ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Redin Dendiohs che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, te yahino ye uvo, ne

nahn ye che a man no ye din yahino vo ihyan.”⁶ Andahre vahche ri yuhn vo che dinahn vo che rihquentiyon Dendiohs, ate numacuahn vedeyahino yahn ye rinan ye uvo che dinahn vo, nduhca che a ndirun tama cuan nan Ndudo yahn ye tuhca: “Dendiohs ne, rendahco ndiya ye ihyan che yade ye, ate numacuahn vedeyahino rinan ye ihyan che necun ye.”⁷ Chemin che condahco ne chedave yahn ne tah Dendiohs. Hua dinahn ne yahn chundah, ne dihya se co, cahcoman se nchuhn.⁸ Cuah ne Dendiohs, ne conduco ye nchuhn. Nchuhn ihyan nunde man, nchuhn che tah ritahno ne Dendiohs, ne tah rahtechica ne vedeyeno yahn man ne man ne, cuihcoman ne nunde yahn ne.⁹ Ndotenan che ama cuahte yeno ne ne, cuenedecadino ne, ne cuahte ran ne cava nunde yahn ne, cuento ino ne.¹⁰ Cuendahco ndiya man ne nchuhn nan Dihvo vo Dendiohs, cuihcoman ne vedeyade yahn ne, ne ndeva ye nchuhn.

Hua ndahca che ndahchenan vo ihyan chenahn

¹¹ Dihno, hua ndahca che cahma yah nchuhn yahn vih. Adecoduhno ihyan che ra cuande ye tama ca ihyan, rahn yah ye yahn ye, o rendahchenan ye ihyan ne, nduco chemin ne, ducherino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne rahco ye che tahque richihve vededevano yahn man ye. Ihyan che ducherino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, ndotenan che dinahn ye ne, rahcotahn ye.¹² A Dendiohs che chihco ye vederihquentiyon che va che dinahn vo, ne a ihyan min va che techecade ye yuhn vo. Ihyan min ne, co decuihno ye ihyan man, co ndedevahn ye ihyan man. Ate nchuhn ne, metah nde ama vederihquentiyon cava che ndahchenan ne vih.

Nde hua devano vo deh che cuahno co vo caviyan deman

¹³ Nchuhn che rihco cade man ne dehtenduh che din ne queri ama ro, cuihco ne cudado. ¿Taca che rihco cade ne ama ro che cahñ ne tama yan, cuahtenan ne ama nduyo, din ne ntiyon?,¹⁴ te nde hua devano ne ndete che vate ca ne nda ro min. Condihchero ne yan. Ri ro menan lihn, ne venchahte rento. Tihchan uvo, te neve ro ra chenah vo iyehñse.¹⁵ Tahque ndah ne, cochahtino vo Dihvo vo Dendiohs, ne cahma vo: “Ndete che Dendiohs te ye vedevihche yuhn vo ne, din vo chu caviyan, ne din vo cha deman.”¹⁶ Ate hua tihca redin nchuhn. Tahque ndah ne ne, numacuahn vedeyade rihco cade man ne dehtenduh che din ne queri ama ro. Cuedevano ne te hua ndahca che tihca redin yade ne.¹⁷ Adecoduhno ihyan che devano ye taca

che din ye che ndah ate hua redin ye ne, rendihco ye nunde nan Dendiohs.

5

Riyahve ye ihyan cuihca

¹ Nchuhn ihyan cuihca che duhtuno ihyan ne, cuihcovan ne. Cuenedecadino ne, ne cuahte ran ne yahn castigo che va che co ne.² Nducuahn vedecuihca yahn ne ne, hua cochihve cava che ndevahn ne. Codin ne cuande anduhñeca ndete che a ncha man, anduhñeca ndete che a ncheg ndah tino ndah yahn ne man.³ Diyahnguan yahn ne man, diyahngua yahn ne man ne, anduhñeca ndete che a nihno ncheg dache. Man ro cuh che a nun nto iyehñse ne, ama nedin dama ne vedecuihca, ate man vedecuihca yahn ne nuhñde nchuhn che chendihco ne nunde, ne co ne castigo yahn anduhñeca ndete che cuihno cuco nchuhn.⁴ Nchuhn ne, chendihco ne nunde che nde hua reñedihve ne yahn ihyan chevah che redin ye ntiyon yahn ne. Ate Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, nda cuande ye ihyan chahn, ne a devano ye nduhca che reñah rihñ ne ihyan, reduco ne yahn ye.⁵ Nchuhn ne, ama ndahca chenah ne iyehñse cuh, vate ne vedeyeno ro ro. Nduhca ite ndata che ri dun te, che cudado reh no te nde nda ro che cahno ihyan ite ne, tihchan nchuhn, te vatehica ne vedeyeno yahn man ne, redecuihta ne nunde yahn ne nde nda ro che co ne castigo.⁶ Nchuhn ne, rendinon rendinahno ne ihyan che ndah ihyan ye, nde rihno ne ihyan. Nde hua retahn vahche ne, te ihyan chahn ne, necun ye, nde hua rendahconan ye yahn ne.

Nahn che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, covah vo cuahn dama

⁷ Dihno, van nducuahñ che rechuhrihn nchuhn ne, quendah ne vedechahntino nde nda ro che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo. Codin chahtino ne nduhca che redin chahtino ihyan che a nino ye chendata yahn ye, ne chenah ino ye che co yahn.⁸ Codin chahtino ne man, cuenecah yan ne chedave yahn ne man, te metah condah Dihvo vo.⁹ Dihno, hua cahma nunde ama tama ne yahn vih, cava che hua co ne castigo, te Dihvo vo, ihyan min che techecade ye yuhn vo ne, a nun ndaconan chi ye.¹⁰ Dihno, cuenedecadino ne yahn ihyan profeta che cahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Dendiohs a rahn me. Cua cuande ne nduhca che quendah ye vedechahntino van nducuahñ che chuhrihn ye, ne cuiquendi ne yune yahn ye.¹¹ A devano vo te ama ndah ro yahn ihyan chahn che din chahtino ye. Nchuhn ne, a devano ne nduhca che chichahntino Job Dihvo vo Dendiohs.

Namin a devano ne nduhça che din yahino Dendiohs ihyan, din ye che ndah nduco ye. Chemin che ndahça che cua cuande ne yahn vedechahntino yahn ihyan chahn, quendi ne yune yahn ye.

¹² Dihno, nan nducuahn ne, ama nahn che din ne cudado nan che rente ne. Cuahn che cah ne ndudo yahn ne ne, hua ndere cahma ne: “Nde muhn nde nan Dendiohs.” Hua ndere tihyon yan ne dehtenduh numacuahn vedeyudo. Codin ne cudado che hua chuhnan ne, ne cuahtendihco ne nunde, çava che hua quenan cuma che din Dendiohs castigo nchuhn. Tahque ndah ne ne, ama o no cahma ne. Nan nducuahn che rente çade ne ne, ndete che cahma ne: “Taça hua” ne, a chemin no cahma ne. Ndete che: “Hua” ne, a chemin no tun cahma ne. Hua chuhnan ne che cahma ne.

¹³ Cuahn che rechuhrihn nchuhn ne, covah ne. Cuahn che yeno ne ne, cuita ne, cuendeva ne yavenan Dendiohs. ¹⁴ Cuahn che cah ne ne, coyahve ne intiyahn yaco çava che covah ye çava ne, cuacotahme ye aceite nchuhn, cuah ye Dihvo vo Jesucristo che din ye che ndoyahn ne. ¹⁵ Cuahn che covah ne ne, nahn che cotahno ne che conahn che çaca ne, ne din Dendiohs che ndoyahn ne, nchahco ye nunde yahn ne. ¹⁶ Conçaca ne che nchahco nunde vih, ne covah ne çava che din Dendiohs che ndoyahn ne. Cuedevano ne te ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, redinah Dendiohs deh che rica ye numa ino ye. ¹⁷ Cuenecaçho ne ihyan profeta Elías. Ihyan min ne, ihyan iyehñse nduhça uvo. Ate cuahn che chica ye Dendiohs che hua cuan co ne, hua chan chete ino nduyo quenan mahñ. ¹⁸ Chihno min ne, covah tun ye, chica Dendiohs che cuan co, ne chan, ne ndaconan chi chendata. ¹⁹⁻²⁰ Dihno, ndete che vate dihno vo che cuacondah vedame ye Ndudo ndah yahn Dendiohs, cuahtendihco ye nunde ne, cuedevano ne te ndete che yahve ne ihyan, din ne che ndonun yune ye, ndaconan quendi ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nchahco Dendiohs nducuahn nunde yahn ye, ndedevahn ye ihyan.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PEDRO MENAN

¹ U Pedro, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, dechúh çaça cuh yahn nchuhn che vate ne yan vácó ihyan, yahn yahn Ponto man, Galacia man, Capadocia man, Asia man, Bitinia man. ² Man Dendiohs Chida tendahnun ye nchuhn, chihco vih Vaco Ndah yahn ye nchuhn, çaça che nevahne-cun ne Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ne yahn che chera yun yahn ye çaça ne.

Ricá Dendiohs che ama din yahino ye nchuhn, din ye che ama ndahça cuahtenan ne.

³ Ndeva vo yavenan Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, te ama din yahino ye uvo, ne din ye che ndo vo anduhneca ihyan ra, ntihton cuáço ye vederendedecadino yuhn vo. Cuahn che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo van tenahn ne, ndahcorun ye nducuahñ çaça che ndah yuhn vo. Man ne, ndichahtino vo che ndeva ye uvo, ne metah nde ama nan dehtenduh che co din che hua conahn. ⁴ A va çade che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro, ne chemin ne, anduhneca ama vedecuihca che hua nda ro che cuihno. A man Dendiohs din ye che conahn. ⁵ Nchuhn ne, ritahno ne Dendiohs, ne numacuahn vederihquentiyon yahn ye redin ye cudádo nchuhn çaça che ndeva ye nchuhn nda ro che cuihno iyehñse.

⁶ Chemin che vate nchuhn vedeyeno andahre ama ndeh nan dehtenduh che rahno ri ne man ro cuh. Che rechuhrih ne ne, neve ro no chemin. ⁷ Ate va che chuhrih ne çaça che cuhnde ro che numa cuáço ritahno ne Dendiohs. Ndete che numa cuáço ritahno ne ihyan ne, ndeva ye nchuhn, quendah yavenan ne ro che nda Dihvo vo Jesucristo. Diyahnguan ne, hua rengu cuahn dama, ate retive ihyan yahn, rendevihne ye, rendihchenan ye ndete che ndah. Me nchuhn che ritahno ne Dendiohs ne, tahque redin yahn che ndihchenan ye ndete che numa cuáço ritahno ne.

⁸ Dihvo vo Jesucristo ne, andahre hua rendihchero nchuhn ihyan, ate yahino ne ihyan, ritahno ne ihyan, ne chemin che ama yeno ne. ⁹ Nducote ritahno ne ihyan ne, quenun cuma che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

¹⁰ Ihyan profeta che chahte ye a rahn me ne, cahndudo ye che ndedevahn Dendiohs nchuhn, ne ama ndiquendi ye nduco cudádo, nahn cadino ndah ye yahn. ¹¹ Vaco Dihvo vo Jesucristo ne, quenun ihyan chahn, din che cahndudo ye yahn dehtenduh che va che chuhrih Dihvo vo man, yahn vederihquentiyon chahte

che ndonda tah ye cuihno min man. Hua chenah chenahn ihyan chahn, ne chemin che ndiquendi ye, nahn cadino ye duh ihyan min man, ticuahñ conahn man. ¹² Çah Dendiohs, checadino ihyan chahn che ndudo che cahndudo ye ne, ndiyu çaça che ndah yahn man ye, te che ndah yuhn vo. Man ne, ihyan che rahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs che dechuh ye ne, a cahndudo ye ndudo min che dirun ihyan profeta chahn, chihnevan nchuhn. Yahn ndudo min ne, nde ángel che vate ye vahchetero, nahn tumacadino ye.

Nahn Dendiohs che runecađe cuahtechica ihyan yahn ye

¹³ Nducote nedin yahn Dendiohs nchuhn ne, nahn che cuahteyan nchuhn man, nahn che runecađe cuahtechica ne man, nahn che quendi ne numa ino ne cochahtino ne che ndeva Dendiohs nchuhn ro che nda Dihvo vo Jesucristo man. ¹⁴ Codinahñ ne yahn Dendiohs, ne hua quendi ne cuahtechica ne nduhça che a chahtechica ne ro menan cuahn che metah cahnevan ne Ndudo yahn ye. ¹⁵ Tahque ndah ne, runecađe cuahtechica ne, te Dendiohs che nedin yahn ye nchuhn, ndiyu ndere ihyan. Tihça nahn che din ne, ¹⁶ te nan Ndudo yahn Dendiohs ndirun tuhça: “Hua ndere cuahtechica nchuhn, cuahtendiho ne nunde, te u ne, ndiyu ihyan nunde u.”

¹⁷ Dendiohs ne, numa cuáço retechecađe ye tunoca che nedin ihyan. Nducote renevahne-cun ne ihyan, rahn ne te Chida ne ihyan cuahn che revah ne ne, nahn che quendi ne nevahne-cun ne ihyan numacuahn ro che cuahtenan ne iyehñse. ¹⁸ A devano ne te ro menan me ne, quendi ne costumbre che nde hua cochihve, che chihco ihyan ndico yahn ne, ate a ndedevahn Dendiohs nchuhn yahn nducuahñ chemin. A ndevahn ne, ndiyu nduco dehtenduh che rihno nduhça diyahnguan o diyahngua, ¹⁹ te ndevahn ne nduco yun yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihco mendahn ye ihyan nduhça ama itecuche lihn che hua dehva niyahn te, chi te vedino çaça nunde yahn ihyan. ²⁰ Nde ro che metah cuhnde iyehñse ne, a va çade che tihça cuahno co Dihvo vo, ne chinahn nde man ro cuh çaça che ndah yahn nchuhn. ²¹ A çaça Dihvo vo Jesucristo che ritahno nchuhn Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo van tenahn, ne ndahco ye vederihquentiyon chahte tah ye. Man ne, a Dendiohs che vedechahtino yahn ne, chenah ino ne che ndeva ye nchuhn.

²² Din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecon nchuhn Ndudo yahn Dendiohs, ndo ne ihyan runecađe. Numa caꝥo redin yahino vih ne, ne nahn che quendi ne numa ino ne din yahino vih ne. ²³ A Dendiohs din ye che ndo ne ihyan ra, anduhneca ndete che quenuma ra chahteyan ne. A nduco Ndudo yahn ye chihco vih ye nchuhn caꝥa che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro, ne Ndudo yahn ye ne, hua nda ro che cuihno. ²⁴ Nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhca:

Nducoyaꝥa ihyan iyeahnse ne, anduhneca chano, te hua rengu ye, ne vederihquentiyon yahn ye ne, anduhneca nanda, te rihno.

Chano ne, retih, ne nanda ne, ra;

²⁵ ate Ndudo yahn Dihvo vo Dendiohs ne, hua nda ro che cuihno.

Ndudo min ne, a Ndudo Ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cahndudo ihyan, chihnevan nchuhn.

2

¹ Chemin che nahn che hua ndere cuahtechica nchuhn, din ne dehtenduh che chihnga. Hua cahnceh ne man, hua din o nan o chende ne man, hua din ve ne man, hua nte ne ndudo cuahnde man. ² Nduhca decuah yuno che ama nahn cuh leche caꝥa che cuihta ne, tihca codin nun ino nchuhn, cahcovan ne Ndudo yahn Dendiohs, te nahn che conahn ndah ne man, cochahtino ne man, caꝥa che ndevahn ne. ³ Tihca, te a tumacardino ne che Dihvo vo Dendiohs ne, ama quenan cuma ye vedeyahino caꝥa ne.

⁴ Cuinevahnecon nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. Anduhneca ama tu che chacondah vedame sahn vihcherahto ro manan, ne adiva tumacardino se che tu min che tahque cochihve caꝥa name yahn vah che rihno se ne, tihca ihyan min, te a chihco vih Dendiohs ihyan caꝥa che ndeva ihyan iyeahnse yavenan ye. ⁵ Nduhca che retendahnun sahn vihcherahto tu che rahto se ama yaco ne, tihca caꝥ yune nchuhn che nedin dama Dendiohs nchuhn caꝥa che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, ne ndo ne anduhneca chidocuyan ndah, din ne ntiyon yahn ye numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhca:

U ne, chihco vih ama ihyan che co ye anduhneca ama tu ndah che tendahnun sahn vihcherahto che co esquina yahn name yahn yaco van ihyan naci3n yahn Israel.

Nducoyaꝥa ihyan che cotahno ye ihyan min ne, quendah yavenan ye.

⁷ Nchuhn che ritahno ne ihyan min ne, ama yahino ne ihyan, ate ihyan che hua ritahno ye ihyan ne, conahn nduco ye nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Ihyan min ne, conahn nduco ye nduhca che chinahn nduco tu che chacondah vedame sahn vihcherahto manan, te tu min che tahque chichihve adiva.

⁸ Namin ndirun nan Ndudo yahn ye tama cuan tuhca:

Ihyan min ne, co ye nduhca ama tu che renda caꝥ ihyan man, che redin che rendave ye man.

Tihca, te ihyan che hua chitahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a chinda ye nduhca che a nihnde cađe yahn ye.

Ihyan yahn Dendiohs

⁹ Nchuhn ne, a ndihco vih Dendiohs nchuhn, a ndo ne anduhneca ihyan naci3n yahn Israel. A ndo ne anduhneca chidocuyan, rendeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinan ye yahn ne. A tendahnun Dendiohs nchuhn che co ne ihyan yahn ye caꝥa che cuahndudo ne yahn vederihno rahte che din ye nduco ne. Ro manan me ne, anduhneca ndete che ntude ndutinan ne, ate din ye che chenahn ne ndudo ndah yahn ye. ¹⁰ Ro manan me ne, hua ndi cuande ne van ihyan yahn ye, ate man ne, a nedin yahn ye nchuhn. Ro manan me ne, vatemah ne, metah duh che quenah vahino nchuhn, ate man ne, renan vahino ye nchuhn.

¹¹ Dihno che yahino nchuhn, che vate ne yan vaco ihyan, ricá nchuhn che hua ndere cuahtechica ne, cuahtendihco ne nunde, te chemin redin che rinda ihyan. ¹² Runecađe cuahtechica ne van ihyan che hua renevahnecon ye Dendiohs caꝥa che nduco tihca ne, andahre rahñ ye yahn nchuhn che duhtuno ihyan ne, ate ndihchero ye che runecađe vatechica ne, ne ndeva ye yavenan Dendiohs nda ro che techecađe ye yahn nducoyaꝥa ihyan.

¹³ Caꝥa che quendah yavenan Dihvo vo Jesucristo ne, codinahñ ne yahn ihyan ndinan che rihquentiyon ye muhn iyeahnse, emperador che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye man, ¹⁴ sahn ndinan che rinan se ihyan man. Sahn chahn ne, redechuh ye caꝥa che din se castigo sahn che chendihco nunde, ne redin se cudađo ihyan che ndah ihyan ye. ¹⁵ Tihca nahn che din nchuhn, te nahn Dendiohs che runecađe cuahtechica ne caꝥa che nduco tihca ne, nde nan che cahma ihyan tundo metah.

¹⁶ Man ne, metah rihquentiyon nunde yahn ne nchuhn, te a ndedevahn Dendiohs nchuhn. Chemin che nahn che runecađe cuahtechica ne. Hua ndedecardino ne che nducote a ndedevahn Dendiohs nchuhn

ne, co ndere cuahtechica ne, cuahtendi-
co ne nunde. Tahque ndah ne, runecade
cuahtechica ne nduhca che rihquentiyon
Dendiohs. ¹⁷ Cuenevahnecon ne Dendiohs.
Cuenevahnecon ne emperador. Cuenevah-
necon ne queri ama ihyan. Cuahtenan
cuma ne vedeyahino van man ne nduco vih
che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

*Nduhca che va che chuhrihn ihyan che
ritahno ye Dihvo vo Jesucristo*

¹⁸ Nchuhn che redin ne ntiyon yahn ihyan
ne, numacuahn vedenecon codinahn ne
yahn ihyan che redin nduco ne ntiyon,
a ndah ihyan ye, o duhtuno ihyan ye.
¹⁹ Andahre rechuhrihn ne, ndere redin tan
ihyan nduco ne, ate ndete redin chahtino
ne yahn che renevahnecon ne Dendiohs ne,
quenda yavenan ne. ²⁰ Tihca, te ndete
che quenda ne vedechahtino cuahn che
co nchuhn castigo yahn che chendiho ne
nunde ne, nde hua cochihve yahn ne. Ate
ndete che quenda ne vedechahtino cuahn
che ndere redin ihyan castigo nchuhn yahn
dehtenduh che ndah che redin ne ne,
tuhme che cuaco quenda yavenan ne nan
Dendiohs. ²¹ Tihca va che din chahtino
nchuhn, te a cava chemin che tendahnun
Dendiohs nchuhn. Dihvo vo Jesucristo ne,
chuhrihn ye cava nchuhn, ne tihyon yune
ye nchuhn che quendi ne yune yahn ye.
²² Ihyan min ne, hua ndere quechica ye,
quendiho ye nunde, nde hua chihnceh
nde ama ihyan. ²³ Cuahn che rahva ihyan
nduco ye ne, hua ndahconan ye ndudo tan.
Cuahn che redin tan ihyan nduco ye ne,
quenda ye vedechahtino, ne ndahco ye
nducuahn che redin ye tah Dendiohs, ihyan
min che retechecade ye numa cuaco. ²⁴ A
man Dihvo vo Jesucristo chuhrihn ye, que-
nan yah ye nan cruz, nedihve ye nunde
yuhn vo, cava che cahcoman vo nunde
yuhn vo, ne runecade cuahtechico vo. Chih
ye cava che ndedevahn ye uvo, ²⁵ te ro
menan me ne, vatechica vane vo anduh-
neca itecuche che chinda te, ate man ne,
nevahnecon vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che redin ye cudado uvo nduhca ihyan
che redin ye cudado itecuche yahn ye.

3

*Nduhca che va che cuahtenan ihyan che
nihnevaco ye nduco vih*

¹⁻² Nchuhn ihyan ndahta che nihnevaco
ne ne, cuenevahnecon ne inchahn ne.
Nduco tihca ne, andahre hua rihcovan in-
chahn ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Je-
sucristo, ate tumacadino ye che runecade
ne man, necun ne man, ne nevahnecon ye
ndudo min, nde hua ndotenan che yahve ne
ihyan. ³ Ndiyu deman che ama ndedecuco
ne tin ne man, ndedecuco ne nchuhn nduco

diyahnuan man, cuahtenan ne tino che
ama ndahchan man. ⁴ Che tahque nahn
ne, che cuahtenan cuma ne vedenecon, te
chemin che ama richihve nan Dendiohs.
⁵ Ihyan ndahta che chahte ye a rahn me,
che ndah ihyan ye man, che chichahtino ye
Dendiohs man ne, tihca chahtenan cuma ye
vedenecon, ne dinahn ye yahn inchahn ye.
⁶ Nduhca Sara che nevahnecon ye inchahn
ye Abraham, ne rahn ye che dihve ye ihyan.
Me nchuhn ne, quendi ne yune yahn ye
ndete che runecade ne man, cochahtino ne
Dendiohs, ndahco ne nducuahn tah ye man.

⁷ Namin nchuhn ihyan chahn che nih-
nevaco ne ne, cuahtenan cuma ne ihyan
ndahta yahn ne nduco vedino vedenecon,
te a devano ne te hua dama fuerza yahn ye
nduco ne. Tihca va che din ne, te namin
ndeva Dendiohs ihyan chahn dama nduco
ne. Ndete che hua dinahn ne tihca ne, nde
hua nguahco yahn che revah ne.

*Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo
ne, ndere redin tan ihyan nduco ye yahn che
redin ye dehtenduh che ndah*

⁸ Man ne, rahn ri nducoyaca nchuhn
che ama no vederendecadino cuahtenan
cuma ne nduco vih. Cuenevahnecon ne
vih numacuahn vedino vedenecon. Codin
yahino ama tama ne vih. ⁹ Hua dama co
ne nduco ihyan che redin tan ye nduco ne.
Hua dama co ne nduco ihyan che retahn
nan ye nchuhn. Tahque ndah ne, codin ne
che ndah nduco ye, te cuahn che tendahnun
Dendiohs nchuhn ne, nte ye ndudo yahn
ye che din ye che ndah nduco ne. ¹⁰ Tihca,
te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun
tuhca:

Ihyan che nahn ye che ndahca cuahtenan
ye iyehense ne,

nahn che hua ndere cahma ye ndudo tan
man, ndudo cuahnde man.

¹¹ Nahn che cahcoman ye nducuahn che
chihnga, ne din ye che ndah man,

nahn che ndahca cuahtenan ye nduco
ihyan chenhahn, hua cuahte canda
ye man.

¹² Tihca, te Dihvo vo Dendiohs ne, nda
cuande ye ihyan che ndah ihyan ye,
ne rihcovan ye che revah ye.

Ate ihyan che duhtuno ihyan ye ne, redin ye
castigo ihyan.

¹³ Ndete che din nchuhn che ndah ne, nde
ama ihyan hua ndahco ndiya ye nchuhn.

¹⁴ Andahre din tan ihyan nduco ne yahn
che redin ne che ndah, ate ndah ro yahn
ne. Hua cua ne cudado, hua din vah ne
nde ama ihyan. ¹⁵ Cuende va yavenan
Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave
yahn ne, codinahn ne yahn ye. Cuahtenan
nchuhn cava che numacuahn vedino ve-
denecon cah cuande ne adecoduhno ihyan

che tumerune ye nchuhn yahn che chenán ino ne che ndeva Dendiohs nchuhn. ¹⁶ Hua cuahtenun ino nchuhn vedetan nduco nde ama ihyán, çava che ihyán che chihnga rañn ye yahn nchuhn ne, tumacardino ye che runecade vatechica ne, ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne co cuihnga ye che tihça rañn ye. ¹⁷ Tahque ndah che chuhrihn vo, din tan ihyán nduco vo yahn che din vo dehtenduh che ndah ndete che tihça nahn Dendiohs, che co che chuhrihn vo, din tan ihyán nduco vo yahn che din vo dehtenduh che hua ndah.

¹⁸ Tihça, te nde mañ Dihvo vo Jesucristo chih ye, nedihve ye ama yune no nducuahn nunde yuhn vo. Ihyán min ne, metah nde ama nunde yahn ye, ate chih ye çava che, uvo che chendiho vo nunde ne, ndo yan Dendiohs nduco vo, ne nedin yahn ye uvo. Ihyán iyehñse ne, chihno ye ihyán, ate ndeva Dendiohs ihyán. ¹⁹ Numanahn che metah ntuche ye ne, chahn ye cahndudo ye ndudo yahn ye, chihnevan vaco tenahn che chenán rino ye che co ye castigo. ²⁰ Ihyán chahn che चाहcotahn ye yahn Dendiohs a rañn me, ro che quenán Noé iyehñse. Ro min numanahn che chindah arca me ne, numacuahn vedechahtino quenán rino Dendiohs che nto ino ye nunde yahn ye. Ate hua nto ino ye, ne atenan nine ihyán che ndevahn ye van nune. ²¹ Nune min ne, ama ejemplo yahn che rededenune ihyán mañ ro cuh. Nduhça che ndevahn neve ihyán chahn nañ nune ne, tihça ndevahn ihyán che rededenune ye mañ ro cuh. Ihyán ne, redenune ye, ndiyu çava che ndere ndo dave ye, te redenunde ye yahn che a ndaçá ye vederenchahco, ne nduco tihça rah ye Dendiohs, richahtino ye ihyán. Ihyán che redenune ye ne, ndevahn ye yahn che ntuche Dihvo vo Jesucristo, ²² ihyán min che conda ye vahchetero, ne va ye lado tañ cuçco Dendiohs, rihquentiyon ye ángel mañ, nducuahn vederihquentiyon che va iyehñse mañ.

4

Nahn che din yahino ama tama vo vih

¹ Nducote chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, quenán yah ye nañ cruz ne, codin nchuhn cuande anduhneça ndete che a mañ nchuhn chih ne, çava che nduco tihça ne, metah che quendi ne cuahtendiho ne nunde. ² Tahque ndah ne, numacuahn ro che cuahtenan ca ne iyehñse ne, cuahtechica ne nduhça che nahn Dendiohs, ndiyu nduhça che nahn mañ ne. ³ A co ngua nchuhn nduhça che chahtechica ne ro mena me. Daña chi ne nduco ihyán che hua ritahno ye Dendiohs, chahtechica ne vedeyeno yahn mañ ne, chuahtendiho

ne nunde. Chicoh ne mañ, chahte ne vihco vedecoh mañ, chihnga din ne, ndeva ne yavena dehtenduh che ndere redin ihyán dendiohs yahn ye mañ. ⁴ Ihyán chahn ne, ri yudo yahn ye che ametah daña ri ne nduco ye, ndere cuahtechica ne, ne chemin che chihnga rañn ye yahn ne. ⁵ Ate va che cuhnde cade yahn ye nañ Dihvo vo Jesucristo, ihyán min che a va yan ye che techecade ye yahn nducoyaça ihyán, ihyán che chenduche ye mañ, tenahn mañ. ⁶ Chemin che tenahn chahn ne, namin cahndudo ihyán ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ye, çava che andahre va che cuhnde cade yahn ye nduhça nducoyaça ihyán chenahn, a metah va che conda ye, te co ndeva Dendiohs ihyán, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

⁷ A cochi nino ro che nto iyehñse. Chemin che nahn che runecade cuahtechica nchuhn mañ, covah ne mañ. ⁸ Che tahque nahn ne, che cuahtenan cuma ne vedeyahino nduco vih, te ndete che tihça din ne ne, andahre ama ndeh yune cuahtendiho ne nunde nañ vih ne, co nchahco ama tama ne yahn vih. ⁹ Numacuahn chedave yahn ne cuenevahñecun ama tama ne vih ndevaco ne. ¹⁰ Ama ndeh nañ vederihquentiyon nte Dendiohs nchuhn, ne nahn che runecade conan cuma queri ama nchuhn vederihquentiyon che nte ye nchuhn, codin ne che cochihve çava che ndah yahn ihyán chenahn. ¹¹ Nchuhn che chenán cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs ne, cuahndudo ne Ndudo yahn ye nduhça che redin yahn. Nchuhn che chenán cuma ne vederihquentiyon che conan ne ihyán chenahn ne, cuinan ne ihyán numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nañ nducuahn ntiyon che redin ne yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, codin nun ino ne che quendañ yavena Dendiohs. Dihvo vo ne, quenán cuma ye vederihquentiyon chahte numacuahn ro, ne redin yahn che ndeva vo yavena ye cuahn daña. Tihça co.

Nahn che cuahtenan cumo vo vedechahtino

¹² Dihno che yahino nchuhn, hua çahn ino ne yahn che ama rechuhrihn ne, rendihchenán Dendiohs nchuhn, ndedecadino ne deh cuande che tihça rahno ne. ¹³ Tahque ndah ne, cueneçañ yan ne chedave yahn ne cuahn che rechuhrihn ne nduhça che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, te ndete che tihça din ne ne, namin co yeno ne cuahn che ndaconan ye numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye. ¹⁴ Ndete che din tan ihyán nduco ne yahn che ritahno ne Dihvo vo

ne, ama ndah ro yahn ne, te a ndero ndi che quenun Vaco Dendiohs nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn. ¹⁵⁻¹⁶ Ndete che chuhrihn ne, din tan ihyan nduco ne yahn che ritahno ne Dihvo vo ne, hua co cuihnan ne. Tahque ndah ne, cuiquendi ne cochahtino ne ihyan cava che quendah yavenan Dendiohs. Ate hua cahno ne ihyan man, hua duco ne man, hua cuahtendihco ne tama nan nunde man, hua conda mendahn ne nan dehtenduh che redin ihyan man, te hua ndahca che tihca din ne, co ne castigo, chuhrihn ne.

¹⁷ A cochi nino ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan iyehense. Nducote cuanan nduco uvo ihyan yahn Dendiohs ne, nde tahque chuhrihn ihyan che hua rihcovan ye ndudo ndah yahn ye. ¹⁸ Tihca, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: Nducote ihyan che ndah ihyan ye a conunde co ndevahn ye ne, ihyan che duhtuno ihyan ye ne, a va che conda ye.

¹⁹ Chemin che ndete che rechuhrihn ne, redin tan ihyan nduco ne yahn che runecade vatechica ne nduhca che nahn Dendiohs ne, cuiquendi ne runecade cuahtechica ne, condahco ne nducuahn tah Dendiohs, ihyan min che dendah ye iyehense man, redinahn ye ndudo yahn ye man.

5

Ihyan ndinan yahn yaco ne, va che din ye cudado ihyan yahn Dendiohs

¹ Nchuhn, ihyan ndinan che nda cuande ne ihyan ndiyaco, riyahve nchuhn, te namin u ne, quenan cuma vederihquentiyon min, ne ndihchero man che quenan yah Dihvo vo Jesucristo man, che ndonda tah ye vederihquentiyon chahte nduhca che conan cuma ye ro che ndaconan chi tun ye man. ² Nduhca ihyan che redin ye cudado itecuche yahn ye ne, tihca codin nchuhn cudado ihyan yahn Dendiohs che nda cuande ne. Codin ne ntiyon min numacuahn vedeyeno, ndiyu nduco fuerza, nde huane cava tume. ³ Hua condinun condinahn ne ihyan chahn che nda cuande ne. Tahque ndah ne, runecade cuahtechica ne, cotihyon yune ne ihyan cava che tihca quendi ye. ⁴ Nduco tihca ne, cuahn che nda Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinan ye yahn ihyan yahn Dendiohs, redin ye cudado ihyan ne, ndeva ye nchuhn, quendah yavenan ne, cuahtenan ne nduco ye numacuahn ro.

⁵ Namin nchuhn sahn decahya, cuenevahnecon ne ihyan ndinan che nda cuande ye ihyan ndiyaco. Nducoyaca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo,

numacuahn vedino vedenecon codinahn ama tama ne yahn vih, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Dendiohs ne, rendahco ndiya ye ihyan che yade ye, ate numacuahn vedeyahino rinan ye ihyan che necun ye.

⁶ Chemin che condahco ndiya man ne nchuhn nan Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon quenun cuma ye, cava che ndeva ye nchuhn nda ro che cunde cade yahn ihyan iyehense. ⁷ Hua cua nchuhn cudado. Tahque ndah ne condahco ne nducuahn tah Dendiohs, te ihyan min ne, redin ye cudado nchuhn.

⁸ Cuahteyan nchuhn, te chundah, sahn min che hua ri rendihche se nchuhn ne, quechica se numachahte, rinuhn se ihyan che co din se che conda ye. Sahn min ne, nde tahque duhtuno se che co ama yahyan tan che rinuhn te ihyan che cheh te. ⁹ Cuiquendi ne numa ino ne cochahtino ne Dihvo vo Jesucristo, ne hua tumacah ne yahn se, te a devano ne te numa chahte iyehense recah rihn se ihyan yahn Dendiohs. ¹⁰ Cuihno che a nchuhrihn nchuhn neve ro ne, Dendiohs, ihyan min che quenun cuma ye vedeyahino chahte, ne a tendahnun ye nchuhn cava che cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro ne, man ye cah dito ye nchuhn, din ye che quendah ndah ne, quendi ne numa ino ne yune yahn ye. ¹¹ Ihyan min ne, quenun cuma ye vederihquentiyon chahte numacuahn ro, ne redin yahn che ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihca co.

¹² Dirun neve ndudo yahn nchuhn, dechuh caca cuh nduco dihn vo Silvano, sahn min che quenun ino che co cochahtino nchuhn che cahma se. Che dirun yahn ne ne, riyahve nchuhn numa cuaco yahn vedeyahino che quenun cuma Dendiohs nduco ne. Cochahtino ne ihyan min.

¹³ Ihyan ndiyaco che vate ye yan che sahn ihyan Babilonia yahn, che tendahnun Dendiohs ihyan nduhca nchuhn ne, dechuh ye Dendiohs yahn ne. Marcos, sahn min che nduhca dayá rihno sahn, namin dechuh se Dendiohs yahn ne. ¹⁴ Numacuahn vedeyahino cuenecah ama tama nchuhn Dendiohs vih che cuande yahn.

Rica Dendiohs che din ye che ndahca cuahtenan nducoyaca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PEDRO ADIVE

¹ U Simón Pedro, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, dechúh çaça cuh yahn nchuhn che numa cuáco din Dendiohs yuhn vo man, Dihvo vo Jesucristo man, che chitahno ne nduhça nuhn. Che chitahno ne ne, ama ndahça çaça ne.

² Ricá Dendiohs che ama din yahino ye nchuhn, din ye che ama ndahça cuahtenan ne. Ricá ihyan che din ye che, nduco vededevano yahn ye man, yahn Dihvo vo Jesucristo man, che chenan cuma ne ne, tumacadino ne che a ihyan min che redin ye che ndah nduco ne.

Nduhça che nahn che cuahtechica ihyan yahn Dendiohs

³ Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs din Dihvo vo nducuahn che nahn çaça che runecáde co cuahtechico vo iyehñse man, co cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro man. Din ye che checadino vo yahn Dendiohs, ihyan min che numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye tendahnun ye uvo, ⁴ ne çah ye ndudo yahn ye che ama rigonun chihve çavo vo. Che dinahn nchuhn ndudo min ne, ndevahn ne, metah che quendi ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendihco ne nunde, ne ndo ne ihyan ndah nduhça man ye. ⁵⁻⁷ Chemin che nducote ritahno ne ne, nahn che runecáde cuahtechica ne man, nahn che tahque chahte co vededevano yahn ne man, nahn che din cheche ino ne çaça che hua ndere cuahtechica ne, cuahtendihco ne nunde man, nahn che cuahtenan cuma ne vedechahtino man, vedeyahino man, nahn che din yahino ama tama ne vih man.

⁸ Me ndete che tihça din nchuhn numacuahn chedave yahn ne ne, nde tahque conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁹ Me ndete che hua tihça din ne ne, anduhneca ndete che ve ndutinan man, anduhneca ndete che a chinan ne che a nchahco Dihvo vo Jesucristo nunde che chahtendihco ne ro menan man. ¹⁰ Dihno, chemin che nde tahque redin yahn che cuahtenan ino ne che a tendahnun Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn, te ndete che tihça din ne ne, hua nda ro che conda ne, ¹¹ ne numacuahn vedeyeno ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne numacuahn ro nan che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo.

¹² Chemin che andahre a devano nchuhn dehtenduh chemin chan, ne riquendi ne

numa ino ne Ndudo yahn Dendiohs che va tah ne, ate quendi ntihyon yan yahn. ¹³ Rahco che redin yahn che quendi yahvé nchuhn numanahn che quenán iyehñse, ¹⁴ te a te Dihvo vo Jesucristo, checadino che a nun va che cóh. ¹⁵ Namin redirun yahn ne çaça che cuahn che ndaçá iyehñse cuh ne, hua conan ne dehtenduh che tuhchan, ntihyon yan ne adecodehno ura.

Vederihquentiyon chahte che ndonda tah Dihvo vo Jesucristo

¹⁶ Yahn vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo Jesucristo man, yahn che va che ndaconan chi tun ye man, che a chicuahn nuhn nchuhn ne, ndiyu ndere cuento che ndedecadino man nuhn çaça che cahñchey nuhn ihyan, te man nuhn ndihchero nuhn vederihquentiyon chahte yahn ye. ¹⁷ Cuahn che ndeva Dendiohs Chida yavenan ye, chihco ro ye vederihquentiyon chahte che ndahco ye tah ye ne, rahn ye numacuahn vederihquentiyon yahn ye: "Ihyan cuh che Dayá. Yahino ihyan. Ama yenó çaça ye." ¹⁸ Nduco nuhn ihyan cuahn che chahn ye tin ico me nan che ndo diyahn ye, ne a man nuhn chihnevan nuhn ndudo min che rahn Dendiohs nde vahchetero.

¹⁹ Chemin che nde tahque richahtino nuhn ndudo che dirun ihyan profeta che chahte ye a rahn me. Nchuhn ne, ndahça redin ne che rihcovan ne ndudo min, te anduhça ama yahn che riche, rendihco dave nan che man nde nda ro che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo. Tahñ min ne, anduhneca cuahn che a cochí ri dave, cuahn che quendañ yuhdo chahte, ne ama co yeno nchuhn. ²⁰ Menan vihca cuedevano nchuhn te nde ama ihyan ne, hua co conahn ye nduco vederendecadino yahn man ye Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta yahn dehtenduh che va che co, ²¹ te man ihyan profeta chahn ne, hua cahndudo ye nduco vederendecadino yahn man ye. A Vaco Ndah yahn Dendiohs din che cahndudo ye.

2

Sahn rihñchey

¹ Van ihyan nación yahn Israel ne, namin chahte sahn rihñchey che redin ca se che profeta se. Namin van nchuhn ne quendañ sahn che numacuahn vederihñchey cacuahn se ndudo che din che conda ihyan. Cuacondañ vedame se Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye çaça nunde yahn nducoyaco vo, nde çaça nunde yahn sahn chahn, ne yahn chemin che a denan co se castigo. ² Ama yahn ihyan dama co ye nduco se, ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde, ne chemin din che ndaçá yune che chihnga çahma ihyan yahn ndudo

ndah yahn Dihvo vo. ³ Nducote ama idihya se, nahn yahn se tume ne, numacuahn vederihncheh cuahndudo se, tico se tume yahn ne. Nde a rahñ me ne, a va cade che din Dendiohs castigo sahn.

⁴ Va che co se castigo, te nde yahn ángel che chahtendihco ye nunde, hua nchahco Dendiohs yahn ye, dechuh ye ihyan van ruchiyahn, quechiche cadena ihyan, cuahtenun ye van man van rahñ nde nda ro che techecade ye yahn ihyan iyehñse. ⁵ Atihnoça hua nchahco Dendiohs yahn ihyan nunde che chahte ye a rahñ me. Din ye che chan co nahn nde chito nune iyehñse, ne chihno chih nducoyaca ye. Noé, ihyan min che cahndudo ye che runecade cuahtechica ihyan nduhça che nahn Dendiohs, atenah ihyan min nduco te ndache ihyan ndedevahn Dendiohs. ⁶ Atihnoça decuihno Dendiohs ihyan nunde che vate ye yan Sodoma man, yan Gomorra man, din ye che chiche yan chahn nde chihno ndo iya, çava che çah ye, checadino ihyan nunde che cuahte ye adiva che namin va che co ye castigo. ⁷⁻⁸ Ate ndedevahn ye Lot, ama ihyan che runecade ye, che ama chi ran ye yahn che ndere chahtechica ihyan chahn chahtendihco ye nunde, te quenan ye yan vaço ye, ne ndihchero ye man, chihnevan ye man, che tihça redin ye. ⁹ Nduco tihça a retumacadino vo che Dihvo vo Dendiohs ne, rendedevahn ye ihyan che ndah ihyan ye van dehtenduh che rechurihn ye, ne redin ye castigo ihyan che duhtuno ihyan ye nde nda ro che techecade ye yahn ihyan iyehñse. ¹⁰ Din ye castigo ihyan chahn, menah vihca ihyan che ndere vatechica ye, rahtendihco ye nunde man, ihyan che reducherino ye vederihquentiyon yahn ye man.

Sahn rihñcheh chahn ne, ama duhtuno se, ne hua vahino se ducherino se vederihquentiyon chahte che chenan cuma vaco chihnga, ¹¹ andahre ángel che nde tahque chahte vederihquentiyon chenan cuma ye, hua rihquino ye ndahco ndiya ye vederihquentiyon min nan Dihvo vo Dendiohs.

¹² Nduhneça ite chano che, nde hua rendedecadino te redin te dehtenduh, vate no te çava che çahno ihyan ite ne, tihchan sahn chahn, te andahre nde hua renahn se yahn vederihquentiyon min, ate ducherino se. Chemin che va che cuahno co se nduhça ite chano chahn, ¹³ chuhrihn se, din nunde yahn se yahn che çah rihn se ihyan chenahn. Vedeyeno yahn sahn chahn ne, che cuahtendihco se nunde nan nducoyaca ihyan. Nduhça dehtenduh che ama chihnga che çahva rino vo ne, tihchan sahn chahn. Ama rihtera se vedecuihno, rinduco se nchuhn cuahn che rahtevihco ne, nde yeno ri se che rihñcheh se nchuhn.

¹⁴ Nducoyaca ndahta che rendihchero se ne, nahn yahn se sahn, cuahn dama rahtendihco se nunde. Rihñcheh se ihyan tundo che metah conahn ndah ye ndudo yahn Dendiohs. Ama mayon se çava che tico se tume yahn ihyan. Sahn chahn ne, a ndinda se. ¹⁵ A ndinda se, te chacondah vedame se ndudo ndah yahn Dendiohs, riquendi se yune yahn profeta Balaam daya Beor, sahn min che çava che ndaça se tume ne, din se che chihnga. ¹⁶ Sahn min ne, chihca tan Dendiohs nunde che va ino se che din se, din ye che nte ama burro nduco se, yahve te sahn nduhça che rente ihyan, ne hua din se.

¹⁷ Sahn chahn ne, nde hua richihve se. Nduhça ama pozo che diya man, nduhça man cuma che rechuh dama, riquenda yuhne man, tihchan se. A ndinda se, a va yan nan man nan rahñ nan che cuahtenun se, co se castigo cuahn dama. ¹⁸ Sahn chahn ne, numacuahn vedeyade rahndudo se ndudo che nde hua cochihve. Rihñcheh se ihyan che a cade ndevahn ye che rahtendihco ye nunde, rinun se ihyan che ndere cuahtechica ye vedeyeno yahn man ye. ¹⁹ Rahñ se te ndete che tihça din ye ne, cuahteman ino ye, çahcantiyon man ye ihyan, ate hua cuaco chemin, te nde man se hua vatemah ino se, rihquentiyon nunde yahn se sahn. Tihça, te adecodehno nunde che chenan cuma ihyan ne, a nunde min rihquentiyon ihyan. ²⁰ Ihyan che a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn nunde che chahtendihco ye ne, ndete che çahcoman ye che nevahñecun ye ihyan min, ndaconan cuahtendihco ye nunde ne, tahque vedin ye che co ro menah, ²¹ te tahque ndahça çava ye ndete che nde hua checadino ye ndudo ndah yahn Dendiohs che co che a checadino ye, ne chihcoman ye. ²² Ihyan chahn ne, a chinahn nduco ye ndudo che rente ihyan tuhça: “Yahna ne, rihno rendache te, ne rendaconan te rencheh tun te. Me cuche ne, rihno rine te, ne rendatonun tun te van nchete.”

3

Va che ndaconun chi tun Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihno che yahino nchuhn, çava cuh a co o yune che redirun yahn nchuhn, rentihyon yan yahn nchuhn yahn dehtenduh che a devano ne çava che ndedecadino ndah ne yahn. ² Cuencahco ne ndudo che dirun ihyan profeta ndah che chahte ye a rahñ me man, ndudo che chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo che dinahn vo man. Ndudo min ne, cahndudo ihyan apóstol, chihnevan ne cuahn che chahn ye yan vaço ne. ³ Menah vihca nahn che codevano nchuhn te cuahn

che a cochi nino ro che cuihno iyehñse ne, cuahte sahn che ndere cuahtechica se vedeyeno yahn man se. Sahn chahn ne, ducherino se, ⁴ ne cahma se: “¿Taca che chi tun Dihve nchuhn Jesucristo? Cah ye ndudo yahn ihyan ndico che chi tun ye, ate nde hua cuaco chemin, te a chihno chih nducoyaca ye, ne iyehñse ne, anduhñeca nde ro che chihnde.” ⁵ Tihca cahma sahn chahn, te ducherino se. Anduhñeca ndete che hua devano se che nde menan me ne, nduco ndudo che rahn Dendiohs ne, chihnde cade nan ro man, iyehñse man. Chihco vih ye yahn van nune man, chihco cade ye che ran co cava che ndaca cue yahn man. ⁶ Ihyan nunde che chahte ye a rahn me ne, decuihno Dendiohs ihyan, din ye che chito nune iyehñse. ⁷ Nan ro man, iyehñse man ne, va che cuco nduhca che a ndihco cade Dendiohs, nda ro che techecade ye yahn ihyan nunde, din ye castigo ihyan.

⁸ Dihno che yahino nchuhn, cuedevano ne te nan Dihvo vo Dendiohs ne, ama ro ne, anduhñeca ama mil nduyo, ne ama mil nduyo ne, anduhñeca ama ro. ⁹ Ihyan min ne, nahn ye che nto ino ihyan nunde yahn ye cava che hua co ye castigo, ne chemin che redin chahtino ca ye. Ndiyu che chinan ye ndudo che cah ye nduhca che rendedecadino ama o ihyan.

¹⁰ Dihvo vo Jesucristo ne, ndaconan chi tun ye ro che nde hua rendedecadino ihyan. Nduhca che a denan renda sahn duco ura che nde hua vate ihyan cudado ne, tihca ro min, te a denan nda Dihvo vo. Nda ro min ne, ama yudo co anduhñeca ndete che ama dito cune, ne iyehñse man, nducuahn che va man, nducuahn che chenan nan ro man ne, cuihno cuco.

¹¹ Nducote tihca va che cuihno nducuahn ne, nahn che ama runecade cuahtechica nchuhn nduhca che nahn Dendiohs, ¹² nde nda ro che techecade ye yahn ihyan iyehñse. A ro min che chenan rino ne, chenan ino ne che nun conahn. Ro min ne, nduhca che a rahn ri nchuhn ne, nan ro nduco nducuahn che chenan ne, cuihno cuco. ¹³ Nduhca che a cah Dendiohs ndudo yahn ye ne, chenan ino vo che nedin ra ye nan ro man, iyehñse man, nan che atenan ihyan che ndah ihyan ye cuahtenan ye.

¹⁴⁻¹⁵ Dihno che yahino nchuhn, chemin che numanahn che chenan rino ne che conahn dehtenduh chemin chan ne, codin nun ino ne, runecade cuahtechica ne, ne vateman ino ne cuahn che nda Dihvo vo Jesucristo. Cuedevano ne te nducote quenacuma ca ye vedechahtino nduco vo ne, a ndero ndi che ndedevahn ye uvo. Yahn chemin ne, dihno vo Pablo che yahino vo ihyan ne, a dirun ye yahn nchuhn, numacuahn vededevano che cah Dendiohs

ihyan, ¹⁶ ntihyon yan ye yahn chemin nan nducuahn caca che dechuh ye. Nahn cuan ne, vahche, ne chemin che ihyan tundo che hua ndah renahn ye ne, a vih rahn, ne a vih renahn ye. Atihñoca redin ye nan nducuahn Ndudo yahn Dendiohs, redinda man ye ihyan.

¹⁷ Dihno che yahino nchuhn, chemin che nducote a devano ne chemin ne, codin ne cudado cava che hua cotahno ne vederihñecheh yahn sahn nunde chahn, cahcoman ne che riquendi ne yune yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne. ¹⁸ Tahque ndah ne, codin nun ino ne cava che nde tahque conahn ndah ne yahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo. Nduhca che ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN JUAN MENAN

¹ Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse. Ihyan min ne, anduhñeca Ndudo yahn Dendiohs che dechuh ye çaça che ndedevahn ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. Nuhn ne, ndihchero nuhn ihyan man, chihnevan nuhn ndudo yahn ye man, dama cheh dama chih nuhn nduco ye man. ² Ihyan min ne, quechica ye iyehñse cuh, ne nuhn ne, chinduco nuhn ihyan. Rahndudo nuhn ndudo yahn ye, rihevan nchuhn, te a devano nuhn che cuaco. Ihyan min ne, a nduco ye Dendiohs Chida, ate nda ye iyehñse cuh çaça che ndedevahn ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ³ Ndaconan rete cuande ndah nchuhn che chinduco nuhn ihyan min man, chihnevan nuhn ndudo yahn ye man, te nahñ che conduco ne nuhn, cotahno vo Dendiohs Chida man, ihyan min che Daya ye man. ⁴ Condihtenan ndah ne che dirun yahn ne çaça che numacuahn vedeyeno quendi ne cotahno ne ihyan.

Dendiohs ne, ndiyu ihyan nunde ye

⁵ Dendiohs ne, nduhca ama ndah dave yahn ne, tihca ama ndah ihyan ye, metah nde ama nunde yahn ye. Ndudo cuh ne, man Dihvo vo Jesucristo chicuahn ye nuhn, ne rete cuande nuhn nchuhn. ⁶ Ihyan che rahñ ye che ritahno ye Dendiohs ate rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rah-tendihco ye nunde ne, a ndero ndi che ndere rahñ ye, te hua runecade rahtechica ye. ⁷ Ate ndete che runecade vatechico vo nduhca che nahn Dendiohs ne, ndahca cuahtenan vo nduco vih, ne nchahco ye nducuahn nunde yuhn vo, yahn che chih Daya ye, Dihvo vo Jesucristo, chera yun yahn ye çavo vo. ⁸ Ndete che çahmo vo che metah nunde yuhn vo ne, rihñcheh man vo uvo, nde hua cuaco che rahñ vo. ⁹ Ndete che ntuma ino vo nunde yuhn vo ne, nchahco Dendiohs yuhn vo, te ihyan min ne, runecade ye, ne redinahñ ye ndudo yahn ye. ¹⁰ Ate ndete che çahmo vo che hua chendihco vo nunde ne, duche rino vo Dendiohs, te anduhñeca ndete che çahmo vo che ndere rahñ ye. Ndete che tihca ne, a ndero ndi che nde hua ritahno vo Ndudo yahn ye.

2

Dihvo vo Jesucristo ne, rahñ nan ye uvo

¹ Dayá, dirun çaça cuh yahn ne çaça che ndedecadino ne, ne hua ndere cuahtechica ne, cuahtendihco ne nunde. Ate ndete che

va duh che quendihco nunde ne, va Dihvo vo Jesucristo, ne va tah ye vederihquentiyon che rahñ nan ye uvo nan Dendiohs Chida. Ihyan min ne, metah nde ama nunde yahn ye, ² ne chihco mendahn ye ihyan, chih ye çaça nunde yuhn vo man, nunde yahn nducoyaça ihyan iyehñse man. Nduco tihca ndo yan Dendiohs nduco nducoyaço vo. ³ Ndete che redinahñ vo vederihquentiyon yahn ye ne, a devano cuaco vo che ritahno vo ihyan. ⁴ Duh ihyan che rahñ ye che ritahno ye ihyan ate hua redinahñ ye vederihquentiyon yahn ye ne, ndere rahñ ye. ⁵ Ate ndete che redinahñ vo vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, a devano cuaco vo che yahino vo Dendiohs numacuahn chedave yuhn vo man, che nedin yahn ye uvo man. ⁶ Duh ihyan che rahñ ye che a nedin yahn Dendiohs ihyan ne, nahn che runecade cochica ye nduhca che quechica Dihvo vo Jesucristo.

Nahn che din yahino vo vih

⁷ Dihno, dirun yahn ne, rentihyon yan vederihquentiyon che chihnde nde a rahñ me, chidevano ne nde ro che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Vederihquentiyon min, nducote dinahn Dihvo vo Jesucristo man, redinahñ man ne man ne, ndahca che rentihyon yan yahn ne. Tihca, te ca retuhn Ndudo Ndah yahn Dendiohs ne, ca rihno vedetundo yahn ihyan.

⁹ Duh ihyan che rahñ ye che a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ate rendihche tan ye ihyan chenahn ne, ihyan min ne, riquendi ye vedetundo yahn ye, metah conahn ye. ¹⁰ Ihyan che redin yahino ye ihyan chenahn ne, a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riquendi ye. A runecade vederendecadino yahn ye, ne hua rahtendihco ye nunde. ¹¹ Me ihyan che rendihche tan ye ihyan chenahn ne, riquendi ye vedetundo yahn ye, nto ye nduhca ama ihyan nan ve, nde hua devano ye ti nda ti tuno ye. ¹² Dayá, dirun yahn ne, te a nchahco Dendiohs nunde yahn ne che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Nchuhn ihyan ndico, dirun yahn ne, te nde a rahñ me ne, a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va ye nde cuahn che metah cuhnde iyehñse. Nchuhn ihyan deçahya, dirun yahn ne, te hua riquendi ne vederihquentiyon yahn chundah.

Dayá, dirun yahn ne, te a nedin yahn Dendiohs Chida nchuhn. ¹⁴ Nchuhn ihyan ndico, dirun yahn ne, te a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse. Nchuhn ihyan deçahya, dirun yahn ne, te ama yune no chihcoman ne vedeyeno yahn man ne

man, ritahno ne Ndudo yahn Dendiohs numacuahn chedave yahn ne man, rahcotahn ne vederihquentiyon yahn chundah man.

¹⁵ Hua dama co nchuhn nduco ihyan nunde, quendi ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendihco ne nunde, te ihyan che riquendi ye vedeyeno yahn man ye ne, hua yahino ye Dendiohs Chida. ¹⁶ Tihca, te che ndere rahtechica ihyan, rahtendihco ye nunde man, che idihya ye man, che redin yade ye man ne, nducuahn nunde chemin chan ne, a nan vederendecadino yahn ihyan riquendah, ndiy Dendiohs che rihquentiyon ye chemin. ¹⁷ Nducoyaca ihyan che rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, renda ro che rihno ye. Ate ihyan che redinah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Sahn che rendihche tan se Dihvo vo Jesucristo

¹⁸ Dayá, a cochi nino ro che nto iyehhse. Nchuhn ne, a devano ne te a va cade che nda sahn duhtuno ihyan me che rendihche tan se Dihvo vo. Ama yahn se che nduhca se sahn min ne, a nda se. Chemin che a devano vo te a cochi nino ro che nto iyehhse. ¹⁹ Sahn chemin chan ne, a van dihno vo quendah se, ate hua chitahno se Dihvo vo nduhca che ritahno vo. Tihca, te ndete che chitahno se numa cuaco ne, hua din vih se. Ate ndiquendah nducoyaca se van vo, chihco ro se che a devavih ndi se. ²⁰ Ate nchuhn ne, hua dama ri ne nduco sahn chahn, te din Dihvo vo Jesucristo che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn, tumacadino ne ndudo ndah yahn ye. ²¹ Dirun yahn ne, te a chenahn ne ndudo min, ne a devano ne cha che cuaco, ne cha che hua cuaco. ²² Sahn che rahn se che ndiyu Dihvo vo Jesucristo che tendahnun Dendiohs cava che ndedevahn ye uvo ne, cuahnde chende se. Sahn che rendihche tan se Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, racondah vedame se vederihquentiyon yahn ye man, vederihquentiyon yahn Dendiohs Chida man. ²³ Ihyan che racondah vedame ye Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, namin racondah vedame ye Dendiohs Chida. Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, din yahn Dendiohs Chida ihyan.

²⁴ Chemin che nahn che quendi nchuhn numacuahn chedave yahn ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo che chitahno ne a rahn me. Ndete che quendi ne ne, tuhme Dendiohs Chida man, Dihvo vo Jesucristo, Daya ye man ne, ndeva ye nchuhn. ²⁵ Tihca, te Dihvo vo ne, te ye ndudo yahn ye che ndeva ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro.

²⁶ Nducote vate sahn che rihnceh se ne, chemin che tihca dirun yahn nchuhn.

²⁷ Nducote din Dihvo vo Jesucristo che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn ne, hua rendotenan ne nde ama ihyan che cacuahn ye nchuhn. Man Vaco Ndah yahn Dendiohs redin che ri devano nchuhn deman nducuahn dehtenduh che cuaco. Nduhca che a ca cuande ne yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, cuiquendi ne, cochahtino ne Dihvo vo.

²⁸ Dayá, cuiquendi ne cochahtino ne Dihvo vo cava che hua dehva rahco ne, nde hua co cuihnan ne, ndihchero ne ihyan cuahn che ndaconan chi tun ye. ²⁹ Nducote a devano ne che ama ndah ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, cuedevano ne te nducoyaca ihyan che redin ye che ndah ne, a nedin yahn ye ihyan.

3

A nedin daya Dendiohs uvo

¹ Condihche nchuhn nduhca che ama yahino Dendiohs Chida uvo, nedin daya ye uvo. Ihyan nunde ne, nducote hua retumacadino ye taca Dendiohs ne, namin hua retumacadino ye che a nedin daya ye uvo. ² Dihno che yahino nchuhn, a nedin daya Dendiohs uvo, nde metah tumacadino vo nduhca che ama ndah ro yuhn vo cuahn che ndeva ye uvo. Ate a devano vo te cuahn che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo ne, ndo vo nduhca man ye, ndihchero vo ihyan. ³ Nducoyaca ihyan che chenah ino ye che ndihchero ye ihyan ne, rihcoman ye vedeyeno yahn man ye, ne rendo ye ihyan ndah nduhca Dihvo vo Jesucristo. ⁴ Ate nducoyaca ihyan che rahtendihco ye nunde ne, rahcotahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. A vederihquentiyon min che rihco ro nunde yahn ihyan. ⁵ Nchuhn ne, a devano ne te Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu ihyan nunde ye. Namin a devano ne te nda ye muh iyehhse cuh, chihco mendahn ye ihyan, chih ye cava nunde yuhn vo. ⁶ Nducoyaca ihyan che richahtino ye ihyan min ne, hua ndere rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde, ne ihyan che ndere rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, nde hua ritahno ye ihyan, andahre tihca rahn ye. ⁷ Dayá, cuihco nchuhn cudado che hua cahnceh nde ama ihyan nchuhn. Cuedevano ne te ihyan che runecade rahtechica ye ne, ndah ihyan ye nduhca Dihvo vo Jesucristo, ⁸ ne ihyan che ndere rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, riquendi ye vederihquentiyon yahn chundah, te a sahn min che canan

quendiho se nunde. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye muhn iyehñse cuh çava che decuihno ye vederihquentiyon yahn se.

⁹ Nde ama ihyan che a nedin daya Dendiohs ne, hua riquendi ye rechica ye vedeyeno yahn man ye, rendihco ye nunde, te a ndahcorun ye vederendecadino yahn ye. Hua co quendi ye condihco ye nunde, te a nedin daya Dendiohs ihyan, ndo ye ihyan ra. ¹⁰ A ndero ndi ihyan che a nedin daya Dendiohs ihyan. Namin a ndero ndi ihyan che a nedin yahn chundah ihyan. Tihça, te nducoyaça ihyan che hua redin ye che ndah man, nducoyaça ihyan che hua yahino ye ihyan chenahn man ne, hua yahn Dendiohs ihyan.

Nahn che din yahino ama tama vo vih

¹¹ Nahn che din yahino ama tama vo vih. Vederihquentiyon min ne, a devano nchuhn nde ro che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo. ¹² Hua ndahça che quendi vo yune yahn Cain, sahn min che dinahn se yahn chundah, chihno se diho se. A devano vo te Cain ne, duhtuno ihyan se, ne chemin che chihno se diho se che ndah ihyan ye. ¹³ Dihno, hua dehva rahco nchuhn cuahn che rendihche tan ihyan nunde nchuhn. ¹⁴ A ndedevahn Dendiohs uvo van ihyan nunde che va che co ye castigo yah, din nunde yahn ye. A devano vo te cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro, te redin yahino ama tama vo vih. Ihyan che hua redin yahino ye vih ne, metah ndedevahn Dendiohs ihyan, ne va che co ye castigo. ¹⁵ Nducoyaça ihyan che rendihche tan ye ihyan chenahn ne, dama ri ye nduco sahn rihno ihyan, ne a devano vo te nducoyaça sahn rihno ihyan, hua chenah ino se che ndeva Dendiohs sahn, cuahtenan se vahchetero numacuahn ro. ¹⁶ A devano vo nduhça che yahino Dihvo vo Jesucristo uvo, chihco mendahn ye ihyan, chih ye çavo vo. Nahn che tihça din yahino ama tama vo vih, andahre nde çahco mendahn vo uvo, coh vo çava vih. ¹⁷ Ndete che va che rechuhnno vo ate hua conan yahino vo diho vo che va vederetahn yahn ye, conan vo ihyan ne, a ndero ndi che nde hua yahino vo Dendiohs. ¹⁸ Dayá, nde hua cochihve che dendudo çahmo vo che redin yahino vo vih. Tahque ndah ne, din yahino vo vih numa cuaçco, conan vih vo nan vederetahn yuhn vo.

Nduhça che redin chahtino vo Dendiohs

¹⁹ Ndete che tihça din yahino ama tama vo vih ne, a devano vo che redinahno vo ndudo ndah yahn Dendiohs, ne vatemah ino vo. ²⁰ Ndete che va deh cuande che hua vatemah ino vo ne, va Dendiohs che devano ye nducuahn, ne co din ye che cuahtemah ino vo. ²¹ Dihno che yahino nchuhn, ndete

che vatemah ino vo ne, cochahtino vo Dendiohs, ²² ne dinahn ye nducuahn che çavo vo ihyan, te redinahno vo vederihquentiyon yahn ye, redin vo dehtenduh che renah ino ye. ²³ Nan nducuahn vederihquentiyon yahn ye ne, nahn ye che cotahno vo Daya ye, Dihvo vo Jesucristo, ne din yahino ama tama vo vih nduhça che chihquentiyon Dihvo vo. ²⁴ Nducoyaço vo che redinahno vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, richahtino vo ihyan, ne rinduco ye uvo. A devano vo che rinduco ye uvo, te din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo.

4

Vaco Ndah yahn Dendiohs man, vaco chihnga man

¹ Dihno che yahino nchuhn, hua ndetahn cotahno ne yahn sahn che rahñ se che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn. Çah yune ne che nte se, ne cuicarune ne sahn çava che cadino ne ndete che chenah cuma se vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, o vederihquentiyon yahn vaco chihnga. Tihça codin ne, te ama yahn se vatechica se rihñcheh se, rahñ se te ndudo yahn Dendiohs che rahndudo se. ² Co cadino ne duh ihyan che quenah cuma ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, te va che çahma ye che Dihvo vo Jesucristo ne, ndo ye nduhça ihyan, nda ye muhn iyehñse. ³ Ate nducoyaça sahn che hua tihça çahma se ne, hua chenah cuma se vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. Sahn chahn ne, chenun vaco chihnga sahn, chenah cuma se vederihquentiyon yahn sahn min che rendihche tan se Dihvo vo. A devano vo te sahn min ne, va che cochica se muhn iyehñse, ne yahn sahn che vatechica se, chenah cuma se vederihquentiyon yahn se.

⁴ Dayá, a nedin yahn Dendiohs nchuhn, ne a ndahco ndiya ne sahn chahn che vatechica se rihñcheh se, te vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun nchuhn ne, tahque yudo che co vederihquentiyon yahn chundah. ⁵ Sahn chahn ne, sahn nunde se, ne chemin che rente se dehtenduh che chihnga, rihcovan ihyan nunde. ⁶ Ate nuhn ne, a yahn Dendiohs nuhn, ne ihyan yahn ye ne, rihcovan ye che rahndudo nuhn, ne ihyan che hua yahn ye ne, hua rihcovan ye. Nduco chemin ne, co devano vo cha sahn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn, ne cha sahn che quenun vaco chihnga sahn.

Yahino Dendiohs uvo

⁷ Dihno che yahino nchuhn, quenah cuma che din yahino ama tama vo vih, te redin Dendiohs che chenah cumo vo

vedeyahino. Adecoduhno ihyan che quenan cuma ye vedeyahino ne, ritahno ye Dendiohs, ne a yahn ye ihyan. ⁸ Ihyan che hua chenana cuma ye vedeyahino ne, hua yahn Dendiohs ihyan, te ihyan yahn Dendiohs ne, redin Dendiohs che chenana cuma ye vedeyahino. ⁹ Chihco ro Dendiohs che yahino ye uvo, te andahre ama ndiyahn ra Daya ye, ate dechuh ye ihyan muhn iyehense, cava che ndedevahn ye uvo, ne cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ¹⁰ Yahino vo Dendiohs, ate tahque chahte vedeyahino yahn man ye che co vedeyahino yuhn vo, te dechuh ye Daya ye, chihco mendahn ye ihyan, chih ye cava nunde yuhn vo. A tihca ndo yan Dendiohs nduco nducoyoaca vo.

¹¹ Dihno che yahino nchuhn, nducote tihca din yahino Dendiohs uvo ne, quenana cuma che din yahino ama tama vo vih. ¹² Nde ama ihyan hua ntihche ye Dendiohs. Ate ndete che din yahino ama tama vo vih ne, nedin yahn Dendiohs uvo, conduco ye uvo, ne cuahtenan cumo vo vedeyahino yahn ye. ¹³ A devano vo te a yahn Dendiohs uvo, rinduco ye uvo, te a din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo. ¹⁴ Nuhn ne, a devano cuaco nuhn, ne rahndudo nuhn ndudo yahn che a dechuh Dendiohs Chida Daya ye, cava che ndedevahn ye ihyan iyehense. ¹⁵ Adecoduhno ihyan che cahma ye numacuahn chedave yahn ye che Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan ne, nedin yahn Dendiohs ihyan, ne conduco ye ihyan.

¹⁶ A devano cuaco vo che yahino Dendiohs uvo. Ihyan min ne, quenana cuma ye vedeyahino, ne nducoyoaca ihyan che chenana cuma ye vedeyahino ne, nedin yahn Dendiohs ihyan, rinduco ye ihyan. ¹⁷ Tihca cuahtenan cumo vo vedeyahino cava che hua dehva rahco vo nda ro che techecade Dendiohs yahn ihyan. Hua dehva rahco vo nda ro min, te numanahn che chenana vo iyehense ne, quendi vo yune yahn Dihvo vo Jesucristo, cuahtenan cumo vo vedeyahino nduhca man ye. ¹⁸ Ihyan che chenana cuma ye vedeyahino ne, vateman ino ye nan Dendiohs. Ate ihyan che hua vateman ino ye ne, vahino ye che co ye castigo, te hua chenana cuma ye vedeyahino.

¹⁹ Uvo ne, yahino vo Dendiohs yahn che menan vihca din yahino man ye uvo. ²⁰ Ihyan che rahn ye che yahino ye Dendiohs ate rendihche tan ye ihyan chengahn ne, hua cuaco che rahn ye, te ndete che hua yahino ye ihyan che dama chenana ye iyehense nduco vih ne, hua co din yahino ye Dendiohs che nde hua rendihche ye ihyan. ²¹ Man Dendiohs chihquentiyon ye che din yahino vo ihyan man, din yahino ama tama vo vih man.

5

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, rihcoman ye vedeyeno yahn man ye

¹ Nducoyoaca ihyan che ritahno ye che Dendiohs dechuh ye Dihvo vo Jesucristo cava che ndedevahn ye ihyan iyehense ne, ihyan chahn ne, a nedin daya Dendiohs ihyan. Ihyan che yahino ye Dendiohs Chida ne, namin yahino ye nducoyoaca ihyan che a nedin daya ye. ² Cuahn che yahino vo Dendiohs, redinahn vo vederihquentiyon yahn ye ne, namin yahino vo nducoyoaca ihyan che a nedin daya ye. ³ Cuahn che yahino vo Dendiohs ne, redinahn vo vederihquentiyon yahn ye. Vederihquentiyon yahn ye ne, nde hua vahche cava che dinahn vo. ⁴ Nducoyoaca ihyan che a nedin daya Dendiohs ihyan ne, rihcoman ye vedeyeno yahn ye che redin che rahtendihco ye nunde. Uvo ne, nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, rihcoman vo vedeyeno yuhn vo che redin che rahtendihco vo nunde. ⁵ Ihyan che ritahno ye che Dihvo vo Jesucristo che Daya Dendiohs ne, atenan ihyan chahn che ri rihcoman ye vedeyeno yahn ye che redin che rahtendihco ye nunde.

Dihvo vo Jesucristo ne, ihyan min che Daya Dendiohs

⁶ A devano vo te Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan, te tihca rahn Dendiohs cuahn che chedenune ye man, tihca chihco ro man ye cuahn che chih ye, chera yun yahn ye man, tihca rete Vaco Ndah yahn Dendiohs che recadino vo man, ne a devano vo te Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua rihneh. ⁷ Vahchetero ne, Dendiohs Chida man, Daya ye che dechuh ye nduco ndudo yahn ye man, Vaco Ndah yahn ye man, rete ye, recadino vo che cuaco chemin. Ihyan chahn ne, ama no vederihquentiyon chenana cuma ye. ⁸ Muhn iyehense cuh ne, a devano vo te Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan, te tihca rahn Dendiohs cuahn che chedenune ye man, tihca chihco ro man ye cuahn che chih ye, chera yun yahn ye man, tihca rete Vaco Ndah yahn Dendiohs che recadino vo man. ⁹ Ritahno vo ndudo che rente ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, che ihyan min che Daya Dendiohs. Ate nde tahque nun ritahno vo ndudo che rete man Dendiohs che ihyan min che Daya ye. ¹⁰ Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuaco ye che ihyan min che Daya Dendiohs. Ihyan che hua ritahno ye ne, ducherino ye Dendiohs, te andahre rahn Dendiohs che ihyan min che Daya ye, ate hua ritahno ye. ¹¹ Rahn Dendiohs ndiyu deman che a ihyan min che Daya ye, ate namin rahn ye te ihyan che ritahno ye ihyan ne, ndevahn ye,

ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹² Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ate ihyan che hua ritahno ye ihyan ne, nde hua ndaça vahchetero cuahtenan ye.

¹³ Tihça dirún yahn nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs, çaça che codevano çaço ne te cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

¹⁴ Richahtino vo Dendiohs, ne a devano vo te nducuahn che çaço vo ihyan nduhneva che renan ino ye ne, te ye uvo.

¹⁵ Nducote a devano vo che te ye dehtenduh che çaço vo ihyan ne, din vo cuande anduhneça ndete che a va taħ vo dehtenduh che rico vo.

¹⁶ Ndete che cadino nchuhn che rendihco ama cha dihno ne nunde che hua din che conda ye ne, covah ne çaça ye, ne nchahco Dendiohs yahn ye. Ate cuihco ne cudado che ndiyu nunde che din che conda ye, te va nunde che redin che rinda ihyan, ne hua rihquentiyón che covah ne çaça ihyan che rahtendihco ye nunde chemin chan.

¹⁷ Nducuahn dehtenduh che chihnga che redin ihyan ne, nunde. Ate va nunde che hua redin che conda ye.

¹⁸ A devano vo te nducoyaça ihyan che a nedin daya Dendiohs ihyan ne, hua ndere rahtechica ye, rahtendihco ye nunde, te Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, redin ye cudado ihyan chahn, ne hua co cahcantiyon chundah ihyan.

¹⁹ A devano vo che yahn Dendiohs uvo,

ne nducoyaça ihyan nunde ne, vate ye taħ chundah.

²⁰ Namin a devano vo che Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, nda ye iyehñse, chicuahn ye uvo, tihyon yune ye uvo che cotahno vo ama no Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero. Uvo ne, ndichahtino vo ihyan. Namin ndichahtino vo Daya ye, che mañ ye dechuh ye. Chemin che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ²¹ Dayá, cuihco nchuhn cudado, condi ne cotahno ne dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. Tihça co.

CACA CHE DIRUN SAN JUAN YAHN AMA IHYAN NDAHTA CHE RITAHNO YE DIHVO VO JESUCRISTO

¹ Cahvé che a tendahnun Dendiohs ndih, u indihte Juan dirún caca cuh, dechúh yahn ne man, yahn daya ne man. Yahinó nchuhn numacuahn chedave yáhn. Nducoyaca dihno vo che ritahno vo Ndudo yahn Dendiohs nduco ye ne, namin yahino ye nchuhn. ²Yahinó nchuhn yahn che ritahno vo nduco vih Ndudo yahn Dendiohs, riquendi vo cuahn dama. ³Dendiohs Chida man, Daya ye Dihvo vo Jesucristo man, numacuahn vedevahino din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

⁴ Ama yenó che ntaća ama o daya ne. Ihyan chahn ne, runecađe vatechica ye nduhca che rihquentiyon Dendiohs Chida che dinahn vo. ⁵ Cahvé, numacuahn vedeneccun dirún yahn ne che din yahino ama tama vo vih. Vederihquentiyon cuh ne, a devano vo nde a rahn me. ⁶ Ndete che redinahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, chenan cuma vo vedeyahino. A devano nchuhn che rihquentiyon ye nde a rahn me che din yahino ama tama vo vih.

Sahn rihnech

⁷ Ama yahn sahn che rendihche tan se Dihvo vo Jesucristo, vatechica se rihnech se. Sahn chahn ne, hua ritahno se che ndo ye nduhca ihyan, nda ye muhn iyehse cuh. ⁸ Cuihco nchuhn cudado, ne hua tumacah ne yahn se. Cuiquendi ne cotahno ne numa ino ne nde nda ro che ndeva Dendiohs nchuhn nduhca che chenan ino ne.

⁹ Adecoduhno ihyan che rihco vane ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs, riquendi ye vederendedecadino yahn ihyan iyehse ne, hua reneccun yahn Dendiohs ihyan. Ate adecoduhno ihyan che riquendi ye redinahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, reneccun yahn ye ihyan. Namin reneccun yahn Dendiohs Chida ihyan. ¹⁰ Ndete che nda ama se che hua ricuahn se vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, hua nevahneccun ne sahn ndevaco ne, nde hua necah ne Dendiohs sahn, ¹¹ te ihyan che reneccun ye Dendiohs sahn ne, dama ri ye nduco se, rahtendihco ye nunde.

¹² Ama va dehtenduh che te cuandé nchuhn, ate tahque ndah chí nte man nduco nchuhn che co che dirún yahn ne, cava che tahque co yeno ne.

¹³ Coh ne, che namin a tendahnun Dendiohs ihyan ne, dechuh daya ye Dendiohs yahn ne.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN JUAN YAHN DIHNO VO GAYO

¹ Gayo che yahinó ndih numacuahn che-dave yáhn, u indihthe Juan dirún çaça cuh, dechúh yahn ne.

² Dihno che yahinó ndih, ricá Dendiohs che din ye che ndahça conan ne, ne quendi ye te ye vedevihche yahn ne nduhça che rinan ye ndih che ritahno ne numa ino ne.

³ Nda ama o dihno vo, ne rente ye yahn ne che riquendi ne numa ino ne redinahn ne Ndudo ndah yahn Dendiohs, ne chemin che ama chi yenó. ⁴ Cuahn che recadinó che riquendi dayá numa ino ye redinahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne, chemin redin che tahque ri yenó nan nducuah.

⁵ Dihno che yahinó ndih, ama ndahça che rinan ne dihno vo, menan vihca dihno vo che chenun yune ye, te nducote ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, tihça redin yahn che redin ne. ⁶ Cuahn che renda ihyan chahn muhn ndiyaco ne, rente ye nduhça che redin yahino ne ihyan, rinan ne ihyan. Ama ndahça che quendi ne conan ne dihno vo che chenun yune ye nduhça che redin yahn nan Dendiohs, ⁷ te ihyan chahn ne, vatechica ye rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne hua nahn ye che van ihyan che hua ritahno ye Dendiohs quenda che chuñun ye. ⁸ Chemin che uvo condá cuande yuhn vo ihyan chahn, conan vo ihyan, ndaça che chuñun ye. Nahn che conan vo ihyan çaça che conduco vo ihyan nan ntiyon che racotuh ye Ndudo yahn Dendiohs.

Diótrefes ne, hua runecađe se

⁹ U ne, dirún yahn ihyan ndiyaco, ate Diótrefes ne, hua nahn se che çahcantiyon nuhn, te man se nahn çahcantiyon se.

¹⁰ Chemin che ndete che çahn min ne, ndacaruné sahn deh cuande che ndere rahn se yahn nuhn. Avane ne, dihno vo che vatechica ye rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs ne, cuahn che renda ye min ne, hua renevahnecon se ihyan, nde rihca tan se che nevahnecon ihyan chenahn ihyan. Me ndete che vate ihyan che nevahnecon ye ihyan ndevaco ye ne, rendetenda no se ihyan ndiyaco.

¹¹ Dihno che yahinó ndih, condi ne quendi ne yune yahn ihyan che chihnga redin ye. A devano vo te ihyan che chihnga redin ye ne, hua yahn Dendiohs ihyan, ne ihyan che redin ye che ndah ne, a yahn Dendiohs ihyan.

Demetrio ne, runecađe ye

¹² Nducoyaca dihno vo ne, rente ye che ama runecađe dihno vo Demetrio, ne a ndero ndi che runecađe ye. Namin nuhn ne, a devano çaço nuhn che runecađe ye, ne nchuñ ne, a devano ne che deman ndudo çaço rente nuhn.

¹³⁻¹⁴ Ama va che te cuandé ndih ate ndotenan che dirún yahn ne ne, tahque ndah che nte man nduco ne, te a nun chí quendihcheró ndih.

¹⁵ Dendiohs conduco ye ndih. Cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo che vate ye muhn. Cueneçah ne Dendiohs che cuande yahn queri ama dihno vo che vate ye tan.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN JUDAS

¹ U Judas, dihno Jacobo, che redin ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, dirun çaça cuh, dechuh yahn nchuhn che yahino Dendiohs Chida nchuhn, tendahnun ye nchuhn, redin ye cudado nchuhn çaça che ndeva Dihvo vo Jesucristo nchuhn. ² Ricá Dendiohs che ama din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

Sahn rihnceh

³ Dihno che yahino nchuhn, ama nahn dirun yahn ne nduhça che ndevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn man, u man, ate man ne, quenana cuma che dirun yahn ne, riyahvé nchuhn che çahça tan ne che nahn ndacorun ihyan vederihquentiyon che ama yune no ndahco Dendiohs tah ihyan yahn ye, che va che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo. ⁴ Riyahvé nchuhn, te a checadino te ama o sahn che a ndirun yahn se che va che conda se ne, numacuahn vedemayon nda se van nchuhn. Sahn chahn ne, ama duhtuno ihyan se. Ricuahn se te ihyan che renevahnecon ye ndudo ndah yahn Dendiohs ne, co cuahtechica ye vedeyeno yahn man ye, cuahtendiho ye nunde. Che tihça redin se ne, racondah vedame se Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ndinan ye yuhn vo man, Dihvo vo Jesucristo man.

⁵ Hua dama co nchuhn nduco se. Va ama nan che ntiyon yan yahn ne andahre a devano ne yahn. Cueneçahco ne te Dendiohs ne, andahre ndetendah ye ihyan naciôn yahn Israel naciôn yahn Egipto, ate din ye castigo van ihyan chahn, decuihno ye ihyan che hua chitahno ye. ⁶ Namin cueneçahco ne nduhça che chahno chi angel che hua dinahn ye ntiyon che chenan cuma ye, chahtechica vane ye. Ihyan chahn ne, va che co ye castigo cuahn dama. Nduhça che chihquentiyon Dendiohs ne, nichiche cadena ihyan, chenun ye van man van rahn, chenan rino ye nde nda ro cuahn che numacuahn vedeyudo cuhnde cade yahn ihyan iyehne. ⁷ Namin cueneçahco ne nduhça che chahno chi ihyan yan Sodoma man, Gomorra man, ihyan yan che nino min man. Ihyan chahn ne, dama chi ye nduco angel chahn, ndere chahtechica ye, chahtendiho ye nunde. Chahtenan ye nduco ndahça che hua nihnevaco nduco ye man, chahtenan ye van man ye nduco vih man. Ihyan chahn ne, din Dendiohs castigo ihyan, ne va che cuahtenun ye van ruchiyahn cuahn dama. Che tihça chahno ye ne, cochihve yahn ihyan chenahn çaça che hua quendi ye yune min.

⁸ Namin sahn chahn ne, redin se dehtenduh che chihnga. Recadino se dehtenduh van yahnde yahn se, ne chemin che ndere vatechica se nduco ndahça man, rahcotahn se vederihquentiyon yahn Dendiohs man, ducherino se vederihquentiyon che chenan cuma vaco chihnga man. ⁹ Nde Miguel, angel che tahque ndinan ye ne, hua chuhnan ye, te cuahn che chih Moisés ne, andahre chihça tan ye che hua quenda chundah ihyan, cuhn chende ye nduco se, ate hua chihquino ye din dine ye sahn. Tahque ndah ye ne, rahn ye ri ye sahn tuhça: “Dihvo vo Dendiohs din ye castigo di.” ¹⁰ Ate sahn chahn ne, rahva se yahn vederihquentiyon min che nde hua renahn se yahn. Riquendi ve nan se yune chihnga anduhneça ite chano che redin te dehtenduh nde hua rendedecadino te yahn. Chemin che va che conda se.

¹¹ jAma vedin se!, te riquendi se yune yahn Cain man, yahn che nahn yahn se tume ne, rahtendiho se nunde nduhça che din Balaam man. Va che co se castigo nduhça che chahno Coré che decuihno Dendiohs sahn, din nunde yahn se. ¹² Sahn chahn ne, rihtera se vedecuihno cuahn che rendo dama se nduco nchuhn ro che rahte vihco ne numacuahn vedeyahino che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Reh se man, rih se man, redin se anduhneça ndete che vihco vedecoh. Redin se cuande çaça man se, nde hua cuande yahn se çaça ihyan chenahn. Anduhneça man cuma che rechuh dama, riquenda yuhne ne, tihchan se, te nde hua richihve se. A ndinda se anduhneça yahn ndata che hua ri ndute yahn che ca tihve duto, ne nihno ntih. ¹³ Sahn chahn ne, anduhneça yan yahn nuniyahn cuahn che ama rano yuhne tan, te vatechica se muhn min, rihtera se vedecuihno yahn se. Nduhça iyon che hua quenun yune yahn, tihchan se, te nde hua devano se ti nda ti tuno se. Ate a va yan castigo che din Dendiohs sahn, cuahtenun se van man van rahn numacuahn ro.

¹⁴ Enoc, ihyan min che a ri ndache ihyan nan ndata yahn Adan ne, çah Dendiohs, checadino ye van yahnde yahn ye, ne namin cahndudo ye yahn sahn chahn. Rahn ye: “Ndihcheró Dihvo vo che nda ye nduco ama ndeh mil angel yahn ye, ¹⁵ çaça che techecade ye yahn nducoyaça ihyan iyehne, ne din ye castigo sahn nunde yahn nducuahn dehtenduh nunde che chendiho se man, ndudo tan che necahn se yahn ye man.” ¹⁶ Sahn nunde chahn ne, rahn nunde se yahn nducuahn man, rendahchenan se man, vatechica se vedeyeno yahn man se, rahtendiho se nunde man, numacuahn vedeyade rendonan man se sahn man, rendonan se ihyan

çava che dinahn ye dehtenduh che nahn se man.

Riyahve ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁷ Dihno che yahino nchuhn, cuenecahn ne ndudo che rente ihyan apostol yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ne. ¹⁸ Rahn ye: “Cuahn che a cochi nino ro che nto iyehense ne, quendañ sahn che ducherino se yune yahn Dendiohs, quendi se vedeyeno yahn man se, cuahtendihco se nunde.” ¹⁹ Sahn chahn ne, hua quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn man, riquendi se yune chihnga yahn man se man, redin se che rahte canda ihyan nduco vih man.

²⁰ Me nchuhn, dihnó che yahino nchuhn ne, cuiquendi ne numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo man, covah ne numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man, ²¹ cuahtenun ino ne che yahino Dendiohs nchuhn man, cuahteyan ne nde nda ro che numacuahn vedeyahino ndeva Dihvo vo Jesucristo nchuhn, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro man.

²² Ihyan che a vate ye che cahcoman ye yune yahn Dendiohs, quendi ye yune yahn sahn chahn ne, coyahve nchuhn ihyan, cuentihyon yune ne ihyan, ndaconan cotahno ye. ²³ Nduhca che rehnevi ihyan dehtenduh van ruchiyahn çava che hua cuco ne, tihca cuendedevahn nchuhn ihyan chahn, te cahnda yahn ye. Namin conan vahino ne ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde. Ate cuihco ne cudado che hua dama co ne nduco ye. Codin vi ne yahn nunde che rahtendihco ye.

²⁴⁻²⁵ Ama no Dendiohs yuhn vo, ihyan min che ndedevahn ye uvo. Numacuahn vederihquentiyon yahn ye redin ye cudado nchuhn çava che hua cahcoman ne yune yahn ye, ne dave yavenan ne ndeva ye nchuhn. Nda ro min ne, ama co yeno ne. Ihyan min che quenana cuma ye vederihquentiyon numacuahn ro. Ndahca che ndeva ihyan yavenan ye che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. Tihca co.

NDUDO CHE CAH DIHVO VO JESUCRISTO, CHECADINO SAN JUAN YAHN DEHTENDUH CHE VA CHE CONAHN

¹ Nān libro cuh ne, ndirun ndudo che cah cuande Dendiohs Dihvo vo Jesucristo yahn dehtenduh che a nun va che conahn çava che cah ye che cadino ihyan che ritahno ye ihyan. U Juan, che redín ntiyon yahn Dihvo vo ne, dechuh ye ángel yahn ye, te ye che checadinó yahn. ² Dirún yahn nducuahn dehtenduh che Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, te ye che checadinó man, ndihcheró man.

³ Che dirún nān libro cuh ne, a Dendiohs te ye checadinó, ne ndah ro yahn ihyan che rahndudo ye man, ihyan che rihnevan ye man, rendevahnevan ye man, te a cochi nino ro che conahn.

San Juan ne, dirun ye yahn ihyan yahn nduh che ndache yaco

⁴ U Juan ne, dirún yahn nchuhn ihyan yahn nduh che ndache yaco che vate ne yahn yahn Asia. Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro man, va che chi ye man, nduco Vaco Ndah yahn ye che ama yudo vederihquentiyon yahn, che rinduco ihyan nān che rihquentiyon ye ne, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne. ⁵ Namin Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che cuaco nducuahn che rente ye man, che menān vihca ntuche ye van tenān man, che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaca rey che vate ye iyehñse man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne. Ihyan min ne, yahino ye uvo, ne chih ye, chera yun yahn ye çavo vo. Man ne, anduhñeca ndete che nedín dave ye uvo nduco yun yahn ye che nchahco ye nunde yuhn vo. ⁶ Te ye vederihquentiyon uvo, ne man ne, a ndi vo anduhñeca rey man, anduhñeca chidocuyan man, çava che din vo ntiyon yahn Chida ye, ihyan min che Dendiohs yahn ye. Nahn che dinahn nducoyaca ihyan che rihquentiyon ye, ndeva ye yavenān ye cuahn dama. Cuaco. Tihca co.

⁷ Condihe nchuhn. Dihvo vo Jesucristo ne, va che chi ye van man. Nducoyaca ihyan iyehñse ne, ndihchero ye ihyan, nde sahn che chihno se ihyan, ne nducoyaca ye cuaco ye cuahn che ndihchero ye ihyan. Cuaco. Tihca co.

⁸ Dihvo vo, ihyan min che ama quenān cuma ye vederihquentiyon ne, tuhca rahn che chenān ndache iyon tah cuaco ye, “U che vá numacuahn ro, nde nān canān nde nān cuihnonān. U che va che chí.”

⁹ U Juan, che dihno nchuhn che namin rechuhriñ nduco ne man, chenān vo nān ntiyon yahn Dendiohs man, chenān cumo vo vedechahntino che rete Dihvo vo Jesucristo uvo man, quenān preso nān yahn che duche Patmos, yahn che cahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs man, che cahndudó yahn Dihvo vo Jesucristo man. ¹⁰ Ama ro yahn Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs u, ne chihnevān ama ndudo cuahn vedamé, che ama dito rahn, nduhca che rah trompeta. ¹¹ Rahn tuhca:

—U che vá numacuahn ro, nde nān canān, nde nān cuihnonān. Cuediron nān ama libro dehtenduh che ndihchero, ne cuedechoh yahn ihyan yahn Dendiohs, nduh che ndache yaco, yahn yahn Asia, yan Efeso man, Esmirna man, Pérgamo man, Tiatira man, Sardis man, Filadelfia man, Laodicea man.

¹² Ndaconān che nahn ndihcheró duh che rahn nduco, ne cuahn che ndaonān ne, ndihcheró ndache candelero diyahnguan.

¹³ Mendahn nān che vatendi candelero chahn ne, ndihcheró ama ihyan che nduhca ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan. Tino yahn ye ne, riya nde cah ye, ne numa yaco ticua ye quenun ama cinturón diyahnguan. ¹⁴ Yudo tin ye ne, cua nduhca cuhe man, nduhca ihve man, ne ndutenān ye ne, nduhca ruchiyahn. ¹⁵ Cah ye ne, riya nduhca cu cuān che ca riche riche, ne ndudo ye ne, ama yudo, nduhca che rahco ndin ama ndeh ico. ¹⁶ Tah cuaco ye ne, chenān ndache iyon. Chende ye ne, riquendān ama espada che ama cuiyon, ne can nduh che o lādo. Vaçonan ye ne, ama yudo ro nduhca che ro nān yahn cuahn che ama ihno.

¹⁷ Cuahn che ndihcheró ihyan ne, chendavā nān ye, ne chih tāhn. Ate nahn tah ye u nduco tah cuaco ye, ne rahn ye ri ye u:

—Hua te vah. U che vá cuahn dama, nde nān canān, nde nān cuihnonān. ¹⁸ U che chí, ate man ne, vá cuahn dama. U che rihquentiyon vederih man, nān chenun tenān man. ¹⁹ Codiron yahn dehtenduh che rendihchero che va man ro cuh man, che cuhnde adivē man. ²⁰ Tuhca conān yahn ndache iyon che chenān tah cuaco: iyon chahn ne, sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs nduh che ndache yaco, ne candelero che ndache ne, conān nduh che ndache yaco.

2

¹ Codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs, che quenān se yaco che va min yan Efeso: “Tuhca rahn Ihyan che chenān ndache iyon tah cuaco ye, ne quechica ye mendahn nān che vatendi nduh che ndache candelero diyahnguan:

2 U devanó nducuahñ che redin nchuhn mañ, devanó nduhça che rechuhrihn ne, redin ne ntiyon mañ, che quenah cuma ne vedechahñino mañ, che ama canderino ne ihyah che duhtuno ihyah ye mañ. Namin devanó che a çah cuihno ne sahn che redin çá se che apóstol se, tumacadino ne che sahn rihñcheh se. 3 Quendañ ne vedechahñino, chuhrihn ne mañ, ama nedín ne ntiyon yáhn yahn che ritahno ne u mañ. 4 Ate va ama nañ che hua renan inó che redin ne, yahn che ametah chenah cuma ne vedeyahino nduhça ro menañ. 5 Cuenecaño ne nduhça che ama yahn denda ne. Cuento ino ne nunde yahn ne, ne cuiquendi ne nduhça che a cochi ne ro menañ. Ndede che hua ne, co tán nduco ne, ne çahn nún, ne çahneví candelero yahn ne nañ che va. 6 Ndañça redin nchuhn che hua renan ino ne che redin sahn Nicolaita. Chemín ne, namin u ne, hua renan inó. 7 Nducoyaça nchuhn, ihyah ndiyáço, cuendedecadino ndah ne che tiñça raññ Vaco Dendiohs ri nchuhn. Duh nchuhn che cocha ne ne, té ndutiyáde che va vahçetero, cheh ne. Chemín ne, dín che cuahtenan ne numacuahn ro nañ Dendiohs.”

8 'Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenah se yaço che va yañ Esmirna: “Tuhça raññ Ihyah che va ye cuahn ðama, nde nañ canañ, nde nañ cuihnonah, ihyah mín che chíh ye, ne ndaconan tñuche ye: 9 U devanó nducuahñ che redin nchuhn mañ, che rechuhrihn ne mañ, che chevah ne mañ, ate nañ Dendiohs ne cuihca ne. Namin devanó nduhça che chihnga raññ ama o se yahn ne. Sahn chahn ne, raññ se te ihyah nación yahn Israel sahn, ate che cuáço ne, laço yahn chundah ndi cuande se. 10 Hua ðihya ne co yahn che va che chuhrihn ne, te chundah ne, dín se che cuih ihyah neve nchuhn vaçoyañ, çava che tumarande se nchuhn, chuhrihn ne che te ndiche ro. Ate cuiquendi ne codinahñ ne ndudo yáhn nde ro che ndáca ne iyehñse, ne u ndaño menún yahn ne, dín che cuahtenan ne vahçetero numacuahn ro. 11 Nchuhn, ihyah ndiyáço, cuendedecadino ndah ne che tiñça raññ Vaco Dendiohs ri nchuhn. Nchuhn che cocha ne ne, hua deh va co yahn ne ro che co ihyah castigo çava nunde yahn ye.”

12 'Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenah se yaço che va yañ Pérgamo: “Tuhça raññ Ihyah che nda ye espada cuiyon che can nduh che o laço me: 13 U devanó nducuahñ che redin nchuhn, devanó che yañ nañ che chenah ne ne, chundah rihquentiyon se. Andahre tiñça ne, riquendi ne nañ ntiyon

yáhn. Hua rihcomañ ne che ritahno ne u, andahre ndihçero ne nduhça che chíh Antipas. Ihyah mín ne, devano cuáço ye ndudo yáhn, ne quendi ye nañ ntiyon yáhn cuahn che quenah ye iyehñse. Chíhno se ihyah vañ nchuhn mín nañ che rihquentiyon chundah. 14 Ate va ama o nañ dehtenduh che hua renan inó che redin ne. Hua renan inó che retuma ino ne mín yañ Pérgamo neve sahn che riquendi se ricuahn se ndudo yahn Balaam, sahn mín che chinun se Balac çava che dín se che cuahtendihco ihyah nación yahn Israel nunde, cheh ye dehtenduh che rihco ihyah nañ che rivahn dendiohs yahn ye mañ, che cuahtendihco ye nunde che ndere cuahtenan ye nduco ihyah che hua nihneváço nduco ye mañ. 15 Namin retuma ino ne neve sahn che riquendi se che raññ sahn Nicolaita. Chemín che tán nduco ne. 16 Cuento ino ne, ne cuihco yudo ne che ametah quendi se, te ndete hua ne, çahn yañ yahn ne, ne cuhmá nduco sahn chahn, cuáhn sahn nduco espada che riquendañ chendé. 17 Nchuhn ihyah ndiyáço, cuendedecadino ndah ne che tiñça raññ Vaco Dendiohs ri nchuhn. Ihyah che cocha ye quendañ ye ne, çah maná, cheh ye. Pañ mín ne, quenun ndeh. Namin çah ama tu cua, ne nañ tu me ne, ndirun che duche ama ihyah, che nde ama ihyah hua devano ye, atenah ihyah che ndondañ ðah ye tu me.”

18 'Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenah se yaço che va yañ Tiatira: “Tuhça raññ Daya Dendiohs, ihyah mín che nduhça ro ruchiyahñ ro ndutinah ye, ne çah ye ne, riya nduhça cu cuahñ che ca riche riche: 19 U devanó nducuahñ che redin nchuhn. Devanó che quenah cuma ne vedeyahino mañ, ritahno ne mañ, ntiyon che redin ne mañ, che quenah cuma ne vedechahñino mañ. Devanó te nde tahque numa ino ne redin ne ntiyon mañ che co cuahn che canañ ne. 20 Ate va ama nañ che redin ne che hua renan inó. Hua renan inó che a ndah no ino ne che redin ðahn che duche te Jezabel, che ndere raññ te che rahndudo te ndudo yahn Dendiohs. Ate nduco ndudo che ricuahn te ne, rihñcheh te ihyah che redin ye ntiyon yáhn, çava che cuahtenan ye nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn ye mañ, cheh ye dehtenduh che rihco ihyah nañ che redin yahn ye dendiohs yahn ye mañ. 21 U ne, reçañ cá ro quenah te iyehñse, çava che nto ino te nunde yahn te, ate hua rento ino te, ne riquendi te ndere rechica te. 22 Mañ ne, dín che cotah ama çah ðahn, condite te nañ yundo. Namin dín che ama chuhrihn sahn che redin chíhno se ðahn, rahtenan se nduco te, ndete che hua ngua se che ðama ri se nduco te. 23 Namin dín che coh

daya te çava che cadino nducoyaça ihyan yahn Dendiohs yahn nducuahn yaço, che u ne, recadinó che rendedecadino ihyan, ne queri ama nchuhn ne, ndahco menún yahn ne tuno ca ntiyon che nedin ne. ²⁴ Ate combiero yahn nchuhn che vate ye yan min che hua riquendi ye che ricuahn tahn min man, che hua riquendi ye vederihquentiyon chahte yahn chundah che rahtechica ihyan vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde man ne, rahn ri nchuhn te hua din che chuhrih ye. ²⁵ Ntiyon che va tah nchuhn ne, codin ne cudádo nde ro che ndaconan chi tún. ²⁶ Ihyan che cocha ye quendañ ye man, quendi ye dinahn ye che rihquentiyón nde ro che ndá man ne, çah vederihquentiyon ihyan che çahcantiyon ye ndeh nación. ²⁷ Nduhça vederihquentiyon che te Chidá u ne, tihça vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye. Chemin ne, anduhneca ama cu che çahcantiyon nduco ye nación chahn, ne co ndeh ye ndete che nahn ye, anduhneca ndete che chite yahn. ²⁸ Namin çah yuhdo chahte che riquendañ cuahn che a co dave, ndondañ tah ye. ²⁹ Nchuhn ihyan ndiyaço, cuendedecadino ndah ne che tihça rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

3

¹ Namin codiron yahn sahn che rahn-dudo se ndudo yahn Dendiohs che quen-an se yaço che va yan Sardis: “Tuhça rahn Ihyan che quen-an cuma ye vederihquentiyon chahte yahn Vaco Dendiohs man, nduh che ndache iyon man: U devanó nducuahn che redin nchuhn. Devanó che anduhneca ndete che a ndih ne nan Den-diohs andahre quenduche ne nan ihyan iyehñse. ² Cuenuhn ino ne, ne cuenecañ dito ne dehtenduh che va ca che a nahn cuihno denda ne. Tihça, te rendihché che nducuahn che redin ne ne, hua ndahça nan Dendiohs yahn. ³ Cuento ino ne nunde yahn ne, cuenecañco ne nducuahn che chahn ne, ne cuiquendi ne. Ndete che hua nuhn ino ne ne, adenañ ndá tan nduhça che renda sahn duco, che nde hua devano ne deh ura, ne din castigo nchuhn. ⁴ Andahre tihça ne, retuma ino ne min yan Sardis te neve ihyan che metah detoh ye chedave yahn ye. Ihyan chahn ne, conduco ye u, cuahtenun ye tino cua. Tihça redin yahn, te dave yavenañ ye. ⁵ Ihyan che cocha ye quendañ ye ne, cuahtenun ye tino cua, ne hua ntiñé che duche ye nan libro che rihquentiyon che cuahtenan ihyan vahchetero cuahn dama. Tahque ndah ne, ndevá ihyan nan Chidá man, nan ángel yahn ye man. ⁶ Nchuhn ihyan ndiyaço, cuendedecadino ndah ne che tihça rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

⁷ Namin codiron yahn sahn che rahn-dudo se ndudo yahn Dendiohs che quen-an se yaço che va yan Filadelfia: “Cuihcovan nchuhn yahn Ihyan che dave ye nan Den-diohs man, cuäco nducuahn ndudo yahn ye man, ihyan min che quen-an cuma ye llave yahn rey David. Cuahn che nahne ye ne, nde ama ihyan hua co necañde ye, ne cuahn che necañde ye ne, nde ama ihyan hua co nahne ye. Rahn ye tuhça: ⁸ U devanó nducuahn che redin nchuhn. Chacondah chendevah çava ne, ne nde ama ihyan hua co necañde ye. Andahre hua nduh rigonun chihve ne ne, ate retumacañ ne yahn ndudo yahn, ne hua racondah vedame ne u. ⁹ Rahn ri nchuhn che ndahco ndiyá sahn rihñcheh che ndi cuande se lado yahn chundah, ndere rahn se che sahn nación yahn Israel se. Din che cahntihya se nan nchuhn çava che codevano se che yahinó nchuhn. ¹⁰ Redinahn nchuhn che rihquentiyón yahn che chen-an cuma se vedechahtino. Chemin che ndedeváñ nchuhn yahn castigo che va che co nducoyaça ihyan iyehñse. ¹¹ A nun chí. Codin ne cudádo ntiyon che chen-an ne çava che nde ama ihyan hua ndahco ndiya ye nchuhn, detohnan ye ntiyon yahn ne, din ye che hua nuhnde menun yahn ne. ¹² Ihyan che cocha ye quendañ ye ne, ama ndah ro yahn ye. U din che conañ ye nan che rihquentiyon Dendiohs yahn, ne hua ndá ro che ndiquendañ ye min. Nan ye ne, cuaconáñ che duche Dendiohs yahn man, che duche yan yahn ye, Jerusalén ra man, che chi nde vahchetero nde nan va ye. Namin dirún che duché quenuma ra. ¹³ Nchuhn ihyan ndiyaço, cuendedecadino ndah ne che tihça rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

¹⁴ Namin codiron yahn sahn che rahn-dudo se ndudo yahn Dendiohs che quen-an se yaço che va yan Laodicea: “Tuhça rahn Ihyan che devano cuäco ye man, che rahn ye ndudo cuäco man, ihyan min che nduco Dendiohs dendah ye nducuahn: ¹⁵ U devanó nduhcan nchuhn nan ntiyon yahn; nde huane ihno ne, nde huane iche ra ne. Tahque ndah ne ndete che cuiquendi ne numa ino ne, o ama yune no cuihcomañ ne. ¹⁶ Ate nducote vateman ino ne ne, tahque ndah che cuacondah vedamé nchuhn. ¹⁷ Nchuhn ne, rahn ne che ama va yahn ne, che ama ndahça rahno ne, che nde ama vederetahn yahn ne metah. Me nde hua retumacadino ne che ama ndache chen-an ne man, ama chevah ne man. Anduhneca ndete ve nan ne man, anduhneca ndete che devane ne man. ¹⁸ Chemin che riyahvé nchuhn che dinahn ne ndudo yahn. Chemin ne, anduhneca diyahnguan ndah çava ne, çava che co niyon ne nduhça ihyan cuihca. Che dinahn ne ndudo yahn, quendi

ne yune yáhn ne, anduhnecá che cuahtenun ne tino cua, ne ametah cora vedecuihno yahn ne che anduhnecá ndete che devañe ne. Namin cochihve yahn ne nduhcá ico che cuih ne ndutinán ne çava che co ro ñan ne. ¹⁹ U ne, riyahvé ñan, redín castigo ñan, nducoyáca ihyán che yahinó ihyán. Chemin che codín nun ino nchuhn, ne cuento ino ne nunde yahn ne. ²⁰ Condihche nchuhn. U ne, riyahvé ihyán. Ihyán che rihcován ye ndudo yáhn, ne renevahnecun ye u ne, conducó ihyán, ñama chéh ñama cúh nduco ye. ²¹ Ihyán che dinahn ye nde ñan cuihnonan ne, çah yuné che nduco ye cuhn de ye ñan che vá rihquentiyón, nduhcá che dinahn ñan, ne vá ñama nduco Chidá ñan che rihquentiyon ye. ²² Nchuhn ihyán ndiyáco, cuendedecadino ndah ne che tihcá ñahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

4

Rendeva ihyán yavenán Dendiohs vahchetero

¹ Chihno min ne, ndihcheró ñan yahnde yáhn ñama chendevah che quendáh vahchetero. Tuhme ángel che ñahn ye nduco menán me ne, ñahn tun ye. Ñama yudo ndudo ye anduhnecá ñama trompeta cuahn che retive ihyán. Ñahn ye:

—Cochi muhn, ne nahmé di dehtenduh che va che co.

² Ndetáhnno din Vaco Ndah yahn Dendiohs che anduhnecá ndete che vahchetero quenún, ne ndihcheró ñama ihyán che va ye ñan che rihquentiyon ye. ³ Me ihyán min ne, ñama diyáhn ro ye anduhnecá tu diyáhn che duche jaspe ñan, cornalina ñan. Netáhn cuaco ñan va ye ne, quendihco ñama che deçá ro curecuhnde deçá ro, ne ñama diyáhn ro nduhcá che ro tu che duche esmeralda. ⁴ Numa ndive chihto ñan che va ihyán ndinán me ne, vate ndico cun indihche ñan che rihquentiyon ye. Ihyán chahn ne, chenun ye tino cua, ne chenun tin ye corona diyahnguan. ⁵ Ñan che va ihyán ndinán me ne, ñama riya cuah ñan, ñama rine ñave ñan, ñama yudo ri ñan. Cuáco ñan che rendihchero ihyán ndinán me ne, riche ndache yahn, ne checadinó te chemin che Vaco Ndah yahn Dendiohs. ⁶ Ndiyáhn cuáhn menán ñan che va ye ne, deçá ro tuyuno deçá ro. Ñama chahte anduhnecá ñama vine.

Netáhn cuaco ñan che va ihyán ndinán me ne, vate cun che deçá ro ite deçá ro, ne ñama ndeh ndutinán chenán cuáhn menán ñan, cuáhn vedame ñan. ⁷ Ñama ne, deçá ro León deçá ro, táma ne, deçá ro itenine deçá ro, táma ne, deçá ro ñan ihyán deçá ro ñan, ne táma ne, deçá ro ihyá che quendihco te deván yuhne deçá ro. ⁸ Queri ñama

che deçá ro ite deçá ro me ne, chenán ñan reche, ne ñama ndeh ndutinán chenán cuáhn vedame ñan, cuáhn menán ñan, ñan reche ñan. Nde ro nde ñahn hua reguan rendeva yavenán ihyán ndinán me, ñahn tuhçá:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih che quenan cuma ne vederihquentiyon che tahque chahte, ñama ndah ne, ametah nde ñama nunde yahn ne.

Va ne numacuahn ro; hua ndá ro che cuihno vederihquentiyon yahn ne.

⁹ Queri ñama yune che rendeva che deçá ro ite deçá ro me yavenán ihyán ndinán me che va ye numacuahn ro ñan, reneçah nundihve cuahn ihyán ñan ne, ¹⁰ nduh che ndico cun indihche chahn ne, rehntihya ye ñan ihyán min, rendeva ye yavenán ye. Numacuahn vedeneçun rihntáve queri ñama ye corona yahn ye ñan ye, ne ñahn ye:

¹¹ Dihve nuhn Dendiohs, redin yahn che ndeva nducoyáca ihyán yavenán ne, te quenan cuma ne vederihquentiyon chahte, dendah ne nducuahn che va. Ndete che hua ndih ne, nde metah dehva.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, ndonda táh ye çaca che chenán ndache sello

¹ Namin ndihcheró che ihyán ndinán me ne, nda ye ñama çaca ndechetive táh cuáco ye. Çaca me ne, ndirun cuáhn chete ñan, cuáhn vedame ñan, ne ntude chiche, chenán ndache sello. ² Namin ndihcheró ñama ángel che ñama detino ye, ne chihneván che numa dito tumerune ye:

—¿A va ihyán che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello, ntáh ye çaca cuh ne?

³⁻⁴ Ate numachahte iyehñse ñan, vahchetero ñan, ñan tenáhn ñan ne, hua quendáh nde ñama ihyán che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello chahn, ndihchenán ye çaca me, ne chemin che ñama chí rán, nde chacó ura min. ⁵ Tuhme ñahn ñama cha indihche chahn ri ye u:

—Ametah cueque. Ngá ihyán che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye ñan ndáta yahn Judá ñan, David ñan. A chicha ye dinahn ye ntiyon che quenan cuma ye, ne co ndeh ye nduh che ndache sello, ntáh ye çaca tih.

⁶ Tuhme ndihcheró ñama itecuche lihn che a ndero ndi che a nihno ihyán ite ro menán, ndi te vedino, nti te nino ñan va ihyán ndinán me, mendáhn ñan che chenun nduh che cun che deçá ro ite deçá ro me ñan, nduh che ndico cun indihche chahn ñan. Chenán ndache dihne te ñan, ndache ndutinán te ñan. Checadinó te

itecuche lihn me ne, a Dihvo vo Jesucristo. Che chenan ndache dihne te ne, conahn che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Che chenan ndache ndutinan te ne, conahn che Vaco Ndah yahn Dendiohs che rahn numachahte iyehñse ne, quenun ihyan. ⁷ Tuhme chahn ye, ne ndondañ tañ ye çaça me che nda ihyan ndinan me tañ cuäço ye. ⁸ Ura che chetañ ye çaça me ne, cuahn nduh che cun che deça ro ite deça ro me, ne chehntihya ñan ye. Namin nduh che ndico cun indihnte chahn ne, cuahn ye chehntihya ye ñan ye, nda queri ama ye ama arpa man, ama cu diyahnguan che richenun cuhn man. Checadinó te yahme cuhn me ne, chemin ndudo che revañ ihyan yahn Dendiohs. ⁹ Tuhme canañ rita nduh che cun che deça ro ite deça ro me man, indihnte chahn man, ama himno ra che tuhça: Ndiñ ne, redin yahn che ndondañ tañ ne çaça me, ndeh ne sello yahn,

te chihno ihyan iyehñse ndih, ne chera yun yahn ne cava che ndedevahn ne ihyan queri ama nación man, queri ama ñan ndata yahn ye numachahte iyehñse man, queri ama ñan devaço man, nedin yahn Dendiohs ihyan.

¹⁰ Ihyan chahn ne, din ne che chi ye ihyan yahn Dendiohs man, chi ye anduh-neça chidocuyan che cuahtenan ye ñan ntiyon yahn ye man.

Ihyan chahn ne, çahcantiyon ye ihyan iyehñse.

¹¹ Tuhme ndihcheró che ama yahn ángel ndito ye ntañ cuaco ñan che va ihyan ndinan me man, ñan che chenun nduh che cun che deça ro ite deça ro me man, nduh che ndico cun indihnte chahn man, ne chihneván ¹² che ama dito rahn ye tuhça:

Ihyan tih che chih ye nduhça ama itecuche lihn che ndi te vedino ne,

redin yahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenañ ye, te quenacuma ye vederihquentiyon chahte man, va tañ ye nducuahn che va man, nducuahn vededevano man.

¹³ Tuhme nducoyaca ihyan che vate ye vahchetero man, ihyan che vate ye iyehñse man, tenañ man, nducoyaca ñan ite che vate te iyehñse man, van nuniyahn man, nde nducuahn dehtenduh che va ne, rahn tuhça:

Dendiohs che va ne rihquentiyon ne man, Dihve nuhn che chih ne nduhça ama itecuche lihn che chi te vedino man, ndeva nuhn yavenañ nchuhn cuahn dama, te ama yudo vederihquentiyon chenan cuma ne.

¹⁴ Namin nduh che cun che deça ro ite deça ro me ne, rahn:

—¡Tihça!

Tuhme nduh che ndico cun indihnte chahn ne, chehntihya ye, ndeva ye yavenañ Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, ndeh ye sello che chenan ñan çaça me

¹ Chihno min ne, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhça ama itecuche lihn che chi te vedino ne, ndihcheró che ndeh ye ama sello chahn, ne chihneván che yahve ama cha che deça ro ite deça ro me u. Ama yudo ndudo nduhça che rine dave, ne rahn:

—¡Cochi condihcheró!

² Tuhme ndihcheró ama caballo cua, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndondañ tañ ye ama corona, ne cuahn ye ndahco ndiya ye ihyan iyehñse, nda ye ama nducoruhnde nduco yave.

³ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello ne, chihneván che yahve tama che deça ro ite deça ro me u:

—¡Cochi condihcheró!

⁴ Tuhme ndihcheró ama caballo cuah, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndondañ tañ ye vederihquentiyon che din ye che cuahtecuhma ihyan iyehñse, çahno ye vih. Namin ndondañ tañ ye ama espada chahte.

⁵ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello ñan che chi ino ne, yahve tama che deça ro ite deça ro me u:

—¡Cochi condihcheró!

Tuhme ndihcheró ama caballo cuan, ne ihyan che quendudo ye ite ne, nda ye ama icade. ⁶ Chihneván ama ndudo che chica ñan che chenun nduh che cun che deça ro ite deça ro me che rahn tuhça:

—Codin che cuhnde cuico nde atenan ama kilo trigo o ino kilo cebada ndaca ihyan yahn che din ye ntiyon ama ro. Ate hua decuihne yahn olivo man, dihyo uva man, cava che ndaca aceite man, vino man.

⁷ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello ñan che a chi cun ne, yahve tama che deça ro ite deça ro me u:

—¡Cochi condihcheró!

⁸ Tuhme ndihcheró ama caballo cuan, ne checadinó te ihyan che quendudo ye ite ne, a ihyan min che vederih. Cuahn vedame ye ne, cuahn tama ihyan, ihyan min che duche ye Ñan Ché Chenan Rino Tenañ. Ihyan chahn ne, ndondañ tañ ye vederihquentiyon che din ye che cuhnde çanda man, cuhnde cuico man, cuhnde cah man, çahno ite tañ ihyan man, ne coh a nahn maññ va ihyan iyehñse.

⁹ Namin min va ama ñan ta, ne cuahn che ndeh ye tama sello ñan che a chi uhn ne, man ñan ta me ne, ndihcheró nducoyaca ihyan che chihno ihyan iyehñse ihyan yahn che chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs

man, cahndudo ye man. ¹⁰ Ihyan chahn ne, numa dito ye rahn ye:

—Dihve nuhn Dendiohs, ndih che ama ndah ne, ne redinahn ne ndudo yahn ne, çticuahn techecade ne yahn nuhn, din ne castigo ihyan iyehense che chihno ye nuhn ne?

¹¹ Tuhme ndonda tah ihyan chahn tino cua che cuahtenun ye, ne rahn Dendiohs ri ye ihyan che cuahte tuhno ca ye nde conan nda nducoyaca ihyan che namin ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, redin ye ntiyon yahn ye, che a va cade che cahno ihyan iyehense ihyan nduhca che chihno ye ihyan chahn.

¹² Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello nan che chi an ne, ndihcheró che ama nuhn yahn. Yahn ne, ama chi cuan, nduhca che ro tino cuan ro. Iyo ne, ama chi cuah nduhca che ro yun ro. ¹³ Iyon ne, chera numachahte iyehense nduhca che ra higo cuahn che rano yuhne tan. ¹⁴ Dehtenduh che chenah nan ro ne, chihno anduhneca che nedihno chi. Ico man, yahn cuma che vate van nuniyahn man ne, chihno ndahchetahn. ¹⁵ Tuhme nducoyaca ihyan che chenah cuma ye vederihquentiyon man, ihyan ndinan man, ihyan nahn man, ihyan cuihca man, ihyan ndinan yahn sanda man, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan man, ihyan che redin ye ntiyon yahn man ye man, nducoyaca ihyan chahn ne, chahtenun ndeh ye chete iviyava man, tinduh rendah tu man. ¹⁶ Nde ama nahn ye che ico man, yava man, cora ndudo ihyan cava che chendih ihyan, ne Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye man, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino, ihyan min che quenah cuma che din ye castigo ihyan chahn numacuahn vedetan man ne, hua ndihchero ye ihyan, ¹⁷ te a nda ro che co ye castigo yah, ne nde ama ye hua cocha ye.

7

Ihyan nación yahn Israel che ndeva Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndihcheró cun ángel che vatendi ye ntahn cuaco iyehense. Ihyan chahn ne, nda ye vederihquentiyon che hua cuahnecon ye che cuano yuhne numachahte iyehense, ndiyahn man, van yahn man, nan nuniyahn man. ² Namin ndihcheró tama ángel che nda ye, cochi ye cuahn nan che riquendah yahn, nda ye sello yahn Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero. Rahn ángel me numa dito ye ri ye nduh che cun combiero yahn ye che vatendi ye iyehense, ihyan chahn che nda ye vederihquentiyon che din ye che chuhrihn ihyan iyehense:

³—Codin nchuhn cudado che hua cuano yuhne tan ndiyahn man, van yahn man, nan nuniyahn man, numanahn che metah nahn vo sello chata nducoyaca ihyan yahn Dendiohs yuhno vo.

⁴ Tuhme chihneván nduhva yahn ihyan nación yahn Israel che chenah sello ihyan, ne ri ye ama ciento quenah o raco cun mil ihyan chahn. ⁵ Nan ndata yahn Judá ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Rubén ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Gad ne, ndichio mil ye, ⁶ nan ndata yahn Aser ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Neftalí ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Manasés ne, ndichio mil ye, ⁷ nan ndata yahn Simeón ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Leví ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Isacar ne, ndichio mil ye, ⁸ nan ndata yahn Zabulón ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn José ne, ndichio mil ye, ne nan ndata yahn Benjamín ne, ndichio mil ye.

Ama yahn ihyan chenun ye tino cua

⁹ Chihno min ne, ndihcheró ama yahn ihyan che chica ye numachahte iyehense, queri ama nación man, queri ama nan ndata yahn ye man, queri ama nan devaco man. Nto dama nducoyaca ye, vatendi ye cuahn menah nan che va Dendiohs man, nan che nti Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs man. Ama yahn ihyan chahn che nde ama ihyan hua co cah duche ye ihyan. Chenun ye tino cua, chetah tah queri ama ye yata iyon. ¹⁰ Rahn nducoyaca ye numa dito tuhca:

Ndih Dendiohs yahn nuhn che va ne rihquentiyon ne man,

ndih Dihve nuhn che chih ne cava nuhn nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino man,

rendeva nuhn yavenah nchuhn che ndedevahn ne nuhn.

¹¹ Namin nducoyaca ángel vatendi ye ntahn cuaco nan va ihyan ndinan me man, nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, nduh che ndico cun indihche chahn man, ne chehtihya ye, ndeva ye yavenah Dendiohs. ¹² Rahn ye:

—¡Tihca! Redin yahn che ndeva nducoyaca nuhn yavenah ne, nte nuhn nundihve cuahn ndih numacuahn ro, te quenah cuma ne vederihquentiyon chahte man, nducuahn vededevano man, ne hua nda ro che cuihno.

¹³ Tuhme tumerune ama cha indihche chahn u:

—Ihyan sih che chenun ye tino cua ne, ¿a devene duh ihyan ye man, ti chica ye man ne?

¹⁴ Ndahconán yahn ye:

—Hua devanó, ate rahcó te a devano man ne.

Tuhme rahñ ye ri ye u:

—A ihyan sih che chuh ye vedeyah che chihnde iyehñse. Chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcá ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs. A ndevahn ye. Anduhñecá ndete che nano ye tino yahn ye, ndo cua nduco yun yahn Dihvo vo.¹⁵ Chemin che chenun ye muhn vahchetero, rendeva ye yavenan Dendiohs nde ro nde rahñ. Dendiohs ne, conduco ye ihyan, din ye cudado ihyan.¹⁶ Ametah chuhrihn ye, nuhn ye che cheh ye man, che cuh ye man, ametah chuhrihn ye, cuahtenun ye van yan man, van ihno man,¹⁷ te nduhcá che redin ihyan cudado itecuche yahn ye, riquenda ye ite, rih te nune ne, tihcá din Dihvo vo Jesucristo cudado ihyan chahn, ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ihyan chahn ne, din Dendiohs che ama co yeno ye, ametah ndaconan cadino ye deh che vederan man, deh che cuaco ye man.

8

Ndeh Dihvo vo Jesucristo tama sello nan chi ndache

¹ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello nan che chi ndache ne, co tenduh mahñ ura ama chi dihn vahchetero. ² Chihno min ne, ndache ángel chahn che vatendi yan ye nan Dendiohs ne, ndihcheró che ndonda tah ye ama trompeta queri ama ye. ³⁻⁴ Tuhme nda tama ángel, nda ye ama cu diyahnguan che richenun cuhn, ne cuahn ye nan ta diyahnguan me che va nan Dendiohs. Ndonda tah ye ama ndeh cuhn cava che cahquiyahn ye, ne cá yahme yahn ura che revah ihyan yahn Dendiohs. ⁵ Cuahn che chihno chiche cuhn me ne, chetah ángel me nducoyahn nan ta, chih ye chete cu che richenun cuhn me, ne chihtera ye numachahte iyehñse. Ndetahno nuhn yahn man, chiya cuah man, chine dave man, ama yudo chi man.

Tive ángel chahn trompeta

⁶ Tuhme chahteyan ángel chahn cava che tive ye trompeta yahn ye. ⁷ Cuahn che tive ama ye ne, chera yun man, yahn man, yun man, numachahte iyehñse, ne chihno chiche a nahn mahñ yahn man, a nahn mahñ yahn rahte man, nducuahn chano man.

⁸ Cuahn che tive tama ángel ne, ama che decá ro ico decá ro, ama riche, chendahnun chete nuniyahn, ne a nahn mahñ nuniyahn ndacondá yun. ⁹ Namin barco che vatechica nan nuniyahn ne, a nahn mahñ va chihno ndeh, ne a nahn mahñ va ite che chenun te van nuniyahn chihno chih te.

¹⁰⁻¹¹ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi ino ye ne, ama iyon ndico che duche Ajenjo, ama riche, chica nan ro, chera van nune che va iyehñse, ne a nahn mahñ va ico man, vaco nune man, ndacondá nune ya. Ama yahn ihyan chih ye, din nune ya me.

¹² Cuahn che tive tama ángel nan che a chi cun ye ne, chihno a nahn mahñ dave yahn yahn man, dave yahn iyo man, dave yahn iyon man, ne a nahn mahñ yahn ne, chiya dah man, a nahn mahñ yan ne, hua quendihco dave iyo man.

¹³ Tuhme ndihcheró ama ángel che quechica ye devan yuhne nan mahñ nan ro, ne chihneván che rahñ ye numa dito ye:

—Chevah ihyan iyehñse, ¡ama yah rí cava ye cuahn che tive te ino ángel chahn trompeta yahn ye!

9

¹ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi uhn ye ne, ndihcheró ama ihyan che decá ro iyon decá ro ye, chica ye nan ro, chiya ye ndiyahn. Ndonda tah ye ama llave yahn infierno. ² Ndetahno che nahne ye ne, quendañ yahme nduhcá che riquendañ nan ama horno chahte, ne ama chi man numachahte. ³ Van yahme me ne, quendañ yahcadahn che chenun cuma te vederihquentiyon nduhcá vederihquentiyon che chenun cuma itedahn. ⁴ Din Dendiohs che hua cheh te chano man, yata yahn yahn man, atenan ihyan che hua chenun sello yahn Dendiohs chata ye va che din tan te nduco ye. ⁵ Cahñecun Dendiohs che cah te ihyan chahn chete che uhn iyo, ate hua cahñecun ye che cahno te ihyan. Ama rendih run yahn te nduhcá che rendih run yahn itedahn. ⁶ Checadinó te cuahn che conahn chemin ne, ama nahn ihyan che coh ye, ate metah vederih cava ye ro min, te va che co ye castigo.

⁷ Yahcadahn chahn ne, ama vateyan te nduhcá che rahteyan caballo che rahñ te van canda. Tin te ne, chenun ama nan che decá ro corona diyahnguan decá ro. Nan te ne, decá ro nan ihyan decá ro. ⁸ Yudo tin te ne, ama rahno nduhcá yudo tin ndahta. Dihyon te ne, nduhcá dihyon león. ⁹ Dáte yahn te ne, nduhcá cu che renun ticua sandádo che rendedevahn sahn tihcá. Cuahn che rá te ne, ama yudo rahco reche te nduhcá che rahco carro che rinda yuhdo van canda. ¹⁰ Nducodahn te ne, chendudo yan yahn nduhcá itedahn, ne va vederihquentiyon yahn cava che cah te ihyan chete che uhn iyo. ¹¹ Ángel yahn infierno che ndinan ye yahn te. Devaco hebreo ne, duche ye Abadón, ne devaco griego ne, duche ye Apolión. Tihcá duche ye, te ihyan min che redecuinho ye ihyan.

¹² Nduco chemin ne, a chuh ama nan vedeyah, ate renda ca te o.

¹³ Cuahn che tive tama ángel nan che a chian ye ne, chihneván ama ndudo che chican nan ta diyahnguan me, van nduh che cun dihne te che ninetave me, ¹⁴ ne rahn ri ángel che cade tive ye trompeta me:

—Cuentate nduh che cun ángel che nchiche ye chihto ico chahte che duche Eufrates.

¹⁵ Angel chahn ne, chenan rino ye nde nda ura min che ntate ye, te chenan cuma ye ntiyon che nda ura min ne, va che cahno ye a nahn man va ihyan iyehense.

¹⁶ Chihneván nduh va yahn sandado yahn ye che chendudo se yuhdo, ne ri se o ciento millón. ¹⁷ Ndiheró che chenun se cu che duche coraza. Color yahn ne, cuah man, cue nan ro man, cuan man. Caballo yahn se ne, nduhca nan león tihchan nan te. Chende te ne, riquenda yahn man, yahme man, azufre man. ¹⁸ Nduco yahn man, yahme man, azufre man, che riquendah chende te ne, chihno te a nahn man va ihyan iyehense. ¹⁹ Caballo chahn ne, chenan cuma te vederihquentiyon che cahno te ihyan nduco chende te man, nducodahn te man. Nducodahn te ne, nduhca cu tihca, ne nduco chemin ne, renuhn yah te ihyan.

²⁰ Ihyan che ndevahn ye che hua chihno te ihyan ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, quendi ye rendeva ye yavenan vaco chihnga man, dehtenduh che redendah man ye, redin ye dendiohs yahn ye man. Dehtenduh chemichan ne, redindah ye nduco diyahnguan man, diyahngua man, cu cuan man, tu man, yahn man, ne ndere chenan ndutinan, ate hua ronah, ndere chenan revan, te hua rihnevan, ndere chenan cah, te hua rica. ²¹ Ihyan chahn ne, hua nahn cahcoman ye yune chihnga yahn ye. Tahque ndah ye ne, quendi ye rihno ye vih man, reduco ye man, redin cuah ye man, ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man.

10

Ama ángel nda ye ama caça lihn

¹ Chihno min ne, ndiheró tama ángel che detino ye chican ye vahchetero, chiya ye ndiyahn. Quendihco ama man ntahn cuaco chihto nan ye man, quendihco ama curecuhnde nihno tin ye man. Nan ye ne, ama diyahn ro nduhca yahn che quenah nan ro. Cah ye ne, nduhca che ro ruchiyahn tihca ro. ² Nda ye ama caça lihn nentah ye. Chihno ye cah cuaco ye nan nuniyahn, ne cah cueh ye ne, chihno ye ndiyahn. ³ Tuhme cah ye numa dito ye, ne ndudo ye ne, nduhca ndudo león cuahn che retuhche te. Cuahn che cah ye ne, chihneván ndache

yune ndudo che ama yudo chenun nduhca che rine dave. ⁴ Chihno min ne, a va yan che dirún deh conahn ndudo chahn, ate ndaconan chihneván tama ndudo che chican vahchetero che rahn nducó:

—Conun ine nduh che ndache ndudo che chihnevan, ne hua diron.

⁵ Tuhme ángel me che nihno cah ye nan nuniyahn man, ndiyahn man ne, ndiheró che chenihyon ye tah cuaco ye nan ro, ne chihneván che rahn ye:

⁶—Nde muhn nde nan Dendiohs, ihyan min che va ye cuahn dama man, ihyan min che dendah ye nan ro man, iyehense man, nuniyahn man, nducuahn che va man, a nun cuahn conahn ⁷ ndudo yahn ye che cah ye checadino ihyan profeta yahn ye, che nde hua devano ihyan ro menah. Cuahn che tive tama ángel nan che a co ndache ye ne, conahn.

⁸ Tuhme ndudo che a chihneván menah che chican vahchetero ne, ndaconan rahn nducó:

—Cochi, cotah caça che nda ángel che nti ye nan nuniyahn man, ndiyahn man.

⁹ Tuhme chahn nan ángel chicá caça me ihyan, ne rahn ye ri ye u:

—Nga, cocheh. Ura che cheh ne, ama yade chihn nduhca che rihn nedih yahn, ate cuihno cheh ne, ndaconda ya.

¹⁰ Chéh caça me, ne chinahn nduhca che rahn ángel me ri ye u. ¹¹ Tuhme chihneván tama ndudo che rahn ri u:

—Va ca ndudo che diron yahn dehtenduh che va che cuahno co ama yahn ihyan, queri ama nación man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man, yahn che va che cuahno co ihyan ndinan man.

11

O ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndonda tahn ama nducocade, ne chihneván che rahn Dendiohs ri ye u:

—Cuedecade yaco chahte yahn man, nan ta man. Namin codin doche ihyan che chenun ye chete, rendeva ye yavenan. ² Ate hua decade cuahn chevah, te min ne, a ndonda tahn sahn tama nación, ne condinun condinahn se yan yahn chete che o raco o iyo. ³ Cuedevete te dechuh o ihyan che chenun ye tino cuan, cuahndudo ye ndudo yahn chete che ama mil quendudo o ciento ino raco ro.

⁴ Nan Ndudo yahn Dendiohs nan che ndirun yahn o yahn olivo man, o candelero man, che vatendi nan Dendiohs, ihyan min che rihquentiyon ye iyehense ne, checadinó te chemin ne, a yahn ihyan che o chahn che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs.

⁵ Ndete che vate ihyan che nahn din tan ye nduco ihyan chahn ne, quendah ruchiyahn chende ye, ne cuihno cuco ye. Nducoyaca ihyan che din tan ye nduco ihyan chahn ne, va che coh ye. ⁶ Cuahtenan cuma ihyan chahn vederihquentiyon cava che din ye che hua cuan co numanahn che cuahndudo ye man, che din ye che nune ne, ndacondah yun man, che din ye che cuhnde nducuahn nan vedeyah iyehanse adehno ura che nahn ye man. ⁷ Ate cuahn che a dinahn ye ntiyon che cuahtenan cuma ye ne, quendah ama ite tan nan inferno, cuhma te nduco ye, ne cahno te ihyan. ⁸ Cotave ye cuan yune viyan, yan chahte me nan che quenan yah Dihvo vo Jesucristo. Nahn cuan ne, rahn ihyan te yan min ne, a nahn dama nduco Egipto man, nduco Sodoma man. ⁹ Nducoyaca ihyan, queri ama naci6n man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man ne, ndihchero ye tenahn chahn chete che ino ro quenan man, ne hua cuahnecon ye che cuehche ye. ¹⁰ Ihyan iyehanse ne, ama co yeno ye cuahn che coh ihyan chahn, nde tuno dechuh ama tama ye vedino yahn vih. Ama co yeno ye che coh ihyan chahn, te ama chuhrihn ye yahn vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye. ¹¹ Ate cuihno ino ro quenan man ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan, ne nducoyaca ihyan che ndihchero ye ne, ama dihya ye co. ¹² Cahnevan ihyan chahn ama ndudo che caca nan ro, ama dito cahma nduco ye:

—Cochi nchuhn.

Tuhme nducoyaca ihyan che hua ri rendihche ye ihyan chahn ne, ndihchero ye che nda ye vahchetero van man. ¹³ A ura min no ama nuhn yahn, ne ama ndeh cuan cora vah viyan, coh ndache mil ihyan. Ihyan che hua coh ye ne, ama dihya ye co, nde tuno ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

¹⁴ Nduco chemin ne, co o yune che cuhnde vedeyah, ate renda ca tama.

Nan che chi ndache 6ngel che tive ye trompeta

¹⁵ Cuahn che tive tama 6ngel nan che a chi ndache ye ne, chihnev6n che ama yudo chenun ndudo yahn ama yahn ihyan vahchetero che rahn tuhca:

Nducuahn vederihquentiyon che va iyehanse ne, a ndondah tah

Dihvo vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che dechuh ye, ndedevahn ye ihyan iyehanse man.

Dihvo vo Dendiohs cahcantiyon ye numacuahn ro.

¹⁶ Tuhme nduh che ndico cun indihche chahn ne, chehntihya ye, ndeva ye yavenan Dendiohs, ¹⁷ ne rahn ye:

Dihve nuhn Dendiohs che ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ne man, che va ne numacuahn ro man, rente nuhn nundihve cuahn ndih yahn che chihco ro ne vederihquentiyon chahte yahn ne man, canan rihquentiyon ne numa dito ne man.

¹⁸ Chi tan ihyan iyehanse, ate a nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ye man, tenahn man, din ne castigo ihyan che hua ri rendihche ye ndih man, decuihno ne ihyan che redetohnan ye iyehanse man.

A nda ro che ndeva ne ihyan profeta yahn ne man, nducoyaca ihyan yahn ne, a chahte o hua chahte vederihquentiyon chenana cuma ye man.

¹⁹ Tuhme vahchetero nan che va Dendiohs ne, ndihcher6 yave nan che quenun ndah ndudo che cah ye che ndedevahn ye ihyan yahn ye. Ura min ama nuhn yahn man, ama chiya cuah man, ama chine dave man, ama chera yun man.

12

Ihyan ndahta che cuhn ite tan nduco ye

¹ Van yahnde yahn ne, ndihcher6 che chihnahn ama vederihno nan ro. Chihnde ro ama ihyan ndahta che dec6 ro dave yahn yahn dec6 ro tino yahn ye man, che quenun tin ye ama corona che chenana ndichio iyon man, ne cuahn ndiya cah ye ne, quenana iyo. ² Ihyan min ne, rah ye che a ra yah chete ye, te nda ura che cuacoyahn ye.

³ Tuhme chihnde ro ama ite tan che ama yu ca te. Ite min ne, cuah te, ne chenana ndache tin te man, ndiche dihne te man. Queri ama tin te ne, quenana ama corona. ⁴ A nahn man va iyon che chendihco nan ro chihntera te nde ndiyahn nduco nducodahn te. Chandi yan te nan ihyan ndahta me cava che cheh te daya ye ndetahn che cuhndeyan. ⁵ Ihyan ndahta me ne, chacoyahn ye ama decuah chahn che a va cade che cahcantiyon numachahte iyehanse. Ama chahte vederihquentiyon conan cuma, nde ama ihyan hua co ndahco ndiya ye. Ate hua chi cheh te decuah me, te ndeva Dendiohs, chaconahn ye nan vederihquentiyon yahn ye. ⁶ Tuhme chano ihyan ndahta me, cuahn ye conan ye ama cuan yahn nan che metah duhva nan che a ndihcoyan Dendiohs. Min cahcaceh ye ihyan chete che ama mil quendudo o ciento ino raco ro.

⁷ Adiva ne, Miguel nduco 6ngel che rihquentiyon ye ne, cuhn ye nduco ite tan me man, 6ngel yahn te man. ⁸ Hua chicha te, ne ametah chi chahtenan te vahchetero nduco vih. ⁹ Tahque ndah ne, chacondah ye ite

nduco ihyan yahn te nde ndiyahn. Ite tãn me ne, a chemin che chundah, sahn min che ndaconda se cu ro menan me man, sahn min che quechica numachahte iyehense, rih- ncheh se ihyan man.

¹⁰ Tuhme chihnevãn ama ndudo vahchetero che ama dito rahn:

—A chihco ro Dendiohs yuhn vo vederihquentiyon chahte che quenan cuma ye, a ndero ndi che a ndedevahn ye ihyan yahn ye. Dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, çava che ndedevahn ye ihyan iyehense, ne a ndã ro che ndonda tah ihyan min vederihquentiyon, cuanã çahcantiyon ye. Tihça, te a denda chundah, sahn min che ricanunde se yahn dihno vo nan Dendiohs nde ro nde rahn. ¹¹ Dihno vo chahn ne, ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn se, te chi chahtino ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhça ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs, quendi ye cahndudo ye Ndudo Ndah yahn ye, nde hua din vah ye sahn andahre va che coh ye. ¹² Chemin che nchuhn che vate ne vahchetero ne, cuahte ne vedeyeno. Me nchuhn che vate ne iyehense man, che vatechica ne nan nuniyahn man ne, iyah rí çava ne!, te nducote denda chundah ne, numacuahn vedetan cochi se van nchuhn, ne a devano se te cuihno te neve ro me, a cuihno vederihquentiyon yahn se.

¹³ Cuahn che chendah ite tãn me nde ndiyahn ne, quendah te ihyan ndahta me. ¹⁴ Ate ihyan ndahta me ne, din Dendiohs che quenan reche ye nduhça reche ihyã, nduco tihça ndevahn ye, ne quendihco yaco ye, cuahn ye yahn nan che metah dehva. Min çahcacheh Dendiohs ihyan chete che ino nduyo quenan mahñ. ¹⁵ Ite tãn me ne, tendah te nune chende te çava che ndo ama ico, canerine ihyan ndahta me. ¹⁶ Ate hua dehva chi yahn ye, te chehchenun yahn min, ne chera nun nune me. ¹⁷ Nduco chemin ne, ama chi tãn ite min nduco ndahta me, ne cuahn te, din tãn te nduco ndata yahn ye, ihyan chahn che redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

13

O ite tãn

¹ Van yahnde yãhn ne, anduhneçã ndete che chandí chihno nuniyahn. Min ndihcheró ama ite tãn che chenã ndache tin te man, ndiche dihne te man. Queri ama dihne te ne, quenan ama corona, ne queri ama tin te ne, quenan ama ndudo che chihnga rahn yahn Dendiohs. ² Ite min ne, deça ro yahyan de çã ro te. Çah te ne, nduhça çah oso, ne chende te ne, nduhça chende león. Ite tãn che quendah te ihyan ndahta me

ne, ndaço te vederihquentiyon che quenan cuma te tah ite che deça ro yahyan deça ro me çava che çahcantiyon te menun te. ³ Ite che deça ro yahyan deça ro me ne, ama tin te ne, ama yah, adeche coh te. Ate ndoyahn te, ne ama rahn ino ihyan iyehense, ne chinduco ye ite. ⁴ Ihyan iyehense ne, ndeva ye yavenan ite ndinan me yahn che ndaço te vederihquentiyon yahn te tah ite che tama me. Namin ndeva ye yavenan ite che ndonda tah te vederihquentiyon me, ne rahn ye yahn te:

—Metah nde ama ihyan nduhça te. Nde ama ye hua co ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn te.

⁵ Namin ndonda tah te vederihquentiyon che ndonan man te ite man, chihnga çahma te yahn Dendiohs man, ne cahneçã Dendiohs che çahcantiyon te chete che o raco o iyo. ⁶ Chihnga rahn te yahn Dendiohs man, ndahchenan te vahchetero nan che va ye man, ihyan yahn ye che chenun ye min man. ⁷ Namin cahneçã ye che cuhma te nduco ihyan yahn ye nde ndahco ndiya te ihyan, ne nuhnde tah te vederihquentiyon che çahcantiyon te nducoyaca ihyan iyehense, queri ama nación man, queri ama ndata yahn ye man, devaço yahn ye man. ⁸ Nan libro yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhça ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs ne, nde ro che metah cuhnde iyehense ne, chenã çaca ihyan che chenã cuma che cuatenan ye vahchetero numacuahn ro, ne nducoyaca ihyan che hua chenã che duche ye nan libro me ne, ndeva ye yavenan ite min.

⁹ Nducoyaca nchuhn, cuendedecadino ndah ne yahn ndudo che çahmã. ¹⁰ Cuedevano ne te nducoyaca ihyan che din ye preso ihyan chenãhn ne, namin va che co ye preso, ne ihyan che çahno ye ihyan ne, namin nduco vederih min va che coh ye. Chemin che ihyan yahn Dendiohs ne, nahn che cuatenan cuma ye vedechahtino man, nahn che quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo man.

¹¹ Chihno min ne, ndihcheró tama ite tãn che quendah ro te ndiyahn. Ite min ne, chenã o dihne te che deça ro dihne itecuche lihn deça ro, ne numacuahn vedetan rah ta te. ¹² Quenan cuma te vederihquentiyon yahn ite che chi yah tin me, ne redinahn te yahn te, nde redin te fuerza ihyan iyehense che ndeva ye yavenan ite min. ¹³ Redin te vederihno rahte nde redin te che ra yahn che rica nan ro, rendihchero ihyan. ¹⁴ Ite ndinan me, ite min che ndoyahn te che ndaca yah tin te nduco espada ne, çah yune te che din ite che tama me vederihno, ne nduco chemin chihneh te ihyan iyehense, chinun te ihyan che ntãve ye ite ndinan me. ¹⁵ Cuahn che a ntãve ye ite che

ndinan me ne, ndondā ṭah̄ ite che ṭama me vederihquentiyon che din te che conun ico mañ, che co cañma mañ, ne cañcantiyon te che coh ihyan che hua ndeva ye yavenañ. ¹⁶ Chihquentiyon te che ihyan che rinduco ye ite, nde checahya nde checune, ihyan cuihca mañ, ihyan chevah̄ mañ, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan mañ, ihyan che redin ye ntiyon yahn mañ ye mañ, che conan cade yahn ite ndinan yahn te ṭah̄ cuaco ye o chata ye. ¹⁷⁻¹⁸ Nde ama ihyan hua co cua ye, nde hua co ndihcue ye, ndete che hua quenan cade yahn te ihyan. Cade min ne, número an ciento quenan ino raco an, ne nahn che ndedecadino nchuhn nduco cudado cava che conahn ne deh conahn.

14

Ihyan che ama ciento quenan o raco cun mil chahn ne, chita ye ama himno ra, ndeva ye yavenañ Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndihcheró Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs, nti ye tingüete che duche Sion, ne nduco ye ihyan che ama ciento quenon o raco cun mil chahn che chenacade chata ye che duche Dihvo vo mañ, Chido vo Dendiohs mañ. ² Chihneván che ri ihyan arpa, ne ama yudo chenun che ca nahñ nahñ rahco mañ, nduhca che rine dave mañ. ³ Tuhme canañ rita ihyan chahn ama himno ra nan va Dendiohs, min nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me mañ, nduh che ndico ro indihche chahn mañ. Nde ama ihyan hua co conun ino ye himno min, atenan ihyan che ama ciento quenon o raco cun mil chahn che ndedevahn Dendiohs ihyan van ihyan iyehñse. ⁴ Ihyan che ama ciento quenon o raco cun mil chahn ne, hua chahtenan cuma ye ndahta. A ihyan chahn menañ vyhca che ndihco vih Dendiohs ihyan cava che din ye ntiyon yahn ye mañ, ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo mañ. Rinduco ye Dihvo vo nan ntiyon yahn ye adecotino che quechica ye. ⁵ Ihyan chahn ne, hua nte ye nde ama ndudo cuando, dave yavenañ ye nan Dendiohs.

Ino ángel

⁶ Chihno min ne, ndihcheró ama ángel che quechica ye devan yuhne mendahn nan ro, nda ye vederihquentiyon che cuahndudo ye Ndudo Ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, cahnevan nducoyaca ihyan iyehñse, queri ama nación mañ, ndata yahn ye mañ, devaco yahn ye mañ. ⁷ Rahñ ángel me numa dito ye:

—Cuenevahñecun nchuhn Dendiohs, ihyan min che dendah ye nan ro mañ, iyehñse mañ, nuniyahn mañ, vaco nune

mañ. Cuendeve ne yavenañ ye, te a nda ro che techecade ye.

⁸ Tuhme quendañ yahn tama ángel, ne rahñ ye:

—Ihyan yan Babilonia che ama chi nan chi chahte ne, a denda ye. Ihyan chahn ne, ndere chahtechica ye, chahtendihco ye nunde, nde tihyon yune ye ihyan numachahte iyehñse che dama chi ye nduco ye. Ate mañ ne, a denda ye.

⁹ Quendañ yahn tama ángel nan che chi ino ye, ne ama dito rahñ ye:

—Ihyan che ndeva ye yavenañ ite tan che ndinan me mañ, che ndeva ye yavenañ che nṭave ye che conan menun te mañ, che cuahñecun ye che conan cade yahn te ṭah̄ ye o chata ye mañ ne, ¹⁰ numacuahn vedetan̄ din Dendiohs castigo ihyan, cuahtenun ye van ruchiyahn che riche nduco azufre. Nan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino mañ, nan ángel yahn Dendiohs mañ ne, va che co ihyan chahn castigo yah. ¹¹ Cuahn dama cuahtenun ye min van ruchiyahn, chuhrihn ye nde ro nde rahñ.

¹² Chemin che ihyan yahn Dendiohs, ihyan chahn che renewahñecun ye vederihquentiyon yahn ye mañ, riquendi ritahno ye Dihvo vo Jesucristo mañ ne, nahn che cuahtenan cuma ye vedechahtino.

¹³ Tuhme chihneván ama ndudo che chica vahchetero che rahñ ri u:

—Codiron tuhca: “Ama ndah ro yahn tenahn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo cuahn che chahtenan ye iyehñse.” Namin codiron ndudo cuh che rahñ Vaco Ndah yahn Dendiohs: “Mañ ne, cuahte tuhno ye, a quenan nan che din ye ntiyon yahn Dendiohs, chahtenan ye iyehñse. Nducote runecade chahtenan ye min ne, mañ ne, ama ndah ro yahn ye.”

Nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan

¹⁴ Tuhme ndihcheró ama man cua, ne menañ man me ne, va ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan. Quenun tin ye ama corona diyahnguan, ne nda ye ama hoz che ama can. ¹⁵ Ura min chica tama ángel vahchetero nan va Dendiohs, ne numa dito ye rahñ ye ri ye ihyan min:

—A nda ro che ndevahn ne ndute ndata che va iyehñse. Cuica ne trigo, cuenedin dama ne, te a va yan.

¹⁶ Tuhme ihyan che va ye nan man me ne, chica ye trigo nduco hoz yahn ye, nedin dama ye.

¹⁷ Chihno min ne, chica tama ángel vahchetero nan va Dendiohs, ne namin nda ye ama hoz che ama can. ¹⁸ Tuhme ángel che redin ye cudado yahn naṭa me ne, chica ye

min, ne numa dito ye rahn ye ri ye ángel che nda ye hoz me:

—Cotah hoz yehn, ne cuique ndute yahn dihyo uva che va iyehñse, te a nine.

¹⁹ Dinahn ángel me, ne chica ye duhndo uva nduco hoz yahn ye, chih ye chete tanque nan che va che cuhno. Checadinó te che cuhno uva chahn ne, conahn nduhca che din Dendiohs castigo yah ihyan nunde. ²⁰ Ndiheró che chihno uva chahn cuahn chihto yan Jerusalén. Cuahn che ndo ya tanque me ne, demañ yun ndiquendañ, chetuhn ntañ cuaco chihto tanque me tenduh ino ciento kilometro, ne che yano ne, rehche ama caballo van yun me rahn nde nan freno yahn te.

15

Ndache ángel che chenán cuma ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan iyehñse

¹ Chihno min ne, ndiheró che chinahn tama vederihno chahte. Chihnde ro ndache ángel che chenán cuma ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan iyehñse. Nduco chemin ne, cuihnonan vedeyah che numacuahn vedetan çah Dendiohs ihyan.

² Tuhme ndiheró nan che deca ro tuyuno deca ro me che chahte nduhca ama vine. Ama diyahn ro nduhca ruchiyahn. Chihto min ne, vatendi ihyan che hua nevahñecun ye ite tan me man, che nentave ihyan yahn te menun te man, che hua cahñecun ye che conan çade yahn te ihyan man. Nda queri ama ye arpa che a neçah Dendiohs ihyan, ³ ne rita ye himno che dirun Moisés, ihyan min che din ye ntiyon yahn Dendiohs man, dirun Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs man. Himno me ne, tuhca:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih che ama chahte vederihquentiyon quenán cuma ne, jama ndahca nducuahn che din ne!

A ndih che rihquentiyon ne nducuahn nación.

jama runecañe ne nan vederihquentiyon yahn ne!

⁴ Dihve nuhn, nducoyaca ihyan renevahñecun ye ndih, rendeva ye yavenan ne. Atenan ndih che ndah, te ndiyu ihyan nunde ndih.

Ihyan nducuahn nación nda ye nan ne, ndeva ye yavenan ne,

te a ndero ndi che ama runecañe ne nan vederihquentiyon yahn ne.

⁵ Chihno min ne, min vahçetero ndiheró che nane vah tino nan che rya Dendiohs ro menan. ⁶ Namin ndiheró che quendañ ndache ángel, nda queri ama ye vederihquentiyon che din ye che chuhrihn ihyan ro che cuihno iyehñse. Chenun ye

tino cua che tuno diyahn ro man, chenun ticua ye cinturón diyahnguan man.

⁷ Tuhme ama cha che deca ro ite deca ro me, çah ama cuh diyahnguan queri ama ye. Nduh che ndache cuh chahn ne, chenun ama nan nune, ne nduco chemin ne, numacuahn vedetan din Dendiohs castigo ihyan iyehñse. ⁸ Ura min ama chito yahme nan che quenun Dendiohs, ne nduco chemin chihnde ro che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Nde ama ihyan hua co nda ye min nde cuihno co ihyan iyehñse castigo yah, din ángel che ndache chahn.

16

Ndache ángel nda ye ama cuh queri ama ye

¹ Tuhme chihneván ndudo che ama yudo chenun vahçetero che rahn ri nduh che ndache ángel chahn:

—Cuahn ca ama ca ama nçuahn, ndahco ya ne nune che chenun cuh yahn ne min iyehñse.

² Cuahn che cuahn ama ye, ndahco ya ye cuh yahn ye ne, nducoyaca ihyan che chenán çade yahn ite tan me ihyan man, che rendeva ye yavenan che nentave ihyan yahn te menun te man ne, quendañ ama yute che ama yah ihyan.

³ Cuahn che cuahn tama ángel nan che chi o ye ne, ndahco ya ye cuh yahn ye nan nuniyahn, ne ndaconda yun nduhca yun yahn tenahn, chih nducoyaca nan ite che chenun te.

⁴ Cuahn che cuahn tama ángel nan che chi ino ye, ndahco ya ye cuh yahn iyehñse ne, nducuahn ico man, vaco nune man, ndaconda yun. ⁵ Tuhme ángel che va tañ ye vederihquentiyon che din ye cudado nune ne, ndeva ye yavenan Dendiohs, ne chihneván che tuhca rahn ye:

—Dihvé Dendiohs che va ne numacuahn ro, ndiyu ihyan nunde ndih. Redin yahn che din ne castigo ihyan sih tihca, cuh ye yun, ⁶ te a ihyan sih che chihno ye ihyan yahn ne man, profeta yahn ne man, chihtera ye yun yahn ye.

⁷ Namin chihneván tama ndudo che chica nan ta min vahçetero che rahn:

—Dihve nuhn Dendiohs che ama yudo vederihquentiyon che quenán cuma ne, cuaco rahn ye, te numa cuaco techecañe ne yahn ihyan sih.

⁸ Cuahn tama ángel nan che chi cun ye, ndahco ya ye cuh yahn ye nan yahn che quendiho nan ro, ne quenán cuma yahn me vederihquentiyon che cahcayahn ihyan iyehñse. ⁹ Ama chiche nducoyaca ye, ate nde nduco nduh hua nto ino ye nunde yahn ye, nde hua ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va tañ ye vederihquentiyon

che din ye castigo ihyan. Tahque ndah ye ne, chihnga rahn ihyan chahn yahn ye.

¹⁰ Cuahn tãma ángel nan che chi uhn ye, ndahco ya ye cuh yahn ye nan che va ite tan me rihquentiyon te, ne chi man numachahte nan che rihquentiyon te. Nducoyaca ihyan ne, nde tuno racondi ye, recah dihyon ye chihya ye, te ama retah yah ihyan. ¹¹ Rahva ye yahn Dendiohs yahn che rechuhrihn ye che ra yah ihyan man, che chenau yute ihyan man. Nde tah hua nda yahn ye che nto ino ye nunde yahn ye.

¹² Cuahn tãma ángel nan che chi an ye, ndahco ya ye cuh yahn ye chete ico chahte che duche Eufrates, ne tihnan ico me, ndo ama yune cava che chuh ama yahn rey che chica ye cuahn nan che riquenda yahn. ¹³ Tuhme ndihcheró ite tan che ndinan me man, ite tan che quendah van nune man, ite tan che quendah ro ndiyahn, che redin ca te che rahndudo te Ndudo yahn Dendiohs man. Chende queri ama ite chahn ne, quendah ama vaco chihnga che decã ro yahva decã ro. ¹⁴⁻¹⁶ Vaco chihnga chahn ne, redin vederihno, ne rahn numachahte iyehense che rene din dãmã nducoyaca rey ama cuan che duche Armagedón che devaco hebreo, cava che cushma ye ro che techecãde Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon quenau cuma ye.

Tuhme chihnevãn ndudo che rahn Dihvo vo Jesucristo tuhca:

—Cuihco nchuhn cudãdo che cahmã nduco ne. U ne, adenan ndã nduhca che renda sahn duco ura che hua vateyan ihyan. Ama ndah ro yahn nchuhn ndete che vateyan ne ro min man, ndete che dave vavenãn ne man.

¹⁷ Cuahn tãma ángel nan che chi ndache ye, ndahco ya ye cuh yahn ye devan yuhne, ne chihnevãn ama ndudo che chica vahchetero nan va ihyan ndinan me. Ama dito rahn tuhca:

—A chinahn vedeyah che nda nduh che ndache ángel chahn.

¹⁸ Tuhme chiya cuah man, chine dave man, ama yudo chi man, ama nuhn yahn man. Nde tahque ca dito ca nuhn che co cuahn che nuhn ro che vate ihyan iyehense. ¹⁹ Yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte ne, ndah, chi ino ndi. Namin nducahn yan rahte numachahte iyehense ne, chihno ndora. Tuhme numacuahn vedetan din Dendiohs castigo yah yan min che nduhca Babilonia. ²⁰ Nducuahn ico rahte che vate iyehense man, che vate chete nuniyahn man ne, chihno ndora. ²¹ Namin chera yun van ihyan iyehense. Ama rahte, i tenduh o raco kilo queri ama. Tuhme ama chihnga rahn ye

yahn Dendiohs yahn castigo yah che chera yun me.

17

Tahn che ama ndere quechica me

¹ Chihno min ne, ndihcheró ama cha ángel che nda ye nduh che ndache cuh chahn, ne rahn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero castigo che co tahn che ama ndere quechica me che va te nan nuniyahn. ² Rey che vate se iyehense ne, ndere chahtenan se nduco te, ne nducoyaca ihyan iyehense ne, quendi ye yune chihnga yahn te.

³ Tuhme din Vaco Dendiohs che chihno che quenda ama ángel u ama cuan yahn nan che metah duhva. Min ndihcheró tahn ndere quechica me, quendudo te ama ite tan che cuah te man, che chenau ndudo che chihnga rahn yahn Dendiohs numachahte te man. Chenau ndache tin te man, ndiche dihne te man. ⁴ Tahn ndere quechica me, quenun te ama tino morãdo man, cuah man, ne necuco te diyahnguan man, tu diyahn man, perla man. Nda te ama vãso diyahnguan ndito dehtenduh che chihnga, rihco ro nunde yahn te che ndere quechica te. ⁵ Nan chata te ne, quenau che duche te che nde ama ihyan hua renahn ye, ndirun tuhca: “Yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte. Yan che chihnde nducahn nunde chihnga, quendi yan chenahn.” ⁶ Checadinó che ndehdãme te yun yahn ihyan yahn Dendiohs che cahndudo ye Ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne ama cuahn inó chi yahn chemin. ⁷ Tuhme rahn ángel me ri ye u:

—Hua cahñ ine co. Té che cadine deh conahn yahn tahn min man, ite che quendudo te man, deh conahn yahn ndache tin te man, ndiche dihne te man. ⁸ Ite min ne, quenau te iyehense ro menãn, ne chih te. Ate ntuche te, ne a nun va che cãca te nan che quenun chiche te, ndã tun te iyehense numanahn che ametah din Dendiohs castigo ite, conun te van ruchiyahn cuahn dãma. Nducoyaca ihyan che hua chenau cãca ye nan lista yahn Dendiohs nde ro che metah cuhnde iyehense ne, ama cahñ ino ye che ndaconan ndihchero ye ite, te quenau te iyehense ro menãn, ne chih te, ate ndaconan ntuche te.

⁹ Codiron chu cava ihyan che ndedecadino ye nduco cudãdo: Che ndache tin ite min ne, conahn che ndache ico nan che va yan min che quenau che duche chata tahn min. ¹⁰ Namin che ndache tin te ne, conahn che ndache rey. Uhn rey chahn ne, a chih se, tãma se nan che chi an se ne, rihquentiyon ca se, ne tãma se nan che co ndache se ne, metah condã tah se

vederihquentiyon. Cuahn che condā tah se vederihquentiyon ne, hua rañn conan se. ¹¹ Me ite tañ me che chih te, ne ntuche te, ite min che va che co te castigo vañ ruchiyahn ne, conahn tãma rey nañ che co nine se che cuhnde tah se ntiyon che chahtenan sañn che ndache chahn.

¹² Me che ndiche dihne te ne, conahn che ndiche rey che comã cuahte se, cuahtenan cuma se vederihquentiyon ama ura dãma nduco ite tañ me. ¹³ Sañn chahn ne, co dãma ndudo yahn se nduco vih, conan se ite tañ me. ¹⁴ Cuahtecuhma se nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nañ Dendiohs. Ate ndahco ndiya ye sañn, te ihyan min ne, tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaça rey mañ, ihyan yudo ihyan rahte mañ. Ihyan che nduco ye ihyan ne, a tendãnnun Dendiohs ihyan, nedin yahn ye ihyan. Ihyan chahn ne, redinahn ye ndudo yahn ye.

¹⁵ Namin rañn ángel me ri ye u:

—Nuniyahn nañ che va tañn che ndere quechica me ne, conahn ihyan numachahte iyehñse, nducuahn nación mañ, ndata yahn ye mañ, devaço yahn ye mañ. ¹⁶ Nduh che ndiche rey che conahn yahn dihne ite tañ me ne, condinun condinaño se yañ min che nduhca Babilonia, cahnevi se nducuahn dehtenduh che va, cuihno ndahtera se, cañquiyahn se. ¹⁷ Tihca din se, te mañ Dendiohs cañma nun ye chete chedave se che dinahn se che nañn ye. Chemin che codãma ndudo yahn se nduco vih, conan se ite tañ me nde che conahn nduhca che rañn Dendiohs. ¹⁸ Ndahta ndere quechica me ne, conahn yañ min che nduhca yañ Babilonia che ama chi nañ chi chahte mañ, nañ che rendañco ndiya nducoyaça rey yahn numachahte iyehñse mañ.

18

Chihnonan yahn yañ che nduhca yañ Babilonia

¹ Chihno min ne, ndihcheró tãma ángel che numacuahn vederihquentiyon chica ye vahchetero, ne ama quendihco dave numachahte iyehñse ura che chia ye. ² Ama dito rañn ye tuhca:

—A chihnonan yahn yañ min che nduhca yañ Babilonia che ama chi nañ chi chahte. Mañ ne, min nedin vaço vaco chihnga mañ, rahte yahda chihnga mañ. ³ Tihca chahno chi, te ihyan yañ min ntiyon yune ye ihyan yahn nducuahn nación che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Namin nducoyaça rey yahn numachahte iyehñse ne, dãma chi ye nduco ihyan yañ min, ne vañ nunde yahn ihyan chahn ne, chi cuihca nducoyaça sañn rendihcue.

⁴ Tuhme chihnevãn tãma ndudo che chica vahchetero che rañn tuhca:

—Nducoyaça nchuhn ihyan yãhn, cuendiquendañ ne yañ min çaça che hua dãma co ne nduco ihyan yañ min mañ, çaça che hua nduco ne co ne castigo che co ihyan chahn mañ, ⁵ te ihyan chahn ne, a decuihta nduh ye nunde yahn ye, ne a ndã ro che din castigo ihyan. ⁶ Mañ ne, va che chuhrihn ye nduhca che cañ riñn ye ihyan chenahn, nde condudonañ ca chuhrihn ye, nedihve ye nunde yahn ye. Nde tahque chuhrihn mañ ye che co che din ye che chuhrihn ihyan chenãñ. ⁷ Va che ama chuhrihn ye, co ye castigo yah, yahn che numacuahn vedeyãde chahte ye iyehñse, ne numa ino ye ndere chahtechica ye, chahtendihco ye nunde. Ihyan chahn ne, ndedecadino ye che ametah duhva nduhchan ye. Hua dehva co yahn ye, nde hua vateman ye, che rañco ye. ⁸ Chemin che ndo dãma nducuahn castigo che co ye. Chuhrihn ye mañ, ndihche ye cuico mañ. Cuihno coh ye, nde cuihno cuco yañ vaço ye. Tihca va che cuahno co ye, te a Dihvo vo Dendiohs che din ye castigo ihyan, ne ihyan min ne, ama chahte vederihquentiyon yahn ye.

⁹ Nducoyaça rey yahn numachahte iyehñse che dãma chi ye nduco ihyan chahn, chahtendihco ye nunde ne, ndihchero ye che cuihnonan yahn ihyan chahn, cuihno cuco yañ vaço ye, ne ama condãche ye, nde cuaco ye. ¹⁰ Nde hua nahn ndedecadino ye yahn castigo me, che vañ ye, ne cañma ye:

—¡Ama yah ri nuhn çaça nchuhn! Yañ vaço ne che nduhca yañ Babilonia, ama chi nañ chi chahte ro menã, ate mañ ne, ama yune no chihno ndo iya, din Dendiohs castigo.

¹¹ Namin nducoyaça sañn rendihcue ne, condãche se, nde cuaco se çaça yañ min, te ametah ndãca duh che cua dehtenduh yahn se: ¹² diyahnguañ mañ, diyahngua mañ, tu diyahñ mañ, perla mañ, nducuahn nañ tino ndah, tino morãdo mañ, tino cuañ mañ, nducuahn nañ yañn che ndah ran mañ, yahn ndah mañ, dehtenduh che ndindãdah nduco marfil mañ, cu mañ, cu cana mañ, tu che duche mãrmol mañ, ¹³ canela mañ, ndute dãñ mañ, cuhn mañ, yunedãñ che duche mirra mañ, nunedãñ mañ, vino mañ, aceite mañ, yune pañ mañ, trigo mañ, ite dito mañ, itecuche mañ, caballo mañ, cañro mañ, nde ihyan che rendihcue se mañ. ¹⁴ Ndedecadino se: “¡Tiya ihyan che ama chenãn cuma vedecuihca me! ¡Tiya ihyan che ama renãn ino dehtenduh che ndah me!”

¹⁵ Nducoyaça sañn che chi cuihca se yañ min, ndihcue se dehtenduh ne, nde hua nahn ndedecadino se yahn castigo che chi

ihyan chahn, che vah se. Ama condache se, nde cuaco se, ¹⁶ ne cahma se:

—¡Ama ri ndache nuhn cava yan min! Ro menan me ne, ama chi nan chi chahte, ama chihnde vedecuihca. Nduhca ama ndahta che ama nendeva ca te nduco tino ndah, tino morado man, tino cuah man, che neneuco te diyahnguan man, tu diyahn man, perla man ne, tihca yan min. ¹⁷ Ate man ne, ama yune no chihnonan yahn vedecuihca me.

Nducoyaca sahn ricahca barco man, sahn ndinan yahn se man, ihyan che nda se chede man, nducoyaca sahn chenahn che redin se ntiyon nan nuniyahn man, chan yahn se, ¹⁸ ndihchero se ura che rice. Necahco yah se, ne rahn se numa dito se:

—Ro menan me, ¡ama chi nan chi chahte yan cah! ¡Nde ama yan nduhca!

¹⁹ Chih se yune yahn van yudo tin se, raco se man, rah ran se man, ne rahn se numa dito se:

—Ro menan me ne, ¡ama chi nan chi chahte yan cah! Min chi cuihca nducoyaca sahn che va barco yahn se, techacan se dehtenduh nan nuniyahn. Ate man ne, ama yune no chihnonan yahn. ¡Ama yah ri nuhn cava!

²⁰ Me nchuhn, che chenun ne vahchetero man, nchuhn ihyan apostol man, nchuhn che rahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs man, nchuhn ihyan yahn Dendiohs man, cuahte yeno ne, te techecade Dendiohs yahn ne, din ye castigo ihyan yan min.

²¹ Tuhme ama angel che ama dito ye ne, chetah ye ama tu nduhca ama tu yudo, chihnun ye van nuniyahn, ne rahn ye:

—Tihca cuahno co yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte, ne ametah ndaconan ndihchero ihyan. ²² Ametah ndaconan cuahco arpa man, flauta man, trompeta man, yan min. Ametah ndaconan cuahte ihyan redin ntiyon, nde metah ndaconan cuahco molino. ²³ Ametah ndaconan co ro yahn, ametah ndaconan cuahte vihco ihyan che rihnevaco ye. Andahre ro menan me ama chi cuihca sahn rendihcue yan min man, andahre ama chihncheh ihyan yan min ihyan naci6n chenahn, ntihiyon yune ye ihyan che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde, ate man ne, a chihnonan yahn.

²⁴ Ihyan yan min ne, ndehdame ye yun yahn ihyan che cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ihyan yahn Dendiohs man, che chih ye yan min, numachahte iyehmse man.

19

¹ Chihno min ne, chihneván che ama dito rahn ama yahn ihyan che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenan Dendiohs yuhn vo, te ama chahte vederihquentiyan yahn ye, ne ndedevahn ye uvo. ² Retechecade ye numa cuaco, ne din ye castigo ihyan yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte. Ihyan chahn ne, retihyon yune ye nducoyaca ihyan iyehmse che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Ate man ne, din Dendiohs castigo ihyan, yahn che chihno ye ihyan yahn ye.

³ Ndaconan rahn ihyan chahn che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenan Dendiohs, te yan min ne, cuco cuahn dama.

⁴ Tuhme nduh che ndico cun indihthe chahn man, nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, chehtihya ye, ndeva ye yavenan Dendiohs che va ye nan che rihquentiyan ye, ne rahn ye:

—¡Tihca co! ¡Ndeva nuhn yavenan ne!

⁵ Ura min chihneván ama ndudo che chica nan va ye, che rahn tuhca:

—Nducoyaca nchuhn, nde ihyan chenahn man, che renevah-necun ne Dendiohs yuhn vo, redin ne ntiyon yahn ye ne, cuendeva ne yavenan ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ye ihyan yahn ye

⁶ Chihno min ne, chihneván ama ndudo che ama yudo chenun, nduhca cuahn che ama rahco ico man, ama rine dave man. Ndudo min ne, ndudo yahn ama yahn ihyan che rahn ye tuhca:

—Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyan yahn ye, te a canan rihquentiyan ye numacuahn vedeyudo. ⁷⁻⁸ Ndeva vo yavenan ye numacuahn vedeyeno, te Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs ne, a nda ro che ndeva ye ihyan yahn ye. Ihyan chahn ne, anduhneca ama tahn che neneva ca te tino cua che nde tuno diyahn ro, che a va yan te che cahnevaco te. Tihca, te a vate yan ye, chenun ye tino cua cava che ndeva Dihvo vo ihyan. Che chenun ye tino cua ne, conahn che a ihyan yahn Dendiohs ihyan, a dave yavenan ye.

⁹ Tuhme rahn angel me ri ye u:

—Codiron tuhca: “Ama ndah ro yahn ihyan che ndeva Dihvo vo Jesucristo ihyan.”

Namin rahn ye ri ye u:

—Nducuahn dehtenduh che rahn ri di ne, a man Dendiohs chihquentiyan ye.

¹⁰ Tuhme chehtihya nan angel me cava che ndeva yavenan ye. Ate rahn ye ri ye u:

—Hua din tihca, te u ne, anduhneca nchuhn che redin che ntiyon yahn Dendiohs, riquendi ne numa ino ne, ritahno ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. ¡Cuendeva yavenan Dendiohs!

Cuedevano nchuhn te ihyan che rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu che cuande yahn man ye che rahndudo ye, te a man Dendiohs che rihquentiyon ye ihyan.

Ihyan che quendudo ye caballo cua

¹¹ Chihno min ne, ndihcheró che quendah vahchetero, ne chihnde ro ama caballo cua. Ihyan che quendudo ye ite ne, duche ye Ihyan Che Redinahñ Ye Ndudo Yahn Ye man, Ihyan Che Numa Cuaco Quechica Ye man. Ihyan min ne, retechecade ye numa cuaco, rendahco ndiya ye ihyan che rendihche tan ye Dendiohs. ¹² Ndutinan ye ne, ama riya nduhca ruchiyahn. Ama ndeh corona chendudo tin ye, ne chata ye ne, ndirun che duche ye che atenan man ye renahn ye. ¹³ Quenun ye ama tino che ama chenah yun, ne duche ye Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁴ Nda ye ama yahn ángel che cuhma ye. Ihyan chahn ne, chenun ye ama nan tino ndah che cua cuhe, chendudo ye caballo cua. ¹⁵ Ihyan ndinan me ne, quetah chende ye ama espada che ama can, ne nduco chemin ne, ndahco ndiya ye ihyan yahn nducuahn nación. Cahcantiyon ye ihyan numacuahn vedeyudo, ne din ye castigo yah ihyan numacuahn vedetan nduhca che nahn Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon yahn ye. ¹⁶ Nan tino yahn ye man, nan dihma ye man, ndirun tuhca: “Rey che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaca rey man, ihyan yudo ihyan rahte man.”

¹⁷ Tuhme ndihcheró ama ángel che nti ye nan quendiho yahn. Ama dito cah ye yahn nducoyaca yahda che reh te yute:

—Menchi nchuhn, cuendo dama ne, te numacuahn vedeyudo din Dendioh castigo ihyan iyehñse. ¹⁸ Cheh ne yute yahn rey man, sahn ndinan man, sahn tan man, caballo man, sahn che chendudo se ite man, sahn cuihca man, sahn chevah man, nde che cahya nde che cune.

¹⁹ Tuhme ndihcheró ite tan che ndinan me. Nduco te nducoyaca rey yahn numachahte iyehñse man, sandado yahn se man, vateyan se cava che cuhma se nduco ihyan ndinan che quendudo ye caballo cua me man, nduco ihyan yahn ye man. ²⁰ Denda ite tan me, ne chi te preso nduco sahn rihñcheh che chinan se ite, din se vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn te, chihñcheh se ihyan che cahñecun ye che quenah cade yahn te ihyan man, ndeva ye yavenan che nentave me man.

Tuhme chacondahnun ye ite tan me nduco sahn rihñcheh me van ruchiyahn che riche nduco azufre. ²¹ Me nducoyaca sahn che nduco te ne, chih se nduco espada che quetah chende ihyan ndinan che quendudo caballo me, ne ndo dama nducoyaca yahda chahn, cheh te sahn.

20

¹ Chihno min ne, ndihcheró ama ángel che chica ye vahchetero, nda ye llave yahn nan che chenah rino tenahn man, ama cadena chahte man. ²⁻³ Chiquiyahto ye ite tan me, ntiyon chiche ye ite infierno, ne chaconahn ye sello chendevah. Min conun chiche te nde cuihno ama mil nduyo cava che metah cochica te, cahñcheh te ihyan iyehñse. Tuno ro min ne, ndiquendah te, cochica te neve ro. Ité tan me ne, chemin che chundah, sahn min che ndaconda se cu ro menan.

⁴ Tuhme ndihcheró ama yahn ihyan che vate ye nan che rihquentiyon ye. Ihyan chahn ne, ndonda tah ye vederihquentiyon cava che techecade ye. Namin ndihcheró ihyan che chihno se ihyan iyehñse, chihca yan se dando ye, yahn che cahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, Ndudo yahn Dendiohs man. Ihyan chahn ne, hua ndeva ye yavenan ite che nentave me, nde hua cahñecun ye che quenah cade yahn ite che ndinan me ihyan. Namin ndihcheró che ntuche ye, ne chinan ye Dihvo vo Jesucristo, chihquentiyon ye chete che ama mil nduyo. ⁵ A ihyan chahn che ntuche ye menan vihca. Me tenahn chenahn ne, hua ntuche ye ro min, te nde chihno nduh che ama mil nduyo. ⁶ ¡Ama ndah ro yahn ihyan chahn che ntuche ye nda ro min! ¡A yahn Dendiohs ihyan! Ametah che co ye castigo che co ihyan nunde. Co ye nduhca chidocuyan yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, cahcantiyon ye nduco Dihvo vo chete che ama mil nduyo.

⁷ Chihno nduh che ama mil nduyo ne, ntate sahn chundah, ⁸ ne quechica se iyehñse, chihñcheh se ihyan yahn nducuahn nación. Ama nan ye ne, Gog, ne tama nan ye ne, Magog, ne nedin dama se ihyan, cava che cuhma ye. Ama yahn ye nduhca che ndeh yahndute che va chiho nuniyahn, ⁹ chica ye numachahte iyehñse, teche ndive ye nan vate ihyan yahn Dendiohs, yan che yah ino ye. Ate din Dendiohs che chera yahn che chica nan ro, ne chihno chiche ye. ¹⁰ Me sahn chundah me che chihñcheh se ihyan iyehñse ne, chacondahnun Dendiohs sahn van ruchiyahn che riche nduco azufre, nan che chacondahnun ye ite tan me nduco sahn rihñcheh che rinan se ite. Min va che

chuhrihn se nde ro nde rahn numacuahn ro.

Techecade Dendiohs yahn ihyan nunde

¹¹ Tuhme ndihcheró Dendiohs che va ye nan che retechecade ye. Ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye man, numa cuaco retechecade ye man. Numacuahn vederihquentiyon yahn ye ndahco ndiya ye nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero man, iyehse man. ¹² Namin ndihcheró nducoyaca tenahn, ihyan yudo ihyan rahte man, ihyan chenhahn man, vatendi ye nan ye. Tuhme nahne ye nducuahn libro nan che chenan caca nducuahn che nedin ihyan. Namin nahne ye tama libro nan che chenan caca nducoyaca ihyan che va che cuahtenan ye vahchetero. Ura min techecade ye yahn tenahn chahn anduhneva che chenan caca yahn ye. ¹³ Min nduco nducoyaca nducondi tenahn, nde ihyan che chih ye van nuniyahn. Chica ye nan che chahtenan rino ye, ndo dama ye min. ¹⁴⁻¹⁵ Chihno techecade ye ne, decuihno ye nan che chahtenan rino tenahn man, vederih man, chehnevi ye vederihquentiyon yahn. Me nducoyaca nducondi ihyan che hua chenan caca ye nan libro che va che cuahtenan ye vahchetero ne, dechuh ye ihyan van ruchiyahn nan che co ye castigo cuahn dama.

21

Nedin ra Dendiohs vahchetero man, iyehse man

¹ Chihno min ne, ndihcheró vahchetero man, iyehse man, che a nedin ra Dendiohs. Vahchetero man, iyehse man, che va ro menan me ne, ametah, nde nuniyahn ametah. ² U Juan ne, ndihcheró yan ra che namin duce Jerusalén, yan yahn Dendiohs, che chica vahchetero nan Dendiohs, cochahn cuahn iyehse. Ama ndahca ro nduhca che ro ama tahn rihnevaco che neneva ca te. ³ Namin chihneván ama ndudo che chica vahchetero. Ama dito rahn tuhca:

—Condihche, man ne, nduco man Dendiohs ihyan iyehse, nedin yahn ye ihyan, ne ihyan chahn ne, nevahnecon ye ihyan. ⁴ Dendiohs din ye che ametah vederih nan ihyan chahn man, ametah co ran man, ametah cuaco ye man, ametah chuhrihn ye man. Nducuahn vedeyah che chuh ye ro menan ne, a chihno.

⁵ Tuhme Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye ne, rahn ye:

—Condihche, u ne, nedin rá nducuahn dehtenduh che va.

Namin rahn ye ri ye u:

—Codiron ndudo che chihneven, te cuaco, ne redin yahn che cochahtino ihyan.

⁶⁻⁷ Rahn ye tama yune ri ye u:

—Nducuahn ndudo che chihcocadé ne, a chinahn. U ne, vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua ndá ro che cuihno vederihquentiyon yahn. Ihyan che renda yahn ye che nevahnecon ye u, ne hua ndacadama ye u che Dendiohs yahn ye ne, numacuahn vedeyeno ndevá ihyan, nedin dayá ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Chemin ne, anduhneca ama vedecuihca cava ye. ⁸ Me ihyan che hua rihquino ye cotahno ye u man, ihyan che hua richahtino ye u man, ihyan che chihnga ihyan ye man, ihyan rihno ihyan man, ihyan che ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ihyan che redin cuah ye man, ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che redendah man ihyan, redin ye dendiohs yahn ye man, ihyan rihnecheh man, nducoyaca ihyan chahn ne, va che co ye castigo cuahn dama, cuahtenun ye van ruchiyahn che riche nduco azufre.

Yan Jerusalén ra

⁹ Tuhme ndihcheró ama cha ángel che ndache chahn che nda ye nduh che ndache cuh che chenun vedeyah cava ihyan iyehse nan che cuihnonan yahn, ne rahn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs.

¹⁰ Tuhme din Vaco Dendiohs che chihno che quenda ángel me u ama tin ico yaco. Min nahme ye u yan yahn Dendiohs che ama yudo, yan min che duce Jerusalén che chica vahchetero nan Dendiohs. ¹¹ Ama diyahn ro, rihco ro vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduhca che ro tu yuhno che duce jaspe tihca ro. ¹² Ntahn cuaco yan me ne, ndahto ama chete yaco che chenan ndichio chendevah yahn, ne quenan ama ángel queri ama chendevah chahn, redin ye cudado. Queri ama chendevah chahn ne, quenan che duce queri ama ndata yahn ihyan nación yahn Israel. ¹³ Nduh che cun lado chete me ne, chenan ino chendevah queri ama lado. ¹⁴ Name yahn chete me ne, ndavih nduco ndichio tu rahte, ne nan queri ama tu chahn ne, quenan che duce queri ama ihyan apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹⁵ Ángel me ne, nda ye ama cade diyahnguan cava che decade ye yan me, chete yahn man, chendevah yahn man. ¹⁶ Yan me ne, dama no nduh che cun lado, o mil quenan o ciento kilómetro queri ama lado. Che chahno ama lado ne, ti va che

yáco. ¹⁷Chete me ne, ri ino raco ndiche cun metro che yáco.

¹⁸Chete me ne, ndahto nduco tu che duche jaspe. Viyan me ne, demañ diyahnguan, nde tuno diyahn ro nduhça tu yuhno. ¹⁹Nduh che ndichio tu rahte che ndi ñame yahn chete me ne, nenecuco nduco nducuahn ñan tu diyahn. Ama ne, nenecuco nduco jaspe; tama ne, nduco zafiro; tama ne, nduco ágata; tama ne, nduco esmeralda; ²⁰tama ne, nduco ónice; tama ne, nduco cornalina; tama ne, nduco crisólito; tama ne, nduco berilo; tama ne, nduco topacio; tama ne, nduco crisoprasa; tama ne, nduco jacinto; tama ne, nduco amatista. ²¹Nduh che ndichio chendevah chahn ne, ndindah nduco perla; queri ama ne, ndindah nduco ama perla. Yune viyan me ne, demañ diyahnguan, nde tuno diyahn ro nduhça tu yuhno.

²²Metah nde ama yáco viyan me, te Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, quenun ye min. Namin min quenun Dihvo vo Jesucristo. ²³Yan me ne, hua rendotenan yahn man, iyo man, çava che cuhnde ro dave, te nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, quendihco dave numachahte. ²⁴Quendihco dave numachahte, ne ihyan yahn nducuahn nación che ndevahn ye ne, chenun ye min, nde rey che ama yudo vederihquentiyon chahatenan cuma ye, nduco ye, chenun ye min. ²⁵Yan min ne, hua nda ro che co man, ne chendevah yahn ne, chendah cuahn dama. ²⁶Ihyan yahn nducuahn nación che ama chahte vederihquentiyon chahatenan cuma ne, nduco ye, chenun ye min. ²⁷Ate nde ama ñan dehtenduh che chihnga hua co condá min, nde hua co condá nde ama ihyan nunde, ihyan che chihnga redin ye man, ihyan rihnceh man. Ihyan che ndevahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan chahn che chenan çava ye ñan libro che cuahtenan ye vahchetero ne, atenan ihyan chahn che chenun ye min.

22

¹Tuhme ángel me ne, ñahme ye u ama ico che demañ nune dave che redin che rahtenun ico ihyan. Riquendah ñan va Dendiohs nduco Dihvo vo Jesucristo. ²rechuh mendahn yune viyan. Nduh che o lado chihto ico me ne, vatendi yahn che redin che rahtenun ico ihyan. Nduh iyo nduh iyo ri ndute yahn, ne yata yahn ne, richihve çava che co ico ihyan nducuahn nación. ³Viyan me ne, metah nde ama ñan dehtenduh che chihnga che chihco çade Dendiohs che va che conda. Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, min cuahte ye çahcantiyon ye, ne ndeva ihyan yahn ye yavenan ye.

⁴Cuahtenan ihyan chahn ñan Dendiohs, ne conan che duche ye chata queri ama ihyan chahn. ⁵Min ne, ametah nda ro che co man; ametah ndotenan ihyan yahn che quendihco ñan ro man, linterna man, te man Dihvo vo Dendiohs din ye che condihco dave. Ihyan chahn ne, çahcantiyon ye cuahn dama.

A nun ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo

⁶Tuhme rañn ángel me ri ye u:

—Cuáçon nducuahn che ndihchero man, chihneven man, ne redin yahn che cohahtino ihyan. Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che reçaç ye ndudo yahn ye che rahndudo ihyan ne, a man ye dechuh ye ángel yahn ye, çah ye, checadino ihyan yahn ye yahn dehtenduh che a nun va che conahn. ⁷Rañn Dihvo vo Jesucristo tuhça: “¡A nun va che ndaconan chí! ¡Ndah ro yahn ihyan che tumacaç ye yahn ndudo yahn Dendiohs che va che diron!”

⁸U Juán, chihneván man, ndihcheró man, dehtenduh chetuhchan. Chihno min ne, chehntihyá ñan ángel, nahn ndevá yavenan ye. ⁹Ate rañn ye ri ye u:

—Hua ndeva yavenán, te u ne, atenan redin ntiyon yahn Dendiohs nduhça di man, nduhça ihyan chengahn che rahndudo ye ndudo yahn ye man, nduhça nducoyaca ihyan che tumacaç ye yahn ndudo che va che diron man. Dendiohs, ihyan min cuendeva yavenan ye.

¹⁰Namin rañn ángel me ri ye u:

—Hua çahcondeh nde ama ñan dehtenduh. Codiron nducuahn, te a nun va che conahn. ¹¹Numanahn min ne, dehve din yahn che quendi ihyan nunde yune yahn ye. Ate ihyan yahn Dendiohs ne, quendi ye din ye che ndah, hua çahcomañ ye che ritahno ye ihyan. ¹²Rañn Dihvo vo Jesucristo tuhça: “¡A nun va che ndaconán chí! Ndahco menún yahn queri ama ihyan tuno ca ntiyon che nedin ye. ¹³U che vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn.”

¹⁴¡Ama ndah ro ihyan che ndaça ye vederenchahco çava nunde yahn ye!, te nduco tihça ne, co cuahtenan ye yan me man, cheh ye ndute yahn yahn che redin che rahtenun ico ihyan man. ¹⁵Ate ihyan che hua ritahno ye man, ihyan che redin cuah ye man, ihyan che ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ihyan che rihno vih ye man, ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che redendah ihyan che redin ye dendiohs yahn ye man, ihyan rihnceh man, nde ama ihyan chahn hua co condá ye viyan me.

¹⁶Namin rañn Dihvo vo:

—U Jesucristo, dechúh ángel yáhn, cāh ye ndudo chetuhchan, checadino ihyan yáhn nducahn yāco. A u che tahque chahte ved-erihquentiyon yáhn vān nducoyāca ihyan, ndāta yahn David. U ne, anduhneca yuhdo chahte che riquendāh vatiyān.

¹⁷ Nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs mān, ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo mān, ihyan che cahnevan ye ndudo chetuhchan mān, che ndaconan chí tun Dihvo vo.

Me ihyan che nahn cuahtenan ye vahchetero ne, atenān che nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo conahn nduco ye.

¹⁸ Nducoyāca nchuhn che cahnevan ne ndudo yahn Dendiohs che ndirun nān libro cuh ne, u reté cudādo nchuhn: Ndete che va duh ihyan che tihdenan ye nān ndudo

che ndirun ne, tahque chahte castigo va che co ye, tihdenan Dendiohs castigo che a chenan caça nān libro cuh. ¹⁹ Ndete che va duh ihyan che cahnevi ye nān ndudo che ndirun ne, cahnevi Dendiohs che duche ye nān libro che cuahtenan ye vahchetero, ne hua co condā ye min, nde hua conahn nduco ye dehtenduh che ndah che ndirun yahn nān libro cuh.

²⁰ U che te cuandé nchuhn yahn dehtenduh chetuhchan ne, ráhn rí nchuhn:

—A nun ndaconan chí.

Dihve nuhn Jesucristo, ¡tihca co! ¡Cochi tun ne!

²¹ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyāca nchuhn, din ye che ndah nduco ne. Tihca co.